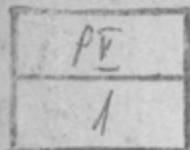

P. III 9213

MITROPOLIA BANATULUI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI
TIMIȘOAREI ȘI CARANSEBEȘULUI
ȘI A EPISCOPIEI ARADULUI

1-4

ANUL XXVI

1946

C U P R I N S U L

pag.

† NICOLAE, Mitropolitul Banatului: Episcopii vicari în Biserică — 3

MOMENT IMPORTANT ÎN VIAȚA ARHIEPISCOPIEI TIMIȘOAREI ȘI CARANSEBEȘULUI

CEZAR VASILIU și Diacon PETRU DOROBANȚU: Alegerea, înmînarea Decretului Prezidențial, hirotonirea și instalarea P.S. Episcop Vicar dr. Timotei Sevciciu-Lugojanul — — — — — 6

DREAPTA ÎNVĂȚĂȚURA A BISERICII

Prot. dr. PETRU DEHELEANU: „Împărăția de o mie de ani” [„Mileniul”] 39

S T U D I I

Pr. TEODOR ȘERB: Călăuză biblică — — — — — 49

ÎNDRUMĂRI OMILETICE ȘI CATEHETICE

† Episcop dr. VASILE COMAN: Providența divină — — — — 194

Pr. prof. dr. CONSTANTIN GALERIU: Rugăciunea adevărată — — 198

Prot. PETRU BOGDAN: Sensul creștin al înțietății — — — — 201

Pr. prof. dr. AL. MOISIU: Porunca iubirii — — — — — 202

Pr. prof. NICOLAE PETRESCU: Cuvînt catehetic despre sfînta cruce 205

Pr. AL. SINITEANU: Căi spre realizarea fericirii — — — — — 209

Pr. TEODOR PONEAVĂ: Prin moarte la viață — — — — — 211

P R O B L E M E P A S T O R A L E Ș I L I T U R G I C E

VICTOR-EMIL ILIESCU: Pogorămîntul ca fapt duhovnicesc — — 214

Prot. GHEORGHE GEȚIA: Culorile și întrebuințarea veșmintelor liturgice — — — — — 220

C O M E M O R Ă R I

* * * Episcopul Nicolae Popea (1826—1908) — — — — — 224

Prot. dr. GH. LIȚIU: Patruzeci de ani de la moartea episcopului Roman Clorogariu (1852—1936) — — — — — 228

Prot. dr. MARCU BĂNESCU: Profesorul de Teologie Ioan David (1900—1967) — — — — — 231

U R M E D I N T R E C U T

Pr. VASILE MUNTEAN: Banatul și Bizanțul în sec. XI—XII — — 233

I. D. SUCIU: Călătoria împăratului bizantin Ioan V Paleologul prin Banat — — — — — 237

D O C U M E N T A R

Pr. BORIS ȚURCANU: Lugojul în titlul ierarhilor bănățeni — — 241

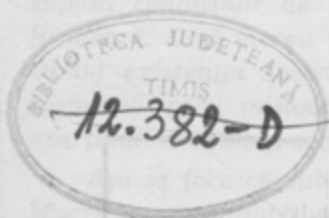
MARIN MĂLIŢĂȘ: O circulară înedită a episcopului Sinesie Jivănovici al Aradului — — — — — 243

Prot. ILIE CÎMPIANU: Întregiri la biografia lui Nicolae Stoica de Hațeg — — — — — 250

8138 119

p̄v 1

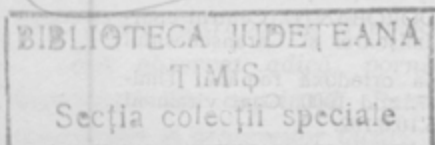
MITROPOLIA BANATULUI

1-4

ANUL XXVI 1976

28.5 104

EDITURA MITROPOLIEI BANATULUI

P. 28.510

MITROPOLIA
BANATULUI

COMITETUL DE REDACȚIE :

Președinți : I. P. S. NICOLAE, Mitropolitul Banatului

P. S. VISARION, Episcopul Aradului

Vicepreședinte : P. S. Episcop Vicar TIMOTEI LUGOJANUL

Membri : P. C. Pr. CONSTANTIN COMȘULEA, consilier la Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului

P. C. Pr. EMIL ROMAN, consilier administrativ la Episcopia Aradului

P. C. Pr. SORIN COSMA, profesor la Seminarul teologic din Caransebeș

Redactor responsabil : C. Diacon PETRU DOROBANȚU, Centrul eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului

Redacția și Administrația : Arhiepiscopia ortodoxă română, Timișoara 1, bd. Victoriei nr. 7, cod 1900, Cont virament BNRSR filiala Timișoara 45.10.8.192.

EPISCOPII VICARI ÎN BISERICA

Părivit formulărilor teologiei, Biserica este sfântul așezământ întemeiat de Iisus Hristos Domnul în vederea mântuirii și sfințirii celor care cred în El și care stau sub oblăduirea autorității Sale dumnezeiești, transmisă prin Apostoli ierarhiei conducătoare. Astfel înțeleasă, Biserica ne apare ca o instituție avînd pe lîngă aspectul ei tainic, nevăzut, unul temponal, fiind extensiunea socială a lui Hristos înviat și, în consecință, supusă condițiilor de viață în continuă mutație ale membrilor care o formează. Deși mereu una și aceeași în esența ei, Biserica urmează deci cursul existenței societății înlăuntrul căreia activează, străduindu-se să răspundă prin mijloace proprii nevoilor și exigențelor credincioșilor, aparținători ei înșiși societății.

Așa se face că sub raport instituțional modalitățile de organizare ale Bisericii se schimbă potrivit situațiilor și împrejurărilor mereu altele. Istoria oferă exemple edificatoare în această privință. Dacă ar fi să ne limităm și numai la istoria Bisericii Ortodoxe Române, succesiunea ultimelor evenimente ne-ar putea lămuri pe deplin. Nu ne vom opri la necesitățile obiective care au impus bunăoară reactivarea a două centre episcopale — e vorba de Alba Iulia și Constanța — menite să îplinească rosturi legate de contemporaneitate, deși nici rațiunile decurgînd din păstrarea moștenirii înaintașilor n-aveau pondere mai mică. Vom insista însă ceva mai mult asupra măsurii adoptate de Sfîntul Sinod încă din anul 1967 în sensul înființării posturilor de episcopi și arhieriei vicari pe lîngă bazele mitropoliile și episcopiile.

S-a observat adică, pornind de la analizarea desfășurării vieții bisericesti în cuprinsul Patriarhiei ortodoxe române, că instituția episcopilor și arhieriei vicari, cu mare vechime în Biserică, răspunde azi unor necesități care n-ar putea fi împlinite prin alte mijloace. Care ar fi aceste necesități ?

În primul rînd s-a avut în vedere creșterea sarcinilor ierarhilor titulari atît pe plan intern, cît și pe plan extern, sarcini care îi îngreunau sau chiar îi depășeau dacă, întîmplător, unul sau altul atîngea o vîrstă mai înaintată. Se cunoaște bunăoară, înmulțirea acțiunilor Bisericii Ortodoxe Române în relațiile cu alte Biserici ortodoxe și cu alte Biserici creștine: ori în cadrul feluritelor organizații bisericești internaționale, toate angajînd pe ierarhi și suprasolicîțindu-i.

În al doilea rînd s-a avut în vedere diversificarea responsabilităților duhovnicești, pastorale, misionare, administrative și gospodărești, la nivel eparhial. Complexitatea problemelor pe care un ierarh are să le rezolve nu mai constituie un secret, mai ales că împlinind rolul de conducător și îndrumător a destui preoți și credincioși, protopopiate, parohii și mămăstiri, a centrului eparhial însuși cu anexele sale, el este chemat să cumoașcă totul, să vegheze la buna soluționare a oricărei probleme, să mulțumească pe fiecare și să se dăruiască tuturor.

Astfel prezentîndu-se situația, din inițiativa Prea Fericitului Patriarh Justinian și pe temeiul hotărîrii Sfîntului Sinod, s-a procedat la alegerea de episcopi și arhieriei vicari pe lîngă ierarhii titulari. Instituția episcopilor și arhieriei vicari n-a fost inventată ad-hoc. Ea exista în Biserică, cum arătam deja, și a fost concepută în funcție de necesități.

Canoanele și rînduielele din vechime vorbesc despre episcopi ajutători, despre horepiscopi, despre periodevți, despre vizitatori, despre înterventori și intercesori încă începînd cu veacul al IV-lea. Denumirea de vicar apărută în Occident este mai recentă (veacul XI), dar pînă la urmă s-a generalizat și impus în vorbirea curentă și în Răsărit. În Biserica Ortodoxă Română se întîlnește în legea sinodală din 14 decembrie 1872 unde se spune la art. 32 că „fiecare mitropolit și episcop va avea cîte un arhieriu-locotenent“ sau vicar.

Episcopii ajutători, horepiscopii, periodevții, vizitatorii, înterventorii, intercesorii, locotenenții sau vicarii „au fost rînduiți să satisfacă nevoile pe care le-au impus vremurile precum și dezvoltarea organizării bisericești care . . . s-a conturat și statornicit în timp, variînd în unele privințe de-a lungul veacurilor“ (Eugen C. Marina, Episcopii ajutători și episcopii vicari, în rev. Studii teologice, seria II, an. XVIII, nr. 3-8, septembrie-octombrie 1965, p. 439). La noi, episcopii și arhieriei vicari — unii pe lîngă mitropolii și ceilalți pe lîngă episcopii titulari — au menirea să-i „ajute la conducerea eparhiei, în supravegherea bunei desfășurări a întregii ei activități“, sau dacă ierarhul titular lipsește ori e indisponibil, să „poarte grijă de funcționarea normală a organelor eparhiale“ (cf.

hotărîrea nr. 1 681/1969 adoptată în sesiunea Sfintului Sinod din 13 martie 1969 ; rev. Biserica Ortodoxă Română, an. LXXXVII, nr. 3-4, martie-aprilie 1969, pp. 469-470).

Poziția și rosturile vicarilor sînt gîndite de asemenea natură încît să nu diminueze și să nu știrbească autoritatea ierarhilor titulari care rămîn „factorul prim și esențial” în fiecare eparhie, întrucît „fără de episcopul eparhiot nu poate să existe organizație bisericească normală și lucrarea Bisericii nu se poate asigura în mod normal” (E. Marina, art. cit., pp. 439-440).

Completarea posturilor de episcopi și arhieriei vicari pe lingă ierarhii titulari în Patriarhia noastră marchează o nouă etapă în lunga istorie a Bisericii Ortodoxe Române, ridicînd variatele ei activități pe o treaptă superioară de organizare și eficiență. Recent, precum se știe, a dobîndit și Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului pe legiuitul ei episcop-vicar. Ținînd seama de rosturile ce-i revin și nu mai puțin de calitățile personale ale Prea Sfințitului Episcop-Vicar dr. Timotei Sevciciu-Lugojanul, avem convingerea că viața bisericească în părțile Banatului va dobîndi un important spor care va rodi bogat spre folosul eparhiei, al Bisericii întregi și de asemenea al obștii.

† NICOLAE
MITROPOLITUL BANATULUI

MOMENT IMPORTANT ÎN VIAȚA ARHIEPISCOPIEI TIMIȘOAREI ȘI CARANSEBEȘULUI

**ALEGEREA, ÎNMÂNAREA DECRETULUI PREZIDENȚIAL, HIROTONIREA ȘI
INSTALAREA PRAA SFÎNȚITULUI EPISCOP-VICAR
DR. TIMOTEI SEVICIU-LUGOJANUL.**

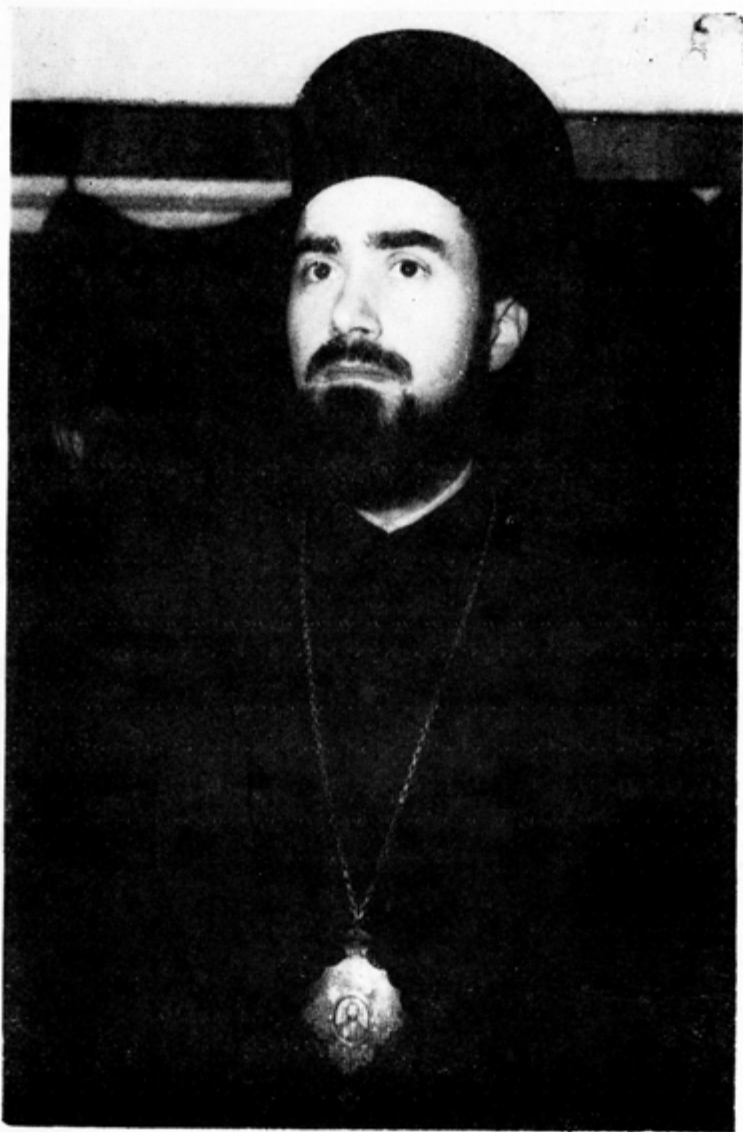
În conformitate cu rânduiala stabilită de Sfântul Sinod, care ea însăși se întemeiază pe practica veche a Bisericii, ierarhii titulari ai eparhiilor Patriarhiei ortodoxe române sînt ajutați de episcopi sau arhieriei vicari. După ce majoritatea eparhiilor și-au dobîndit vicarii corespunzători, a venit rîndul Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului. Cu multă bucurie duhovnicească consemnăm acest moment important din viața eparhiei din latura de sud-vest a patriei. El marchează fără îndoială etapa actuală de dezvoltare a vieții bisericești din Banat, dar în același timp încununează slujirea preoțească și vrednicia celui înălțat la treapta arhieriei.

ALEGEREA EFECTUATĂ DE SFÎNTUL SINOD

La cererea și recomandarea Înalț Prea Sfînțitului Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae, care în prealabil a consultat forurile de conducere ale eparhiei, Sinodul Permanent al Bisericii Ortodoxe Române întrunit la 13 decembrie 1975, a hotărît să propună Sfîntului Sinod plenar alegerea P.Cuv. Arhimandrit dr. Timotei Sevcicu, vicar administrativ al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, ca episcop vicar.

Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române convocat pentru 15 decembrie 1975, a acceptat această propunere și a procedat imediat la alegere. Unanimitatea membrilor Sfîntului Sinod și-a dat votul P. Cuv. Arhimandrit dr. Timotei Sevcicu.

Comisia canonică-juridică și pentru disciplină examinînd pe noul ales și dosarul alegerii, a constatat că prevederile așezămîntelor bisericești au fost împlinite și respectate. Drept urmare s-a decis a fi conferit P. Cuv. Arhimandrit dr. Timotei Sevcicu rangul de arhieriu cu titlul de „Lugojanul“.

Prea Sfințitul Episcop Vicar dr. Timotei Seviciu Lugojanul.

Invitat în sala de ședințe, Prea Fericitul Patriarh Justinian a adus la cunoștință celui în cauză că Sfintul Sinod l-a ales episcop vicar și în urma examinării canonice i s-a acordat rangul de arhieru. Felicitându-l pentru promovarea sa în ierarhia superioară a Bisericii Ortodoxe Române, și-a exprimat nădejdea că în această calitate va desfășura o activitate rodnică.

Apoi a luat cuvîntul P. Cuv. Arhimandrit dr. Timotei Sevcicu care a spus :

„Ori de cîte ori cineva se prezintă înaintea mai marilor săi, încearcă simțămîntele unei vii emoții. Aceasta este și starea sufletească a celui ce cu smerenie se înfățișează înaintea Întîistătătorului și Înălților Ierarhi membri ai Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, precum și a onoraților reprezentanți ai Conducerii Statului Român. Și cu atît este mai copleșitoare această stare, cu cît este mai importantă chemarea ce se face astăzi. Este o împletire de tresăltare duhovnicească pentru această chemare și de temere totodată de a răspunde după vrednicie înălțimii ei.

Cercetatu-m-am și nu am găsit în mine vredniciei care să facă din această chemare o răsplătire a strădaniilor, ci mai degrabă imboldul de a spori ceea ce Dumnezeu sădește bun în fiecare. Am încredințarea așadar că alegerea de care m-am învrednicit din partea acelor care călăuzesc destinele Sfintei noastre Biserici, a privit nu atît la ceea ce prea puțin am plinit, cît la ceea ce trebuie mult a împlini.

Paginile Scripturii Sfinte istorisesc cum tînărul Samuil locuia la Cortul Sfînt, slujind Domnului. Și nu rivnea întru nimic cînte peste ceea ce îi era rînduit. Odată auzindu-se strigat, s-a înfățișat marelui preot pentru a primi porunca, iar acela înțelegînd că intrucit însuși pe nimeni nu a strigat, Dumnezeu este cel ce cheamă. Drept aceea a sfătuit pe tînăr ca atunci cînd va mai auzi glas, să răspundă : „Grăiește Doamne, că robul Tău ascultă“. Iar tînărul a făcut întocmai, răspunzînd chemării spre mărirea Domnului și cinstirea neamului său (I. Imp. 3, 10).

Pildă de întărire mi-a fost aceasta, deslușind în chemarea și alegerea de azi a Sfîntului Sinod însăși voia cerească, o încredințare sfîntă și o misiune de îndeplinit. Acum apare lămurit faptul că aceasta a fost cea care mi-a călăuzit neîncetat pașii vieții, mai întîi în pridvorul bisericii parohiale, unde am petrecut parte din pruncie, apoi la Institutul teologic universitar din București, unde m-am numărat între ucenicii învățăților dascăli ce au devenit înalți ierarhi ai Bisericii noastre, de asemenea la școli teologice de peste hotare în Neuchâtel, Fribourg și Institutul Ecumenic de la Bossey, unde mai mult încă am stăruit în cultivarea frumuseților Ortodoxiei românești, apoi la catedra Seminarului teologic ortodox din Caransebeș, îndrumător al celor ce se pregătesc pentru sfînta slujire, la Centrele eparhiale din Arad și Timișoara, pe lespezile Sfintei Mănăstiri Hodoș-Bodrog ca și la altarul catedralei Mitropoliei Banatului.

Tot acum am înțeles însă că munca nu este niciodată indestulătoare pentru cine a urmat chemarea, că ea trebuie desăvîrșită. Iar această conștiință deplină a înaltei chemări am dobîndit-o prin purtarea părintească de grijă a Sfîntului Sinod al Bisericii noastre.

Pentru neprețuitul dar duhovnicesc aduc prinosul recunoștinței mele profunde, socotind că nu aş putea mulțumi mai cuviincios membrilor Sfintului Sinod fără a da un răspuns de consacrare desăvârșită chemării făcute. Votului acordat doresc să răspund prin propriul vot, adică făgăduința de a săvârși totdeauna cele pentru bunăstarea sfintelor biserici și mintuirea credincioșilor.

Cu smerită metanie, exprim recunoștință filială față de Întistătătorul Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, pentru binecuvîntarea părintească pe care mi-a dat-o în toate clipele însemnate ale vieții, făcîndu-mă să simt neîncetata veghe pentru dobîndirea cu folos a roadelor așteptate.

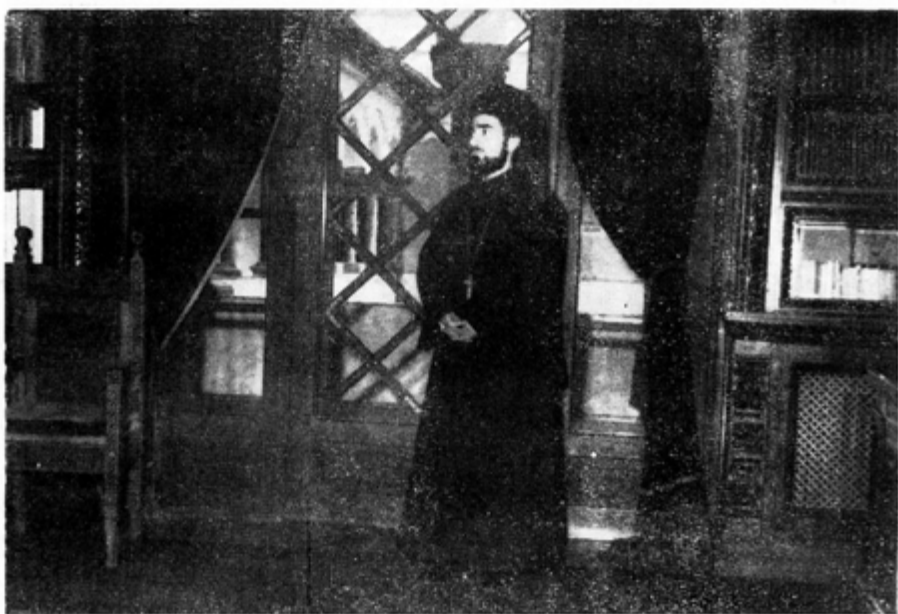
Un sentiment de grațitudine pentru aprecierea dată muncii de pînă acum și care mi-a adus cînstirea cu care am fost învrednicit, aş dori să exprim Î. P. S. Mitropolit Nicolae, dînd totodată asigurarea întregului meu devotament și a lucrării cu mai multă rîvnă pe mai departe.

Cu onoare rog pe Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, a primi asigurarea loialității desăvârșite față de Conducerea Statului, ca și dorinței sincere de a împleni potrivit însăși preceptelor creștine, slujirea lui Dumnezeu și slujirea semenilor.

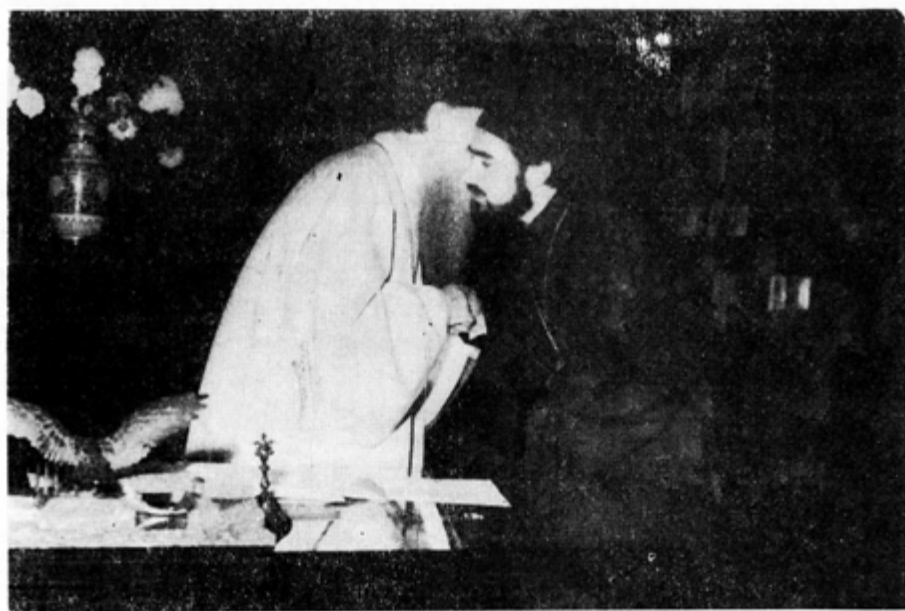
Întelepciunea străbună face o asociație semnificativă între glasul și voința lui Dumnezeu și cea a credincioșilor. Un bun slujitor al altarului strămoșesc ascultă neconținut și chemarea pămîntului pe care destinele Bisericii s-au împletit întotdeauna cu cele ale tuturor care l-au muncit și apărut. În felul acesta, imperativul vremii pentru realizarea unei societăți prospere și fericite, la care Biserica Ortodoxă Română poate aduce partea ei binefăcătoare, are în sine răspunsul prompt legat de activitatea ce se cere îndeplinită.

Mărturie despre chipul în care de-a lungul veacurilor Biserica noastră a fost continuu una cu poporul în mijlocul căruia își desfășoară viața, în lupta acestuia pentru libertate și suveranitate și în munca pentru mai bine stă și rîsul tuturor acelor momente care în anul în curs au fost încununate de istoricele hotărîri ale înaltelor foruri bisericești, care s-au bucurat de deosebita sollicitudine a Conducerii Statului, privind refacerea Episcopiei de Alba-Iulia ca și reactivarea străvechiului scaun episcopal de la Tomis-Constanța. Aceasta în preajma aniversării a 50 de ani de la înființarea Patriarhiei ortodoxe române și a 90 de ani de autocefalie a Bisericii Ortodoxe Române, acte ce reamintesc posibilitatea înfăptuirii lor datorită dobîndirii independenței României și desăvîrșirii unității ei de Stat.

Mărturia trecutului legat de prezent este pentru fiecare slujitor al altarului un îndemn în conștiință de a răspunde chemării unității neamului, care asigură libertatea, neatîrnarea și propășirea țării. În multe rînduri neîncetata chemare a poporului într-un singur glas, a fost rostită de înțeleapta Conducere a Statului nostru în frunte cu Domnul președinte Nicolae Ceaușescu. Și împreună ierarhii, preoții și credincioșii, în atașamentul față de țară au răspuns întotdeauna prin adeziunea sinceră la toate marile inițiative privind dezvoltarea multilaterală a țării și fericirea poporului.

P.Cuv. Arhimandrit dr. Timotei Seviciu își rostește cuvîntarea după ce s-a anunțat de către Prea Fericitul Patriarh Justinian că Sfintul Sinod l-a ales episcop vicar.

Prea Fericitul Patriarh Justinian felicită și îmbrățișează pe nou alesul episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului.

Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor
felicită pe nou alesul episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei
și Caransebeșului.

Conducerea Departamentului Cultelor în timpul festivității
de înminare a Decretului Prezidențial.

Răspunsul izvorăște din aceeași permanentă convingere că glasul poporului este însuși glasul lui Dumnezeu, iar chemarea din partea poporului, este însăși chemarea vieții ce se cere mereu înnoită și îmbogățită. Deci răspunsul nu poate fi decît pe măsura făuririlor în aceeași unitate și continuitate de totdeauna a românilor din toate laturile țării.

Astăzi mai mult ca oricînd, chemarea de sus se împletește cu chemarea ce consfințește mărețul destin al patriei. De aceea și răspunsul nu poate fi altul decît acela ce împletește cele ce sînt pentru binele Bisericii cu toate cele de folos obștei; virtuțile creștine cu cele ale neamului, credința în Dumnezeu cu încrederea în poporul din care am odrăslit, nădejdea în Dumnezeu cu speranța nedezmîntită în împlinirea gloriosului destin al poporului nostru cheazăuit de hărnicia și munca sa; dragostea față de Dumnezeu cu iubirea față de țară și de fiii ei, ruga cu fapta pentru unitatea în legea românească.

Momentele sărbătorești din acest an au ilustrat într-un mod convingător cum a contribuit Biserica pentru țară, cît poate sprijini prin credincioșia față de legea strămoșească, unitatea întregului popor, cît de mult creștinii pot fi cetățeni adevărați și patrioți înflăcărați. Momentul în care sînt chemat a îmbina într-un mod armonios al întregii ființe slujirea bisericească și obștească, este în felul acesta călăuzitor pentru tot cursul următor al muncii mele.

Cuvine-se acum, încheind un cuvînt ce numai pe departe ar putea cuprinde simțămîntul clipei, să arăt că această chemare reprezintă pentru mine și o îndrumare, dreptarul unui răspuns bun întotdeauna, cum ne rugăm la sfînta liturghie, înaintea lui Dumnezeu și a credincioșilor, a unei dăruiri totale în slujba Bisericii și patriei, a unui adevărat apostolat social după pilda Prea Fericitului Patriarh Justinian și a membrilor Sfîntului Sinod.

Făgăduiesc că răspunsul permanent va pleca din conștiința răspunderii mari și pe măsura însăși a darului pentru care aduc mulțumire lui Dumnezeu și tuturor celor ce au lucrat după voia Sa“.

Încheindu-se cuvîntarea, noul ales a fost felicitat de toți cei prezenți. Înalt Prea Sfînțitul Mitropolit Nicolae al Banatului a mulțumit apoi Prea Fericitului Patriarh Justinian și membrilor Sfîntului Sinod pentru acceptarea cererii sale și alegerea celui propus pentru funcțiunea de episcop vicar. De asemenea, a adresat mulțumiri Domnului Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor pentru acordul ce l-a dat în legătură cu completarea postului de episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului.

INMINAREA DECRETULUI PREZIDENȚIAL DE RECUNOAȘTERE LA DEPARTAMENTUL CULTELOR

Președintele Republicii Socialiste România, Domnul Nicolae Ceaușescu, prin Decretul Prezidențial nr. 289 din 29 decembrie 1975 a recunoscut alegerea P. Cuv. Arhimandrit dr. Timotei Sevcicu ca episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului.

În ziua de 20 ianuarie 1976, a avut loc la Departamentul Cultelor înmînarea Decretului Prezidențial atît P. Cuv. Arhimandrit dr. Timotei Sevcicu cît și noului episcop al refăcutei Episcopii a Alba Iuliei, Prea Sfințitul Emilian Birdaș.

Au luat parte la această festivitate Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, înconjurat de dl. director Ion Lungeanu, dl. director Sorin Iulian, de alți colaboratori apropiați, precum și de reprezentanți ai unor instituții centrale de stat și ai județelor care intră în teritoriul Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului și Episcopiei Alba Iuliei.

Au fost de față apoi din partea Bisericii Ortodoxe Române : Prea Fericitul Patriarh Justinian, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Justin al Moldovei și Sucevei, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Ardealului, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Teoctist al Olteniei, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului, Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Teofil al Clujului, Prea Sfințitul Episcop Emilian al Alba Iuliei, Prea Sfințitul Episcop Vasile al Oradiei, Prea Sfințitul Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, Prea Sfințitul Episcop-Vicar Roman Ialomîțeanul, Prea Sfințitul Episcop-Vicar Justinian Maramureșeanul, Pr. Traian Belascu, vicar administrativ al Arhiepiscopiei Sibiului, Pr. prof. Isidor Todoran, rectorul Institutului teologic din Sibiu, și Pr. prof. Constantin Voicu, prorectorul aceluiași Institut, Pr. Ilie Maier, consilier la Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului, Pr. Constantin Comșulea, consilier la aceeași Arhiepiscopie, Pr. Petre Pleșa secretarul Episcopiei Alba Iuliei, protopopii Nicolae Cantor din Alba Iulia, David Lazăr din Tîrgu-Mureș, Ion Crăciun din Miercurea Ciuc și Adrian Teodorescu din Blaj.

Din partea celorlalte Biserici și culte religioase din țară au fost prezenți : pentru Biserica Romano-Catolică, Mgr. Iakab Antal, episcop auxiliar de Alba Iulia, Rev. prof. Iosif Nemeșek, rectorul Institutului teologic romano-catolic din Alba-Iulia, Mgr. Francisc Augustin, conducătorul Arhiepiscopiei romano-catolice din București, Rev. B. Blazuti, protopop în București, Rev. Bartalan Blasius, consilier din București, Rev. Conrad Kernweisz, protopop în Timișoara ; din partea Bisericii Evanghelice-Luterane C.A. : Eminența Sa dr. Albert Klein, episcop în Sibiu ; din partea Bisericii Evanghelice-Luterane S.P. : Eminența Sa Paul Szedressy, superintendent din Cluj-Napoca ; din partea Bisericii Reformate : Eminența Sa Laszlo Papp, episcop în Oradea ; apoi Pr. Gheorghe Hranislavlievici — Vicariatul ortodox sîrb din Timișoara, Eminența Sa Lajos Kovacks, episcopul Bisericii unitariene, Prea Sfințitul Dirayr Mardichian, episcopul eparhiei armene din București, dl. Ioachim Țunea, secretar general al cultului baptist și Eminența Sa dr. Moses Rosen, rabin șef al cultului mozaic.

Domnul Ioan Lungeanu, director în Departamentul Cultelor, a dat citire Decretului Prezidențial de recunoaștere a Prea Sfințitului Emilian Birdaș ca episcop al Episcopiei Alba Iuliei și a P. Cuv. Arhimandrit dr. Timotei Sevcicu ca episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, după care Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor l-a înmînat noilor ierarhi.

Primind Decretul Prezidențial, P. Cuv. Arhim. dr. Timotei Sevcicu a rostit următoarea cuvântare :

„Îmbogățită de emoție patriotică este clipa în care înaintea reprezentanților conducerii statului cei chemați a împlini o încredințare în viața obștei fac legământ solemn de credincioșie în slujirea țării și poporului căruia aparțin. O asemenea clipă emoționantă trăiește și acela căruia în cadrul festiv oferit cu deosebită generozitate de On. Departament al Cultelor i s-a înminat Decretul Înaltei Ocîrmuiri a țării pentru recunoașterea în funcția de Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului. Plinătatea emoțională izvorăște nestăvilit din adîncul ființei care păstrează, asemenea fiecărui fiu al patriei, cu multă scumpătate lăsamintele strămoșilor oglindite în respectul față de legea românească și de tot ceea ce însemnează ea ca dragoste de glie și de aceia în care pulsează seva acesteia dătătoare de viață, putere de muncă și jertfelnicie.

Întimpinat cu atare simțămînt actul împlinit acum statornicește mai direct, pentru acela la care se referă, legătura cu însăși coordonatele multiple ale vieții propășitoare din jur. Într-adevăr pentru mine, înaltul Decret Prezidențial reprezintă o multiplă întărire în chemarea de cînte ce s-a făcut și care așteaptă un răspuns permanent, ingemănat cu ecourile muncii de pe tot întinsul țării.

Este întii întărirea hotărîrii din 15 decembrie 1975, a Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române privind alegerea mea ca episcop-vicar al Arhiepiscopiei aflătoare în părțile Banatului, întărire ce reflectă în același timp și o dată mai mult sollicitudinea Ocîrmuirii statului față de problemele bisericești, pentru asigurarea condițiilor optime desfășurării în deplină libertate a vieții cultelor religioase din țara noastră în unitatea de muncă și năzuințe ale întregului popor. Este de asemenea întărirea hotărîrii proprii și firești de a contribui de pe locul ce-mi revine, la tot ceea ce reprezintă efort general pentru propășirea multilaterală, materială și spirituală a patriei.

Nutrind aceste gînduri ce le limpezește numai statornicia în legătura unității neamului, rog să mi se îngăduiască a exprima Domnului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, profunda gratitudine pentru încrederea de care am fost învrednicit prin consfințirea acordată actului designării mele în funcția de Episcop-Vicar. Numele scump al țării și al conducătorului ei pecetluind actul înminat azi, conferă acestuia valoarea unui adevărat dreptar al activității ce-mi stă înaintea și a unei solemne obligații în conștiință de-a da urmare înțeleptelor inițiative și înaltelor principii ale Ocîrmuirii de stat, menite a asigura bunăstarea și fericirea poporului.

Din mînunchiul aleselor simțămînte ce stăpînind ființa caută modul exprimării printr-un grai poate prea modest, aduc prinos de recunoștință Domnului Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor și colaboratorilor apropiați pentru binevoitoarea recomandare făcută Înaltei Conduceri a statului privind confirmarea mea în răspunderea de episcop-vicar. Făgăduiesc cu acest prilej ca mereu în preajma Înalt Prea Sfîntului

Mitropolit Nicolae al Banatului, în deplină ascultare de îndrumările Sfintului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și ale Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, să lucrez potrivit legiuirilor bisericești și de stat spre a dobîndi și pe mai departe aprecierea de care totdeauna m-am bucurat din partea conducerii On. Departament al Cultelor.

Cugetînd la chipul în care lucrarea pastorală poate avea cheazășia unor realizări reale, am aflat sprijin în tăria vieții, în felul cum e înțeleasă virtutea sub raport bisericesc și social. Căci, dacă virtuțile creștine fac din credincioși adevărați cetățeni ai cerului, virtuțile românești îi dovedesc adevărați cetățeni ai acestui pămînt rupt din cer prin frumusețea și bogăția lui. Și între virtuțile ce au împodobit de veacuri cununa țării, a strălucit pe însăși fruntea fiilor acesteia patriotismul luminat de care dau dovadă șiruri de ierarhi, preoți și credincioși prin unitatea cu întreg poporul, hărnicia și talentul cu care toți păstrează sau sporesc patrimoniul nostru național, omenia, care desăvîrșește și caracterizează ceea ce este nobil în sufletul românesc.

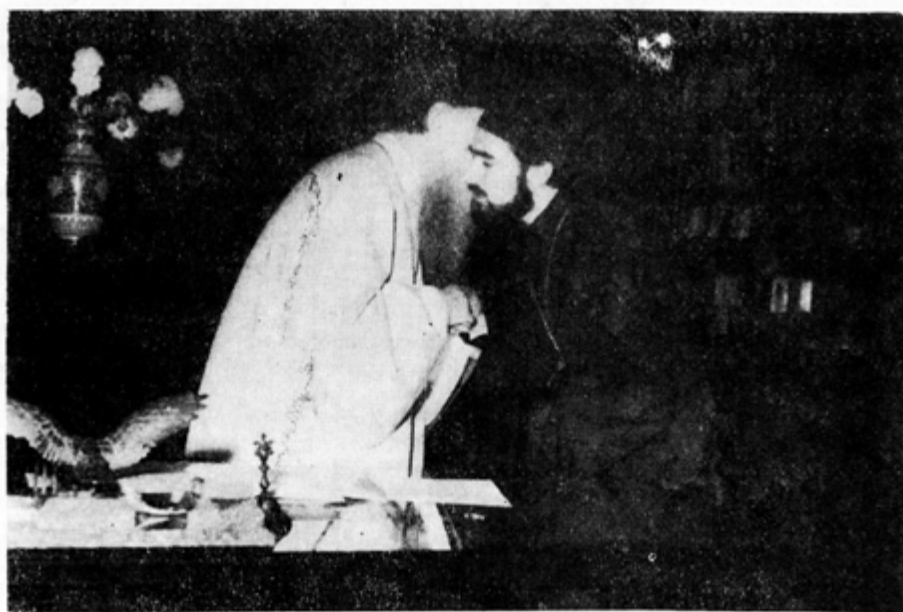
Imbold în practicarea unor astfel de virtuți stau nu numai paginile istoriei poporului nostru, ci și cele scrise de însăși viața contemporană a unei Români moderne în plină dezvoltare și înflorire. Mărturiile sînt fără număr. Unele au însă o rezonanță ce dă certitudinea drumului ascendent al muncii creatoare și transformărilor esențiale în toate domeniile de activitate.

Astfel, printr-o fericită coincidență, înminarea Decretului Prezidențial are loc în același cadru cu cel al confirmării noului titular al refăcutei episcopii a Alba Iuliei. Se poate găsi în aceasta o atestare în plus a unității de totdeauna, bisericești și naționale a poporului nostru, pentru care Alba Iulia este un simbol. Banatul are pricini întemeiate spre a dovedi această legătură a unității. În veacul al XVI-lea și al XVIII-lea anume, românii din partea răsăriteană a ținutului erau în purtarea de grijă a mitropolitului de Alba Iulia. Mihai Viteazul înzestrează cu pămînturi din apropierea Lugojului pe ostașii bănățeni ce au luptat alături de el. Martirizarea la Alba Iulia a lui Horia, Cloșca și Crișan a avut un ecou puternic în laturile Banatului. Anul 1918 apoi înscrie prezența clerului și mirenilor din Banat la Adunarea Națională de la Alba Iulia; iar 1948 însemnează împlinirea sfintei lucrări de consolidare a reîntregirii Bisericii Ortodoxe Române în parohiile bănățene.

Potrivit tradiției apoi episcopului-vicar i se adaugă titulatura a unui din importantele centre bisericești ale eparhiei. Pentru episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, aceasta evocă numele unui din municipiile regiunii cu un trecut istoric ce reflectă un patriotism înflăcărat prin strădaniile pentru apărarea ființei etnice a neamului, prin devotamentul față de Ortodoxie, prin avîntul vieții culturale și economice. Fără a mai zăbovi în a reliefa activitatea de aci a celor ce s-au înscris în galeria fruntașilor neamului, se poate menționa faptul că Lugojul are o Cimpie a Libertății de unde ideile revoluției din 1848 s-au răspîndit pretutindeni pregătind temeluirea unei lumi și ordini noi. Tot aci apoi s-a pecetluit participarea Banatului la actul din 1918 al

P.Cuv. Arhimandrit dr. Timotei Seviciu își rostește cuvîntarea după ce s-a anunțat de către Prea Fericitul Patriarh Justinian că Sfîntul Sinod l-a ales episcop vicar.

Prea Fericitul Patriarh Justinian felicită și îmbrățișează pe nou alesul episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului.

Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor felicită pe nou alesul episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului.

Conducerea Departamentului Cultelor în timpul festivității de înminare a Decretului Prezidențial.

desăvîșirii unității noastre naționale și de stat. În felul acesta titlul însuși îndatorează pe purtător a desfășura o muncă la înălțimea visurilor trecutului și realizărilor prezentului.

Cu prilejul instalării unuia dintre Ierarhii Bisericii noastre, Domnul Gh. Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor referindu-se la atari mărturii spunea între altele următoarele : „Este o datorie pentru noi de a descoperi și privi cu ochi contemporani valoarea etică a acestor mărturii. Pentru noi istoria nu este un simplu inventar de date și documente, nu înseamnă o simplă răscolire de arhive. Ea înseamnă de fapt pentru noi căpătarea sentimentului real al valorii noastre, ciștigarea unor certitudini a ceea ce am fost și totodată aspirația spre ceea ce vrem să fim. Faptele istoriei noastre ne impun o anumită angajare morală” (Biserica Ortodoxă Română, XCI (1973), nr. 7-8, p. 758).

Într-o astfel de perspectivă, conștiința a ceea ce s-a făptuit și a ceea ce trebuie făurit se axează pe chiar dimensiunile exigențelor contemporaneității în care adevăratul creștin are datoria de a fi cetățean devotat și patriot.

Aș dori în încheierea unui cuvînt de mulțumire pentru încrederea arătată și de angajament pentru munca încredințată, ca simțămîntelor de dragoste nețîrmurită față de țară, de devotament profund față de popor și de loialitate desăvîșită față de Conducerea sa, să le dau glas împreună cu toți slujitorii și închinătorii altarelor strămoșești, prin cuvintele Întîistătătorului Bisericii Ortodoxe Române : „Sîntem hotărîți ca și în viitor să lucrăm cu același zel și cu aceeași abnegație pentru bunăstarea și fericirea poporului nostru, ca unii ce știm că Ortodoxia românească a fost întotdeauna legată de ființa neamului românesc, identificîndu-se cu lupta și aspirațiile spre mai bine ale întregului popor” (Apostolat Social, vol. XI, p. 232). Aceste cuvinte îmi rămîn călăuzitoare, păstrîndu-le în adîncul inimii, pentru că ea înseamnă viață, bate alături de inima poporului și mișcă simțirea, cugetul și voința spre ceea ce trăiește, însăși inima pămîntului românesc“.

Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor a adresat apoi călduroase urări de rodnică activitate pastorală și obștească.

În aceeași zi la orele 14, Domnia Sa a oferit un dejun oficial în cinstea noilor ierarhi ai Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului și Episcopiei Alba Iuliei, în saloanele restaurantului „Athenée Palace“, la care au luat parte toți cei prezenți la festivitatea înmînării Decretului Prezidențial la Departamentul Cultelor.

Cu acest prilej au fost rostite toasturi. Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului a spus :

„Festivitatea care ne-a adunat la Departamentul Cultelor, marcată de înmînarea decretelor de recunoaștere emise de suprema Conducere a statului pe seama a doi ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, unul titular iar altul vicar, și nu mai puțin prelungirea ei la acest dejun oferit cu atîta dărnicie de către Domnul vicepreședinte Gheorghe Nenciu constituie evenimente care, deși se repetă conform protocolului îndătinat și deci de

acum cunoscut, ne impune totuși a reflecta asupra lor, în funcție atât de persoanele în cauză și de cultul pe care îl reprezintă, cât și de momentul în care au loc.

E vorba adică întâi de cel cărui i s-a încredințat misiunea de a conduce reînființata episcopie a vechiului Bălgrad — Alba Iulia românească de ieri și de totdeauna, și de cel care a fost ales de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române să împlinească în părțile Timișului și Caraș-Severinului importanta direcție de episcop-vicar. Amândurora, pe temeiul vredniciei dovedite de-a lungul anilor, Biserica a socotit că le poate pune pe umeri sarcini mai importante. E de subliniat însă că hotărîrea Bisericii a găsit nu numai înțelegere, ci deplină confirmare din partea celui mai înalt for al țării.

În această identitate trebuie să vedem o caracteristică a vieții obștești din patria noastră. Urmărind același țel al slujirii omului — țel înscris cu litere de aur în Evanghelie — între acțiunile Bisericii și ale statului ca expresie a voinței obștei, a poporului, nu poate exista decît o perfectă convergență. Așa a fost la noi în trecut, așa este și astăzi. E un lucru ce ne face plăcere să-l mărturisim ori de cîte ori ni se îmbie prilejul, dar mai ales să-l dovedim în practica de fiecare zi cu toate consecințele pe care le implică.

Afară de aceasta apoi, am în vedere momentul cînd se desfășoară festivitatea căreia îi sintem martori. A încerca definirea lui recurgînd la cîteva cuvinte nu e ușor. Oricum, oprindu-ne la ceea ce este esențial, vom observa că el se caracterizează prin nevoia unei absolute unități între toți fiii poporului, peste orice diferențe de naționalitate, origine și concepție, astfel încît împreună să ducă patria — în condiții de pace, deplină securitate și liberă autodeterminare — pe drumul progresului, bunăstării și fericirii.

Plecînd de aici aș pune la inimă noilor ierarhi, iubii mei confrăți, obligația de a fi promotorii neabătuti ai conlucrării armonioase și loiale cu factorii de răspundere din conducerea țării, ai sprijinirii eforturilor poporului spre continua desăvîrșire a progresului material și spiritual spre care aspiră marea obște românească, și aceasta îndelungați ani încărcăți de roade binecuvîntate și recompensați de satisfacții.

Înainte de a sfîrși, îngăduiți-mi să mă refer și la o latură a festivității de azi mai apropiată mie. Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului ales de Sfântul Sinod și confirmat de Înalta Ocîrmuire a statului, este colaboratorul meu cel mai apropiat. Promovarea sa este urmarea însăși a cererii ce am adresat Prea Fericitului Patriarh Justinian, conducerii Bisericii. Cît de recunoscător le sint pentru aceasta am avut deja prilejul să exprim la momentul potrivit și o voi repeta într-un cadru festiv cînd se va săvîrși hirotonirea și instalarea la Timișoara.

Acum însă, Domnule vicepreședinte al Departamentului Cultelor și mult stimat amfitrion al nostru, doresc să mă adresez Dumneavoastră și prin Dumneavoastră supremei Conducere a țării, Domnului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, care a binevoit să

semneze decretul de recunoaștere în funcția de episcop-vicar a Prea Cuviosului Arhimandrit dr. Timotei Sevcicu. Îngăduiți-mi să mulțumesc cu profund respect și devotament pentru sollicitudinea arătată eparhiei de care răspund, mie personal, întărind pe cel ce, ca episcop-vicar, mă va secunda în plina de răspundere sarcină ce-mi revine. Va fi spre folosul Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, al Bisericii întregi, îndrăznesc să afirm al obștii românești.

Cu sufletul plin de recunoștință deci, ridic paharul urind Domnului Președinte al Republicii, Domniei Voastre Domnule vicepreședinte al Departamentului Cultelor, viață îndelungată și fericită. Fie ca să aveți prilejul a transmite decrete asemănătoare celor de azi încă la mulți alți conducători de culte religioase și toți să vă aducă numai satisfacții. Să ne trăiți !”.

Au luat de asemenea cuvîntul Prea Sfințitul Episcop Emilian al Alba Iuliei și P.Cuv. Arhimandrit dr. Timotei Sevcicu. Nou alesul episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului a spus :

„Ambianța generală a mesei oferite cu atîta bunăvoință de Onoratul Departament al Cultelor, subliniază o dată mai mult caracterul sărbătoresc al clipelor înălțătoare de azi. Se cuvine a mărturisi aceasta cel asupra căruia s-a răsfrînt deosebita cinstire și care pînă în adîncul sufletului simte intensitatea emoțională produsă firesc de succesiunea unor acte solemne în cadrul ceremonial adecvat.

Intr-un atare cadru, asociindu-mă celor exprimate de Prea Sfințitul Episcop Emilian, aș ține să reinnoiesc făgăduințele de a împlini ceea ce țara cere și poporul ne cheamă, ceea ce atît de cuprinzător și în același timp convingător Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, a pus la inima fiecăruia în parte, să fie răspunsul la care îndatorează purtarea de grijă a Conducerii statului.

Intr-adevăr, rog să mi se îngăduiască a mărturisi că masa la care mi s-a făcut cinstea de a sta îmi apare ca însăși imaginea a aceea ce țara noastră ne oferă după inima poporului ce o stăpînește și anume : bogăția ei ce se arată în toate multiplele laturi ale vieții, generozitatea cu care sînt folosite toate resursele prin muncă depusă cu elan și abnegație, ospitalitatea ce oglindește în sufletul românului prețuirea față de om în general, ca și față de fiecare ins în parte, totodată față de menirea și făuririle lui într-o societate în continuă prefacere și dezvoltare. Aceste cîteva însușiri nutresc în ființă simțămintele care prin tăria lor, fac pe purtător vrednic de încrederea pe care Înalta Ocîrmuire a țării i-a acordat-o. Între acestea simțămîntul datoriei față de pămîntul strămoșesc, față de patrie și popor, de munca și cuceririle epocale ale României, de tot ceea ce contribuie la propășirea ei materială și spirituală.

Țara și poporul oferă totul și în consecință adevăratul cetățean, la rîndul său, trebuie să ofere. Țara oferă pămîntul binecuvîntat și comorile lui nesecate, iar poporul viața sa mereu înnoită. Un adevărat fiu al patriei îi consacră deci munca și jertfelnicia sa. Țara și poporul crează condițiile unei vieți și activități din cele mai rodnice, iar cel ce a odrăslit din aceasta le valorifică prin însăși capacitatea creatoare. Există o reciprocitate ilus-

trată atit de minunat de istoria noastră națională, din paginile căreia se desprinde faptul că, dacă pământul românesc a hrănit pe strămoșii noștri cu tot ceea ce înseamnă piinea, atunci la rîndul lor ei au adăpat brazdele pământului cu tot ceea ce înseamnă sudoare și singe, munca și jertfa lor.

În acest sens am dorit să arăt că respectarea unui angajament nu se prezintă altfel pentru propriul cuget, decît ca răspunsul cuvenit la tot ceea ce s-a făcut pentru mine.

În virtutea acestor simțăminte înălțătoare, cu onoare rog pe Domnul vicepreședinte al Departamentului Cultelor, să binevoiască a se face interpretul lor înaintea Conducerii statului. Înaltul Decret semnat de Domnul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, este pentru mine pecetluirea permanentă a angajamentului alăturării la efortul general pentru mersul înainte impetuos al țării, pentru cauza nobilă a unității, suveranității și independenței poporului, pentru așezarea unei noi ordini într-o lume a păcii.

De asemenea, rog pe Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Onoratului Departament al Cultelor, a primi împreună cu simțămintele de grațitudine pentru aprecierea cu care m-a înconjurat, asigurarea că tot ceea ce prin cuvîntul rostit la festivitatea de la Departamentul Cultelor a împărtășit azi, din ceea ce gîndește și simte, a făcut să vibreze sufletul nostru și ritmurile a ceea ce gîndește și simte întregul nostru popor, întărind convingerea și hotărîrea unei contribuții efective la viața patriei. Îmi exprim totodată certitudinea sprijinului real pe care Domnia Sa și colaboratorii apropiați îl vor da ca și pînă acum acestei munci.

În acest cadru festiv simțămintele mi se îndreaptă din nou, cu recunoștință, către membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu Prea Fericirea Sa Părintele Patriarh Justinian, pentru promovarea în răspunderea spre care am primit azi întărirea Conducerii statului nostru, pentru ajutorul și pilduirea ce o dau în slujirea înaltelor idealuri ale poporului și ale lumii contemporane, potrivit principiilor apostolatului social.

Un cuvînt de mulțumire, pentru prețuirea dată prin înalta prezență, aduc conducătorilor cultelor religioase din țara noastră, rugînd a primi asigurarea, din parte-mi, a unei lucrări care să cultive adevăratul ecumenism practic, pretutindeni apreciat pentru modul în care se realizează la noi, oglindind în același timp bunele raporturi dintre naționalitățile conlocuitoare și contribuția ce o pot aduce la unitatea poporului român.

Rog să mi se îngăduiască a adresa cea mai sinceră mulțumire, pentru sublinierile ce s-au făcut, în legătură cu munca pe care năzuiesc a o împlini la înălțimea așteptărilor. Hotărîrea a primit azi puterea care este cheazășia împlinirii.

Tuturor a răspuns Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, care s-a referit la aportul adus pînă acum și pe care îl vor aduce în continuare cultele religioase la edificarea vieții noi din patria noastră, expunîndu-și totodată convingerea în rolul pozitiv pe care îl vor împlini episcopul Alba Iuliei și episcopul-vicar al Timișoarei și Caransebeșului în viața bisericească și obștească.

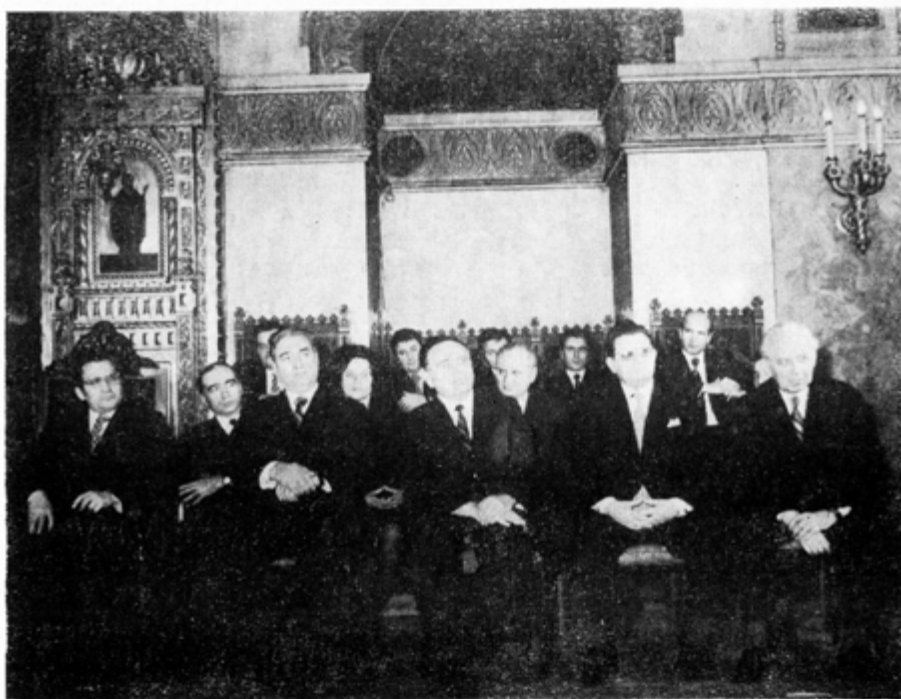
Soborul ierarhilor ascultă mărturisirea de credință a ipopsifiului.

Moment de la slujba hirotoniei întru arhiereu.

Ierarhii ortodocși și reprezentanți ai cultelor religioase
la festivitatea instalării.

Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor
și reprezentanții autorităților de stat la festivitatea instalării.

HIROTONIREA ȘI INSTALAREA

Festivitatea hirotonirii și instalării episcopului vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului s-a desfășurat la Timișoara începând cu vechernia din 7 februarie 1976.

După slujba de seară, în prezența a numeroși preoți și credincioși, stînd în jețuri în mijlocul catedralei mitropolitane, Prea Sfințitii Episcopi Visarion al Aradului și Vasile al Oradiei fac chemarea ipopsifiului Timotei la treapta arhieriei. Chemarea a fost citită de P. On. Părinte Constantin Comșulea, consilier eparhial.

Răspunsul la chemare a fost dat cu tărie de credință și cu emoție sufletească de către noul chemat la demnitatea arhierescă.

Duminică, 8 februarie, catedrala mitropolitană era plină de preoți, credincioși și invitați, veniți să asiste la mărețul act. În dangătul clopotelor sosesc ierarhii ortodocși, reprezentanții instituțiilor centrale bisericești și ai unor eparhii, conducători și reprezentanți ai altor culte religioase, oaspeți de onoare, dintre care amintim pe: Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Ardealului, reprezentantul Prea Fericitului Patriarh Justinian, Prea Sfințitul Episcop Emilian al Alba Iuliei, Prea Sfințitul Episcop-vicar Roman Ialomiteanul, Pr. Constantin Pirvu — vicar administrativ patriarhal, Pr. Octavian Popescu, consilier patriarhal, Pr. Ioan Negruțiu, inspector general patriarhal, Pr. Traian Ghica, directorul Casei de Pensii al Patriarhiei Române, Pr. prof. Isidor Todoran și prof. Constantin Voicu, rectorul și prorectorul Institutului teologic din Sibiu, Pr. Aurel Uroș, conducătorul Vicariatului ortodox român din Banatul iugoslav însoțit de Pr. Iosif Iorga din Ecica (Iugoslavia), Pr. prof. Dorin Jacotă, directorul Seminarului teologic din Caransebeș, Pr. prof. Nicolae Bordașiu de la Seminarul teologic din București, Pr. Traian Belasçu, vicar administrativ al Arhiepiscopiei Sibiului, Pr. Emil Roman, consilier eparhial la Arad, Pr. Ioan Negroiu, consilier eparhial la Oradea, părinții consilieri ai Centrului eparhial Timișoara, protopopi, membrii Adunării Eparhiale, reprezentanți ai mănăstirilor.

Din partea celorlalte Biserici și culte religioase au fost de față: Eminența Sa Paul Szedressy, superintendentul Episcopiei Evanghelice-Luterane S.P. din Cluj-Napoca, Rev. Gheorghe Vidits, vicarul Episcopiei Reformate din Oradea, Pr. Gheorghe Hranislavlievici, conducătorul Vicariatului ortodox sîrb din Timișoara, reprezentanții cultelor religioase locale: Rev. Conrad Kernweisz, protopop romano-catolic, Rev. Mathos Paul, protopop evanghelic, Rev. Peuker Leo, protopop reformat, dr. Ernest Neumann, prim-rabin, dl. Gheorghe Băleanu, președintele Comunității creștine baptiste, dl. Constantin Leontiuc, pastor penticostal, dl. Sabin Rîșcuță, vestitor al Cultului creștin după Evanghelie, dl. Grigore Deac, președintele Conferinței adventiștilor de ziua 7-a.

Au mai fost prezenți părinții nou alesului episcop-vicar și alți invitați.

Serviciul religios a fost oficiat de un sobor alcătuit din Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului, Prea Sfințitul Episcop Visarion al Aradului și Prea Sfințitul Episcop Vasile al Oradiei asistați de: Arhim. Timotei Eftimie, starețul Mănăstirii Hodoș-Bodrog, Arhim. Pimen Zăinea,

starețul Mănăstirii „Sf. Ioan cel Nou“ din Suceava, Pr. Octavian Popescu, consilier patriarhal, Pr. prof. Ioan G. Coman, Prot. consilier Constantin Comșulea, Prot. Bujor Toma, Prot. Dimitrie Botău, Prot. Traian Coșeriu, președintele Consistoriului Eparhial, Pr. Lucian Augustin, vicar administrativ al Episcopiei Oradea, Prot. Vasile Petrica, Prot. Gruia Ignea, Pr. Pavel Simion, Arhidiacon Nicanor Motorga de la catedrala patriarhală din București, Arhidiacon Constantin Dumitrescu de la aceeași catedrală, Diacon Constantin Voicu, prorectorul Institutului teologic din Sibiu, Diacon Teodor Băbuța — Arad, Diacon Victor Mițiga și Diacon Constantin Micu — Timișoara.

Înainte de a se începe sfânta liturghie, ipopsifiul îmbrăcat în epitrahil și felon și cu Sfânta Evanghelie în mîini, este adus din sf. altar de către diaconi, iar P. On. Părinți Constantin Comșulea și Bujor Toma îl prezintă pe rînd, în etape, zicînd : „Se aduce preaiubitului de Dumnezeu ipopsifiu Timotei, spre a fi hirotonit arhiereu, în funcția de episcop-vicar, cu titlul de Lugojanul“.

La întrebările puse de cei trei Prea Sfinți Ierarhi, asupra credinței sale, ipopsifiul răspunde citînd pe rînd trei părți ale mărturisirii sale de credință, la care soborul arhieresc, binecuvîntîndu-l, îi zice : „Harul Sfîntului Duh să fie cu tine, luminîndu-te și înțeleptîndu-te în toate zilele vieții tale“.

Un moment important urmează atunci cînd, cu glas tare, zice și subscris mărturisirea sa de credință, astfel : „Eu Timotei arhimandritul, din mila lui Dumnezeu candidat de arhiereu în funcția de episcop-vicar, cu a mea mină am scris și am subscris“, după care Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae binecuvîntînd pe candidat zice : „Harul Sfîntului Duh, prin smerenia mea, te înaintează pe tine, iubitorul de Dumnezeu, arhimandrite ipopsifiu Timotei, arhiereu, în funcția de episcop-vicar cu titlul de Lugojanul“.

Slujba arhierască continuă, apoi, potrivit rînduiei, iar la ultimul „Sfinte Dumnezeule“, ipopsifiul este condus în mijlocul bisericii făcînd trei metanii, după care este adus în ușile împărătești și este binecuvîntat de Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae. Ceilalți doi Prea Sfinți coliturghisitori luîndu-l pe ipopsifiu de mină, ocolesc împreună sf. masă și se cîntă alternativ : „Sfinților Mucenici...“, „Mărire Ție Hristoase...“ și „Isaia dănuiește...“.

Urmează acum momentul culminant al hirotoniei, cînd toată asistența este îngenunchiată, iar ipopsifiului și el îngenunchiat și cu mîinile pe sf. masă i se pune pe cap omoforul și Sf. Evanghelie, deschisă cu fața în jos, sub care toți cei trei Prea Sfinți Ierarhi își pun mîinile lor cele drepte și-l binecuvîntează, rugîndu-se încet și invocînd harul Sfîntului Duh asupra ipopsifiului.

Noul hirotonit este arătat de acum credincioșilor, Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae zicînd : „Vrednic este !“, după care i se dă pe rînd : sacosul, omoforul, engolpionul, crucea și mitra, cu repetarea de „Vrednic este“ și răspunzîndu-se la fel : „Vrednic este“.

Terminându-se hirotonia, Ierarhii consacrați îmbrățișează pe noul episcop vicar care ia protia slujbei până la sfârșitul ei și care se desfășoară cu deosebită solemnitate și cu adâncă pietate.

Întreaga asistență participă activ alternând cu corul dirijat de Dl. Aurel Ciobanu și cântând ori recitând diferitele părți ale sf. liturghii.

Apropiindu-se momentul instalării Prea Sfințitului Timotei Lugojanul ca episcop vicar, sosesc în catedrală Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor însoțit de Dl. director Ioan Lungeanu, și alți colaboratori. Sosesc de asemenea delegații autorităților locale de stat : Domnii Vasile Daju, prim-vicepreședintele Consiliului popular județean Timiș, Milorad Blagoev, secretarul Consiliului popular județean Timiș, Nicolae Bușui, prim-vicepreședintele Consiliului popular județean Caraș-Severin, Monica Bartl, secretarul Consiliului popular județean Caraș-Severin, George Micota, președintele Consiliului popular municipal Timișoara, Corneliu Roșul, secretarul Consiliului popular municipal Timișoara și Tiberiu Coracu, președintele Comitetului județean Timiș pentru Apărarea Păcii.

Îndată după apolisul sf. liturghii, P.C. Părinte Constantin Pirvu, vicar administrativ patriarhal, a dat citire *actului sinodal* semnat de Prea Fericitul Patriarh Justinian prin care se face cunoscută alegerea Prea Sfințitului Timotei Lugojanul ca episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului :

„Sfintul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința sa de lucru din 15 decembrie 1975, a luat în considerare propunerea Sinodului Permanent din 13 decembrie 1975, cu recomandarea Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului, pentru alegerea Prea Cuviosului Arhimandrit Timotei — Traian Sevcicu, în postul de episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului.

Cercetînd recomandarea Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului și actele legale ale celui recomandat, Sfintul Sinod a constatat că :

Prea Cuviosul Arhimandrit întrunește condițiunile prevăzute de articolul 129 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, cerute candidaților la arhierie ;

Prea Cuviosia Sa este licențiat în teologie, cu studii de specialitate în țară și peste hotare, obținînd și titlul de doctor în teologie la Institutul teologic de grad universitar din București.

În timpul studiilor și pînă în prezent, a publicat în revistele centrale bisericești și în revistele mitropolitane diferite studii și articole, precum și teza de doctorat în teologie, apreciate în mod deosebit de teologii din țară și de peste hotare ;

În cei 14 ani de activitate bisericească, în învățămîntul teologic și ca vicar administrativ, P.C. Arhim. Timotei Sevcicu a dobîndit o bogată experiență, bucurîndu-se de alese aprecieri din partea preoților și credincioșilor din centrul Mitropoliei Banatului.

Cunoscînd competența de care a dat dovadă în activitatea administrativă bisericească, disciplina și tactul în respectarea rînduielilor bisericești,

precum și atașamentul față de patrie și rîvnă pentru lucrarea bisericească, Sinodului Permanent și în urma examinării canonice ce i s-a făcut de la recomandarea I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului, la propunerea către Comisia canonică, juridică și pentru disciplină, membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române i-au acordat în unanimitate voturile pentru alegerea în postul de episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului.

Ca urmare, în conformitate cu prevederile art. 104 și 129 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Sfîntul Sinod a hotărît :

Aprobă alegerea Prea Cuviosului Arhimandrit Timotei Sevcicu în postul de episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului și îi acordă rangul de arhieru.

Aprobă ca la propunerea Sinodului Permanent și de comun acord cu Înalț Prea Sfîntul Mitropolit Nicolae al Banatului, Chiriarhul locului, să poarte titulatura de „Lugojanul“.

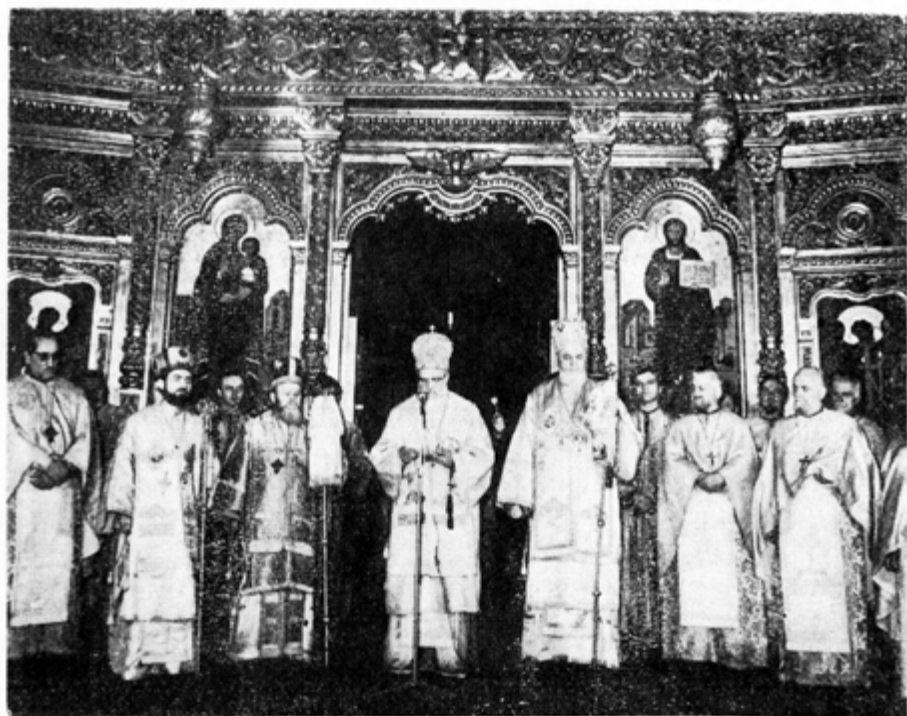
Prin Decretul Prezidențial nr. 289 din 29 decembrie 1975, Prea Cuviosul Arhimandrit Timotei Traian Sevcicu a fost recunoscut în funcția de episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului.

Cele de mai sus se aduc la cunoștința Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, Înalț Prea Sfîntului Mitropolit Nicolae al Banatului și Prea Sfîntului Episcop-Vicar Timotei Lugojanul, spre cele de urmare“.

În emoția generală a celor prezenți, Înalț Prea Sfîntul Mitropolit Nicolae a înminat noului ales cirja episcopală întărindu-l în demnitatea arhierască. Apoi a rostit următoarea cuvîntare :

„Pentru Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului ziua de 8 februarie este nu numai un moment sărbătorește întîmpinat de toți preoții, monahii și credincioșii cu legitimă bucurie duhovnicească, ci mai ales prilej de reflecție asupra semnificației pe care o are pentru sine și pentru întreaga Biserică. Asemenea eveniment ne îndreaptă gîndul, chiar fără să vrem, spre începuturile eparhiei și drumul parcurs de-a lungul anilor. Nu e vorba de trecutul îndepărtat cu înaintașii și faptele lor înscrise cu litere de aur în cartea veșniciei, din care am putea pomeni : întemeierea la Morisena, Cenadul de azi, a uneia din cele mai vechi mănăstiri pe pămîntul românesc, șirul de străluciți ierarhi care au păstorit în laturile Banatului și dintre care mitropolitul Iosif numit „de la Partoș“ a dobîndit încă trăind faima sfînteniei, nenumărații preoți, călugări și credincioși care au apărut cu prețul vieții legea și neamul, strădania vestiților cărturari care au luptat pentru luminarea poporului, contribuția celor care în momente de mare cumpănă au influențat pozitiv destinul națiunii. Toți și toate se găsesc la loc de cinste în conștiința noastră.

Acum însă ne apar în minte cu osebire deceniile din urmă cînd, împlinind repetatele cereri ale ortodocșilor români din Banat, Sfîntul Sinod a decis să redea Timișoarei mult doritul conducător bisericesc, pe „obișnuitul mitropolit“ cum glăsuia una din revendicările revoluționarilor din 1848 în frunte cu tribunul Eftimie Murgu. Etapele străbătute în toată această vreme și realizările dobîndite, oricît de neînsemnate ar părea în

Aspect de la festivitatea instalării.

După înminarea cîrjei arhieresti.

**Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului
rostește cuvîntarea de instalare a noului episcop vicar.**

**Domnul dr. Gheorghe Oprea felicită pe noul episcop vicar în numele
Consiliului Eparhial și a Adunării Eparhiale.**

perspectiva istoriei, sînt pentru noi capitale : reactivarea eparhiei, tirnosirea marelui catedrale în care ne aflăm, ridicarea episcopiei la rang de arhiepiscopie și reînființarea mitropoliei, refacerea unității spirituale deodată cu reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania, ctitorirea de mănăstiri și biserici, restaurarea tuturor monumentelor istorice și de artă, edificarea a numeroase case parohiale și sedii protopopești, crearea Seminarului teologic, reorganizarea tipografiei, atelierului de luminări și Colecției muzeale, extinderea centrului eparhial... și, mai presus de orice, ridicarea conștiinței ortodoxe a fiilor Bisericii la un nivel necunoscut în trecut.

Instituțiile arhiepiscopale și mitropolitane au cunoscut îmbunătățiri respectîndu-se totodată cele mai autentice rînduiri canonice și tradiții ale Ortodoxiei românești și ecumenice.

Îmbunătățirea la care mă refer nu vom pune-o în socoteala altcuiva decît a însăși Bisericii care, sub îndrumarea Prea Fericitului Patriarh Justinian și în condițiile de libertate religioasă din patria noastră a crescut, s-a întărit cu duhul și s-a umplut de înțelepciune" cum ar zice Evanghelia (Luca 2, 40).

Iată, în ultima vreme, nevoi obiective legate de adîncirea și diversificarea activităților Bisericii Ortodoxe Române, au dus nu numai la reactivarea unor vechi centre episcopale — am în vedere Alba Iulia și Constanța — ci și la crearea în toate eparhiile, alături de fiecare ierarh titular, a funcției de episcop-vicar la arhiepiscopii, de arhieru-vicar la episcopii. Majoritatea eparhiilor din Patriarhia ortodoxă română și-au dobîndit deja pe acești colaboratori apropiați ai ierarhilor. Acum a venit rîndul Arhiepiscopiei noastre.

Dacă s-a ajuns aici e pentru că eparhia a atins gradul de maturizare care justifică înmulțirea numărului celor care o slujesc, pentru că a crescut sub raport spiritual pînă la a-și forma singură pe acela care să se impună astfel încît solicitarea adresată Prea Fericitului Patriarh Justinian să fie însușită de Sfîntul Sinod și să fie confirmată prin decret prezidențial de șeful statului. Soeotînd că prin recomandarea confratelui Timotei la demnitatea de episcop vicar n-am făcut altceva decît să exprim voința întregului cîin preoțesc și călugăresc, a tuturor credincioșilor din părțile Banatului, îngăduiți-mi cinstiți creștini și creștine ca, în numele vostru și al meu, să aduc prinos de recunoștință Prea Fericitului Patriarh Justinian, Sfîntului Sinod, pentru hotărîrea de a ne dărui un episcop vicar care împreună cu noi să contribuie pe mai departe la propășirea eparhiei. Sinceră mulțumire cuvine-se Domnului Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, care s-a declarat de acord cu cele hotărîte de Sfîntul Sinod și a înaintat dosarul cauzei Înaltei Ocîrmuirii a țării. Respectuoasă grațitudine păstrăm însă mai ales Președintelui Republicii, Domnul Nicolae Ceaușescu, care a binevoit să semneze decretul de recunoaștere a noului episcop vicar.

Astfel, Prea Sfîntul Timotei, căruia — potrivit rînduiei — i s-a atribuit și un titlu, acela de „Lugojanul“, ținînd seama de ceea ce acest oraș însemnează în viața bisericească administrativ-politică, culturală și

economică, dobîndește toate imputernicirile spre a-și începe misiunea. Nu mă îndoiesc o clipă că, nădejdea ce personal mi-am pus în Prea Sfinția Sa, că încrederea ce i-a împărtășit Sfintul Sinod, că — alături de aceasta — confirmarea ce i-a acordat Înalta Conducere a Statului, însăși calitățile și vredniciile dovedite pe parcursul activității sale de pînă acum, vor fi pentru clerul de mir și monahal, pentru marea obște a credincioșilor, suficiente garanții spre a-l întîmpina cu dragostea, cu respectul și cu ascultarea cuvenite.

Prea Sfințite Episcop Vicar Timotei, sintem aici adunați în jurul Prea Sfinției Tale pentru a marca importanța ce se dă momentului hirotonirii ca arhiereu și instalării ca episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului : delegați ai autorităților centrale și locale a statului, membri ai Sfintului Sinod, trimiși ai Patriarhiei, conducători și reprezentanți ai cultelor religioase, oaspeți veniți din eparhiile învecinate și din multe părți ale țării, cler și credincioși ortodocși români din Banat. După cum ușor poți constata, toți Te înconjurăm cu afectuoasă prețuire și nu-Ți va fi greu să ghicești cîte speranțe legăm de înțelepciunea și vigoarea cu care vei stăruî întru îndeplinirea misiunii ce Ți s-a încredințat. Să fii slujitorul devotat al Bisericii și patriei, să promovezi cauza progresului și păcii, să nu-Ți îngădui odihnă și tihnă cînd e în joc fericirea poporului, demnitatea și drepturile sale la viață liberă și independentă, să nu tolerezi încălcarea principiilor eticii și echității, să propăvăduiești buna înțelegere între culte și naționalitățile conlocuitoare, să fii mereu „făclie pusă în sfeșnic“ (Marcu 4, 21), cum citim în Sfînta Scriptură.

Împrumutînd zicerea aceleași venerabile Cărți voi mai adăuga că „peste multe ai fost pus, peste încă mai multe ești pus“ acum, așa încît, adunîndu-Ți forțele și cerînd permanent sprijinul bunului Dumnezeu, să pornești la drum hotărît ca „datoria să Ți-o faci deplin“. Privind mereu înainte și tinzînd spre cele înalte să ai parte de succes deplin în tot ceea ce întreprinzi, spre folosul obștii și spre mărirea Aceluia Căruia se cuvine cînte și închinăciune în veci de veci“.

În continuare, P.On. Părinte consilier *Constantin Comșulea* a rostit următoarele în numele Centrului eparhial și al preoților din Arhiepiscopie :

„Poporul român, născut și crescut pe pămîntul pe care trăiește și-l stăpînește, a fost sprijinit în lupta și munca sa de-a lungul veacurilor și de Biserica noastră dreptmăritoare, care a știut să se identifice cu aspirațiile lui firești spre unitate, libertate și independență. Slujitori ai Bisericii ca Daniil Sihastrul, Diaconul Coresi, Dosoftei, Varlaam, Simion Ștefan, Popa Șapcă, Dimitrie Țichindeal, Nicolae Stoica de Hațeg și alții, au intrat în istoria neamului ca unii care au stat alături de popor în năzuințele lui spre unitate, progres și dreptate socială.

Aceste strădănii de promovare a năzuințelor poporului spre o viață mai bună, s-au continuat de-a lungul istoriei fără întrerupere și se manifestă constructiv și astăzi.

Ceea ce au dorit moșii și strămoșii noștri și idealurile pentru care au luptat și s-au jertfit înaintașii s-a împlinit cu adevărat în zilele noastre,

cînd națiunea română devenind stăpînă pe destinele sale și-a făurit o viață nouă, liberă și independentă.

Conștientă de prefacerile prin care trece omenirea zilelor noastre, Biserica Ortodoxă Română, potrivit tradițiilor sale seculare, s-a încadrat în realitățile vieții contemporane și merge consecvent pe drumul slujirii lui Dumnezeu și semenilor, conform îndrumărilor date de Întîistătătorul ei, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian.

În anul trecut a împărțit împreună cu întregul popor marea bucurie prilejuită de aniversarea a 375 ani de la unirea tuturor românilor sub Mihai Vodă Viteazul iar pe linie bisericească a trăit bucuria aniversării a 90 de ani de la dobîndirea autocefaliei, 50 de ani de la ridicarea la rangul de Patriarhie, precum și reactivarea a două centre episcopale cu vechi tradiții : Tomis-Constanța și Alba Iulia, ultimul după 275 de ani de întrerupere recăpătîndu-și acum două săptămîni ierarhul obișnuit.

Biserica Ortodoxă Română din Banat trăiește azi clipe de nespusă bucurie și înălțare sufletească, deoarece unul dintre fii săi cei mai buni, Prea Cuviosul Părinte Arhimandrit dr. Timotei Sevcicu a fost promovat în ierarhia superioară a Bisericii.

După ce Sfîntul Sinod în ședința din 15 decembrie 1975 la cererea Arhiepiscopului nostru, l-a ales episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, iar Președintele Republicii, Domnul Nicolae Ceaușescu, l-a recunoscut prin decret prezidențial, în ziua de 20 ianuarie a.c., decretul i-a fost înminat într-un cadru festiv de Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor.

Azi în cadrul sfînteii liturghii Prea Sfinția Sa a fost hirotonit întru Arhiereu și a primit din partea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae cirja arhierească.

Faptul acesta reprezintă un moment deosebit de important în viața eparhiei noastre el urmînd să favorizeze promovarea activității bisericești din toate punctele de vedere, precum și creșterea prestigiului Arhiepiscopiei, pe plan intern și extern. În același timp, promovarea la demnitatea arhierească a Prea Sfinției Sale, cunoscut de noi ca un cleric devotat total slujirii lui Dumnezeu și oamenilor, ne întărește convingerea că toiagul de arhiereu înminat azi, se găsește în mîini bune și pricepute.

Prin acest act solemn s-a respectat dorința preoților și credincioșilor din Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului care au văzut încă de mult în Prea Sfinția Sa pe alesul lui Dumnezeu.

Fiu al Banatului, Prea Sfinția Sa s-a născut dintr-o familie de buni creștini și a crescut într-un mediu românesc și creștinesc. Biserica parohială din Timișoara-Fabric — biserica copilăriei Prea Sfinției Sale — cu preoți vrednici, cîntăreți și credincioși buni, pe care a frecventat-o zilnic, i-a devenit o a doua casă părintească.

De la bunicul său, un distins dascăl confesional și conducător de strană și-a însușit iscusința minuirii glasurilor și cîntărilor bisericești ; de la tatăl său, profesor de muzică, a dobîndit cunoștințele muzicale deosebit de folositoare, iar de la mama sa un mănunchi de calități și virtuți morale, smerenie, ascultare, modestie, cinste, corectitudine. . .

Această zestre spirituală primită în casa părintească a păstrat-o cu sfințenie și a îmbogățit-o în timpul anilor de studii, pe băncile liceului Constantin Diaconovici-Loga din Timișoara, la Institutul teologic de grad universitar din București, în străinătate la Institutul ecumenic-Bossey și la Facultatea de teologie din Fribourg-Elveția și la cursurile de doctorat pe care le-a încheiat în chip strălucit fiind declarat doctor în Teologie.

După terminarea studiilor a intrat în slujba Bisericii ca profesor la Seminarul teologic din Caransebeș, secretar la Episcopia Aradului, secretar și vicar administrativ la Centrul eparhial din Timișoara.

Sub îndrumarea permanentă și binevoitoare a Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului, Prea Sfinția Sa a rezolvat probleme din toate sectoarele administrației eparhiale.

A participat activ la recrutarea de elemente bune pentru școlile teologice, la îndrumarea clerului prin conferințele de orientare și administrative, la apărarea credincioșilor de alunecări dăunătoare de la dreapta credință, la acțiunea de uniformizare a cultului și cîntării bisericești și în mod deosebit la redactarea revistei „Mitropolia Banatului“, reușind s-o mențină la un înalt nivel cultural. Deși ocupat de lucrări administrative bisericești a găsit totuși timp pentru minuirea condeiului, colaborînd la revistele centrale ale Sfintei Patriarhii și revistele mitropolitane cu articole și studii.

A slujit mereu la catedrala mitropolitană și în multe alte biserici excelînd prin pietate și rostînd predici mult gustate de credincioșii ascultători.

A înțeles mersul vremii și vrerea poporului, sprijinînd acțiunile care urmăreau crearea unei atmosfere de bunăînțelegere interconfesională, conviețuire și colaborare între credincioși. Nu mai puțin a militat pentru promovarea tuturor acțiunilor tinzînd la înflorirea patriei, creșterea prestigiului ei în lume.

Activitatea de arhiereu pe care o începe azi este continuare a celei de pînă acum, pe care Prea Sfinția Sa o va desfășura în viitor, sintem siguri, cu puteri sporite și cu răspunderi mai mari.

Prea Sfinția Voastră, Biserica Ortodoxă Română din Banat inscrie o nouă pagină din istoria sa. Cu prilejul acestui mare eveniment, angajații Centrului eparhial și preoții din cuprinsul eparhiei Vă adresează sincere felicitări și calde urări de sănătate.

Vă asigurăm că devotamentul, ascultarea și respectul cuvenit Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae se va răsfrînge și asupra Prea Sfinției Voastre.

Bunul Dumnezeu să vă dea putere pentru împlinirea sfintei lucrări încredințate spre binele Bisericii și propășirea țării noastre dragi. Întru mulți și fericiți ani !“.

Dl. dr. *Gheorghe Oprea*, a ținut următoarea cuvîntare în numele Adunării și Consiliului Eparhial și al credincioșilor din Arhiepiscopie :

„Solemnitatea hirotonirii și instalării celui dintîi episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului de la restaurarea ei acum 37

de ani, deschide o nouă pagină luminoasă în istoria milenară a Bisericii Ortodoxe Române din Banat.

Cu acest prilej, toți credincioșii salută cu nețărmurită bucurie împlinirea solicitării de a avea un episcop vicar, la care s-a ajuns prin înțelegerea și bunăvoința autorităților bisericești și de stat competente.

Mulțumim Prea Fericitului Patriarh Justinian și Sfintului Sinod pentru înțelepciunea și răbdarea de a fi ales în această înaltă demnitate pe unul dintre cei mai vrednici și învățați teologi, născut și format în acest colț de țară.

Sintem recunoscători Domnului Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, pentru sprijinul deosebit de prețios și indispensabil pe care l-a dat, pentru realizarea actului sărbătorit azi, asigurându-l de aleasa noastră stimă și prețuire.

Rugăm în același timp pe Domnul vicepreședinte al Departamentului Cultelor, să binevoiască a fi interpretul sentimentelor ortodocșilor români din Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului pe lângă Conducerea Supremă a Republicii Noastre Socialiste și personal pe lângă Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu, trimițând odată cu devotamentul nostru, cele mai calde mulțumiri pentru bunăvoința pe care ne-a arătat prin confirmarea actelor de activitate a funcției de episcop vicar și titularizarea acestuia.

Cunoaștem nobilele strădanii depuse de către iubitul nostru Înalt Prea Sfințit Nicolae, pentru a demonstra necesitatea acestei funcții și pentru propunerea celui mai potrivit candidat. Sintem siguri că toate nădejdlile legate de această alegere se vor realiza și că ea se va enumera printre înfăptuirile de seamă și fericite ale Bisericii, care va da roade bogate.

Prea Sfințite Părinte Episcop-Vicar Timotei, credincioșii din eparhie Vă întimpină cu dragoste, încredere și speranțe mari. Vă cunoaștem. V-ați născut, V-ați format printre noi și sub ochii noștri. Sinteți înzestrat cu cele mai alese virtuți, modestia, bunătatea, dragostea de oameni, cumpătarea, darul vorbirii și înalta pregătire teologică constituind tot atâtea însușiri care ne îndreptățesc să sperăm că veți aduce o contribuție valoroasă, sub conducerea Înalt Prea Sfințitului Nicolae, la promovarea și consolidarea vieții bisericești, pe măsura marilor realizări ce se înfăptuiesc în patria noastră dragă.

Trăiți azi cea mai însemnată zi din viața Prea Sfinției Voastre. Ați primit harul și însemnele pentru păstrarea și propovăduirea credinței strămoșești. Numele de „Lugojanul“ pe care-l purtați vă leagă de tradițiile străvechi ale bănățenilor, iubitori de patrie și păstori ai credinței străbune și totodată creatori ai unei arte specifice, care îi poartă Banatului faimă și admirație.

În răspunderile mari pe care aveți a le îndeplini nu veți fi singur, căci o să aveți drept îndrumător și pildă vie pe Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae, care păstorește Biserica din acest colț de țară cu atita înțelepciune, dragoste și strădanie. De asemenea, veți avea alături pe toți credincioșii din eparhie care vă păstrează toată dragostea și prețuirea lor.

După străvechiul obicei românesc, Vă urăm : „Întru mulți ani Prea Sfințite Părinte !“.

Ultimul a vorbit Prea Sfințitul Episcop Vicar dr. *Timotei Sevcicu-Lugojanul* care a spus :

„Cu adîncă smerenie și cutremurare sufletească trăiesc acum cele mai sfinte clipe ale vieții mele, cînd, venind întru întîmpinarea vocii divine prin dorința Ierarhului, preoților și credincioșilor de Dumnezeu păzitei Arhiepiscopii a Timișoarei și Caransebeșului, chezășuită de hotărîrea Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și întărită de Înalta Ocîrmuire a Republicii Socialiste România, m-am împărtășit de darul de mare preț al arhieriei.

Este cu totul firesc acest simțămînt care, în fața unei răspunderi copleșitoare îi făcea pe marii Părinți ai Bisericii, ca și pe atîția dintre slujitorii celor dumnezeiești, să se apropie numai cu mare greutate și temere de Sfînta Taină a punerii mîinilor preoției. De pildă, Sf. Ioan Gură de Aur, a cărui liturghie am săvîrșit, unul dintre ierarhii model ai tuturor veacurilor, în cartea sa „Despre preoție“ spune între altele : „...pentru mine cea mai mare decît toate pedepsele este aceea ca în ochii Celui ce mi-a încredințat lucruri atît de mari să par atît de nevrednic de cele încredințate“ (cartea IV, cap. I, p. 345). Totuși am îndrăznit, ca trecînd peste slăbiciunile omenești, să mă apropiu de dumnezeiescul har al Preasfîntului și de viață făcătorului Duh, care, așa cum glăsuiește rugăciunea : „pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le plînește“. Și am avut încurajare spre acest pas chiar cuvintele Mintuitorului rostite oarecînd către ucenicii Săi : „Nu voi m-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi și v-am pus, ca să mergeți și să aduceți roadă, ca roada voastră să rămîie...“ (Ioan 15, 16).

Continuarea lucrării Mintuitorului în Biserică prin ucenicii Săi iubiți și urmașii acestora — episcopii — s-a putut face prin același dar al punerii mîinilor, chip al succesiunii apostolice neîntrepupte dintru începuturile creștinismului și pînă în zilele noastre. O prea frumoasă rugăciune a Bisericii care se referă la lucrarea preoțească îi înfățișează pe cei ce o îndeplinesc ca pe moștenitorii aceluiași preasfînt dar și har dumnezeiesc de care au fost învredniciți Sfinții Apostoli. Este darul mare ce îngăduie Bisericii ca, într-o legătură neîncetată cu Iisus Hristos Domnul capul ei, să păstreze de-a lungul veacurilor identitatea cu ea însăși, în esența a ceea ce este învățătura, cultul, organizarea și trăirea ei. Acestuia m-am făcut părtaş azi, cu gîndul la sfatul Sf. Apostol Pavel către învățăcelul său Timotei, episcopul de altădată a vestitei cetăți a Efesului : „Te îndemn să ții aprins harul lui Dumnezeu, cel ce este în tine, prin punerea mîinilor mele“ (II Timotei 1, 6). Și într-adevăr, cu cît este mai de preț darul, cu atît și grija pentru păstrarea lui, îndeosebi pentru punerea lui în lumină și sporirea lui.

Cugetînd la chipul în care aș putea dovedi pe măsura cerinței grija plină de evlavie față de asemenea dar, îmi apăr lămurite cuvintele Stăpînului însuși : „În dar ați luat, în dar să dați“ (Matei 10, 8). Aceste

cuvinte desprinse de pe paginile Scripturii Sfinte statornicesc parcă adevăratele coordonate ale vieții unui ierarh al Bisericii lui Hristos și care cuprind drepturile și îndatoririle sale în locul încredințat. Ele arată celui peste care s-a revărsat harul și îndurările Dumnezeirii că a fost deplin inzestrat cu cele de trebuință pentru totală dăruire slujirii Bisericii și obștii.

La sfânta liturghie, cînd se face pomenirea arhierelui, se cere ca Dumnezeu să-l dăruiască sfintelor biserici în deplinătatea puterii necesare ducerii la bun sfîrșit a misiunii sacerdotale. Or, cel dăruit de Dumnezeu însuși sfintei Biserici, cuvine-se a se dăruia pe sine așa cum Iisus Hristos însuși S-a dat printr-o întreită slujire și anume: de propovăduire a Evangheliei, de sfințire a celor din lume, de îndreptare stăruitoare a credincioșilor pe calea binelui. Așadar sintem în prezența unei consacrări ce îmbină slujirea lui Dumnezeu cu aceea a semenilor. Sfînta Carte atestă această dăruire deopotrivă vieții religioase și celei obștești, concretizată în recomandarea ca atunci cînd cineva își aduce darul la altar să fie în deplină legătură a dragostei cu semenii săi, orice zid despărțitor constituind o piedică în primirea jertfei la tronul ceresc (cf. Matei 5, 24). Prezentarea înaintea lui Dumnezeu în casa Sa trebuie să aibă o corespondență cu ținuta etică cerută de societatea în mijlocul căreia fiecare trăiește. Ofranda adusă pentru altarul cel mai presus de ceruri vădește dăruire sufletească în stare a depune o ofrandă tot atît de bineplăcută la altarul patriei pe care s-au consumat jertfele părinților, moșilor și strămoșilor spre temeluirea unei lumi noi, a dreptății și libertății, a înfrățirii și păcii, a propășirii și fericirii, ca o împlinire a idealului rugăciunii domnești: „precum în cer, așa și pe pămînt“.

La cele ce am încercat a le cuprinde în cuvintele de pînă acum o tilcuire mai pe înțeles s-ar putea găsi în zicerea din înțelepciunea poporului român, că anume: „dar din dar se face rai“. Reciprocitatea dăruirii sincere și multiple în membrii obștei contribuie la instăpînirea unei adevărate atmosfere de înălțare, oglindire a bunăstării materiale și spirituale dobîndite. Așa cum știm, poporul nostru este mult inzestrat cu daruri și talente înmulțite printr-o muncă plină de abnegație. Pămîntul pe care-l stăpînește, ascunde comori inestimabile scoase la lumină tocmai prin această muncă. Întreaga această bogăție a modelat sufletul românesc în tiparele virtuților veșnice ale dăruirii de sine, omeniei, jertfelniciei pentru mai binele țării și asigurarea prestigiului în toate părțile globului. Istoria noastră, consemnare a biruințelor de totdeauna asupra încercărilor și vitregiilor, propășirea contemporană pe multiplele planuri ale vieții, vorbesc tocmai despre dăruirea poporului și pămîntului nostru deopotrivă spre a face o singură ființă, contopire supremă a destinelor mărețe într-o unitate indestructibilă.

În această unitate națională se împletește cu dăruirea-i caracteristică și viața Bisericii Ortodoxe Române. Șiruri de ierarhi, preoți și credincioși au dăruit în cursul vremii parte din sufletul lor în ceea ce ne-a rămas ca făuriri de limbă, cultură și artă românească, cărți cu slovă neprețuită,

icoane fără seamăn, biserici ce stîrnesc admirație unanimă. Iar azi, mai mult ca oricînd, ca o mărturie a permanenței, continuității și unității românești, cu sufelele pline de aceeași dăruire, sfnită ei cultivă spre rodire desăvîrșită lăsamintele bisericesti ca și tradițiile înaintate ale neamului. Ca parte din Biserica Ortodoxă Română, una și aceeași în toate vremurile și pretutindeni unde este suflare românească, Biserica din colțul bănățean al țării și-a adus totdeauna prin mădulele ei contribuția cuvenită la plinirea Evangheliei și a legii românești, la îngemănarea rugăciunii cu munca, a conștiinței creștine și celei patriotice. În acest cadru sînt chemat a desfășura o muncă de dăruire în care să strălucească harul ceresc și harurile pămîntului românesc. Și nădăjduiesc ca sub ocrotirea divină, cu bunăvoința tuturor celor mai de aproape sau mai de departe ce participă la această însemnată clipă pentru mine, să pot răspunde întocmai așteptărilor. De aceea, cu recunoștință și cu rugăminte totodată îmi îndrept gîndul spre cei ce din însăși dăruirea lor pentru împlinirea unor înalte idealuri mi-au făcut împărtășire.

Smerită metanie depun înaintea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian și a Înălților Ierarhi membrii ai Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, cu mulțumire plină de evlavie pentru vrednicia întru care am fost socotit de a primi darul arhieriei. Aceasta o adaug recunoștinței pentru aprecierea și părinteasca purtare de grijă de care neîncetat m-am bucurat încă din vremea uceniciei în cele ale sfîntei Teologii, apoi în diferitele încredințări avute în cei doisprezece ani de slujire a Bisericii, ca profesor la Seminarul teologic din Caransebeș, ca secretar eparhial la Episcopia Aradului și Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului, ca vicar administrativ al aceleiași instituții. Reinnoiesc și în acest moment solemn făgăduința de-a chivernisi cu cea mai bună socotință harul ce s-a pogorît asupra-mi și a dovedi în toată vremea fiasca și totala supunere.

Prinosul gratitudinii desăvîrșite față de Înalta Conducere a Statului nostru, aduc Domniei Sale Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România, pentru întărirea dată prin decret prezidențial alegerii mele de către Sfîntul Sinod în răspunderea de episcop-vicar. Mărturisesc în același timp hotărîrea de-a lucra cu dăruire împreună cu slujitorii și închinătorii altarelor strămoșești, alături de toți fiii țării, în unitatea întregului popor pentru fericirea acestuia și bunăstarea României.

Avînd privilegiul prezenței ce onorează într-un mod deosebit, a Domnului Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, îl rog respectuos să binevoiască a se face interpretul simțămîntelor de loialitate față de Înalta Ocîrmuire a statului ce cu înțelepciune și dăruire veghează la destinele poporului și ale patriei. Totodată, cer îngăduința de a exprima Domniei Sale personal și colaboratorilor apropiați, nețîrmurita recunoștință pentru încrederea arătată și sprijinul dat totdeauna muncii mele, pentru recomandarea făcută înalțelor foruri de stat privind promovarea mea în răspunderea de episcop-vicar, pentru cinstirea momentului de față. De asemenea reinnoiesc asigurarea de a mă dăruir cu jertfelnicie lucrării ce îmi revine potrivit legiuirilor bisericesti, întru totul respectînd legile țării.

Subliniind prezența stimaților reprezentanți ai autorităților locale și de stat din județele Timiș și Caraș-Severin precum și din municipiul Timișoara, ca reflectare a condițiilor optime asigurate lucrării în deplină libertate a cultelor religioase din țara noastră, și a faptului că aceiași credincioși ai Bisericii sînt în același timp devotați cetățeni, le cer permisiunea ca odată cu alesele mulțumiri să solicite binevoitorul sprijin în lucrarea ce îmi stă înaintea și pe care o doresc să fie și o contribuție la înflorirea și afirmarea tot mai prestigioasă a acestui mîndru colț de țară.

Cu adîncă pietate și împodobite cu virtutea recunoștinței toate simțămintele ce îmi covîrșesc acum ființa le prezint Înalte Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae ca acelaia care, dintru început m-a luat sub dreapta binecuvîntătoare și permanent călăuzitoare pentru viața și activitatea mea. Este un lucru foarte rar, ca cineva, asemenea mie, să primească hirotonia în toate treptele bisericești, a diaconiei adică, a preoției și a arhieriei, precum și hirotenția în rangurile cunoscute, mai mult încă și tunderea în cinul călugăresc, prin unul și același ierarh al Bisericii. Faptul grăiește de la sine, mai mult decît ar putea cuvîntul, despre ceea ce înseamnă pentru mine îndatorire firească de dăruire față de părintele duhovnicesc prin urmarea a tot ceea ce Înalte Prea Sfinția Sa împlinește din rîvnă pentru casa Domnului și vatra strămoșească.

Din mănunchiul simțămintelor de acum, desprind cu recunoștință și devotament pe cel al prezenței însuși a Întîistătătorului Bisericii Ortodoxe Române prin delegatul său personal, Înalte Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Ardealului. Rog pe Înalte Prea Sfinția Sa ca înaintea tronului patriarhal să se facă tălmăcitorul fidel al acestui sentiment. Aș ține, ca și în acest cadru să mulțumesc Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian pentru dăruirea însemnelor arhiericești, ce îmi vor aminti mereu de bogăția darurilor sfințitului omofor, trebuitoare slujirii bisericești.

Mulțumire din adîncul inimii aduc Prea Sfinților Episcopi hirotonisitori, Visarion al Aradului și Vasile al Oradiei, care mijlocind azi harul dumnezeiesc au arătat o dată mai mult dragostea cu care părintește m-au înconjurat totdeauna. Asigur pe Prea Sfințiile Lor de întregul meu atașament și deosebita considerație ce le-o păstrez.

Mulțumesc de asemenea Prea Sfinților Episcopi Emilian al Alba Iuliei și Roman Ialomîțeanul, reprezentanților instituțiilor centrale bisericești și ai eparhiilor învecinate pentru prezența lor.

Cele mai respectuoase mulțumiri exprim Eminențelor Lor, Domnilor Episcopi ai Bisericii reformată din Oradea și evanghelice luterane din Cluj, precum și Onoraților reprezentanți ai cultelor religioase din Timișoara, pentru darul frățietății întru Domnul, pe care cu atîta dragoste l-au adus prin prezența la praznicul Mitropoliei Banatului. Din parte-mi, promit a conlucra conform principiilor adevăratului ecumenism, astfel ca în bunele raporturi dintre ele, cultele religioase să illustreze relațiile de înfrățire a naționalităților poplucuitoare din țara noastră, în cadrul unității de nezdruccinat a poporului român.

Cu dragoste creștinească îmi îndrept gândul spre toți cei ce împreună s-au rugat azi pentru ca harul lui Dumnezeu să lucreze neîncetat întru mine — Prea Cucernicii Preoți, Cuvioșii Părinți și Cuvioasele Maici precum și cinstiții credincioși. Tuturor mulțumesc pentru prețuirea arătată și pe toți în încredințez de dragostea ce le voi păstra neîncetat. Dăruirea sinceră doresc să se răsfringă asupra însăși iubirii pe care cu toții o au față de cel ce este Arhipăstorul Bisericii acestor meleaguri, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae.

Și așa după cum începutul ca și sfârșitul unui lucru se face întru numele Domnului, ochii sufletului mi se îndreaptă spre Cel de la care vine, așa cum spune și rugăciunea, „toată darea cea bună și tot darul cel desăvârșit“ și Căruia mărire și mulțumită și închinăciune înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfințitului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor“.

Solemnitatea instalării s-a încheiat cu un polihroniu pentru Prea Fericitul Patriarh Justinian, pentru membrii Sfințitului Sinod și noul ierarh hirotonit, pentru conducătorii patriei, pentru oaspeți și pentru toți cei de față la mărețul praznic, în care timp corul catedralei și asistența au intonat „Mulți ani trăiască!“

Prea Sfințitul Episcop-Vicar Timotei Lugojanul a fost felicitat de Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor și de ceilalți reprezentanți ai autorităților de stat, de ierarhi și reprezentanții cultelor religioase, de toți cei care au ținut să-l înconjure cu dragostea și prețuirea lor.

În aceeași zi la orele 14, Consiliul Eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului a oferit o masă oficială în saloanele restaurantului „Continental“ la care au luat parte Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, delegații autorităților de stat, ierarhii ortodocși și reprezentanții forurilor bisericești și celorlalte culte religioase, membrii Adunării Eparhiale, oaspeți, preoți și credincioși...

În timpul dejunului s-au rostit cuvântări și toasturi. Primul a vorbit Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului care a început prin a da citire telegramei primită de la Prea Fericitul Patriarh Justinian în care se arată: „Cu dragoste frățească și deosebită bucurie iau parte duhovnicește la sfințirea în arhiereu și instalarea în funcția de episcop-vicar a Prea Sfințitului dr. Timotei Sevcicu și din toată inima urez Înalt Prea Sfinției Voastre neconținute satisfacții în arhipăstorirea clerului și credincioșilor Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, sporite de colaborarea devotată și neobosită a ucenicului iubit căruia îi împărtășesc părintească prețuire și patriarhicească binecuvîntare îmbrățișându-vă pe amîndoi în Mintuitorul Hristos“. Exprimînd recunoștință profundă Întîistătătorului Bisericii Ortodoxe Române pentru gândurile transmise, Înalt Prea Sfinția Sa a mulțumit în continuare pentru prezența la festivități mai întîi Domnului Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, apoi Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Ardealului — delegatul Prea Fericitului Patriarh Justinian, delegaților autorităților locale și de stat reprezentînd județele Timiș și Caraș-Severin și municipiul Timișoara,

reprezentanților școlilor teologice, membrilor Adunării Eparhiale, protopopilor, preoților, oaspeților și familiei noului episcop-vicar ca și reprezentanților celorlalte culte religioase cărora le-a spus : „...aș dori să mulțumesc tuturor conducătorilor și reprezentanților celorlalte culte religioase, care găsindu-se alături de noi, pun în lumină ceea ce formează conținutul trăirii noastre de astăzi pe plan religios și anume frățietatea deplină între culte, între Biserici, între deservenții lor și între credincioșii lor și, dacă ținem seama și de faptul că o parte din reprezentanții acestor culte aparțin unor naționalități conlocuitoare, noi vedem asigurată și trăinicia bunelor noastre legături, a tuturor celor care formăm poporul român, unul și același de-a lungul veacurilor. . .“.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit *Nicolae al Ardealului*, a vorbit în calitate de delegat al Prea Fericitului Patriarh Justinian. După ce a transmis patriarhicești binecuvântări, Înalt Prea Sfinția Sa s-a axat pe legăturile bisericești dintre Transilvania și Banat spunând între altele : „...Bisericele românești din Transilvania și Banat au stat în strînse și permanente legături, așa cum le îndrumaseră pămîntul, istoria și unitatea de credință. În acest înțeles trebuie interpretată strădania de apărarea dreptei credințe pînă la jertfa vieții, depusă de Sf. Ierarhi Ilie Iorest și Sava Brancovici în Transilvania și de contemporanul lor Sf. Iosif cel Nou de la Partoș, în Banat. Fără îndoială că în lucrarea lor ei au fost ajutați de smeriți copiiști de manuscrise sau de înțelepți cronicari, cum a fost vajnicul protopop de Mehadia Nicolae Stoica, originar din părțile Hațegului, de zugrăvi de biserici, de preoți de mir și de călugări, care treceau dintr-o parte în alta a Carpaților, conștienți că aparțin aceluiași pămînt românesc și aceluiași popor. La școlile mănăstirești de la Prislop, Caransebeș, Partoș, Săraca, etc., învățau carte copii de țărani români de pe ambele versante ale Carpaților. Pe tărîm național bisericesc trebuie subliniată în chip deosebit colaborarea dintre clericii și mirenii din Transilvania și Banat, sub îndrumarea lui Andrei Șaguna, în vederea reînființării Mitropoliei ortodoxe române a Transilvaniei. În cadrul noii organizări bisericești, potrivit Statutului organic, Biserica din Transilvania și Banat formau o unitate de nezdruccinat, îndrumînd acțiunea de culturalizare a maselor românești prin școli confesionale, prin tipărituri, presă și pe alte căi. . . După 1918, dar mai ales în zilele noastre, colaborarea dintre ierarhii, clerul și credincioșii din cele două Mitropolii a Ardealului și Banatului, apare ca o încununare a întregului trecut și năzuințe și lupte comune pentru binele și înălțarea patriei și a Bisericii reîntregite“.

Eminența Sa *Paul Szedressy*, superintendentul Bisericii Evanghelice-Luterane S.P. din Cluj-Napoca, a vorbit în numele acestei Biserici, ca și a Eminențelor Lor Nagy Gyula, Episcopul reformat din Cluj-Napoca și Kovacs Lajos, Episcopul unitarian din Cluj-Napoca și de curînd președintele Organizației Mondiale a Bisericilor Unitariene, spunînd între altele : „...ne aflăm împreună, în atmosfera unui ecumenism deja statornicit în țara noastră și practicat îndeosebi cînd un eveniment deosebit este sărbătorit într-una din Biserici, cînd un mădular al singurului Trup

are o zi memorabilă și deosebită. Doresc să ofer ca un dar sufletesc o urare creștinească și anume ca Prea Sfinția Voastră Episcop-Vicar Timotei să puteți reprezenta prin cuvinte și fapte o idee, o convingere, ba chiar — așa cum înțelegem din Sfinta Scriptură și mai ales din scrierile Sf. Apostol Ioan — pe Dumnezeu însuși. . . . Între aceste daruri, un dar minunat este puterea dragostei. Dacă ne iubim unul pe altul, Dumnezeu rămâne între noi, spune Sf. Ioan, iar Dumnezeu care este invizibil va deveni perceptibil prin dragostea noastră. Lumea, poporul nostru și țara noastră au nevoie de această dragoste. Ea este condiția de bază pentru înflorirea ei, pentru pacea noastră, pentru o viață nouă. . . .”

Rev. *Conrad Kernweisz*, protopop romano-catolic în Timișoara, a adus salutul credincioșilor săi, arătând între altele următoarele : „...faptul că noi, reprezentanții celorlalte culte ai naționalităților conlocuitoare din Banat, am fost invitați să participăm la aceste festivități, este expresia realității noastre în care trăim. Căci, precum enoriașii noștri conviețuiesc și muncesc astăzi pașnic în acest colț de țară, tot așa și noi, reprezentanții și responsabili cultelor lor, ne împărtășim grijile și bucuriile unii altora. Așa a fost, este și dorim să rămână și pe viitor. . . .”

Pr. *Gheorghe Hranislavlievici*, conducătorul Vicariatului ortodox sîrb din Timișoara, a exprimat bucuria păstoriților săi pentru sărbătoarea Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului spunînd între altele : „prezența noastră, a reprezentanților cultelor religioase din Timișoara cu ocazia deselor întruniri la marile sărbători a dat dovadă de împreună trăire duhovnicească și bucurie cu clerul și credincioșii Mitropoliei Banatului, în frunte cu Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae și a prilejuit să ne cunoaștem mai bine, să ne apropiem și în același timp să cunoaștem tot mai mult viața bisericească mitropolitană, din activitatea, vrednicia, munca însuflețită și realizările bogate ale slujitorilor și credincioșilor din cuprinsul Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului. Pe lângă aceste legături interconfesionale cu Mitropolia Banatului, Vicariatul ortodox sîrb păstrează în același timp tradiționale legături de fraternitate și colaborare cu ortodocșii români care s-au manifestat și se manifestă în permanent prin împreuna noastră viețuire duhovnicească, care pe noi clerul și credincioșii Vicariatului ne leagă tot mai strîns cu Biserica Ortodoxă Română. . . .”

Dr. *Ernest Neumann*, prim-rabin, a adus salutul credincioșilor mozaici și a făcut o frumoasă paralelă între hirotonia și instalarea de astăzi și cea de acum 14 ani cînd, la 4 martie 1962, a fost instalat Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae. A citat apoi din cuvîntarea șef-rabinului dr. Mosses Rossen din 20 ianuarie 1976 care a spus printre altele că în țara noastră domnește armonia între toți fiii ei indiferent de naționalitate și religie. Apoi a adăugat : „N-aș vrea să apar lipsit de modestie, dar aș adăuga că dacă aceasta, pe plan general, este o realitate îmbucurătoare care pe zi ce trece se desăvîrșește, viața în patria noastră temeluindu-se pe unitatea, frățietatea și solidaritatea tuturor fiilor ei, atunci în ce ne privește pe noi, călăuzitorii cultelor din această țară, nouă ne place să credem că ne aflăm de acum în ziua de aievea a celor mai îndrăznețe vise ale vizionarilor — împlinindu-le”.

Pr. prof. Ioan G. Coman a vorbit în numele profesorilor de la Institutul teologic din București și în calitate de profesor îndrumător al tezei de doctorat a Prea Sfințitului Timotei Lugojanul afirmând între altele : „...Ambii ierarhi ai Timișoarei de astăzi sînt doctori în patrologie, cu strălucite teze de doctorat în domeniul spiritualității și doctrinei școlii alexandrine, școală de mare autoritate în adîncirea dogmelor și în formularea lor la sinoadele ecumenice. De la această școală și prin continuă experiență și-au format nu numai o înaltă cultură teologică, ci și o profundă și complexă conștiință arhierescă și o adevărată viziune ecumenică. Este, printre altele, viziunea Fericitului Episcop Timotei de Tomis, care a participat la sinodul III ecumenic, stînd sub președinția Sf. Chiril al Alexandriei, a celui Timotei, căruia o inscripție de lângă Tomis-Constanța i se adresează cu cuvintele „Fericitului Timotei“ din partea unui nou botezat... Dacă smeritul dascăl se apropie de crepuscul, dacă pentru el „timpul e înspre seară și ziua se înclină“, Mitropolitul Banatului și Episcopul său vicar sînt dimineața limpede și vibrantă a Bisericii, sînt primăvara țării“.

Dl. Grigore Deac, președintele Conferinței adventiste, după ce a reliefat climatul de deplină libertate religioasă în care își desfășoară viața cultele din țara noastră, a urat noului ierarh succes în munca pe care o desfășoară în această parte a țării, în care să domnească în continuare deplina armonie între toți locuitorii săi, armonie necesară unui climat favorabil de muncă pentru viitorul patriei noastre“.

Pr. Victor Toldi, din Bocșa Montană, membru în Adunarea Eparhială, a luat cuvîntul în numele preoților din eparhie, spunînd între altele : „...la acest praznic minunat mă fac ecoul preoțimii din eparhie, care ca și într-un singur mînunchi, într-o colaborare frățească, văd în actul imputernicirii Prea Sfinției Voastre cu cîrja arhierescă un dar al pronoiei cerești. În jurul Vostru și în jurul Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae stăm toți preoții, bucuroși de a mărturisi unitatea noastră desăvîrșită cu întreaga Biserică, cu Ortodoxia ecumenică... Visul de veacuri al înaintașilor de a avea o singură Biserică, o singură credință și un singur domn, Mîntuitorul Iisus Hristos, este realitatea care ne încălzește sufletul și ne întărește hotărîrea de a contribui în unitate deplină cu întregul popor la ridicarea patriei pe culmi de progres, bunăstare și fericire...“.

Prof. Vasile Vărădean, membru al Adunării și Consiliului Eparhial, a luat cuvîntul în numele credincioșilor Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, arătînd statornicia lor în credință de-a lungul veacurilor și bucuria pentru realizările lor exprimate prin cîntec : „...credincioșii din acest colț de pămînt românesc, urmași ai străbunilor lor, despre care luminatul nostru domn și cărturar Dimitrie Cantemir spune că sînt vlăstare din „buciumul viei Daciei“, care au rămas locului neclintiți, deși au trecut peste ei atîtea clătiri și mutări de vremi, au avut întotdeauna partea lor de cer : pasiunea pentru cîntarea sfîntă, prin care preamăreau pe Dumnezeu și pentru cea lumească prin care își îndulceau sufletul“.

Dl. Temistocle Bărcănescu, fost profesor al Prea Sfințitului Episcop-Vicar Timotei Lugojanul, a spus printre altele : „...succesele noastre ale

fiecăruia sînt rezultate în primul rînd a condițiilor noi de viață create de regimul nostru socialist și, în al doilea rînd, rezultate ale capacităților noastre individuale care sînt potențate, întărite, de totalitatea factorilor materiali și culturali, care au apărut în țara noastră odată cu intrarea ei pe un nou făgaș. Locul în ierarhia socială se ocupă azi, la noi, numai pe baza singurului criteriu : munca, conform aptitudinilor individuale ale fiecăruia. Politica școlară a statului nostru asigură dezvoltarea maximă a acestor aptitudini precum și libertatea ca fiecare să-și aleagă locul de muncă în viața socială“.

Diacon prof. *Dorin Jacotă*, directorul Seminarului teologie din Caransebeș, a adus salutul corpului didactic și elevilor acestui așezămînt de cultură teologică unde Prea Sfințitul Episcop-Vicar Timotei Lugojanul și-a început activitatea ca profesor, întărind angajamentul „de a face totul ca tinerii noștri seminariști să devină nu numai buni și destoinici preoți, ci și cetățeni devotați, vrednici fii ai poporului român, încadrați în efortul general de făurire a noii societăți românești“.

P.C. Arhidiacon *Constantin Dumitrescu* de la catedrala patriarhală din București, a luat cuvîntul în numele colegilor de la Institutul teologic al noului episcop-vicar Timotei Lugojanul. După ce a evocat amintiri din viața studentiei, a reliefat rîvna deosebită la studii, viața de rugăciune și trăire religioasă a fostului său coleg, spunînd între altele : „... Noi, foștii colegi ai Prea Sfinției Voastre, cu sufletul plin de aleasă bucurie, ne exprimăm aici sentimentele de justificată mîndrie pe care o trăim, pentru că din mijlocul nostru cei mai vrednici de această slujire au fost ridicați la înalta treaptă a arhieriei, fiind vorba aici de Prea Sfinția Voastră și de Prea Sfințitul Adrian Botoșăneanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor“.

Apoi, a luat cuvîntul Domnul *Gheorghe Nenciu*, conducătorul Departamentului Cultelor. După ce a felicitat clerul și credincioșii Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului pentru dobîndirea unui nou ierarh, în numele Departamentului Cultelor și al autorităților locale ale statului, a precizat că momentele festive prăznuite de Biserica Ortodoxă Română în toamna anului trecut — 90 de ani de la recunoașterea autocefaliei, 50 de ani de la ridicarea la rang de Patriarhie, reînființarea Arhiepiscopia Tomisului și refacerea Episcopiei de Alba Iulia — și-au avut corespondentul lor, la vremea respectivă, în evenimente din istoria națională a poporului român, subliniind că „aceste momente constituie o participare a Bisericii Ortodoxe Române la istoria noastră națională, o reevaluare și o recunoaștere a unor mărețe evenimente istorice din istoria patriei noastre. Ele au vorbit și au să vorbească despre pildele de patriotism ale înaintașilor, despre contribuția lor la edificiul istoriei noastre, despre vechimea și continuitatea noastră neîntreruptă pe pămîntul patriei... Fiecare din aceste evenimente constituie de fapt o manifestare a ideii de apărare a ființei noastre naționale și spirituale, a libertății noastre de a ne manifesta specificul și geniul propriu în lume. Ele sînt momente

Prea Sfințitul Episcop Vicar Timotei Lugojanul își rostește cuvîntul
la festivitatea instalării.

Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, rostindu-și cuvintarea la dejunul oficial oferit cu prilejul hirotonirii și instalării Prea Sfințitului Episcop Vicar Timotei Lugojanul.

ale luptei necurmăte a poporului nostru pentru independență, pentru suveranitate, respingînd cotorpirea și anexiunea sau ingerința altora în treburile noastre. . . Faptul că pe aici a intrat și s-a scurs elementul roman, că Banatul a fost provincia cu cea mai lungă viață romană și că aici este evidentă continuitatea poporului nostru, toate acestea ne pot îndreptăți să afirmăm, ca și la Tomis și la Alba Iulia, că din paginile de istorie ale acestei provincii putem face un permanent memento pentru conștiința noastră patriotică, pentru responsabilitatea noastră față de tradițiile și trecutul nostru istoric“.

Adresîndu-se noului episcop vicar, Domnul vicepreședinte al Departamentului Cultelor a spus : „Sînt sigur că veți acorda întreaga atenție problemelor de azi ale poporului nostru, că în ființa Dvs. vor vibra aspirațiile noastre de progres și de mai bine, sînt sigur că veți fi una cu „tot ce mișcă în țara asta“ și că veți acorda atenție în activitatea dvs. și acestei laturi a înțelegerii nevoilor noastre colective, că vă veți dăruî devotamentul dvs. întreg și dorința de a răspunde de pe poziția dvs. de ierarh, poruncilor istoriei noastre actuale“.

În continuare, Domnul Gheorghe Nenciu a citat din cuvîntarea de la instalarea Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae de acum 14 ani — prin care se angaja să lucreze „împreună cu oamenii timpului în care viețuiesc“ — arătînd că Înalț Prea Sfinția Sa și-a ținut din plin angajamentul.

A elogiât apoi, activitatea pe plan extern a Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului, în diferite foruri ecumenice internaționale, arătînd întregul respect și apreciere pentru contribuția patriotică adusă de Înalț Prea Sfinția Sa.

În încheiere a salutat pe reprezentanții celorlalte culte și a făcut cele mai alese urări de sănătate și putere de muncă pentru Prea Sfințitul Episcop-Vicar Timotei Lugojanul.

În încheiere Prea Sfințitul Timotei a rostit următoarea cuvîntare :

„Îmi revine sarcina de a rosti un cuvînt ce s-ar dori atît de încheiere cît și de mulțumire pentru o zi ce îmi va stăruî într-o lumină particulară în amintire. Personal sînt prea copleșit de emoțiile acesteia spre a mai putea exprima prin cuvînt toată gama simțămîntelor încercate. De aceea caut să găsesc, în însăși împreună șederea la această masă, tîlcuirea tainică a unor astfel de clipe. Din cele mai vechi timpuri o masă dă imaginea comuniunii celor ce participă la ea. O invitație la masă, ca și răspunsul cuvenit este un semn de cinstire a oaspeților, respectiv a amfitrionului. Și toți cei ce se așează în jurul mesei se împărtășesc deopotrivă nu numai din aceeași hrană materială necesară vieții, ci și din aceeași hrană spirituală pe care o reprezintă cunoașterea reciprocă prin apropiere, schimburi de păreri sau discuții de nivel. Plutește, imperceptibil parcă, satisfacția că atmosfera înălțătoare a slujbei s-a deschis în cea a comuniunii de față.

Într-un asemenea cadru cele ce au fost atît de măiestrit și totodată de simțit exprimate prin luările de cuvînt personale și totodată în numele multora, s-au referit la propria-mi și umila persoană. Totuși, ele au lăsat să se întrevadă sau au lămurit direct că persoana nu este ceva

singular, ci ființa ce trăiește în comunitatea celorlalte, a obștei umane. Este clar că fiecare își datorează locul în societate realității mediului în care este născut, crescut și format. Iar mediul favorizează atunci când însuși este favorabil, tocmit pe temelii drepte, cultivând valoarea fiecăruia. Aș dori să dau un exemplu din trăirea personală : remarcă destul de frecventă asupra tinereții mele, desigur ca o calitate ce necesită a fi promovată. Dar cu adevărat, țara noastră a creat tineretului condiții optime de afirmare prin muncă jertfelnică. Și mulți tineri ocupă locuri de răspundere prin conștiința ce au dovedit despre încrederea cu care au fost cinstiți de obște în mijlocul căreia își duc viața. Cu privire directă la cel care a fost azi în obiectivul principal de referință, se poate spune în acest context că deși cuvinte elogioase au pus în lumină cele plinite, ele nu vor îngădui întrelăsarea celor multe ce sînt încă de plinit. Aprecierile făcute reprezintă mai mult un imbold în virtute, în dezvoltarea zestre primite. O minunată metodă demonstrează în acest sens Sf. Apostol Pavel cu ucenicul său care mi-a devenit ocrotitor duhovnicesc. Astfel, Apostolul neamurilor îl laudă pe Timotei pentru calitățile și munca lui nescăpînd însă a-i arăta cîte mai are de făcut. Mi s-au pus azi la suflet lucruri prea frumoase pe care neîncetat le voi socoti ca atare spre a le urma dreptarul în cuget curat. Dar totuși, cum aș putea îndeplini toate fără a avea sprijinul pe care numai comuniunea oamenilor îl dă ? Pentru aceasta sînt încurajat acum văzînd în jur inimile binevoitoare, gata de părăsire.

Drept aceea reînnoiesc și acum întreaga-mi recunoștință față de înalții reprezentanți ai autorităților locale care au cinstit praznicul de azi. Într-un mod deosebit îmi îndrept rugămînta de a primi întreaga-mi mulțumire pentru înalta prezență și îndrumările date către Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, în plus solicitînd a reține și transmite Înaltei Ocîrmuirii a statului, Domnului Președinte Nicolae Ceaușescu, asigurarea loialității mele desăvîrșite față de popor și scumpa noastră țară, Republica Socialistă România.

De asemenea, îmi îndrept rugămînta de a primi mărturisirea mulțumirii mele delegatului Prea Fericitului Patriarh Justinian, Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Ardealului, cerînd bunăvoința de-a transmite Prea Fericirii Sale asigurarea hotărîrii mele de-a lucra cu rîvnă pentru îndeplinirea întocmai a misiunii arhieresti.

Recunoștința întregă aș dori să o prezint Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului nu doar prin cuvîntul de acum, ci prin fapta ce trebuie să înceapă din această clipă. Rog pe Înalt Prea Sfinția Sa a fi încredințat că mă voi strădui a răspunde întocmai dragostei ce mi-a arătat și care între multe altele s-a manifestat și prin bunăvoința și generozitatea cu care a fost și este amfitrionul nostru de azi.

Mulțumesc Prea Sfinților Părinți Episcopi, Eminențelor Lor, Domnilor Episcopi și onoraților reprezentanți ai cultelor religioase ca și tuturor stimaților oaspeți pentru dragostea ce mi-au arătat răspunzînd invitației Înalt Prea Sfinției Sale.

Iar acum, ca o singură cupă, simbol al unității de gând și simțire, să închinăm pentru continua propășire a Bisericii noastre, pentru cei ce-i călăuzesc destinele spre culmi de glorie nepieritoare“.

Alegerea, recunoașterea, hirotonia și instalarea Prea Sfințitului Timotei Lugojanul ca episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului constituie un moment deosebit de important în istoria eparhiei, care se adaugă realizărilor multiple ale Bisericii Ortodoxe Române din ultimii 30 de ani, sub arhipăstoria Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian.

Cu acest prilej, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului și Prea Sfințitul Episcop-Vicar Timotei Lugojanul au adresat telegrame omagiale Prea Fericitului Patriarh Justinian, Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România și Domnului Manea Mănescu, Prim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România.

În telegrama adresată Domnului Președinte Nicolae Ceaușescu, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae afirmă între altele : „Conștiinți de îndatoririle ce ne revin ca membri ai Bisericii Ortodoxe Române și, totodată, ca cetățeni ai statului, ierarhii, preoții și credincioșii români din părțile Banatului, reînnoiesc făgăduința de a-și aduce și de acum înainte întreaga contribuție la îndeplinirea obiectivelor majore statornicite de înțeleapta conducere a țării în scopul continuării înfloririi României, precum și a ridicării ei pe noi trepte de progres și civilizație“.

În telegrama adresată Domnului Președinte Nicolae Ceaușescu, Prea Sfințitul Episcop-Vicar Timotei Lugojanul spune : „Vă asigur Domnule Președinte de întreaga mea adeviune la politica internă și externă pe care o promovați la conducerea statului nostru, în scopul ridicării României Socialiste pe cele mai înalte trepte de cultură și civilizație, de afirmarea ei pe plan intern și internațional, ca țară iubitoare de progres și pace“.

SCURTĂ BIOGRAFIE

Prea Sfințitul Episcop-Vicar dr. Timotei Sevcicu s-a născut la 4 iunie 1936 la Timișoara, din părinții Caius-profesor și Vioara. În același oraș a făcut școala primară, apoi liceul. Între 1953-1957 a urmat cursurile Institutului teologic universitar din București, luîndu-și licența în Teologie, subiectul acesteia fiind : „Hristologia și soteriologia Sfintului Atanasie cel Mare“. Între 1957-1960 a urmat cursurile de doctorat la același Institut, secția istorică, specialitatea patrologie, în 1962 dînd examenul aprofundat de admisibilitate, iar în 1973 susținînd teza de doctorat în Teologie cu titlul : „Doctrina hristologică a Sf. Chiril al Alexandriei, în lumina tendințelor actuale de apropiere între Biserica Ortodoxă și Vechile

Biserici Orientale". Între timp a făcut studii ecumenice în Elveția la Facultatea de teologie protestantă din Neuchâtel în 1967, la Institutul ecumenic de la Bossey în 1967-1968 și la Facultatea de teologie din Fribourg în 1971-1972. În perioadele menționate a urmat și cursurile de limbă și literatură franceză ale Universității din Neuchâtel. Totodată a participat la întruniri ecumenice din diferite centre.

A fost numit la 1 februarie 1961 profesor la Seminarul teologic din Caransebeș. De la 1 octombrie același an a funcționat ca secretar eparhial la Arad, iar la 1 iulie 1962 la Timișoara, devenind vicar administrativ al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului la 1 aprilie 1968.

A fost hirotonit diacon la 22 octombrie 1961, iar preot la 10 martie 1968. La 24 iunie 1969, după împlinirea rânduieilor prescise, a fost tuns în monahism la Mănăstirea Hodoș-Bodrog. La 6 decembrie 1970, în urma aprobării Sfintului Sinod, a fost hirotesit arhimandrit.

Concomitent, a depus o susținută activitate publicistică. Dintre studiile tipărite, enumerăm următoarele :

1. Aspecte dogmatice ale concepției augustinene după Manualul către Laurențiu, în „Ortodoxia“, nr. 2, 1959, pp. 234-250.

2. Hristologia și soteriologia Sf. Ioan Damaschin, după canoanele Învierii, Înălțării și Cincizecimii, în „Ortodoxia“ nr. 4, 1959, pp. 567-584.

3. Valoarea prieteniei în viața și opera Fericitului Augustin, în „Ortodoxia“, nr. 3, 1960, pp. 374-389.

4. Probleme de învățătură și viață creștină în comentariul Sf. Ioan Gură de Aur la scrisoarea paulină către filipeni, în „Studii Teologice“, nr. 7-8, 1960, pp. 500-517.

5. Sfântul Atanasie cel Mare în Biserica românească, în „Mitropolia Olteniei“, nr. 9-12, 1960, pp. 583-600.

6. Doctrina hristologică a Sf. Chiril al Alexandriei, în „Mitropolia Banatului“, nr. 7-9, 1972, pp. 325-462 (și în extras).

7. Reorganizarea vieții monahale, în „Biserica Ortodoxă Română“, nr. 6, 1972, pp. 630-641.

Afară de acestea a publicat numeroase studii de mai mică întindere, predici, recenzii etc., în revistele centrale bisericești și ale mitropoliilor, cu osebire în „Mitropolia Banatului“.

Între 1968-1976 a fost redactor responsabil al revistei „Mitropolia Banatului“, făcând parte și din Comitetul de redacție al revistei „Biserica Ortodoxă Română“.

Cezar Vasiliu și
Diacon Petru Dorobanțu

„IMPĂRĂȚIA DE O MIE DE ANI” („MILENIUL”)

de : Prot. dr. PETRU DEHELEANU

În Noul Testament se vorbește mult de „împărăția lui Dumnezeu”, sau „a cerurilor”, sau „a lui Hristos”. Se mai vorbește însă și de o „împărăție de o mie de ani” numită și „mileniu” (de la *mille* — în limba latină, o mie), dar numai într-o singură carte sfântă, anume, în Apocalipsă și numai într-un singur capitol al ei (cap. 20). Despre „împărăția de o mie de ani” sau „mileniu” se spune că va începe cu „învierea cea dintîi”, a dreptilor și cu „moartea cea dintîi”, a păcătoșilor, precum și cu legarea satanei, că se va sfîrși cu „învierea cea de a doua”, a păcătoșilor și cu „moartea cea de a doua”, tot a păcătoșilor, numită și *iad*. Puțin înainte de sfîrșitul mileniului, satana va fi dezlegat.

S-a pus întrebarea, încă din primele timpuri ale creștinismului, dacă „mileniu” este identic cu „împărăția lui Dumnezeu” sau este ceva aparte, cu totul deosebit, în cadrul acesteia și la sfîrșitul ei ¹⁾.

Noi răspundem cu convingere : este același lucru. Iar aceasta rezultă din analiza corectă și obiectivă a textelor biblice, după cum vom vedea în cele următoare ²⁾.

¹⁾ Încă în epoca primară a Bisericii, în părțile orientale s-au ivit unii care au fost ispitiți a crede că „mileniu” trebuie înțeles după literă și că el va desființa și va înlocui toate organizațiile sociale, politice, ecleziastice etc. ele fiind de la cel rău. Cele două „învieri” și cele două „mori” au fost de asemenea înțelese îngust și literal. Cu vremea, cercurile mileniste au pretins că s-ar putea chiar calcula data exactă a venirii a doua și deci, a mileniului, prin anumite socoteli cu numere aflate în Biblie și explicate într-un anumit fel. Dar toate socotelile s-au dovedit de fiecare dată zadarnice și lipsite de temei. Iar fiindcă milenistii pretindeau a avea baze biblice în Eusebiu din Cezareea (340), Ciril din Ierusalim (386) și chiar Sf. Ioan Gură de Aur (407) etc., au pus la îndoială însăși autenticitatea Apocalipsei, spre a înlătura pretenția unei baze biblice a acestei erezii, atît de contrară spiritului biblic neotestamentar. Erezia mai pretindea a avea rădăcini și în 1 Tesalonic 4, 16 și 1 Corinteni 15, 23, dar tot atît de nejust, cum se va vedea mai jos. — Milenismul, stins în Orient, a fost reluat în Occident după un mileniu (sec. al XVI-lea), în cercuri protestante, iar mai apoi și în unele neoprotestante.

²⁾ Vezi Dr. V. Loichiță, Chiliasmul (Millenarismul), 1929, p. 36 și urm. — Pr. dr. V. Gheorghiu, Introducere în sf. cărți ale Test. Nou, 1929, pp. 32, 264, 736. — Dr. V. Gheorghiu, Împărăția de mii de ani și lupta cea mai de pe urmă, 1928, p. 9 și urm. — Dr. Grigorie Gh. Coșma, „Noua călăuză...”, Arad, 1927, p. 67 și urm. — Pr. dr. P. Deheleanu, Manual de Sectologie, Arad, 1948, p. 487 și urm.

„*Impărăția*“ de care se vorbește atât de mult în Noul Testament, este numită „*a lui Dumnezeu*“ (Matei 12, 28 ; 21, 31 etc.), fiind realizată numai cu ajutorul lui Dumnezeu. Este numită și „*a cerurilor*“ (Matei 3, 2 ; 4, 17 ; 5, 3 ; Ioan 18, 36 etc.), deoarece ea trebuie deosebită de cele pămîntești. După natura ei, este cerească și duhovnicească, chivernisind bunuri duhovnicești („nașteri din nou“, „de sus“, haruri, sfințenie, pace, dreptate etc.). E o împărăție cerească, însă pe pămînt, în lume. Alteori mai e numită și „*a lui Hristos*“ (Ioan 18, 36 ; Matei 27, 11 etc.), căci Hristos i-a pus temelia și El este Capul ei (Matei 16, 18 ; Efeseni 5, 23 etc.).

Apropierea înființării acestei împărății au vestit-o Ioan Botezătorul, Mîntuitorul și Apostolii, încă la începutul activității lor publice, pregătindu-i pe credincioși cu pocăință pentru primirea ei : „*Pocățiți-vă, că s-a apropiat împărăția cerurilor*“ (Matei 3, 2 ; 4, 17 ; F. Ap. 2, 38). Mîntuitorul a descris-o în minunatele Sale parabole, spre a fi mai corect înțeleasă. A spus că ea „*nu este din lumea aceasta*“ (Ioan 18, 36 ; Matei 27, 11) și că numai aceia pot să intre în ea, în a căror inimă s-a sălășuit ea, adică numai aceia care o au deja în inimile lor (Luca 18, 17). Apostolul Pavel ne spune că ea este „*pace și dreptate și bucurie în Duhul Sfînt*“ (Romani 14, 17). Ea nu chivernisește așadar bunuri materiale. Ca organism social, ea este Biserica, în calitatea ei de așezămînt harismatic, mîntuitor. Durata acestei împărății nu este precizată în număr de ani, de veacuri sau de milenii. Începe la venirea în trup a Domnului (venirea întîia), mai precis la învierea Sa și se sfîrșește la venirea a doua, cu judecata de apoi, cînd va fi urmată de împărăția cea veșnică, a Tatălui (1 Corinteni 15, 28). Durata ei, nedeterminat de lungă, este arătată în Apocalipsă, cap. 20, prin numărul de *o mie de ani*, ceea ce înseamnă *mii de ani*, numărul „o mie“ fiind simbolic, așa cum este întreg caracterul Apocalipsei, indicînd ceva mult : mii de ani, iar nicidecum strict aritmetic, una mie. Numai în acest înțeles poate fi numită împărăția lui Dumnezeu „mileniu“.

Intrarea și încetățenirea în această împărăție se face numai prin Botez, care este o „*naștere din nou*“ (Ioan 3, 3-7), sau o „*înviere*“ (Romani 6, 2-6). Această înviere sufletească, *de acum*, căci ea „*acum este*“ (Ioan 5, 24-25), nu trebuie confundată cu învierea *de apoi*, trupească. În raport cu aceea, ea este *învierea cea dintîi*, iar cea a trupurilor, la sfîrșitul lumii, va fi *învierea cea de a doua*. Membrii acestei împărății (credincioșii botezați, care fac parte din Biserică), nu trăiesc pînă în veci ; cu trupul, ei mor. Moartea aceasta, fizică, naturală, trupească, în care sufletul se desparte de trup și drept urmare, trupul începe a se descompune sau a putrezii și a se prefăce în pămînt, este *moartea cea dintîi*, spre deosebire de pedeapsa cea veșnică de la Judecata de apoi asupra păcătoșilor, numită *moartea cea de a doua*³⁾.

La începutul acestei împărății, prin învierea Domnului, diavolul a fost biruit și „legat“, adică limitat în puterea lui de acțiune, atât prin înfrîngerea ce a suferit-o înviind Mîntuitorul, cit și prin darurile grațiale ce se

³⁾ Vezi Pr. dr. P. Deheleanu, o. c., p. 488 și urm.

revarsă asupra credincioșilor spre a putea rezista ispitelor diavolești și a se mintui⁴⁾. Hristos a intrat în casa diavolului („celui tare“) și l-a deposedat de dreptul și de puterea de a fi stăpîn (Matei 12, 29). Totuși, spre sfîrșitul „mileniului“, adică în apropierea sfîrșitului lumii, diavolul va fi din nou „dezlegat“ pentru citîva vreme, ca să acționeze asupra credincioșilor și să pună la încercare puterea credinței dreptilor (Matei 24, 22 ; 2 Tesalonic 2, 2-10 ; 1 Ioan 2, 18 ; Apocalipsa 2, 3-7). Dar apoi va fi aruncat în iad, pentru vecii vecilor (Apocalipsa 20, 10 etc). Atunci, după judecata de apoi, va începe împărăția cea veșnică.

În Sfînta Scriptură nu ni se spune că Mintuitorul va veni încă o dată pe pămînt spre a mai rămîne aici, ca Împărat pămîntesc, vreme de o mie de ani, înainte de sfîrșitul lumii și de judecata de apoi. Dimpotrivă, ni se spune lămurit că venirea a doua va avea loc numai la sfîrșitul lumii, iar scopul ei este de asemenea limpede arătat : judecarea viilor și morților, nicidecum întemeierea vreunei împărății pămîntești de o mie de ani. Așa stînd lucrurile, e cu neputință ca în Apocalipsă ori în alte cărți biblice să se spună altfel cu privire la împărăția lui Dumnezeu. Dacă textele biblice n-ar fi clare și precise, am putea bănuî că Apocalipsa aduce precizări și completări. Cum însă nu este cazul, orice alte interpretări ale milenului rămîn fără temei, mai ales că ar produce contradicții în Sfînta Scriptură. Iar pentru înlăturarea unor aparente contraziceri nu putem forța textele clare și precise, numai ca să le punem de acord cu un text al Apocalipsei mai puțin clar, al cărui înțeles este simbolic, ca și al întregii cărți care-l cuprinde. De altfel, în toate cazurile, după procedura logică, textele cu înțeles propriu și clar le lămuiesc pe cele cu înțeles impropriu și simbolic, iar nu invers. Procedînd și noi logic, înțelesul din textul Apocalipsei cap. 20 se dezleagă limpede și logic.

Sfînta Scriptură ne spune că *învierea cea dintîi* (duhovnicească) se face prin Botez, anume, prin Botezul cu apă și Duh și prin Botezul singelui sau moartea martirică, ceea ce tot Botez este. Dacă se face prin Botezul singelui, în acest caz ea constă în starea de după judecata particulară, care se face la moartea fiecăruia⁵⁾. Cealaltă înviere, a *doua*, trupească, se face înainte de judecata de apoi și nu după ea, căci judecata îi urmează (Ioan 5, 28-29 ș.a.). La această înviere vor învia toți morții, fără deosebire : nu numai cei drepi, ci și păcătoșii în același timp, adică fără interval de o mie de ani (Matei, 31-32 ; 1 Corinteni 15, 22 etc).

E cu neputință ca împărăția lui Hristos să fie pămîntească. Doar El însuși a spus că cei ce ar înțelege-o așa, ar fi într-o profundă eroare (Ioan 18, 36 ; Luca 22, 25-26 ; Matei 22, 21 etc.). O împărăție pămîntească, materială, nici n-ar mai putea fi numită „cerească“.

⁴⁾ Vezi *Pr. dr. V. Gheorghiu*, *Împărăția de mii de ani...*, p. 14 și urm.

⁵⁾ Să ne gîndim că toate acestea sînt scrise în jurul anului 100, deci într-o vreme cînd încă Botezul cu apă și Duh nu era generalizat, din lipsă de botezători și cînd Botezul singelui era mai ușor avut în vedere. — A se vedea mai jos tilcuirea la Apocalipsă 20, 4.

Despre *dezlegarea satanei*, de asemenea, vorbesc și alte texte biblice, dar ele precizează că aceasta va avea loc înainte de sfârșitul lumii și în cadrul mileniului în înțelesul de împărăția lui Hristos.

Relativ la *suferințele din iad*, textele bilice parcă se întrec în a afirma că vor fi veșnice. „Mistuirea” în foc a păcătoșilor, de care se vorbește la Apocalipsă 20, 9 nu poate avea alt înțeles, decât numai dacă se contrazice cu toate textele paralele. De altfel, aici e vorba de o mistuire în înțelesul de ardere sau chinuire cumplită, în urma unei răzvrățiri și nu în urma judecării de apoi, despre care abia la versetul 11 se vorbește. Ea nu poate fi o mistuire totală, ci numai o înfringere. Cu atât mai virtos nu va fi *după* judecata de apoi, când chinurile iadului vor fi veșnice, după cum chiar în versetele următoare se precizează.

Textele de la 1 Tesalonic 4, 16 și 1 Corinteni 15, 23 numai în chip forțat pot fi puse de acord cu un „mileniu” restrîns la o mie de ani și redus la cele pămîntești.

Pentru o cît mai justă orientare, redăm mai jos cap. 20 al Apocalipsei, comentat în note subliniare⁶⁾. Textul este cel din Biblia în ultimă traducere, confruntat cu textul grecesc. Notele explicative au menirea de a întregi înțelesul textului. În acest chip, el este în perfect acord cu restul cărților sfinte și cu spiritul Evangheliei. Numai astfel poate fi adevărat și acceptabil. De aceea, vom folosi ca principiu ermeneutic interpretarea prin textul însuși, apoi prin context, prin textele paralele și în sfîrșit, prin spiritul general al învățăturii creștine de totdeauna. Problema nu trebuie pusă restrîns și confesional, ci numai obiectiv.

APOCALIPSA. Cap. 20

1. Apoi am văzut un înger pogorîndu-se din cer, avînd cheia adîncului și un lanț mare în mina lui.

2. Și a prins pe balaur, pe șarpele cel vechi, care este diavolul și satana, și l-a legat pe o mie de ani.

3. Și l-a aruncat în adînc și l-a închis și a pecetluit deasupra lui, ca să nu mai amăgească popoarele, pînă ce se vor sfîrși cei o mie de ani. După aceea trebuie să fie dezlegat cîtăva vreme.

⁶⁾ Pentru interpretarea textului: *Le P.E. — B. A 110, L'Apocalypse*, ed. III, Paris, J. Gabalda, 1933. — *Le R.P. Lavergne, L'Apocalypse*, ed. abregée, Paris, J. Gabalda, 1930. — *Pr. dr. V. Gheorghiu, Împărăția de mii de ani...* citată mai sus. — *L. — Cl. Fillion, La Sainte tome VIII*, Paris, 1928. — *Pr. P. Chiricuță, Studiu asupra textelor evanghelice cu privire la Parusie*, București, 1935. — *Pr. dr. P. Deheleanu, Manual de Sectologie...* citat mai sus.

Ad. 1. *avînd*: ...de la sine; (nu i s-a dat. Vezi la 1, 18). — *cheia adîncului*: putere și stăpînire peste adînc, adică peste iad, care este locuința diavolului. — *lanț*: ...pentru a lega pe balaur (vers. 2) și a-i micșora puterea asupra oamenilor. — Acest *înger*, deosebit de puternic, este însuși Mintuitorul, care singur avea putere asupra diavolului (vezi 1, 18; Evrei 2, 14; 1 Ioan 3, 8 etc).

Ad. 2. *balaur*: ... diavolul, care s-a arătat strămoșilor Adam și Eva în chip de șarpe, sau balaur (Facere 3, 1-6, 14-15). — *l-a legat*: i-a restrîns puterea (nu l-a nimicit). Diavolul este ființă spirituală (necorporală), deci „l-a legat” în chip spiritual. Data

4. Și am văzut tronuri și celor ce ședeau pe ele li s-a dat putere să facă judecată. Și am văzut sufletele celor tăiați pentru mărturia lui Iisus și pentru cuvântul lui Dumnezeu, care nu s-au închinat fiarei, nici chipului ei, și nu au primit semnul ei pe frunte și pe mina lor. Și ei au înviat și au împărățit cu Hristos o mie de ani.

5. Iar ceilalți morți nu înviază până ce nu se vor sfârși cei o mie de ani. Aceasta este învierea cea dintâi.

acestei legări știm că a fost deja, la pogorirea lui Iisus la iad, în răstimpul dintre moartea și învierea sa. De atunci s-a surpat împărăția diavolului (1 Petru 3, 19; Luca 11, 20-23; 10, 17-19). Deci vers. 1 și 2 nu se referă la ceva din viitor, de la sfârșitul lumii ori din pragul „mileniului” înțeles greșit, ci la ceva din trecut. — *o mie de ani*: o perioadă relativ lungă (față de altele mai scurte, indicate prin numere cu valori mai mici, ca de ex. cele de la 11, 2-3; 12, 6 etc.). Este perioada dintre venirea întâia, (în trup), a Mântuitorului (cînd a legat pe satana), și venirea a doua. Numărul „o mie” indică ceva mult, dar aici nu indică o valoare aritmetică, ci una simbolică (vezi și Psalmi 90-89, 4; 2 Petru 3, 8). Ca și în alte locuri din Apocalipsă unde sînt folosite numere ca: 7, 42, 1260, $3\frac{1}{2}$ (vezi 1, 4, 11; 11, 2, 3, 9 etc.), așa și aici, nu trebuie să înțelegem numărul ca valoare aritmetică, ci ca valoare simbolică, potrivit cu caracterul Apocalipsei în regi. De altfel, în textul grecesc al Apocalipsei se spune „hilia eti”, uneori și cu articolul *ta* al pluralului neutru, care fără articol înseamnă „una mie de ani”, dar tot așa — și mai ales cu articolul „*ta*” — poate să însemneze „mii de ani”, după o perfectă regulă gramaticală (Pr. dr. V. Gheorghiu). Deci, traducînd aici „mii de ani”, traducem corect și gramatical. Putem traduce și „o mie de ani”, dar atunci trebuie să luăm numărul în înțeles simbolic, așa cum luăm și alte numere din Apocalipsă. Rezultatul e același. E cu puțință ca pe toate celelalte numere din Apocalipsă să le înțelegem simbolic și numai aici, numărul „o mie” să aibă înțeles literal. Traducerile Bibliei în orice limbă, din motive foarte temeinice, trebuie să fie literale, spre a asigura și prin aceasta continuitatea autenticității textului. Dar înțelesul trebuie smuls din zăvoarele literiei care-l restrînge și-l ucide.

Ad. 3. După aceea: spre sfârșitul perioadei de „o mie de ani”, deci spre sfârșitul perioadei istorice a Bisericii. — *trebuie*: ...fiindcă așa s-a prevăzut în planul lui Dumnezeu (2 Tesalonic 2, 3-4 ș.a.). — *să fie dezlegat*: ...ca să lucreze din nou în lume și să pună la încercare credința celor drepti (2 Tesalonic 2, 3-10; 1 Ioan 2, 18-19). — *cîtă vreme*: scurtă vreme (Matei 24, 22; Apocalipsa 11, 2-3; 12, 6, 14).

Ad. 4. *tronuri*: scaune de onoare pentru cei ce aveau să judece. — *s-au așezat*: ...ca să judece. E vorba probabil de cei 24 bătrîni (4, 4). sau de Apostoli (Matei 19, 28; Luca 22, 30), sau de îngeri (Matei 25, 31), sau de toți aceștia. — *li s-a dat putere*: ...de către Dumnezeu. — *să judece*: să facă judecata particulară. Nu e vorba de judecata de apoi, generală, ci de alta, deoarece: 1. se face numai asupra sufletelor, nu și asupra trupurilor; 2. e individuală, din caz în caz, după cum e și „învierea cea dintîi”, de care este legată; 3. nu e pentru veșnicie, ci numai pentru mii de ani, adică pentru perioada numită de „o mie de ani”, după care va urma o altă judecată (versetul 11-13); 4. nu Hristos este judecătorul, ci alții. Această judecată se face în scopul ca cei drepti să se bucure și până la judecata de apoi — deci, în tot răstimpul acestor mii de ani — de comunitatea cu Hristos și de fericire. Această judecată nu indică prin nimic că venirea lui Hristos în lume (a doua) ar fi avut loc deja. Iată deci cîteva criterii de toată importanța în înțelegerea așa zisului „mileniu”. — *sufletele celor...*: ale celor morți ca martiri, cu Botezul singelui. — *pentru mărturia lui...*: pentru că au mărturisit pe... — *și care nu s-au închinat...*: cei de o altă categorie, nu martirii, ci mărturisitorii, atît morți, cît și vii. — *fiarei*: ...celei dintîi (13, 1-10). — *semenul ei*: vezi la 13, 16-17. E vorba de un semn vizibil, de apartenență. — *au înviat*: ...din moarte; „au trecut din moarte la viață” (Ioan 5, 24-25). E „învierea cea dintîi”, din moartea păcatului, sufletească, prin Botezul singelui, sau prin cel cu apă și Duh (vezi vers. 6) — *au împărățit*: ...ca „împărați” în înțeles spiritual (5, 10) și ca supuși în

6. Fericit și sfânt este cel ce are parte de învierea cea dintâi. Peste aceștia moartea cea de a doua nu are putere, ci vor fi preoți ai lui Dumnezeu și ai lui Hristos și vor împărăți cu el o mie de ani.

7. Și când se vor sfârși cei o mie de ani, satana va fi dezlegat din închisoarea lui.

8. Și va ieși să amăgească neamurile care sînt în cele patru unghiuri ale pămîntului, pe Gog și pe Magog, ca să le adune la război; iar numărul lor este ca nisipul mării.

același timp. — o mie de ani: mii de ani, răstimpul cît e legat diavolul (vers. 2).

Ad. 5. *ceilalți morți*: păcătoșii (în contrast cu cei de la vers. 4). — *nu au înviaț*: nu au parte de această „înviere” (spirituală). — *pină ce... pină la învierea de apoi*, generală, universală („a doua”), a trupurilor. — *aceasta este... învierea prin moarte* (ca și cea prin apă și Duhul Botezătorului) și împărățirea cu Hristos vreme de mii de ani (vers. 4). — *învierea cea dintâi*: ...spre deosebire de „învierea cea de a doua”, generală, de apoi, cînd vor învia trupurile, spre a fi judecate și răsplătite (vezi vers. 6).

Ad. 6. *Moartea cea de a doua*: condamnare veșnică de la judecata de apoi (21, 8), spre deosebire de „moartea cea dintâi”, fizică, trupească (2, 11). Deci, de moartea cea dintâi vor muri și aceștia, dar de cea de a doua nu. Așadar aici se vorbește de „învierea cea dintâi”, care presupune că trebuie să existe și „învierea cea de a doua”, care îi urmează, și de „moartea cea de a doua”, care de asemenea presupune că există și „moartea cea dintâi”, căreia îi urmează. Iată ce sînt ele: *învierea cea dintâi* este, după cum ne-o spune Apocalipsa însăși, învierea prin Botezul singelui (și prin cel cu apă și Duh), în scopul ca cei „înviați” să împărtășească cu Hristos (o mie de ani) și ca urmare, prin judecata particulară, să se bucure de fericire și de comunitatea cu Hristos și înainte de judecata de apoi. *Învierea cea de a doua* nu poate fi alta decît învierea de apoi, a trupurilor și intrarea în fericirea veșnică, drept răsplată a judecării de apoi (vers. 11-15). *Moartea cea dintâi* este moartea naturală, trupească, sau încetarea vieții pămîntești. Iar *moartea cea de a doua* este osînda cea veșnică, sau chinul iadului (vezi vers. 14). — *preoți*: ...tot în înțeles spiritual, aducînd lui Dumnezeu slujba preotească pentru întoarcerea și iertarea celor păcătoși. Înțelesul propriu este exclus. Vezi și la 1 Petru 2, 5-9.

Sf. Ioan, autorul Apocalipsei vorbește și în alte scrieri ale sale despre două învieri și două morți, sau despre înviere și moarte în două înțelesuri: a. *învierea sufletească*, la credință (prin Botez) din moartea păcatului (Ioan 5, 21, 24-25; 11, 25-26; 1 Ioan 3, 14); la fel vorbește și Apostolul Pavel (Romani 6, 2-3; Efeseni 2, 5-6; Corinteni 2, 12-13 etc.); aceasta ar fi ceea ce aici se numește *învierea întâia*, numită și „naștere din nou”, sau „naștere de sus” (Ioan 3, 3-7). Ceea ce Sf. Ioan numește în altă parte „mutare din moarte la viață” (Ioan 5, 24) se poate înțelege mutarea din starea de păcat (din moartea sufletească) la starea de har; dar tot așa se poate și: mutarea din moartea trupească (întîia), la viața curat spirituală sau la deplina comunitate cu Hristos. Vorbind în alți termeni, însemnează părăsirea la Biserica lui Hristos, anume, atît la cea luptătoare (din viața de aici) cît și la cea triumfătoare. Aici, în vers. 6, se are în vedere acest din urmă înțeles, care însă nu-l exclude și nu-l contrazice pe cel dintîi. b. *învierea de apoi* (a trupurilor), care față de prima, este „a doua” (Ioan 5, 29). Tot așa apoi, vorbește de o moarte trupească, înțelegă aici ca „întîia” și una sufletească, numită aici „a doua”, care este osînda cea veșnică. — Așadar, chiar la același autor, învierea întâia e prezentată: cînd ca, trecere martirică la comunitate cu Hristos (Botezul singelui), cum este aici, în Apocalipsă cap. 20, cînd ca trecere din moartea păcatului, la comunitatea de viață cu Iisus (care știm că se face prin Botezul cu apă și Duh), cum este în locurile citate mai sus. După toate cele constatate, *învierea întâia* are două faze: una la Botezul cu apă și Duh, despre care știm că este „înviere” și „naștere din nou”, „de sus” (Ioan 3, 3-7; Romani 6, 3-5; Galateni 3, 27; Efeseni 5, 15; Tit 3, 5 etc.) și alta, la moartea martirică, despre care știm că e Botez și „înviere” (vers. 5). Urmarea este că și „împărăția de o mie de ani” trebuie să aibă două faze: una obiectivă, care durează de la venirea întâia și pînă la venirea a doua a Domnului,

9. Și s-au suit pe fața pământului și au înconjurat tabăra sfinților și cetatea cea iubită. Dar s-a pogorit foc din cer și i-a mistuit.

10. Iar diavolul, care-i amăgise, a fost aruncat în iezerul de foc și pucioasă, unde este și fiara și proorocul mincinos, și vor fi chinuiți acolo zi și noapte, în vecii vecilor.

În cursul căreia, pentru fiecare creștin începe subiectiv de la Botezul acestuia, iar mai real, de la moartea lui; și a doua, de la moartea întâia până la moartea a doua, sau mai precis, de la învierea întâia prin moarte, până la învierea de apoi, răstimp în care sufletele sfinților sînt împreună cu Hristos. E un răstimp lung, dar limitat („o mie de ani”, în înțelesul de mii de ani), spre deosebire de împărăția ce va urma după el și care va fi veșnică. În fond, așadar, învierea întâia, fie într-un înțeles, fie în altul, însemnează același lucru: intrarea în comunitate de viață cu Hristos, începută la Botez și desăvîrșită la moarte. Sau mai concret: intrarea în Biserica lui Hristos, atît în cea luptătoare (a viilor), cit și în cea triumfătoare (a celor răposați), prin unul din Botezuri.

O altă deosebire ar fi următoarea: La Ioan 5,24 se spune că cei ce învie (la întâia înviere), nu mai vin la judecată, pe cînd aici (vers. 4-5) se spune dimpotrivă, că această înviere este tocmai urmarea unei judecări (a celei particulare). Contrazicerea e numai aparentă dacă ținem seamă de faptul că acolo (la Ioan 5,24), cuvîntul „judecată” are înțelesul de osîndă, întocmai ca în cuvintele: Nu judeca pe aproapele... (Matei 7,1).

Ad. 7. *cînd se vor sfîrși...*: la sfîrșitul veacurilor, sau al lumii, conform planurilor lui Dumnezeu (vers. 3. Vezi și Tesalonic 2,3-10; 1 Ioan 2,18-19 ș.a.). — *va fi dezlegat*: ...dar numai pentru scurtă vreme (vers. 3).

Ad. 8. *să amăgească neamurile*: să le înșele prin minciuni (Matei 24,20-26; 2 Corinteni 11,14-15; Apocalipsa 13,1 ș.a.). — *Gog și Magog*: nume simbolice însemnînd popoarele care se vor răscula împotriva adevărului, în vremea de la sfîrșit. Gog e nume de rege, Magog e numele ținutului sau țării sale. Despre Gog, regele din Magog, ni se spune că la sfîrșitul veacurilor va ataca pe cei aleși, dar va fi nimicit (Ezechiel 38,2 și urm.).

Ad. 9. *s-au suit... au înconjurat...*: în trecut, deoarece Apostolul Ioan le-a văzut pe toate ca împlinite sau împlinindu-se; ele însă au fost tablouri profetice, care de fapt numai în viitor se vor împlini. — *sfinților*: creștinilor, credincioșilor, numiți la început și „frați” (Faptele Apostolilor 9,30; 10,23,32-33 etc.), sau „ucenici” (Faptele Apostolilor 15,10; 18,23; 19,1; 21,4 etc.), sau „sfinți” (Faptele Apostolilor 9,13,32,41; Romani 1,7; 1 Corinteni 1,2 etc.) și mai apoi „creștini” (Faptele Apostolilor 11,26). — *cetatea*: orașul, adică Ierusalimul duhovnicesc (Galateni 4,25-26), sau Biserica (Apocalipsa 21,2,9-27). Din vers. 8-9 rezultă că spre sfîrșitul „mileniului” vor exista păcătoși (tabăra lui Gog și Magog) și că deci, ei nu vor fi murit la începutul „mileniului”, cum ar trebui să fie după înțelegerea literală milenistă, — *i-a mistuit*: le-a mistuit puterea și avîntul, i-a biruit. Nu i-a distrus total. Abia în versetele următoare este vorba de judecată universală și de pedepsele ce le vor lua cei ai iadului.

Ad. 10. *diavolul*: balaurul (vers. 2: 12,3,9), satana (vers. 7). — *iezerul*: riul (14,9-11; 19,20). — *fiara*: ...întîia (13,1-10). — *proorocul*: ...fiara a doua (13,11). — *zi și noapte*: neîntreput și veșnic.

Ad. 11. *alb*: simbol al purității, sfințeniei și biruinței. — *cel ce ședea pe el*: Dumnezeu Tatăl, judecătorul cel mare (Romani 2,16). — *au lăsat*: ...neputînd suporta mărirea lui Dumnezeu și netrecerea sau eternitatea, ele fiind materiale și trecătoare (21,1). — *loc nu s-a mai găsit*: ...pieriră cu totul.

Ad. 12. *pe morți*: pe toți cei ce muriseră de „moartea întâia”. — *marți... mici...*: toți, fără deosebire (19,5). — *stînd înaintea tronului*: ...spre a fi judecați la judecata cea mare, universală, care se face acum (cea particulară se făcuse de mult, vers. 4). — *cărțile*: ...în care sînt scrise faptele oamenilor, atît cele bune, cit și cele rele, ca și cînd ar fi imprimate pe peliculă. Deci, nici o faptă nu va fi trecută cu vederea, ci va fi răsplătită după dreptate. — *a vieții*: ...în care sînt trecute faptele aducătoare de

11. Am văzut apoi un tron mare alb și pe Cel ce ședea pe tron, iar dinaintea feței lui pământul și cerul au fugit și loc nu s-a mai găsit pentru ele.

12. Și am văzut pe morți, pe cei mari și pe cei mici, stînd înaintea tronului și cărțile au fost deschise și altă carte a fost deschisă, care este cartea vieții, și morții au fost judecați din cele scrise în cărți, potrivit cu faptele lor.

13. Și marea a dat pe morții cei din ea și moartea și iadul au dat pe morții lor; și judecați au fost fiecare după faptele sale.

14. Apoi moartea și iadul au fost aruncați în riul de foc. Aceasta este moartea cea de a doua: iezerul de foc.

15. Iar cine n-a fost aflat scris în cartea vieții, a fost aruncat în iezerul de foc.

*

În rezumat, din acest capitol rezultă următoarele cu privire la împărăția de o mie de ani, sau „mileniu”:

1. Îngerul atotputernic, care are stăpînire și peste diavolul (versetul 1), este însuși Mîntuitorul.

2. El l-a legat pe diavolul (versetul 2). Data acestei legări o știm cu precizie, din alte părți ale Scripturii și aparține trecutului, iar nu viitorului.

3. De la această dată începe împărăția lui Hristos (duhovnicească) pe pămînt și durează o perioadă lungă, de mii de ani, sfîrșindu-se la venirea a doua a Domnului, cînd va începe împărăția Tatălui, care nu va avea sfîrșit (1 Corinteni 15, 28-29). În cursul împărăției de pe pămînt a Fiului se va face învierea întîia și moartea întîia, iar la sfîrșitul ei, învierea a doua și moartea a doua (versetul 2-6 și 14).

4. Scurtă vreme înainte de sfîrșitul lumii, satana va fi dezlegat, dar numai pentru puțină vreme, așa cum s-a prezis despre el (Matei 24, 22; Apocalipsa 11, 2; 12, 6-14; 2 Tesalonic 2, 3-10; 1 Ioan 2, 18-19). De la legarea lui și pînă atunci, el nu mai poate influența direct și puternic, ca un stăpîn, ci numai indirect, asupra oamenilor.

viață veșnică (vezi 3, 5; 13, 8; 17, 8; Luca 10, 20; Matei 16, 27; Ioan 5, 28; Romani 2, 6 etc.). — *potrivit cu faptele lor*: ...bune, sau rele. Deci, judecata se va face asupra tuturor: și a dreptilor, și a păcătoșilor nu există vreun interval de timp (de o mie de ani). Vezi și Matei 25, 32 și urm.

Ad. 13. *pe morții*: ... pe toți morții din ea, fără deosebire între drepti și păcătoși. — *moartea*: ...închipuie ca o persoană. — *iadul*: locuința morților. Nu e vorba de locul de pedeapsă veșnică. Cuvîntul „iad” are uneori înțeles mai restrîns, de groapă (de mormînt), infern sau locul de mai jos (pentru așezarea morților în el), ca în Testamentul Vechi „șeol”. — *după faptele sale*: ...bună, sau rele (vezi și textele indicate în legătură cu vers. 12). Se repetă și se accentuează mereu, că acum sînt judecați toți, chiar și cei scriși în cartea vieții. Deci, iarăși constatăm că nu sînt judecați numai cei păcătoși. (A se compara cele două învieri și judecăți de la vers. 3-6 și 11-13).

Ad. 14. *moartea și iadul*: ...dușmanii cei mai de pe urmă ai lui Iisus Hristos (1 Corinteni 15, 26. 54). — *riul de foc*: iezerul de foc, ca pedeapsă veșnică (suferințele iadului).

Ad. 15. Se confirmă universalitatea judecății de apoi.

5. La moarte, sufletele sînt supuse judecății particulare, prin care li se statornicește soarta (versetul 4) pînă la judecata de apoi, cînd vor primi, împreună cu trupurile înviate, răsplata definitivă și veșnică (versetul 12-13).

6. Suferințele din iad vor fi veșnice (versetul 10), iar păcătoșii nu vor fi nimiciți, ci pedepsiți, împreună cu tot ce aparține iadului și morții (versetul 13-15).

Toate acestea sînt în perfect acord cu toată Sfînta Scriptură și cu Tradiția Bisericii, ale cărei argumente le-am omis deliberat.

Este de toată importanța a constata că expresia „împărăția de o mie de ani” este menționată într-o singură carte a Noului Testament, anume, la Apocalipsă 20,2-7, în șase versete consecutiv. Dar atît. În schimb, expresia „împărăția lui Dumnezeu” („cerurilor”, „a lui Hristos”) este de nenumărate ori pomenită, în toate cărțile Noului Testament, — iar aceasta, de sigur, pentru marea ei importanță. Or, dacă „mileniul” ar fi ceva aparte, cu importanța pe care i-o acordă milenistii, ar fi și el menționat mai insistent și în mai multe cărți sfînte, cu numele său precis. Dar sursa biblică a milenismului rămîne una singură : Apocalipsa 20, 2-7, interpretată după literă și foarte restrîns.

Este adevărat că biblicitatea interpretării restrînsa a așa zisului „mileniu” s-a pretins a fi confirmată și de alte două texte biblice, care deși nu fac pomenire de „mileniu”, ar confirma unele susțineri ale lui cu privire la înviere. Textele sînt : 1 Tesalonic 4, 16 și 1 Corinteni 15, 23. Dar să vedem despre ce este vorba în ele.

La 1 Tesalonic 4, 16 se spune : „*Cei morți în Hristos vor învia întîi*”. De aici însă nu se poate confirma înțelesul milenist că, adică, cei drepti vor învia mai întîi, anume, la începutul „mileniului”, deci cu o mie de ani înaintea celor păcătoși. Din context aflăm că Apostolul vorbește aici de venirea a doua și de învierea morților de atunci, care va fi a tuturor morților. Dacă aici Apostolul vorbește numai de „cei morți în Hristos”, nu înseamnă că numai aceștia vor învia. Apostolul se exprimă așa pentru motivul că pe credincioșii din Tesalonic, cărora le scrie, numai soarta acestora îi interesa, pentru că ea ar fi fost și soarta lor proprie. Învierea însă, cum știm de la Matei 25, 31 și urm. va fi generală. Sf. Apostol Pavel vrea să-i convingă pe credincioșii din Tesalonic, care nu erau lămuriți asupra învierii morților, că la venirea a doua, cei morți nu vor fi dezavantajați față de cei vii, adică aceștia, care atunci vor fi în viață, „nu vor lua înaintea celor adormiți”, căci primul act („întîi”) va fi tocmai învierea celor morți și numai apoi va urma restul. Această înviere nu va fi deci numai o înviere a dreptilor, care în înțeles milenist ar fi „întîia”, ci este „învierea a doua”, cea de apoi, pe care o descrie Mîntuitorul la Matei 25, 31 și urm.

La 1 Corinteni 15, 23 se spune că fiecare va învia „în rîndul cetei sale”. Dar de aici nu se poate scoate concluzia că ar fi numai două cete și că cei din ceata dreptilor ar învia la începutul „mileniului” iar cei din a doua ceată, a păcătoșilor, la sfîrșitul acestuia. Aici e vorba de o singură înviere, a tuturor. Dar nu toți vor fi la fel, ci fiecare își va avea gradul de

desăvârşire şi starea proprie, aşa cum şi corpurile cereşti nu toate sînt de aceeaşi mărime şi strălucire. Fiecare va face parte din ceata potrivită stării lui. Ar fi cu neputinţă ca toţi cei dreپţi să facă parte din o singură ceată, la fel şi cei păcătoşi, ca şi cînd în fiecare ceată toţi ar fi egali (versetul 36-44).

Considerînd „mileniul“, împreună cu cele două învieri ale sale, ca ceva aparte şi neidentic cu „împărăţia lui Dumnezeu“, ajungem la concluzii contradictorii abiblice, sau chiar antibiblice, ca cele următoare :

a. Ar trebui să existe *două* împărăţii ale lui Hristos : una, nedeterminat de lungă, care „nu este din lumea aceasta“ (Ioan 18, 36), dar este aici, în lume şi a fost vestită de Iisus Mîntuitorul, de Sf. Ioan Botezătorul şi de Apostoli, mereu pomenită în Noul Testament ; şi alta, numai de o mie de ani, în cadrul celeilalte, suprapusă aceleia, aici, pe pămînt şi pămîntească.

b. După venirea a doua, ar trebui să existe viaţă trupească, materială, în tot cursul „mileniului“. Or, noi ştim precis, că atunci nu va mai fi viaţă trupească, materială, ci numai spirituală, îngerească (Matei 22, 30). Înseşi trupurile înviate vor fi duhovniceşti (1 Corinteni 15, 44).

c. Ar urma să existe cîte *două* învieri, *două* venituri şi *două* judecăţi, anume : cîte una la începutul „mileniului“, pentru cei dreپţi şi cîte una la sfîrşitul „mileniului“, pentru păcătoşi, deci la o distanţă de o mie de ani una de alta. Or Sfînta Scriptură precizează că ele vor fi numai cîte una singură din fiecare şi deodată.

De încheiere, să precizăm că, după Sfînta Scriptură :

1. *Va fi o singură venire, înviere şi judecată de apoi*, asupra tuturor deodată : şi asupra „oilor“, şi asupra caprelor“ (Matei 25, 31-46). Atunci vor învia toţi morţii : „*cei ce au făcut cele bune, întru învierea vieţii, iar cei ce au făcut cele rele, întru învierea judecării*“ *osindei* (Ioan 5, 28-29 ; Apocalipsa 20, 12-13 etc.).

2. *Un singur seceriş va fi* şi pentru griu, şi pentru neghină, în acelaşi timp (Matei 13, 30, 42-43).

3. *O singură dată va veni Mirele*, pentru toate fecioarele : atît pentru cele înţelepte, cît şi pentru cele nebune, în acelaşi timp. (Matei 25, 1-13).

4. *O singură dată va veni Stăpînul*, ca să ceară socoteală tuturor lucrătorilor din via Sa (Matei 21, 31-41) şi tuturor celor ce le încredinţase talanţii : atît pentru cei cu cinci talanţi, cît şi pentru cei cu cîte un talant (Matei 25, 14-30).

Numai în lumina acestor considerente, cu rădăcini adînci în Scripturi, trebuie să înţelegem şi „mileniul“, care este identic cu „împărăţia lui Dumnezeu“.

CĂLĂUZA BIBLICĂ

Sfinta Scriptură este „cartea de căpătii” a tuturor credincioșilor, cunoașterea și înțelegerea ei corectă înscrind-se printre îndatoririle importante care le revin. Însuși Mântuitorul Hristos ne-a lămurit aceasta spunând: „Voi cercetați Scripturile, căci socotiți că în ele aveți viața veșnică” (Ioan 5, 39).

Conștienți de folosul citirii Bibliei, creștinii s-au apropiat mereu de ea cu dragoste, pietate și deosebită rivnă, mulți însușindu-și conținutul până la a-l memoriza în întregime. Istoricul Eusebiu în scrierea „Despre martirii Palestinei” vorbește despre un anume Ioan din Egipt care „avea cărți întregi din Sfinta Scriptură scrise, cum zice Apostolul, nu pe plăci din piatră, nici pe piei de animale sau papirus, pe care le rod moliile și vremea, ci... în sufletul său, așa că putea reproduce cum voia, ca dintr-o bogată visterie literară, din Lege ca și din prooroci, din cărțile istorice, din Evanghelii și din epistolele Apostolilor”. Cazuri asemănătoare se pot cita numeroase altele (Sf. Antonie cel Mare, Didim cel orb, etc.).

Întocmai celor din vechime, bunii credincioși s-au aplecat fără întrerupere cu pasiune asupra paginilor Sfintei Scripturi scoțind din ele ca dintr-un izvor dătător de viață învățăturile mântuitoare. Este evident însă că lucrul acesta l-au făcut mai ales slujitorii altarelor, preoții, a căror misiune este tocmai de a cunoaște și propovădui adevărurile religioase cuprinse în Biblie. Preot adevărat este de altfel numai acela care e „tare în Scripturi” (F. Ap. 18, 24).

Pentru cunoașterea Sfintei Scripturi lectura permanentă este absolut indispensabilă. Deoarece însă nu orice iubitor al descoperirii lui Dumnezeu beneficiază de suficientă ținere de minte, s-a obișnuit ca pe textul sacru să se înscrie „trimiteri” care indică locurile paralele existente. În același scop din vechime încă s-au întocmit așa numitele „concordanțe” care conțin, puse după alfabet, toate sau majoritatea cuvintelor biblice cu indicarea în dreptul lor a locurilor unde pot fi găsite. Astfel cine urmărește să găsească ce spune Sfinta Scriptură cu privire la cutare sau cutare problemă, află repede și fără greutate răspunsul dorit.

Asemenea „concordanțe” sînt numeroase în literatura teologică a diferitelor Biserici. Avem și noi ortodocșii români cîteva. Dintre ele vom aminti „Călăuza predicatorului” a profesorilor dr. Constantin Chiricescu și Constantin Nazarie (București, 1901 și 1902), „Concordanța Noului

Testament" a lui Al. Lascarov-Moldovan (București, 1932), „Concordanța biblică" a preotului Victor Vlăduceanu (Timișoara, 1947, retipărită sub formă schimbată în rev. Mitropolia Banatului, an. X, nr. 7-12, iulie-decembrie 1960, pp. 42-111) și „Florile alese din grădina Sfințelor Scripturi" a Prea Sfințitului Episcop Valerian Zaharia (Oradea, 1955). O „Concordanță biblică" în românește, de factură neortodoxă, a tipărit editura „Lumina lumii" (1971). Chiar dacă incomplete, fiecare din acestea sînt foarte utile. Cum însă majoritatea au devenit inaccesibile datorită anilor ce s-au scurs de la apariția lor, am socotit că împlinim un gol și că venim în ajutorul preoților dacă dăm la lumină o nouă „concordanță" lucrată chiar de unul dintre ei, preotul Teodor Șerb din Arad.

Rodul munci sale de mai mulți ani a fost revizuit și în parte întregit de P. C. Părinte Dumitru Abrudan, profesor de Vechiul Testament la Institutul teologic universitar din Sibiu.

În felul cum se prezintă, actualei „concordanțe" i se vor găsi destule cusururi. Scopul urmărit a fost însă nu de a realiza o lucrare perfectă, ci doar să punem la îndemîna propovăduitorilor învățăturii creștine un instrument de lucru care să-i ajute în identificarea cu ușurință a textelor biblice de care au trebuință la întocmirea predicilor și catehezelor pe care le rostesc. Exigențele științifice legate de o atare întreprindere poate că le va satisface într-o zi P. C. Părinte profesor dr. Sofron Vlad, care știm că lucrează cu asiduitate la redactarea unei ample „concordanțe biblice" ce ar merita să vadă cît mai curînd lumina tiparului.

Cu această justificare oferim prezentul modest dar preoțimii noastre, cerînd iertare de pe acum pentru toate lipsurile și greșelile care se vor fi strecurat.

PRESCURTĂRI

V. T.	=	Vechiul Testament
Fac.	=	Facerea
Ieș.	=	Ieșirea
Lev.	=	Leviticul
Num.	=	Numerii
Deut.	=	Deuteronomul
Ios.	=	Cartea lui Iosua Navi
Jud.	=	Cartea Judecătorilor
I Rg.	=	Cartea întâi a Regilor
II Rg.	=	Cartea doua a Regilor
III Rg.	=	Cartea treia a Regilor
IV Rg.	=	Cartea patra a Regilor
I Par.	=	Cartea întâi Paralipomena (întii a Cronicilor)
II Par.	=	Cartea doua Paralipomena (a doua a Cronicilor)
Ezdr.	=	Cartea întâi a lui Ezdra
Neem.	=	Cartea lui Neemia (a doua Ezdra)
Est.	=	Estir
Ps.	=	Psalmi
Pild.	=	Pildele lui Solomon
Eccl.	=	Ecclesiastul
Cint.	=	Cintarea Cântărilor
Is.	=	Isaia
Ier.	=	Ieremia
Pling.	=	Plingerile lui Ieremia
Iez.	=	Iezechiel
Dan.	=	Daniel
Os.	=	Osea
Am.	=	Amos
Avd.	=	Avdie
Avac.	=	Avacum
Sof.	=	Sofonie
Ag.	=	Agheu
Zah.	=	Zaharia
Mal.	=	Maleahi
Înțel.	=	Cartea înțelepciunii lui Solomon

- Sir. — Cartea înțelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah
 I Mac. — Cartea întâi a Macabeilor
 II Mac. — Cartea doua a Macabeilor
 III Mac. — Cartea treia a Macabeilor
 N. T. — Noul Testament
 Mt. — Sfinta Evanghelie după Matei
 Mc. — Sfinta Evanghelie după Marcu
 Lc. — Sfinta Evanghelie după Luca
 In. — Sfinta Evanghelie după Ioan
 Fap. — Faptele Sfinților Apostoli
 Rom. — Epistola către romani a Sfintului Apostol Pavel
 I Cor. — Epistola întâi către corinteni a Sfintului Apostol Pavel
 II Cor. — Epistola doua către Corinteni a Sfintului Apostol Pavel
 Gal. — Epistola către galatieni a Sfintului Apostol Pavel
 Ef. — Epistola către efeseni a Sfintului Apostol Pavel
 Filip. — Epistola către filipeni a Sfintului Apostol Pavel
 Col. — Epistola către coloseni a Sfintului Apostol Pavel
 I Tes. — Epistola întâi către tesaloniceni a Sfintului Apostol Pavel
 II Tes. — Epistola doua către tesaloniceni a Sfintului Apostol Pavel
 I Tim. — Epistola întâi către Timotei a Sfintului Apostol Pavel
 II Tim. — Epistola doua către Timotei a Sfintului Apostol Pavel
 Tit — Epistola către Tit a Sfintului Apostol Pavel
 Filim. — Epistola către Filimon a Sfintului Apostol Pavel
 Evr. — Epistola către evrei a Sfintului Apostol Pavel
 Iac. — Epistola sobornicească a Sfintului Apostol Iacov
 I P. — Întîia Epistolă sobornicească a Sfintului Apostol Petru
 II P. — A doua Epistolă sobornicească a Sfintului Apostol Petru
 I In. — Întîia Epistolă sobornicească a Sfintului Apostol Ioan
 II In. — A doua Epistolă sobornicească a Sfintului Apostol Ioan
 III In. — A treia Epistolă sobornicească a Sfintului Apostol Ioan
 Iud. — Epistola sobornicească a Sfintului Apostol Iuda
 Ap. — Apocalipsa Sfintului Ioan Teologul.

A

Aaron

Ieș. 4, 14 ; 4, 27-30 ; 5, 1 și 4 și 20 ; 6, 20 și 23 și 26 ; 7, 1-2 ; Lc. 1, 5 ; Fap. 7, 40 ; Evr. 5, 4 ; 7, 11 ; 9, 4.

Aaronit

I Par. 12, 27.

Abaddon

gr. Apollion : Apoc. 9, 11 ; cf. 9, 1 ; Lc. 8, 31 ; 10, 18.

Abatere

II Rg. 14, 19 ; Ieș. 14, 7 ; Iez. 17, 20 ; Fap. 19, 26 ; Evr. 2, 2 ; cf. Fap. 7, 53 ; Gal. 3, 19.

Abel

Fac. 4, 1-9 ; 4, 25 ; Mt. 23, 35 ; Lc. 11, 51 ; Evr. 11, 4 ; 12, 24 ; cf. I Tim. 2, 5 ; I In. 3, 12.

Abia

III Rg. 14, 31 ; 15, 1-8 ; II Par. 12, 16 ; 13, 1-22 ; Mt. 1, 7 ; Lc. 1, 5.

Abiatar

Mc. 2, 26 ; cf. Ieș. 29, 32-33 ; Lev. 8, 31 ; 24, 9 ; I Rg. 21, 6.

Abilena

Lc. 3, 1.

Abiud

Ieș. 24, 1 și 9 ; Lev. 10, 1 ; Mt. 1, 13.

Abur

Iac. 4, 14 ; cf. 1, 10 ; I Cor. 7, 31 ; I P. 1, 5 și 6 și 24 ; I In. 2, 17.

Acasă

Casa sa : Mt. 9, 6-7 ; Mc. 2, 11 ; 5, 19 ; 8, 3 și 26 ; Lc. 1, 23 și 56 ; 5, 24-25 ; 7, 10 ; 8, 39 ; 15, 6 ; 18, 14 ; In. 7, 53 ; 19, 27 ; 20, 10 ; Fap. 1, 13 ; 2, 46 ; 5, 42 ; I Cor. 11, 34 ; 14, 35 ; 16, 2.

Acheldama : vezi Hacheldamah

Acoperiș

acoperămint : Mt. 8, 8 ; 10, 27 ; 24, 17 ; Mc. 2, 4 ; 13, 15 ; Lc. 5, 19 ; 7, 6 ; 12, 3 ; 17, 31.

Acoperit

ascuns, tainic : Mt. 5, 14 ; 6, 4 și 6 și 18 ; 10, 26 ; 11, 25 ; 13, 35 și 44 ; 25, 18 și 25 ; Mc. 4, 22 ; Lc. 8, 17 ; 11, 33 ; 12, 2 ; 13, 21 ; 18, 34 ; 19, 42 ; 23, 30 ; In. 7, 4 și 10 ; 8, 59 ; 18, 20 ; 19, 38 ; Rom. 2, 16 și 29 ; I Cor. 4, 5 ; 14, 25 ; II Cor. 4, 2 ; Ef. 5, 12 ; Col. 3, 3 ; I Tim. 5, 25 ; Evr. 11, 23 ; I P. 3, 4 ; Ap. 2, 17 ; 6, 15-16.

Acum

Mc. 10, 30 ; 15, 32 ; Lc. 2, 29 ; 12, 49 ; In. 4, 23 ; 5, 25 ; 13, 36 ; Rom. 3, 26 ; I Tim. 4, 8 ; II P. 3, 7 ; Ap. 12, 10.

Acvila

Fap. 18, 2 și 18 și 26 ; Rom. 16, 3 ; I Cor. 16, 19 ; II Tim. 4, 19.

Adam

Gen. 1, 26 ; 1, 27 ; 2, 7 și 15 și 16 și 18-25 ; 3, 9-12 ; Lc. 3, 38 ; Rom. 5, 14 ; I Cor. 15, 22 și 45 ; I Tim. 2, 13-14 ; Iud. 14.

Adam și Hristos

primul aduce păcatul, osinda și moartea : Rom. 3, 23 ; 5, 12 și 14-15 și 18-19 ; I Cor. 15, 21-22 și 45 și 47 și 55-56 ;

al doilea aduce împăcarea, harul și învierea : Rom. 3, 24-26 ; 5, 14-15 și 18-19 ; I Cor. 15, 12-22 și 25-26 și 29 și 42-49 și 53-57 ; II Cor. 5, 14-15 ;

veacul lui Adam vremelnicia, trăirea după trup : Rom. 3, 26 ; 8, 18 ; 11, 5 ; 12, 2 ; I Cor. 1, 20 ; 2, 8 ; 3, 18-19 ; 7, 31 ; II Cor. 4, 4 ; Ef. 2, 2 ;

veacul lui Hristos, viața veșnică : I Cor. 15, 19-20 și 23 ; Gal. 1, 4 ; Ef. 1, 21 ; I Tim. 6, 19 ; Evr. 6, 5 ;

Adam și Eva : I Tim. 2, 13 ; cf. In. 8, 44 ; I Cor. 11, 8-9 ; II Cor. 11, 3 ; Col. 2, 4 și 8 și 18.

A adăpa

I Cor. 12, 13 ; cf. Mc. 1, 8 ; Mt. 25, 35 și 37 și 42 și 44 ; Evr. 13, 2 ; Iac. 1, 27.

Adăugare

spor, creștere : Fap. 2, 47 ; 5, 13-14 ; 6, 7 ; 11, 21 ; 12, 24 ; 19, 20 ;
la părinți sau la popor (moartea) : Fac. 25, 8 și 17 ; 35, 29 ; 49, 29-33 ;
Num. 20, 24-26 ; 27, 13 ; 31, 2 ; Deut. 32, 50 ; III Rg. 22, 20 ; Iud. 2, 10.

Adevărat

Fac. 17, 19 ; 18, 13 ; 20, 12 ; 21, 12 ; 28, 16 ; 29, 14 ; Num. 13, 27 ; Deut.
13, 14 ; 32, 40-41 ; Ieș. 2, 4 și 24 ; Iud. 9, 16 ; Rut. 3, 12 ; Is. 33, 21 ; Ier.
8, 8 ; 22, 6 ; 37, 14 ;

adevărată : In. 1, 9 și 47 ; 4, 23 și 37 ; 5, 31 ; 6, 32 și 55 ; 7, 28 ; 8, 17 și
36 ; 10, 41 ; 15, 1 ; 17, 3 ; 19, 35 ; 21, 24 ; Fap. 12, 11 ; 26, 25 ; Rom. 3, 4 ;
Filip. 4, 8 ; I Tes. 1, 9 ; I Tim. 1, 2 și 15 ; Tit 1, 4 și 9 ; Evr. 8, 2 ; II P.
2, 22 ; I In. 2, 8 și 27 ; 5, 20 ; Ap. 3, 7 și 14 ; 6, 10 ; 16, 7 ; 19, 9 și 11 ; 21, 5 ;

Dumnezeu adevărat : III Rg. 18, 24 ; I Par. 17, 26 ; II Par. 15, 3 ;
Ezdr. 1, 3 ; Ier. 10, 10.

Adevărul — vezi : căutarea.

E de la Dumnezeu : Mt. 22, 16 ; Mc. 5, 33 ; 12, 14 ; 13, 32 ; Lc. 4, 25 ;
20, 21 ; 22, 59 ; 24, 34 ; In. 1, 14 și 17 ; 3, 20 și 33 ; 4, 23-24 ; 5, 33 ; 8, 32 și
40 și 44-46 ; 14, 6 și 17 ; 15, 26 ; 16, 7 și 13 ; 17, 17 și 19 ; 18, 37-38 ; 19, 35 ;
Fap. 4, 27 ; 10, 54 ; 26, 25 ; Rom. 1, 18 și 25 ; 2, 2 și 8 și 20 ; 3, 7 ; 9, 1 ; 15, 8 ;
I Cor. 5, 8 ; 13, 6 ; II Cor. 4, 2 ; 6, 7-8 ; 7, 14 ; 11, 10 ; 12, 6 ; 13, 8 ; Gal. 2, 5
și 14 ; 4, 16 ; 5, 7 ; Ef. 1, 13 ; 4, 15 și 21 și 24-25 ; 5, 9 ; 6, 14 ; Filip. 1, 18 ;
Col. 1, 5-6 ; II Tes. 2, 10 și 12-13 ; I Tim. 2, 4 și 7 ; 3, 15 ; 4, 3 ; 6, 5 ; II Tim.
2, 15 și 18 și 25 ; 3, 7-8 ; 4, 4 ; Tit 1, 1 și 14 ; Evr. 10, 26 ; Iac. 1, 18 ; 3, 14 ;
5, 19 ; I P. 2, 22 ; II P. 1, 12 ; 2, 2 ; I In. 1, 6 și 8 ; 2, 4 și 21 ; 3, 18-19 ;
4, 6 ; 5, 6 ; II In. 1, 4 ; III In. 1, 3-5 și 12 ;

mărturisit de Sfântul Ioan Botezătorul : In. 5, 32-33 ; cf. 1, 15-32 ;
10, 41 ;

adus de Hristos în lume : In. 1, 17 ; 8, 31-32 ; 17, 3 ; Rom. 2, 2 și 8 ;
3, 5 ; Ef. 4, 24 ; 5, 9 ; I In. 2, 21 ; 5, 20 ;

se identifică cu Iisus Hristos : In. 1, 14 ; 14, 6 ; 18, 37-38 ; Ef. 4, 21 ;
I Tim. 2, 7 ; I In. 5, 20 ; Ap. 1, 5 ; 3, 14 ; 19, 11 ;

este Duhul Sfânt și acțiunea lui : In. 5, 32 ; 14, 17 ; 15, 26 ; 16, 13 ; Ef.
5, 9 ; 6, 14 ; I In. 3, 18-19 ; 5, 6.

E depozitat în Sfânta Scriptură și sf. Tradiție : Gal. 2, 5 și 14 ; 3, 1 ;
4, 16 ; Col. 1, 5-6 ; cf. In. 1, 17 ;

sîntem datori să-l cunoaștem să-l mărturisim și să trăim în el : Mt.
22, 16 ; Mc. 12, 14 ; Lc. 20, 21 ; In. 3, 33-34 ; 4, 18 ; 5, 31-32 ; 6, 55 ; 7, 18 ;
8, 13-14 și 17 și 26 ; 10, 41 ; 1, 35 ; 21, 24 ; Fap. 12, 9 ; Rom. 3, 4 ; II Cor.
6, 7-8 ; Gal. 3, 1 ; Filip. 4, 8 ; II Tes. 2, 12 ; I Tim. 2, 4 ; II Tim. 2, 25 ; Tit
1, 13 ; I P. 2, 22 ; 5, 12 ; I In. 2, 8 și 27 ; III In. 12 ;

expresia certitudinii lui : Mt. 14, 33 ; 26, 73 ; 27, 54 ; Mc. 14, 70 ; 15, 39 ;
Lc. 9, 27 ; 12, 44 ; 21, 3 ; In. 1, 47 ; 4, 42 ; 6, 14 ; 7, 26 și 40 ; 8, 31 ; 17, 8 și 17 ;
Fap. 12, 11 ; Rom. 2, 2 ; II Cor. 1, 20 ; Col. 1, 5 ; I Tes. 2, 13 ; Tit 1, 2 ; Evr.
6, 17-18 ; I In. 2, 5 ; Ap. 6, 10 ; 16, 7 ; 21, 5 ; 22, 6 ;

cuvîntul lui Dumnezeu este adevărul : Ps. 118, 86 ; In. 17, 17.
Biserica este stîlpul și temelia lui : I Tim. 3, 15 ; cf. Ef. 2, 20-22.

Adeverire

Dovadă, mărturie : Mt. 20, 28 ; In. 19, 35 ; 21, 24 ; Fap. 2, 22 ; 5, 28 ; cf. 3, 13 ; 4, 18-20 ; I Tim. 2, 6 ; Evr. 2, 3 ; cf. Lc. 1, 2 ; Ap. 22, 20.

Adincul

adînc : Mt. 13, 5 ; Mc. 4, 5 ; Lc. 5, 4 ; 8, 6 și 31 ; Rom. 10, 7 ; 11, 33 ; I Cor. 2, 10 ; Ef. 3, 18 ; Ap. 2, 24 ; 9, 1 și 11, 11, 7, 17, 8 ; 20, 1 și 3 ; iadul : Lc. 8, 31 ; Rom. 10, 7 ; II P. 2, 4 ; Ap. 9, 1-2 și 11 ; 11, 7 ; 13, 1 și 8 ; 17, 8 ;

Abaddon îngerul lui : Ap. 9, 11 — Apollion ;
cheia adîncului : Lc. 8, 31 ; 10, 18 ; Ap. 9, 1 ; 20, 1 ;
fiara din el : Ap. 11, 7 ; 13, 8 ; 17, 8.

Adormire

dormire, moarte : II Par. 9, 31 ; 12, 6 ; Ier. 51, 39 ; Iov. 7, 21 ; 21, 26 ; Mt. 27, 52 ; 28, 13 ; Lc. 22, 45 ; In. 11, 11-14 ; Fap. 7, 60 ; 12, 6 ; 13, 36 ; I Cor. 7, 39 ; 11, 30 ; 15, 6 și 18 și 20 și 51 ; I Tes. 4, 13-15 ; II P. 3, 4.

Adrese

salutări, mulțumiri : Rom. 1, 1-17 ; I Cor. 1, 1-9 ; II Cor. 1, 1-10 ; Gal. 1, 1-5 ; Ef. 1, 1-14 ; Filip. 1, 1-11 ; I Tes. 1, 1-10 ; II Tes. 1, 1-10 ; II Tim. 1, 1-5 ; Filim. 1, 7.

Aducere

Mt. 2, 11 ; 4, 21 și 24 ; 14, 35 ; Mc. 6, 55 ; Lc. 19, 16 ; Evr. 8, 3 ; 10, 11 ; 11, 17 ;

aminte, pomenire : Lc. 1, 72 ; 16, 25 ; 17, 32 ; 23, 42 ; In. 15, 20 ; Fap. 10, 31 ; 20, 35 ; Col. 4, 18 ; I Tes. 3, 6 ; II Tim. 1, 4-5 ; Filim. 4 ; Evr. 2, 6 ; 10, 3 și 32 ; 13, 3 ; Ap. 2, 5 ; 16, 19.

Adulterul

vezi : desfrinarea.

Adunare

Fap. 19, 32 ; Iac. 2, 2.

Agav

Fap. 11, 28 ; 21, 10.

Agape

ospățul dragostei și fringerea pîinii : Mt. 8, 11 ; 14, 19-20 ; 22, 2-14 ; 26, 17-20 și 26-30 ; Mc. 2, 15-16 și 19-20 și 25-26 ; 6, 39-42 ; 14, 12-26 ; Lc. 5, 29 și 34 ; 9, 12-17 ; 14, 15-24 ; 22, 7-8 și 11-20 ; 24, 30-32 și 35 ; In. 13, 2 și 4-6 și 8 și 12 ; 21, 12-13 și 15-17 ; Fap. 2, 42 și 46-47 ; I Cor. 10, 16-17 ; 11, 20-29.

Agar

Fac. 16, 1-16 ; Gal. 4, 22-26 ; cf. Fac. 16, 15 ; 21, 2 ; Rom. 9, 7-8 ; Evr. 11, 11.

Agonia

Domnului : Lc. 22, 44 ; cf. Evr. 5, 7.

Agripa II

Fap. 25, 13 și 22-26 ; 26, 1-2 și 19 și 27-28 și 32.

Ahaia

Fap. 18, 12 și 19, 21 ; Rom. 15, 26 ; I Cor. 16, 15 ; II Cor. 1, 1 ; 9, 2 ; 11, 10 ; I Tes. 1, 7.

Ajutorarea

ajutorul : Mt. 9, 34 ; 12, 24 ; Mc. 3, 22 ; Lc. 5, 7 ; 8, 3 ; 11, 15 ; Fap. 11, 29-30 ; 12, 25 ; 16, 9 ; 24, 17 ; 26, 22 ; Rom. 15, 25-28 ; 16, 2 ; II Cor. 8, 4 ; 9, 5-12 ; Filip. 1, 19 ; 4, 3 ; Evr. 4, 16 ;
sfinților : Rom. 12, 13 ; I Cor. 16, 1 ; II Cor. 8, 4 ; 9, 1 și 12 ; Evr. 13, 16.

Alabastru

Mt. 26, 7 ; Mc. 14, 3 ; Lc. 7, 37 ; In. 11, 2 ; 12, 3.

Alăptare

Mt. 24, 19 ; Mc. 13, 17 ; Lc. 21, 23 ; 23, 29.

Alegere

despărțire, consacrare, aleși : Mt. 13, 49 ; 20, 16 ; 24, 22 și 24 și 31 ; 25, 33 ; Mc. 13, 20 și 22 și 27 ; Lc. 6, 13 ; 9, 35 ; 10, 42 ; 14, 7 ; 18, 7 ; 23, 35 ; In. 6, 70 ; 13, 18 ; 15, 16 și 19 ; 16, 20 ; Fap. 1, 2 și 23-24 ; 6, 5 ; 9, 15 ; 13, 2 și 17 ; 15, 7 și 22 și 25 ; 19, 9 ; Rom. 1, 1 ; 8, 33 ; 9, 11 ; 11, 28 ; I Cor. 1, 27-28 ; II Cor. 6, 17 ; 8, 19 ; 10, 5 ; Gal. 1, 15 ; 2, 12 ; Ef. 1, 4 ; Filip. 1, 22 ; Col. 3, 12 ; II Tes. 2, 13 ; I Tim. 2, 7 ; 5, 8 și 21 ; II Tim. 2, 10 ; Iac. 2, 5 ; I P. 1, 2 ; 2, 4 și 6 și 9 ; Ap. 17, 14 ;

vezi și : Mt. 22, 14 ; cf. 20, 16 ; In. 1, 34 ; Rom. 1, 5 și 7 ; 16, 13 ; I Tes. 1, 4 ; Tit 1, 1 ; II P. 1, 10 ; II In. 1, 13 ;
 aleșii lui Dumnezeu : Lc. 23, 35 ; In. 15, 15-16 și 19 ; Rom. 8, 28-29 ;
 cf. 3, 25 ; II Cor. 5, 5 ; cf. 1, 22 ; Ef. 1, 3-14 ; Col. 3, 12 ; II Tim. 1, 9 ; Tit 1, 1 ;
 Evr. 1, 2-3 ; I P. 1, 18-19 ;
 lui Avraam : Fac. 12, 1-3 ; 12, 7 ;
 lui Matia : Fap. 1, 21-26.

Alergarea

Lc. 15, 20 ; In. 20, 4 ; Rom. 9, 16 ; I Cor. 9, 24 și 26 ; Gal. 2, 2 ; 5, 7 ;
 Filip. 2, 16 ; 3, 12 și 14 ; II Tim. 4, 7 ; Evr. 12, 1 ; I P. 4, 4 ;
 creștinului : Evr. 12, 1 ; cf. Rom. 12, 12 ; I Cor. 9, 24 ; Filip. 3, 13-14 ;
 Evr. 10, 36.

Alfa și Omega

Ap. 1, 8 și 17 ; (cf. In. 8, 58) ; Ap. 2, 8 ; 4, 8 ; 11, 17 ; 21, 6 ; 22, 13.

Altar

Jertfelnic, tron.
 În Vechiul Testament : Fac. 8, 20 ; 13, 18 ; 33, 18-20 ; 35, 1 ; Ieș. 30, 1.
 În Noul Testament (altarul Bisericii) : Mt. 5, 23-24 ; 23, 19 ; Evr. 13, 10 ;
 (al Dumnezeului necunoscut) Fap. 17, 23.

Altoi

Rom. 11, 23.

Aluatul

fermentul : Mt. 13, 33 ; 16, 6 și 11-12 ; Mc. 8, 15 ; Lc. 12, 1 ; 13, 21 ;
 I Cor. 5, 6-8 ; 15, 33 ; Gal. 5, 9.
 Fariseilor : Mt. 16, 5-12 ; Mc. 8, 14-21 ; Gal. 5, 8-9 ; Lc. 12, 1 ;
 cel vechi și azimele curăției : I Cor. 5, 7-8 ; 15, 3 ; I P. 1, 19 ;
 Pilda : Mt. 13, 33 ; Lc. 13, 21.

Alunecare

poticnire, greșeală : Rom. 11, 11-12 ; II P. 1, 10.

Alungarea

primilor oameni din paradis : Fac. 3, 22-24 ;
 vinzătorilor din templu : (I) In. 2, 13-22 ; (II) : Mt. 21, 10-17 ; Mc. 11, 15-19 ; Lc. 19, 45-48 ; cf. Deut. 14, 23-25 ; III Rg. 8, 43 ; Is. 56, 7 ;
 Ier. 7, 11.

Amăgirea

primilor oameni de către Diavol : Fac. 3, 1-6 ;
 rătăcirea, înșelăciunea : Mt. 7, 15-16 ; In. 8, 44 ; Rom. 7, 11 ; II Cor. 11, 3 ; Ef. 4, 14 ; Col. 2, 4 și 8 ; II Tes. 2, 10 ; I Tim. 2, 14 ; 6, 43 ; II Tim.

3, 13 ; Tit 1, 10 ; Evr. 3, 13 ; 13, 9 ; II P. 3, 17 ; II In. 7 ; Ap. 2, 20 ; 13, 14 ; 18, 23 ; 19, 20 ;

cu învățăături străine : Evr. 13, 9 ; cf. Ef. 4, 14 ; 5, 6 ; Col. 2, 4-8 ;

de sine : Col. 6, 3 ; cf. Rom. 12, 3 ; I Cor. 8, 2 ; II Cor. 3, 5.

Amar

amărăciune : Mt. 26, 75 ; Mc. 14, 72 ; Lc. 22, 62 ; Fap. 8, 23 ; Rom. 3, 14 ; Ef. 4, 31 ; Evr. 12, 15 ; Iac. 3, 11 și 14.

Amenințare

Asuprire : Lc. 3, 14 ; Fap. 4, 17 și 21 și 29 ; 8, 3 ; 9, 1 ; 22, 4 ; Ef. 6, 9 ; Col. 3, 25 ; I P. 2, 23.

Amiază

Fap. 22, 6 ; 26, 13.

Amin

Ps. 40, 13 ; 88, 51 ; 105, 48 ; Mt. 6, 13 ; Rom. 1, 25 ; 9, 5 ; 11, 36 ; 15, 33 ; 16, 24 și 27 ; I Cor. 14, 16 ; III Cor. 1, 20 ; Gal. 1, 5 ; 6, 18 ; Ef. 3, 21 ; Filip. 4, 20 ; Col. 1, 15 ; I Tim. 1, 17 ; 6, 16 ; II Tim. 4, 18 ; Evr. 13, 21 ; I P. 4, 11 ; 5, 11 ; Iud. 25 ; Ap. 1, 6-7 ; 3, 14 ; 5, 14 ; 7, 12 ; 19, 4 ; 22, 20-21.

Amintirea

aducere aminte, luare aminte : Mt. 26, 75 ; 27, 63 ; Mc. 14, 72 ; Lc. 24, 6 și 8 ; In. 12, 16 ; 16, 21 ; Fap. 11, 16 ; 16, 14 ; 17, 2-3 ; I Tes. 1, 3 ; II Tim. 1, 4-5 ; 2, 8 ; Evr. 12, 3.

An

Lc. 4, 19 ; In. 11, 49 și 51 ; 18, 13 ; Fap. 11, 26 ; Gal. 4, 10 ; Evr. 9, 7 și 25 ; 10, 3 ; Iac. 5, 17 ; Ap. 9, 15 ;

ani : Lc. 2, 41 ; 3, 23 ; 12, 19 ; 13, 7-8 și 10 ; 15, 29 ; In. 5, 5 ; Fap. 9, 33 ; Gal. 4, 10 ; Evr. 10, 1 ; Iac. 4, 13 ; II P. 3, 8 ; Ap. 20, 2 și 4 ;

iertării (sabatic) : Lev. 26, 35 ; Deut. 15, 9 ; 31, 10 ;

jubileu : Lev. 25, 1-16 ;

șapte săptămâni de ani : Lev. 25, 8-9 ;

șaptezeci de săptămâni de ani : Dan. 9, 24-27.

Ana

Lc. 2, 36 ; 3, 2 ; In. 18, 13 ; Fap. 4, 6.

Anania

Fap. 5, 1-11 ; 9, 10 ; 22, 12 ; 23, 2 ; 24, 1.

Anatemă

legarea cu blestem : Fap. 23, 14 ; Rom. 9, 3 ; I Cor. 12, 3 ; 16, 22 ; Gal. 1, 8-9.

Ancora

Fap. 27, 29-30 și 40 ;
nădejdie : Evr. 6, 19 ; cf. In. 14, 2 ; Mt. 25, 34 ; Evr. 12, 2 ; cf. Lc. 23, 46.

Andrei

Mt. 4, 18 ; 10, 2 ; Mc. 1, 16 ; In. 1, 40 ; 6, 8 ; 12, 22 ; Fap. 1, 13.

Angajare

Mt. 5, 41 ; 27, 32 ; Mc. 15, 21-22 ; Lc. 23, 26 ; In. 19, 13.

Antihrist

Mt. 7, 21-22 ; 24, 4-5 și 11 și 24 ; Mc. 13, 5-6 și 22 ; Lc. 21, 8 ; Rom. 16, 17 ; I Cor. 5, 11 ; Ef. 5, 6 ; Filip. 3, 2 ; Col. 2, 8 ; II Tes. 2, 3-4 ; Tit 1, 10 ; Evr. 13, 9 ; Ap. 13, 1 și 11-18 ; cf. 12, 3 ; 17, 3 și 12.

Amăgitorul : I In. 2, 18-23 ; cf. Mt. 24, 5 și 24 ; II Tes. 3, 3 ; II In. 7 ; Ap. 13, 6 ;

se va înălța mai presus de Dumnezeu : II Tes. 2, 4 ; Ap. 13, 1 ; cf. Dan. 11, 36 ;

va săvârși minuni false : II Tes. 2, 9 ; cf. Mt. 24, 24 ; Ap. 13, 13 ; 19, 20 ; Iez. 20, 25 ;

va pune semne adepților : Ap. 13, 16-17 ; 14, 11 ; 16, 2 ;

apariția lui, semnalează apropierea sfârșitului : Lc. 21, 8 ; I In. 2, 18 ;

respinge întruparea lui Hristos : I In. 4, 3 ; II In. 7 ; cf. I Cor. 12, 3 ;

respinge pe Tatăl și pe Fiul : I In. 2, 22 ; 4, 3 ;

prigonește pe Sfinți : Ap. 13, 7 ; cf. 11, 7 ; Dan. 7, 21 ; 11, 36-37 ;

va fi nimicit de Hristos : II Tes. 2, 8 ; cf. I In. 2, 18 ; Ap. 2, 16 ;

fiara I (diavolul întrupat) : Ap. 13, 1-10 ;

fiara II (profetul mincinos) : Ap. 13, 11-18.

Antiohia

Siriei : Fap. 11, 19-20 și 22 și 25-27 ; 13, 1 ; 14, 19 și 21 și 26 ; 15, 22-23 și 30 și 35 ; 18, 22 ; Gal. 2, 11 ; II Tim. 3, 11.

Antipa

Ap. 2, 13.

Antitip

Evr. 9, 24 ; I P. 3, 21 ; cf. Rom. 6, 4 ; Ef. 5, 26.

Apa

- amară : Num. 5, 23 ;
 de deasupra : Fac. 1, 7 ;
 de dedesupt : Fac. 1, 7 ; 49, 25 ; Ieș. 20, 4 ; Deut. 4, 18 ;
 Iordanului : Ios. 3, 13 ; 4, 7 ; 18, 23 ;
 potopului : Fac. 6, 17 ;
 din stîncă : Ieș. 17, 6 ; Deut. 8, 15 ;
 Mt. 3, 11 și 16 ; 8, 32 ; 10, 42 ; 12, 43 ; 14, 28-29 ; 17, 15 ; 27, 24 ; Mc.
 1, 8 și 10 ; 9, 22 și 41 ; 14, 13 ; Lc. 3, 16 ; 8, 23 ; 16, 24 ; 22, 10 ; In. 1, 26 și
 31 și 33 ; 3, 5 și 23 ; 4, 10 ; 5, 4 ; 7, 38 ; 19, 34 ; Fap. 1, 5 ; 8, 36 și 38-39 ;
 10, 47 ; 11, 16 ; Ef. 5, 26 ; I Tim. 5, 23 ; Evr. 9, 19 ; 10, 22 ; Iac. 3, 11-12 ;
 I. P. 3, 20 ; II P. 2, 17 ; 3, 5 ; I In. 5, 6 și 8 ; Iud. 12 ; Ap. 1, 15 ; 7, 17 ;
 8, 10-11 ; 11, 6 ; 12, 15 ; 14, 2 și 7 ; 16, 4-5 și 12 ; 17, 1 și 15 ; 19, 6 ; 21, 6 ;
 22, 1 și 17 ;
 cea vie : In. 4, 10 și 14 ; 6, 35 ; cf. Is. 12, 3 ; 44, 3 ; 55, 1 ; 58, 11 ; Ier.
 2, 13 ;
 vieții : In. 7, 37-38 ; cf. 4, 14 ; 6, 35 ; Fap. 2, 17 ; Ap. 22, 1 și 17.

Apărarea

- lui Iov : Iov 13, 6 ; 13, 35 ;
 lui Pavel înainte lui Felix : Fap. 24, 10-25 ;
 a Evangheliei : Filip. 1, 7 ; 1, 16 ;
 cuvînt de apărare : Fap. 22, 1 ;
 învățătură de apărare : Ps. 8, 2 ;
 II Tim. 4, 16 ; cf. I Cor. 9, 3.

Apăsare

- împresurare : II Cor. 1, 8 ; 5, 4 ; 11, 28.

Apollo

- Fap. 18, 28 ; 19, 1 ; I Cor. 1, 12 ; 3, 4 ; 4, 6.

Apostolat

- creștin : Mt. 11, 1 ; Mc. 6, 12-13 ; Lc. 9, 6 ; Fap. 9, 15-16 ; Gal. 1, 15-16 ;
 Iac. 5, 14 ;
 osteneli încununate cu biruințe : Fap. 13, 2-3 ; II Cor. 2, 14-15 ;
 vrednicie, confirmată prin viața credincioșilor : I Cor. 9, 2 ; II Cor.
 3, 1-6 ; 6, 16 ; Evr. 8, 10 ;
 abnegație totală : II Cor. 3, 5 ; 4, 7-15 ; 12, 9-10 ; cf. Rom. 8, 17 ; Gal.
 6, 17 ; I P. 4, 13 ;
 necazuri, griji, suferințe benevol acceptate : II Cor. 11, 23-33 ; cf. Fap.
 14, 19 ; 16, 22 ; 27, 41 ; I Cor. 4, 11 ; 9, 22 ; 15, 30-31.
 bucuria crucii : Gal. 2, 20 ; 6, 14 ; cf. Rom. 6, 2 și 6 ; Filip. 3, 3 și 7-8 ;

caracterizat prin dezinteres total : II Cor. 12, 10-11 și 14-15 ; cf. Fap. 20, 33 ; Filip. 4, 17 ; Col. 1, 24 ; I Tes. 2, 8 ; II Tim. 2, 10 ;
ideal sublim, răsplătit prin jertfă adusă : I Cor. 2, 9 ; cf. Rom. 8, 18.

Apostolia

Fap. 1, 25 ; Rom. 1, 5 ; I Cor. 9, 2 ; II Cor. 3, 2 ; Gal. 2, 8.

Apostolii

Mt. 10, 2 ; Mc. 6, 30 ; Lc. 6, 13 ; 9, 10 ; 11, 49 ; 17, 5 ; 22, 14 ; 24, 10 ; In. 13, 16 ; Fap. 1, 2 și 26 ; 2, 37 și 42-43 ; 4, 33 și 35-37 ; 5, 2 și 12 și 18 și 29 și 40 ; 6, 6 ; 8, 1 și 14 și 18 ; 9, 27 ; 11, 1 ; 14, 4 și 14 ; 15, 2 și 4 și 6 și 22-23 ; 16, 4 ; Rom. 1, 1 ; 11, 13 ; 16, 7 ; I Cor. 1, 1 ; 4, 9 și 11 ; 9, 1-2 și 5 ; 12, 28-29 ; 15, 7 și 9 ; II Cor. 1, 1 ; 8, 23 ; 11, 5 ; 12, 11-13 ; Gal. 1, 1 și 17 și 19 ; 2, 8 ; Ef. 1, 1 ; 2, 20 ; 3, 5 ; 4, 11 ; Filip. 2, 25 ; Col. 1, 1 ; I Tim. 1, 1 ; 2, 7 ; II Tim. 1, 1 ; Tit 1, 1 ; Evr. 3, 1 ; I P. 1, 1 ; II P. 1, 1 ; 3, 2 ; Iud. 17 ; Ap. 21, 14 ;

Hristos Apostolul și Arhiereul : Evr. 2, 17 ; 3, 1 ; 4, 14 ; 6, 20 ; 7, 26 ; 8, 1 ; 9, 11 ; 10, 21 ;

chemarea celor 12 Apostoli : Mt. 10, 1 ; Mc. 3, 13-15 ; Lc. 6, 12-13 ; numele lor : Mt. 10, 2-4 ; Mc. 3, 16-19 ; Lc. 6, 14-16 ; Fap. 1, 13.

Trimiterea lor în misiunea de probă : Mt. 10, 5 ; Mc. 3, 14 ; Lc. 9, 1-2.

Instrucțiunile date : Mt. 10, 5-42 ; Mc. 3, 15 ; 6, 7-13 ; Lc. 9, 3-6 ;

dându-le puterea și harul apostoliei : Mt. 28, 16-20 ; Mc. 16, 15-18 ; (cf. Mt. 11, 27) ; Lc. 10, 22 ; 24, 47 ; In. 13, 3 ; 15, 15-16 ; 17, 2 ; Fap. 2, 38 și 40 și 42 și 46 ; Rom. 10, 14-15 și 18 ; Col. 1, 23 ;

alegerea lui Matia : Fap. 1, 15-18 și 21-26 ;

sînt slujitorii lui Hristos : Lc. 24, 44-49 ; I Cor. 4, 1-7 ; cf. 3, 5 ; Col. 4, 3-4 ; Tit 1, 7 ; I P. 4, 10 ;

prigonirile îndurate, dovada vredniciei : Mt. 10, 16-28 ; 24, 9 ; Lc. 21, 16-17 ; Fap. 4, 3 ; 5, 18 și 40-41 ; 9, 23-25 ; 13, 45-46 ; 13, 50 ; 14, 5 ; 16, 22-24 ; 21, 27-36 ; 23, 12-15 ; I Cor. 4, 11-13 ; II Cor. 4, 8-11 ; Gal. 5, 11 ; II Tim. 3, 9-13 ;

părăsesc totul pentru Hristos : Mt. 4, 20-22 ; 19, 27 ; Mc. 1, 18 și 20 Lc. 5, 11 și 28 ; 18, 28 ; cf. Mc. 10, 28.

Apostoli mincinoși

Mt. 7, 15-20 ; Mc. 13, 21-23 ; Fap. 15, 24 ; 20, 29-30 ; II Cor. 11, 1-15 ; Gal. 4, 8-21 ; Filip. 3, 1-14 ; Col. 2, 8-15 ; I Tim. 1, 3-11 ; 4, 1-5 ; 6, 3-6 ; Tit 1, 10-16 ; II P. 2, 1-22 ; I In. 2, 18-27 ; 4, 1-6 ; II In. 7, 11.

Se cunosc după fapte : Mt. 3, 10 ; 7, 20 ; 12, 33 ; 24, 4-5 și 11 și 24 ; Lc. 3, 9 ; 6, 43-44 ; In. 15, 2 ; Fap. 20, 29-30 ; Rom. 16, 17-18 ; Ef. 5, 6 ; II Tim. 3, 5 ; Iac. 3, 11-12 ;

sînt înșelători : Mt. 7, 15 ; Fap. 15, 24 ; 20, 29-30 ; II Cor. 11, 13-15 ; Filip. 3, 2 ; II P. 2, 1 ; I In. 2, 18-19 ;

sint avari și lacomi : Rom. 16, 17-18 ; Tit 1, 11 ; II P. 2, 3 ;
 sint mindri și ignoranți : I Tim. 6, 3-4 ; cf. I Cor. 2, 2 ; II Cor. 11, 3 ;
 nepioși, corupți și corupători : Mt. 23, 14 ; II Tim. 3, 6 ; Tit 1, 11 ;
 Iud. 4 ;
 sfârșitul lor, prezis : II P. 2, 12 și 15 și 17 ; Iud. 1, 19 ; Ap. 2, 2 ;
 pedeapsa lor : II P. 2, 1-3 ; Ap. 22, 18-19.

Aproapele

Lev. 24, 20 ; Num. 35, 20-22 ; Deut. 24, 10 ; Pild. 3, 28 ; 25, 8 ; Ier. 9, 8 ;
 22, 13 ; 23, 27 ; 31, 34 ; Avac. 2, 15 ; Zah. 8, 16 ;
 Mt. 5, 43 ; 22, 37 și 39 ; Mc. 12, 31 ; Lc. 10, 27 și 29 și 36 ; In. 13, 34 ;
 15, 12 și 17 ; Fap. 7, 27 ; Rom. 13, 9-10 ; 15, 2 ; Gal. 5, 14 ; 6, 2 ; Ef. 4, 25 ;
 5, 2 ; I Tes. 4, 9 ; Iac. 2, 8 ; I P. 1, 22 ; 4, 8 ; I In. 2, 7 și 10 ; 3, 11 ; 4, 21 ;
 II In. 5 ;
 identificarea lui și comportarea față de el : Lc. 10, 29-37 ; Rom. 15, 2 ;
 Iubirea lui : Mt. 22, 38-39 ; Mc. 12, 31 ; Lc. 10, 27 ; Rom. 13, 9 ; Gal.
 5, 14 ;
 a iubi pe aproapele : Lev. 19, 18 ;
 zidirea lui : Rom. 14, 19 ; 15, 2 ; I Cor. 9, 19 și 22 ; 10, 24 și 33 ; 13, 5 ;
 Filip. 2, 4-5 ;
 defăimarea și disprețul aproapelui : Pild. 11, 12 ; 14, 21 ;
 viața aproapelui : Lev. 19, 16.

Apropierea

Mt. 3, 2 ; 4, 17 ; 10, 7 ; 21, 1 ; Mc. 1, 15 ; 11, 1 ; Lc. 7, 12 ; 10, 9 și 11 ;
 18, 35 ; 19, 29 ; 21, 20 ; In. 2, 13 ; 11, 52 ; Rom. 13, 11 ; Ef. 2, 13 ; Filip. 4, 5 ;
 Evr. 4, 16 ; Iac. 4, 8 ; I P. 2, 4 ; 4, 7 ;
 de Dumnezeu : Ef. 2, 18 ; cf. In. 14, 6 ; Rom. 5, 2 ; Ef. 3, 12 ; Evr. 4, 16 ;
 10, 19 și 22 ; Iac. 4, 8 ; cf. II Cor. 7, 1 ; Ef. 5, 26 ; I In. 3, 21.

Apus

Mt. 16, 2 ; Lc. 12, 54.

Ararat

Fac. 8, 4 ; Ier. 51, 27.

Arat

Lc. 17, 7 ; I Cor. 9, 10.

Aramă

I Cor. 13, 1 ; Cv. 10, 9 ; Mc. 6, 8 ; Lc. 9, 3

Arătări

teofanii : Fac. 12, 7 ; 17, 1 ; 18, 1 ; 26, 2 și 24 ; 31, 24 ; 35, 1 ; 35, 9 ;
 48, 3 ; Ieș. 3, 16 ; 4, 1-5 ; 6, 3 ; Lev. 9, 4 ; Num. 8, 4 ; 16, 5 ; Deut. 31, 15 ;
 Ios. 7, 14 ; I Rg. 3, 21 ; III Rg. 3, 5 ; 9, 2 ; II Par. 7, 12 ; Ier. 31, 3 ;

Mt. 1, 20 ; 2, 7 și 13 și 19 ; 4, 8 ; 6, 16 ; 8, 4 ; 17, 3 ; 24, 1 și 30 ; 27, 53 ;
 Mc. 16, 9 și 12 ; Lc. 5, 14 ; 17, 14 ; 22, 43 ; 24, 34 ; In. 3, 21 ; 5, 20 ; 12, 33 ;
 14, 8-9 și 21 ; 20, 20 ; Fap. 1, 3 ; 9, 16-17 ; 10, 40 ; 25, 27 ; 26, 16 ; Rom. 3, 25 ;
 7, 13 ; I Cor. 1, 7 ; 12, 31 ; 15, 8 ; II Cor. 4, 2 și 10 ; Col. 3, 4 ; II Tes. 2, 8 ;
 I Tim. 3, 16 ; 6, 14 ; II Tim. 3, 9 ; II Tit 2, 11 și 13 ; 3, 4 ; Evr. 9, 8 și 26 și
 28 ; Iac. 2, 18 ; I P. 1, 13 ; 4, 13 ; 5, 4 ; I In. 1, 2 ; 3, 2 și 5 și 8 ; 4, 9 ; Ap. 1, 1 ;
 4, 1 ; 15, 4 ; 21, 9 ; 22, 1 și 6.

Arătările Domnului

după Înviere : Mariei Magdalena : Mc. 16, 9 ; cf. Mt. 28, 9 ; Lc. 8, 2 ;
 In. 20, 11-14 ;
 celorlalte mironosițe : cf. Mt. 28, 9 ; Lc. 8, 2-3 ; 24, 1-10 ;
 lui Petru : Lc. 24, 34 ;
 Luca și Cleopa : Lc. 24, 13-33 ;
 Celor 10 ucenici : In. 20, 19-23 ;
 lui Toma și celorlalți ucenici : In. 20, 26-29 ;
 lui Iacob : I Cor. 15, 7 ;
 Apostolilor la Marea Tiberiadei : In. 21, 1-13 ;
 Apostolilor în Galileia : Mt. 28, 16-20 ;
 la 40 de zile după Înviere : Fap. 1, 3 ; 13, 31 ;
 la peste 500 de frați : I Cor. 15, 6 ;
 lui Pavel : Fap. 9, 3 ; I Cor. 9, 1 ; 15, 8.

Arc

Ap. 6, 2 ; cf. 19, 11.

Arderi

cu foc : Mt. 3, 10 ; 7, 19 ; 13, 42 ; Mc. 12, 33 ; Lc. 24, 32 ; In. 5, 35 ;
 15, 6 ; I Cor. 13, 3 ; II Cor. 11, 29 ; Evr. 10, 6 și 8 ; II P. 1, 19 ; Ap. 18, 9 și
 18 ; 19, 20 ; 20, 9-10 ; 21, 8 ;
 de tot : Lev. 1, 3-17 ; 3, 5 ; Mc. 12, 33 ; Evr. 10, 6 și 8.

Areopag

Fap. 17, 19-20 și 22-34.

Arghirofilie

iubire de arginți : Eccl. 5, 9 ; Mt. 25, 18 și 27 ; 26, 15-16 ; 27, 3 și 5 și
 7 și 9 ; 28, 12 ; și 15 ; Mc. 14, 11 ; Lc. 9, 3 ; 19, 15 și 23 ; 22, 4-6 ; In. 13, 2 și
 27 ; Fap. 1, 18 ; 3, 6 ; 5, 1-3 și 8-9 ; 7, 16 ; 8, 18-20 ; 19, 19 ; 20, 33 ; I Cor.
 3, 12 ; Iac. 5, 3 ; I P. 1, 18.

Aripi

Mt. 23, 37 ; Lc. 13, 34.

Arhiereu

Marele preot în V. T. : Ieș. 28, 1-2 ; 29, 4-7 ; 29, 30 ; Lev. 21, 10-14 ;
sfintirea lui : Lev. 8, 6-36 ; 9, 1-24 ;

În N. T. : Mt. 2, 4 ; 16, 21 ; 20, 18 ; 21, 15 și 23 și 45 ; 26, 3 și 14 și 47 și
51 și 57-59 și 62-63 și 65 ; 27, 1 și 3 și 6 și 12 și 20 și 41 și 62 ; 28, 11 ; Mc.
8, 31 ; 10, 33 ; 11, 18 și 27 ; 14, 1 și 10 și 43 și 47 și 53-55 și 60-61 și 63 și
66 ; 15, 1 și 3 și 10-11 și 31 ; Lc. 3, 2 ; 9, 22 ; 19, 47 ; 20, 1 și 19 ; 22, 2 și 4
și 50 și 52 și 54 și 66 ; 23, 4 și 10 și 13 ; 24, 20 ; In. 7, 32 și 45 ; 11, 47 și 49
și 51 și 57 ; 12, 10 ; 18, 3 și 10 și 13 și 15-16 și 19 și 22 și 24 și 26 și 35 ; 19, 6
și 15 și 21 ; Fap. 4, 1 și 6 și 23 ; 5, 17 și 21 și 24 și 27 ; 7, 1 ; 9, 1 și 14 și 21
19, 14 ; 22, 5 și 30 ; 23, 2 și 4-5 și 14 ; 24, 1 ; 25, 2 și 26, 10 și 12 ;
puterea sacerdotală : Mc. 2, 26 ; Evr. 2, 17 ; 3, 1 ; 4, 14-15 ; 5, 1 și 5 și
10 ; 6, 20 ; 7, 26-28 ; 8, 1 și 3 ; 9, 7 și 11-12 și 25 ; 13, 11.

Arimateea

Mt. 27, 57 ; Mc. 15, 43 ; Lc. 23, 51 ; In. 19, 38.

Aristarh

Fap. 19, 29 ; 20, 4 ; 27, 2 ; Col. 4, 10 ; Filim. 24.

Armele

armătura creștinului : Mt. 25, 7 ; 26, 47 ; Mc. 14, 43 ; Lc. 11, 22 ; 12, 35 ;
18, 1-8 ; 22, 47 ; In. 18, 3 ; Fap. 1, 16 ; 17, 30 ; Rom. 13, 12-14 ; I Cor. 2, 5 ;
II Cor. 6, 7 ; 10, 4-5 ; Ef. 3, 16 ; 5, 11 ; 6, 11-20 ; Col. 4, 2 ; I Tes. 5, 5-8 ;
II Tim. 2, 1 ; Evr. 4, 12 ; 10, 37-38 ; I P. 1, 13 ; In. 2, 8 ; Ap. 1, 16 ;

lumini : Mt. 25, 7 ; Lc. 12, 35 ; 18, 1-8 ; Fap. 17, 30 ; Rom. 13, 12-14 ;
I Cor. 2, 5 ; II Cor. 6, 2-7 ; 10, 4-5 ; Ef. 3, 16 ; 5, 11 ; 6, 11-20 ; Col. 4, 2 ; I Ts.
5, 5-8 ; II Tim. 2, 1 ; Evr. 4, 12 ; 10, 37-38 ; I P. 1, 13 ; I In. 2, 8 ; Ap. 1, 16 ;

întunericului : Mt. 26, 47 ; Mc. 14, 43 ; Lc. 11, 22 ; 22, 47 ; In. 18, 3 ; Fap.
1, 16.

Arșiță

Ap. 16, 9.

Aruncare

a pruncilor în Nil : Ieș. 1, 22 ;

în întuneric, foc în iad : Mt. 8, 12 ; 13, 42 ; 22, 13 ; 24, 51 ; Mc. 12, 44 ;
14, 8 ; Lc. 5, 4 ; 12, 46 ; 13, 28 ; 21, 4 ; In. 12, 31 ; 14, 30 ; 16, 11 ; 21, 6 ; Col.
2, 5 ; Evr. 2, 14 ; Iud. 1, 13 ; Ap. 19, 20 ;

argintului în templu : Iez. 7, 19 ; Zah. 11, 13 ;

a tinerilor în cuptorul aprins : Dan. 3, 6 ; 3, 11 ; 3, 15 ; 3, 20-24 ;

în groapa cu lei : Dan. 3, 24 ; 6, 7.

Arvună

duhului : In. 3, 13 și 31 ; 6, 33 ; Rom. 5, 5 ; 8, 15 ; I Cor. 10, 17 ; II Cor. 1, 22 ; 5, 5 ; Ef. 1, 14 ; 2, 20 ; Ap. 2, 17 ; 3, 12.

Ascultarea

Mt. 6, 7 ; 8, 27 ; Mc. 1, 27 ; 4, 41 ; Lc. 1, 13 ; 8, 25 ; 11, 28 ; 17, 6 ; In. 7, 51 ; 10, 27 ; 11, 41 ; Fap. 2, 14 ; 8, 10 ; 10, 33 ; 23, 35 ; 24, 24 ; Rom. 1, 5 ; 5, 19 ; 6, 12 și 16-17 ; 10, 16 ; 11, 30 ; 15, 18 ; 16, 26 ; I Cor. 14, 21 ; II Cor. 2, 9 ; Gal. 5, 7 ; Ef. 6, 1 și 5 ; Filip. 2, 8 ; Col. 3, 20 și 22 ; II Tes. 1, 8 ; 3, 14 ; Tit 3, 1 ; Evr. 3, 18 ; 5, 8-9 ; 11, 8 ; 12, 25 ; 13, 7 ; Iac. 1, 22 ; 25 ; I P. 1, 2 și 14, și 22 ; 3, 6 ; 4, 17 ; Ap. 2, 7 ;

de Dumnezeu și Cuvîntul Lui : Mt. 27, 24 și 26 ; 13, 9 și 18 și 23 ; 15, 3-4 ; Mc. 7, 9 ; Lc. 6, 46 ; In. 6, 45 ; 8, 47 ; Fap. 4, 19 ; 5, 29 ; Rom. 2, 13 ; 10, 14 ; II Cor. 10, 5 ;

de adevăr : In. 3, 21 ; Ef. 5, 8-9 și 13 ; I P. 1, 22 ;

de Biserică : Mt. 18, 17 ; Fap. 20, 28 ; Rom. 1, 5 ; I Cor. 5, 11 ; II Tes. 3, 6-7 și 9 și 12 și 14 ; Iac. 1, 23 ;

de autoritatea legală : Rom. 13, 1-8 ; I P. 2, 13-15 ;

de părinții trupești și sufletești : Ef. 6, 1-3 ; Filip. 2, 29-30 ; Col. 3, 20 ; I Tes. 5, 12-13 ; I Tim. 5, 17 ; Evr. 13, 17 ;

Iisus Hristos, exemplu : In. 6, 38 ; Filip. 2, 8 ; 5, 8.

Ascundere

locului de îngropare a lui Moise : Deut. 36, 4 ;

isocadelor de către Rahab : Ios. 2, 1-21 ;

ascuns tainic : Mt. 5, 14 ; 6, 4 și 6 ; 10, 26 ; 11, 25 ; 13, 44 ; 25, 18 ; Mc. 4, 22 ; Lc. 8, 17 ; 10, 21 ; 12, 2 ; 14, 14 ; 19, 42 ; In. 7, 4 ; 8, 59 ; 9, 39 ; 12, 36 ; 18, 20 ; Rom. 2, 16 ; 16, 25 ; I Cor. 1, 21 și 27-28 ; 2, 7-8 ; 4, 5 ; II Cor. 11, 3 ; Ef. 3, 9 ; Filip. 2, 15 ; Col. 2, 3 ; 3, 3 ; Evr. 4, 13 ; 11, 23 ; I P. 3, 4 ; Ap. 2, 17 ; 6, 16.

Ascuțit

ascuțit : Evr. 4, 12 ; 11, 34 ; Ap. 1, 16 ; 19, 15 ; Lc. 21, 24.

Asemănare

pildă : Mt. 7, 24 și 26 ; 11, 16 ; 13, 24 și 31 și 33 și 44 și 45 și 47 și 52 ; 18, 23 ; 22, 39 ; 25, 1 și 14 ; Mt. 4, 30 ; Lc. 6, 47-49 ; 7, 31 ; 13, 18-21 ; In. 9, 16 ; Fap. 17, 29 ; Rom. 6, 5 ; 8, 3 și 29 ; Gal. 5, 21 ; Filip. 3, 10 și 21 ; Evr. 2, 17 ; 7, 3 și 15 ; 9, 9 ; Ap. 4, 6 ; 11, 1 ;

cu Dumnezeu : Fac. 1, 26 ; Iac. 3, 9.

Așezare

ședere : Lc. 14, 8 și 10 ; Fap. 2, 3 ; Evr. 11, 9.

Asia

Fap. 6, 9 ; 16, 6 ; 19, 10 ; 20, 4 ; 21, 27 ; 27, 2 ; I Cor. 16, 19 ; II Cor. 1, 8 ; II Tim. 1, 15 ; I P. 1, 1 ; Ap. 1, 4.

Asprimea

lui Dumnezeu : Mt. 3, 10 ; 7, 19 ; 13, 12 ; 15, 13 ; 25, 12 și 29 ; Mc. 4, 25 ; Lc. 3, 9 ; 8, 18 ; 13, 25 ; 19, 26 ; 15, 2 și 4 și 6 ; Rom. 11, 22 ; I Cor. 4, 21 ; II Cor. 13, 10 ; Tit 1, 13 ; Evr. 3, 14 ; 10, 29.

Astăzi — vezi : timpul.

Fac. 41, 9 ; 44, 28 ; Ieș. 13, 4 ; 32, 29 ; Deut. 4, 4 ; 5, 3 ; 6, 6 ; 8, 1 ; 9, 1 ; 10, 13 ; 11, 8 ; Ios. 3, 7 ; Jud. 6, 24 ; Rut. 2, 19 ; I Rg. 4, 3 ; Ezdr. 9, 7 ; Neem. 5, 11 ; 9, 10 ; Est. 5, 4 ; Iov. 14, 16 ; Pild. 22, 19 ; Is. 38, 19 ; Ieș. 1, 10 ; 11, 5 ; 25, 18 ; Dan. 9, 7 și 15 ; Zah. 8, 9 ; 9, 12 ;

Mt. 6, 11 și 30 ; Mc. 14, 30 ; Lc. 2, 11 ; 4, 21 ; 11, 3 ; 12, 28 ; 13, 32-33 ; 19, 5 și 9 ; 22, 34 și 61 ; 23, 43 ; Fap. 13, 33 ; II Cor. 3, 14-15 ; Evr. 3, 7 și 13 și 15 ; 4, 7 ; 13, 8 ; Iac. 4, 13.

Așezămînt — vezi : Legămînt, Testament.

Noul și Vechi : Rom. 9, 4-8 ; 11, 17-18 și 24 și 26-28 ; Gal. 4, 4-5 și 8 ; Ef. 2, 12 și 13-18 și 20 ; Col. 1, 17-18 ; Evr. 7, 16 și 22 ; 8, 1-13 ; 9, 15.

N-a fost profetît : Rom. 11, 27 ; Evr. 8, 8 ; 10, 16 ; cf. Ier. 31, 31-33 ; 23, 37-40 ; Iez. 16, 60.

N-are preoție desăvîrșită : II Cor. 3, 6 ; Evr. 7, 11-12 și 18-19 ; 8, 7.

Legile scrise în suflet : In. 6, 45 ; II Cor. 3, 3 și 6 ; 6, 16 ; 8, 10 ; 10, 16.

Nu curățește de păcate : Rom. 11, 27 ; Evr. 8, 12 ; 10, 17.

Așteptarea

Mt. 11, 3 ; Lc. 2, 25 ; 7, 19 ; 12, 36 ; 21, 26 ; 24, 49 ; In. 6, 14 ; Fap. 1, 4 ; 3, 5 ; 20, 23 ; Rom. 8, 19 și 23 și 25 ; I Cor. 1, 7 ; Gal. 5, 5 ; Filip. 1, 20 ; 3, 20 ; II Tim. 4, 8 ; Tit 2, 13 ; Evr. 9, 28 ; 11, 10 ; Iac. 1, 7 ; 5, 7 ; I P. 3, 20 ; II P. 3, 13 ; Iud. 21 ;

mîntuirii : Rom. 5, 6 ; 8, 19-23 ; Gal. 5, 5 ; Tit 2, 13 ; Evr. 9, 28 ; II P. 3, 12-13 și 18 ;

Prorocului care va să vină (Mesia) : Mt. 11, 3 ; In. 6, 14.

Așternut

Cînt. 3, 1 ; Par. 28, 2 ; II Par. 9, 18 ; Is. 66, 1.

Mt. 5, 35 ; 21, 8 ; 23, 22 ; Mc. 11, 8 ; Lc. 19, 36 ; In. 12, 13 ; Fap. 7, 49.

Asuprire

asupritor, prigoană : Ieș. 3, 7 ; Am. 3, 9 ; Avac. 1, 3 ; Sof. 3, 1 ; In. 3, 8 ; Pild. 28, 16 ; Mt. 5, 44 ; 27, 35 ; Mc. 15, 24 ; Lc. 6, 27-28 ; 23, 34 ; Fap. 3, 17 ;

7, 60 ; 9, 4-5 ; Rom. 12, 14 și 19 ; I Cor. 4, 12 ; 6, 7-8 ; I Tes. 5, 15 ; Evr. 10, 20 ; Iac. 2, 6 ; I P. 3, 9 ; vezi și Mt. 5, 39 ; 25, 42-43.

Atena

Fap. 17, 15 și 22 ; 16, 21 ; 18, 1 ; I Tes. 3, 1.

Atingerea

de mort : Lev. 22, 4 ; Num. 5, 2 ; Ag. 2, 13 ;

de bolnavi : Mt. 8, 3 și 15 ; 9, 20-21 și 29 ; 14, 36 ; 17, 7 ; 20, 34 ; Mc. 1, 41 ; 3, 10 ; 5, 27-29 și 30-31 ; 6, 56 ; 7, 33 ; 8, 22 ; 10, 13 ; Lc. 5, 13 ; 6, 19 ; 7, 14 și 39 ; 8, 44-47 ; 18, 15 ; 22, 51 ; In. 20, 17 ; I Cor. 7, 1 ; II Cor. 6, 17 ; Col. 2, 21 ; Evr. 12, 18 și 20 ; I In. 5, 18.

Atitudinea

în viață : Mt. 3, 3-4 ; 7, 13-14 ; 21, 32 ; 22, 16 ; Mc. 12, 4 ; Lc. 1, 76 și 79 ; 20, 21 ; In. 1, 23 ; 14, 6 ; Fap. 2, 28 ; 9, 2 și 23 ; 13, 10 ; 16, 17 ; 18, 25-26 ; 19, 9 ; 22, 4 și 15 și 21 ; 24, 14 și 22 ; Rom. 3, 16-17 ; 11, 33 ; I Cor. 4, 17 ; 12, 31 ; Evr. 3, 10 ; 9, 8 ; 10, 20 ; Iac. 1, 8 ; 5, 20 ; II P. 2, 2 și 15 și 21 ; Iud. 11 ; Ap. 15, 3 ;

Pild. 6, 6-11 ; 26, 14-15 ; 28, 16 ; Eccl. 2, 24 ;

față de bunurile materilae : Mt. 6, 19 ; Lc. 12, 21 ; I Cor. 4, 12 ; Ef. 4, 28 ; I Tes. 4, 11 ; II Tes. 3, 11-12.

Ațițare

răzvrătire, piră : Lc. 23, 2 și 5 ; cf. Mt. 17, 17 și 25 ; 22, 17 și 21 ; Mc. 12, 17 ; 15, 11 ; Lc. 23, 23-25 In. 19, 12 și 16 ; cf. Mt. 27, 20.

Atoputernic

Dumnezeu cel Atotputernic : Fac. 17, 1 ; 28, 3 ; 35, 11 ; 43, 14 ; 48, 3 ; Ieș. 6, 3 ; Ios. 22, 22 ; Rut. 1, 20-21 ; Iov. 8, 3 ; 9, 19 ; 11, 7 ; 21, 15 ; 22, 3 ; 22, 25-26 ; 23, 16 ; 27, 2 ; 29, 5 ; Is. 13, 6 ; Am. 5, 16 ;

Atotțiitor : Mt. 11, 27 ; 19, 26 ; 26, 39 ; 28, 18 ; Mc. 10, 27 ; 14, 36 ; Lc. 1, 32 ; și 37 ; 10, 22 ; 18, 27 ; 22, 41-42 ; In. 1, 3 ; 5, 19 și 30 ; 6, 38 ; 14, 10 ; 17, 2 ; Rom. 1, 20 ; 4, 21 ; 14, 9 ; I Cor. 8, 6 ; 15, 24 ; Ef. 1, 10 și 22 ; 3, 20 ; Filip. 2, 8-9 ; Col. 1, 16 ; 2, 10 ; Evr. 2, 8 ; 5, 7-8 ; Ap. 16, 7 ; 17, 14 ; 19, 6 și 16.

Aurul

Dumnezei de aur : Ieș. 20, 23 ; 32, 31 ; Dan. 5, 4 ;

Idol de aur : Is. 2, 20 ; 31, 2 ; Os. 8, 4 ;

aur lămurit în foc : Pild. 17, 3 ; 17, 15 ; 27, 21 ; Zah. 13, 9 ; Mal. 33. ;

Mt. 2, 11 ; 10, 9 ; 23, 16-17 ; Mc. 6, 8 ; Lc. 9, 3 ; 10, 4 ; 22, 35 ; Fap. 3, 6 ; 17, 29 ; 20, 33 ; I Cor. 3, 12 ; II Tim. 2, 20 ; Evr. 9, 4 ; Iac. 5, 3 ; I P. 1, 7 și

18 ; 3, 3 ; Ap. 1, 12-13 și 20 ; 2, 1 ; 3, 18 ; 4, 4 ; 5, 8 ; 8, 3 ; 9, 7 și 19 și 20 ; 14, 14 ; 15, 6-7 ; 17, 4 ; 18, 12 și 16 ; 21, 15 și 18 și 21.

Autoritatea

rinduită pentru a urmări respectarea legii și a împărți dreptatea :
Înțel. Solomon 6, 3-4 ;

răspunzătoare pentru îndeplinirea misiunii încredințate : Înțel. 6, 5-8 ;
laudă autorității (stăpînirii) Înțelepte : Sir. 10, 1-2 ;

ii datorăm : cinstire, ascultare, supunere : Mt. 17, 27 ; 22, 21 ; Mc. 12, 16-17 ; Lc. 20, 25 ; Fap. 20, 31 ; Rom. 13, 1-7 ; I Cor. 4, 1 ; II Cor. 6, 4 ; Filip. 2, 29 ; Col. 1, 25 ; I Tes. 5, 12-13 ; Tit 3, 1 ; Evr. 13, 7 și 17 ; I P. 2, 13-17.

Auzirea

auzul : Mt. 4, 12 ; 5, 21 ; 7, 24 și 26 ; 11, 15 ; 13, 9 și 13-14 și 17 și 43 ; 27, 13 ; Mc. 4, 9 și 12 și 23 ; 7, 16 și 35 ; 8, 18 ; Lc. 6, 47 și 49 ; 7, 1 ; 8, 8 ; 10, 24 ; 14, 35 ; 16, 2 ; In. 3, 8 ; 29 și 32 ; 4, 42 ; 8, 26 și 40 ; 15, 15 ; 16, 13 ; Fap. 2, 53 și 37 ; 5, 33 ; 7, 54 ; 9, 4 ; Rom. 10, 14 ; I Cor. 2, 9 ; 12, 17 ; Filip. 4, 9 ; II Tim. 2, 2 ; 4, 3-4 ; Evr. 3, 7 și 15 ; 4, 7 ; 5, 11 ; II P. 2, 8 ; I In. 1, 1 și 3 și 5 ; 2, 7 și 24 ; 3, 11 ; II In. 6 ; Ap. 13, 9 ; 22, 17 ;

faimă, veste, zvon : Mt. 4, 24 ; 14, 1 și 35 ; 16, 14 ; 24, 6 ; Mc. 1, 28 ; 6, 14 și 55 ; 13, 7 ; Lc. 6, 17-19 ; 9, 7-9 și 19 ; 21, 9 ; 23, 8 ;

cuvîntului Domnului : Num. 24, 4 și 16 ; Deut. 4, 36 ; Ier. 36, 11 ; Am. 8, 11 ;

cuvîntului Evangheliei : In. 12, 38 ; Fap. 2, 38 ; 10, 43 ; Rom. 10, 16-17 ; Gal. 3, 2 ; Ef. 3, 5 și 10 ; I Tes. 2, 13 ; I Tim. 3, 16 ; Evr. 4, 2 ; I P. 1, 12 ;

atitudine față de cuvîntul auzit : Mt. 7, 24 și 26 ; 10, 14 și 27 ; 11, 5 și 15 ; 13, 9 și 13-17 și 19-20 și 22-23 și 43 ; 15, 10 ; 17, 5 ; 18, 15-16 ; Mc. 4, 9, 12, 15-16, 18, 20, 23-24 ; 7, 14 și 37 ; 9, 7 ; Lc. 6, 47 și 49 ; 7, 22 ; 8, 8 și 10 și 12-15 și 18 și 21 ; 9, 35 ; 10, 16 și 24 ; 11, 28 ; 12, 3 ; 14, 34-35 ; 15, 1 ; 16, 2, 29 și 31 ; In. 3, 8, 26, 32 și 36 ; 4, 42 ; 5, 24-25, 28, 30 și 37 ; 6, 45 și 60 ; 8, 43 și 47 ; 9, 27 și 31 ; 10, 3, 8, 16, 20 și 27 ; 11, 41-42 ; 12, 34 și 47 ; 14, 24 ; 15, 5 ; 16, 3 ; 18, 37 ; Fap. 2, 33 ; 3, 22-23 ; 4, 19-20 ; 13, 7 și 44 ; 15, 7 ; 17, 21 și 32 ; 19, 10 ; 24, 24 ; 28, 26-28 ; Rom. 10, 14 și 18 ; 15, 21 ; I Cor. 2, 9 ; 5, 1 ; Ef. 1, 13 ; 4, 21 ; I Tim. 4, 16 ; II Tim. 2, 14 ; Evr. 2, 1 ; 3, 7-8 ; Iac. 1, 19 ; II P. 1, 18 ; In. 1, 1 ; 2, 7, 18 și 24 ; 3, 11 ; 4, 5-6 ; 5, 14 ; Ap. 2, 7 și 11 și 17 și 29.

Ava

Mc. 14, 36 ; Rom. 8, 15 ; Gal. 4, 6.

Avere

avuție, a avea : Mt. 5, 23 ; 13, 12 și 44 ; 19, 21-22 și 24 și 27 ; 26, 11 ; Mc. 4, 25 ; 5, 25 ; 8, 17 ; 10, 21 ; 12, 44 ; 14, 7 ; Lc. 8, 18 și 43 ; 11, 21 ; 12, 15 ;

15, 12-13 și 30 ; 18, 24 ; 19, 8 și 26 ; In. 12, 36 ; 16, 15 ; Fap. 2, 44-45 ; 3, 6 ; 4, 32 ; 18, 10 ; I Cor. 4, 7 ; 7, 29 ; 11, 22 ; 13, 3 ; Filip. 2, 2 și 20 ; 4, 18 ; Evr. 10, 34 ; Iac. 4, 2 ; I In. 2, 23.

Avraam

Strămoșul Domnului : Mt. 1, 1-2 ; Evr. 2, 16.

Strămoșul iudeilor : Mt. 22, 32 ; Mc. 12, 26 ; Lc. 20, 37 ; Fap. 3, 13 ; 7, 32.

Iubit de Dumnezeu : Lc. 1, 55 și 73 ; Fap. 3, 25 ; 7, 2 și 16-17 ; Evr. 6, 16.

Primitorul făgăduințelor divine : Fac. 12, 2-3 ; 17, 2 ; 18, 18-22 ; 26, 4 ; 28, 14 ;

Mt. 1, 1-2 și 17 ; Lc. 1, 55 și 59 și 73 ; 2, 21 ; 3, 8 și 34 ; 13, 28 ; 19, 9 ; 20, 37 ; In. 7, 22 ; Fap. 3, 13 ; 7, 28 ; Rom. 4, 11 ; 11, 1 ; Gal. 3, 6, 16, 18 și 29 ; 4, 22 ; Evr. 2, 16 ; 7, 1 ; I P. 3, 6 ; cf. Fac. 17, 9 și 11 ; 21, 2-4 ; 25, 26 ; 29, 31.

Sămînța, fiii și fiicele lui : Mt. 3, 9 ; Lc. 13, 16 ; 16, 24-25 ; In. 8, 33, 37 și 39-40 ; Fap. 13, 26 ; Rom. 4, 1, 11 și 16 ; 9, 7 ; 11, 1 ; II Cor. 11, 22 ; Evr. 7, 5 ;

îndreptarea lui din credință : Rom. 4, 1-3, 9 și 12 ; Gal. 3, 6-9 ; Evr. 11, 8 și 17 ; Iac. 2, 21 și 23.

Părintele credincioșilor : Mt. 3, 9 ; In. 8, 33 și 39 ; Rom. 4, 1, 6, 12-13 și 16 ; 9, 7 ; II Cor. 11, 22 ; Gal. 3, 6-7 14, 16, și 29 ; Iac. 2, 23 ; I P. 3, 6 ;

Hristos înainte de Avraam : In. 8, 52-53, 56-58 ;

Avraam și Melhisedec : Evr. 7, 1-6 și 9.

Sinul lui Avraam : Lc. 16, 22-25 și 29-31 ;

Jertfa lui Isaac : Evr. 11, 17 ; Iac. 2, 21.

Azimele

Ieș. 29, 2 și 23 ; Ios. 5, 11 ; Jud. 6, 19-21 ;

Mt. 26, 2 și 17 ; Mc. 14, 1 și 12 ; Lc. 22, 1 și 7 ; Fap. 12, 3 ; 20, 6 ; I Cor. 5, 8 ; cf. In. 11, 55 ; 2, 13 ; Rom. 10, 4.

Sărbătoarea azimelor : Ieș. 12, 17 ; 23, 15 ; 34, 18 ; Lev. 23, 6 ; Deut. 16, 16 ; II Paral. 8, 13 ; 30, 13 ; 30, 21 ; Ezdr. 6, 22.

LOCURI și CITATE des utilizate

Acesta este Fiul Meu cel iubit : Mt. 3, 17 ; 17, 5 ; In. 5, 37 ; II P. 1, 17 ; I In. 5, 7-9.

Acesta este trupul... singele Meu : Mt. 26, 26-29 ; In. 6, 53 ; I Cor. 10, 16 ; 11, 23-25.

Acum slobozește în pace pe robul Tău Stăpine : Lc. 2, 29.

Adevăratele comori : Mt. 6, 19-20 ; 19, 21 ; Lc. 12, 34 ; 18, 22 ; I Tim. 6, 19 ; I P. 1, 4.

Adevărul — cuvîntul Tău este adevărul : In. 17, 17 ; I P. 1, 22.

Adevărul vă va face liberi : In. 8, 32 ; Iac. 2, 12.

Ajunge zilei răutatea ei. Mt. 6, 34 ; Ieș. 16, 19.

Alergarea noastră : Filip. 3, 12 și 14 ; cf. I Tim. 6, 12 ; Evr. 12, 1 și 22.

Aluatul puțin dospește toată frământătura : I Cor. 5, 6 ; 15, 33 ; Gal. 5, 9.

A Mea este răzbunarea : Evr. 10, 30 ; cf. Mt. 5, 39 ; Rom. 12, 19.

Apropiativă de Dumnezeu : Iac. 4, 8 ; cf. I Cor. 7, 1 ; I In. 3, 3.

Ascultați copiilor pe părinții voștri : Ef. 6, 1-3 ; Col. 3, 20.

Așa să lumineze lumina voastră : Mt. 5, 16 ; In. 15, 8 ; I P. 2, 12.

Avem comoara aceasta în vase de lut : II Cor. 4, 7 ; cf. I Cor. 2, 5 ;

II Cor. 3, 5.

Averile — pe care le rod moliile : Mt. 6, 19 ; 19, 21 ; Lc. 12, 33.

Aveți ochi și nu vedeți — urechi și nu auziți : Mc. 8, 18.

Avraam, părintele nostru : Rom. 4, 16 ; 9, 8 ; Gal. 4, 28.

B

Baal

Rom. 11, 4 ; cf. III Rg. 19, 18.

Prorocii săi rușinați și omoriți în vremea profetului Ilie : III Rg. 18, 19-40.

Babilon

Mt. 1, 11-12 și 17 ; Fap. 7, 43 ; I P. 5, 13 ; Ap. 14, 8 ; 16, 19 ; 17, 1-18 ; 18, 1-19 ;

prorocii împotriva Babilonului : Is. 14, 4 ; 46, 1 ; 47, 1-15 ; Ier. 51, 1-64 ;

robia Babilonului : Ier. 25, 1-38 ; 29, 1 ; 29, 10 ; 34, 1-22 ; 39, 1-13 ; 50, 1-46 ; 52, 1-34.

Băiat

In. 6, 9 ;

copil, copilărie : Mt. 10, 21 ; 11, 16 ; 15, 26 ; 17, 18 ; 19, 13-14 ; 21, 15-16 ; 27, 25 ; Mc. 5, 39-42 ; 7, 27-28 ; 9, 20 ; 10, 13-14 ; 13, 12 ; Lc. 1, 7 și 17 și 66 și 80 ; 2, 40 și 43 ; 7, 32 ; 9, 42 și 47-48 ; 11, 7 ; 14, 26 ; 18, 16 ; 23, 28 ; In. 16, 21 ; Fap. 2, 39 ; Rom. 9, 8 ; I Cor. 4, 14 ; 13, 11 ; 14, 20 ; II Cor. 6, 13 ; Ef. 4, 14 ; 6, 1 și 4 ; Filip. 2, 22 ; Col. 3, 20-21 ; I Tes. 2, 11 ; I Tim. 3, 4 și 12 ; Tit 2, 4 ; I In. 2, 1 și 12-13 și 18 și 28 ; 3, 7 ;

prunc, pruncie : Mt. 2, 11 și 13-14 și 16 și 20-21 ; 11, 25 ; 18, 2-5 ; 9, 21 ; Lc. 1, 41 și 44 și 59 și 76 ; 2, 12 și 16 și 22 și 27 și 38 ; 9, 48 ; 10, 21 ; 18, 15 și 17 ; Fap. 7, 19 ; I Cor. 3, 1 ; Evr. 2, 14 ; I P. 2, 2.

Balaam

II P. 2, 15 ; Iud. 11 ; Ap. 2, 14 ; cf. Num. 22, 1-41.

Balaurul

Ap. 12, 3-4 și 7-9 și 13 și 15-17 ; 13, 1-8 și 11-17 ; 16, 10-11 și 13-14 ; 17, 3 și 7-8 ; 19, 19-20 ; 20, 2-3 și 10 și 12 ; cf. Lc. 10, 18 ; II Tes. 2, 3-4 și 7 ; cf. Ap. 11, 7 ; 21, 27.

Banii

Mt. 20, 9-10 și 13 ; 25, 15-18 și 20 și 22 și 24-25 ; 26, 9 ; 28, 12 și 15 ;
Mc. 6, 8 ; 12, 41-42 ; 14, 11 ; Lc. 9, 3 ; 12, 6 ; 19, 23 ; In. 2, 15 ; Fap. 2, 45 ;
4, 37 ; 8, 20 ; 24, 26 ;
iubirea lor : I Tim. 6, 10 ; cf. Lc. 16, 14 ; II P. 2, 14 ; Evr. 13, 5 ;
văduvei : Mc. 12, 41-44 ; Lc. 20, 1-4.

Baraba

Mt. 27, 16-17 și 20 și 26 ; Mc. 15, 6-7 și 11 și 15 ; Lc. 23, 18 ; In. 18, 40.

Barbar

Fap. 9, 15 ; Rom. 1, 14 ; I Cor. 14, 1 ; I Col. 3, 11.

Barisus

Fap. 13, 6.

Barnaba

Fap. 4, 36-37 ; 9, 27 ; 11, 22-26 și 30 ; 13, 1-12 ; 14, 12 ; 15, 1-35 și 37-41 ;
I Cor. 9, 6 ; Gal. 2, 1 și 9 și 13 ; Col. 4, 10.

Barsaba

Iosif, Iust, Iuda : Fap. 1, 23 ; 15, 22.

Bartimeu

Mc. 10, 46.

Basme

Mc. 16, 11 ; Lc. 24, 11 ; I Tim. 1, 4 ; 4, 7 ; 6, 20 ; II Tim. 2, 16 ; Tit 1, 14 ;
3, 9 ; II P. 1, 16.

Batjocură

Mt. 5, 10-11 ; 20, 19 ; 22, 6 ; 27, 44 ; Mc. 8, 31 ; 9, 31 ; 10, 33-34 ;
15, 31-32 ; Lc. 9, 22 ; 18, 32 ; 22, 65 ; 23, 39 ; 24, 7 ; Fap. 5, 41 ; 9, 1 și 14 și
21 ; 14, 5 ; 26, 10 ; II Cor. 6, 10 ; 12, 10 ; Gal. 1, 13 ; 6, 7 ; Filip. 1, 29 ; I Tim.
1, 13 ; Evr. 6, 6 ; 10, 29 și 34 ; Iac. 12 ; 2, 7 ; I P. 4, 13-14 ;

pentru numele lui Hristos : Mt. 5, 11-12 ; Fap. 5, 41 ; 9, 1 și 14 și 21 ;
14, 5 ; 26, 10 ; Rom. 5, 3 ; II Cor. 12, 10 ; Filip. 1, 29 ; Evr. 10, 34 ; Iac. 1, 2 ;
I P. 4, 13-14.

Bărbatul

distinct de femeie și copii : Mt. 1, 16 și 19 ; 14, 21 ; 15, 38 ; Mc. 6, 44 ; 10, 2 și 12 ; Lc. 1, 27 și 34 ; 2, 36 ; 9, 14 ; 16, 18 ; In. 1, 13 ; 4, 16-18 ; 6, 10 ; Fap. 5, 9-10 și 14 ; 8, 3 și 12 ; 17, 12 ; 22, 4 ; Rom. 7, 2-3 ; I Cor. 7, 2-4 și 10-11 și 13-14 și 16 și 34 și 39 ; 11, 3-4 și 7-9 și 11-12 și 14-15 ; 14, 35 ; II Cor. 11, 2 ; Gal. 4, 27 ; Ef. 22, 25 și 28 și 33 ; Col. 3, 18-19 ; I Tim. 2, 8 și 12 ; 3, 2 și 12 ; 5, 9 ; Tit 1, 6 ; 2, 5 ; I P. 3, 1 și 5 și 7 ; Ap. 21, 2 ;

abstractizat, ca om : Mt. 7, 24 și 26 ; 12, 41 ; Mc. 6, 20 ; Lc. 5, 8 ; 8, 27 și 33 și 35 și 38 ; 9, 30 și 32 ; 11, 31-32 ; 19, 7 ; 23, 50 ; 24, 4 și 19 ; In. 1, 30 ; Fap. 1, 10 ; 2, 5 ; 3, 14 ; 6, 5 ; 8, 2 ; 10, 22 și 28 și 30 ; 11, 3 și 24 ; 13, 6-7 și 22 ; 15, 22 ; 16, 9 ; 17, 31 ; 18, 24 ; 22, 12 ; 25, 23 ; Rom. 4, 8 ; 11, 4 ; I Cor. 13, 11 ; Ef. 4, 13 ; Iac. 1, 8, 12, 20 și 23 ; 2, 2 ; 3, 2 ;

înțietatea lui : I Cor. 7, 3 ; 11, 3 și 7 ; Ef. 5, 25 ; Col. 3, 19 ; I Tim. 2, 8 ; Tit. 2, 2 ; I P. 3, 7.

Bătaia

Mt. 5, 39-40 ; 10, 17-18, 21 și 24 ; 21, 35 ; 22, 6 ; 23, 34 și 37 ; 24, 9 și 13 și 49 ; Mc. 12, 3 și 5 și 9 ; 13, 9 ; Lc. 6, 22 și 29 ; 12, 36, 45 și 47-48 ; 13, 25 ; 20, 10-11 ; 21, 12 și 17 ; 22, 63 ; In. 16, 2-3 ; Fap. 4, 1-3 și 18 ; 5, 40 ; 12, 13 și 16 ; 14, 19 ; 16, 22 ; 23, 3 ; I Cor. 6, 7 ; II Cor. 6, 5 ; 11, 25 ; I Tes. 2, 2 ; I Tim. 1, 13 ; Evr. 11, 35-36 ; 13, 13 ; I P. 4, 14 ; Ap. 2, 10 ; 3, 11 și 20.

de joc : Mt. 9, 24 ; 27, 29, 31 și 39 și 41 ; Mc. 5, 40 ; 10, 34 ; 15, 17-20 și 31-32 ; Lc. 8, 53 ; 16, 14 ; 23, 11 și 36 ; In. 19, 2-16 ; Fap. 2, 13 ; 23, 4.

Bătrîn

vechi, îmbătrînit : Mt. 9, 16-17 ; 11, 21 ; 13, 52 ; 15, 2 și 9 ; 16, 21 ; 21, 23 ; Mc. 2, 21-22 ; 15, 44 ; Lc. 5, 36-37 și 39 ; 10, 13 ; 12, 33 ; In. 3, 4 ; Fap. 15, 2 ; Rom. 6, 6 ; 7, 6 ; I Cor. 5, 7-8 ; II Cor. 3, 14 ; 12, 19 ; Ef. 4, 22 ; Col. 3, 9 ; I Tim. 5, 1 și 24 și 25 ; Tit 1, 5 ; 2, 2 ; Evr. 1, 11 ; 8, 13 ; I P. 5, 1 ; Ap. 4, 4 și 10 ; 5, 5 ; 7, 13.

Băutura

Mt. 10, 42 ; 25, 35 și 42 ; 27, 48 ; Mc. 9, 41 ; 15, 36 ; Lc. 21, 34 ; 23, 36 ; In. 19, 28-29 ; Rom. 13, 13 ; I Cor. 10, 4 ; 11, 28 ; Gal. 5, 21 ; Ef. 5, 18 ; I Tes. 5, 6-7.

Beelzebul

Mt. 9, 34 ; 10, 25 ; 12, 24 ; 3, 22-23 ; Lc. 11, 15 și 18-19 ; In. 8, 48 și 52 ; 10, 20.

Beer-Şeba

Fac. 21, 31 ; 26, 23 şi 33 ; I Rg. 8, 2 ; III Rg. 9, 3 ; IV Rg. 12, 1 ; 23, 8.

Belşug

prisos : Mc. 4, 19 ; 12, 43-44 ; Lc. 8, 14 ; 12, 15 ; 18, 24 ; In. 10, 10 ; I Cor. 6, 10 ; II Cor. 1, 5 ; 8, 2 ; 9, 7 ; Filip. 4, 12 şi 18 ; Col. 1, 24 ; I Tim. 6, 9 ; Tit 3, 6.

Betania

Mt. 21, 17 ; 26, 6 ; Mc. 11, 1 şi 12 ; 14, 3 ; Lc. 19, 29 ; 24, 50 ; In. 1, 28 ; 11, 1 ; 12, 1.

Betfaghe

Mt. 21, 1 ; Mc. 11, 1 ; Lc. 19, 29.

Betleem

Fac. 35, 19 ; Rut. 4, 11 ; I Rg. 17, 12 ; II Rg. 23, 14 ; Ier. 41, 17 ; Mih. 5, 1. Mt. 2, 1 ; Lc. 2, 4 ; In. 7, 42.

Betsaida

Mt. 11, 21 ; Mc. 6, 45 ; 8, 22 ; Lc. 9, 10 ; 10, 13 ; In. 1, 44 ; 12, 21.

BeŃia

condamnată ca stimulent la păcat, degradare şi pierderea mintuirii : Lc. 21, 34 ; Rom. 13, 13 ; I Cor. 5, 11 ; 6, 10 ; Gal. 5, 19 şi 21 ; Ef. 4, 17 ; 5, 18 ; I Tes. 5, 7 ; I Tim. 3, 2-3 şi 8 ; Tit 1, 7 ; 2, 2-3 şi 11-12 ; I P. 4, 3. pedeapsa ei : Mt. 24, 48-51 ; Lc. 12, 45-46.

Biblia — vezi Scriptura.

Bici

In. 2, 15 ; Fap. 22, 24.

Binecuvîntarea

Fac. 12, 2 ; 27, 12 şi 38 ; Ieş. 32, 29 ; Deut. 11, 27 ; 28, 2 ; 28, 8 ; 30, 1 ; 30, 19 ; 33, 1 ; Ios. 8, 34 ; II Rg. 7, 29 ; Neem. 9, 5 ; Pild. 10, 6 ; Is. 19, 24 ; 44, 3 ; 65, 8 ; Iez. 44, 30 ; Ios. 2, 14 ; Zah. 8, 13.

Mt. 5, 44 ; 14, 19 ; 21, 9 ; 23, 39 ; 25, 34 ; 26, 26 ; Mc. 6, 41 ; 8, 7 ; 11, 8-10 ; 14, 26 şi 61 ; Lc. 1, 42, 64 şi 68 ; 2, 34 ; 6, 28 ; 9, 12 ; 13, 35 ; 19, 38 ; 24, 30 şi 50-51 şi 53 ; In. 12, 13 ; Rom. 1, 25 ; 9, 5 ; 12, 14 ; 15, 27 şi 29 ; 16, 18 ; I Cor. 4, 12 ; 10, 16 ; 14, 16 ; II Cor. 1, 3 ; 9, 5-6 ; 11, 31 ; Gal. 3, 9 şi

14; Ef. 1, 3; Evr. 6, 7 și 14; 7, 1 și 6-7; 11, 20; 12, 17; Iac. 3, 9-10; I P. 1, 3; 3, 9; Ap. 5, 12-13; 7, 12;
piinilor: Mt. 14, 19; 15, 36; 26, 26 și 29; Mc. 14, 22 și 25; Lc. 22, 19; 24, 30; I Cor. 11, 24.

Binefacerea — vezi: mila.

Lc. 22, 25; In. 3, 16; 6, 40; 10, 11-15; 13, 14; 15, 13; Fap. 4, 9; Rom. 3, 24; 5, 7-8; 8, 32; II Cor. 8, 19; 9, 12; Ef. 5, 2; Filip. 4, 18; Evr. 2, 9; 3, 16; II P. 1, 7; I In. 3, 11 și 16; 4, 9-10;
e recomandată: Lc. 6, 9 și 33 și 35; 14, 12-13; Rom. 12, 13; I Cor. 16, 1; II Cor. 8, 5-9; 9, 7-14; Filip. 4, 18; I Tim. 6, 18; Evr. 6, 10; 13, 2 și 16; I P. 2, 15 și 20; 3, 6 și 17; 4, 9 și 19; III In. 6, 11.

Binele — vezi: bun, bunătatea.

bine: Mt. 5, 44-45; 17, 4; 19, 16; 25, 21 și 23; Mc. 9, 5; 10, 17; Lc. 9, 33; 19, 17; In. 5, 29; 18, 23; Fap. 14, 17; Rom. 2, 10; 7, 18; 8, 28; 12, 2; 14, 10; II Cor. 5, 10; Ef. 1, 18; 5, 10 și 16-17; 6, 8; II Tes. 3, 13; I Tim. 6, 18; Evr. 13, 9; Iac. 4, 17; I P. 2, 14; 3, 13; I In. 4, 1-2;
biruiește răul: Rom. 12, 20-21; I In. 2, 13; 5, 4;
i se opune firea noastră aplecată spre păcat: Mt. 15, 19; Rom. 7, 18; cf. Fac. 6, 5; 8, 21.

Îndemnuri: Rom. 3, 12; 12, 9; II Tes. 3, 13; I P. 3, 13;

avertismente: In. 12, 47-48; Rom. 2, 9-10; I P. 4, 17.

Biruința

creștinului prin Hristos: Mt. 12, 20; Lc. 10, 22; In. 16, 53; Fap. 19, 16; Rom. 3, 4; 8, 37; 12, 21; I Cor. 15, 54-57; II Cor. 2, 14; Ef. 6, 13; Filip. 4, 13; II P. 2, 19; I In. 2, 13-14; 4, 4; 5, 4-5; Ap. 2, 7 și 11 și 17 și 26; 3, 5 și 12 și 21; 5, 5; 6, 2; 11, 7; 12, 11; 13, 7; 15, 2; 1, 17 14; 21, 7.

Birul

darea: Mt. 17, 24-27; 22, 17-21; Mc. 12, 14-17; Lc. 20, 20-25; Rom. 13, 6-7; I Cor. 9, 1-14;

Biserica

Mt. 10, 16; 16, 18; 18, 15-17; In. 10, 14 și 16; 17, 20; Fap. 4, 23; 5, 11; 7, 38; 8, 1 și 3; 9, 31; 11, 22 și 26; 12, 1 și 4-5; 13, 1; 14, 23 și 27; 15, 3-4 și 22 și 41; 16, 5; 18, 22; 19, 32 și 39-40; 20-17 și 28; Rom. 6, 3-4; 16, 1, 4-5, 16 și 23; I Cor. 1, 2 și 13; 4, 17; 6, 4; 7, 14; 10, 32; 11, 16, 18 și 22; 12, 4 și 28; 14, 4-5, 12, 19, 23, 28 și 33-35; 15, 9; 16, 1 și 19; II Cor. 1, 1; 8, 1., 18-19 și 23-24; 11, 8 și 28; 12, 13; Gal. 1, 2 și 22; Ef. 1, 22; 2, 11-13, 15 și 19-22; 3, 10 și 21; 4, 1, 3 și 7; 5, 2, 23-25, 27, 29 și 32; Filip. 4, 15; Col. 1, 18; 4, 15-16; I Tes. 1, 1; 2, 14; II Tes. 1, 1 și 4; I Tim. 3, 5 și 15; 5, 16; Filim. 2; Evr. 2, 12; 12, 23; I P. 5, 13; III In. 6, 9-10; Ap. 1, 4, 11 și 20; 2, 1, 7-8, 11-12, 17-18 și 29; 3, 1, 6, 7, 13-14 și 22.

Întemeierea: Fap. 1, 8; 2, 41-42; 20, 28;

Hristos — Capul Bisericii : Ef. 1, 22-23 ; 5, 23 ; 5, 29 ; Col. 1, 18 ;
Trupul lui Hristos : Rom. 12, 4-5 ; I Cor. 6, 15 ; 12, 12-13 ; 12, 25-27 ;
Ef. 1, 22-23 ;

Duhul Sfânt : — viața (sufletul) Bisericii : In. 14, 16-18 ; In. 14, 26 ;
20, 21-23.

Stilpul și temelia adevărului : I Tim. 3, 15.

Biserica — Ierarhie superioară : Mt. 18, 15-17 ; Fap. 12, 1-2 ; Ef.
4, 11-13 ; I P. 5, 1-3.

Biserica — totalitatea credincioșilor : Mt. 18, 17 ; Fap. 8, 1 și 13 ;
11, 22 și 26 ; 12, 1 și 5 ; 13, 1 ; 14, 23 și 27 ; 15, 3-4 ; 15, 22 și 41 ; 16, 5 ;
18, 22 ; 20, 17 ; Rom. 16, 1, 4-5 și 23 ; I Cor. 1, 2 ; 7, 17 ; 11, 16 ; 14, 4-5, 10,
23 și 33 ; 16, 1 și 19 ; II Cor. 1, 1 ; 8, 1, 18-19, 23-24 ; 11, 8 și 28 ; 12, 13 ;
Gal. 1, 2, 22 ; Fil. 4, 15 ; Col. 4, 15-16 ; I Tes. 1, 1 ; 2, 14 ; II Tes. 1, 1 și 4 ;
Filim. 2 ; III In. 1, 6 și 9 ; Apoc. 1, 4, 11 și 20 ; 2, 1, 7-8, 11-12, 17-18, 23 și
29 ; 3, 1, 6, 7, 13, 14 și 22 ; 22, 16.

Biserica luptătoare : Fap. 20, 28 ; Ef. 6, 10-17 ; II Tim. 4, 7.

Biserica triumfătoare : Lc. 15, 7 și 10 ; II Tim. 4, 8 ; Evr. 12, 22-24 ;
I P. 5, 4.

Ambele alcătuiesc o unitate : Ps. 34, 8 ; Mt. 22, 32 ; 28, 18 ; Lc. 15, 10 ;
Rom. 14, 7-9 ; Ef. 1, 10 ; 2, 19 ; Filip. 2, 10 ; Col. 2, 10 ; Evr. 12, 22-23.

Membrii Bisericii : dreptii și păcătoșii : Fac. 8, 21 ; Pilde 20, 9 ; Mt.
13, 30 și 39 și 47 ; 22, 8-10 ; 25, 1-2 ; II Tim. 2, 20 ; Iac. 3, 2 ; I In. 1, 8.

Însușirile Bisericii : Una : Mt. 16, 18 ; In. 10, 16 ; 17, 11 ; 17, 20-21 ;
17, 23 ; I Cor. 3, 11 ; Ef. 4, 1-5 ; Filip. 2, 1.

Sfântă : Ef. 5, 25-27 ; Tit 2, 13-14 ; Evr. 7, 26.

Sobornicească : Mt. 28, 19 ; Lc. 24, 47 ; Fap. 1, 8.

Apostolească : Ef. 2, 20 ; II P. 3, 2 ; Iud. 17 ; Ap. 21, 14.

Biserica-locăș de închinare : Ieș. 25, 8 ; Neem. 10, 34 ; 13, 11 ; Ps.
121, 1 ; III Rg. 9, 3 ; I Par. 21, 18 ; Is. 56, 7 ; Ieș. 7, 11 ; Iez. 43, 7 ; Ag.
1, 2-4 ; Mt. 21, 13 ; Mc. 11, 17 ; Lc. 2, 49 ; 19, 46 ; In. 2, 16 ; Fap. 12, 5 ; I Cor.
11, 22 ; 14, 34.

Sfințirea Bisericii : Ieș. 40, 9 ; Ezdr. 3, 12 ; 6, 16.

Birfirea

clevetirea, defăimarea : Mt. 15, 19 ; Mc. 7, 21-22 ; Fap. 6, 11 și 13 ;
Rom. 1, 29-30 ; 2, 1 ; 14, 16 ; I Cor. 4, 5 și 13 ; 6, 9-10 ; II Cor. 12, 10 și 20 ;
Gal. 5, 19-21 ; Ef. 4, 31 ; 5, 3-4 ; Col. 3, 8 ; I Tim. 1, 13 și 20 ; 6, 4 ; II Tim.
3, 2-3 ; Tit 2, 3-5 ; 3, 2 ; Iac. 4, 11-12 ; I P. 2, 1 ; 3, 16.

Apare : mărturie mincinoasă : Mt. 19, 18 ; Lc. 18, 20 ; Rom. 13, 9 ;
infamie, hulă : I Cor. 4, 12-13 ; Gal. 5, 15.

calomnie : Mt. 5, 44 ; Lc. 23, 34-37 ; Fap. 7, 60 ; Rom. 1, 29-30 ; I Cor.
4, 21 ; II Cor. 12, 20 ; I Tim. 6, 4 ; Iac. 4, 11 ; I P. 3, 16 ;

generează din inimă : Mt. 12, 34-35 ; 15, 19 ; 23, 33 ; Mc. 7, 21 ; Lc.
6, 45 ; Iac. 3, 12 ;

din mândrie : I Tim. 6, 4-5 ; Iud. 16 ;

și din lenevie : I Tim. 5, 13 ;

e opera diavolului și a oamenilor de nimic : Rom. 1, 29-30 ; 2, 1 și 3 ; 3, 13 ; I Cor. 5, 11 ; 6, 10 ; II Tim. 3, 3 ; Ap. 12, 10 ; cf. Mt. 13, 38 ; In. 8, 44 ; Fap. 13, 10 ; Rom. 3, 13 ; II Cor. 11, 3 și 14 ; II Tim. 2, 26 ;

Hristos, victima ei ; Mt. 11, 19 ; 26, 60 ; 27, 63 ; Lc. 7, 34 ; In. 7, 12.

Datoria credincioșilor — avertismente ; Mt. 5, 11 ; I Cor. 4, 12 ; 5, 11 ; 6, 10 ; II Cor. 12, 20 ; Ef. 4, 31 ; Col. 3, 8 ; I Tim. 3, 11 ; 5, 14 ; 6, 4-5 ; Tit 2, 3 și 8 ; 3, 2 ; I P. 2, 1 și 12 ; 3, 10 și 16 ; 4, 14.

Pedeapsa ei : Rom. 3, 13-16 ; I Cor. 6, 10.

Exemple : Mt. 11, 18-19 ; 26, 59, 61 ; 27, 12 ; Mc. 14, 55-58 ; 15, 3 ; Lc. 7, 34 ; Fap. 17, 6-8 ; 24, 2 și 5.

Birna

Mt. 7, 3 ; Lc. 6, 41.

Blestemul

păcat interzis : Mt. 21, 19 ; 25, 41 ; 26, 74 ; Mc. 11, 13-14 ; 21 ; 14, 71 ; Fap. 32, 3-5 ; Rom. 12, 14 ; Gal. 3, 10 și 19 ; Evr. 6, 8 ; Iac. 3, 9-10 ; II P. 2, 14 ; atitudinea creștinului : Mt. 5, 22 și 39, 40 și 44 ; 7, 23 ; 25, 34 ; Mc. 11, 25 ; Lc. 6, 28-29 ; 13, 25, 27 ; 23, 34 ; Fap. 3, 17 ; 7, 60 ; Rom. 11, 28 ; 4, 15 ; 8, 3 ; 12, 17 și 19 ; I Cor. 4, 12-13 ; 6, 7 și 20 ; I Tes. 5, 15 ; I P. 3, 9 ;

Hristos a răbdat calomniile și injuriile : Mt. 9, 3 și 11 și 34 ; 10, 25 ; 11, 19 ; 12, 24 ; 26, 65 ; 27, 63 ; Mc. 2, 7 și 16 ; 3, 21-22 ; Lc. 7, 34 ; 11, 15 ; 15, 2 ; 19, 7 ; In. 5, 18 ; 7, 12 și 20 ; 8, 45 și 48 și 52 ; 10, 20 și 33 ; cf. Rom. 15, 3 ; Evr. 12, 3 ; I P. 2, 23 ;

Hristos fericește pe cei ce rabdă : Mt. 5, 11-12 ; Lc. 6, 22-23 ; Rom. 12, 14 ; II Cor. 12, 10 ; I P. 3, 4 și 9 ; 4, 14 ;

blestemarea smochinului : Mt. 21, 19 ; Mc. 11, 12-14 ; Lc. 13, 6-7.

Blindețea

Mt. 5, 5 ; 11, 29 ; 21, 5 ; I Cor. 4, 21 ; II Cor. 10, 1 ; Gal. 5, 23 ; 6, 1 ; Ef. 4, 2 ; Col. 3, 12 ; I Tim. 3, 3 ; 6, 11 ; II Tim. 22, 24-25 ; Iac. 1, 21 ; I P. 3, 15.

Hristos model de blindețe : Mt. 11, 29 ; 21, 5 ; II Cor. 10, 1 ;

obligatorie pentru creștin : Ef. 4, 1-2 și 32 ; Filip. 4, 5 ; Col. 3, 12 ; Tit 3, 2 ; I P. 3, 4, 8 și 15 ;

față de toți oamenii : Filip. 4, 5 ; Tit 3, 2 ; Iac. 1, 21 ; 3, 13 și 17 ; I P. 2, 18 ; 3, 4 și 15.

Hristos fericește pe cei blinzi : Mt. 5, 5 ; Gal. 5, 23.

Boala

mijloc de renaștere sau răsplata împietririi : Mt. 4, 23-24 ; 9, 6 și 20 și 35 ; 14, 35-36 ; Mc. 1, 39 ; 2, 10-11 ; 5, 27-28 ; 6, 5 și 55-56 ; Lc. 5, 24 ; 8, 44 ; 9, 6 ; In. 5, 5 și 9 ; 9, 1-8, 14 și 34 ; 11, 1, 4 și 40 ; Fap. 12, 23 ; I Cor. 11, 29-30 ; 15, 42-43 ; Iac. 5, 14 ; I P. 4, 19 ; Ap. 2, 22.

Boanerghes

Mc. 3, 17 ; cf. Ps. 28, 3 ; 67, 34.

Bocirea

tinguirea : Mt. 2, 18 ; 8, 12 ; 9, 23 ; 13, 42 și 50 ; 24, 30 și 51 ; 25, 30 ; Mc. 5, 32 ; Lc. 8, 52 ; 23, 27 și 30 ; In. 11, 19, 21, 31-32, 35 și 38 ; 19, 37 ; Fap. 9, 39 ; Ap. 1, 7 ; 6, 15-16 ; 18, 9, 11, 15 și 19 ; 19, 20.

Bogăția — vezi : bunurile.

Piedestal de înălțare sau pricină de cădere : Fac. 4, 12 ; 14, 21 ; III Rg. 3, 11 ; 3, 13 ; Iov. 22, 25 ; Pild. 3, 16 ; 8, 18 ; 11, 4 ; 13, 8 ; 14, 24 ; 19, 14 ; Eccl. 5, 19 ; 6, 2 ; Is. 10, 3 ; 30, 6 ;

Mt. 6, 19-21 ; 13, 22 ; 19, 21-24 ; Mc. 4, 19 ; 10, 22-25 și 29-30 ; 12, 41-44 Lc. 1, 53 ; 6, 24 ; 8, 14 ; 12, 15-21 și 33-34 ; 16, 9 și 19 ; 18, 22-25 ; 19, 2 și 8 ; 21, 1-4 ; Fap. 19, 24-25 ; Rom. 2, 4 ; 10, 12 ; 11, 12 și 33 ; Ef. 1, 7 ; 2, 4 și 7 ; 3, 8 și 16 ; Filip. 4, 19 ; I Tim. 6, 7, 9-10 și 17-19 ; Evr. 11, 26 ; Iac. 1, 10 ; 2, 5-6 ; 5, 1, 6 ; I P. 1, 18 ; I In. 3, 17 ; Ap. 3, 17 ; 5, 12 ; 6, 15 și 17 ; 18, 16.

Primejdiile ei : Mt. 19, 23 ; Mc. 10, 23 ; Lc. 6, 24 ; I Tim. 6, 9 și 17 ; Iac. 5, 1-6 ;

descrise în pilde : Lc. 12, 16-21 ; 16, 19-31 ;

bogați buni : Mt. 27, 57-60 ; Lc. 19, 2-10 ;

bogați răi : Mt. 19, 21-22 ; Mc. 10, 21-22 ; Lc. 18, 22-23.

Smeritul, se îmbogățește prin Har : I Cor. 7, 31 ; Iac. 1, 9-12 ; 4, 14 ; I P. 1, 24 ; I In. 2, 17.

Bogății nedrepte : Mt. 6, 19 ; 19, 21 ; 20, 20-21 ; Lc. 11, 41 ; 12, 20-21 și 33-34 ; 16, 9-13 ; I Tim. 6, 9-10 și 17-19 ; Evr. 13, 5 ; Iac. 5, 3-6 ; I P. 1, 4.

Bold

Eccl. 12, 11 ; I Cor. 15, 55-56 ; cf. Rom. 3, 20 ; 4, 15 ; 5, 13-14 ; 7, 8 ; Ap. 9, 10.

Bolnavi

Mt. 8, 2 și 6 și 14-16 ; 9, 12-13 și 20-21 și 25 și 27-30 și 32 și 35 ; 10, 8 ; 14, 14 și 35-36 ; 18, 11 ; 25, 36 și 39 și 43-44 ; Mc. 1, 30 și 32 și 34 și 39 și 42 ; 2, 17 ; 3, 7-8 ; 5, 25-29 și 33 și 35 și 41 ; 6, 55-56 ; 16, 18 ; Lc. 4, 38-41 ; 5, 15 și 31-32 ; 6, 17-19 ; 8, 38 și 41 și 43 și 47 și 54 ; 9, 2 și 6 și 11 și 38 ; 13, 13 ; 19, 10 ; In. 6, 2 ; 9, 1 și 3 ; 11, 1 și 3 ; Fap. 5, 15 ; 19, 12 ; 28, 3-5 și 8 ; I Cor. 11, 30 ; I Tim. 1, 15 ; II Tim. 1, 18 ; Iac. 5, 14-15.

Botezul

Mt. 3, 6-7 și 11 și 14 și 16 ; 28, 19 ; Mc. 1, 4-5 și 8-9 ; 6, 14 și 24 ; 7, 4 ; 10, 38-39 ; 11, 30 ; 16, 16 ; Lc. 3, 3 și 7 și 16 și 21 ; 7, 29-30 ; 11, 38 ; 12, 50 ;

20, 4 ; In. 1, 25, 26 și 28 ; 3, 5 și 22-23 și 26 ; 4, 1-2 ; 10, 40 ; Fap. 1, 5 și 22 ; 2, 38 și 41 ; 8, 12-13 și 16 și 36-38 ; 9, 18 ; 10, 37 și 45 și 48 ; 11, 16 ; 13, 24 ; 16, 15 și 31-33 ; 18, 8 și 25 ; 19, 3-5 ; 22, 16 ; Rom. 6, 3-4 ; I Cor. 1, 13-17 ; 10, 2 ; 12, 13 ; 15, 29 ; II Cor. 5, 17 ; Gal. 3, 27 ; Ef. 4, 5 și 23, 5, 26 ; Col. 2, 12 ; II Tim. 2, 11 ; Tit 3, 5 ; Evr. 6, 2 ; I P. 3, 21 ;

lui Ioan din cer, sau de la oameni ? : Mt. 21, 25 ; Mc. 11, 30 ; Lc. 20, 4 ; Domnului : Mt. 3, 13-17 ; Mc. 1, 9-11 ; Lc. 3, 21-22 ;

lui Saul : Fap. 9, 17-18 ; 22, 12-16 ;

lui Simon Magul : Fap. 8, 13 ;

Corneliul Sutașul : Fap. 10, 47-48 ;

temnicherului din Filipi : Fap. 16, 33 ;

famenului etiopian : Fap. 8, 36-38 ;

Lidiei : Fap. 16, 13-15.

Casei lui Stefana : I Cor. 1, 16.

Pocăinții (lui Ioan) — pregătire pentru primirea lui Mesia : Mt. 3, 1-2 și 5-6 și 11 ; Mc. 1, 8 ; Lc. 3, 16 ; In. 1, 25-26 și 31 ; Fap. 19, 4.

Numai cu apă : Mt. 3, 11 ; Mc. 1, 8 ; Lc. 3, 16 ; In. 1, 26 și 33 ;

diferență sesizată de Mintuitorul și Apostoli : Fap. 1, 5 ; 11, 16 ; 19, 1-6.

Se aplică numai iudeilor : Fap. 3, 22-23.

Primit de Domnul, pentru „plinirea dreptății“ : Mt. 3, 15.

CREȘTIN — Taină :

Diferențiat de a lui Ioan : Fap. 1, 5 ; 11, 16 ; cf. Mt. 3, 6 și 11 ; Mc. 1, 5 și 8 ; Lc. 3, 16 ; In. 1, 7 și 15-16 și 26 și 33 ; Fap. 2, 2 și 4 ; 19, 4 și 18 ; I Cor. 12, 13.

Instituit de Mintuitorul : Mt. 28, 18-20 ; Mc. 16, 15-16 ; Lc. 24, 47 ; In. 3, 5 ;

cu apă și cu Duh : Mc. 1, 8 ; In. 3, 5 ; Fap. 8, 36 și 38 ; 10, 47-48 ; Ef. 5, 26 ;

prin întreita cufundare, în numele Sfintei Treimi : Mt. 3, 16-17 ; 28, 19 ; Fap. 2, 37-38 ; cf. In. 1, 33-34 ; I In. 5, 7-8.

EFECTELE TAINEI :

Botezatul devine creștin și membru al Bisericii : Fap. 2, 38 și 41 ; 8, 12 ; 9, 18 ; 10, 47-48 ; 16, 13-15 și 33 ; 18, 8 ; 19, 5 ; 22, 16 ; I Cor. 12, 13 ; Gal. 3, 27-28 ;

spală păcatele : In. 3, 3-7 ; Fap. 2, 38 ; Rom. 6, 4 și 11 ; I Cor. 6, 11 ; Gal. 3, 26-28 ; Ef. 5, 25-27 ; Tit 3, 5 ; I P. 3, 21.

efectuează renașterea sufletească : In. 3, 3-6 ; Gal. 3, 27 ; Col. 2, 11 ; cf. Rom. 2, 29 ; 6, 3 ; Tit 3, 5 ; I P. 3, 21 ; cf. Rom. 6, 4 ; Ef. 5, 26 ;

realizează Mintuirea : Mc. 16, 16 ; Fap. 22, 16 ; I Cor. 6, 11 ; Tit 3, 7 ; e indispensabil mîntuirii : In. 3, 5 ; cf. 3, 3 ; Mc. 16, 16 ; Fap. 2, 37-38 ; 10, 45-48 ; Ef. 5, 25-26 ; Tit 3, 5 ;

nu se repetă : Ef. 4, 5 ; cf. Rom. 6, 4 ; Col. 2, 12 ; Evr. 6, 4-6 ;

SÎNGELUI : Mt. 20, 22-23 ; Mt. 5, 10 ; 10, 32 ; 16, 25 ; 26, 34-42 ; Mc. 8, 35 ; In. 15, 13-14.

DORINȚEI : Lc. 7, 47 ; In. 14, 25 ; Fap. 10, 44-48 ; Rom. 4, 9 ; Evr. 11, 5 ; I P. 4, 8 ; I In. 4, 8 ; 5, 1.

Primitori toți și de toate vîrstele : Mt. 28, 19 ; Mc. 16, 15 ; In. 3, 5.

Copiiilor : Mt. 19, 14 ; In. 3, 5 ; Fap. 10, 44-48 ; 16, 32-33 ; 16, 15 și 31 ; Rom. 5, 12 și 18 ; I Cor. 1, 16 ; cf. Lc. 1, 15.

Credința lor e substituită prin cea a părinților și nașilor creștini : Mt. 8, 5-13 ; 15, 22-28 ; 17, 14-18 ; 19, 14 ; Lc. 7, 11 și 15 ; 8, 41-55 ; Fap. 16, 15 și 31-33 ; I Cor. 1, 16 ; 15, 29.

Condițiile subiective pentru Botezul maturilor sînt :

credința : Mt. 28, 20 ; Mc. 16, 16 ; Fap. 2, 41 ; 8, 12 și 37 ; 10, 43 ; 16, 14-15 și 31-32 ; 18, 8 ;

căința : Fap. 2, 38 ; cf. Mt. 3, 2 ; 4, 17 ; Mc. 1, 15 ; Fap. 2, 37 ; II Cor. 7, 10-11 ; cf. Lc. 15, 18 ; 18, 13 ;

vezi : Pocăința.

Boul

vițelul : Fac. 13, 5 ; 20, 14 ; 21, 27 ; 24, 35 ; Ieș. 9, 3 ; 10, 9 ; 12, 32 ; 20, 24 ; 21, 28-36 ; 34, 3 ; Lev. 22, 21 ; Num. 3, 6 ; 11, 22 ; Deut. 5, 14 ; 17, 1 ; 18, 3 ; Is. 1, 3 ; Ier. 4, 24 ; Dan. 4, 25 ; Os. 5, 6 ; Am. 6, 12 ;

Lc. 13, 15 ; 14, 5 și 19 ; 15, 23 și 27 și 30 ; I Cor. 9, 9 ; I Tim. 5, 18.

Brațe

Mt. 19, 15 ; Mc. 9, 36 ; 10, 16 ; Lc. 1, 51 ; 2, 28 ; In. 12, 38.

Briul lui Pavel

Fap. 21, 11 și 33 ; cf. 20, 23 ; I Tes. 3, 3.

Bucate

necurate : Is. 65, 4 ; Mal. 1, 7 ;

Mc. 7, 19 ; I Cor. 3, 2 ; I Tim. 4, 3.

Bucuria

Jud. 9, 19 ; II Rg. 23, 5 ; I Par. 16, 27 ; Ezdr. 6, 16 ; Est. 8, 16-17 ; Iov. 3, 22 ; Pild. 10, 8 ; Is. 12, 3 ; 22, 13 ; 51, 13 ; Ier. 15, 16 ; Iez. 21, 17 ; 35, 15 ;

Mt. 2, 10 ; 5, 12 ; 13, 20 ; 18, 13 ; 25, 21 și 23 ; 26, 49 ; 27, 29 ; 28, 8-9 ; Mc. 14, 11 ; 15, 18 ; Lc. 1, 14 și 28 și 47 ; 2, 10 ; 6, 23 ; 8, 13 ; 10, 20 ; 13, 17 ; 15, 5 și 7 și 10 și 16 și 32 ; 22, 5 ; 23, 8 ; 24, 41, și 52 ; In. 3, 29 ; 4, 36 ; 5, 35 ; 8, 56 ; 11, 15 ; 14, 28 ; 15, 11 ; 16, 20-22 și 24 ; 17, 13 ; 19, 3 ; 20, 20 ; Fap. 2, 26 și 46 ; 5, 41 ; 8, 8 și 39 ; 9, 31 ; 11, 23 ; 12, 14 ; 13, 48 și 52 ; 14, 17 ; 15, 3 și 31 ; 16, 34 ; 23, 26 ; Rom. 12, 8 și 12 și 15 ; 14, 17 ; 15, 13 și 32 ; 16, 19 ; I Cor. 7, 30 ; 13, 6 ; 16, 17 ; II Cor. 1, 15 și 24 ; 2, 2-3 ; 6, 10 ; 7, 4 și

7 și 9 și 13 și 16 ; 8, 2 ; 9, 7 ; 13, 9 și 11 ; Gal. 4, 27 ; 5, 22 ; Filip. 1, 4 și 7-8 și 18 și 25 ; 2, 2 și 17-18 și 28-29 ; 3, 1 ; 4, 1 și 4 și 10 ; Col. 1, 12 și 24 ; 2, 5 ; I Tes. 1, 6 ; 2, 19-20 ; 3, 9 ; 5, 16 ; II Tim. 1, 4 ; Filim. 7 ; Evr. 10, 34 ; 12, 2 și 11 ; 13, 17 ; Iac. 1, 2 ; 4, 9 ; 5, 13 ; I P. 1, 8 ; 4, 13 ; I In. 1, 4 ; II In. 4, 10-12 ; III In. 3, 4 ; Ap. 19, 7 ;

cea adevărată : Lc. 1, 14 și 47 ; 10, 21 ; In. 1, 4 ; Fap. 2, 26 și 46 ; Rom. 14, 17 ; 15, 13 ; Gal. 5, 22 ; Filip. 3, 1 ; 4, 4 ; I Tes. 5, 16 ; cf. Rom. 5, 11 ; 12, 12 ; Filip. 4, 10 ; Evr. 1, 9 ; I P. 1, 6 și 8 ; 4, 13 ;

vestită de ingeri : Lc. 2, 10 ; cf. Mt. 28, 19 ; Mc. 1, 15 ; Lc. 1, 30-32 ; 24, 4-7 ; Col. 1, 23 ; cf. Gal. 3, 8.

este răsplata răbdării : Mt. 5, 12 ; Fap. 5, 41 ; 20, 24 ; Rom. 12, 15 ; II Cor. 8, 2 ;

cerului : Lc. 15, 7 ; cf. 5, 32 ; In. 15, 11 ; 17, 13 ; Ap. 18, 20-24 ; 19, 7 ; 12, 12 ;

Buna-purtare

Conduita firească a creștinului : I P. 2, 11-17 ; cf. Rom. 13, 13-14 ; Gal. 5, 16-17 și 22-26 ;

exemple de trăire și comportare demnă : Mt. 5, 14-16 ; In. 15, 8-9, 10 și 14 ; I Cor. 14, 24-26 și 33 și 40 ; I P. 2, 12 ; 3, 15-17 ; 4, 3-5 și 8-11 ;

incumbă în sine supunere față de autorități : Rom. 13, 1 ; Tit 3, 1 ; cf. Col. 1, 10 ; Evr. 13, 17 și 21 ; I P. 2, 13-14 ;

e efectul libertății prin dragoste : I Cor. 8, 9 ; 9, 19 ; Gal. 5, 13-14 ; 6, 1-2 ; I P. 2, 16 ; II P. 2, 19 ; Iud. 3.

Bun — vezi : binele.

bunuri, bine : Fac. 1, 4 ; 1, 21 ; 1, 25 ; 1, 31 ; 18, 25 ; 23, 5 ; 27, 46 ; 45, 18-23 ; Ieș. 35, 24 ; Lev. 27, 10 ; 12, 14 ; Num. 18, 29-32 ; Jud. 11, 25 ; Pild. 14, 19 ; 15, 3 ; Eccl. 2, 24 ; 7, 3 ;

Mt. 3, 10 ; 5, 16 și 45 ; 6, 33 ; 7, 11 și 17-19 ; 9, 16-17 ; 12, 33 și 35 ; 13, 8 și 23-24 și 27 și 49 ; 17, 4 ; 19, 16-17 ; 20, 15 ; 25, 21 și 23 și 32 și 46 ; Mc. 2, 21-22 ; 4, 20 ; 9, 5 ; 10, 17-18 ; 12, 28 ; Lc. 3, 9 ; 9, 36-39 ; 6, 35 și 43-45 ; 8, 8 și 15 ; 9, 33 ; 10, 42 ; 11, 13 ; 16, 11 ; 18, 18-19 ; 19, 7 ; In. 1, 46 ; 5, 29 ; 10, 11 și 14 ; 18, 23 ; Fap. 14, 17 ; Rom. 2, 10 ; 7, 12-13 și 18-19 ; 8, 28 ; 12, 12 și 21 ; I Cor. 11, 19 ; 12, 31 ; II Cor. 5, 10 ; Gal. 6, 6 și 9 ; Ef. 2, 17 ; 4, 16 și 29 și 32 ; Filip. 1, 10 ; 2, 15 și 19 ; I Tes. 5, 15 și 21 ; II Tes. 3, 13 ; I Tim. 1, 18 ; 2, 3 ; 3, 1 ; 4, 4 ; 6, 12 și 18-19 ; II Tim. 1, 14 ; 2, 3 ; 4, 5 și 7 ; Iac. 1, 17 ; 2, 3 ; 3, 12 ; 4, 17 ; 5, 13 ; I P. 3, 13 și 16 ; 4, 10.

Bunătatea

divină și umană : Mt. 7, 11 ; 12, 35 ; 19, 16-17 ; 20, 15 ; 22, 10 ; 25, 21 ; Mc. 10, 17-18 ; Lc. 6, 45 ; 18, 18-19 ; 19, 17 ; 23, 50 ; In. 7, 12 ; Fap. 11, 24 ; 14, 17 ; Rom. 2, 4 și 7, 5, 7-8 ; 9, 22 ; Ef. 2, 4 ; Tit 2, 5 ; I P. 2, 18 ; II P. 3, 15 ;

în relațiile dintre oameni : Mt. 7, 12 și 17-18 ; 12, 35 ; Lc. 6, 45 ; 8, 8 și 15 ; 10, 42 ; 11, 13 ; Fap. 9, 36 ; 23, 1 ; Rom. 2, 7 ; 7, 12 ; 12, 2 ; 13, 3 ; II Cor. 9, 8 ; Ef. 4, 29 ; Filip. 1, 6-7 ; Col. 1, 10-11 ; I Tes. 3, 6 ; II Tes. 2, 16-17 ; I Tim. 1, 5 și 19 ; 2, 10 ; 5, 10 ; II Tim. 2, 21 ; 3, 17 ; Tit 1, 16 ; 2, 10 ; 3, 1 ; Iac. 1, 17 ; 3, 17 ; I P. 3, 10 și 16 și 21 ;

lucruri bune-bunătăți : Mt. 7, 11 ; 12, 35 ; 19, 16-17 ; Mc. 3, 4 ; Lc. 1, 53 ; 6, 45 ; 12, 18-19 ; 16, 25 ; In. 1, 46 ; 5, 29 ; Rom. 2, 10 ; 3, 8 ; 5, 7 ; 7, 13 și 18-19 ; 8, 28 ; 9, 11 ; 10, 15 ; 12, 2 și 9 ; 13, 3 ; 14, 16 ; 15, 2 ; 16, 19 ; II Cor. 5, 10 ; Gal. 6, 6 și 10 ; Ef. 4, 29 ; 6, 8 ; Filim. 6, 14 ; Evr. 9, 11 ; 10, 1 ; 13, 21 ; I P. 3, 11 și 13 ; III In. 11 ;

una din perfecțiunile divine : Mt. 19, 17 ; Mc. 10, 18 ; Lc. 18, 19 ; Rom. 2, 4 ; 9, 22-23 ; Ef. 2, 4 ; II P. 3, 15 ;

este rodul Duhului Sfint : Rom. 15, 13-14 ; Gal. 5, 22 ; Ef. 5, 9 ; Col. 3, 12 ; II Tes. 1, 11.

Manifestându-se prin pronia divină : Mt. 5, 45 ; Lc. 6, 35 ; Fap. 14, 17 ; Rom. 1, 20 ;

prin răscumpărare : Fap. 15, 11 ; Rom. 3, 23-26 ; 5, 12 și 18-19 ; Ef. 1, 7 ; 2, 15-18 ; I Tim. 4, 10 ; Tit 2, 11 ; 3, 4-6 ;

se extinde și asupra celor răi : Mt. 5, 45 ; Lc. 6, 35 ;

universalitatea ei : Mt. 5, 45 ; Lc. 6, 35 ; Rom. 11, 22 ; cf. In. 15, 2 ;

prin ea Dumnezeu ne cheamă la pocăință : Rom. 2, 4 ; 9, 23-24 ; Ef. 1, 7.

Bunurile — vezi : bogăția

pămîntești : Mt. 6, 19 ; 16, 26 ; 19, 23 ; Lc. 12, 33 ; I Cor. 7, 30-31 ; Evr. 13, 5 ; Iac. 5, 2-4 ;

viitoare : Rom. 8, 23 ; I Cor. 13, 12 ; II Cor. 5, 1-2 ; Gal. 4, 9 ; Col. 2, 17 ; Evr. 3, 6 ; 8, 5-6 ; 9, 19 și 11 ; 10, 1.

Burduf

Mt. 9, 16-17 ; Mc. 2, 21-22 ; Lc. 5, 37-38.

Buretele

cu oțet : Mt. 27, 48 ; Mc. 15, 36 ; Lc. 23, 36 ; In. 19, 20 ; Ps. 68/69, 25.

LOCURI și CITATE des utilizate

Bateți și vi se va deschide : Mt. 7, 7 ; 21, 22 ; Mc. 11, 24 ; Lc. 11, 9-10 ; In. 14, 13 ; 15, 7.

Binecuvîntat este cel ce vine întru numele Domnului : Mt. 21, 9 ; 23, 39.

Binecuvințați pe cei ce vă blestemă : Lc. 6, 28 ; cf. Rom. 12, 14 și 21.

Binele — căci nu binele pe care îl vreau îl fac : Rom. 7, 18-19.

Biruieste răul cu binele : Rom. 12, 21 ; cf. I In. 2, 13 ; 5, 4.

Blinzi ca porumbeii : Mt. 10, 16 ; cf. Rom. 16, 19 ; II Cor. 1, 12.

Blestemat tot cel spînzurat pe lemn : Gal. 3, 13 ; cf. Rom. 8, 13 ; I Cor. 6, 20 ; I P. 2, 24.

Boldul morții este păcatul : I Cor. 15, 56.

Brațul Domnului cui i s-a descoperit ? : In. 12, 38 ; cf. Rom. 10, 16 ; Evr. 4, 2.

Bucurie mare vă vestesc vouă : Lc. 2, 10.

Bucurie mare se face în cer, pentru un păcătos ce se pocăiește : Lc. 15, 7 ; cf. 5, 31, 32.

Bunătatea lui Dumnezeu te aduce la pocăință : Rom. 2, 4.

C

Caiafa

Mt. 26, 3 și 57 ; Lc. 3, 2 ; In. 11, 49 ; 18, 13-14 ; Fap. 4, 6.

Cain

Evr. 11, 4 ; I In. 3, 12 ; Iud. 11 ; cf. Fac. 4, 4 și 8.

Cal

Iac. 3, 3 ; Ap. 6, 2 și 4-5 și 8 ; 9, 9 ; 19-11 și 14 și 18-19 ; cf. Mt. 16, 27.
cai : Ap. 9, 7 și 9-10 și 17 și 19.

Calea

drumul, căile : Mt. 2, 12 ; 3, 3 ; 5, 25 ; 10, 5 și 10 ; 11, 10 ; 13, 4 și 19 ; 22, 9-10 ; Mc. 1, 2-3 ; 2, 23 ; 4, 4 și 15 ; 6, 8 ; 8, 27 ; 9, 33-34 ; 10, 52 ; Lc. 2, 44 ; 3, 4-5 ; 8, 5 și 12 ; 9, 3 ; 10, 4 ; 11, 6 ; 12, 58 ; 14, 23 ; 24, 32 și 35 ; In. 14, 6 ; Fap. 1, 12 ; 14, 16 ; I Tes. 3, 11 ;
sens spiritual : Ef. 1, 18 ; 5, 8 ; Col. 1, 12 ; II Tim. 3, 12 ; 4, 3 ; Tit 2, 11 ;
Iac. 1, 3 ; 5, 20 ; I P. 2, 9 ; II P. 2, 2 și 15 ; Iud. 11 ; Ap. 14, 12 ; 15, 3 ; 16, 12 ;
lui Dumnezeu : Rom. 11, 33-34 ; cf. In. 3, 8 ; 15, 15 ; 17, 26 ; Fap. 17, 25 ;
I Cor. 2, 10-11 și 16 ; Ef. 1, 9 ; 3, 5 ; Col. 3, 3 ; Evr. 1, 2 ;
cea bună : I Rg. 12, 23 ; III Rg. 8, 36 ; II Par. 6, 27 ; Pild. 12, 26 ; Ier. 2, 17 ; 6, 16 ;
cea îngustă : Mt. 7, 14 ; Lc. 13, 24 ; Fap. 14, 22 ;
adevărului : Mt. 22, 16 ; Mc. 12, 14 ; Lc. 20, 21 ; II Tim. 4, 3 ; II P. 2, 2 ;
cea dreaptă — părăsită : II P. 2, 15 ; I In. 3, 12 ; Iud. 11 ; cf. Mt. 23, 35 ; Evr. 11, 4 ;
cea nouă și vie : In. 14, 6 ; Evr. 3, 10 ; 9, 8 ; 10, 19-20 ; cf. Mt. 27, 51 ;
Domnului : Fac. 18, 19 ; Ieș. 33, 13 ; Num. 14, 24 ; Deut. 1, 36 ; 5, 33 ; 8, 6 ;
Jud. 2, 22 ; Iov. 21, 14 ; 26, 14 ; Pild. 10, 29 ; 23, 26 ; Is. 2, 3 ; 40, 3 ; Ier. 5, 4-5 ; Iez. 18, 25 ; Os. 14, 9 ; Mih. 4, 2 ; Zah. 3, 7 ; Mal. 2, 9 ;
Mt. 3, 3 ; 4, 15-16 ; 7, 13-14 ; Mc. 1, 3 ; Lc. 1, 16-17 și 79 ; 3, 4-5 ; 7, 27 ;
In. 1, 23 ; 14, 6 ; cf. 10, 9 ; Fap. 14, 21-22 ; 18, 25 ; 19, 9 ; cf. 2, 18 ;
dreptății : Pild. 17, 23 ; Lc. 12, 47-48 ; In. 9, 41 ; 15, 22 și 24 ; II P. 2, 21 ;

păcii : Is. 59, 8 ; Mt. 4, 16-17 ; Lc. 1, 79 ; Fap. 26, 18 ; Rom. 3, 7 ; 11, 33 ;
 mîntuirii : Mc. 16, 16-17 ; Fap. 16, 17 ; 18, 26 ; I Cor. 1, 18 ; 12, 31 ;
 II Cor. 2, 15 ;
 a vieții : Iov 8, 19 ; Pild. 5, 6 ; 6, 23 ; Ier. 21, 8 ;
 a morții : Ier. 21, 8 ; Pild. 4, 14 ; 22, 5 ; 28, 8 ;
 lui Balaam. II P. 2, 15 ; Iud. 11.

Cana Galileii

In. 2, 1 și 11 ; 4, 46 ; 21, 2.

Cananeianca

Mt. 15, 22 ; Mc. 7, 25.

Candela

Mt. 25, 1 și 3-4 și 7-8 ; Lc. 12, 35.

Capul

Mt. 5, 36 ; 6, 17 ; 8, 20 ; 10, 30 ; 14, 8 și 11 ; 21, 42 ; 26, 7 ; 27, 29-30 și
 37 și 39 ; Mc. 6, 24-25 și 27-28 ; 12, 10 ; 14, 3 ; 15, 19 și 29 ; Lc. 7, 38 și 44
 și 46 ; 9, 58 ; 12, 7 ; 20, 17 ; 21, 18 și 28 ; In. 13, 9 ; 19, 2 și 30 ; 20, 7 și 12 ;
 Fap. 4, 11 ; 18, 6 și 18 ; 21, 24 ; 27, 34 ; Rom. 12, 20 ; I Cor. 11, 3-5 și 7 și
 10 ; 12, 21 ; Ef. 1, 22 ; 2, 20 ; 4, 15 ; 5, 23 ; Col. 1, 18 ; 2, 10 și 19 ; I P. 2, 7 ;
 Ap. 1, 14 ; 4, 4 ; 9, 7 și 17 și 19 ; 10, 1 ; 12, 1 și 3 ; 13, 1 și 3 ; 14, 14 ; 17, 3
 și 7 și 9 ; 18, 19 ; 19, 12 ;

cetele îngerești : Ef. 1, 20-21 ; cf. Mc. 16, 19 ; Col. 2, 10 ; Evr. 1, 13 ;
 I P. 3, 22.

Bisericii : I Cor. 11, 3 și 7 ; Ef. 1, 10 și 22-23 ; 4, 15 ; 5, 23 ; Col. 1, 18 ;
 a pleca capul : Fac. 24, 26 ; Is. 58, 5.

Car

care : Fap. 8, 28 ; Ap. 9, 9.

Carne

omul trupesc : Mt. 16, 17 ; 26, 41 ; Lc. 24, 39 ; In. 3, 6 ; 6, 63 ; Rom.
 2, 28 ; 7, 5 și 14 și 18 și 22 și 24-25 ; 8, 3-13 și 23 ; I Cor. 15, 50 și 53 ;
 II Cor. 3, 3 ; 11, 18 ; 12, 7 ; Gal. 1, 16 ; 5, 16 și 17 și 19-21 și 24 ; 6, 8 ; Ef.
 2, 3 ; 6, 12 ; Col. 2, 23 ; I P. 2, 11 ; I In. 2, 16 ;

sminteala jertfelor idolești : Rom. 14, 13-23 ; I Cor. 8, 1-13 ; I Tim. 2, 5.

Cartea

Mt. 1, 1 ; 5, 31 ; 19, 7 ; Mc. 10, 4 ; 12, 26 ; Lc. 3, 4 ; 4, 17 ; 2 p. 42 ; In.
 20, 30 ; 21, 25 ; Fap. 1, 1 și 20 ; 19, 19 ; Gal. 3, 10 ; Filip. 4, 3 ; II Tim. 4, 13 ;

Evr. 9, 19 ; Ap. 1, 11 ; 3, 5 și 8-9 ; 6, 14 ; 10, 8 ; 13, 8 ; 17, 8 ; 20, 12 și 15 ; 21, 27 ; 22, 7 și 9-10 și 18-19.

vieții : Lc. 10, 20 ; Filip. 4, 3 ; Ap. 3, 5 ; 13, 8 ; 17, 8 ; 20, 12 ; 21, 27 ;
cu șapte peceti : Ap. 5, 1-14 ; cf. Is. 29, 11 ; Iez. 2, 9 ;
din cer : Mt. 17, 2-3 ; 5, 12-13 ; Ap. 10, 1-11 ; 11, 15 ;
de despărțire : Deut. 24, 1-3 ; Is. 50, 1 ; Ier. 3, 8 ;
legii sau legământului : Ieș. 24, 7 ; IV Rg. 23, 2 ; II Par. 34, 30 ; Deut.
28, 61 ; 29, 21 ; 30, 10 ; 31, 26 ; Ios. 1, 8 ; 8, 31-34 ; 23, 6 ; 24, 26 ; Neem.
8, 1-3 ; 9, 3 ;

Mt. 5, 31 ; 19, 7 ; Mc. 10, 4 ; Lc. 16, 18 ; Rom. 7, 3.

Casa

clădire, zidire, locuință : Mt. 1, 24 ; 2, 1-2 ; 10, 23 și 36 ; 12, 29 ; Mc.
3, 25 și 27 ; 9, 33 ; 10, 10 ; Lc. 2, 7 ; 11, 21 ; I Tim. 5, 8 ;

duhovnicească : Ef. 2, 19-22 ; cf. In. 2, 19 ; Rom. 8, 23 ; I Cor. 3, 16-17 ;
6, 19 ; 15, 53-54 ; II Cor. 5, 1-9 ; 6, 16 ; I Tim. 5, 8 ; Evr. 3, 6 ; 9, 11 ; I P.
2, 5-9 ;

Tatălui Meu : Mt. 25, 34 ; In. 2, 16 ; 14, 2 ; Evr. 6, 19-20 ;
lui Dumnezeu : I Tim. 3, 15 ; cf. Mt. 12, 4 ; 21, 13 ; Mc. 2, 26 ; 11, 17 ;
Lc. 6, 4 ; 19, 46 ; In. 2, 16-17 ; Evr. 10, 21 ; I P. 4, 17 ;

lui Iacov : Lc. 1, 33 ;

lui Izrail și Iuda : Evr. 8, 8 ;

de pe stincă : Mt. 7, 24 ; Lc. 6, 46-48.

Catapeteasma

Mt. 27, 51 ; Mc. 15, 38 ; Lc. 23, 45 ; I Cor. 2, 8 ; II Cor. 3, 14 ; 4, 3-4 ;
cf. In. 9, 39 ; 12, 40 ; Fap. 28, 26 ; Evr. 6, 19.

Căderea

a cădea : Mt. 13, 4-5 și 7-8 ; 24, 29 ; 26, 39 ; Mc. 4, 4-5 și 7-8 ; 13, 25 ;
14, 35 ; Lc. 8, 5-8 și 14 ; 10, 18 ; 21, 24 ; 22, 41 ; Fap. 1, 25-26 ; 20, 37 ; Rom.
11, 11 ; 14, 4 ; 15, 3 ; I Cor. 10, 12 ; Gal. 6, 1 ; I Tim. 1, 19 ; 3, 6 ; Evr. 4, 11 ;
6, 6 ; I P. 1, 24 ; II P. 2, 20 ; Ap. 6, 13 ; 9, 1 ; 12, 9 ;

datorită gravitației : Mt. 13, 4-5 și 7-8 ; 15, 14 ; 24, 29 ; Mc. 4, 4-5 și
7-8 ; 13, 25 ; Lc. 6, 49 ; 8, 5-8 și 14 ; 14, 5 ;

mândriei, prin pedeapsă, frică, suferințe, umilințe : Lc. 10, 18 ; cf. Mt.
15, 22 și 27 ; 17, 6 și 14-15 ; 18, 26 și 29 ; 21, 44 ; 23, 35 ; Mc. 3, 11 ; 5, 22
și 33 ; 7, 25 și 28 ; 9, 15 și 18 și 20 și 22 și 26 ; Lc. 1, 12 ; 4, 35 ; 5, 8 și 12 ;
6, 49 ; 8, 28 și 41 și 47 ; 9, 42 ; 13, 28 ; 15, 20 ; 17, 16 ; 20, 18 ; 21, 24 ; 23, 30 ;
In. 8, 44 ; Fap. 1, 25-26 ;

ingerilor răi : II P. 2, 4 ; Iud. 1, 6 ;

omului în păcat : Fac. 3, 6-19 ; cf. Rom. 1, 29-31 ; 5, 12 și 19 ; I Cor.
6, 9-10 ; II Cor. 11, 3 ; Gal. 5, 19-21 ; I Tim. 2, 14 ; II Tim. 3, 2-5 ; Tit 3, 3 ;
I P. 4, 3 ;

urmării : minie, osindă, blestem : In. 3, 36 ; 5, 29 ; Rom. 5, 18 ; Gal.
3, 10 ; Ef. 2, 3 ; II P. 2, 9 și 14 ;

munca istovitoare, întristarea, suferința : Rom. 8, 20-23 ;

muștrarea conștiinței : In. 8, 9 ; Tit 1, 15 ; Evr. 9, 14 ; 10, 2 și 22 ; I In. 3, 20 ;

moartea trupească : Rom. 5, 12 ; I Cor. 15, 22-23 ;

moartea veșnică : Rom. 5, 18 și 21 ; 6, 16 și 23 ; Iac. 1, 15.

Mintuirea, prin Răscumpărare : Mt. 26, 39 și 41 ; Mc. 14, 35 ; Lc. 2, 34 ; 22, 41-42 ; In. 3, 16 ; Rom. 5, 6 și 8 și 10 ; 8, 29 ; I Cor. 11, 7 ; 15, 29 ; II Cor. 3, 18 ; Ef. 2, 1-5 ; 4, 24 ; Col. 2, 13 ; 3, 10 ; II Tim. 1, 9 ; Iac. 3, 9 ; I P. 1, 8-9 ; — vezi : Răscumpărarea ;

alte aspecte dezastruoase ale căderii : Mt. 12, 34 ; 13, 38 ; 15, 19 ; 23, 18 ; Mc. 7, 21-23 ; In. 6, 10 ; 8, 34 și 44 ; 15, 18 ; 17, 14 ; Rom. 1, 21 și 24-31 ; 3, 9 și 11 și 13-15 și 18 ; 5, 10 ; 6, 13 și 16 și 19 ; 7, 5 și 14 și 18 și 23 ; 8, 7 ; I Cor. 2, 14 ; 15, 48-49 ; II Cor. 4, 4 ; Gal. 4, 8 ; 5, 10-20 ; Ef. 2, 1-3 și 12-13 ; 4, 17-18 ; 5, 8 ; Col. 1, 21-23 ; 2, 13 ; I Tes. 4, 4-5 ; II Tes. 3, 4 ; II Tim. 2, 26 ; Tit 1, 16 ; 3, 3 ; Iac. 4, 1 ; 3, 5-8 ; I P. 4, 3 ; II P. 2, 14 și 19 ; I In. 2, 16 ; 3, 1 și 8 și 10.

Căința — vezi : pocăința

Prima treaptă spre Pocăință — inseparabile : Mt. 3, 2-3 și 6-8 și 11 ; 9, 12-13 ; 18, 11 și 14 ; 26, 14-15 și 75 ; 27, 3-5 ; Mc. 1, 4-8 ; 2, 5 ; 14, 72 ; Lc. 1, 17 și 76 ; 3, 3 și 5-6 și 8 și 16 ; 5, 20 și 32 ; 7, 29 și 37-38 și 44-48 ; 15, 7 și 9, 10 și 12, 32 ; 17, 4 ; 18, 13-14 ; 19, 8-10 ; 23, 40-45 ; 24, 47 ; In. 1, 15-16 și 26-27 și 33 ; 8, 3-11 ; 13, 38 ; 18, 25, 27 ; Fap. 1, 15-19 ; 2, 37-38 ; 3, 19 ; 4, 12 ; 5, 31 ; 8, 22 ; 10, 43 ; 11, 18 ; 19, 4 și 18 ; Rom. 2, 4 ; 5, 1-2 ; II Cor. 2, 7-8 ; 7, 10-11 ; Evr. 6, 1 ; 7, 25 ;

Cuprinde : părere de rău și durere sinceră pentru păcate : Mt. 26, 75 ; 27, 3-4 ; Mc. 14, 72 ; Lc. 1, 76 ; 5, 32 ; 7, 37-38 și 44-48 ; 15, 7 și 18-19 ; 17, 4 ; 18, 13-14 ; 23, 40-42 ; In. 8, 9 și 11 ; Fap. 2, 37-38 ; II Cor. 7, 10-11 ; Iac. 4, 9-10 ; I In. 4, 8 ;

hotărîrea de îndreptare, oprirea de la păcat și repararea greșelilor : Mt. 3, 7-8 ; 26, 75 ; Lc. 7, 29 ; 15, 17-20 și 32 ; 19, 8, 9 ; 23, 40-42 ; In. 8, 7 și 9-11 ; Fap. 3, 19 ; Ap. 2, 5.

Deplina încredere și nădejde în bunătatea și mila Mîntuitorului : Mt. 9, 2 ; 27, 5 ; Mc. 2, 5 ; Lc. 5, 20 ; Fap. 4, 12 ; 10, 43 ; Rom. 5, 1-2 ; I In. 4, 12 ; lui Iuda : Mt. 26, 14-15 ; 24, 3-10 ; Fap. 1, 18-19 ;

lui Petru : după cădere : Mt. 26, 33-35 și 58 și 69-75 ; Mc. 14, 29-31 și 54 și 66-72 ; Lc. 22, 31-34 și 54-64 ; In. 13, 37-38 ; 18, 15-18 și 25-27.

Călători

călătorie : In. 4, 6 ; Fap. 21, 7 ; II Cor. 11, 26 ; Evr. 11, 13.

Călăuze

oarbe : Mt. 15, 14 ; cf. 5, 14 ; 23, 3 ; Lc. 6, 39 ; In. 9, 39-41 ; Rom. 2, 19.

Călcarea

Poruncii (întîi de către Eva) : I Tim. 2, 14 ; cf. Fac. 3, 6 ; Sir. 25, 27.

Săvîrșirea păcatului : Rom. 3, 20 ; 4, 15 ; 5, 13 ; 7, 8-12 ; I Cor. 15, 56 ; Gal. 3, 1 ; I In. 3, 4 ; 5, 17.

Legii : Mt .5, 19 ; Rom. 2, 23 ; 4, 15 ; Gal. 2, 19 ; 3, 10 ; Iac. 2, 9-10.
 Peste șerpi și peste scorpii : Mt. 16, 18 ; Lc. 10, 19 ; Fap. 28, 5 ; Iac.
 5, 14 ; I In. 2, 13.

Cămașa

Mt. 5, 40 ; Lc. 6, 29 ; Iud. 23 ;
 lui Hristos : Mt. 27, 35 ; Mc. 15, 24 ; Lc. 23, 34 ; In. 19, 23-24.

Cămila

Mt. 19, 24 ; 23, 24 ; Mc. 10, 25 ; Lc. 18, 25.

Căpetenii

peste 50 : Ieș. 18, 21 și 25 ; Deut. 1, 15 ;
 peste cîntăreții : Neem. 12, 46 ;
 lui Izrael : Num. 7, 84 ; Ios. 24, 1 ; Iud. 5, 9 ; Ezdr. 7, 28 ;
 lui Iuda : II Par. 12, 5 ; 24, 17 ; Neem. 12, 31-32 ;
 oștirii Domnului : Ios. 5, 14-15 ;
 păstorilor : I Rg. 21, 7 ;
 poporului : Ieș. 18, 25 ; Num. 25, 4 ; Deut. 33, 5 ; Jud. 20, 2 ; I Rg. 9, 16 ;
 Neem. 10, 16 ; Iov 12, 24 ; Is. 3, 7 ; 24, 4 ; Mih. 5, 5 ;
 preoților : II Par. 36, 14 ; Ezdr. 10, 5 ; Neem. 12, 7 ;
 semințiilor : Fac. 36, 15 ; Num. 25, 15 ; Deut. 1, 15 ; 5, 23 ; 29, 10 ; I Rg.
 15, 17 ; I Par. 28, 1 ; Is. 19, 13 ;
 conducători, dregători, cel mai mare, cîrmuitori, stăpin : Mt. 2, 6 ;
 10, 18 ; 18, 1 ; 27, 2 și 11 și 14-15 și 21 și 27 ; 28, 14 ; Mc. 9, 34-35 ; 10, 42-44 ;
 Lc. 2, 2 ; 3, 1 ; 9, 4 și 6 și 48 ; 12, 37 ; 20, 20 și 25 ; 22, 24 și 26 ; In. 7, 42 ;
 13, 4 și 13 și 16 ; Fap. 2, 23 ; 4, 28 ; 7, 10 ; 4, 12 ; 15, 22 ; 23, 24 și 26 și 33 ;
 24, 1 și 10 ; 26, 2 și 30 ; Filip. 2, 3 și 6-7 și 25 ; 3, 7-8 ; I Tes. 5, 13 ; II Tes.
 3, 14 ; I Tim. 1, 12 ; 6, 1 ; Evr. 10, 29 ; 11, 11 și 26 ; 13, 7 și 17 și 24 ; II P.
 3, 15 ; Ap. 2, 27.

Cărămizi

Lc. 5, 19 ; cf. Mt. 9, 2 ; Mc. 2, 4.

Cărare

cărări : Mt. 3, 3 ; 11, 10 ; Mc. 1, 3 ; Lc. 1, 76 ; 3, 4-6 ; In. 1, 23 ; Tit
 2, 11 ; 3, 4.

Cărturari

Mt. 2, 4 ; 5, 20 ; 7, 29 ; 8, 19 ; 9, 3 ; 12, 38 ; 13, 52 ; 15, 1 ; 16, 21 ; 17, 10 ;
 20, 18 ; 21, 15 ; 23, 2 și 13-15 și 25 și 27 și 29 și 34 ; 26, 57 ; 27, 41 ; Mc.
 1, 22 ; 2, 6 și 16 ; 3, 22 ; 7, 1, 5 ; 8, 31 ; 9, 11 și 14 ; 10, 33 ; 11, 18 și 27 ;
 12, 28 și 32 și 35 și 38 ; 14, 1 și 43 și 53 ; 15, 1 și 31 ; Lc. 5, 21 și 30 ; 6, 7 ;

9, 22 ; 11, 53 ; 15, 2 ; 19, 17 ; 20, 1 și 19 și 39 și 46 ; 22, 2 și 66 ; 23, 10 ; In. 3, 10 ; 8, 3 ; Fap. 4, 5 ; 6, 12 ; 23, 9 ; I Cor. 1, 20.

Căsătoria

Mt. 5, 32 ; 19, 9-10 ; 22, 25 și 30 ; 24, 38 ; Mc. 6, 17 ; 10, 11-12 ; 12, 25 ; Lc. 16, 18 ; 17, 27 ; 14, 20 ; 20, 34-35 ; I Cor. 7, 9-10 și 28 și 33-34 și 36 și 39-40 ; I Tim. 4, 3 ; 5, 11 și 14 ; Evr. 13, 4 ;

rînduită de Dumnezeu : Fac. 1, 27 ; 5, 2 ; cf. Mt. 19, 4-6 ; Mc. 10, 6-9 ; I Cor. 7, 25-40 ; Ef. 5, 31 ;

instituită pentru toți creștinii : Mt. 5, 27-32 ; 19, 4-12 ; Mc. 10, 2-12 ; Lc. 16, 18 ; In. 8, 3-11 ; Rom. 7, 2-3 ; I Cor. 7, 2-11 și 27-28 ; Ef. 5, 21-33 ; I Tes. 4, 3-5 ; I Tim. 2, 8-15 ; Evr. 13, 4 ; I P. 3, 1-7 ;

consolidează moralitatea socială : Evr. 13, 4 ; cf. I Cor. 6, 15 ; Gal. 5, 19 ; Ef. 5, 5 ; Col. 3, 5-6 ;

încetează prin moarte, sau infidelitate : Mt. 19, 6 și 9 ; cf. 5, 22 ; Mc. 10, 9 ; Rom. 7, 2-3 ; I Cor. 7, 10-11 și 39 ;

e simbolul legăturii dintre Hristos și Biserică : Ef. 5, 23 și 32 ; Ap. 19, 7 ; 21, 2 și 9 ;

văduvie și feciorie : I Cor. 7, 1-40.

Căutarea — vezi : adevărul

adevărului : Mt. 6, 33 ; 7, 7 ; 13, 45 ; 18, 12 ; 22, 16 ; Mc. 12, 12 și 14 ; Lc. 2, 15 și 44 ; 11, 9 ; 12, 31 ; 13, 6 și 24 ; 15, 4 ; 17, 33 ; 19, 10 ; 20, 21 ; 24, 5 ; In. 7, 18 și 34 ; 8, 21 și 50 ; 13, 33 ; 19, 12 ; Rom. 2, 7 ; 3, 11 ; 10, 20 ; I Cor. 1, 22 ; Evr. 13, 14 ; Iac. 1, 5-6 ; I In. 3, 22 ; 5, 14-15 ; Ap. 9, 6 ;

și cunoașterea (descoperirea) adevărului : Lc. 1, 77 ; 2, 15 și 17 și 44 ; 11, 9 și 52 ; In. 15, 15 ; 17, 26 ; 18, 15 ; Fap. 1, 19 ; 2, 14 și 28 ; 4, 10 și 16 ; 7, 13 ; 9, 42 ; 13, 38 ; 15, 18 ; 19, 17 ; 28, 22 și 28 ; Rom. 1, 19 ; 2, 20 ; 9, 22-23 ; 11, 33 ; 15, 14 ; 16, 26 ; I Cor. 1, 5 și 22 ; 8, 1 și 7 și 10-11 ; 12, 3 și 8 ; 13, 2 și 5 și 8 ; 14, 6 ; 15, 1 ; II Cor. 2, 14 ; 4, 6 ; 6, 6 ; 8, 1 și 7 ; 10, 5 ; 11, 6 ; Gal. 1, 11 ; Ef. 1, 9 ; 3, 3 și 5 și 10 și 19 ; 4, 3 ; 6, 19 și 21 ; Filip. 1, 22 ; 3, 8 ; 4, 6 ; Col. 1, 27 ; 2, 3 ; 4, 7 și 9 ; I Tes. 2, 6 ; I Tim. 4, 8 ; 6, 20 ; I P. 3, 7 ; II P. 1, 5-6 și 16 ; 3, 1 și 18 ; Ap. 9, 6 ;

lui Dumnezeu : Lc. 2, 15 și 17 și 49 ; 11, 13 ; 12, 31 ; 15, 10 ; Rom. 3, 10-11 ;

păcii cu toată lumea : Mc. 9, 50 ; Rom. 12, 18 ; 14, 19 ; II Cor. 13, 11 ; Ef. 4, 29 ; Col. 4, 6 ; Evr. 12, 14 ;

căutați și veți afla : Mt. 7, 7 ; 21, 22 ; Mc. 11, 24 ; Lc. 11, 9-10 și 13 ; In. 14, 13 ; 15, 17 ; 16, 23-24 ; Iac. 1, 5-6 ; I In. 3, 22 ; 5, 14-15.

Cauza

pricina, motivul : Mt. 19, 3 și 10 ; Lc. 8, 47 ; Fap. 10, 21 ; 22, 24 ; 28, 20 ; II Tim. 1, 6 și 12 ; Tit 1, 13 ; Evr. 2, 11 ; 5, 9.

Cearta

efectul păcatului : Rom. 1, 29 ; I Cor. 3, 3 ; 6, 4-7 ; II Cor. 1, 12-20 ; Gal. 5, 19-20 ; Iac. 3, 14 ;

cauzată de poftă : Rom. 7, 23 ; Gal. 5, 17 ; Iac. 4, 1 și 5 ; I P. 2, 11 ; de viclenie și nesinceritate : I Cor. 8, 2 ; I Tim. 1, 4 și 7 ; 4, 7 ; 5, 21 ; 6, 4 și 13-14 ; II Tim. 2, 14 și 16 și 23 ; Tit 1, 14 ; 3, 9 ;

se evită prin suportarea nedreptății : Mt. 5, 39-40 ; Lc. 6, 29 ; Rom. 12, 18-21 ; 14, 1 ; I Cor. 6, 7 ; 11, 16 ; I Tes. 5, 15 ; I Tim. 1, 4 ; II Tim. 2, 14 ;

Hristos exemplu de blîndețe și răbdare : Mt. 12, 19 ; cf. Is. 42, 2.

Ceasul

Mt. 8, 13 ; 10, 19 ; 14, 15 ; 17, 18 ; 18, 1 ; 20, 3 și 5-6 și 9 și 12 ; 24, 36 și 44 și 50 ; 25, 13 ; 26, 40 și 45 și 55 ; 27, 45-46 ; Mc. 6, 35 ; 11, 11 ; 13, 11 și 32 ; 14, 35 și 37 și 41 ; 15, 25 și 33-34 ; Lc. 1, 10 ; 2, 38 ; 7, 21 ; 10, 21 ; 12, 12 și 39-40 și 46 ; 13, 31 ; 14, 17 ; 20, 19 ; 22, 14 și 53 și 59 ; 23, 44 ; 24, 33 ; In. 1, 39 ; 2, 4 ; 4, 21 și 23 și 52-53 ; 5, 25 și 28 și 35 ; 7, 30 ; 8, 20 ; 11, 9 ; 12, 23 și 27 ; 13, 1 ; 16, 2 și 4 și 21 și 25 și 32 ; 17, 1 ; 19, 14 și 27 ; Fap. 2, 15 ; 3, 1 ; 5, 7 ; 10, 3 și 9 și 30 ; 16, 18 și 33 ; 19, 34 ; 22, 13 ; 23, 23 ; Rom. 13, 11 ; I Cor. 4, 11 ; 15, 30 ; II Cor. 7, 8 ; Gal. 2, 5 ; I Tes. 2, 17 ; Filim. 15 ; I In. 2, 18 ; Ap. 3, 3 și 10 ; 9, 15 ; 11, 13 ; 14, 7 și 15 ; 17, 12 ; 18, 10 și 16 și 19.

Cenușă

Mt. 11, 21 ; Lc. 10, 13 ; Evr. 9, 13.

Cerere

rugăminte : Mt. 5, 42 ; 6, 8 ; 7, 7 și 9-10 ; 14, 7 ; 18, 19 ; 20, 20 și 22 ; 21, 22 ; 27, 20 și 58 ; Mc. 6, 22-25 ; 10, 35 și 38 ; 11, 24 ; 15, 8 și 43 ; Lc. 1, 63, 6, 30 ; 11, 9-13 ; 12, 48 ; 23, 23 și 25 și 52 ; In. 4, 9-10 ; 11, 22 ; 14, 13-14 ; 15, 7 și 16 ; 16, 23-24 și 26 ; Fap. 3, 2 și 14 ; 7, 46 ; 9, 2 ; 12, 20 ; 13, 21 și 28 ; 16, 29 ; 25, 3 și 15 ; I Cor. 1, 22 ; Ef. 3, 13 și 20 ; Col. 1, 9 ; Iac. 1, 5-6 ; 4, 2-3 ; I P. 3, 15 ; I In. 3, 22 ; 5, 14 și 16 ;

fiilor lui Zevedei : Mt. 20, 20-23 ; Mc. 10, 35-40.

Cerul

cerurile : Fac. 1, 1 ; 1, 8 ; 2, 1 și 5 ; 6, 17 ; 22, 15 ; Ieș. 17, 14 ; 24, 10 ; Lev. 26, 19 ; Deut. 3, 24 ; 4, 36 ; 10, 14 ; 26, 15 ; 28, 23 ; Jud. 5, 4 ; II Rg. 18, 9 ; III Rg. 8, 27 ; Neem. 9, 6 ; Iov. 3, 4 ; 11, 8 ; 14, 12 ; Pild. 23, 5 ; Is. 24, 21 ; Ier. 2, 12 ; Iez. 8, 3 ; 10, 1 ; Dan. 2, 28 ; 4, 20 ; Am. 9, 6 ; Zah. 5, 9 ;

Mt. 3, 16-17 ; 5, 12 și 34 ; 6, 9-10 și 20 și 26 și 32 ; 10, 32-33 ; 11, 23 ; 14, 19 ; 16, 1-3 și 19 ; 18, 10 și 14 și 18-19 și 23 și 35 ; 19, 12 și 14 și 21 și 23 ; 20, 1 ; 21, 25 ; 22, 30 ; 23, 22 ; 24, 29-31 și 35-36 ; 26, 64 ; 28, 2 și 18 ; Mc. 1, 10-11 ; 4, 32 ; 6, 41 ; 7, 34 ; 8, 11 ; 10, 21 ; 11, 30-31 ; 12, 25 ; 13, 25 și 31-32 ; 14, 62 ; 16, 19 ; Lc. 2, 15 ; 3, 21-22 ; 4, 25 ; 6, 23 ; 8, 5 ; 9, 16 și 54 și 58 ; 10, 15 și 18 și 20 ; 11, 2 și 16 ; 12, 33 ; 13, 19 ; 15, 7 și 18 și 21 ; 17, 24 și 29 ; 18, 13 și 22 ;

19, 38 ; 20, 4-5 ; 21, 11 și 26 ; 22, 43 ; 24, 51 ; In. 1, 32 și 51 ; 3, 13 și 27 ; 6, 31-33 și 38 ; 8, 41-42 și 50-51 și 58 ; 12, 28 ; 17, 1 ; Fap. 1, 10-11 ; 2, 2 și 5 și 34 ; 3, 21 ; 4, 12 ; 7, 42 și 55-56 ; 9, 3 ; 10, 11-12 și 16 ; 11, 5-6 și 9-10 ; 19, 35 ; 22, 6 ; 26, 13 ; Rom. 1, 18 ; 10, 6 ; II Cor. 5, 1-2 ; 12, 2 ; Gal. 1, 8 ; Ef. 4, 10 ; 6, 9 ; Filip. 3, 20 ; Col. 1, 5 și 16 și 23 ; 4, 1 ; I P. 1, 4 și 12 ; 3, 22 ; II P. 1, 18 ; Ap. 4, 1-2 ; 6, 13-14 ; 8, 1 și 10 ; 9, 1 ; 10, 1 și 4-5 și 8 ; 11, 6 și 12-13 și 15 și 19 ; 12, 1 și 3-4 și 7-8 și 10 și 12 ; 14, 2 ; 15, 1 și 5 ; 19, 1 și 11 și 14 ; 21, 1.

Cer nou și pământ nou : Rom. 8, 19-25 ; II P. 3, 13 ; Ap. 21, 1-8 ;

oștirea cerului : Deut. 4, 19 ; 17, 3 ; III Rg. 22, 19 ; IV. Rg. 17, 17 ; 21, 3 ; II Par. 18, 18 ; Neem. 9, 6 ; Is. 34, 4 ; Ier. 8, 2 ; 19, 13 ; 33, 22 ; Dan. 4, 35 ; Sof. 1, 5 ;

roua cerului : Fac. 27, 29 ; Dan. 4, 15 și 23 și 25 și 33 ;

semne în cer : Ier. 10, 2 ; Ioel. 2, 30 ;

ziditorul cerurilor : Fac. 14, 19 ; 14, 22.

Cercetare

Căutare, iscodire, ispitire : Mt. 2, 8 ; Lc. 1, 68 ; 7, 16 ; 19, 44 ; 23, 14 ; In. 5, 39 ; Fap. 17, 11 ; 25, 26 ; Rom. 8, 27 ; I Cor. 2, 10 ; 10, 25 și 27 ; 11, 28 ; Gal. 6, 4 ; I P. 1, 10-11 ; I In. 4, 1 ; Ap. 2, 23.

Cerșetori

Mt. 9, 27 ; 20, 30 ; Mc. 10, 46-48 ; Lc. 16, 3 ; 17, 13 ; 18, 35 ; In. 9, 8 ; Fap. 3, 1-10.

Ce spurcă

pe om : Mt. 15, 10-20 ; Mc. 7, 14-23 ; Fap. 10, 15 ; Rom. 14, 14 ; I Tim. 4, 4 ; Tit 1, 15.

Cetate

cetățean, cetățenie : Mt. 4, 5 ; 12, 25 ; 21, 10 ; 22, 7 ; 26, 18 ; Lc. 14, 21 ; 19, 14 și 41 și 43 ; 24, 49 ; In. 4, 5 ; Fap. 18, 10 ; 21, 39 ; 22, 28 ; II Cor. 11, 26 ; Ef. 2, 12 ; Filip. 3, 20 ; Evr. 11, 10 ; 12, 22 ; 13, 14 ; Ap. 3, 12 ; 11, 2 ; 21, 2 și 18 și 21 și 23 ; 22, 2.

Cheia

Mt. 16, 19 ; 18, 18 ; Lc. 8, 31 ; 11, 52 ; In. 20, 23 ; Ap. 1, 18 ; 3, 7 ; 9, 1 ; 20, 1 ;

împărăției cerurilor : Mt. 16, 19 ; 18, 18 ; In. 20, 23 ;

adîncului : Lc. 8, 31 ; Ap. 1, 18 ; 9, 1 ; 20, 1 ;

cunoștinței : Mt. 23, 13 ; Lc. 11, 52 ;

lui David : Lc. 1, 32 ; Ap. 3, 7.

Chemarea

Mt. 2, 7 ; 4, 19 și 21 ; 10, 1 ; 11, 28 ; 15, 32 ; 19, 21 ; 20, 8 și 16 și 25 ; 21, 38 ; 22, 4 ; și 14 ; 25, 34 ; 28, 6 ; Mc. 1, 17 și 20 ; 3, 13 ; 6, 31 ; 10, 21 ; 12, 7 ; 15, 35 ; Lc. 18, 22 ; In. 1, 48 ; 4, 29 ; 10, 3 ; 11, 28 și 43 ; 21, 12 ; Fap. 7, 3 și 34 ; 9, 14 și 21 ; 13, 2 ; 16, 10 ; 22, 16 ; Rom. 1, 1 și 6-7 ; 4, 17 ; 8, 28 și 30 ; 9, 11 și 24 ; 10, 12 ; și 14 ; 11, 29 ; I Cor. 1, 1-2 și 9, și 24 și 26 ; 7, 15 și 20 ; Gal. 1, 6 și 15 ; 5, 13 ; Ef. 1, 18 ; 4, 1 și 4 ; Filip. 3, 14 ; Col. 3, 15 ; I Tes. 2, 12 ; 4, 7 ; 5, 24 ; II Tes. 1, 11 ; I Tim. 6, 12 ; II Tim. 1, 9 ; 2, 22 ; Evr. 3, 1 ; 9, 15 ; Iac. 5, 14 ; I P. 1, 15 și 17 ; 2, 9 și 21 ; 3, 9 ; 5, 10 ; II P. 1, 3 și 10 ; Iud. 1 ; Ap. 17, 1 și 14 ; 19, 17 ;

lui Iisus ca Mesia : Mt. 3, 17 ; 12, 18 ; 17, 5 ; Lc. 3, 22 ; 9, 35 ; In. 5, 32 ; Fap. 3, 22 ; I P. 2, 6 ; II P. 1, 17.

Apostolilor : Mc. 3, 13-14 ; 6, 7 ; Lc. 6, 13-16 ; 9, 1 ; cf. Mt. 10, 1 ; Fap. 9, 15 ; 13, 2 ; 16, 10 ; 26, 16-18 ; Rom. 1, 1 ; Gal. 1, 1 și 15-16 ; Evr. 5, 4 ;

credincioșilor : Mt. 20, 1-16 ; 24, 31 ; Mc. 13, 27 ; Lc. 18, 7 ; Rom. 8, 32-33 ; I Cor. 7, 20-23 ; Ef. 1, 16-19 ; 2, 4-9 ; 4, 1-4 ; Col. 3, 12 ; I Tes. 2, 12 ; Tit 1, 1 ; I P. 2, 9 ; Ap. 17, 14 ;

neamurilor la mîntuire : Fap. 9, 15 ; 13, 2 ; 22, 21 ; Rom. 12, 11-16 ; 15, 18-19 ; Gal. 1, 15-16 ; 2, 7 ; 3, 6 ; I Tim. 2, 7 ;

celor însetați : In. 7, 37 ; cf. 6, 35 ; 4, 14 ; Ap. 22, 17.

Efectuată din veșnicie : Rom. 8, 28-29 ; Ef. 1, 4 ; 3, 11 ; 5, 27 ; I Tes. 4, 7 ; II Tes. 2, 13 ; II Tim. 1, 9 ;

nu după merite proprii : Rom. 9, 11 ; I Cor. 1, 26-29 ; II Tim. 1, 9 ;

ci prin har : Rom. 11, 5 ; cf. 4, 4-5 ; Gal. 1, 15 ; 5, 3 ; II Tim. 1, 9 ;

la înfiere prin Hristos : Rom. 8, 28-29 ; Ef. 1, 5 ; 5, 27 ; I Tes. 4, 7 ; Evr. 9, 15 ; I P. 2, 9 ;

spre mîntuire : Rom. 9, 23 ; I Tes. 5, 9 ; II Tes. 2, 13-14 ; I Tim. 2, 4 ; II P. 3, 9 ;

adresată tuturor oamenilor : Mt. 9, 13 ; 12, 7 ; Mc. 2, 17 ; Lc. 5, 32 ; I Tim. 1, 15 ; II P. 1, 10.

Chifa

In. 1, 42 ; I Cor. 1, 12 ; 3, 22 ; 9, 5 ; 15, 5 ; Gal. 1, 18 ; 2, 9 și 11 și 14.

Chip — vezi : icoane

Mt. 22, 20 ; Mc. 12, 16 ; 16, 12 ; Lc. 3, 22 ; 20, 24 ; In. 12, 45 ; 14, 9 ; Fap. 7, 44 ; 19, 35 ; Rom. 1, 23 ; 8, 29 ; 12, 2 ; I Cor. 11, 7 ; 13, 12 ; 15, 49 ; II Cor. 3, 18 ; 4, 4 ; Gal. 4, 19 ; Ef. 4, 1 și 24 ; Filip. 2, 6-7 ; Col. 1, 15 ; 2, 17 ; 3, 9-10 ; Evr. 1, 3 ; 8, 5 ; 9, 9 ; 10, 1 ; I P. 1, 14-15 ; I In. 2, 15-17 ; Ap. 13, 14-15 ; 14, 9 și 11 ; 15, 2 ; 16, 2 ; 19, 20 ; 20, 4.

al lui Dumnezeu : In. 12, 45 ; 14, 9 ; II Cor. 4, 4 ; Ef. 4, 24 ; Filip. 2, 6 ; Col. 1, 15 ; Evr. 1, 3 ;

al heruvimilor : Ieș. 25, 18-20 și 22 ; 26, 1 ; 26, 31 ; III Rg. 6, 23-32 ; 6, 35 ;

veacului acestuia : Rom. 12, 2 ; Col. 3, 9-10 ; I P. 1, 14 ; I In. 2, 15-17 ; cf. Mt. 6, 24 ;

și umbra celor cerești : Fap. 7, 44 ; Col. 2, 17 ; Evr. 8, 5 ; 9, 9 ; 10, 1.

Cina

cea de taină : Mt. 20, 28 ; 26, 17-29 ; Mc. 14, 22-25 ; Lc. 22, 13-20 ; In. 6, 53-58 ; I Cor. 10, 16-22 ; 11, 17-34 ;

vezi și Lc. 14, 12 și 16-24 ; In. 13, 2 ; 21, 20 ; Ap. 3, 20.

Cincizecime

sărbătoarea cincizecimii : Ieș. 34, 22 ; Lev. 23, 15-21 ; Deut. 16, 9.

Pogorîrea Duhului Sfînt : Fap. 1, 5 ; 2, 1 ; 4, 31 ; 20, 16 ; I Cor. 16, 8.

Cinstirea

respectul, prețuirea : Mt. 15, 4 și 6 și 8 ; 19, 19 ; 27, 6 și 9 ; Mc. 7, 6 și 10 ; 10, 19 ; Lc. 18, 20 ; In. 4, 44 ; 5, 23 ; 8, 49 ; 12, 26 ; Fap. 4, 34 ; 5, 2, 3 și 34 ; 7, 16 ; 19, 19 ; 20, 24 ; 28, 10 ; Rom. 2, 7 și 10 ; 9, 21 ; 12, 10 ; 13, 7 ; I Cor. 3, 12 ; 6, 20 ; 7, 23 ; 12, 23-24 ; Ef. 6, 2 ; Col. 2, 23 ; I Tes. 4, 4 ; I Tim. 1, 17 ; 5, 3 și 17 ; 6, 1 și 16 ; II Tes. 2, 20-21 ; Evr. 2, 7 ; 3, 3 ; 5, 4 ; 13, 11 ; Iac. 5, 7 ; I P. 1, 7 și 19 ; 2, 7 și 17 ; 3, 7 ; II P. 1, 4 și 17 ; Ap. 4, 9 și 11 ; 5, 12-13 ; 7, 12 ; 17, 4 ; 18, 12 și 16 și 19 ; 21, 11 și 19 și 26.

Cîinele

Mt. 7, 6 ; 15, 26 ; Mc. 7, 27 ; Lc. 16, 21 ; Filip. 3, 2 ; II P. 2, 22 ; Ap. 22, 15.

Cîntarea

serafimilor : Is. 6, 2-4 ;

Anei, mama lui Samuil : I Rg. 2, 1-10 ;

Deborei și a lui Barac : Iud. 5, 1-31 ;

îngerilor : Lc. 2, 13-14 ;

Elisabetei : Lc. 1, 42-45 ;

Fecioarei : Lc. 1, 46-55 ;

lui Zaharia : Lc. 1, 67-80 ;

dreptului Simeon : Lc. 2, 25-35 ;

prorociței Ana : Lc. 2, 38 ;

lui Moise : Ieș. 15, 1 ; 15, 6 și 13 ; Deut. 32, 4 ; Ap. 15, 3-4 ;

cocoșului : Mt. 26, 75 ; Mc. 14, 72 ; Lc. 22, 61 ; In. 18, 27 ;

de laudă : Mt. 26, 30 ; Mc. 14, 26 ; Fap. 16, 25 ; I Cor. 14, 26 ; Ef. 5, 19 ; Col. 3, 16 ; I Tes. 5, 18 ; II Tes. 1, 3 ; Evr. 13, 15 ; Iac. 5, 13 ; I P. 2, 5 ; 4, 11 ; Ap. 5, 9 ; 14, 3 ; 15, 3.

Cirtirea

defăimarea, murmurarea : Mt. 9, 11-12 ; 11, 19 ; 20, 11 ; Mc. 2, 16-17 ; Lc. 5, 30 ; 7, 34 ; 15, 2 ; 19, 7 ; In. 6, 4 și 43 ; Fap. 11, 2-3 ; I Cor. 10, 10 ; Gal. 2, 12 ; Filip. 2, 14 ; I Tim. 6, 4 ; I P. 4, 9 ; Iud. 16.

Cocoșul

Mt. 26, 34 și 74 ; Mc. 14, 30 și 68 și 72 ; Lc. 22, 34 și 60 ; In. 13, 38 ; 18, 27.

Comori

vremelnice și veșnice : Mt. 6, 19-21 ; 19, 21 ; Lc. 12, 13-21 și 33-34 ; Col. 2, 3 ; I Tim. 6, 18-19 ; Evr. 13, 5 ; Iac. 5, 2-4 ; I P. 1, 4.

Complot

contra lui Iisus : Mt. 12, 14 ; 21, 45-46 ; 22, 15 ; 26, 3, 5 ; Mc. 3, 6 ; 12, 12-13 ; 14, 1-2 ; Lc. 6, 11 ; 20, 19-20 ; 22, 2 ; In. 5, 18 ; 7, 43-53 ; 11, 47-57 ; 12, 10-11.

Comportarea

dintre frați : Mc. 9, 34 și 50 ; In. 13, 35 ; Fap. 21, 6 ; Rom. 1, 11-12 ; 12, 5 și 10 și 16 ; 14, 13 și 19 ; 15, 5 și 7 și 14 ; 16, 16 ; I Cor. 7, 5 ; 11, 33 ; 12, 25 ; Gal. 5, 1 și 15 și 17 și 26 ; Ef. 4, 2, 32 ; 5, 21 ; Filip. 2, 3 ; Col. 3, 9 și 13 ; I Tes. 3, 12 ; 4, 18 ; 5, 11 și 15 ; II Tes. 1, 3 ; Tit 3, 3 ; Evr. 10, 24 ; Iac. 4, 11 ; 5, 9 și 16 ; I P. 4, 9 ; 5, 5 ; I In. 1, 7 ; 2, 5 ; 3, 10 ; 4, 20 ; Ap. 6, 4 ; 11, 10 ;

păstorilor sufletești : I Tim. 4, 7 ; 6, 20 ; II Tim. 2, 14-25 ; Tit 1, 4 ; 3, 8 ; față de indisciplinați și apostatați : I Cor. 5, 1-6 ; I Tim. 1, 20 ; II Tim. 2, 17.

Comunitarismul

primilor creștini : In. 15, 1-2 ; 17, 11 și 13 ; Fap. 2, 42 și 44 ; 4, 32 ; Rom. 12, 5 ; I Cor. 1, 9 și 30 ; 12, 13 și 27 ; II Cor. 8, 4 ; Filip. 23, 24 ; Col. 1, 24 ; I In. 1, 6-7 ; 3, 24 ; 5, 20.

Comuniunea

Ps. 132, 1 ; Fap. 2, 42 ; Rom. 15, 26-27 ; I Cor. 1, 9 ; 10, 16-17 ; II Cor. 6, 14 ; 8, 4 ; 9, 13 ; 13, 13 ; Gal. 2, 9 ; Filip. 1, 5 ; 2, 1 ; 3, 10 ; Filim. 6 ; Evr. 13, 16 ; I In. 1, 3 și 6-7. Vezi : Părtășania.

Conștiința

In. 8, 9 ; Fap. 23, 1 ; 24, 16 ; Rom. 2, 15 ; 9, 1 ; 13, 5 ; I Cor. 4, 4 ; 8, 7 și 12 ; 10, 25 și 27-29 ; II Cor. 1, 12 ; 4, 2 ; 5, 11 ; I Tim. 1, 5 și 19 ; 3, 9 ; 4, 2 ; II Tim. 1, 3 ; Tit 1, 18 ; Evr. 9, 9 și 14 ; 10, 2 și 22 ; 13, 18 ; I P. 2, 19 ; 3, 16 și 21 ;

mărturia cugetului : Lc. 12, 47 ; In. 9, 41 ; 15, 22 ; Fap. 23, 1 ; Rom. 9, 1 ; I Cor. 8, 7 și 12 ; II Cor. 1, 12-23 ; 2, 17 ; 4, 2 ; 7, 14 ; Evr. 13, 18 ; I P. 3, 15-16 ; I In. 3, 18-21 ;

judecătorul faptelor : Mt. 27, 3 ; In. 3, 19-20 ; 8, 9 ; Rom. 2, 15 ; Ver. 4, 12 ; 10, 2 ; I In. 3, 19-20 ;

să nu smintim conștiința altora : Mt. 18, 6-7 ; Mc. 9, 42-50 ; Lc. 17, 1-2 ; Rom. 14, 13 și 21 ; I Cor. 8, 12-13 ; 10, 28-32 ;

curățită prin sîngele lui Hristos : Lc. 1, 74-75 ; In. 7, 19 ; Tit 2, 14 ; I P. 1, 18-19 ; 3, 21 ; Evr. 9, 14 ; 10, 2-10 ; I In. 1, 7 ; Ap. 1, 5 ;

examinarea ei : Rom. 14, 21 ; I Cor. 11, 28 și 31 ; II Cor. 13, 5 ; Gal. 6, 4.

Convertirea

intoarcerea păcătoșului : Mt. 10, 13 ; 12, 44 ; 13, 15 ; 23, 37 ; 24, 18 și 31 ; Mc. 1, 33 ; 4, 12 ; 5, 30 ; 8, 38 ; 13, 27 ; Lc. 1, 16-17 ; 2, 39 ; 8, 55 ; 12, 1 ; 13, 24 ; 17, 4 și 30 și 37 ; 22, 32 ; In. 21, 20 ; Fap. 3, 19 ; 9, 35 și 40 ; 11, 21 ; 14, 15 ; 15, 3 și 19 și 36 ; 16, 18 ; 26, 18 și 20 ; 28, 27 ; II Cor. 3, 16 ; Gal. 4, 9 ; I Tes. 1, 9 ; Iac. 5, 19-20 ; I P. 2, 25 ; II P. 2, 22 ;

Dumnezeu nu vrea moartea păcătoșului : Mt. 18, 14 ; Lc. 5, 31-32 ; 15, 7 și 10 ; 18, 8 ; II P. 3, 9 ;

e necesară mîntuirii : Mt. 18, 3 ; 19, 14 ; Mc. 10, 15 ; Lc. 9, 46 ; 18, 16-17 ;

constă în oprirea de la păcat : Iac. 1, 26 ; I P. 3, 11 ; cf. Mt. 24, 43 ; Lc. 12, 39-40 ; Ap. 2, 25-26 ;

se realizează prin preoții consacrați : Lc. 1, 16 ; Fap. 11, 21 ; 14, 15 ; 26, 18 ; I Tes. 1, 9 ;

prin Sf. Scriptură : Fap. 8, 35-38 ; II Tim. 3, 16-17.

Exemple : convertirea Siharului : In. 4, 27-42 ;

famenului etiopian : Fap. 8, 26-40 ; II Tim. 3, 16-17 ;

Saul : Fap. 9, 1-22 ; cf. 8, 3 ; 13, 2 ; 22, 3-6 și 18-21 ; 26, 13 ; I Cor. 9, 1 ; 15, 8 ; Gal. 1, 13 ; I Tim. 1, 3 ;

Corneliu Sutașul : Fap. 10, 9-48.

Temnicerul din Filipi : Fap. 16, 30-34 ; cf. I Tes. 1, 9 ; I P. 2, 25.

și alții : Fap. 2, 37 și 41 ; 4, 4 ; 9, 35 ; 11, 21 ; 15, 3.

Copiii — vezi : fiii.

și Iisus : Mt. 18, 3-5 ; 19, 13-15 ; Mc. 10, 13-16 ; Lc. 18, 15-17 ;

lui Dumnezeu : Deut. 14, 1 ; Os. 1, 10 ; In. 1, 12 ; 11, 52 ; Rom. 8, 15 și 35 ; Gal. 3, 26 ; Ef. 3, 17 ; I In. 2, 28-29 ; 3, 1-10 și 18-21 ; III In. 11 ;

(fiii) oamenilor : Deut. 32, 8 ; I Rg. 8, 39 ; II Par. 6, 30 ; Ier. 32, 19 ; Pild. 3, 33 ; Iez. 31, 14 ; Dan. 2, 38 ; 5, 21 ; 10, 16 ; Ioel. 1, 12 ; Mih. 5, 6.

Binecuvîntarea copiilor : Fac. 48-16 ;

jertfirea copiilor (lui Moloch) : Iez. 23, 39 ; Is. 57, 5 ;

învățarea (creșterea) copiilor : Deut. 4, 10 ; 11, 19 ; Ios. 4, 22 ; Pild. 22, 6 ; Ier. 9, 20 ;

binecuvîntarea de la Dumnezeu pentru părinți : Fac. 4, 1-2 ; 30, 22 ; I Rg. 1, 10-11 ; 1, 20 ; 2, 1 ; Lc. 1, 13-17 ; 1, 25 ; 2, 58 ;
și părinții : Mt. 15, 4 ; Mc. 7, 10 ; Lc. 18, 20 ; Ef. 6, 1-3 ; Col. 3, 20 ; Evr. 12, 9-10 ; cf. Mt. 7, 11.

Corabia

Mt. 8, 23 ; 9, 1 ; 13, 2 ; 14, 24 și 29 ; 15, 39 ; 24, 38 ; Mc. 4, 1 ; 5, 18 ; 6, 47 și 51 și 54 ; 8, 10 și 13 ; Lc. 5, 2-3 și 7 ; 8, 22 și 37 ; 17, 27 ; Fap. 15, 39 ; II Cor. 11, 25 ; Evr. 9, 4 ; 11, 7 ; Iac. 3, 4 ; I P. 3, 20 ; Ap. 11, 19.

Corban

Mc. 7, 11-13 ; cf. Mt. 15, 5 ; 23, 18.

Corneliu

sutașul : Fap. 10, 1-48.

Cortul

pămîntesc și ceresc : Lc. 16, 9 ; Rom. 8, 23-24 ; I Cor. 15, 53-56 ; II Cor. 5, 1-21 ; Evr. 8, 2 ; 9, 11 ; II P. 1, 13 ; Ap. 7, 15 ; 15, 5 ; 21, 3.

mărturie : Ieș. 26, 6 și 7 și 12 și 13 și 15 și 27 și 35 ; 27, 21 ; 30, 18 și 26 și 36 ; 31, 7 ; 33, 7-8 ; 35, 11 ; 40, 6-35 ; Lev. 1, 1 ; 16, 16-33 ; Num. 1, 1 ; 3, 25-29 ; Deut. 31, 14-15 ; II Par. 1, 5 ; 24, 6 ; Pild. 2, 6 ;

Fap. 7, 44 ; Evr. 7, 19 ; 9, 1, 28 ; 10, 1 ; Ap. 15, 5.

Creația

Fap. 14, 15 ; 17, 24-26 ; cf. 7, 49-50 ; Mt. 23, 22 ; Rom. 1, 20 ; 8, 19-24 ; II Cor. 5, 17-18 ; Gal. 6, 15 ; Ef. 1, 10 ; Evr. 1, 10-14 ; 11, 3 ; II P. 3, 5-14 ; Ap. 4, 11 ; 10, 6 ; 14, 7 ; 21, 1.

Este opera lui Dumnezeu : Fac. 1, 1 ; Ps. 101, 26-27 ; 145, 6 ;

adusă la existență din nimic (prin voia sau cuvîntul lui Dumnezeu) : Ps. 33, 6 ; Înțel. 9, 1 ; II Macab. 7, 28 ;

există în timp. Fac. 1, 1 ; Ps. 15, 2 ; In. 17, 5 ;

e bună : Fac. 1, 17 ; 21, 25 ; I Tim. 4, 4.

Credincioșia

Mt. 24, 45 ; Lc. 16, 10 ; 22, 28-29 ; Rom. 3, 3 ; I Cor. 1, 9 ; 10, 13 ; I Tes. 5, 24 ; II Tes. 3, 3 ; II Tim. 2, 13 ; I In. 1, 9 ;

lui Dumnezeu : Rom. 3, 3 ; 15, 8 ; I Cor. 1, 9 ; 10, 13 ; I Tes. 5, 24 ; II Tes. 3, 3 ; II Tim. 2, 13 ; I In. 1, 9 ;

în împlinirea promisiunilor : Lc. 1, 45 ; Rom. 15, 8 ; II Cor. 1, 20 ; Tit. 1, 2 ; Evr. 6, 17-19 ; 9, 15 ; 10, 23 ; 11, 11 ; II P. 3, 9 ;

în iertarea păcatelor : Mt. 18, 11 ; Lc. 9, 55 ; In. 3, 17 și 19 ; 8, 15 ; I In. 1, 9 ;

acordarea ajutorului în ispite : Lc. 11, 4 ; I Cor. 10, 13 ; Iac. 1, 2 ; II P. 2, 9 ;

în ocrotirea credincioșilor : I Cor. 1, 8-9 ; I Tes. 3, 13 ; 5, 23-24 ; II Tes. 3, 3 ; II P. 3, 14 ; I In. 1, 3.

Credința

Mt. 8, 10 ; 9, 2 și 22 și 29 ; 15, 28 ; 17, 20 ; 21, 21 ; Mc. 2, 5 ; 4, 40 ; 5, 34 ; 10, 52 ; 16, 16-17 ; Lc. 5, 20 ; 7, 9 și 50 ; 8, 25 și 48 ; 10, 17 ; 16, 31 ; 17, 5-6 și 19 ; 18, 8 și 42 ; 22, 32 ; In. 3, 18 și 36 ; 6, 29 ; 8, 24 ; Fap. 3, 16 ; 6, 5 ; și 7 ; 14, 9 și 22 și 27 ; 15, 9 ; 16, 5 ; Rom. 1, 5 și 8 și 12 și 16-17 ; 3, 3 și 25 și 27-28 și 30-31 ; 4, 5 și 9 și 11 și 13-14 și 16 și 19-20 ; 5, 1-2 ; 9, 30 și 32 ; 10, 6 și 8-9 și 17 ; 11, 20 ; 14, 1 și 22-23 ; 16, 26 ; I Cor. 2, 5 ; 13, 2 și 13 ; 16, 13 ; II Cor. 1, 24 ; 4, 13 ; 5, 7 ; 8, 7 ; 10, 15 ; 13, 5 ; Gal. 1, 23 ; 3, 2 și 5 și 7-9 și 11-12 și 14 și 23-25 ; 5, 5-6 și 22 ; Ef. 2, 8 ; 3, 17 ; 4, 5 și 13 și 29 ; 6, 16 și 23 ; Filip. 1, 25 ; 3, 9 ; Col. 1, 4 și 23 ; 2, 7 ; I Tes. 1, 3 și 8 ; 3, 2 și 5-7 și 10 ; II Tes. 1, 3-4 și 11 ; 3, 2 ; I Tim. 1, 2 și 19 ; 2, 7 și 15 ; 3, 9 ; 4, 1 și 6 și 12 ; 5, 8 și 12 ; II Tim. 1, 5 și 13 ; 2, 12 și 18 ; 3, 8 și 10 ; 4, 7 ; Tit 1, 1 și 4 și 13 ; 2, 10 ; Filim. 6 ; Evr. 4, 2 ; 6, 12 ; 10, 22 și 29 și 38-39 ; 11, 1 și 3-34 ; 12, 2 ; 13, 7 ; Iac. 1, 3 și 6 ; 2, 5 și 14 și 17-18 și 20 și 22 și 24 și 26 ; 5, 15 ; I P. 5, 9 ; II P. 1, 1 și 5 ; I In. 3, 23 ; Iud. 3, 20 ; Ap. 2, 19 ; 13, 10.

Puterea ei : Mt. 7, 7-8 ; 17, 20 ; 21, 21-22 ; Mc. 9, 23 ; 11, 22-24 ; 16, 17 ; Lc. 10, 17 ; 17, 6 ; In. 14, 12-14.

Roadele ei : Rom. 8, 24 ; II Cor. 4, 18 ; 11, 1-33 ; Iac. 5, 15 ; I In. 5, 1-13 ; Ap. 13, 10.

Credincioși și necredincioși : I Cor. 10, 21 ; II Cor. 6, 14 ; 7, 1 ; Ef. 5, 11 ; Evr. 11, 6 ; I In. 3, 6 ;

fără fapte e moartă : Mt. 7, 26-27 ; 25, 34-36 ; Lc. 3, 11 ; Iac. 2, 14-26 ; II P. 1, 5 ; I In. 3, 17-18 ;

trebuie să fie statornică : Ef. 4, 1 ; Filip. 1, 27 ; Col. 1, 10 ; I Tes. 4, 1 ; Iud. 3, 19 ;

se verifică prin dragoste : Gal. 5, 6 ; Col. 1, 3-11 ; I Tim. 1, 5 ; Evr. 6, 10 ; I In. 1, 7-10 ; 3, 11-24 ;

situația ei la a II-a venire : Lc. 18, 8 ; Evr. 10, 37-39 ;

la naștere și creștere prin predică : Rom. 10, 17 ; cf. Mt. 24, 14 și 24 ; 28, 19 ; Mc. 16, 15-16 ;

lui Avraam : Fac. 15, 6 ; In. 8, 56 ; Rom. 4, 16.

Creșterea

Mt. 6, 28 ; 13, 32 ; Mc. 4, 3 ; Lc. 1, 30 ; 13, 19 ; In. 3, 30 ; Fap. 6, 7 ; 7, 17 ; 12, 24 ; 19, 20 ; I Cor. 3, 6 ; II Cor. 9, 10 ; 10, 15 ; Ef. 2, 21 ; 4, 15 ; Col. 1, 6 și 10 ; 2, 19 ; I P. 2, 2 ; II P. 3 18.

Creștini

numiți mai întâi în Antiohia : Fap. 2, 37-47 ; 11, 26 ; 26, 28 ; I P. 4, 16 ;
 izbăviți de Lege : Rom. 7, 1-6 ; cf. 6, 14 ; 8, 2 ; II Cor. 11, 2 ; Gal.
 2, 19-21 ; 5, 22 ; Col. 2, 20-23 ;
 trăiesc după Duh : In. 6, 63 ; 8, 32 și 36 ; Rom. 8, 1-39 ; I Cor. 15, 45 ;
 II Cor. 3, 7-8 ;
 în așteptarea mântuirii : Rom. 8, 12-14 ; II Cor. 4, 16-18 ; 5, 1-10 ;
 I P. 4, 12-19 ;
 caracterizați prin devotament total față de Hristos : Rom. 8, 29-39 ;
 I Cor. 15, 49-50 ; II Cor. 3, 18 și cap. 11 ; Ef. 6, 12 ; Col. 1, 18 ;
 sînt Biserica lui Dumnezeu : In. 2, 19 ; 4, 23 ; Rom. 8, 9 ; 12, 1 și 4-5 ;
 I Cor. 3, 16-23 ; 6, 19-20 ; II Cor. 6, 16 ; Gal. 4, 6 ; Evr. 3, 6.

Crinii

cîmpului : Mt. 6, 28 ; Lc. 12, 27 ;

Crucea

crucificarea : Mt. 10, 38 ; 16, 24 ; 20, 19 ; 23, 34 ; 26, 2 ; 27, 22-23 și 26
 și 31 și 35 și 38 și 40 și 42 ; 28, 5 ; Mc. 8, 34 ; 15, 13-15 și 20-21 și 24-25 și
 27 și 30 și 32 ; 16, 16 ; Lc. 9, 23 ; 14, 27 ; 23, 21 și 23 și 26 și 33 ; 24, 20 ;
 In. 19, 6 și 10 și 15-20 și 25 și 31 și 41 ; Fap. 2, 23 și 36 ; 4, 10 ; I Cor. 1, 13
 și 17-18 și 23 ; 2, 2 și 8 ; II Cor. 13, 4 ; Gal. 2, 19-20 ; 3, 1 ; 5, 11 și 24 ;
 6, 12 și 14 ; Ef. 2, 16 ; Filip. 2, 8 ; 3, 18 ; Col. 1, 20 ; 2, 14 ; Evr. 12, 2 ;
 Ap. 11, 9 ;

purtarea ei : Mt. 10, 38 ; 16, 24 ; Mc. 8, 34 ; Lc. 9, 23 ; 14, 27.

identificată cu Evanghelia : Rom. 1, 16 ; I Cor. 1, 18 și 23-24 ; 2, 2 și
 4 ; Gal. 6, 14 ; Ef. 2, 16 ; Evr. 9, 28 ;

prefigurată în V. T. : Num. 21, 9 ; cf. In. 3, 14-15 ; Ieș. 17, 11-12 ;
 Is. 62 ;

materială : Mt. 27, 32 ; Mc. 15, 21 și 30 ; In. 19, 17 și 25 și 31 ;
 spiritulă : Mt. 10, 38 ; 16, 24-26 ; Mc. 8, 34 ; Lc. 9, 23 ; 14 ; In. 17, 1 ;
 12, 32-33 ; Lc. 24, 26 ; Filip. 2, 8-9 ; Col. 1, 19-20 ; I P. 2, 24 ;

semnul Sfînt de biruință : Mt. 24, 30 ; Mc. 10, 16 ; Lc. 24, 50 ; Fap.
 6, 6 ; I Tim. 2, 8 ; 4, 14 ; Ap. 7, 2-3 ; cf. Fap. 14, 23 ; Fac. 48, 13-15 ; Ieș.
 17, 11-12 ;

persecutați pentru ea : I Cor. 15, 30 ; Gal. 5, 11 ; 6, 12 ; Filip. 3, 18 ;
 potrivnicii crucii : Rom. 16, 18 ; Filip. 3, 18-19 ; II P. 2, 1 ;

trebuie cinstită deoarece este :

- jertfelnicul lui Hristos : Evr. 9, 28 ;
- mijlocitoarea mării lui Hristos : Lc. 24, 26 ; Filip. 2, 8-9 ;
- arma prin care ne-am cîștigat mîntuirea : In. 12, 32-33 ; Ef.
 2, 16 ; Col. 1, 19-20 ; I P. 2, 24 ;
- pecetea lui Dumnezeu : Iez. 9, 4-6 ; Ap. 7, 2-3 ; 9, 4 ;
- semnul Fiului Omului, la a doua venire : Mt. 24, 30 ;
- Apostolii se lăudau întru ea : I Cor. 1, 18 ; Gal. 6, 14.

Cugetul — vezi : conștiința

inimi : Mt. 22, 37 ; Mc. 12, 30 și 33 ; Lc. 10, 27 ; Fap. 23, 1 ; 24, 16 ; Rom. 2, 15 ; 9, 1 ; 13, 5 și 9 ; I Cor. 8, 7 și 10 și 12 ; 10, 25-29 ; II Cor. 1, 12 ; 2, 17 ; 4, 2 ; 5, 11 ; 7, 14 ; 11, 10 și 31 ; I Tim. 1, 5 și 19 ; 3, 9 ; 4, 2 ; II Tim. 1, 3 ; Evr. 9, 14 ; 10, 22 ; 13, 18 ; I P. 2, 19 ; 3, 16 și 21.

Cuminecătura

anunțată : In. 6, 26, 33 și 48-58 ; cf. I Cor. 6, 3-4 ;
 așezată la Cina de taină : Mt. 26, 26-29 ; Mc. 14, 22-25 ; Lc. 22, 14-20 ; I Cor. 5, 7 ; 11, 22-29.
 Este trupul și singele Domnului : I Cor. 10, 16-17 ; 11, 24-26 ; cf. Mt. 26, 26-28 ;
 e taina iertării păcatelor : Mt. 20, 28 ; 26, 28 ; Evr. 9, 22-23 și 28 ;
 e jertfa eare o reactualizează, continuă sau o permanentizează pe cea de pe Golgota : Mt. 26, 27-28 ; I Cor. 11, 24-25 ;
 ospăț comemorativ : Lc. 22, 19 ; I Cor. 11, 24-26 ;
 săvârșită numai de persoane consacrate : Mt. 28, 19 ; cf. 11, 18 ; In. 20, 22-23 ; I Cor. 4, 1 ; 12, 28-30 ; Ef. 4, 11 ; Evr. 13, 10 ; Iac. 5, 14.
 Se săvârșește cu pline dospită (artos) nu cu azimă : Fap. 2, 42-46 ; 20, 7 ; I Cor. 10, 16 ; 11, 21 ;
 dă nădejde în nemurire și încredințează despre învierea trupurilor spre viața veșnică : In. 6, 50-51 și 54 ;
 primirea cu nevrednicie aduce osindă : I Cor. 11, 27-29 ;
 primitorii : toți credincioși botezați, inclusiv copii : In. 6, 53 ;
 se împărtășește și credincioșilor sub ambele forme : In. 6, 53 ; I Cor. 10, 21.

Cumpăna

Ap. 5, 9 ; 6, 5.

Cumpărarea

și răscumpărarea : Mt. 13, 44 și 46 ; 25, 9-10 ; 27, 7 ; Lc. 14, 18-19 ; 17, 28 ; 22, 36 ; In. 6, 5 ; 13, 29 ; I Cor. 6, 20 ; 7, 23 și 30 ; Ap. 3, 18 ; 13, 17.

Cumpătarea

sobrietatea : Lc. 21, 34 ; Fap. 15, 29 ; 24, 25 ; Rom. cap. 14 ; I Cor. 6, 12 ; 7, 9 ; 9, 25 ; 10, 23 ; II Cor. 5, 17 ; Gal. 5, 23 ; I Tes. 5, 6 și 8 ; I Tim. 2, 9 ; 3, 2 și 11 ; 4, 3 și 8 și 10 și 12 și 16 ; II Tim. 4, 5 și 7 ; Tit 1, 7-8 ; 2, 2-6 și 12 ; I P. 1, 13 ; 4, 7 ; 5, 8 ; II P. 1, 6 ;
 stăpânire de sine moderație, subjugarea poftelor : Mt. 24, 42 ; 25, 13 ; Mc. 13, 33 ; Lc. 12, 40 ; 21, 34 ; Fap. 15, 29 ; Rom. 13, 11-13 ; I Cor. 6, 12 ; 10, 23 ; Gal. 5, 21-25 ; Ef. 2, 15 ; 5, 18 ; I Tes. 5, 6 ; I P. 1, 15 ; 2, 11 ; 4, 7 ; 5, 8 ; II P. 1, 6 ;

domnia sufletului asupra trupului : I Cor. 7, 31 ; Tit 2, 12 ; Iac. 1, 10 ; 4, 14 ; I In. 2, 17 ;

se fortifică prin veghere : I Tes. 4, 3 ; 5, 6 și 22 ; I P. 4, 7 ; 5, 8 ;

răsplata cununa vieții : I Cor. 9, 25 ; II Tim. 2, 4-5 ; 4, 8 ; Ap. 2, 10.

Cunoașterea

divină, duhovnicească și pămîntească : Mt. 1, 25 ; 6, 3 ; 7, 23 ; 9, 30 ; 10, 26 ; 12, 7 și 15 și 33 ; 13, 11 ; 22, 18 ; 24, 32-33 și 39 și 43 și 50 ; 25, 24 ; 26, 10 ; Mc. 4, 13 ; 5, 29 și 43 ; 8, 17 ; 12, 12 ; 13, 28-29 ; 15, 10 și 45 ; Lc. 1, 18 și 34 ; 6, 44 ; 7, 39 ; 8, 10 și 17 și 46 ; 9, 11 ; 10, 11 și 22 ; 12, 2 și 39 și 46-48 ; 16, 4 și 15 ; 19, 15 și 42 și 44 ; 21, 20 și 30-31 ; 24, 18 și 35 ; In. 1, 10 și 48 ; 2, 24-25 ; 3, 10 ; 4, 1 și 53 ; 5, 6 și 42 ; 6, 15 și 69 ; 7, 17 și 26-27 și 49 și 51 ; 8, 27-28 și 32 și 43 și 52 și 55 ; 10, 6 și 14-15 și 38 ; 13, 7 și 12 și 28 și 35 ; 14, 7 și 9 și 17 și 20 și 31 ; 16, 3 și 19 ; 17, 3 și 7-8 și 23 și 25 ; Fap. 1, 7 ; 8, 30 ; 9, 24 ; 17, 13 și 19-20 și 34 ; 19, 15 și 35 ; 21, 24 și 34 și 37 ; 22, 14 și 30 ; Rom. 1, 21 ; 2, 18 ; 3, 17 ; 6, 6 ; 7, 1 și 7 ; 11, 34 ; I Cor. 1, 21 ; 2, 8 și 11 și 14 și 16 ; 3, 20 ; 4, 19 ; 8, 2-3 ; 13, 9 ; 14, 7 și 9 ; II Cor. 2, 4 și 9 ; 5, 16 și 21 ; 8, 9 ; 13, 6 ; Gal. 2, 9 ; 4, 9 ; Ef. 3, 19 ; Filip. 1, 12 ; 2, 19 și 22 ; 3, 10 ; 4, 5 ; I Tes. 3, 5 ; II Tim. 1, 18 ; 2, 19 ; 3, 11 ; Evr. 8, 11 ; 13, 23 ; Iac. 1, 3 ; 5, 20 ; I P. 1, 20 ; I In. 2, 3-5 ; 3, 1 și 6 și 16 și 19-20 și 24 ; 4, 2 și 6-7 și 13 și 16 ; 5, 2 și 20 ; II In. 1, 1 ; Ap. 2, 23-24 ;

lui Dumnezeu : In. 8, 26 ; 15, 15 ; Gal. 4, 4 ; Ef. 1, 9 ; Evr. 1, 1-2 ; I P. 1, 10 și 12 ;

prin revelația naturală : Ps. 18, 1 ; Rom. 1, 20 ;

prin revelația supranaturală : Lc. 2, 26 ; Fap. 22, 17-18 ; I Cor. 14, 30 ; II Cor. 12, 1 și 7 ; Gal. 1, 12 ; 2, 2 ; Ef. 3, 3 ; Ap. 1, 1 ;

prin grai viu, divin : Mt. 3, 17 ; Mc. 1, 11 ; In. 12, 28-30 ; Fap. 10, 13-15 ; 11, 7 ; II P. 1, 17-18 ; Ap. 1, 10 ;

prin inspirație : Lc. 2, 27 ; Fap. 8, 29 ; 16, 6-7 ; 19, 21 ; 20, 22 ; 21, 4 ; I Cor. 2, 10-12 ; Ef. 3, 5 ; II P. 1, 21 ;

prin Iisus Hristos : Mt. 11, 27 ; Lc. 10, 22 ; In. 1, 1 și 14 și 18 ; 3, 2 ; 13, 34 ; 14, 7 și 9 ; 17, 6 și 26 ; II Cor. 4, 4 ; Col. 1, 15 ; 2, 9 ; I Tim. 3, 16 ; I In. 5, 20 ;

prin credință : Is. 6, 10 ; I Cor. 13, 12 ; Ef. 4, 13 ; Filip. 3, 12-15.

Cununa

încununarea : Mt. 27, 29 ; Mc. 15, 17 ; In. 19, 2 și 5 ; I Cor. 9, 25 ; Filip. 4, 1 ; I Tes. 2, 19 ; II Tim. 2, 5 ; 4, 8 ; Evr. 2, 7 și 9 ; Iac. 1, 12 ; I P. 5, 4 ; Ap. 2, 10 ; 3, 11 ; 4, 4 și 10 ; 6, 2 ; 12, 1 ; 14, 14 ;

biruiții : Mt. 10, 21-22 ; 24, 9 și 13 ; Mc. 12, 9 și 13 ; I Cor. 9, 25 ; II Cor. 11, 14 ; Col. 2, 18 ; Ap. 3, 11 ; cf. 2, 10 ; 6, 2 ;

dreptății, vieții : II Tim. 4, 8 ; cf. Mt. 25, 34 ; Iac. 1, 12 ; I P. 1, 4-5 ; Evr. 12, 5 ; Ap. 2, 10 ;

neveștejită : Rom. 6, 18 ; I Cor. 9, 24-27 ; Filip. 3, 12-14 ; II Tim. 4, 7-8 ;

laudei : I Tes. 2, 19 ; cf. II Cor. 1, 14 ; I P. 5, 4 ;

despini : Mt. 27, 29 ; Mc. 15, 17 ; In. 19, 2.

Curăția

puritatea sufletească : Mt. 5, 8 și 27 și 30 ; Rom. 12, 1 ; II Cor. 6, 6 ; 7, 1 și 11 ; 11, 2-3 ; Gal. 5, 23 ; Ef. 1, 4 ; Filip. 4, 8 ; I Tes. 4, 3 ; I Tim. 4, 12 ; 5, 2 și 22 ; Tit 2, 5 ; Iac. 3, 17 ; I P. 3, 2 ; I In. 3, 3 ; Ap. 7, 14 ; 22, 14.

Curățirea

de păcate : In. 11, 55 ; Fap. 21, 24 și 26 ; 24, 18 ; II Cor. 7, 1 ; Evr. 10, 22 ; Iac. 4, 8 ; I P. 1, 22 ; I In. 3, 3 și 21.

Cursele

diavolului : Mt. 4, 1-11 ; Mc. 1, 12-13 ; Lc. 4, 1-13 ; I Tim. 3, 7 ; 6, 9 ; II Tim. 2, 26 ; cf. Mc. 4, 19 ; Lc. 8, 14 ; 12, 15 ; 18, 24 ;

dușmanilor lui Iisus : Mt. 12, 38 ; 16, 1 ; 19, 3 ; 22, 18 ; Mc. 8, 11 ; 10, 2 ; 12, 15 ; Lc. 7, 36-39 ; 10, 25 ; 11, 16 și 53-54 ; In. 6, 30 ; I Cor. 1, 22.

Cutremur

furtună : Mt. 8, 24 ; 24, 7 și 29 ; 27, 51 și 54 ; 28, 2 ; Mc. 4, 37 ; 13, 8 ; 15, 38 ; 16, 3-5 ; Lc. 8, 23 ; 21, 11 ; Fap. 4, 31 ; 16, 26 ; I Cor. 2, 3 ; II Cor. 7, 15 ; Ef. 6, 5 ; Filip. 2, 12 ; Ap. 6, 12 ; 8, 5 ; 11, 13 și 19 ; 16, 18.

Cuvîntul — vezi : auzirea

Mt. 7, 24 și 26 și 28 ; 13, 19-23 ; 19, 1 și 11 ; 24, 35 ; 26, 1 și 44 ; Mc. 2, 2 ; 4, 14 și 16 și 23 și 33 ; 8, 32 și 38 ; 9, 10 ; 10, 22 și 24 ; 13, 31 ; 16, 20 ; Lc. 1, 2 ; 4, 22 și 32 și 36 ; 6, 47 ; 8, 11-13 și 15 și 21 ; 11, 28 ; 21, 33 ; 24, 19 și 44 ; In. 2, 22 ; 5, 24 și 38 ; 7, 36 și 40 ; 8, 31 și 37 și 43 și 51-52 și 55 ; 12, 48 ; 14, 23-24 ; 15, 3 și 20 și 25 ; 17, 14 și 17 ; 18, 9 și 32 ; Fap. 4, 4 și 29 ; 10, 36 și 44 ; 14, 3 și 25 ; 15, 7 și 35-36 ; 17, 11 și 13 ; Rom. 9, 6 și 9 și 28 ; I Cor. 1, 18 ; II Cor. 2, 17 ; 6, 7 ; Gal. 5, 14 ; 6, 6 ; Ef. 1, 13 ; Filip. 1, 14 ; 2, 16 ; Col. 1, 5 și 25 ; 3, 16 ; I Tes. 1, 6 și 8 ; 2, 13 ; II Tes. 3, 1 ; I Tim. 1, 15 ; II Tim. 2, 9 și 11 și 15 ; 4, 2 ; Tit 1, 3 și 9 ; 3, 8 ; Evr. 2, 2 ; 4, 2 și 12 ; 7, 28 ; 12, 19 ; Iac. 1, 18 și 21-23 ; I P. 1, 10 și 23 ; II P. 1, 19 ; 3, 5 ; Ap. 1, 2-3 și 9 ; 3, 8 și 10 ; 17, 17 ; 19, 9 ; 21, 5 ; 22, 6-7 și 9-10 și 18-19 ;

vezi și : Mt. 5, 22 și 37 ; 8, 8 și 16 ; 12, 32 și 36-37 ; 21, 24 ; Mc. 1, 45 ; 5, 36 ; 7, 29 ; Lc. 1, 4 și 20 și 28 ; 3, 4 ; 7, 7 și 17 ; 12, 10 ; 24, 17 ; In. 4, 37 și 39 ; 12, 38 ; 19, 8 ; 21, 23 ; Fap. 1, 1 ; 2, 22 ; 5, 5 și 24 ; 13, 15 ; 14, 12 ; 15, 6 și 15 ; 20, 2 și 7 și 24 și 38 ; Rom. 15, 18 ; I Cor. 1, 5 și 17 ; 2, 1 și 4 și 13 ; 12, 8 ; 14, 9 și 19 ; II Cor. 1, 18 ; Ef. 4, 29 ; Col. 3, 17 ; 4, 6 ; 2, 5 ; II Tes. 2, 15 ; 3, 14 ; I Tim. 4, 12 ; 5, 17 ; II Tim. 1, 13 ; 2, 17 ; Tit 2, 8 ; Evr. 13, 17 și 22 ; Iac. 3, 2 ; I P. 3, 1 și 15 ; 2, 3 ; I In. 3, 18 ; Ap. 12, 11 ;

lui Dumnezeu : Fac. 15, 1 ; Ieș. 9, 20-21 ; Num. 15, 31 ; Deut. 5, 5 ; 33, 9 ; I Rg. 9, 27 ; III Rg. 12, 24 ; IV Rg. 1, 16 ; Pild. 30, 5 ; Is. 40, 8 ;

Mt. 13, 19 ; 15, 6 ; Mc. 4, 14 ; 7, 13 ; Lc. 5, 1 ; 8, 11 ; 10, 39 ; 22, 61 ; In. 1, 1 și 9 și 12 și 14 și 34 și 36 ; 10, 35 ; 15, 10 ; Fap. 4, 31 ; 6, 4 ; 8, 4 ; 11, 1 ; 12, 24 ; 13, 5 ; II Cor. 10, 3-5 ; Ef. 6, 17 ; I Tes. 2, 13 ; Evr. 4, 12-13 ; 11, 3 ; 13, 7 ; Iac. 1, 21 ; I P. 1, 23-25 ; Ap. 1, 16 ; 6, 9 ; 19, 13 ; I Tim. 4, 5-6 ; Tit 2, 5 ;

vieții : Lc. 1, 2 ; In. 1, 1-4 și 14 ; Filip. 2, 16 ; cf. Gal. 2, 2 ; I In. 1, 1 ; Ap. 19, 13 ;

omului (vorba) : Mt. 12, 34-37 ; Lc. 6, 45 ; Fap. 23, 5 ; Gal. 5, 15 ; Ef. 4, 25 ; Col. 3, 9 ; 4, 6 ; I Tim. 4, 12 ; Iac. 3, 1-12 ; 4, 11 ;

a împlini cuvîntul : Deut. 17, 19 ; 27, 26 ; 28, 58 ; 29, 29 ; IV Rg. 20, 9 ; II Par. 6, 10 ; Ier. 33, 14 ; 44, 28 ; Ioel. 2, 11 ; Iac. 1, 22.

Cuviința

Lc. 21, 34 ; Rom. 12, 3 ; 13, 13 ; I Cor. 11, 1-6 ; 14, 40 ; Ef. 5, 4 ; Col. 3, 18 ; 4, 1 ; I Tes. 4, 12 ; II Tes. 1, 3 ; I Tim. 2, 10 ; Tit 2, 3.

Cuvintele

credinței : In. 6, 68 ; Fap. 5, 20 ; I Tim. 4, 6 ; I P. 4, 10 ; cf. Mt. 5, 16 ; Ap. 17, 17 ;

nechibzuite : Mt. 12, 36 ; Mc. 9, 50 ; Ef. 4, 29 ; 5, 4 ; I P. 3, 10 ; 4, 11 ; de rămas bun : In. 16, 25-33.

Cuvîntări

Arhidiaconul Ștefan : Fap. 7, 1-51.

Sf. Ap. Petru : Fap. 2, 22-36 ; 3, 12-26 ; 15, 7-11.

Sf. Ap. Pavel : Fap. 13, 16-41 și 46-47 ; 17, 9-34 ; 18, 1-17 ; 20, 17, 38 ; 22, 1-21 ; 24, 10-23.

Sf. Ap. Iacob : Fap. 15, 13-21.

LOCURI și CITATE des utilizate

Calea, adevărul și viața : In. 14, 6.

Căci nu copiii sînt datori să agonisească părinților : II Cor. 12, 14.

Cărbuni aprinși pe capul dușmanilor : Rom. 12, 20.

Carnea și singele nu pot să moștenească împărăția lui Dumnezeu : I Cor. 15, 5.

Casa lui să ajungă pustie : Fap. 1, 20.

Casa Mea se va chema casă de rugăciune : Mt. 21, 13.

Căutați pacea cu toată lumea : Evr. 12, 14.

Căutați și veți afla : Mt. 7, 7.

Ceea ce te biruiește, aceea te stăpînește : II P. 2, 19 ; cf. In. 8, 34 ; Rom. 6, 16.

- Ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă : Mt. 19, 6.
 Ce este născut din trup, trup este : In. 3, 6.
 Ce este omul, că-l pomenești pe el ? : Evr. 2, 6.
 Ce fac Eu, tu nu pricepi acum, dar vei înțelege după aceasta : In. 13, 7 și 12.
 Ce faci, fă mai curind : In. 13, 27.
 Ce folosește omului dacă va câștiga lumea toată : Lc. 9, 25.
 Cei ciți sînt mînați de Duhul lui Dumnezeu, sînt fiii lui Dumnezeu : Rom. 8, 14.
 Cei ce scot sabia, de sabie vor pieri : Mt. 26, 52.
 Cei dintii vor fi cei din urmă : Mt. 19, 30.
 Ce iese din gură, aceea spurcă pe om : Mt. 15, 18.
 Cei ce nu văd să vadă, iar cei ce văd să fie orbi : In. 9, 39.
 Ce-i folosește cuiva să spună că are credință, dacă n-are fapte : Iac. 2, 14-17.
 Cei tari să poarte slăbiciunile celor neputincioși : Rom. 15, 1.
 Cel care este căpetenie, să fie unul ce slujește : Lc. 22, 26.
 Cel ce a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui... : Iac. 5, 20.
 Cel ce are două haine, să dea celui ce nu are : Lc. 3, 11.
 Cel ce crede în Mine, chiar de va muri, viu va fi : In. 11, 25 ;
 Cel ce este Amin : Ap. 3, 14.
 Cel ce este, Cel ce era, Cel ce vine : Ap. 1, 4.
 Cel ce este în voi, este mai mare decît cel ce este în lume : I In. 4, 4.
 Cel ce este viu în vecii vecilor : Ap. 4, 9.
 Cel ce seamănă cu lacrimi, cu bucurie va secera : Ps. 125, 5.
 Cel ce seamănă cu sgîrcenie : II Cor. 9, 6.
 Cele ce ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit și la inima omului... : I Cor. 2, 9.
 Cele ce se văd sunt trecătoare : II Cor. 4, 18 ; Evr. 11, 1.
 Cele ce sînt cu neputință la oameni : Mt. 19, 26.
 Cel ce vine de sus este deasupra tuturor : In. 3, 31.
 Cel ce zice L-am cunoscut, dar poruncile Lui nu le păzește : I In. 2, 4.
 Celui care are i se va da : Mt. 13, 12.
 Celui ce te lovește peste obraz întoarce-i și pe celălalt : Lc. 6, 29.
 Celui cu mult, nu i-a prisosit, și celui cu puțin nu i-a lipsit : II Cor. 8, 15.
 Cereți și vi se va da vouă : Mt. 7, 7.
 Cerul este scaunul Meu și pămîntul așternutul picioarelor Mele : Fap. 7, 49.
 Cerul și pămîntul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece : Mc. 13, 31.
 Ce seamănă omul aceea va și secera : Gal. 6, 7.
 Cetatea deasupra muntelui nu se poate ascunde : Mt. 5, 14.
 Cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu : Ef. 2, 19.
 Ce va da omul în schimb pentru sufletul său : Mc. 8, 37.

- Chipul Dumnezeului celui nevăzut (icoana) Col. 1, 15.
Cine are pe Fiul, are viața : I In. 5, 12.
Cine are urechi de auzit să audă : Mt. 11, 15.
Cine ascultă de voi, de Mine ascultă : Lc. 10, 16.
Cine M-a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl : In. 14, 9.
Cine nu vrea să lucreze, să nu mănince : II Tes. 3, 10.
Cine se smerește se va înălța : Mt. 23, 12.
Cine știe să facă bine și nu face, păcat are : Iac. 4, 17.
Cine va răbda până la sfârșit : Mt. 10, 22.
Cinstește pe tatăl tău și pe marea ta : Mt. 15, 4.
Ciinele se întoarce la vărsătura lui și porcul scăldat se tăvălește în
mocirlă : II P. 2, 22.
Cind s-a arătat bunătatea și iubirea de oameni a lui Dumnezeu :
Tit. 3, 4-6.
Cind sînt slab atunci sînt tare : II Cor. 12, 10.
Cit de frumoase sînt picioarele celor ce vestesc pacea : Rom. 10, 15.
Credința este adevărarea celor nădăjduite : Evr. 11, 1.
Cu ce măsură măsurați, vi se va măsura : Mc. 4, 24.
Cui i s-a dat mult, mult i se va cere : Lc. 12, 48.
Cuvîntul Domnului rămîne în veac. I P. 1, 25.
Cuvîntul Tău este adevăr : In. 17, 17.
Cuvintele Mele nu vor trece : Mt. 24, 35.
Cuvintele vieții veșnice : In. 6, 68.

D

Dajdia

Cezarului : Mt. 22, 15-22 ; Mc. 12, 13-17 ; Lc. 20, 20-26 ;
templului : Ieș. 30, 11-16 ; Lev. 27, 26-33 ; Num. 3, 44-51 ;
Mt. 17, 24-27 ; 13, 6-7.

Damasc

III Rg. 19, 15 ; Is. 7, 8 ; 17, 1 și 3 ;
Fap. 9, 2-3 și 8 și 10 și 19 și 22 și 27 ; 22, 5-6 și 10-11 ; 26, 12 și 20 ;
II Cor. 11, 32 ; Gal. 1, 7.

Daniel

Dan. 1, 6-21 ; cap. 2 ; 4 ; 6 ; 7 ; 8-12 ; Mt. 24, 15.

Dărimarea

Ierusalimului de către babilonieni : Ier. 4, 16-31 ; 10, 17-25 ; 19, 1-15 ;
26, 2-16 ; 39, 1-10 ; Pling. 1, 1-22 ; 2, 1-22 ; 4, 1-2 ; Iez. 12, 1-28 ; 21, 2-32 ;
Ierusalimului de către romani : Mt. 24, 1-22 ; Mc. 13, 1-20 ; Lc.
21, 5-24 ;
templului : Mt. 24, 1-2 ; Mc. 13, 1-2 ; Lc. 21, 5-6 ;
semne prevestitoare : Mt. 24, 4-14 ; Mc. 13, 3-13 ; Lc. 21, 7-19 ;
îndrumări de comportare : Mt. 24, 15-22 ; Mc. 13, 14-20 ; Lc. 21, 20-24.

Dărnicia

Hristos exemplu : Mt. 8, 20 ; 20, 28 ; Lc. 2, 7 ; In. 1, 16 ; 13, 4 ; Filip.
2, 7 ; Evr. 2, 9 ;
e obligatorie : Mt. 19, 21 ; Mc. 10, 21 ; Lc. 16, 9 ; 18, 22 ; I Tim. 6, 17-19 ;
e plăcută lui Dumnezeu : Evr. 6, 10 ; 13, 16 ; II Cor. 9, 12 ; Filip. 4, 18 ;
izvorăște din dragoste : I Cor. 13, 3 ; cf. Mt. 6, 1 ; 23, 5 ;
cuprinde inclusiv pe dușmani : Mt. 5, 44 ; Lc. 6, 27-28 ; Rom. 12, 20 ;
Gal. 6, 10 ; cf. II Cor. 9, 13 ;
discreția ei : Mt. 6, 1-4 ; Mc. 12, 31 ; Lc. 14, 13-14 ;
răsplata ei : II Cor. 8, 1-24 ; 9, 1-15.

Daruri

- darul unității credinței : Rom. 15, 5 ;
 duhovnicești : Mt. 16, 17 ; Fap. 2, 4 și 14 și 16-21 ; 8, 18 ; 10, 46 ; 19, 16 ;
 Rom. 12, 6 ; I Cor. 12, 1-11 ; 14, 1 și 12 ; Gal. 3, 5 ; Ef. 4, 7 ; I P. 4, 10.
 Propăvăduirea Evangheliei în dar : II Cor. 11, 7.
 Darurile Magilor : Mt. 2, 11.
 daruri închinat la altar : Mt. 5, 23-24 și 42 ; Mt. 8, 4 ; Mt. 23, 18-19 ;
 daruri făcute celor lipsiți : Mc. 10, 21 ; Lc. 6, 30 și 38 ; 12, 33 ;
 darul înțelepciunii : Mc. 13, 11 ; In. 4, 10 ;
 darul cunoașterii tainelor împărăției lui Dumnezeu : Lc. 8, 10 ;
 darul pe seama Bisericii : Lc. 21, 1 și 4 ;
 darul păcii cerești : In. 14, 27 ;
 darul Duhului Sfânt (Harul) : Fap. 2, 38 ; 8, 20 ; 10, 45 ; Rom. 3, 24 ;
 5, 15-17 ; II Cor. 9, 15 ; Ef. 2, 8 ; 3, 7 ; 4, 7 ;
 diversitatea lor : Rom. 12, 6 ; I Cor. 14, 1-40 ; cf. Mt. 25, 15 ; I Cor. 3, 5.
 I P. 4, 10 ;
 iconomia lor : I Cor. 12, 12-31 ; Ef. 1, 9 ; 2, 9 ; 3, 2-3 și 5 și 9 ; cf. In.
 15, 15 ; Fap. 17, 30-31.
 Universalitatea lor : Tit 2, 11-15 ; cf. Lc. 2, 30-31 ; 3, 6 ; Tit 3, 4-6.
 diversitatea lor : I Cor. 14, 1-40 ; cap. 12 ;
 darul prorociei : Rom. 12, 6 ; I Cor. 12, 30 ; 13, 2 ; 14, 1 și 39.

Datină

- tradiție : Mt. 15, 2-3 ; Mc. 7, 3 și 5 ; I Cor. 11, 2 ; Gal. 1, 14 ; Col. 2, 8 ;
 II Tes. 2, 15 ; 3, 6.

Datorii

- și datornici : Mt. 6, 12 ; 18, 24 și 27-28 și 30 și 32 și 34 ; 23, 16-18 ;
 Lc. 7, 41 ; 11, 4 ; 16, 5-7 ; 17, 10 ; In. 13, 14 ; 19, 7 ; Rom. 1, 14 ; 4, 4 ; 8, 12 ;
 13, 7-8 ; 15, 1 și 27 ; I Cor. 7, 3 ; 9, 10 ; 11, 7 și 10 ; II Cor. 12, 11 și 14 ;
 Gal. 5, 3 ; Ef. 5, 28 ; Col. 4, 1 ; II Tes. 1, 3 ; 2, 13 ; Filim. 8, 19 ; Evr. 2, 17 ;
 5, 3 și 12 ; I In. 2, 6 ; 3, 16 ; 4, 11.
 Ierarhiei : I Tim. 3, 1-7 și 8-13 ; Tit 1, 5-10 ; 2, 1-8 ;
 soților : Ef. 5, 22-33 ; cf. Col. 3, 18-19 ; I Tim. 2, 8-15 ; I P. 3, 17 ;
 părinților : Ef. 6, 4 ;
 copiilor : Ef. 6, 1-3 ; cf. Mt. 15, 4 ; Mc. 7, 10 ; Col. 3, 20 ;
 compasuna față de suferinzi : Mt. 25, 36 ; Rom. 12, 15 ; I Cor. 12, 26 ;
 II Cor. 1, 4 ; 2, 7 ; Filip. 4, 14 ; I Tes. 4, 18 ; 5, 14 ; I Tim. 5, 10 ; Evr. 13, 3 ;
 Iac. 1, 27 ;
 rugăciunea pentru suferinzi : Fap. 12, 5 ; II Cor. 1, 11 ; Filip. 1, 19 ;
 Iac. 5, 14-16 ;
 răsplata : Mt. 10, 42 ; Mc. 9, 41 ;
 exemple : In. 11, 19 ; Fap. 16, 14 ; Col. 4, 10-11 ; II Tim. 1, 16.

David

I Rg. 16, 13 ; 16, 19-23 ; cap. 17, 31 ; II Rg. cap. 1, 24 ;

Mt. 1, 1 și 6 și 17 și 20 ; 9, 27 ; 12, 3 și 23 ; 15, 22 ; 20, 30-31 ; 21, 9 și 15 ; 22, 42-43 și 45 ; Mc. 2, 25 ; 10, 47-48 ; 11, 10 ; 12, 35-37 ; Lc. 1, 27 și 32 și 69 ; 2, 4 și 11 ; 3, 31 ; 6, 3 ; 18, 38-39 ; 20, 41-42 și 44 ; In. 7, 42 ; Fap. 1, 16 ; 2, 25 și 29 și 34 ; 4, 25 ; 7, 45 ; 13, 22 și 34 și 36 ; 15, 16 ; Rom. 13 ; 4, 6 ; 11, 9 ; II Tim. 2, 8 ; Evr. 4, 7 ; 11, 32 ; Ap. 3, 7 ; 5, 5 ; 22, 16.

Defăimarea

vorbirea de rău e interzisă : Tit 3, 2 ; cf. Mt. 7, 1-5 ; Lc. 6, 37 ; Rom. 2, 1 ; I Cor. 4, 5 ; Iac. 4, 11 ;

apare ca : mărturie mincinoasă : Mt. 19, 18 ; 26, 59-62 ; Mc. 10, 19 ; 14, 55-58 ; 15, 3 ; Lc. 18, 20 ; Fap. 17, 6-8 ; Rom. 13, 13 ; Iac. 3, 14 ;

pîră, denunțuri : Rom. 1, 30 ; 8, 33 ; 16, 20 ; Ap. 12, 10 ; 19, 1-2 ;

calomnie : Rom. 1, 30 ; I Cor. 4, 13 ; 6, 4 ; II Cor. 12, 20 ; Iac. 4, 11 ;

indemnuri : I Cor. 4, 12 ; 5, 11 ; II Cor. 12, 20 ; Ef. 4, 31 ; Col. 3, 8 ;

I Tim. 5, 14 ; 6, 4-5 ; Tit 2, 8 ; 3, 2 ; Iac. 4, 1 ; I P. 2, 1 și 12 ; 3, 10 și 16 ;

Hristos fericește pe cei ce rabdă : Mt. 5, 11 ; Lc. 6, 22 ; I P. 4, 14.

Degetul

Mt. 23, 4 ; Mc. 7, 33 ; 8, 23 ; Lc. 11, 26 ; și 46 ; 16, 24 ; In. 8, 6 ; 20, 25 și 27.

Demoni

și demonizați : Mt. 4, 24 ; 7, 22 ; 8, 16 și 28 și 31 și 33 ; 9, 32-34 și 38 ; 10, 8 ; 11, 18 ; 12, 22 și 24 și 27-28 ; 15, 22 ; 17, 18 ; Mc. 1, 32 și 34 și 39 ; 3, 15 ; și 22 ; 5, 15-16 și 18 ; 6, 13 ; 7, 26 și 29-30 ; 16, 9 și 17 ; Lc. 4, 33 și 35 și 41 ; 7, 33 ; 8, 2 și 27 și 29-30 și 33 și 35-36 și 48 ; 9, 1 și 42 și 49 ; 10, 17 ; 11, 14-15 și 18-20 ; 13, 32 ; In. 7, 20 ; 8, 48-49 și 52 ; 10, 20-21 ; I Cor. 10, 20-21 ; Iac. 2, 19 ; 3, 15 ; Ap. 9, 20 ; 16, 14 ; 18, 2.

Depărtarea

departe : Mt. 7, 23 ; 18, 17 ; Mc. 7, 8 ; 12, 34 ; Lc. 5, 4 ; 13, 25 și 27 ; 22, 54 ; 24, 28 ; Fap. 1, 4 ; 17, 27 ; Rom. 6, 17 ; I Cor. 5, 11 ; Ef. 2, 13 și 17 ; Col. 2, 8 ; I Tim. 1, 6 ; Tit 1, 10 ; Evr. 2, 1 ; 3, 12 ; 10, 25 și 29 ; 11, 13 ; II P. 3, 8 și 10 ; Iud. 19.

Desăvîșirea

Mt. 5, 48 ; 19, 21 ; Mc. 10, 20-21 ; Lc. 6, 40 ; 12, 32-33 ; In. 17-23 ; Rom. 12, 1-2 ; I Cor. 2, 6 ; 13, 10 ; 14, 20 ; 15, 28 ; II Cor. 1, 13 ; 11, 2 ; 13, 9 și 11 ; Ef. 4, 12 și 18 și 23 ; Filip. 1, 9 ; 3, 12 și 15 ; Col. 1, 28 ; 3, 14 ; 4, 12 ; I Tes. 4, 1 ; 5, 23 ; II Tim. 3, 16 ; Evr. 5, 9 și 14 ; 6, 1 ; 7, 11 ; 9, 11 ; 10, 14 ; 11, 40 ; 12, 14 și 23 ; 13, 21 ; Iac. 1, 4 și 17 și 25 ; 2, 22 ; 3, 2 ; I P. 1, 15-16 ; I In. 2, 5 ; 4, 12 și 18 ; Ap. 3, 2 ;

menirea omului pe pământ : Mt. 5, 48 ; Lc. 6, 36 ; Ef. 5, 1 ; Iac. 1, 4 ; I P. 1, 15-16 ;

se realizează prin colaborarea dintre om și Dumnezeu : I Cor. 2, 6-7 ; II Cor. 13, 9 ; Ef. 4, 12-13 ; Filip. 3, 12 și 15 ; Col. 1, 28 ; 2, 10 ; Evr. 10, 1 ; I P. 5, 10 ;

calea înfăptuirii : Mt. 19, 21 ; Col. 3, 14 ; Evr. 7, 11 ; 11, 40 ; Iac. 3, 2 ; I In. 2, 5 ; cf. Col. 4, 12 ; Evr. 12, 23 ; 13, 20-21 ; Iac. 1, 4 ; I P. 5, 10 ;

este dealul creștinului : In. 17, 23 ; I Cor. 13, 10 ; Ef. 4, 11-13 ; Col. 1, 28 ; 4, 12.

Indemnuri : Mt. 5, 48 ; II Cor. 7, 1 ; 13, 11 ; Ef. 4, 12 ; Evr. 6, 1 ;
mustrarea pentru lipsa rîvnii : Ap. 3, 2.

Descoperirea

revelarea celor tînuite : Mt. 10, 26 ; 11, 25 și 27 ; 16, 17 ; Mc. 4, 22 ; Lc. 2, 35 ; 8, 17 ; 10, 21-22 ; 12, 12 ; In. 9, 39 ; 12, 38 ; Fap. 27, 23 și 25 ; Rom. 1, 17-19 ; 8, 18-19 ; 10, 16 ; I Cor. 2, 8 și 10 ; 3, 13 ; 14, 25-26 și 30 ; II Cor. 3, 18 ; 12, 1 și 7 ; Gal. 1, 12 și 16 ; 2, 2 ; 3, 23 ; Ef. 1, 17 ; 3, 2-3 și 5 și 8 și 10 ; Filip. 3, 15 ; II Tes. 2, 3 și 6 și 8 ; I Tim. 3, 16 ; Evr. 4, 2 și 13 ; 5, 14 ; I P. 1, 5 și 7 și 12 ; 5, 1 ; cf. Lc. 17, 30 ;

vînzătorului : Mt. 26, 20-29 ; Mc. 14, 17-25 ; Lc. 22, 21-23 ; In. 13, 8-30.

Desfrinarea

adulterul : Mt. 5, 32 ; 15, 19 ; 19, 9 ; 21, 31-32 ; Mc. 7, 21 ; Lc. 15, 30 ; In. 8, 41 ; Fap. 15, 20 și 29 ; 21, 25 ; Rom. 1, 29 ; I Cor. 5, 1 și 9 și 11 ; 6, 9 și 13 și 15-16 și 18 ; 7, 2 ; 10, 8 ; II Cor. 12, 21 ; Gal. 5, 19 ; Ef. 5, 3-5 ; Col. 3, 5 ; I Tes. 4, 3 ; I Tim. 1, 10 ; Evr. 11, 31 ; 12, 16 ; 13, 4 ; Ap. 2, 14 și 21 ; 9, 21 ; 14, 8 ; 17, 1-2 și 4-5 și 15-16 ; 19, 2 ; 21, 8 ; 22, 15 ;

oprită și condamnată : Mt. 5, 27-32 ; Mc. 10, 19 ; Lc. 18, 20 ; Rom. 13, 9 ; I Cor. 5, 1-5 și 9-13 ; Iac. 2, 11 ;

păzirea de ea : I Cor. 6, 12-20 ; 10, 8 și 13 ;

ispita vine prin ochi : Mt. 5, 28 ; II P. 2, 14 ; cf. Rom. 8, 13 ;

pofta pornește din inimă : Mt. 5, 28-30 ; Mc. 7, 21-23 ; cf. Mt. 15, 19-20 ;

va fi judecată și pedepsită : I Cor. 6, 9-10 ; Gal. 5, 19-21 ; Ef. 5, 5 ; Evr. 13, 4 ; Ap. 21, 8 ;

exemple : Mt. 14, 3-4 și 6-7 și 11 ; Mc. 6, 17-18 ; In. 8, 3-5 și 7 și 9 și 11 ; I Cor. 5, 1, 5.

Despărțirea

deslipirea : Mt. 10, 35 ; 13, 41 și 49 ; 19, 6 ; 25, 32 ; Mc. 10, 9 ; 16, 19 ; Lc. 12, 53 ; 24, 51 ; In. 15, 5-6 ; 20, 17 ; Fap. 1, 9-11 ; 4, 12 ; 15, 39 ; 19, 9 ; 20, 24 și 29 și 38 ; Rom. 8, 35 și 39 ; 9, 3 ; 14, 10 ; I Cor. 7, 10 și 12-13 și 15 și 20 și 22 și 27 ; II Cor. 5, 9-10 ; 6, 17 ; 12, 10 ; Gal. 4, 17 ; 5, 4 ; I Tes. 2, 17 ; I Tim. 5, 11 ; Filim. 15 ; Evr. 3, 12 ; 4, 12 ; 7, 26 ; I In. 2, 23-24 ; Ap. 20, 12.

Deșteptarea

din somn, trezirea din păcat, necredință și moarte : Mt. 8, 25 ; 14, 30-33 ; Mc. 4, 38 ; Lc. 8, 24 ; 15, 24 și 32 ; In. 5, 25 și 28-29 ; 11, 11-13 și 21 și 25 și 32 și 37 și 42-44 ; Rom. 6, 4-5 și 8-11 ; 13, 11 ; Ef. 5, 14.

Dezbinările

Mt. 10, 34 ; Lc. 12, 51-53 ; In. 3, 2 ; 6, 14 ; 7, 12 și 40 și 43 ; 9, 16 și 33 ; 10, 19 ; Fap. 14, 4 ; 23, 7 ; Rom. 16, 17 ; I Cor. 1, 10 ; 3, 3 ; 11, 18 ; II Cor. 12, 20 ; Gal. 5, 21 ; Iac. 3, 16 ;

din Biserică condamnată : I Cor. 1, 10-13 ; 3, 3 ; 6, 6 ; 11, 17-19 ; 12, 25 ; II Cor. 12, 20 ; Gal. 5, 19-21 ; II Tim. 2, 14 și 23 ; Iac. 3, 14 ; 4, 1 ; I P. 3, 8 ; pentru Hristos : Mt. 10, 34-36 ; Lc. 12, 49-53 ; I In. 13, 18 ;

îndemn la evitarea lor : Mt. 12, 25 ; Lc. 11, 17 ; In. 10, 16 ; 17, 21-23 ; Fap. 4, 32 ; Rom. 15, 5-6 ; 16, 17 ; I Cor. 3, 13 ; I Tim. 6, 5 ; I In. 4, 1.

din Corint : I Cor. 3, 1-2.

Diaconii

Fap. 6, 1-6 ; Rom. 16, 1 ; Filip. 1, 1 ; Tim. 3, 8-13.

Diavolul — vezi : demoni, satana, duhul rău

I Par. 21, 1 ; Iov 1, 6-12 ; 2, 1-7 ; Zah. 3, 1-2 ;

Mt. 4, 1 și 5 și 8 și 11 ; 13, 39 ; 25, 41 ; Lc. 4, 2-3 și 6 și 13 ; 8, 12 ; In. 6, 70 ; 8, 44 ; 13, 2 ; Fap. 10, 38 ; 13, 10 ; Ef. 4, 27 ; 6, 11 ; I Tim. 3, 6-7 ; II Tim. 2, 26 ; Evr. 2, 14 ; Iac. 4, 7 ; I P. 5, 8 ; I In. 3, 8 și 10 ; Iud. 9 ; Ap. 2, 10 ; 12, 9 și 12 ; 20, 2 și 10 ;

căderea lui : Lc. 10, 18 ; cf. II P. 2, 4 ; I In. 3, 8 ; Ap. 12, 7-9 ;

stăpînitorul lumii acesteia : In. 12, 31 ; 14, 30 ; 16, 11 ; Ef. 6, 11 ;

stăpînitorul morții : Evr. 2, 14 ; cf. I Cor. 15, 54, 56 ; Col. 2, 15 ; II Tim. 1, 10 ;

pricinuitoarea căderii omului : Fac. 3, 1-6 și 13 și 26 ; cf. In. 8, 44 ; II Cor. 11, 3 ; II P. 3, 17 ;

pricinuitoarea ispitei noastre : Mt. 4, 1-11 ; I Cor. 7, 5 ; II Cor. 11, 3 ;

potrivnicul lui Dumnezeu și Evangheliei : Mt. 13, 19 și 39 ; Mc. 3, 11 ; 4, 15 ; Lc. 8, 12 ; II Cor. 4, 4 ; I Tes. 2, 18 ; Iud. 9 ; Ap. 12, 7 ;

îșelătorul lumii : II Cor. 11, 14 ; II Tes. 2, 9 ; Ap. 12, 9 ; 16, 14 ; 20, 3 ;

strică Scripturile : Mt. 4, 6 ; Lc. 4, 4 ;

pricina lepădării de credință : II Tes. 2, 9-10 ; I Tim. 4, 1 ; II Tim. 3, 2 ;

tatăl minciunii : In. 8, 44 ; cf. Mt. 13, 38 ; Fap. 13, 10 ; II Tim. 2, 26 ; II Cor. 11, 3 ; I In. 3, 8-9 ; Iud. 6 ;

va fi biruit de Hristos și aruncat în focul veșnic : Ap. 20, 10 ; cf. Mt. 25, 41 ; Lc. 8, 31 ; Col. 2, 15 ; Evr. 2, 14 ; II P. 2, 4 ; I In. 3, 8 ; Iud. 6.

Disprețul

Lc. 10, 29 ; 16, 15 ; 18, 9 ; 23, 11 ; Rom. 2, 4 ; 9, 21-22 ; 14, 3 și 10 ; I Cor. 4, 10 ; Col. 2, 15 ; I Tes. 5, 20 ; I Tim. 4, 12 ; Tit 2, 15 ; II P. 2, 10 ; 3, 15-16 ; Iud. 10 ;

soarta disprețuitorilor : Fap. 10, 42 ; 17, 31 ; Rom. 9, 22 ; I Tes. 5, 20 ; II Tes. 1, 8-9 ; I P. 2, 8 ; Iud. 4, 10.

Divorțul

În Vechiul Testament : Deut. 24, 1-3 ; Is. 50, 1 ; Ier. 3, 8 ;
motive, condiții : Mt. 5, 30-32 ; Mc. 10, 2-12 ; Lc. 16, 18 ;
ispita fariseilor : Mt. 19, 3-12 ; Mc. 10, 2-12 ; I Cor. 7, 1-16.

Doctor

Mt. 9, 12 și 20 ; Mc. 2, 17 ; 5, 26 ; Lc. 4, 23 ; 5, 31 ; 8, 43 ; Col. 4, 14 ;
Ap. 3, 18.

Doi

două : Mt. 5, 29 și 41 ; 6, 24 ; 9, 27 ; 10, 10 și 29 ; 18, 8-9 și 16 și 19-20 ;
19, 5-6 ; 20, 30 ; 21, 28 ; 26, 60 ; 27, 58 ; Mc. 6, 7 ; 9, 43 și 45 și 47 ; 10, 8 ;
15, 27 ; Lc. 3, 11 ; 7, 41 ; 9, 3 ; 10, 1 ; 12, 6 ; 15, 11 ; 16, 13 ; 17, 34 ; 18, 10 ;
23, 32 ; 24, 13 ; In. 18, 17 ; 19, 18 ; I Cor. 6, 16 ; II Cor. 13, 1 ; Ef. 2, 15 ;
5, 31 ; I Tim. 5, 19 ; Evr. 6, 18 ; 10, 27 ; Ap. 11, 3-4.

Doisprezece

Mt. 10, 1-2 și 5 ; 14, 20 ; 19, 28 ; 26, 14 și 20 și 47 și 53 ; Mc. 3, 14 ;
6, 7 și 43 ; 8, 19 ; 14, 10 și 20 și 43 ; Lc. 2, 43 ; 6, 13 ; 9, 1 și 17 ; 22, 3 și 30
și 47 ; In. 6, 13 și 70 ; 11, 9 ; Fap. 1, 13 și 16 ; I Cor. 15, 5 ; Iac. 1, 1 ; Ap.
12, 1 ; 21, 12 și 14 și 21.

Domn

stăpîn : Dumnezeu, Iisus Hristos, puterile cerești, autoritățile lumești :
Mt. 1, 22 ; 4, 7 și 10 ; 6, 24 ; 7, 21-22 ; 8, 2 și 6 și 8 și 21 și 25 ; 9, 28 și 38 ;
11, 25 ; 12, 8 ; 13, 27 ; 14, 28 ; 15, 22 și 25 și 27 ; 17, 4 și 15 ; 18, 21 și 26
și 31-32 și 34 ; 20, 30-31 ; 21, 3 și 42 ; 22, 37 și 43-45 ; 24, 42 și 45-46 și
48 și 50 ; 25, 11 și 19-24 și 37 și 44 ; 26, 22 ; 27, 10 și 63 ; Mc. 2, 28 ; 5, 19 ;
7, 28 ; 11, 3 ; 12, 11 și 29-30 și 36-37 ; 13, 20 și 35 ; 16, 19-20 ; Lc. 1, 6 și 9
și 25 și 28 și 32 și 38 și 45-46 și 58 și 68 ; 2, 9 și 11 și 15 și 26 ; 4, 8 și 12
și 18-19 ; 6, 5 și 46 ; 7, 6 și 13 ; 9, 54 și 59 și 61 ; 10, 1-2 și 17 și 21 și 27 ;
12, 41-43 ; 13, 8 și 15 și 23 și 25 ; 16, 3 și 5 și 8 și 13 ; 17, 5-6 și 37 ; 18, 6 și
41 ; 19, 8 și 16 și 18 și 20 și 25 și 31 ; 20, 37 și 42 și 44 ; 22, 33 și 38 și 49
și 61 ; 24, 3 și 34 ; In. 4, 1 și 11 și 15 și 19 și 49 ; 5, 7 ; 6, 34 și 68 ; 9, 36 și
38 ; 11, 2-3 și 12 și 21 și 27 și 32 ; 12, 21 și 38 ; 13, 6 și 9 și 13, 14 și 16 și
25 și 36-37 ; 14, 5 și 8 și 22 ; 20, 2 și 13 și 15 și 18 și 20 și 25 și 28 ; 21, 7 și
12 și 15-17 și 20-21 ; Fap. 1, 6 și 21 și 24 ; 2, 25 și 34 și 36 și 39 și 47 ;
3, 20 și 22 ; 4, 26 și 29 și 33 ; 5, 9 și 14 ; 7, 31 și 33 și 49 și 59-60 ; 9, 1 și 5
și 10-11 și 15 și 42 ; 10, 4 și 14 și 33 și 36 ; 11, 8 și 16-17 și 20-21 ; 13, 2
și 47 ; 15, 17 ; 17, 24 ; 18, 8-9 ; 20, 19 și 35 ; 21, 14 ; 22, 8 și 10 și 19 ; 23, 11 ;
26, 15 ; 28, 31 ; Rom. 1, 4 ; 4, 8 și 24 ; 5, 1 și 11 și 21 ; 7, 25 ; 9, 28-29 ; 10, 9
și 12 și 16 ; 11, 3 și 34 ; 12, 11 și 19 ; 13, 14 ; 14, 6 și 8 și 11 ; 15, 6 și 11 și

30 ; I Cor. 1, 7 și 31 ; 3, 20 ; 4, 5 și 19 ; 5, 4 ; 6, 13-14 și 17 ; 7, 22 și 25 și 32 și 34 și 35 ; 8, 5-6 ; 9, 1 și 5 și 14 ; 10, 9 și 21 și 26 ; 11, 23 și 32 ; 12, 3 și 5 ; 14, 21 și 37 ; 15, 57-58 ; 16, 7 și 10 și 22 ; II Cor. 1, 3 și 14 ; 3, 16-18 ; 4, 5 și 14 ; 5, 6 și 8 și 11 ; 6, 17-18 ; 9, 5 ; 10, 8 și 17-18 ; Ef. 1, 3 și 15 și 17 ; 4, 5 ; 5, 10 și 17 și 19 și 22 ; 6, 4-5 și 7-9 și 23 ; Filip. 2, 11 ; 3, 8 și 20 ; 4, 5 ; Col. 1, 3 și 10 ; 2, 6 ; 3, 22-24 ; I Tes. 1, 6 ; 3, 1-12 ; 4, 2 și 6 și 15-17 ; 5, 9 și 23 și 27 ; II Tes. 1, 7-9 ; 2, 13-14 și 16 ; 3, 3 și 5 și 16 ; I Tim. 1, 2 ; 6, 14-15 ; II Tim. 1, 8 și 16 ; 2, 7 și 19 și 22 și 29 ; 3, 11 ; 4, 8 și 14 și 17 și 22 ; Evr. 1, 10 ; 2, 3 ; 7, 14 și 21 ; 8, 8 și 11 ; 10, 16 și 30 ; 12, 5-6 și 14 ; 13, 6 și 20 ; Iac. 1, 1 ; 2, 1 ; 4, 10 și 15 ; 5, 11 și 15 ; I P. 1, 3 și 25 ; 2, 3 și 13 ; 3, 6 și 12 și 15 ; II P. 1, 8 și 14 și 16 ; 3, 2 și 8-9 și 15 și 18 ; Iud. 4, 5 și 9 și 14 și 17 și 21 ; Ap. 1, 2 ; 4, 8 și 11 ; 7, 14 ; 11, 4 și 8 și 15 ; 15, 3-4 ; 16, 7 ; 17, 14 ; 19, 6 și 16 ; 21, 22 ; 22, 5-6 ;

doi Domni : Mt. 6, 24-25 ; Lc. 16, 13 ; In. 2, 15-16 ; 15, 19 ; Rom. 8, 7 ; Iac. 4, 4 ;

domnul demonilor : Mt. 9, 34 ; 12, 24 ; Mc. 3, 22 ; Lc. 11, 15 ; In. 12, 31 ; 14, 30 ; 16, 11 ; I Cor. 2, 6 și 8 ; Ef. 2, 3.

Dorca

Fap. 9, 36-41 ; Tavita, Căprioara.

Dorința

pofta : Mt. 5, 22 ; 13, 17 ; Mc. 4, 19 ; Lc. 15, 16 ; 16, 21 ; 22, 15 ; In. 8, 44 ; Fap. 20, 33 ; Rom. 1, 24 ; 6, 12 ; 7, 7-8 ; 13, 14 ; I Cor. 10, 6 ; II Cor. 13, 9 ; Gal. 5, 16-17 și 24 ; Ef. 2, 3 ; 4, 22 ; Filip. 1, 23 ; Col. 3, 5 ; I Tes. 2, 17 ; 4, 5 ; I Tim. 3, 1 ; 6, 9 ; II Tim. 2, 22 ; 3, 6 ; 4, 3 ; Tit 2, 12 ; 3, 3 ; Evr. 6, 11 ; Iac. 1, 14-15 ; 4, 2 ; I P. 1, 12 și 14 ; 2, 11 ; 4, 2-3 ; II P. 1, 4 ; 2, 10 și 18 ; 3, 3 ; I In. 2, 16-17 ; Ap. 9, 6 ; 18, 14.

Dormirea — vezi : deșteptarea

adormirea : Mt. 9, 24 ; 26, 40 și 43 și 45 ; Mc. 5, 39 ; 14, 37 și 40 și 41 ; Lc. 8, 52 ; 15, 24 și 32 ; 21, 34 ; 22, 45-46 ; In. 11, 11-12 ; Fap. 26, 23 ; Rom. 13, 11 ; I Cor. 11, 30 ; 15, 20 și 34 ; Ef. 15, 14 ; I Tes. 4, 13 ; 5, 6 și 10.

Dovadă

mărturie : Mt. 28, 6-7 ; Mc. 16, 6 ; Lc. 24, 30-31 ; I In. 20, 19 ; 21, 1 și 12-13 ; Fap. 3, 15 ; 4, 10 ; 5, 32 ; 9, 22 ; 10, 39 și 41 ; 13, 30-31 ; 17, 31 ; 18, 5 și 28 ; 24, 13 ; 25, 7 ; 28, 23 ; Rom. 2, 15 ; I Cor. 2, 4 ; 3, 13 ; II Cor. 8, 24 ; Filip. 1, 28 ; Evr. 6, 17 ; I P. 1, 7 ; II P. 1, 16-18.

Dragostea — vezi : iubirea

Lc. 11, 42 ; In. 3, 16 ; 10, 11-15 ; 13, 34-35 ; 15, 9-13 ; 17, 26 ; Fap. 20, 24 ; Rom. 5, 5-8 ; 8, 35 și 39 ; 12, 9-10 ; 13, 10 ; I Cor. 13, 1-8 și 13 ; 14, 1 ; 16, 14 ; II Cor. 5, 14 ; 6, 6 ; 8, 8 ; 12, 10 ; 13, 11 ; Gal. 5, 6 și 13 și 22 ; Ef.

1, 4-5 ; 2, 4 ; 3, 17-19 ; 4, 16 ; 5, 2 ; Filip. 1, 8 ; 2, 1-2 ; Col. 1, 13 ; 3, 14 ; I Tes. 1, 3 ; 2, 8 ; 3, 12 ; 4, 9 ; 5, 8 ; II Tes. 1, 3 ; 3, 5 ; I Tim. 1, 5 ; 6, 11 ; II Tim. 1, 7 ; Evr. 10, 24 ; 13, 1 ; I P. 1, 22 ; 4, 8 ; II P. 1, 7 ; I In. 2, 5 și 15 și 28 ; 3, 1 și 10 și 16-17 ; 4, 7-8 și 10 și 16 și 18-21 ; Ap. 2, 19.

Este piatra de temelie a Creștinismului : In. 3, 16 ; 13, 34-35 ; 15, 13 ; I In. 4, 9-10 și 16 și 19-21 ; calitățile ei : Mt. 22, 36-40 ; Mc. 12, 28-34 ; Rom. 8, 38-39 ; I Cor. 13, 1-8 și 13 ; I In. 5, 2-3 ; II In. 5, 6.

A. Dragostea față de Dumnezeu :

trebuie să fie totală și sinceră : Deut. 5, 1 ; 6, 5 ; 7, 9 ; 10, 12 și 15 ; 11, 1 ; 11, 22 ; 13, 3 ; 19, 9 ; 23, 5 ; 30, 6 ; Ios. 22, 5 ; 23, 11 ; Iud. 5, 31 ; III Rg. 3, 3 ; Neem. 1, 5 ; Iov. 13, 7 ; Mt. 22, 37 ; Mc. 12, 30 și 33 ; Lc. 10, 27 ;

lui Dumnezeu față de lume : Mt. 3, 17 ; Mc. 1, 11 ; In. 3, 35 ; 5, 20 ; 10, 17 ; 15, 9 ; 17, 24 și 26 ; I In. 4, 16 ;

față de om : In. 3, 16 ; 17, 25 ; Rom. 5, 8 ; Ef. 2, 4-5 ; Tit 3, 4-6 ; I In. 4, 9 și 14 ;

oferită în dar : Rom. 5, 8 și 10 ; cf. In. 3, 16 ; I In. 3, 1 ; 4, 10 și 19 ;

prin întruparea Fiului : In. 3, 16 ; Rom. 5, 10 ; 8, 32 ; Ef. 2, 4-6 ;

revărsată prin Sf. Duh : Rom. 5, 5 ; 8, 16 ; II Cor. 1, 22 ; Tit 3, 6 ;

Mintuitorului : Mt. 18, 11 ; 20, 28 ; 26, 26-28 ; Mc. 10, 45 ; 14, 24 ; Lc. 9, 55 ; 10, 19 ; I Cor. 11, 24 ; II Cor. 5, 14 ; Rom. 5, 6 ; Gal. 2, 20 ; Ef. 5, 2 și 25 ; I Tim. 1, 15 ; Tit 2, 14 ; Evr. 9, 14 și 24 și 28 ; cf. 7, 25 ; I In. 3, 16 ; Ap. 1, 5.

e nemărginită : Ef. 3, 18-19 ; cf. In. 1, 16 ; Col. 2, 9.

B. Dragostea față de aproapele :

descrisă și caracterizată : I Cor. cap. 13 ; cf. In. 13, 34 ; cf. Mt. 5, 43-44 ; Lc. 10, 27 ; In. 15, 12 ; Gal. 6, 2 ; Ef. 5, 2 ; I Tes. 4, 9 ; I In. 2, 7 ; 3, 11 ; II In. 5 ;

poruncită de Mintuitorul : Mt. 19, 19 ; 22, 39 ; Mc. 12, 31 ; In. 13, 34 ; 5, 12 și 17 ; Gal. 5, 14 ; Iac. 2, 8 ; I In. 3, 11 și 23 ; 4, 21 ;

e sinteza Legii : Lev. 19, 18 ; Mt. 7, 12 ; 22, 40 ; Rom. 13, 8-10 ; Gal. 5, 14 ; I Tim. 1, 5 ;

asemenea dragostei divine : Mt. 5, 44-45 ; Lc. 6, 35-36 ; In. 13, 34-35 ; 15, 12 ; II Cor. 8, 9 ; Ef. 5, 2 ; I In. 3, 16 ;

și iubirii față de sine : Mt. 22, 39 ; Mc. 12, 33 ; Rom. 13, 9 ; Gal. 5, 14 ;

să fie curată și sinceră : Rom. 12, 9 ; II Cor. 6, 6 ; I Tim. 1, 5 ; Iac. 2, 8 și 15-16 ; I P. 1, 22 ; 4, 8 ; I In. 3, 18 ; III In. 1 ;

nedespărțită de credință : Ef. 6, 23 ; I Tes. 5, 8 ; I Tim. 1, 14 ; II Tim. 1, 13 ; I In. 3, 23 ; 5, 1 ;

e apogeul și sinteza perfecțiunii morale : Rom. 13, 8 ; Ef. 5, 2 ; Col. 3, 14 ; I Tim. 1, 5 ; I P. 4, 8 ;

legătura unirii dintre credincioși : Rom. 12, 10 și 16 ; Filip. 2, 2 ; Col. 2, 2-3 ; I P. 3, 8 ; cf. Rom. 15, 5-6 ; I Cor. 1, 10 ;

îmbrățișează pe toți oamenii : Gal. 6, 10 ; I Tes. 3, 12 ; Tit 3, 2 ;

nu exclude pe dușmani : Mt. 5, 44 ; Lc. 6, 27 și 35 ; Rom. 12, 14 și 20 ; I Cor. 4, 12 ; I P. 3, 9-10 ;

semnul după care se recunosc ucenicii lui Hristos : In. 13, 34-35 ; Gal. 5, 6 ; I In. 3, 23.

C. Dragostea față de sine :

față de trup : I Cor. 3, 16-17 ; 6, 19-20 ; 10, 31 ; Ef. 5, 28-29 ;

față de suflet : Mt. 5, 48 ; 6, 33 ; 7, 21 ; Ef. 3, 10 și 14 ; I Tim. 4, 8 ; II Tim. 3, 15 ;

scopul final mîntuirea : Mt. 5, 16 ; In. 17, 21 ; I Cor. 6, 20 ; 7, 23 ; Ef. 2, 14 ; I P. 1, 22-23 ; Ap. 14, 13 ;

încununată cu virtuți : Mt. 5, 16 și 48 ; 7, 21 ; Ef. 2, 10 ; I Tim. 4, 8.

Drahma

Lc. 15, 8-9.

Dregători

Deut. 1, 15 ; II Rg. 21, 8-11 ; 22, 9 ; IV Rg. 8, 6 ; 24, 12-15 ; 25, 19 ; I Par. 26, 9 ; 28, 1 ; II Par. 18, 8 ; 19, 11 ; 26, 11 ; 34, 13 ; Ezdr. 2, 63 ; 4, 8 și 9 ; 5, 3 și 6 ; 6, 6 ; 6, 13 ; 9, 2 ; Neem. 2, 7-9 ; 5, 14-17 ; 7, 5 ; 8, 9 ; 10, 1 ; 12, 26 și 40 ; Es. 9, 3 ; Is. 3, 3 ; 9, 15 ; 58, 12 ; Ier. 40, 11 ; Iez. 23, 6 ; Dan. 3, 2-3 ; 3, 27 ; 6, 2-7 ; Mal. 1, 8 ;

dregătorie, a dregre : Mt. 10, 18 ; 20, 19 ; 27, 2 și 15 ; Mc. 1, 19 ; 15, 1 ; Lc. 2, 2 ; 3, 1 ; 21, 12 ; 23, 1 ; In. 18, 28 ; Fap. 23, 24 și 26 și 33-34 ; Rom. 13, 3 și 6 ; Ef. 1, 21 ; Col. 1, 16 ; I Tim. 2, 2 ; Tit 3, 1 ; I P. 2, 14.

Dreptul

omul drept în Vechiul Testament : II Rg. 22, 26 ; Iov. 1, 1 ; 2, 3 ; 12, 4 ; Iez. 18, 5 și 9 ;

dreapta : Mt. 5, 29, 30 și 39 ; 6, 3 ; 20, 21 și 23 ; 22, 44 ; 25, 33-34 ; 26, 64 ; 27, 29 și 38 ; Mc. 10, 37 și 40 ; 12, 36 ; 14, 62 ; 15, 27 ; 16, 5 și 19 ; Lc. 1, 11 ; 6, 6 ; 20, 42 ; 22, 50 și 69 ; 23, 33 ; In. 18, 10 ; 21, 6 ; Fap. 2, 25 ; 33-34 ; 3, 7 ; 5, 31 ; 7, 55-56 ; Rom. 8, 34 ; II Cor. 6, 7 ; Gal. 2, 9 ; Ef. 1, 20 ; 3, 1 ; Evr. 1, 3 și 13 ; 8, 1 ; 10, 12 ; 12, 2 ; I P. 3, 22 ; Ap. 1, 16-17 și 20 ; 2, 1 ; 5, 1 și 7 ; 10, 2 și 5 ; 13, 16.

Dreptatea

Mt. 3, 15 ; 5, 6 și 10 și 20 ; 6, 1 și 33 ; 21, 32 ; Lc. 1, 75 ; In. 16, 8 și 10 ; Fap. 10, 35 ; 13, 10 ; 17, 31 ; 24, 25 ; Rom. 1, 17 ; 3, 5 și 21, 22 și 26-27 ; 4, 3 și 5-6 și 9 și 11 și 13 și 22 ; 5, 17 și 21 ; 6, 13 și 16 și 18-20 ; 8, 10 ; 9, 30-31 ; 10, 3-6 și 10 ; 14, 17 ; I Cor. 1, 30 ; II Cor. 3, 9 ; 5, 21 ; 6, 7 și 14 ; 9, 9-10 ; 11, 15 ; Gal. 2, 21 ; 3, 6 și 21 ; 5, 5 ; Ef. 4, 24 ; 5, 9 ; 6, 14 ; Filip. 1, 11 ; I Tim. 6, 11 ; II Tim. 2, 22 ; 3, 16 ; 4, 8 ; Tit 3, 5 ; Evr. 1, 9 ; 5, 13 ; 7, 2 ; 11, 7 și 33 ; 12, 11 ; Iac. 1, 20 ; 2, 23 ; 3, 6 și 9 și 18 ; I P. 2, 24 ; 3, 14 ; II P. 1, 1 ; 2, 5 și 21 ; 3, 13 ; I In. 2, 29 ; 3, 7 și 10 ; Ap. 19, 11 ; 22, 1 ;

oamenilor, acțiunilor și lucrurilor : Mt. 1, 19 ; 5, 45 ; 9, 13 ; 10, 41 ; 11, 19 ; 12, 37 ; 13, 17 și 43 și 49 ; 20, 4 ; 23, 28-29 și 35 ; 25, 37 și 46 ; 27, 4 ; Mc. 2, 17 ; 6, 20 ; Lc. 1, 6 și 17 ; 2, 25 ; 5, 32 ; 7, 35 ; 10, 29 ; 12, 57 ; 14, 14 ; 15, 17 ; 16, 15 ; 18, 9 și 14 ; 20, 20 ; 23, 41 și 50 ; In. 5, 30 ; 7, 24 ; Fap. 4, 19 ; 7, 27 și 35 ; 10, 22 ; 13, 38-39 ; 24, 15 ; Rom. 1, 17 și 32 ; 2, 13 și 26 și 29 ; 3, 4 și 10 și 20 și 24 și 26 și 28 și 30 ; 4, 2 și 5 și 25 ; 5, 1 și 7 și 9 și 16 și 18-19 ; 6, 7 ; 7, 12 ; 8, 4 și 30 și 33 ; I Cor. 4, 4 ; 6, 11 ; Gal. 2, 16-17 ; 3, 8 și 11 și 24 ; 5, 4 ; Ef. 6, 1 ; Filip. 1, 7 ; 4, 8 ; Col. 4, 1 ; I Tes. 2, 10 ; II Tes. 1, 5-6 ; I Tim. 1, 9 ; 3, 16 ; Tit 1, 8 ; 2, 12 ; 3, 7 ; Evr. 9, 10 ; 10, 38 ; 11, 4 ; 12, 23 ; Iac. 2, 21 și 24-25 ; 5, 6 și 16 ; I P. 2, 23 ; 3, 12 ; 4, 19 ; II P. 1, 13 ; 2, 7-8 ; I In. 3, 7 și 12 ; Ap. 15, 3-4 ; 19, 8 ; 22, 11.

Legii în comparație cu a N. T. : Mt. 5, 20-48 ; Lc. 6, 27-38 ; cf. Rom. 3, 22 ; 10, 3 ; Gal. 3, 21 ; Filip. 3, 6 și 9 ; Evr. 4, 3 ;

criteriul de apreciere : Mt. 7, 12 ; Lc. 6, 31 ; 3, 13-14 ; Rom. 13, 8 și 10 ; Gal. 5, 14 ;

cu sensul de sfințenie : Mt. 1, 19 ; Lc. 2, 25 și 37-38 ;

e garanția ordinii sociale : Mt. 22, 21 ; Mc. 12, 16-17 ; Lc. 20, 25 ; Rom. 13, 7 ;

suportarea nedreptăților va fi răsplătită : Mt. 5, 10 ; cf. Rom. 8, 17 ; I P. 2, 19 ; 3, 14 ;

orice abatere va fi osîndită : Mt. 23, 23-39 ; cf. 9, 13 ; 12, 7 ; Lc. 11, 42-54 ; Fap. 13, 10 ;

lui Dumnezeu : Rom. 1, 17 ; 2, 11 ; cf. Fap. 10, 34-35 ; Gal. 2, 6 ; Ef. 6, 9 ; Col. 3, 25 ; I P. 1, 17 ;

concretizată în răscumpărare : Rom. 3, 22-24 ; 5, 12 ; 8, 32 ; cf. In. 1, 17 ; Gal. 3, 28 ;

în iertarea păcatelor : In. 1, 17 ; Rom. 3, 24 ; 8, 32 ; I In. 1, 9 ;

în judecățile sale : Rom. 2, 2 ; Ap. 15, 4 ; 19, 2 ;

în pedepsirea păcătoșilor : Rom. 3, 5-8 ; 13, 4 ; II Tes. 1, 6 ;

cf. Rom. 2, 8-9 ;

în judecata viitoare : Rom. 2, 5-6 ; cf. Mt. 16, 27 ; 25, 31 ; Mc. 8, 38 ; 13, 26 ; Lc. 9, 26 ; Fap. 17, 31 ; Rom. 14, 10 ; II Cor. 5, 10 ; Ap. 2, 23 ; 19, 14-15.

Duhul rău — vezi : diavolul.

necurat ; ispititorul : Zah. 13, 2 ; Mt. 4, 3 ; 8, 16 ; 10, 1 ; 12, 43 și 45 ; Mc. 1, 23 și 27 ; 3, 11 și 30 ; 5, 2 și 8 și 13 ; 6, 7 ; 7, 25 ; 9, 17 și 20 și 25 ; Lc. 4, 33 și 36 ; 6, 18 ; 7, 21 ; 8, 2 și 29 ; 9, 39 și 42 ; 10, 18 și 20 ; 11, 24 și 26 ; 13, 11 ; In. 12, 31 ; 14, 30 ; 16, 11 ; Fap. 5, 16 ; 8, 7 ; 16, 16 și 18 ; 19, 12-13 și 15-16 ; Rom. 11, 8 ; I Cor. 2, 12 ; Ef. 2, 2 ; I Tim. 4, 1 ; II Tim. 1, 7 ; Iac. 2, 19 ; 4, 7 ; I P. 3, 19 ; 5, 8 ; I In. 4, 1 și 3 și 6 ; Ap. 9, 1 ; 12, 9 ; 16, 13-14 ; 18, 2 ; 20, 3.

Duhul Sfînt

lui Dumnezeu (persoana a treia a Sfintei Treimi și Harul Duhului Sfînt) : Fac. 1, 2 ; Ps. 32, 6 ; II Rg. 18, 2 ; Zah. 7, 12 ; vezi și : Fac. 6, 3 ;

41, 38; Ieș. 31, 3; 35, 31; Num. 24, 2; I Rg. 10, 10; 11, 6; 19, 20 și 23; II Par. 15, 1; 24, 20; Iov. 33, 4; Iez. 11, 24; 36, 27; 37, 1; 39, 29; Ioel. 2, 28-29; Mih. 3, 8; Ag. 2, 5;

și duhurile cerești: Mt. 1, 18 și 20; 3, 11 și 16; 4, 1; 10, 20; 12, 18 și 28 și 31-32; 22, 43; 28, 19; Mc. 1, 8 și 10 și 12; 3, 29; 12, 36; 13, 11; Lc. 1, 15 și 17 și 35 și 41 și 67; 2, 25-27; 3, 16 și 22; 4, 1 și 14 și 18; 9, 55; 10, 21; 11, 13; 12, 10 și 12; In. 1, 32-33; 3, 5-6 și 8 și 34; 4, 23; 6, 63; 7, 39; 14, 17 și 26; 15, 26; 16, 13; 20, 22; Fap. 1, 2 și 5 și 8 și 16; 2, 4 și 17-18 și 33 și 38; 4, 8 și 25 și 31; 5, 3 și 9 și 32; 6, 3 și 5 și 10; 7, 51 și 55; 8, 15 și 17-19 și 29 și 39; 9, 17 și 31; 10, 19 și 38 și 44-45 și 47; 11, 12 și 15-16 și 24 și 28; 13, 2 și 4 și 9 și 52; 15, 8 și 28; 16, 6-7; 19, 2 și 6; 20, 22-23 și 28; 21, 4 și 11; 23, 8-9; 28, 25; Rom. 1, 4; 2, 29; 5, 5; 7, 6; 8, 2 și 4-6 și 9-11 și 13-16 și 23 și 26-27; 9, 1; 12, 11; 14, 17; 15, 13 și 16 și 19 și 30; I Cor. 2, 4 și 10-14; 3, 16; 4, 21; 6, 11 și 17 și 19; 7, 40; 12, 3-4 și 7-9 și 11 și 13; 14, 2 și 14-15 și 32; 15, 45; II Cor. 1, 22; 3, 3 și 6 și 8 și 17-18; 4, 13; 6, 6; 11, 4; 12, 18; 13, 13; Gal. 3, 2-3; și 5 și 14; 4, 6 și 29; 5, 5 și 16-18 și 22 și 25; 6, 18; Ef. 1, 13-14 și 17; 2, 10 și 22; 3, 5 și 16; 4, 3-4 și 23 și 30; 5, 18; 6, 17-18; Filip. 1, 19 și 27; 2, 1; 3, 3; Col. 1, 3; I Tes. 1, 5-6; 4, 8; 5, 19; II Tes. 2, 2 și 13; I Tim. 3, 16; 4, 1; II Tim. 1, 7 și 14; Tit 3, 5; Evr. 1, 7 și 14; 2, 4; 3, 7; 6, 4; 9, 8 și 14; 10, 15 și 29; Iac. 4, 5; I P. 1, 2 și 11-12; 3, 18-19; 4, 6 și 14; II P. 1, 21; I In. 3, 24; 4, 1-2 și 6 și 13; 5, 6-8; Iud. 19, 20; Ap. 1, 4 și 10; 2, 7 și 11 și 17 și 29; 3, 1 și 6 și 13 și 22; 4, 2 și 5; 5, 6; 14, 13; 17, 3; 19, 10; 21, 10; 22, 6 și 17;

manifestarea prezenței lui: Mt. 3, 16; Mc. 1, 10; Lc. 3, 22; In. 1, 32; 16, 13-14; Fap. 2, 4; 5, 3; Rom. 8, 26; I Cor. 2, 10; 12, 1 și 4-13; Tit 3, 5.

Dumnezeirea lui: Mt. 12, 28; 28, 19; Lc. 11, 20; Fap. 5, 5-6; 7, 51; 28, 25-27; Rom. 8, 11; I Cor. 2, 10-11; 12, 3-6; II Cor. 13, 13;

descoperă tainele lui Dumnezeu: I Cor. 2, 10-12; Ef. 3, 4-5; Evr. 9, 8;

Descoperă lucrurile viitoare: Lc. 2, 26; In. 16, 13-14; I Cor. 12, 3; Ef. 3, 5;

mărturisește despre Hristos: In. 14, 26; 15, 26; Fap. 5, 32; I In. 4, 2; 5, 6;

inspiră pe profeți: Fap. 1, 16; 11, 28; 19, 6; 28, 25; Ef. 3, 5; I P. 1, 10-11; II P. 1, 21;

dă înțelepciune: Fap. 6, 10; I Cor. 2, 12-13; 12, 8; cf. Mt. 10, 19; Mc. 13, 11; Lc. 21, 15;

înzestrează cu puterea facerii minunilor: Mt. 12, 28; Fap. 2, 4; 19, 6; Rom. 15, 19; I Cor. 12, 9-11;

învață și conduce Biserica: Lc. 12, 12; In. 14, 26; 16, 13; Rom. 8, 14; I Cor. 2, 13; Gal. 5, 18; I In. 2, 20 și 27;

vădește lumea de păcat: In. 16, 18; Fap. 5, 1-3 și 9; 7, 51; Gal. 5, 17; Evr. 3, 7-9;

sfintește: Rom. 1, 4; 15, 16; I Cor. 6, 11; Gal. 5, 22-23; Ef. 5, 8; I P. 1, 2 și 22;

se sălăşluieşte prin har în credincioşi : Is. 63, 10-11 ; In. 14, 17 ; Rom. 8, 11 ; I Cor. 3, 16 ; 6, 19 ; II Tim. 1, 14 ;
 mîngîie, uşurează, ajută : Fap. 9, 31 ; Rom. 8, 25-26 ; 15, 13 ; Gal. 5, 5 ; Ef. 6, 18 ;
 operează renaşterea sufletească : In. 3, 5-6 ; Ef. 1, 13-14 ; 4, 30 ; Tit 3, 5 ;
 duhul omului : Mt. 5, 3 ; 26, 41 ; 27, 50 ; Mc. 2, 8 ; 8, 12 ; 14, 38 ; Lc. 1, 47 şi 80 ; 8, 55 ; 23, 46 ; 24, 37 şi 39 ; In. 11, 33 ; 13, 21 ; 19, 30 ; Fap. 7, 59 ; 17, 16 ; 18, 25 ; 19, 21 ; 20, 22 ; Rom. 1, 9 ; 8, 10 şi 16 ; I Cor. 2, 11 ; 5, 3-5 ; 7, 34 ; 14, 14 ; 16, 18 ; II Cor. 2, 13 ; 7, 1 şi 13 ; Gal. 6, 18 ; Ef. 4, 23 ; Filip. 4, 23 ; Col. 2, 5 ; I Tes. 5, 23 ; II Tim. 4, 22 ; Filim. 25 ; Evr. 4, 12 ; 12, 9 şi 23 ; Iac. 2, 26 ; 4, 5 ; I P. 3, 4 şi 19.

Duminica — vezi : poruncile dumnezeieşti. Sabatul.

temeiuri în V. T. : Ier. 31, 33 ; Zah. 3, 9-10 ; 13, 1 ; Ps. 117/118, 24 ;
 consacrată prin Înviere : Mt. 28, 1 ; Mc. 16, 9 ; Lc. 23, 56 ; 24, 1 ; In. 20, 1 ;
 prin arătările după Înviere : Mt. 28, 2-9 ; Mc. 16, 12 şi 14 ; Lc. 24, 13 şi 34 ; In. 20, 19 şi 26 ; I Cor. 15, 56 ; Col. 2, 16-17 ;
 prin revărsarea darurilor promise peste Apostoli : Mt. 16, 19 ; 18, 18 ; In. 14, 26 ; 15, 26 ; 16, 7-15 ; 20, 19-23 ; Fap. 2, 1-5 ;
 rinduită pentru cultul divin public : Mc. 16, 14 ; Lc. 22, 19 ; Fap. 2, 42 şi 44 ; 20, 7 ; I Cor. 11, 20-22 şi 24 şi 26 ;
 şi stringerea de ajutoare pentru săraci : I Cor. 16, 1-2 ; cf. Rom. 12, 13 ; 15, 26 ; Gal. 2, 10 ;
 descoperirile din Apocalipsă făcute de Sf. Ioan, duminica : Ap. 1, 10 ; 21, 5-7 ;
 S a b a t u l, desfiinţat prin atitudinea Mintuitorului : Mt. 12, 8 şi 10-13 ; 19, 16-22 ; Mc. 2, 27-28 ; 3, 1-5 ; Lc. 6, 5-10 ; 13, 14 ; 14, 1-5 ; In. 3, 2 ; 5, 1-17 ;
 Prin înlocuirea Vechiului Legământ cu cel Nou : Ier. 31, 31-33 ; Ps. 118, 24 ; Mt. 9, 15-17 ; Rom. 7, 1-6 ; II Cor. 5, 17 ; Gal. 2, 21 ; 4, 9-11 ; Col. 2, 16-17 ; Evr. 8, 5-8 ; 9, 10 ; 10, 1 ; 10, 9 ; — vezi şi In. 9, 1-16 şi 33 ;
 Sinodul din Ierusalim, nu-l consemnează : Fap. 15, 1-31 ; Gal. 4, 9-11 ; Col. 2, 16-17 ;
 nerespectarea lui, acuză capitală contra Domnului : Mt. 12, 10 ; Mc. 3, 2 ; Lc. 6, 7 ; 13, 14 ; In. 5, 16 şi 18 ; 7, 23 ; 9, 16.
 Alte temeuri biblice directe pentru înlocuirea simbetei cu duminica : Mt. 12, 8 ; 12, 10-13 ; 19, 16-22 ; Mc. 2, 27 ; In. 5, 1-17 ; 9, 1-16 ; Gal. 4, 9-11 ; Col. 2, 16-17.

Dumnezeu

Mt. 1, 23 ; 3, 9 ; 5, 8 ; 6, 24 şi 30 ; 15, 4 ; 16, 23 ; 19, 6 şi 17 şi 26 ; 21, 12-13 ; 22, 21 şi 31-32 ; 27, 43 şi 46 ; Mc. 1, 24 ; 2, 7 ; 5, 7 ; 8, 33 ; 10, 9 şi 18 şi 27 ; 11, 22 ; 12, 7 şi 26-27 ; 13, 19 ; 15, 34 ; Lc. 1, 26 şi 37 şi 47 şi

68 și 78 ; 2, 14 ; 3, 2 și 6 și 8 și 38 ; 4, 34 ; 5, 21 ; 6, 12 ; 7, 16 și 29-30 ; 8, 39 ; 9, 20 și 43 ; 11, 20 și 49 ; 12, 20-21 și 24 și 28 ; 16, 13 și 15 ; 17, 18 ; 18, 7 și 11 și 13 și 19 și 27 și 43 ; 20, 25 și 37-38 ; In. 1, 1-2 și 6 și 12-13 și 18 ; 3, 2 și 16-17 și 21 și 33-34 ; 5, 18 și 44 ; 6, 27-29 și 33 și 45-46 ; 7, 17 ; 8, 40-42 și 47 și 54 ; 9, 3 și 16 și 24 și 29 și 31 și 33 ; 10, 33-36 ; 11, 22 ; 13, 3 ; 14, 1 ; 16, 2 și 27 și 30 ; 17, 3 ; 20, 17 și 28 ; Fap. 2, 17-24 și 30 și 36 ; 23, 13 și 18 și 21 și 25 și 26 ; 4, 10 și 19 și 24 ; 5, 4 și 29-32 și 39 ; 7, 2 și 6 și 9 și 17 și 25 și 32 și 35 și 45 ; 10, 2 și 15 și 28 și 34 și 38 și 40-42 și 46 ; 11, 9 și 17-18 ; 12, 5 ; 13, 17 și 21 și 23 și 30 și 33 și 36-37 ; 15, 4 și 7-8 și 10 și 12 și 14 și 19 ; 16, 10 și 17 și 25 ; 17, 23-24 și 27 și 29-30 ; 19, 11 ; 20, 21 și 27 ; 21, 19 ; 22, 3 și 14 ; 24, 14-16 ; 26, 6-8 și 22 și 29 ; 27, 24-25 ; Rom. 1, 7 și 9 și 19 și 23-24 și 26 și 28 ; 2, 2-5 și 11 și 23-24 și 29 ; 3, 6 și 11 și 19 și 25-26 și 29-30 ; 4, 2-3 și 6 și 17 și 20 ; 5, 1 și 8 și 10-11 ; 6, 10-11 și 13 și 22-23 ; 7, 4 și 22 și 25 ; 8, 7-8 și 17 și 27 și 31 și 33 ; 9, 5 și 14 și 16 și 20 și 22 ; 10, 1-2 și 9 ; 11, 1-2 și 8 și 21-23 și 29-30 și 32-33 ; 12, 1-3 ; 13, 1-2 și 4 și 6 ; 14, 10-12 și 17-18 ; 15, 5 și 7 și 9 și 13 și 15-17 și 30 și 33 ; 16, 20 și 26-27 ; I Cor. 1, 1-2 și 4 și 9 și 20-21 și 24-25 și 27-30 ; 2, 1 și 7 și 9-12 ; 3, 6-7 și 9-10 și 16-17 și 19 și 23 ; 4, 1 și 5 ; 5, 13 ; 6, 13-14 ; 7, 7 și 15 și 17 ; 8, 4-6 ; 10, 5 ; 11, 3 și 12 ; 12, 3 și 6 și 18 și 24 și 28 ; 14, 2 și 25 și 28 și 33 ; 15, 15 și 24 și 28 și 38 ; II Cor. 1, 1 și 3-4 și 9 și 12 și 20-21 și 23 ; 2, 15 și 17 ; 3, 3 și 5 ; 4, 4 și 6-7 ; 5, 1 și 5 și 11 și 13 și 18-20 ; 6, 4 și 7 și 16 ; 7, 6 și 9 ; 9, 7-8 și 11 ; 10, 4-5 și 13 ; 11, 2 și 11 ; 12, 21 ; 13, 7 și 11 ; Gal. 1, 1 și 4 și 10 și 13 și 15 și 24 ; 2, 6 și 19-21 ; 3, 6 și 8 și 11 și 17-18 și 20 și 26 ; 4, 4 și 6-9 și 14 ; 6, 7 și 16 ; Ef. 1, 1 și 17 și 20 ; 2, 4 și 8 și 10 și 12 și 19 și 22 ; 3, 2 și 9-10 și 12 și 19 ; 4, 6 și 13 și 18 și 24 și 30 și 32 ; 5, 1-2 și 6 și 20 ; 6, 6 și 11 și 13 și 23 ; Filip. 1, 3 și 8 și 11 și 14 și 28 ; 2, 6 și 9 și 11 și 13 și 15 și 27 ; 3, 9 și 15 ; 4, 6-7 și 9 și 18-20 ; Col. 1, 1-3 și 6 și 10 și 15 și 19 și 25 și 27 ; 2, 2 și 12 și 19 ; 3, 1 și 12 și 16-17 ; 4, 3 și 11-12 ; I Tes. 1, 1-4 și 8-9 ; 2, 2 și 4-5 și 8-10 ; 3, 2 și 9 și 11 și 13 ; 4, 1 și 3 și 5 și 7-9 ; 5, 9 și 18 și 23 ; II Tes. 1, 1-6 și 8 și 11-12 ; 2, 4 și 11 și 13 și 16 ; I Tim. 1, 1-2 și 17 ; 2, 3 și 5 ; 3, 15-16 ; 4, 3-5 și 10 ; 5, 4-5 și 21 ; 6, 1 și 11 și 13 și 17 ; II Tim. 1, 1-3 și 6-8 ; 2, 9 și 14-15 și 25 ; 3, 16-17 ; 4, 1 ; Tit 1, 1-4 ; 2, 5 și 10-11 și 13 ; 3, 4 și 8 ; Filim. 3, 4 ; Evr. 1, 1 și 3 și 5-6 și 8-9 și 13 ; 2, 4-5 și 9 și 13 și 17 ; 3, 4 și 12 ; 4, 4 și 7-10 și 12 și 14 ; 5, 1 și 4 și 10 și 12 ; 6, 5-7 și 10 și 13 și 17-18 ; 7, 1 și 3 și 19 și 25 ; 8, 2 și 8 și 10 ; 9, 14 ; 10, 7 și 9 și 12 și 31 și 36 ; 11, 3-7 și 16 și 18-19 și 25 și 40 ; 12, 22-23 și 28-29 ; 13, 5 și 7 și 20 ; Iac. 1, 1 și 5 și 7 și 12-13 și 20 și 27 ; 2, 5 și 19 și 23 ; 3, 9 ; 4, 4 și 6-8 ; I P. 1, 2-3 și 5 și 21 și 23 ; 2, 4-5 și 9-10 și 12 și 15-17 și 19-20 ; 3, 4-5 și 17-18 și 20-22 ; 4, 2 și 6 și 10-11 și 14 și 16-17 și 19 ; 5, 2 și 5-6 și 10 și 12 ; II P. 1, 1-3 și 17 și 21 ; 2, 4 și 9 ; I In. 1, 3 și 5 ; 3, 2 și 8-10 și 19-21 și 24 ; 4, 1-4 și 6-12 și 15-16 și 19-21 ; 5, 1-5 și 7 și 9-13 și 16-20 ; II In. 3, 9 ; III In. 6, 11 ; Iud. 15, 21 și 25 ; Ap. 1, 1-2 și 6 și 8 ; 3, 1-2 și 12 și 14 ; 4, 8 și 11 ; 5, 6 și 9-10 ; 6, 9 ; 7, 2-3 și 10-12 și 15 și 17 ; 8, 2 și 4 ; 9, 4 și 13 ; 10, 6-7 ; 11, 13 și 16-17 și 19 ; 12, 5-6 și 10 și 17 ; 14, 7 și 10 ; 15, 1-2 și

3 și 7-8 ; 16, 1 și 7 și 9 și 11 ; 17, 17 ; 18, 5 și 8 și 20 ; 19, 1 și 4-6 și 9-10 ; 21, 3 și 7 și 10-11 și 22-23 ; 22, 18-19.

Cel adevărat ; al adevărului : III Rg. 18, 24 ; 18, 37-39 ; I Paral. 17, 26 ; II Paral. 15, 3 ; Ezdr. 1, 3 ; Is. 65, 16.

Existența Lui : Fap. 14, 15 și 17 ; 17, 24-28 ; Rom. 1, 20 ; Evr. 11, 3 ; cf. I Tim. 3, 16 ; II P. 3, 5 ; Fac. 1, 1.

Creator și conservator : Mt. 6, 26-28 ; 10, 29 ; Mc. 10, 6 ; Lc. 12, 6 ; 15, 7 ; Fap. 4, 24 ; 14, 16-17 ; 17, 24 ; Rom. 11, 36 ; Col. 1, 16 ; Evr. 11, 3 ; Ap. 4, 11 ;

este unul : Ieș. 20, 2-3 ; Deut. 5, 6 ; 6, 4 ; 7, 9 ; IV Rg. 19, 15 ; Is. 37, 16 ; 45, 18 ; Mal. 1, 2 ; 1, 10 și 15 ;

Mc. 12, 29 și 32 ; In. 17, 3 ; I Cor. 8, 4-6 ; Gal. 3, 20 ; Ef. 4, 6 ; I Tim. 2, 5 ;

întreit în fețe : Mt. 28, 19 ; I Cor. 12, 3-6 ; II Cor. 13, 13 ; Ef. 4, 4-6 ; I P. 1, 2 ; I In. 5, 7 ;

este duh : In. 4, 24 ; II Cor. 3, 17 ; Filip. 3, 3 ;

nevăzut : In. 1, 18 ; 5, 37 ; Rom. 1, 20 ; Col. 1, 15 ; I Tim. 1, 17 ; 6, 16 ; Evr. 11, 27 ; I In. 4, 12 ;

nemărginit : Mt. 11, 27 ; Rom. 11, 33-35 ; I Cor. 2, 11 ;

neschimbat : Lc. 21, 33 ; Evr. 6, 17-18 ; Iac. 1, 17 ;

veșnic : Fac. 21, 33 ; Deut. 33, 27 ; Is. 40, 28 ; Rom. 16, 26 ; I Tim. 1, 17 ; II P. 3, 8 ; Ap. 1, 4 și 8 ; 4, 8-10 ; 11, 17 ;

infinit : Fap. 17, 27-28 ; Evr. 4, 13 ; cf. Col. 1, 17 ; Tit 1, 2 ; Evr. 1, 3 ;

atotștiutor : Mt. 6, 4 ; Mc. 13, 32 ; Fap. 15, 18 ; Rom. 11, 34 ; Evr. 4, 13 ;

atotînțelept : Rom. 11, 33-36 ; 16, 27 ; I Cor. 2, 16 ;

atotputernic : Fac. 17, 1 ; 28, 3 ; 35, 11 ; 43, 14 ; 48, 3 ; Ieș. 6, 3 ; Ios.

22, 22 ; Iez. 10, 5 ; Mt. 19, 26 ; 28, 18 ; Mc. 10, 27 ; Lc. 1, 37 ; I In. 1, 3 ;

5, 19 ; Rom. 1, 20 ; I Cor. 8, 6 ; Ef. 3, 20 ; Col. 1, 16 ; 2, 10 ; Ap. 16, 7 ; 19, 6 ;

este sfânt : Ios. 24, 19 ; I Rg. 6, 20 ; Is. 5, 16 ; 6, 3 ; In. 17, 11 ; I P. 1, 16 ; Ap. 15, 4 ;

e lumină : I Tim. 6, 16 ; cf. In. 1, 7-9 ; 8, 12 ; Iac. 1, 17 ; I In. 1, 5 ;

e dragoste : II Cor. 13, 11 ; I In. 4, 8 și 16 ;

e foc mistuitor : Fap. 7, 30 ; II Tes. 1, 8 ; Evr. 12, 29.

S-a revelat aleșilor : Mc. 9, 3 ; In. 12, 41 ; Fap. 7, 30-31 și 38 ; Evr.

12, 29 ; 13, 2 ; Ap. 1, 14 ; 3, 7 ; 4, 2 și 8 ; 15, 8 ; 20, 4 ; cf. Fac. 18, 1-3 ;

32-30 ; Ieș. 3, 2-4 ; 18, 1-3 ; 32, 30 ; Is. 6, 1-5 ; Dam. 7, 9-10.

Fiul intrupat, icoana Lui : Evr. 1, 3 ; cf. Mt. 3, 16-17 ; Lc. 3, 22 ; Fap. 7, 55-56 ; 9, 3-5 ; I Tim. 3, 16.

Dușmănia

vrășmășia : Mt. 3, 7 ; 5, 43-44 ; 10, 36 ; 12, 34 ; 13, 25 și 28 și 39 ;

22, 44 ; 23, 33 ; Mc. 12, 36 ; Lc. 1, 71 și 74 ; 3, 7 ; 6, 27 și 35 ; 10, 19 și 36 ;

19, 27 și 43 ; 20, 43 ; 23, 12 ; Fap. 2, 35 ; 13, 10 ; Rom. 5, 10 ; 8, 7 ; 11, 28 ;

12, 20 ; I Cor. 15, 25-26 ; Gal. 4, 16 ; 5, 20 ; Ef. 2, 14 și 16 ; Filip. 3, 18 ; Col. 1, 21 ; II Tes. 3, 15 ; Evr. 1, 13 ; 10, 13 ; Iac. 4, 4 ; Ap. 11, 5 și 12 ; între diavol și om : Fac. 3, 15.

LOCURI și CITATE des utilizate :

Dacă ai fi cunoscut și tu în această zi, cele ce sînt spre pacea ta : Lc. 19, 42.

Dacă am vorbit rău, dovedește că este rău : In. 18, 23.

Dacă este cineva în Hristos, este făptura nouă : II Cor. 5, 17.

Dacă ți-a greșit fratele tău ... muștră-l : Mt. 18, 15.

Dacă M-ați ști pe Mine, ați ști și pe Tatăl Meu : In. 8, 19.

Dacă cineva nu are duhul lui Hristos, acela nu este al Lui : Rom. 8, 19.

Dacă nu este învierea morților, nici Hristos n-a înviat : I Cor. 15, 13.

Dacă nu le-aș fi vorbit, păcat nu ar avea : In. 15, 22.

Dacă rădăcina este sfîntă și ramurile sînt : Rom. 11, 16.

Dacă sarea își pierde puterea, cu ce o veți drege ? : Mc. 9, 50.

Dacă vor tăcea aceștia, pietrele vor striga : Lc. 19, 40.

Dacă cineva vrea să fie întîiul, să fie cel din urmă dintre toți : Mc. 9, 35.

Dacă zice cineva : iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este : I In. 4, 20.

Da, da — nu, nu : Mt. 5, 37 ; Iac. 5, 12.

Darul desăvîrșit de sus este, pogorîndu-se de la părintele luminilor : Iac. 1, 17.

Dați și vi se va da : Lc. 6, 38.

Dați tuturor cele ce sînteți datori : Rom. 13, 7.

De cîte ori să iert pe fratele meu ? : Mt. 18, 21.

De nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decît a cărturarilor și fariseilor : Mt. 5, 20.

Dezbinare am venit să aduc pe pămînt : Lc. 12, 51 ; cf. Mt. 10, 34.

Dezbinarea împărăției casei : Mc. 3, 24-25.

Dezbrăcarea de omul cel vechi : Ef. 4, 22.

Destoinicia noastră este de la Dumnezeu : II Cor. 3, 5.

Din El ne tragem obîrșia : Fap. 17, 26-29.

Dinte pentru dinte : Mt. 5, 38.

Disprețuiești tu îndelungă răbdarea Domnului ? : Rom. 2, 4.

Doamne ieși de la mine că sînt om păcătos : Lc. 5, 8.

Doamne nu le socoti lor păcatele acestea : Fap. 7, 60.

Doamne scapă-mă ! : Mt. 14, 30.

Domnul s-a jurat și nu se va căi : Evr. 7, 21.

Domnul ceartă și biciuiește pe tot fiul pe care îl primește : Evr. 12, 6.

Domnul a cunoscut pe cei ce sînt ai Lui : II Tim. 2, 19.

Domnul este într-ajutorul meu ; nu mă voi teme ! Ce-mi va face mie omul ? : Evr. 13, 6.

Domnul va judeca pe poporul Său : Evr. 10, 30.

Dragostea acoperă mulțime de păcate : I P. 4, 8.

Dreptate — cu cit mai virtos va face Dumnezeu — acelora ce strigă : Lc. 18, 7-8.

Dreptul din credință va fi viu : Rom. 1, 17 ; Gal. 3, 11.

Duhul Domnului peste Mine : Lc. 4, 18-19.

Duhul este osîrduitor, dar trupul neputincios : Mt. 26, 41 ; Mc. 14, 38.

Duhul să nu-l stingeți : I Tes. 5, 19.

Duhul — roadele lui : Gal. 5, 22-23 ; Ef. 5, 9 ; Col. 3, 12 ; I Tim. 1, 9.

Dumnezeu celor mîndri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har : Iac. 4, 6.

Dumnezeului necunoscut : Fap. 17, 23.

După cum trupul fără de suflet este mort și credința fără de fapte... : Iac. 2, 26.

E

Educația

disciplina, corecția : Mt. 5, 29-30 și 18, 8-9 ; Mc. 9, 43 ; I Cor. 9, 20-27 ; 11, 31-34 ; 14, 26 ; Ef. 6, 4 ; II Tim. 3, 16 ; Evr. 12, 5-11 ; Ap. 3, 19 ;
îndreptarea celor greșiți : Mt. 18, 15-22 ; Lc. 17, 3-4 ; I Tim. 5, 20 ;
cf. Ef. 5, 11 ; II Tim. 2, 24-26 ; Iac. 5, 19-20.

Egipt

pământul, țara : Fac. 13, 10 ; 37, 25 ; 39, 1 ; 40, 1 ; 42, 1-3 ; 42, 6 ; 46, 3-4
egipteni : Mt. 2, 13-14 ; Fap. 2, 10 ; 7, 22 ; 21, 38 ; Evr. 11, 26 ;
robia Egiptului : Ieș. cap. 1-12 ;
plăgile Egiptului : Ieș. cap. 7, 11,

Egoismul

păcat oprit și condamnat : Rom. 15, 1-3 ; I Cor. 10, 24 ; Filip. 2, 4 ;
rivnește pentru sine : Mt. 7, 23 ; 20, 21 ; Mc. 10, 37 ; Lc. 12, 15 și 21 ;
13, 25 și 27 ; Ef. 5, 5 ; Filip. 2, 21 ; cf. I Cor. 10, 24 ; Col. 3, 5 ; I Tim. 6, 7-9 ; II Tim. 3, 2-4 ; cf. Rom. 1, 31 ;
contravine iubirii aproapelui : I Cor. 13, 5 ; cf. Lc. 3, 11 ; Iac. 2, 15-16 ;
I In. 3, 17 ; 4, 20 ;
Hristos prin jertfa vieții, îl condamnă : In. 5, 30 ; 6, 37 ; Rom. 15, 3 ;
II Cor. 5, 15 ; 8, 9 ; Filip. 2, 7-8.

Eliberarea

din Egipt : Ieș. cap. 13, 15 ;
din robia babilonică : II Par. 36, 20-23 ; Ezdr. cap. 1, 2 ;
demiterea, dezlegarea, despărțirea : Mt. 1, 19 ; 5, 31-32 ; 14, 15 și 22 ;
15, 23 și 32 și 39 ; 18, 27 ; 19, 3, 9 ; 27, 15 și 17 și 27 și 26 ; Mc. 6, 6 și 36
și 45 ; 8, 3 și 9 ; 10, 2 și 4 și 11 ; 15, 6 și 9 și 11 și 15 ; Lc. 2, 29 ; 6, 37 ;
8, 38 ; 9, 12 ; 13, 12 ; 14, 4 ; 16, 18 ; 23, 16 și 18 și 20 și 22 și 25 ; In. 18, 39 ;
19, 10 și 12 ; Fap. 3, 13 ; 4, 21 și 22 ; 5, 40 ; 13, 2-3 ; 15, 30 și 33 ; 16, 35-36 ;
17, 9 ; 19, 41 ; 23, 22 ; 26, 32 ; 28, 18 ; Evr. 13, 23.

Elini

păgini : Mc. 7, 26 ; Lc. 23, 38 ; In. 7, 35 ; 12, 20 ; 19, 20 ; Fap. 6, 1 ; 9, 29 ; 11, 20 ; 14, 1 ; 16, 1 și 3 ; 17, 4 și 12 ; 18, 4 ; 19, 10 și 17 ; 20, 21 ; 21, 28 și 37 ; Rom. 1, 14 și 16 ; 2, 9-10 ; 3, 9 ; 10, 12 ; I Cor. 1, 22 și 24 ; 10, 32 ; 12, 13 ; Gal. 2, 3 ; 3, 28 ; Col. 3, 11.

Elisei

III Rg. 19, 16-21 ; IV Rg. 2, 1-25 ; Lc. 4, 27 ;
minunile lui Elisei : IV Rg. 4, 1-7 și 20.

Enoh

Fac. 5, 18-24 ; Evr. 11, 5 ; Iud. 14.

Enon

In. 3, 23.

Epafras

Col. 1, 7 ; 4, 12 ; Filim. 23.

Epafrudit

Filip. 2, 25 ; 4, 18.

Episcop

Fap. 20, 28 ; Filip. 1, 1 ; I Tim. 3, 1-3 ; Tit 1, 7 ; I P. 2, 25.

Epistolă

scrisoare, semn de recomandare : Rom. 16, 22 ; I Cor. 9, 2 ; II Cor. 1, 12 ; 3, 1-3 ; 7, 8 ; Col. 4, 16 ; I Tes. 5, 27 ; II Tes. 2, 2 ; 3, 14 și 17 ; Evr. 8, 10.

Eresuri

secte : Fap. 5, 17 ; 15, 5 ; 24, 5 ; 26, 5 ; 28, 22 ; I Cor. 11, 19 ; Gal. 5, 20 ; II P. 2, 1.

Eretici

autorii dezbinărilor din Biserică : Rom. 16, 17 ; cf. Mt. 18-17 ; Fap. 15, 24 ; I Cor. 5, 6 și 11 ; II Cor. 11, 13 ; Gal. 1, 7 ; 3, 3 ; 5, 7-9 ; Filip. 3, 2 ; Col. 2, 8 ; II Tes. 3, 14 ; Tit 1, 10 ; 3, 10 ; II In. 10 ; Ap. 2, 2 ; vezi și : II Tim. 2, 17-19 ; I In. 4, 1.

Erezia

opera învățătorilor mincinoși : Mt. 7, 15-20 și 23 ; 24, 4-5 ; Mc. 13, 22-23 ; Lc. 21, 8 ; Fap. 20, 29-30 ; II Cor. 11, 13-15 ; I Tes. 5, 21 ; Tit 3, 10 ; I In. 4, 1 ; II In. 7-10 ; Ap. 2, 2.

Euharistia (vezi Cuminecătura).

Eva

Fac. 2, 21-25 ; 3, 20 ; 4, 1 ; II Cor. 11, 3 ; cf. In. 8, 44 ; I Tim. 2, 13-15 ; II P. 3, 17.

Evangelia

și evanghelizarea : Mt. 4, 23 ; 11, 5 ; 24, 14 ; 26, 13 ; Mc. 1, 1 și 14 ; 8, 35 ; 10, 29 ; 13, 10 ; 16, 6 ; Lc. 1, 19 ; 2, 10 ; 3, 18 ; 4, 18 și 43 ; 8, 1 ; 9, 6 ; 16, 16 ; 20, 1 ; Fap. 5, 42 ; 8, 4 și 12 și 25 și 35 și 40 ; 10, 36 ; 11, 20 ; 13, 32 ; 14, 7 și 15 și 21 ; 15, 1 și 35 ; 16, 10 ; 17, 18 ; 20, 24 ; 21, 8 ; Rom. 1, 1 și 9 și 15-16 ; 2, 16 ; 10, 15-16 ; 11, 28 ; 15, 16 și 19-20 și 29 ; I Cor. 1, 17 ; 4, 15 ; 9, 12 și 14 și 16 și 18 și 23 ; 15, 1-2 ; II Cor. 2, 12 ; 4, 3 ; 8, 18 ; 9, 13 ; 10, 14 și 16 ; 11, 4 și 7 ; Gal. 1, 6-9 și 11 și 16 și 23 ; 2, 2 și 5 și 7 și 14 ; 4, 13 ; Ef. 1, 13 ; 2, 17 ; 3, 6 și 8 ; 4, 11 ; 6, 15 și 19 ; Filip. 1, 5 și 7 și 12 și 16 și 27 ; 2, 22 ; 4, 15 ; Col. 1, 5 și 23 ; I Tes. 1, 5 ; 2, 2 și 4 și 8-9 ; 3, 2 și 6 ; II Tes. 1, 8 ; 2, 14 ; I Tim. 1, 5 și 11 ; II Tim. 1, 8 și 10 ; 2, 8 ; 4, 5 ; Filim. 13 ; Evr. 4, 2 și 6 ; I P. 1, 22-23 și 25 ; 4, 6 și 17 ; Ap. 14, 6 ;

conținut și definiție : Lc. 2, 10-11 ; Rom. 1, 16 ; 10, 15 ; I Cor. 15, 1-3 ; I Tim. 1, 15 ;

ca și crucea, e puterea lui Dumnezeu : Rom. 1, 16 ; I Cor. 1, 18 și 24 ; I Tes. 1, 5 ;

e mîntuire, har, împăcare : Fap. 13, 26 ; 14, 3 ; 20, 32 ; II Cor. 5, 19 ; cf. Mc. 16, 20 ;

comoară ascunsă în vase de lut : II Cor. 4, 1-7 ; I Tim. 1, 16 ;

a fost prevestită : Fap. 2, 39 ; 3, 25 ; Rom. 3, 2 ; 9, 4 ; 15, 8 ; Gal. 3, 8 ;

destinată întregii lumi : Mt. 24, 14 ; Mc. 13, 10 ; 16, 15 ; Rom. 10, 18 ; Col. 1, 6 și 23 ; cf. Mt. 13, 8 ; 28, 19 ; I Cor. 15, 58 ;

întîii iudeilor : Mt. 10, 6 ; 15, 24 ; Lc. 24, 47 ; Fap. 3, 26 ; 11, 19 ;

apoi păgînilor : Mt. 24, 14 ; Mc. 13, 10 ; 14, 9 ; Fap. 19, 10 ; Rom. 10, 8 ; Gal. 2, 2 ; Col. 1, 6 ; Ap. 14, 6 ; cf. Ef. 3, 6 și 8 și 10-11 ;

descoperirea tainei lui Hristos : Rom. 16, 25 ; I Cor. 2, 7 ; Ef. 1, 9-10 ; 3, 2 și 9 ; Col. 1, 26-27 ; II Tim. 1, 10 ;

numirile ei : Mt. 4, 23 ; 9, 35 ; 13, 19 ; 24, 14 ; Mc. 1, 14 ; Fap. 13, 26 ; 14, 3 ; 20, 24 și 32 ; Rom. 1, 1 și 9 ; 10, 8 ; 16, 25 ; I Cor. 1, 18 ; II Cor. 2, 12 ; 3, 8-9 ; 5, 19 ; 6, 7 ; Ef. 1, 13 ; 3, 2-4 ; 6, 19 ; Filip. 2, 16 ; I Tes. 3, 2 ; I Tim. 6, 3 ; Tit 1, 1 ; Evr. 5, 13 ; Iac. 1, 25.

Evlavia

cucernicia, pietatea : Mt. 7, 14 ; 25, 35-36 ; Lc. 13, 24 ; Fap. 11, 23 ; 13, 43 ; 14, 22 ; 15, 32 ; I Tim. 2, 10 ; 3, 16 ; 4, 7-8 ; 5, 4 ; 6, 3 și 5-6 și 11 ; II Tim. 2, 22 ; 3, 5 și 12 ; Tit 1, 1 ; 2, 12 ; Evr. 5, 7 ; 12, 28 ; Iac. 1, 27 ; 2, 17 ; II P. 1, 3 și 6-7 ; 3, 11 ; Ap. 14, 12.

Examinarea conștiinței — vezi : conștiința

e obligatorie : Mt. 7, 3-5 ; Lc. 6, 41-42 ; II Cor. 13, 5 ; cf. Cor. 11, 28 ; Ef. 3, 17 ;
 are un important rol educativ : I Cor. 11, 28 și 31 ; Gal. 6, 4 ; I In. 1, 9 ;
 exemplu negativ : Lc. 18, 11-12 ;
 exemplu pozitiv : Lc. 18, 13 ; 23, 40-42 ;
 sentința : Lc. 18, 14 ; 23, 42.

Exorciști

iudei, fiii lui Scheva : Fap. 19, 13-17.

LOCURI și CITATE des utilizate :

Ei zic, dar nu fac : Mt. 23, 3.
 El este capul trupului, adică al Bisericii : Col. 1, 18.
 El este mai înainte decît toate și toate prin El sînt așezate : Col. 1, 17.
 Este de folos să moară un om pentru popor : In. 18, 14.
 Este mai fericit a da decît a lua : Fap. 20, 35.
 Eu nu sînt din lumea aceasta : In. 8, 23 ; 17, 14.
 Eu sînt calea, adevărul și viața : In. 14, 6.
 Eu sînt învierea și viața : In. 11, 25.
 Eu sînt ; nu vă temeți : In. 6, 20 ; cf. Mt. 14, 27 ; Mc. 6, 50.
 Eu sînt ușa : In. 10, 7-9.
 Eu sînt vița, voi mlădițele : In. 15, 1 și 5.
 Eu și Tatăl Meu una sîntem : In. 10, 30.
 Eu v-am ales pe voi din lume, de aceea lumea vă urăște : In. 15, 19.

F

Facere

cerului și a pământului : Fac. 1, 1 ; Ps. 32, 6 ; Is. 45, 18 ;
 făcător, acțiune, zidire, întemeiere : Mt. 3, 8 ; 6, 2-3 ; 13, 32 și 35 ;
 23, 3 ; 25, 40 și 45 ; 26, 10 și 13 ; 27, 19 și 23-24 ; Mc. 3, 8 ; 4, 32 ; 6, 5 ;
 13, 19 ; 14, 6 ; Lc. 3, 8 ; 6, 43 ; 10, 37 ; 11, 42 ; 13, 19 ; 22, 19 ; 23, 31-34 și
 41 ; 24, 28 ; In. 1, 18 ; 2, 5 ; 4, 34 ; 6, 38 ; 7, 17 ; 13, 2 și 7 și 17 și 27 ; 15, 5
 și 8 și 14-15 și 21 și 24 ; 16, 3 ; 18, 30 ; 19, 7 și 12 și 23-24 ; Fap. 2, 2 ; și
 19 și 22 și 28 și 36-37 și 43 ; 3, 12 și 17 ; 4, 7 și 9 și 16 și 22 și 28 ; 5, 12
 și 35 ; 16, 30 și 35 ; 17, 24 și 26 ; 18, 21 ; 19, 14 și 17 și 23-24 și 33 și 36 ;
 22, 10 și 26 ; 23, 12-13 și 15 ; Rom. 1, 25 și 28 și 32 ; 2, 9-10 și 14 ; 3, 8
 și 12 și 25 ; 7, 15-21 și 23 ; 8, 11 ; 9, 20-22 ; 12, 13 și 20 ; 13, 3-4 și 14 ;
 14, 21 ; 15, 26 ; I Cor. 4, 9 ; 11, 19 și 24-25 ; 16, 14 ; Gal. 2, 10 ; 6, 9-10 ;
 Ef. 3, 9-10 ; Filip. 2, 7-8 și 14 ; Col. 1, 16-17 și 23 și 25 ; 2, 7 și 13 ; 3, 17
 și 25 ; I Tim. 2, 1 ; 6, 18 ; II Tim. 4, 5 ; Evr. 13, 17 și 19 și 21 ; Iac. 4, 15 ;
 I P. 2, 14-15 și 20 ; 3, 17 ; 4, 15.

Fameni

Mt. 19, 12 ; Fap. 8, 27 și 34 și 36 și 38-39 ; I Cor. 7, 7.

Familia

Mt. 1, 18-25 ; 2, 13-23 ; 9, 18-26 ; 12, 46-50 ; 15, 22-28 ; 17, 14-21 ;
 19, 1-26 ; 20, 20-28 ; 25, 1-13 ; 26, 6-75 ; 27, 57-61 ; 28, 1-10 ; Lc. 1, 5-80 ;
 2, 4-52 ; 7, 12-50 ; 8, 19-20 și 41-56 ; 9, 38-43 ; 10, 37-42 ; 11, 1-4 ; 14, 7-8 ;
 15, 11-32 ; 18, 15-23 ; In. 2, 1-5 și 12 ; 4, 16-18 și 46-53 ; 7, 3-5 ; 8, 3-11 ;
 9, 1-41 ; 11, 1-45 ; 13, 1-17 ; 15, 14-15 ; 17, 1-26 ; 19, 25-27 ; Fap. 10, 1-48 ;
 16, 24-34 ; Rom. 7, 2-3 ; I Cor. 7, 2-5 și 8-16 și 25-39 ; II Cor. 2, 7-8 ; Ef.
 4, 22-24 ; 5, 11-32 ; 6, 1-4 ; I Tim. 2, 8-15 ; 6, 17-19 ; Tit 2, 2-6 ; 3, 1-3 ;
 Evr. 13, 4 ; I P. 3, 1-7 ;

instituită de Dumnezeu, la creație în formă monogamică : Fac.
 1, 27-28 ; 2, 20-24 ;

sălașul dragostei, educației și școala caracterelor : Mt. 1, 24-25 ;
 19, 13-14 și 18-20 ; Lc. 1, 5-7 și 13-14 și 24-27 și 34 și 37-38 și 42-43 și

48 și 57-66 și 75 ; 2, 41-43 și 48-49 ; 10, 38-42 ; In. 2, 1-5 și 12 ; 11, 1-44 ; 15, 14-15 ; Fap. 10, 30-31 ; 16, 29-34 ;

părinți purtând crucea dragostei : Mt. 1, 18-20 și 24 ; 2, 11 și 13-15 și 20-21 ; 9, 18-19 și 23-24 ; 12, 46-47 ; 15, 22-27 ; 17, 14-16 ; 20, 20-21 ; Lc. 2, 4-7 și 8 și 10 și 16-19 și 21-22 și 35 și 39-40 ; 7, 12-15 ; 8, 41-42 și 49-50 și 52 ; 9, 38-43 ; 15, 11-32 ; In. 4, 46-53 ; 9, 18-22 ; 17, 9 și 11-15 și 20 și 24 ; 19, 25 ;

beneficiarii și recunoștința : Mt. 1, 21-23 ; 9, 18 și 25-26 ; 15, 28 ; 17, 18 ; 20, 21-25 ; 26, 7 și 10-13 ; Lc. 1, 80 ; 2, 51-52 ; 7, 28 ; 8, 52-56 ; 9, 42 ; In. 17, 9 și 11-15 și 20 și 24 ; 19, 26-28 ;

datorii reciproce : soți, soție, fii : Mt. 19, 3-6 ; Rom. 7, 2-3 ; I Cor. 7, 2-5 și 8-16 și 25-39 ; 11, 3-15 ; Ef. 5, 22-32 ; 6, 1-4 ; Col. 3, 18-21 ; I Tim. 2, 8-15 ; Tit 2, 2-6 ; 3, 1-2 ; Evr. 13, 4 ; I P. 3, 1-7 ; 5, 5 ;

principii educative : Mt. 19, 7-10 și 12 și 16-21 ; 20, 25-28 ; 25, 1-13 ; 26, 10-13 și 26-29 și 31 și 35 și 38 și 40 și 45 și 69-75 ; 27, 57-61 ; 28, 1 și 5 și 7 și 9 ; Lc. 8, 39 ; 9, 47-48 ; 11, 1 ; 14, 7-8 ; 18, 15-17 și 21 și 23 ; In. 13, 1-5 și 12-15 și 33-35 ; 15, 14-15 ; Fap. 20, 17-38 ; Ef. 4, 22-24 ; 5, 1 și 15 ; Col. 3, 13 ; I Tim. 6, 17-19 ; Filim. 10 și 16 ; I P. 5, 5-11 ;

cădere și înălțare : Mt. 19, 22 ; 26, 7-16 ; Lc. 7, 37-38 și 44-50 ; 15, 12-14 și 17-24 și 28 ; 18, 21 și 23 ; In. 4, 16-18 ; 7, 3-5 ; 8, 3 și 10-11 ; 13, 18 și 23-25 ; II Cor. 2, 7-8.

Familia păgînă

Mt. 14, 1-12 ; Mc. 6, 16-28 ; Lc. 3, 19-20 ; 9, 7 ; 23, 7-9.

Faptele

bune : Mt. 5, 16 ; 6, 1 ; 16, 27 ; 23, 5 ; 25, 40 și 45 ; Lc. 24, 19 ; Fap. 9, 36 ; Rom. 2, 6-9 ; 3, 20 și 28 ; 4, 2 ; 8, 13 ; 9, 11 ; 11, 6 ; II Cor. 5, 10 ; Gal. 5, 19 și 22 ; 6, 4 ; Ef. 2, 9 ; Filip. 4, 8 ; I Tim. 6, 18 ; Tit 1, 16 ; 3, 5 și 8 și 14 ; Filim. 6 ; Evr. 9, 14 ; Iac. 1, 25 ; 2, 14 și 17 ; 3, 16 ; II P. 1, 5 ; I In. 3, 18 ; Ap. 2, 2 și 23 ; 3, 2 ; 14, 13 ; 19, 14 ;

luminii și întinericului : Fap. 17, 30 ; Rom. 13, 11-14 ; I Cor. 15, 34 ; II Cor. 4, 6 ; Ef. 5, 11-14 ; 6, 11 ; I Tes. 5, 5 ; I In. 2, 8-11 ;

duhului și ale trupului : Gal. 5, 16-26 ; cf. Rom. 13, 13-14 ; I Cor. 6, 9-10 ; I Tim. 1, 9-10 ; Iac. 4, 1-5 ; I P. 2, 11-12 ;

Duhului : In. 15, 2 ; Rom. 6, 6 ; Gal. 2, 20 ; Ef. 5, 9 ; Col. 3, 12 ; Iac. 3, 17-18 ; Ap. 21, 8.

Fariseii

Mt. 3, 7 ; 5, 20 ; 6, 2 ; 9, 11 și 14 și 34 ; 12, 2 și 14 și 24 ; 15, 8 și 12 ; 16, 1 și 6 și 11-12 ; 19, 3 ; 22, 15 și 34 și 41 ; 23, 2-26 ; 25, 26-27 ; Mc. 2, 18 și 24 ; 3, 6 ; 7, 3 ; 8, 11 și 15 ; 10, 2 ; 12, 13 ; Lc. 5, 17 și 21 și 33 ; 6, 2 ; 7, 30 și 36-37 și 39 ; 11, 37-39 și 42-44 ; 12, 1 ; 13, 31 ; 14, 1 și 3 ; 16, 14 ; 17, 20 ; 18, 10-11 ; 19, 39 ; I In. 1, 24 ; 3, 1 ; 4, 1 ; 7, 32 și 45 și 48 ; 8, 13 ; 9, 13 și 15 și 40 ; 11, 46-47 ; 12, 19 și 42 ; 18, 3 ; Fap. 5, 34 ; 15, 5 ; 23, 6-9 ; 26, 5 ; Filip. 3, 5 ;

ispitesc și uneltesc contra Domnului : Mt. 9, 14 ; 12, 38 ; 16, 1 ; 19, 3 și 21 ; 21, 45-46 ; 22, 15 și 34 ; 23, 13 ; 26, 3-6 ; Mc. 2, 18 ; 8, 11 ; 10, 2 ; 12, 12-13 și 28-29 ; Lc. 5, 33 ; 10, 25 ; 11, 16 ; 19, 47-48 ; 20, 20 ; In. 2, 18 ; 4, 48 ; 6, 30 ; 7, 40 și 44 ;

demascarea și musturarea lor : Mt. 12, 10 și 13 ; Mc. 12, 38-40 ; Lc. 20, 46-47 ; cf. Mt. 16, 3 ; 21, 45 ; 23, 13-19 ; Mc. 7, 1-12 ; Lc. 11, 37-53 ; 13, 31-32 ; 15, 2 ; 18, 9 și 11-12.

Făcător

de rele : Mt. 27, 38 ; Mc. 15, 27 ; Lc. 23, 32 ; In. 18, 30 ; Fap. 21, 11 ; Rom. 1, 25 ; 13, 3 ; I Cor. 4, 9 ; II Tim. 2, 9 ; I P. 2, 12 și 14 și 19 ; 3, 16-17 ; 4, 15.

Făclie

candelă, lumină : Mt. 25, 7 ; Lc. 12, 35 ; In. 18, 3 ; Ap. 8, 10 ; 21, 23 și 35 ; 22, 5.

Făgăduințele : — vezi : promisiunile.

Ieș. 12, 25 ; III Rg. 2, 24 ; I Par. 16, 15 ;

Mt. 26, 15 ; Mc. 14, 11 ; Lc. 1, 68-69 ; 24, 49 ; In. 14, 16 și 26 ; Fap. 1, 4 ; 2, 33 și 39 ; 7, 5 și 17 ; 13, 23 și 32 ; 23, 21 ; 26, 6 ; Rom. 3, 1 și 4 ; 4, 13-14 și 16 și 20-21 ; 9, 4 și 8, 9 ; 15, 8 ; II Cor. 1, 20 ; 7, 1 ; Gal. 3, 8 și 14 și 16-19 și 20-22 și 29 ; 4, 23 și 28 ; Ef. 1, 13-14 ; 2, 12 ; 3, 6 ; 6, 2 ; I Tim. 4, 8 ; 6, 21 ; II Tim. 1, 1 ; Tit 1, 2 ; Evr. 4, 1 ; 6, 12-13 și 15-17 ; 7, 6 ; 8, 6 ; 9, 15 ; 10, 23 și 36 ; 11, 9 și 11 și 13 și 17 și 33 și 39 ; 12, 26 ; Iac. 1, 12 ; 2, 5 ; II P. 1, 4 ; 2, 19 ; 3, 4 și 9 și 13 ; I In. 2, 25.

Divine : Lc. 1, 45 și 54-55 și 70-75 ; Fap. 7, 17 ; 13, 32-33 ; Rom. 1, 1-2 ; 15, 8 ; Gal. 4, 4 ; Col. 1, 5 ; Tit 1, 2-3 ; Evr. 6, 13 și 17-18 ; 10, 23 ; 11, 11 ;

concentrate în Iisus Hristos : Lc. 1, 69-75 ; Fap. 13, 23 și 32-33 ; Rom. 1, 1-3 ; 11, 26 ; II Cor. 1, 20 ; II Tim. 1, 1 ;

au ca obiect pe Mesia : Lc. 1, 68-75 ; Fap. 13, 23 și 32 și 33 ; Rom. 1, 1-3 ; 11, 26 ;

iertarea păcatelor : Mt. 12, 31 ; Fap. 2, 38-39 ; Rom. 11, 27 ; Evr. 8, 12 ; 10, 17 ; I In. 1, 9 ;

darul Sfintului Duh : In. 7, 39 ; 15, 26 ; Fap. 1, 4 ; 17, 18 și 23 și 28-29 ; Ef. 1, 13 ;

renașterea sufletească : Evr. 8, 10 ; cf. In. 6, 45 ; II Cor. 3, 3 ; 6, 16 ; Evr. 10, 16 ; 8, 8 ;

înfierea : Rom. 9, 26 ; II Cor. 6, 18 ; 7, 1 ; Gal. 4, 28 ;

a doua venire : Mt. 24, 30 ; Mc. 13, 26 ; 14, 62 ; Evr. 9, 28 ; II P. 3, 4 și 9 ; Ap. 1, 7 ;

învierea : Lc. 20, 35-36 ; In. 5, 28-29 ; 6, 39-40 ; Filip. 3, 20 și 21 ;

viața veșnică : Mt. 13, 43 ; Rom. 8, 18 ; Col. 3, 4 ; II Tim. 2, 10 ;

cele strict necesare vieții : Mt. 6, 25-34 ; Lc. 12, 22-31 ; I Tim. 4, 8 ; Evr. 13, 5 ;

ajutor în nenorociri : Mt. 6, 19 și 34 ; Evr. 13, 5.

Făptura

Fac. 6, 12-19 ; 7, 4 și 15-16 și 21-23 ; 9, 15-17 ; Deut. 11, 6 ; Iov 10, 3 ; 14, 15 ; 37, 7 ; Is. 34, 1 ; 40, 5-6 ; 49, 26 ; 66, 23-24 ; Ier. 25, 31 ; 45, 5 ; Iez. 1, 5 ; 1, 13-22 ; 3, 13 ; 10, 15-17 ; 20, 48 ; Dan. 4, 12 ; Ioel. 2, 28 ; Zah. 2, 13 ; Mt. 11, 27 ; 28, 18-19 ; Mc. 16, 15 ; Lc. 3, 6 ; 10, 22 ; In. 3, 35 ; 15, 4 ; 17, 2 ; Fap. 2, 17 ; 10, 15 ; Rom. 1, 25 ; 7, 4 ; 8, 39 ; I Cor. 7, 31 ; II Cor. 5, 17 ; Gal. 6, 15 ; Ef. 2, 15 ; Filip. 2, 10 ; Col. 1, 23 ; I Tim. 4, 4 ; Tit 2, 11 ; Evr. 2, 5-8 ; 4, 13 ; Iac. 1, 18 ; I P. 1, 24 ; Ap. 5, 13 ; 21, 5 ;

cea nouă : In. 3, 3 ; cf. In. 1, 13 ; Rom. 6, 4 ; I Cor. 15, 20 ; II Cor. 5, 11-21 ; Gal. 6, 15 ; Ef. 2, 15 ; Tit 3, 5 ; Iac. 1, 18 ; I P. 1, 23 ; Ap. 21, 5.

Fărădelegea

nedreptatea, nelegiuirea : Mt. 7, 23 ; 13, 41 ; 23, 28 ; 24, 4 și 12 ; Mc. 13, 5-6 ; 15, 28 ; Lc. 21, 8 ; 23, 40-41 ; Fap. 3, 26 ; 20, 29-30 ; Rom. 4, 7 ; 6, 19 ; II Cor. 6, 14 ; Gal. 1, 4 ; Ef. 5, 6 și 11 ; Col. 1, 22 ; II Tes. 2, 3 ; II Tim. 2, 19 ; Tit 2, 14 ; Evr. 1, 9 ; 8, 12 ; 9, 14 ; 10, 17.

Fărimituri

Mt. 14, 20 ; 15, 27 și 37 ; Mc. 6, 43 ; 7, 28 ; 8, 8 și 19-20 ; Lc. 9, 17 ; In. 6, 12-13.

Fără prihană

fără pată : Lc. 1, 6 și 35 și 74-75 ; Fap. 6, 15 ; 23, 1 ; 24, 16 ; Rom. 6, 13 și 22 ; 8, 15 și 28 ; I Cor. 4, 4 ; II Cor. 1, 12 ; 4, 2 ; 11, 2 ; Ef. 1, 4 și 20 ; 2, 10 ; 4, 10 și 24 ; 5, 27 ; Filip. 3, 6 ; Col. 1, 22 ; I Tes. 4, 7 ; II Tes. 2, 13 ; I Tim. 5, 7 ; 6, 14 ; II Tim. 1, 9 ; Tit 2, 12 ; Iac. 2, 5 ; I P. 1, 2 și 15 ; 2, 9 și 20 și 22 ; 4, 2.

Fără plată

în dar : Mt. 10, 8-10 ; Mc. 6, 8 ; Lc. 9, 3 ; 10, 4 și 7 și 9 ; 22, 35 ; In. 4, 10 și 14 ; 6, 35 ; 7, 37 ; Fap. 8, 18-20 ; cf. 2, 38 ; 10, 45 ; 11, 17 ; Rom. 15, 1-3 ; I Cor. 7, 31 ; 9, 7 și 18 ; 10, 24 și 33 ; 13, 5 ; II Cor. 4, 5 ; 11, 7 ; 12, 19 ; I Tim. 5, 18 ; I Tit 5, 2.

Fățarnicii

și fățarnicia : Mt. 6, 2 și 5 și 16 ; 7, 3 și 5 și 15 ; 9, 13 ; 12, 7 ; 15, 7-8 ; 16, 3 și 6 și 12 ; 22, 18 ; 23, 13-15 și 23 și 25 și 27-29 ; 24, 51 ; 25, 30 ; Mc. 7, 6 ; 8, 15 ; 12, 15 ; Lc. 6, 41-42 ; 11, 42 și 44 și 47 și 52 ; 12, 1 și 56 ; 13, 15 ; 14, 5 ; In. 7, 51 ; Fap. 23, 3 ; Rom. 12, 8 ; 16, 17-18 ; Gal. 2, 13 ; Ef. 4, 19 ; Filip. 3, 18-19 ; Col. 2, 4 ; I Tim. 4, 2 ; 6, 5 ; II Tim. 3, 6 ; Tit 1, 10 ; I P. 2, 1 ; II P. 2, 3 ;

condamnați de Mântuitorul : Mt. 6, 5-8 ; Mc. 8, 15-21 ; Lc. 12, 1-3 ; cîntesc pe Dumnezeu numai cu buzele : Mt. 15, 8 ; 23, 2-7 ; Mc. 7, 6 ; Lc. 6, 46 ; Rom. 2, 17-23 ; II Tim. 3, 5 ; Tit 1, 16 ; Ap. 3, 1 ;

drepti pe dinafară : Mt. 7, 3-5 și 21 ; 23, 25-28 ; Lc. 6, 41-42 ; 11, 39 și 44 ; Rom. 2, 1-31 ;

urmăresc ciştigul : Mt. 23, 14 ; Mc. 12, 40 ; Lc. 20, 47 ; II Tim. 3, 5-6 ; Tit 1, 11 ; II P. 2, 18 ; Iud. 16 ;
faptele îi demască : Mt. 7, 15-20 ; 12, 33 ; Lc. 6, 44 ; I Tim. 5, 24 ; Iac. 3, 11-12 ;
osindirea lor : Mt. 7, 21-23 ; 23, 13-22 ; 24, 51 ; 25, 11-12 ; Mc. 12, 40 ; Lc. 11, 41-42 ; 20, 47 ; I Tim. 4, 2 ; I P. 2, 1.

Sf. Fecioară Maria

a fost prezisă : Fac. 3, 15 ; Is. 7, 14 ; Ier. 31, 21-23 ; cf. Mt. 1, 23 ; Lc. 1, 31 ; In. 1, 14-15 ; Fap. 26, 6 ; Gal. 4, 4 ; Ef. 1, 10 ;
cinstită de Dumnezeu, care trimite îngerul să-i vestească alegerea cerească : Lc. 1, 26-27 ;
preamărită de îngeri şi de oameni : Lc. 1, 28 şi 30 şi 40-43 şi 48 ; 11, 27 ;
cinstită de Fiul : Lc. 2, 51 ; In. 2, 3-10 ; 19, 26-27 ;
îşi prevesteşte cultul : Lc. 1, 48-49 ;
fiinţă distinsă şi preamărită : Lc. 1, 28-29 şi 41-43 ; Ps. 44/45, 10-21 ;
naşte şi rămâne fecioară : Is. 7, 14 ; Iez. 44, 1-3 ; Lc. 1, 26-27 şi 34-35.

Feciorie

fecioare : Mt. 19, 10-12 ; 25, 1 şi 7 şi 11 ; Mc. 10, 6 ; Lc. 20-35 ; Rom. 1, 26-27 ; I Cor. 7, 7-9 şi 25-28 şi 32 şi 34 şi 36-40 ; 9, 5-6 ; Gal. 3, 28 ; Ap. 14, 4 ; cf. I Cor. 6, 20 ; II Cor. 7, 1 ; 11, 2 ; Ef. 5, 27 ; Col. 1, 28 ; Ap. 21, 2.

Femeia

femei : Fac. 1, 27 ; 2, 22-23 ; 3, 1-6 ; 3, 12-16 ; 12, 15 ; 14, 16 ; 20, 3 ; Ieş. 2, 2 ; Num. 5, 3 ;
Mt. 5, 28 şi 32 ; 11, 11 ; 13, 33 ; 15, 28 ; 26, 10 ; 27, 55 ; Mc. 7, 25-26 ; 14, 3 ; 15, 40 şi 47 ; 16, 1-10 ; Lc. 7, 28 şi 37 şi 44 ; 13, 21 ; 23, 27 şi 49 şi 55 ; 24, 22 ; In. 4, 7 şi 9 şi 11 şi 15 şi 17 şi 19 şi 25 ; 8, 3-4 şi 10, 11, 2 şi 5 ; 12, 3-7 ; 16, 21 ; 19, 26 ; 20, 13 ; Fap. 1, 14 ; 13, 50 ; 16, 14 ; Rom. 1, 26 ; 7, 2 ; I Cor. 7, 3-4 şi 10-11 şi 13-14 şi 16 şi 39 ; 11, 3 şi 5-13 şi 15-16 ; 14, 34-35 ; Gal. 3, 28 ; 4, 4 ; Ef. 5, 22-32 ; Col. 3, 18-19 ; I Tim. 2, 9-15 ; Tit 2, 3-5 ; I P. 3, 1-7 ; Ap. 2, 20 ; 9, 8 ; 12, 1 ; 14, 4 ; 17, 3-7.

Femei biblice

Eva : Fac. 3, 20 ; 4, 1 ;
Sara : Fac. 11, 29 ;
Rebeca : Fac. 24, 15 ;
Lia : Fac. 29, 16 ;
Rahela : Fac. 29, 16 ;
Sefora : Ieş. 18, 2 ;
Miriam : Num. 12, 1 ;
Debora : Jud. 4, 4 ;
Rut : Rut 1, 4 ;
Ana : I Rg. 1, 2 ;
Estir : Est. 2, 7 ;
Sf. Fecioară Maria : Lc. 1, 26-56.

Soacra lui Petru : Mt. 8, 14-15 ; Mc. 1, 29-31 ; Lc. 4, 38.
 Fiica lui Iair : Mt. 9, 18-25 ; Mc. 5, 22-24 și 35-43 ; Lc. 8, 40.
 Femeia cu scurgerea sîngelui : Mt. 9, 20-23 ; Mc. 5, 25-34.
 Irodiada și Salomeia : Mt. 14, 3-11 ; Mc. 6, 17-25 ; Lc. 3, 19 ;
 Cananeianca : Mt. 15, 21-28 ; Mc. 7, 24 ;
 Salomi — mama fiilor lui Zevedei : Mt. 20, 20-28 ; Mc. 10, 35.
 Servitoarea lui Caiafa : Mt. 26, 69-71 ; Mc. 14, 65-69 ; Lc. 22, 56.
 Soția lui Pilat : Mt. 27, 19.
 Văduva săracă : Mc. 12, 42-44 ; Lc. 21, 1-4.
 Proorocița Ana : Lc. 2, 36-38.
 Văduva din Nain : Lc. 7, 11-16.
 Desfrînata : Lc. 7, 36-50 ; In. 8, 2-11.
 Maria Magdalena : Lc. 8, 2 ;
 Marta și Maria : Lc. 10, 38-42 ; In. cap. 11 și 12, 1-9.
 Femeia girbovă : Lc. 13, 11-17.
 Samarineanca : In. 4, 6-43.
 Safira : Fap. 5, 1-10 ;
 Tavita : Fap. 9, 36-42 ;
 Maria, mama evanghelistului Marcu : Fap. 12, 12 ;
 Rodi : Fap. 12, 13-14 ;
 Lidia : Fap. 16, 14-15 ;
 Slujnica ghicitoare : Fap. 16, 16-19 ;
 Priscila : Fap. 18, 2 ; Rom. 16, 3 ; I Cor. 16, 19 ; II Tim. 4, 19 ;
 Drusila : Fap. 24, 24 ;
 Berenice : Fap. 25, 13 ;
 Febe : Rom. 16, 1 ;
 Evadia și Sintihi : Filip. 4, 2 ;
 Laida și Eunichi : II Tim. 1, 5.
 Femeia care ferește pe Fecioara : Lc. 11, 27.
 Mironosițele : Mt. 28, 1-10 ; Mc. 16, 1-11 ; Lc. 24, 1-12 ; In. 20, 1-18.
 Femeia și balaurul : Ap. 12, 1-6 și 13-17.

Fericirile

evangelice : Mt. 5, 3-12 ; Mc. 3, 13 ; Lc. 6, 20-23.

Fericit, fericiți

acela care nu se va sminti întru Mine : Mt. 11, 6 ; Lc. 7, 23 ; Rom. 9, 33 ;
 ochii voștri că văd și urechile voastre că aud : Mt. 13, 16 ; Lc. 10, 23 ;
 ești Simone, că nu trup și sînge ți-au descoperit ție aceasta : Mt.

16, 17 ;

este slujitorul pe care venind stăpînul îl va afla făcînd așa : Mt. 24, 46 ;
 este aceea care a crezut că se vor împlini cele spuse ei de la Domnul :

Lc. 1, 45 ;

iată, de acum mă vor ferici toate neamurile : Lc. 1, 48 ;

pîntecele care te-a purtat și sîni pe care i-ai supt : Lc. 11, 27 ;

cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și-l păzesc : Lc. 11, 28 ;

vei fi că nu pot să-ți răsplătescă : Lc. 14, 14 ;

cele sterpe și pintecele care n-a născut și sinii care nu au alăptat : Lc. 23, 29 ;
 cînd știți aceasta fericiți sinteți dacă le veți face : In. 13, 17 ; Iac. 1, 25 ;
 cei ce n-au văzut și au crezut : In. 20, 29 ; cf. II Cor. 5, 7 ; I P. 1, 8 ;
 mai fericit este a da decît a lua : Fap. 20, 35 ; cf. Lc. 6, 38 ; 18, 22 ;
 aceia cărora li s-au iertat fărădelegile și păcatele li s-au acoperit : Rom. 4, 7 ;
 bărbatul căruia Domnul nu-i va socoti păcatul : Rom. 4, 8 ;
 bărbatul care rabdă ispita, căci lămurit făcîndu-se, va lua cununa vieții : Iac. 1, 12 ;
 va fi în faptele sale acela ce s-a uitat de aproape în legea cea desăvîrșită : Iac. 1, 25 ;
 cel ce citește și cel ce ascultă cuvîntul acestei proorocii : Ap. 1, 3 ;
 este cel ce priveghează și păstrează veșmintele sale, ca să nu umble gol : Ap. 16, 15 ;
 cei morți, cei ce de acum mor întru Domnul : Ap. 14, 13 ; I Tes. 4, 14 ;
 cei chemați la cina nunții Mielului : Ap. 19, 9 ;
 și sfînt este cel ce are parte de învierea cea dintîi : Ap. 20, 6 ;
 cei ce spală veșmintele lor, ca să aibă stăpînire peste pomul vieții : Ap. 22, 14.

Ferirea

de rău : Ps. 1, 1 ; 34, 13 ; Pild. 4, 27 ; 16, 17 ; I Tes. 5, 22 ;
 de indisciplinați și dezordonați : II Tes. 3, 6-15 ; cf. Mt. 18, 17 ; I Cor. 5, 1 ; 11, 1 ; I Tes. 4, 12 ; — vezi și : Rom. 16, 17 ; I Cor. 4, 12 ; II Cor. 11, 8 ; I Tes. 2, 9 ; II Tes. 3, 10 și 14 ;
 de alegerea fețelor : Mt. 23, 12 ; Lc. 14, 7-11 ; 18, 14 ; In. 7, 24 ; In. 8, 15 ; I Cor. 1, 26-29 ; II Cor. 10, 7 ; Filip. 2, 3 ; Iac. 2, 1-13 ; 4, 6 ;
 de păcat și păcătoși : Rom. 15, 20 ; 15, 14 ; I Cor. 5, 1-6 și 9-11 și 13, 6, 9-11 și 15 și 18-20 ; 10, 5-15 și 20-24 ; II Cor. 6, 14-18 ; Gal. 5, 8-9 și 15 și 17-26 ; 6, 1 și 3-4 și 7-10 ; Ef. 5, 3-8 ; I Tim. 1, 20 ; 4, 7 ; 6, 28 ; II Tim. 2, 16-17 ; Tit 1, 14 ; 3, 9-11 ; Evr. 12, 15-17 ; Ap. 3, 10 ; 18, 4.

Fiara

fiare : Mt. 4, 11 ; Mc. 1, 13 ; I Cor. 15, 32 ; II Cor. 2, 8 ; Tit 1, 12 ; Iac. 3, 7 ; Ap. 11, 7 ; 13, 1-4 și 11-12 și 14-15 și 17-18 ; 14, 9 și 10 ; 15, 2 ; 16, 2 și 10 și 13 ; 17, 3 și 7, 8 și 11 și 13 și 16-17 ; 19, 19-20 ; 20, 4 și 10 ;
 din mare : Ap. 13, 1-14 ;
 de pe pămînt : Ap. 13, 11-18 ;
 din adînc : Ap. 11, 7.

Fiii

copiii, pe plan terestru : Mt. 1, 21 ; 2, 18 ; 3, 9 ; 7, 9 și 11 ; 8, 12 ; 9, 2 și 15 ; 10, 21 și 37 ; 11, 19 ; 12, 27 ; 13, 33 și 55 ; 15, 26 ; 17, 15 și 25-26 ; 19, 29 ; 20, 20-21 ; 21, 28 și 37-38 ; 22, 2 și 24 ; 23, 15 și 31 și 37 ; 26, 37 ; 27, 25 și 56 ; Mc. 2, 5 și 19 ; 3, 17 și 28 ; 6, 3 ; 7, 27 ; 9, 17 ; 10, 24 și 35 și

46; 12, 6 și 19; 13, 12; Lc. 1, 7 și 13 și 17 și 35-57; 2, 48; 3, 2 și 8; 5, 10 și 34; 6, 35; 7, 12 și 35; 9, 38 și 41; 10, 6; 11, 11 și 13 și 19; 12, 53; 13, 34; 14, 26; 15, 11 și 19 și 21 și 24-25 și 30; 16, 8 și 25; 18, 29; 19, 9 și 44; 20, 13 și 31 și 34 și 36; 23, 28; In. 1, 12 și 42; 4, 46-47 și 50 și 53; 8, 39; 9, 19-20; 11, 52; 12, 36; 17, 12; 19, 26; Fap. 2, 17 și 39; 3, 25; 4, 36; 7, 5 și 16 și 21 și 29; 13, 10 și 21 și 26 și 33; 16, 1; 19, 14; 21, 5; 23, 6 și 16; Rom. 8, 14 și 16-17 și 19 și 21; 9, 6-9 și 26; I Cor. 4, 14 și 17; 7, 14; II Cor. 6, 13 și 18; 12, 14; Gal. 3, 7 și 26; 4, 6-7 și 19 și 22 și 25 și 27-28 și 30-31; Ef. 2, 2-3; 3, 5; 5, 1 și 6 și 8; 6, 1 și 4; Filip. 2, 15 și 22; Col. 3, 6 și 20-21; I Tes. 2, 7 și 11; 5, 5; II Tes. 2, 3; I Tim. 1, 2 și 18; 3, 4 și 12; 5, 4 și 10; II Tim. 1, 2; 2, 1; Tit 1, 4 și 6; Filim. 10; Evr. 1, 5; 2, 6 și 10; 7, 5; 11, 21 și 24; 12, 5-7; Iac. 2, 21; I P. 1, 14; 3, 6; 5, 13; II P. 2, 14; I In. 3, 1-2 și 10; 5, 2; II In. 1, 4 și 13; III In. 4; Ap. 1, 13; 12, 5; lui Dumnezeu: Fac. 6, 2-4; Iov. 1, 6; 2, 1; 38, 7; Mt. 5, 8-9; 22, 30; Mc. 12, 25; Lc. 20, 36; 21, 38; In. 1, 12; Rom. 8, 14-15 și 19 și 23; I Cor. 13, 12; II Cor. 5, 2-5; Gal. 3, 26-29; Ef. 1, 14; 4, 30; Filip. 3, 21; Col. 3, 4; Tit 2, 13; Evr. 12, 14; I In. 3, 2; Ap. 22, 4;

luminii și ai zilei: Lc. 16, 8; In. 8, 12; 12, 36, 46; II Cor. 3, 18; 4, 6; Ef. 5, 8; I Tes. 5, 5; I In. 2, 9;

întunericii: Mt. 4, 16; Fap. 26, 18; Rom. 1, 21; Ef. 2, 11-12; 4, 18; Tit 3, 3; I P. 2, 9.

Fiii

Mt. 9, 22; 10, 35 și 37; 14, 6; 15, 22; 19, 29; 21, 5; Mc. 5, 34-35 și 41; 7, 25 și 29; Lc. 1, 5; 2, 36; 8, 48; 12, 53; 13, 16; 14, 26; 23, 28; In. 12, 15; Fap. 2, 17; 21, 9; I Cor. 7, 36 și 38; I P. 3, 6.

Filiația divină — vezi: înfierea; răscumpărarea.

realizată prin IISUS HRISTOS: Mt. 4, 16; Lc. 1, 79; 2, 32; In. 1, 4-5 și 9 și 12-13; 3, 19-21; 8, 12; 9, 5; 12, 35-36 și 46; Fap. 13, 47; 26, 18; 28, 28; Rom. 8, 15 și 29; 11, 11; I Cor. 2, 13; 13, 12; 15, 49; II Cor. 3, 18; 4, 4 și 6; Gal. 3, 24 și 26; 4, 5 și 24; Ef. 1, 5; Col. 3, 10; II Tim. 1, 7; Tit 3, 7; Evr. 2, 14-15; I P. 3, 21-22; I In. 3, 1; 4, 18.

Firea pămîntească

Lc. 15, 12-17 și 19-20 și 22-23 și 25-30; Rom. 1, 26; 6, 6 și 12, 13; 7, 5 și 23 și 25; 8, 3-4 și 7 și 12-14 și 19; 11, 21; 13, 14; I Cor. 2, 14; 6, 9-10; 15, 34 și 44; II Cor. 10, 3; 11, 18; Gal. 3, 3; 5, 13 și 16-24; 6, 8; Ef. 2, 3; 5, 5; Col. 2, 11; 3, 5-6; II Tim. 2, 22 și 26; Iac. 3, 15; 4, 1-5; I P. 2, 11;

îndemnurile trupului: Rom. 7, 5; 13, 14; II Cor. 10, 3; 11, 18-23 și 30; Gal. 3, 3; 5, 13.

Faptele ei: I Cor. 6, 9-10; Gal. 5, 19-21; Ef. 5, 5; Col. 3, 5-6; Ap. 21, 8;

poftetele ei : Gal. 5, 16-17 ; cf. Rom. 13, 14 ; 7, 23-25 ; Ef. 2, 3 ; Col. 2, 11 ; II Tim. 2, 22 ; Iac. 4, 1-5 ; I P. 2, 11 ;

răstignirea ei : Rom. 6, 6 și 12-13 ; 8, 4 și 12-14 ; 13, 14 ; Gal. 2, 10 ; 5, 16 și 24 ; I P. 2, 11.

Fiul

Iisus Hristos în relația cu Dumnezeu și omul : Mt. 1, 21 și 23 și 25 ; 2, 15 ; 3, 17 ; 4, 3 și 6 ; 8, 20 și 29 ; 10, 23 ; 11, 19 și 29 ; 12, 8 și 32 și 40 ; 13, 37 și 41 și 55 ; 14, 33 ; 16, 13 și 16 și 27 și 28 ; 17, 5 și 9 și 12 și 22 ; 18, 11 ; 19, 28 ; 20, 18 și 28 ; 22, 45 ; 24, 27 și 30 și 36-37 și 39 și 44 ; 25, 31 ; 26, 2-24 și 45 și 63-64 ; 27, 40 și 43 și 54 ; 28, 19 ; Mc. 1, 1-11 ; 2, 10-28 ; 3, 11 ; 5, 7 ; 6, 3 ; 8, 31-38 ; 9, 7 și 9 și 31 ; 10, 33 și 45 ; 13, 26 ; 14, 21 și 41 și 61-62 ; Lc. 1, 31-32 și 35 ; 2, 7 ; 3, 22-23 ; 4, 3 și 9 și 22 și 41 ; 5, 24 ; 6, 5 și 22 ; 7, 34 ; 8, 28 ; 9, 22 și 26 și 35 și 55 și 58 ; 10, 22 ; 11, 30 ; 12, 8 și 10 și 40 ; 17, 22 și 24 și 26 și 30 ; 18, 8 și 31 ; 19, 10 ; 21, 27 și 36 ; 22, 22 și 48 și 69-70 ; 24, 7 ; In. 1, 18 și 34 și 45 și 49 și 51 ; 3, 13-14 și 16-18 și 35-36 ; 5, 19 și 21-23 și 25-26 și 27 ; 6, 27 și 40 și 42 și 53 și 62 ; 8, 28 și 35-36 ; 9, 35-37 ; 10, 36 ; 11, 4 și 27 ; 12, 23 și 34 ; 13, 31 ; 14, 13 ; 17, 1 ; 19, 7 ; 20, 31 ; Fap. 7, 56 ; 8, 37 ; 9, 20 ; 13, 33 ; Rom. 1, 3-4 și 9 ; 5, 10 ; 8, 3 și 29 și 32 ; I Cor. 1, 9 ; 15, 28 ; II Cor. 1, 19 ; Gal. 1, 16 ; 2, 20 ; 4, 4 și 6 ; Ef. 4, 13 ; I Tes. 1, 10 ; Evr. 1, 2 și 5 și 8 ; 3, 6 ; 4, 14 ; 5, 5 și 8 ; 6, 6 ; 7, 3 și 28 ; 10, 29 ; II P. 1, 17 ; I In. 1, 3 și 7 ; 2, 22-24 ; 3, 8 și 23 ; 4, 9 și 15 ; 5, 9 și 12 și 20 ; II In. 3, 9 ; Fap. 2, 18 ;

lui Dumnezeu : Mt. 1, 20 ; 4, 3 și 6 ; 8, 29 ; 10, 1 ; 11, 27 ; 14, 33 ; 16, 16 ; 26, 63 ; Mc. 1, 24 și 34 ; 3, 11 ; 4, 4 ; 5, 7 ; 8, 29 ; 14, 61-62 ; 16, 17-18 ; Lc. 1, 35 ; 4, 3 și 41 ; 8, 28 ; 9, 20 ; 10, 22 ; 11, 20 ; In. 1, 14 și 18 și 34 și 49 ; 3, 16 ; 5, 25 ; 6, 27 și 46 și 69 ; 10, 36 ; 11, 27 ; 14, 2 ; 19, 7 ; 20, 31 ; Fap. 8, 37 ; 9, 20 ; 16, 17-18 ; 19, 15 ; Rom. 1, 4 ; 10, 9 ; II Cor. 1, 19 ; Gal. 2, 20 ; Ef. 4, 13 ; 5, 14 ; Filip. 2, 6-8 ; I Tim. 6, 14 și 16 ; Evr. 1, 2-5 ; 4, 14 ; 5, 8 ; 6, 6 și 20 ; 7, 3 ; 8, 1 ; 10, 29 ; II P. 2, 20 ; I In. 3, 8 ; 4, 15 ; 5, 1 și 5 și 12-13 și 20 ;

omului : Mt. 8, 20 ; 9, 6 ; 10, 23 ; 11, 19 ; 12, 8 și 32 și 40 ; 13, 41 ; 16, 13 și 27-28 ; 17, 9 și 12 și 22 ; 18, 11 ; 19, 28 ; 20, 18 și 28 ; 24, 27 și 30 și 37 ; 25, 31 ; 26, 2 și 24 și 45 și 64 ; Mc. 2, 10 și 28 ; 8, 31 și 38 ; 9, 9 și 12 și 31 ; 10, 33 și 45 ; 13, 26 și 29 ; 14, 21 și 41 și 62 ; Lc. 5, 24 ; 6, 5 și 22 ; 7, 34 ; 9, 22 și 26 și 55 și 58 ; 11, 30 ; 12, 8 și 10 și 40 ; 17, 22 și 24 și 26 și 30 ; 18, 8 și 31 ; 19, 10 ; 21, 27 și 36 ; 22, 22 și 48 și 69 ; 24, 7 ; In. 1, 51 ; 3, 13-14 ; 5, 27 ; 6, 27-53 și 62 ; 8, 28 ; 12, 23 și 34 ; 13, 31 ; Fap. 7, 55-56 ; Evr. 2, 6 și 9 ; Ap. 1, 13 ; 14, 14 ;

cine este El ? : In. 12, 34 ; cf. Lc. 1, 32-33 ; Evr. 1, 8 ;

de o ființă și egal cu Tatăl : Ps. 2, 7 ; Is. 9, 5 ; In. 10, 30 și 38 ; 12, 45 ; 14, 9-11 ; 16, 15 ; Col. 2, 9 ; I Tim. 3, 16 ;

Domn al simbetelui : Mt. 12, 8 ; Mc. 2, 28 ; Lc. 6, 5 ;

este aproape la uși : Mt. 24, 33 ; Mc. 13, 29 ; Lc. 21, 31.

Chenoza : Mt. 8, 19-20 ; Lc. 9, 58 ; In. 1, 16 ; II Cor. 8, 9 ; Filip. 2, 7 ; Evr. 2, 9 și 17 ;

preț de răscumpărare : Mt. 20, 28 ; Mc. 10, 45 ; In. 11, 51 ; Gal. 1, 4 ; Filip. 2, 7-8 ; I Tim. 2, 6 ; Tit 2, 14 ;

prieten vameșilor și păcătoșilor : Mt. 19, 11 ; 11, 16-19 ; Lc. 7, 34 ;
la a doua venire, va mai fi credință pe pământ ? : Lc. 18, 8 ; Evr. 10, 37-38 ; II P. 3, 8-9 ;

antihrist, fiul pierzării : Mt. 24, 4-5 ; In. 17, 12 ; II Tes. 2, 3-4 ; I Tim. 4, 1 ; I In. 2, 18 ; Ap. 13, 11-12.

Flămînzi

setoși : Mt. 4, 2 ; 5, 6 ; 12, 1 ; 21, 18 ; 25, 35 și 37 și 42 ; Mc. 1, 13 ; 2, 23 ; 11, 12 ; Lc. 1, 53 ; 3, 11 ; 4, 2 ; 6, 1 și 21 și 25 ; In. 4, 14 ; 6, 35 ; 7, 37 ; I Cor. 11, 21 ; Filip. 4, 12 ; I In. 3, 17.

Fluier

flaut : Mt. 9, 23 ; 11, 17 ; Mc. 5, 38 ; Lc. 7, 32 ; In. 19, 32 ; I Cor. 14, 7 ; Ap. 18, 22.

Foame

foamete : Mt. 21, 18 ; 24, 7 ; Mc. 11, 12 ; Lc. 4, 25 ; 6, 21 ; 15, 14 și 17 ; 21, 11 ; Fap. 7, 11 ; 10, 10 ; 11, 28 ; Rom. 8, 35 ; 12, 20 ; I Cor. 4, 11 ; II Cor. 11, 27 ; 12, 10 ; Ap. 6, 8 ; 7, 16.

Foc

Mt. 3, 10-12 ; 5, 22 ; 7, 19 ; 13, 40 și 42 și 50 ; 17, 15 ; 18, 8-9 ; 25, 41 ; Mc. 9, 22 și 43-49 ; Lc. 3, 9 și 16-17 ; 9, 54 ; 12, 35 și 49 ; 17, 29 ; In. 15, 6 ; Fap. 2, 3 și 19 ; 7, 30 ; 28, 2-3 și 5 ; Rom. 12, 20 ; I Cor. 3, 13 și 15 ; II Tes. 1, 8 ; Evr. 1, 7 ; 10, 27 ; 11, 34 ; 12, 18 și 29 ; Iac. 3, 5-6 ; I P. 1, 7 ; 4, 12 ; II P. 3, 7 și 12 ; Iud. 7, 23 ; Ap. 1, 14 ; 2, 18 ; 3, 18 ; 4, 5 ; 8, 5 și 7-8 ; 9, 17-18 ; 11, 5 ; 13, 13 ; 14, 10 și 18 ; 15, 2 ; 16, 8 ; 17, 16 ; 18, 8 ; 20, 9-10 și 14, 15 ; 21, 8 ;

divin : Lc. 12, 49 ; Fap. 2, 3 ; Evr. 12, 18 și 29 ; cf. Mt. 10, 34-35 ; In. 7, 43 ; 9, 16 ; 10, 19 ;

curățitor : I Cor. 3, 13 ; I P. 1, 7 ; II P. 3, 7 ;

pedepsitor : Mc. 9, 49 ; Lc. 9, 54 ; In. 3, 17 ; Fap. 2, 19 ; II Tes. 1, 8 ; Ap. 8, 7 ; 13, 13 ; 14, 10-11 ; 20, 9 ;

iadul, pedeapsa veșnică : Mt. 3, 12 ; 8, 12 ; 13, 40 și 42 ; 25, 41 ; Lc. 13, 27-28 ; II P. 2, 4 ; 3, 7 ; Iud. 6 ; Ap. 19, 20.

Folos

folositor : Mt. 6, 1 și 33 ; 16, 26 ; 23, 5 ; 25, 27 ; Mc. 8, 36 ; Lc. 9, 25 ; In. 6, 63 ; 8, 32 și 36 ; 11, 50 ; 14, 16 ; 15, 26 ; 16, 7 ; 18, 14 ; Fap. 20, 20 ; Rom. 2, 25 ; 7, 4 ; 8, 2 ; 15, 2 ; I Cor. 7, 19 ; 10, 24 ; 12, 7 ; 13, 13 ; II Cor. 3, 6-11 ; 8, 10 ; 12, 14 ; Gal. 6, 15 ; Filip. 2, 4 și 21 ; 3, 1 ; 4, 17 ; I Tim. 4, 8 ; II Tim. 3, 15-16 ; 4, 11.

Frate

frați, prieteni : Mt. 5, 22 și 24 și 47 ; 7, 3-5 ; 10, 21 ; 12, 46-50 ; 13, 55 ; 18, 15 și 21 și 35 ; 23, 8 ; 25, 40 ; 28, 10 ; Mc. 3, 31-35 ; 6, 3 ; 9, 41 ; 13, 12 ; Lc. 6, 41-42 ; 8, 19-21 ; 12, 13 ; 14, 26 ; 15, 27 și 32 ; 16, 28 ; 17, 3 ; 22, 32 ; In. 7, 5 ; 20, 17 ; Fap. 1, 14 ; 9, 17 ; 13, 38 ; 22, 13 ; Rom. 8, 29 ; 9, 3 ; 12, 10 ; 14, 10 ; I Cor. 5, 11 ; 8, 11 ; 15, 6 ; II Cor. 11, 26 ; Gal. 1, 11 ; 2, 4 ; 6, 18 ; Filip. 4, 1 ; I Tes. 4, 6 și 9 ; II Tes. 3, 15 ; I Tim. 5, 1 ; Evr. 2, 11 și 17 ; 13, 1 ; Iac. 1, 2 ; I P. 2, 17 ; 3, 8 ; II P. 1, 7 ; I In. 2, 9-11 ; 3, 12-17 ; 4, 20-21 ;

consingentitate : Mt. 12, 46-48 ; 13, 55 ; Mc. 3, 31 ; 6, 3 ; Lc. 8, 19 ; In. 2, 12 ; 7, 3 și 5 și 10 ; Fap. 1, 14 ; I Cor. 9, 5 ; Gal. 1, 19 ;

verișorii Domnului : Mt. 1, 25 ; 13, 55 ; Mc. 6, 3 ; Lc. 4, 22 ;

cu nume cunoscute : Mt. 1, 2 și 11 ; 4, 18 și 21 ; 10, 2 ; 17, 1 ; 20, 24 ; Mc. 1, 16 și 19 ; 3, 17 ; 5, 37 ; 6, 17 ; Lc. 3, 1 și 19 ; 6, 14 ; In. 1, 40-41 ; 6, 8 ; 11, 2 și 19 și 21 și 23 și 32 ; Fap. 7, 13 ; 12, 2 ; I In. 3, 12 ; Iud. 1 ;

cu nume necunoscute : Mt. 10, 21 ; 19, 29 ; 22, 24-25 ; Mc. 10, 29-31 ; 12, 19 ; 13, 12 ; Lc. 12, 13 ; 14, 12 și 26 ; 15, 27 și 32 ; 16, 28 ; 18, 29 ; 20, 28-29 ; 21, 16 ;

adresare generală : Fap. 1, 16 ; 2, 29 și 37 ; 3, 17 ; 6, 3 ; 7, 2 ; 13, 15 și 26 și 38 ; 15, 7 și 13 și 23 ; 21, 20 ; 22, 1 ; 23, 1-6 ; 28, 17 ; Rom. 1, 13 ; 7, 1 și 4 ; 8, 12 ; 10, 1 ; 11, 25 ; 12, 1 ; 15, 14 și 30 ; 16, 17 ; I Cor. 1, 10-11 și 26 ; 2, 1 ; 3, 1 ; 4, 6 ; 7, 24 și 29 ; 10, 1 ; 11, 33 ; 12, 1 ; 14, 6 și 20 și 26 și 39 ; 15, 1 și 31 și 50 și 58 ; 16, 15 ; II Cor. 1, 8 ; 8, 1 ; 13, 11 ; Gal. 1, 11 ; 3, 15 ; 4, 12 și 28 și 31 ; 5, 11 și 13 ; 6, 1 și 18 ; Ef. 6, 23 ; Filip. 1, 12 ; 3, 1 și 13 și 17 ; 4, 1 și 8 ; Col. 1, 2 ; I Tes. 1, 4 ; 2, 1 și 9 și 14 și 17 ; 3, 7 ; 4, 1 și 10 și 13 ; 5, 1 și 4 și 12 și 14 și 25 ; II Tes. 1, 3 ; 2, 1 și 13 și 15 ; 3, 1 și 6 și 13 ; Filim. 7, 20 ; Evr. 3, 1 și 12 ; 10, 19 ; 13, 22 ; Iac. 1, 2 și 16 și 19 ; 2, 1 și 5 și 14 ; 3, 1 și 10 și 12 ; 4, 11 ; 5, 7 și 9-10 și 12 și 19 ; II P. 1, 10 ; I In. 3, 13 ;

și Maica Domnului : Mt. 27, 55-56 ; 28, 1 ; Mc. 15, 40 ; 16, 1 ; In. 19, 25 ; 24, 10 ;

ei înșiși, nu-L numesc frate : Iac. 1, 11 ; Iud. 1 ;

nu-i face apostoli : Fap. 12, 17 ; 15, 13 ;

la moartea Sa nu le încredințează pe Fecioara : In. 19, 26, 27 ;

ei nu-I acordă încrederea lor : Mc. 3, 21 ; In. 7, 3-5 ; 10, 20 ;

frăția : I P. 2, 17 ; 5, 9 ; cf. Rom. 12, 10 ; I P. 1, 22.

Frică

fricos, teamă, groază : Mt. 1, 20 ; 2, 22 ; 9, 8 ; 10, 26 și 28 și 31 ; 14, 5 și 26-27 și 30 ; 17, 6-7 ; 21, 26 și 46 ; 25, 25 ; 27, 54 ; 28, 4-5 și 8 și 10 ; Mc. 4, 41 ; 5, 15 și 33 și 36 ; 6, 20 și 50 ; 9, 32 ; 10, 32 ; 11, 18 și 32 ; 12, 12 ; 16, 8 ; Lc. 1, 12-13 și 30 și 65 ; 2, 9-10 ; 5, 10 și 26 ; 7, 16 ; 8, 25 și 35 și 37 și 50 ; 9, 34 și 45 ; 12, 4-5 și 7 și 32 ; 18, 2 și 4 ; 19, 21 ; 20, 19 ; 21, 11 și 26 ; 22, 2 ; 23, 40 ; In. 6, 19-20 ; 7, 13 ; 9, 22 ; 12, 15 ; 19, 38 ; 20, 19 ; Fap. 2, 43 ; 5, 5 și 11 și 26 ; 9, 26 și 31 ; 10, 2 și 22 și 35 ; 13, 16 și 26 ; 16, 38 ;

18, 9 ; 19, 17 ; 23, 10 ; 27, 24 ; Rom. 3, 18 ; 8, 15 ; 11, 20 ; 13, 3-4 și 7 ; I Cor. 2, 3 ; II Cor. 5, 11 ; 7, 1 și 5 și 11 și 15 ; 11, 3 ; 12, 20 ; Gal. 2, 12 ; 4, 11 ; Ef. 5, 21 și 33 ; 6, 5 ; Filip. 2, 12 ; Col. 3, 22 ; I Tim. 5, 20 ; Evr. 2, 15 ; 4, 1 ; 11, 23 și 27 ; 13, 6 ; I P. 1, 17 ; 2, 17-18 ; 3, 2 și 6 și 14-15 ; I In. 4, 18 ; Iud. 23 ; Ap. 1, 17 ; 2, 10 ; 11, 11 și 18 ; 14, 7 ; 15, 4 ; 18, 10 și 15 ; 19, 5 ;

spaimă, tulburare, mîhnire : Mt. 26, 37 ; Mc. 14, 33-34 și 36 și 37 și 40 și 41 și 42 și 44-46 și 48 și 50 ; In. 16, 33 ; Rom. 8, 20 și 25 ; II Cor. 4, 8-12 ; 6, 4 ; II Tim. 1, 7 ; Evr. 12, 28 ; I P. 3, 15-17 ;

de Dumnezeu : Fac. 20, 11 ; II Rg. 23, 3 ; Neem. 5, 15 ; 7, 2 ; Iov 4, 5 ; 15, 4 ; 28, 28 ; Pild. 2, 5 ; 8, 13 ; 9, 10 ; 10, 27 ; 14, 27 ; 15, 16 ; 16, 6 ; 19, 23 ; 22, 4 ; 23, 17 ; Is. 11, 2-3 ; 33, 6 ; Ier. 2, 19 ; 6, 14 ; Iona. 1, 16 ;

Mt. 10, 28 ; Lc. 12, 5 ; Evr. 10, 31 ; I P. 2, 17 ; Ap. 14, 7 ;

de judecata Domnului : Fap. 17, 31 ; Rom. 2, 16 ; II Cor. 5, 10-11 ; II Tim. 4, 1 ; Evr. 10, 30-31 ; I P. 1, 17 ; 4, 5 ; cf. Evr. 10, 27 ; Ap. 6, 16 ; 9, 6 ;

e fiiască : Rom. 8, 15 ; cf. In. 1, 13 ; I Cor. 2, 12 ; Gal. 3, 26 ; Evr. 12, 9 și 28 ; I In. 4, 18 ; Ap. 14, 7 ; 15, 4 ;

oprește și ferește de păcat : II Cor. 7, 1 ; Ef. 5, 21 ; Col. 3, 22 ;

de oameni interzisă : Mt. 10, 26-33 ; Mc. 8, 33 și 38 ; Lc. 12, 4-9 și 32 ; In. 9, 22 ; 14, 27 ; 19, 8 ; Fap. 4, 19 ; II Tim. 1, 8 ; I P. 3, 14 ;

de judecata conștiinței : Mt. 14, 1-2 ; 27, 3-5 ; Mc. 6, 14 ; In. 8, 9 ; Fap. 1, 18 ; I Tim. 4, 2 ; Tit 3, 11 ; Ap. 6, 16-17 ; 9, 6 ;

diavolilor : Mt. 8, 29 ; Mc. 1, 24 ; 5, 7 ; Lc. 4, 34 ; Fap. 16, 17 ; 19, 15 ; Iac. 2, 19.

Frig

friguri : Mt. 8, 14-15 ; Mc. 1, 30-31 ; Lc. 4, 38-39 ; In. 4, 52 ; 18, 18 ; Fap. 28, 2 și 8.

Fringerea

Mt. 12, 20 ;

piinii : Mt. 14, 19-20 ; 15, 36 ; 26, 26 ; Mc. 6, 41 ; 8, 6 și 19-20 ; 14, 22 ; Lc. 9, 16 ; 22, 19 ; 24, 30 și 35 ; In. 6, 12-13 ; Fap. 2, 42 și 46 ; 20, 7 și 11 ; 27, 35 ; I Cor. 10, 16-17 ; 11, 20 și 21 și 24.

Friul

Iac. 3, 3.

Frumos

Rom. 10, 15.

Fruntaș

căpetenie, dregător : Mt. 9, 18 ; 11, 25 ; 14, 6 ; 26, 3-4 ; Mc. 5, 22 ; 6, 21 ; Lc. 8, 41 și 49 și 51 ; 14, 1 ; 23, 13 ; In. 3, 1 ; 7, 13 și 26 și 48 ; 9, 22 ; 10, 36 ;

12, 42 ; 19, 38-39 ; Fap. 3, 17 ; 4, 27 ; 13, 15 și 27 ; 16, 19 ; 18, 8 și 17 ; I Cor-
2, 6 și 8.

Fuga

Mt. 2, 13-15 ; 3, 7 ; Lc. 3, 7 ; 24, 12 ; Fap. 16, 27.

Fulgerul

furtuna : Mt. 24, 27 ; 28, 3 ; Lc. 10, 18 ; 11, 36 ; 17, 24 ; Ap. 4, 5 ; 8, 5 ;
11, 19 ; 16, 18.

Fumul

Mt. 12, 20 ; Lc. 1, 10 ; Ap. 8, 4 ; 14, 11 ; 19, 3.

Funia

Mt. 19, 24 ; Mc. 10, 25 ; Lc. 18, 25.

Furtul

păcat interzis : Ieș. 20, 15 ; Deut. 5, 19 ; Mt. 19, 18 ; Lc. 18, 20 ; I Cor.
6, 8-9 ; Ef. 4, 28 ; I Tes. 4, 6 ; Iac. 5, 4 ;
pornește din inimă : Mt. 15, 19 ; Mc. 7, 21-22 ;
opera celor răi : In. 10, 1 și 8 și 10 ; I Tim. 1, 9-10 ; Ap. 9, 21 ;
se pedepsește : I Cor. 6, 10 ; Gal. 5, 21 ; Ef. 5, 5 ; Col. 3, 5-6 ; I Tes.
4, 5 ; Iac. 5, 4 ;
exemple : Mt. 27, 38 ; Lc. 10, 30 ; 12, 39 ; 23, 32 ; In. 12, 6.

Furtuna

și cutremurul : Mt. 8, 24 ; 24, 7 ; 27, 54 ; 28, 2 ; Mc. 13, 8 ; Lc. 21, 11 ;
Fap. 16, 26 ; Ap. 6, 12 ; 8, 5 ; 11, 13 și 19 ; 16, 18.

LOCURI și CITATE des utilizate :

Facă-se voia Domnului : Fap. 21, 14 ; cf. Mt. 26, 42 ; Mc. 14, 36.
Faceți bine celor ce vă urăsc pe voi : Lc. 6, 27.
Faceți dar roade vrednice de pocăință : Mt. 3, 8 ; Lc. 3, 8.
Fața Domnului este împotriva celor ce fac rele : I P. 3, 12.
Făgăduința dobândită de Avraam, prin răbdare : Evr. 6, 15.
Făgăduința vieții de acum și a celei viitoare : I Tim. 4, 8 ; II Tim. 1, 1.
Făptura a fost supusă deșertăciunii, nu de voia ei : Rom. 8, 20-22.
Fără credință, este cu neputință, să fim plăcuți lui Dumnezeu : Evr.
11, 6.
Fără de Mine nu puteți face nimic : In. 15, 5.

- Fintîni fără apă și nori purtați de vînt : II P. 2, 17.
Femeia să se teamă de bărbat : Ef. 5, 33 ; 5, 22.
Femeie, de ce plîngi ? : In. 20, 15.
Femeie, iată fiul tău : In. 19, 26.
Femeile voastre să tacă în biserică : I Cor. 14, 34.
Fiindcă ești căldicel, am să vărs din gura Mea : Ap. 3, 16.
Fii treaz în toate, suferă răul, fă lucru de evanghelist : II Tim. 4, 5.
Fiți cu mintea întreagă și privegheați în rugăciune : I P. 4, 7.
Fiți fierbinți cu duhul, Dumnului sluiți : Rom. 12, 11.
Fiți gata, că în ceasul în care nu gîndiți, Fiul Omului va veni : Lc. 12, 40.
Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru milostiv este : Lc. 6, 36.
Fiți răbdători în suferință ; la rugăciune stăruți : Rom. 12, 12.
Fiți sfinți, pentru că sfînt sînt Eu : I P. 1, 16.
Fiți treji și privegheați : I P. 5, 8.
Fiul lui Dumnezeu, S-a făcut : In. 19, 7.
Fiul Omului este dat în mîinile păcătoșilor : Mc. 14, 41.
Fiul Omului n-are unde să-și plece capul : Lc. 9, 58.
Fiul Omului trebuie să fie înălțat ? : In. 12, 34.
Fiul Omului, cînd v-a veni va mai găsi credință pe pămînt ? : Lc. 18, 8.

G

Gabriel

Dan. 8, 16 ; 9, 21 ; Lc. 1, 19 ; 1, 26.

Galatenii

nestatornicia lor : Gal. 1, 6-10 ;
 învățătorii mincinoși : Gal. 4, 8-20.

Galilei

Mt. 2, 22 ; 3, 13 ; 4, 12 și 15 și 18 și 23 și 25 ; 15, 29 ; 17, 22 ; 19, 1 ; 21, 11 ; 26, 32 ; 27, 55 ; 28, 7 și 10 și 16 ; Mc. 1, 9 și 14 și 16 și 28 și 39 ; 3, 7 ; 6, 21 ; 7, 31 ; 9, 30 ; 14, 28 ; 15, 41 ; 16, 7 ; Lc. 1, 26 ; 2, 4 și 39 ; 3, 1 ; 4, 14 ; 5, 17 ; 8, 26 ; 17, 11 ; 23, 5 și 49 și 55 ; 24, 6 ; In. 1, 43 ; 2, 1 și 11 ; 4, 3 și 43 și 45-47 și 54 ; 6, 1 ; 7, 1 și 9 și 41 și 52 ; 12, 21 ; 21, 2 ; Fap. 9, 31 ; 10, 37 ; 13, 31.

Galileieni

Mt. 26, 69 ; Mc. 14, 70 ; Lc. 13, 1-15 ; 22, 59 ; 23, 6 ; In. 4, 45 ; Fap. 1, 11 ; 2, 7 ; 5, 37 ;
 măcelăriți de Pilat : Lc. 13, 1-5.

Gamaliel

Fap. 5, 34-40 ; 22, 3 ; 26, 5.

Găsirea

aflarea, dobîndirea, învederarea : Mt. 8, 10 ; 12, 43-44 ; 13, 44 și 46 ; 18, 12-13 ; 21, 2 și 19 ; 26, 40 și 43 ; Mc. 11, 2 și 4 și 13 ; 13, 36 ; 14, 37 și 40 ; Lc. 7, 9 și 35 ; 11, 24-25 ; 13, 6-7 ; 15, 4-6 ; 18, 8 ; 19, 30 și 32 ; 22, 45 ; In. 10, 9 ; 12, 14 ; I Cor. 11, 19 ; Iac. 1, 12 ; I P. 2, 10 și 22 și 25 ; Ap. 9, 6 ; 12, 8 ; 14, 5.

Gata

împlinit, gătit : Mt. 9, 27 ; 22, 4 și 8 ; 24, 44 ; 25, 10 și 13 ; Mc. 13, 33 și 37 ; 15, 28 ; Lc. 12, 40 ; 14, 17 ; 17, 8 ; 21, 36 ; 22, 33 și 37 ; In. 4, 35 ; Fap. 20, 24 ; 21, 13 ; 23, 21 și 23 ; Rom. 8, 35 și 39 ; I Cor. 16, 2 ; II Cor. 8, 11 ; 9, 4 ; 10, 6 ; Ef. 6, 14 ; I Tes. 2, 8 ; Tit 3, 1 ; I P. 3, 15 ; 4, 5 ; II P. 3, 14 ; Ap. 3, 2 ; 9, 15 ; 19, 7 ; 21, 2.

Găzduirea

ospitalitatea, ajutorarea : Fac. 18, 2-8 ; 19, 1-3 ; 24, 18-23 ; Mt. 25, 35-39 ; Lc. 9, 52 ; 19, 7 ; Fap. 9, 43 ; 10, 6 și 18 și 23 și 32 ; 11, 12 ; 17, 7 ; 21, 8 și 16 ; Rom. 12, 13 ; 15, 26 ; I Cor. 16, 1 ; II Cor. 8, 4 ; Gal. 2, 10 ; Filip. 1, 25 ; 2, 14 ; II Tim. 1, 16-18 ; Filim. 22 ; Evr. 11, 31 ; 13, 1-2 ; Iac. 1, 27 ; 2, 15 și 25 ; I P. 4, 9.

Genealogia

Domnului : Mt. 1, 1-17 ; Lc. 3, 23-38.

Gheena

Mt. 5, 22 și 29-30 ; 10, 28 ; 18, 9 ; 23, 15 și 33 ; Mc. 9, 43 și 45 ; Lc. 12, 5 ; Evr. 10, 31 ; Iac. 3, 6.

Ghetsimani

Mt. 26, 36-46 ; Mc. 14, 32-42 ; Lc. 22, 39-46 ; In. 18, 1-2.

Ghimpele

II Cor. 12, 7.

Gînd

gîndire, cuget, etc. : Mt. 9, 4 ; 11, 29 ; 12, 25 ; 15, 19 ; 16, 18 ; Mc. 2, 8 ; 6, 52 ; 7, 21 ; 8, 17 și 21 ; 9, 33-36 ; Lc. 2, 19 și 35 ; 5, 22 ; 6, 8 ; 9, 47 ; 11, 17 ; 12, 22 ; 24, 38 ; In. 2, 24-25 ; 6, 36 și 64 ; 11, 50 ; 14, 27 ; 16, 30 ; 18, 14 ; Fap. 12, 20 ; Rom. 1, 20-21 ; 2, 15 ; 11, 34 ; 12, 16 ; 15, 5 ; 16, 17-18 ; I Cor. 1, 10 și 19 și 22 și 27 ; 2, 16 ; 3, 19 ; 4, 5 ; 13, 4-5 și 11 ; 14, 20 ; II Cor. 1, 9 ; 3, 5 ; 10, 4-5 ; 11, 3 și 14 ; Gal. 5, 10 și 26 ; 6, 17-18 ; Filip. 2, 2 și 5 ; 3, 15-16 și 19 ; 4, 7 ; Col. 2, 18 ; 3, 2 ; I Tim. 6, 3-5 ; Evr. 4, 12 ; 5, 13-14 ; I P. 3, 8 ; II P. 3, 17 ; Ap. 1, 16.

Glasul

Fac. 3, 8-10 ; Ieș. 5, 2 ; 15, 26 ; Deut. 26, 14 ; 26, 17 ; Iov 37, 4-5 ; Is. 6, 8 ; 30, 30-31 ; 33, 3 ; 66, 6 ; Ier. 3, 13 ; 7, 23 ; 9, 13 ; Iez. 43, 2 ; Dan. 9, 10-11 ; Ioel. 2, 11 ; 3, 16 ; Am. 1, 2 ; Mih. 6, 9 ; Zah. 6, 15 ;

Mt. 3, 3 și 17 ; 17, 5 ; 24, 31 ; 27, 46 și 50 ; Mc. 1, 3 și 11 și 26 ; 5, 7 ; 9, 7 ; 15, 34 și 37 ; Lc. 3, 4 și 22 ; 4, 33 ; 8, 28 ; 9, 35-36 ; 17, 15 ; 19, 37 ; 23, 23 și 46 ; In. 1, 23 ; 3, 8 și 29 ; 5, 25 și 28 și 37 ; 10, 3-5 și 16 și 27 ; 12, 28 și 30 ; 18, 37 ; Fap. 7, 31 ; 8, 7 ; 9, 4 și 7 ; 10, 13 și 15 ; 11, 7 și 9 ; 12, 22 ; 13, 27 ; 22, 7 și 9 ; 26, 14 ; I Cor. 14, 7-8 și 10-11 ; Gal. 4, 20 ; I Tes. 4, 16 ; Evr. 3, 7 și 15 ; 4, 7 ; 12, 19 și 26 ; II P. 1, 17-18 ; 2, 16 ; Ap. 1, 10 și 12 și 15 ; 3, 20 ; 4, 1 și 5 ; 5, 2 și 11-12 ; 6, 1 și 6-7 și 10 ; 7, 2 și 10 ; 8, 5 și 13 ; 9, 9 și 13 ; 10, 3-4 și 7-8 ; 11, 12 și 15 și 19 ; 12, 10 ; 14, 2 și 7 și 9 și 13 și 15 ; 16, 1 și 17-18 ; 18, 2 și 4 și 22-23 ; 19, 1 și 5-6 și 17 ; 21, 3-4 și 15.

Glossolalia — vezi : vorbirea în limbi.

Gog și Magog

Ap. 20, 8 ; cf. Iez. 38, 2 și 14 și 16 și 18 ; 39, 1 și 11 și 15 ; Ap. 16, 14.

Gol

demascare, vădire, a da de gol : Mt. 12, 44 ; 25, 36 și 38 și 44 ; 26, 34 și 73 ; Mc. 5, 30 și 33 ; 12, 3 ; 14, 30 și 52 și 70 ; Lc. 1, 53 ; 8, 47 ; 20, 10-11 ; 22, 56-58 ; In. 13, 38 ; 18, 25-27 ; 21, 7 ; Fap. 19, 16 ; 23, 2-3 ; Rom. 8, 35 ; I Cor. 4, 11 ; 14, 24-25 ; II Cor. 4, 7 și 11 ; 5, 3-4 ; 10, 4-5 ; 11, 23 și 27 ; Evr. 4, 13 ; Iac. 1, 27 ; 2, 15 ; Ap. 3, 4 și 18 ; 16, 15 ; 17, 16 ; 18, 16 ; 19, 8.

Golgota

Mt. 27, 32-34 ; Mc. 15, 22-23 ; Lc. 23, 26-32 ; In. 19, 17.

Goliciune

Mt. 25, 36 și 38 și 43-44 ; Mc. 14, 51-52 ; In. 21, 7 ; Fap. 19, 16 ; Rom. 8, 35 ; I Cor. 15, 37 ; II Cor. 5, 3 ; 11, 27 ; Evr. 4, 13 ; Iac. 2, 15 ; Ap. 3, 17-18 ; 16, 15 ; 17, 16.

Gomora

Fac. 19, 23-28 ; Mt. 10, 15 ; Rom. 9, 29 ; II P. 2, 6 ; Iud. 6.

Graba

silința, rivna : Mt. 2, 13 ; 5, 25 ; Mc. 6, 25 ; Lc. 1, 39 ; 2, 16 ; 12, 58 ; 19, 5 ; In. 13, 30 ; Fap. 20, 16 ; Evr. 4, 28 ; Filip. 2, 28 ; 5, 22 ; Tit 3, 12 ; Evr. 4, 11.

Grecii — vezi : elinii.

la Iisus : In. 12, 20-36 ; Fap. 20, 2.

Greutăți

sarcini, necazuri : Mt. 11, 30 ; 19, 23 ; 20, 12 ; 23, 4 și 23 ; Mc. 10, 23-24 ; Lc. 11, 46 ; 18, 24 ; Fap. 9, 5 ; 15, 10 și 19 și 28 ; 25, 7 ; 26, 14 ; 28, 27 ; II Cor. 10, 10 ; Gal. 6, 2 ; I Tes. 2, 6 ; Iac. 2, 6 ; I In. 5, 3 ; Ap. 2, 24.

Grija

Mt. 6, 21 ; 13, 22 ; 19, 20 ; 28, 14 ; Mc. 4, 19 ; 10, 17 și 22 ; Lc. 8, 14 ; 10, 35 ; 12, 5 ; 18, 23 ; In. 12, 6 ; 13, 29 ; I Cor. 7, 32 ; II Cor. 7, 12 ; 12, 28 ; I Tim. 5, 8 ; 6, 9 și 17 și 19 ; Tit 3, 13 ;
vieții pămîntesti : Mt. 6, 19 și 25 și 27-28 și 32-34 ; Lc. 12, 22-31 ; Filip. 4, 6 ; I Tim. 4, 8 ; 6, 17 ; Iac. 5, 1-6 ;
și providența divină : Mt. 4-5 ; 6, 8 și 20-21 și 26-32 ; Mc. 8, 17 ; 10, 29-30 ; Lc. 9, 16-17 ; 12, 24-31 ; In. 5, 17 ; Fap. 17, 28 ; Filip. 2, 13 ; I Tim. 6, 17 ; Evr. 13, 5 ; I P. 5, 6-7 ;
pentru dobîndirea împărăției lui Dumnezeu : Mt. 6, 20-21 ; 19, 21 ; Mc. 10, 29-30 ; Lc. 12, 21 și 33 ; 16, 9 ; 18, 22 ; Fap. 2, 45 ; I Cor. 7, 32 ; I Tim. 4, 8 ; 6, 19 ;
de săraci : Fap. 6, 1 ; Rom. 12, 8 ; I Cor. 16, 1-3 și 15 ; II Cor. 8, 2-5 și 7-8 și 10-15 ; Gal. 2, 10 ; I Tim. 5, 10 și 16 ;
de cei ai casei : I Tim. 5, 8 și 14 și 16.

Griul

Mt. 3, 12 ; 13, 25 și 29-30 ; Mc. 4, 28 ; Lc. 3, 17 ; 12, 18 ; 16, 7 ; 22, 31 ; In. 12, 24 ; Fap. 27, 38 ; I Cor. 15, 37 ; Ap. 6, 6.

Groapă

mormînt, adînc : Mt. 12, 11 ; 15, 14 ; 23, 27 și 29 ; 25, 18 ; Lc. 6, 39 ; 11, 44 și 47-48 ; 14, 5 ; II P. 2, 17 ; Ap. 9, 1.

Grumaz

Mt. 23, 4 ; Lc. 11, 46 ; 15, 20 ; Fap. 15, 10 ; 20, 37 ; Gal. 5, 1.

Gunoii

Lc. 13, 8 ; 14, 35 ; I Cor. 4, 13 ; Filip. 3, 8.

Gura

graiul, cuvîntul : Mt. 12, 34 și 36 ; 15, 11 ; 21, 16 ; 22, 34 ; 26, 47 ; 27, 34 și 43 și 46 și 48 ; 28, 18 ; Mc. 7, 15 ; 9, 50 ; 12, 28 ; 15, 23 și 29 și 31 și 34 și 36-37 și 39 ; Lc. 6, 37 și 45 ; 23, 36 ; In. 13, 18 ; 19, 29 ; Fap. 1, 16 ; 4, 25 ; 10, 15 ; 23, 11 ; Rom. 1, 20 și 30 ; 2, 1 ; 3, 19 ; 10, 9 ; 14, 17 și 20 ; 15, 6 ; I Cor. 4, 5 și 12-13 și 20 ; 10, 25 ; II Cor. 6, 11 ; 7, 3 ; Ef. 4, 29 ;

5, 4 ; Col. 3, 8 ; II Tes. 2, 8 ; 3, 1 ; I Tim. 1, 12 ; 4, 4 ; 6, 5 ; II Tim. 4, 17 ; Tit 1, 11 și 15 ; Evr. 4, 12 ; 11, 33 ; Iac. 2, 3 și 5-6 și 8-10 și 14-16 ; I P. 2, 22 ; Iud. 16 ; Ap. 1, 16 ; 2, 1 și 16 ; 3, 16 ; 9, 17 ; 14, 5.

Gust

gustare : Mt. 5, 13 ; 16, 28 ; 27, 34 și 48 și 50 ; Mc. 9, 1 și 50 ; 15, 23 și 36-37 ; Lc. 9, 27 ; 14, 24 și 34 ; 23, 36 ; In. 2, 9 ; 8, 52 ; 19, 28-30 ; Fap. 23, 14 ; Col. 4, 6 ; Evr. 2, 9 ; 6, 4 ; I P. 2, 3.

LOCURI și CITATE des utilizate

- Galileia — nu s-a ridicat nici un proroc : In. 7, 52.
 Gavriil cel ce stă înaintea lui Dumnezeu : Lc. 1, 19.
 Gîndul Domnului cine la cunoscut ? : Rom. 11, 34.
 Gîtlejul lor este mormînt deschis : Rom. 3, 13.
 Glasul celui ce strigă în pustie : 3, 3 ; Mc. 1, 3 ; Lc. 3, 4 ; In. 1, 23.
 Grabnic la ascultare, . . . zăbavnic la minie : Iac. 1, 19.
 Grăiți adevărul fiecare cu aproapele său : Ef. 4, 25.
 Grăuntele de grîu dacă va muri, aduce roadă multă : In. 12, 24 ; I Cor. 15, 36-37.
 Greșirea în vorbire : Iac. 3, 2.
 Grija de toate Bisericile mă împresoară : II Cor. 11, 28.

H

Hacheldamh, adică Țarina Singelui

Fap. 1, 19 ; cf. Mt. 28, 8-9.

Haine

îmbrăcăminte, veșminte : Mt. 3, 4 ; 5, 40 ; 7, 25 ; 9, 16 și 20-21 ; 10, 10 ; 11, 8 ; 14, 36 ; 16, 27 ; 17, 2 ; 21, 7-8 ; 22, 11-52 ; 26, 65 ; 27, 35 ; 28, 3 ; Mc. 1, 6 ; 2, 21 ; 5, 27-30 ; 6, 9 și 56 ; 9, 3 ; 11, 7-8 ; 15, 24 ; 16, 5 ; Lc. 1, 35 ; 3, 11 ; 5, 36 ; 6, 29 ; 7, 25 ; 8, 27 și 44 ; 9, 3 și 29 ; 11, 41 ; 15, 22 ; 19, 35-36 ; 23, 11 și 34 ; 24, 4 și 51 ; In. 1, 1 și 14 ; 13, 4 ; 19, 23-24 ; 20, 12 ; Fap. 1, 10 ; 7, 58 ; 9, 39 ; 12, 8 ; 14, 14 ; 18, 6 ; 22, 20 ; II Cor. 3, 3-9 ; 5, 3 ; 11, 15 ; I Tim. 2, 9 ; 3, 16 ; Evr. 9, 14 ; Iac. 2, 2-3 și 15-16 ; I P. 2, 16 ; I In. 3, 1 ; 4, 20 ; Ap. 3, 4-5 și 18 ; 6, 11 ; 7, 9 și 13-14 ; 16, 15 ; 19, 8 și 13-14.

Harul

și harismele : Mt. 1, 18 ; Lc. 1, 27-28 și 30 și 42 ; 2, 4-5 și 40 și 52 ; 4, 22 ; 11, 27 și 34-35 ; In. 1, 14 și 16-17 ; Fap. 2, 47 ; 4, 33 ; 6, 8 ; 7, 10 și 46 ; 10, 23 ; 13, 43 ; 14, 3 și 26 ; 15, 11 și 40 ; 18, 27 ; 20, 24 și 32 ; Rom. 1, 5 și 7 și 11 ; 3, 24 ; 4, 4-5 și 16 ; 5, 2 și 15-17 și 20-21 ; 6, 1 și 14-15 și 17 și 23 ; 7, 25 ; 11, 5-6 și 29 și 36 ; 12, 3 și 6 ; 15, 15 ; I Cor. 1, 3-4 și 7 ; 3, 10 ; 7, 7 ; 10, 30 ; 12, 4 și 28 și 30-31 ; 15, 10 și 57 ; 16, 3 și 23 ; II Cor. 1, 2 și 11-12 și 15 ; 2, 14-15 ; 4, 15 ; 6, 1 ; 8, 1 și 4 și 6-9 și 16 și 19 ; 9, 8 și 14-15 ; 12, 9 ; 13, 13 ; Gal. 1, 3 și 6 și 15 ; 2, 9 și 21 ; 5, 4 ; 6, 18 ; Ef. 1, 2 și 6-7 ; 2, 5 și 7-8 ; 3, 2 și 7-8 ; 4, 7 și 29 ; 6, 24 ; Filip. 1, 2 și 7 ; 4, 23 ; Col. 1, 2 și 6 ; 3, 16 ; 4, 6 și 18 ; I Tes. 1, 1 ; 5, 28 ; II Tes. 1, 2 și 12 ; 2, 16 ; 3, 18 ; I Tim. 1, 2 și 12-14 ; 4, 14 ; 6, 21 ; II Tim. 1, 2 și 6 și 9 ; 2, 1 și 11 ; 4, 22 ; Tit 1, 4 și 2, 11 ; 3, 7 și 15 ; Filim. 3, 25 ; Evr. 2, 9 ; 4, 16 ; 10, 29 ; 12, 15 și 28 ; 13, 9 și 25 ; Iac. 4, 6 ; I P. 1, 2 și 10 și 13 ; 3, 7 ; 4, 10 ; 5, 5 și 10 și 12 ; II P. 1, 2 ; 3, 18 ; II In. 3 ; III In. 4 ; Iud. 4 ; Ap. 1, 4 ; 22, 21 ; cel mîntuitor : Lc. 18, 26-27 ; In. 6, 44 ; 15, 4 ; Rom. 5, 2 ; 6, 23 ; 8, 26 ; I Cor. 4, 7 ; 12, 3 ; II Cor. 3, 5 ; Gal. 1, 15 ; Tit 2, 11 ; 3, 7 ; II P. 1, 4 ; I In. 3, 1 ; 5, 20 ; Ap. 3, 20 ;

înruparea Domnului : Lc. 2, 7 ; In. 1, 17 ; II Cor. 8, 9 ; Filip. 2, 7 ; Tit 3, 4-6 ;

e forță activă : Fap. 4, 33 ; I Cor. 12, 4-6 ; 15, 10 ; II Cor. 12, 4-6 și 9 ; Ef. 3, 7 și 20 ; cf. Rom. 16, 25 ; I Cor. 2, 7 ; Ef. 1, 9 ; Filip. 1, 29 ; Col. 1, 26-27 ;

îndreptează, călăuzește și sfințește : Fap. 15, 11 ; Rom. 3, 23-24 ; 5, 20 ; I Cor. 1, 4-5 ; II Tim. 1, 9 ; Tit 3, 5-7 ; II P. 1, 2-3 ;

întoarce pe păcătoși : In. 3, 5 ; 6, 44 ; 15, 4-5 ; Rom. 3, 23-24 ; I Cor. 3, 5-7 ; Ef. 2, 8 ; II Tim. 1, 9 ; Tit 3, 5-7 ;

e izvorul credinței și mântuirii : Fap. 15, 11 ; 18, 28 ; Ef. 2, 5 și 8 II Tim. 1, 9 ; Tit 2, 11 ;

harismele : Mt. 7, 22 ; Lc. 6, 46 ; I Cor. 12, 4-11 ; 13, 2 ; Ef. 4, 7 ; cf. In. 3, 34 ; Rom. 12, 3 ; II Cor. 10, 13 ; I In. 2, 9.

Horazin

Mt. 11, 21 ; Lc. 10, 13.

Hotărîre

rinduire, chemare : Mt. 17, 11-12 ; 26, 24 ; Mc. 9, 12 ; 10, 41-45 ; 14, 21 ; Lc. 7, 30 ; 22, 22 ; 24, 25 și 27 ; In. 17, 2 și 12 ; Fap. 2, 23 ; 4, 28 ; 11, 29 ; 20, 27 ; 26, 22 ; 27, 1 ; Rom. 9, 11 ; I Cor. 15, 3 ; Ef. 1, 4-5 și 11 ; Filip. 2, 7 ; II Tim. 1, 9 ; Tit 3, 5 ; Evr. 4, 7 ; 6, 17.

Hrană

mîncare, băutură : Mt. 6, 25-26 ; 10, 10-11 ; 26, 26-28 ; Mc. 6, 10 ; Lc. 10, 7-8 ; 12, 22-24 ; In. 4, 10 și 14 și 16 ; 6, 31 și 35 și 48-56 și 58 ; 7, 37 ; 11, 26 ; Rom. 8, 5 ; I Cor. 2, 14-15 ; 9, 4 și 14 ; 10, 3-4 și 7 și 16-17 și 21 și 25 și 27 și 31 ; I Tim. 4, 6 ; 5, 18 ; Evr. 5, 11-14 ; Iac. 2, 15 ; I P. 2, 2 ;

duhovnicească : In. 14, 17 ; 16, 12 ; Rom. 8, 5 ; I Cor. 2, 14-15 ; 3, 1-3 ; 13, 11 ; Ef. 4, 14 ; Evr. 5, 11-14 ; 6, 1 ; I P. 2, 2.

Hristos

Mt. 1, 1 și 16-18 și 23 și 25 ; 2, 4 ; 11, 2 ; 16, 16 și 20-21 ; 22, 42 ; 23, 10 ; 24, 5 și 23-24 ; 26, 63 și 68 ; 27, 17 și 22 ; Mc. 1, 1 și 34 ; 8, 29 ; 9, 41 ; 12, 35 ; 13, 6 și 21 ; 14, 61 ; 15, 32 ; Lc. 2, 11 și 26 ; 3, 15 ; 4, 12 ; 9, 20 ; 20, 41 ; 22, 67 ; 23, 2 și 35 și 39 ; 24, 26 și 46 ; In. 1, 17 și 20 și 25 și 41 ; 3, 28 ; 4, 25 și 29 și 42 ; 7, 26-27 și 31 și 41-42 ; 9, 22 ; 10, 24 ; 11, 27 ; 12, 34 ; 17, 3 ; 20, 31 ; Fap. 2, 31 și 36 ; 3, 18 și 20 ; 4, 20 ; 5, 42 ; 8, 5 și 12 și 37 ; 9, 22 și 34 ; 10, 36 ; 17, 3 ; 18, 5 și 28 ; 24, 24 ; 26, 23 ; Rom. 1, 6 și 8 și 16 ; 2, 16 ; 3, 22 și 24 ; 5, 6 și 8 și 15 și 17 ; 6, 3-4 și 8-9 și 11 și 23 ; 7, 4 ; 8, 1-2 și 9-11 și 17 și 34-35 și 39 ; 9, 1 și 3 și 5 ; 10, 4 și 6-7 și 17 ; 12, 5 ; 13, 14 ; 14, 9 și 15 și 18 ; 15, 3 și 5 și 7-8 și 11 și 17-20 și 29 ; 16, 3 și 5 și 7 și 9-10 și 16 și 25 și 27 ; I Cor. 1, 2 și 4 și 6 și 9-10 și 12-13 și 17 și 23-24 ; 2, 2 și 16 ; 3, 1 și 11 și 23 ; 4, 1 și 10 și 15 și 17 ; 5, 7 ; 6, 15 ; 7, 22 ; 8, 11-12 ; 9, 12 și 21 ; 10, 4 și 16 ; 11, 1 și 3 ; 12, 12 și 27 ; 15, 3 și 12-20 și 22-23 ; 16, 24 ; II Cor. 1, 5 și 19 și 21 ; 2, 10 și 12 și 14-15 și 17 ; 3, 3-4 și 14 ; 4, 4-6 ; 5, 10 și 14 și 16-20 ; 6, 15 ; 8, 23 ; 9, 13 ; 10, 1 și 5 și 7 și 14 ; 11, 2-3 și 10 și 13 și 23 ; 12, 2 și 9-10 ; 13, 3 și 5 ; Gal. 1, 6-7 ;

și 10, 12 și 22; 2, 4 și 16-17 și 19-21; 3, 1 și 13-14 și 16 și 22 și 24 și 26-29; 4, 14 și 19 și 31; 5, 1-2 și 6 și 24; 6, 2 și 12 și 14; Ef. 1, 2-3 și 5 și 10 și 12 și 17 și 20; 2, 5-7 și 10 și 12-13 și 20; 3, 1 și 4 și 6 și 8 și 11 și 17 și 19 și 21; 4, 7 și 12-13 și 15 și 20 și 32; 5, 2 și 5 și 14 și 21 și 23-25 și 29 și 32; 6, 5; Filip. 1, 1 și 6 și 8 și 10-11 și 13 și 15 și 17-21 și 23 și 26-27 și 29; 2, 1 și 5 și 16 și 21 și 30; 3, 3 și 7-9 și 12 și 14 și 18 și 20; 4, 7 și 13 și 19 și 21 și 23; Col. 1, 1-4 și 7 și 24 și 27 și 28; 2, 2 și 5-6 și 8 și 11 și 17 și 20; 3, 1 și 3-4 și 11 și 13 și 15-16 și 24; 4, 3 și 12; I Tes. 1, 1-3; 2, 6 și 14; 3, 2 și 11 și 13; 4, 16; 5, 9 și 18 și 23 și 28; II Tes. 1, 1-2; 2, 2 și 14 și 16; 3, 5-6 și 12 și 18; I Tim. 1, 1-2 și 12 și 14-16; 2, 5 și 7; 3, 13; 4, 6; 5, 11 și 21; 6, 3 și 13; II Tim. 1, 1-2 și 9-10 și 13; 2, 1 și 3 și 8 și 10; 3, 12 și 15; 4, 1 și 22; Tit 1, 1 și 4; 2, 13; 3, 6; Filim. 1, 3 și 6 și 8-9 și 20 și 23 și 25; Evr. 3, 1 și 6 și 14; 5, 5; 6, 1; 9, 11 și 14 și 24 și 28; 10, 10; 11, 26; 13, 8 și 21; Iac. 1, 1; 2, 1; I P. 1, 1-3 și 7 și 11 și 13 și 19; 2, 5 și 21; 3, 15-16 și 18 și 21; 4, 1 și 11 și 13-14; 5, 1 și 10 și 14; II P. 1, 1 și 8 și 11 și 14 și 16; 2, 20; 3, 18; I In. 1, 3; 2, 1 și 22; 3, 28; 4, 2; 5, 1 și 6 și 20; II In. 3, 7 și 9; Iud. 1, 4 și 17 și 21 și 25; Ap. 1, 1-2 și 5; 11, 15; 12, 10; 20, 4 și 6; 22, 21.

Mai marele păstorilor : I P. 2, 25; 5, 4; cf. In. 10, 11; 14, 15; Evr. 13, 24;

marele Arhiereu : Evr. 4, 14-16; cf. 2, 14 și 17; 5, 1-2; 7, 21 și 24-27; 8, 1-2; Filip. 2, 7;

plinirea profețiilor : Mt. 12, 17-21; Rom. 15, 12; cf. Is. 42, 1; 49, 3; Fiul și Domnul lui David : Mt. 22, 42-45; Mc. 12, 35-37; Lc. 20, 41-44.

Temelia Bisericii : I Cor. 3, 10-15; cf. Mt. 18, 16-19; Mc. 12, 10-11; Ef. 2, 19-22; vezi și Mt. 21, 42; Lc. 20, 17; Fap. 4, 11; Rom. 9, 33; I P. 2, 6-8.

Mielul și paștele noastre : I Cor. 5, 6-8; cf. In. 1, 29; 19, 14; Evr. 2, 9; I P. 1, 19-20; Ap. 5, 6 și 9 și 12;

începătorul mântuirii : Evr. 2, 10-18; cf. Lc. 24, 26; In. 1, 12-13; Gal. 1, 4; 4, 4; Col. 1, 17-18; vezi și Rom. 8, 29; I Cor. 15, 20; Ef. 1, 2; 4, 15;

mai presus de Moise și Mehisedec : Evr. 3, 1-19; 5, 1-10; 7, 11 și 15 și 17 și 21.

Arhiereul veșnic : Evr. 7, 11-28.

Hula

Mt. 9, 3; 12, 35; 15, 19; 26, 65; 27, 39; Mc. 2, 7; 3, 28-29; 7, 22; 14, 64; 15, 29; Lc. 5, 21; 12, 10; 22, 65; 23, 39; In. 10, 33 și 36; Fap. 13, 45; 18, 6; 19, 37; 26, 11; Rom. 2, 24; 3, 8; 14, 16; I Cor. 10, 30; Ef. 4, 31; Col. 3, 8; I Tim. 1, 20; 6, 1 și 4; Tit 2, 5; 3, 2; Iac. 2, 7; I P. 4, 4; II P. 2, 2 și 10 și 12; Iud. 9; Ap. 2, 9; 13, 1 și 5-6; 16, 9 și 11 și 21; vezi și : Fap. 6, 11; I Tim. 1, 13; II Tim. 3, 2; II P. 2, 11;

contra Duhului Sfânt : Mt. 12, 24-32; Mc. 3, 20-30; Lc. 11, 15-23; constă în :

— ispitirea Lui : Mt. 4, 6-7; Lc. 4, 12; Fap. 5, 9;

— întristarea Lui : Ef. 4, 30; cf. 1, 13; I Tes. 5, 19;

— mințirea Lui : Fap. 5, 3 și 9; cf. Lc. 22, 3;

- înjosirea darurilor Lui : Fap. 8, 19-20 ; Rom. 2, 24 ; 3, 12 ; II P. 2, 3 și 10 și 21 ;
- batjocorirea Lui : I Cor. 11, 27 ; Evr. 6, 6 ; 10, 29 ;
- împotrivirea față de El : Fap. 7, 51 ; Rom. 2, 28-29 ; Gal. 5, 17 ; I P. 3, 20 ; Ap. 21, 2 și 27 ;
- nu se va ierta niciodată : Mt. 12, 31-32 ; Mc. 3, 29 ; Lc. 12, 10 ;
- apostasia : Evr. 6, 6 ; 10, 26 și 29 ; cf. I Cor. 11, 27 ; II P. 2, 20 ; I In. 5, 16.
- Exemple : Mt. 9, 34 ; 12, 24 ; Mc. 3, 22 ; Lc. 11, 15 ; Fap. 13, 45 ; 18, 6 ; 26, 11 ; Rom. 2, 24 ; I Tim. 1, 13.

LOCURI și CITATE des utilizate

Haina — cel ce are două, să dea celui ce nu are : Mt. 7, 15 ; Lc. 3, 11 ; 6, 29.

Haina de purpură : Mc. 15, 17 ; In. 19, 2.

Haina de nuntă : Mc. 22, 12.

Hainele Domnului, împărțirea lor : In. 19, 23.

I

Iacov

strămoșul poporului Israiletean : Fac. 25, 26-34 ; 27, 6-30 ; 28, 1-22 ; 29, 1-35 ; cap. 30-35 ;

Mt. 1, 2 ; 8, 11 ; 22, 32 ; Mc. 12, 26 ; Lc. 1, 33 ; 3, 34 ; 13, 28 ; 20, 37 ; In. 4, 5-6 și 12 ; Fap. 3, 13 ; 7, 8 și 12 și 14-15 și 32 și 46 ; Rom. 9, 13 ; 11, 26 ; Evr. 11, 9 și 20-21 ;

părintele dreptului Iosif : Mt. 1, 15-16 ;

fiul lui Zevedeu : Mt. 4, 21 ; 10, 2 ; 17, 1 ; 27, 56 ; Mc. 1, 19 și 29 ; 3, 17 ; 5, 37 ; 9, 2 ; 10, 35 și 41 ; 13, 3 ; 14, 33 ; Lc. 5, 10 ; 6, 14 ; 8, 51 ; 9, 54 ; Fap. 1, 13 ; 12, 2 ;

fiul lui Alfeu : Mt. 10, 3 ; Mc. 2, 14 ; 3, 18 ; 15, 40 ; 16, 1 ; Lc. 6, 15 ; 24, 10 ; Fap. 1, 13 ;

fratele Domnului : Mt. 13, 55 ; Mc. 6, 3 ; Fap. 12, 17 ; 15, 13 ; 21, 18 ; I Cor. 15, 7 ; Gal. 1, 19 ; 2, 9 și 12 ; Iac. 1, 1 ; Iud. 1 ;

tatăl apostolului Iuda : Lc. 6, 16 ; Fap. 1, 13.

Iadul

infernul, adâncul : Fac. 37, 35 ; Num. 16, 30 ; Deut. 32, 22-23 ; I Rg. 2, 6 ; Ps. 6, 5 ; Iov. 11, 8 ; Înțel. 16, 13 ;

Mt. 11, 23 ; 16, 18 ; Lc. 10, 15 ; 16, 23 ; Fap. 12, 27 și 31 ; Ap. 1, 18 ; 6, 8 ; 20, 13-14 ;

loc de chin : Is. 33, 14 ; 66, 24 ; Mt. 10, 28 ; 18, 8-9 ; 23, 33 ; 25, 41 și 46 ; Mc. 9, 42-43 ; Lc. 3, 17 ; 16, 23 și 28 ; II Tes. 1, 8-9 ; Ap. 14, 10-11 ; 20, 10 ; 21, 8 ;

suferințe trupești și sufletești : Mt. 5, 29 ; 18, 9 ; Mc. 9, 43 ; Rom. 2, 9 ; pedeapsă veșnică : Dan. 12, 2 ; Mt. 25, 46 ; Mc. 3, 29 ; 9, 44 ; II Tes. 1, 9 ; Ap. 14, 11 ; 20, 10 ;

gătit diavolului și slugilor lui : Mt. 25, 41 ; II P. 2, 4 ; Iud. 6 ; Ap. 19, 20.

Iair

Mt. 9, 18 ; Mc. 5, 22 ; Lc. 8, 41.

Iarba

Mt. 6, 30 ; Iac. 1, 10.

Iarna

Mt. 24, 20 ; Mc. 13, 18 ; In. 10, 22 ; II Tim. 4, 21.

Iată

Mt. 12, 41 și 49 ; 20, 18 ; 21, 5 ; 22, 4 ; 25, 6 ; 26, 46 ; Mc. 14, 42 ; Lc. 11, 32 ; 18, 31 ; 22, 21 ; In. 1, 29 ; 12, 15 ; 19, 5 și 14 ; Fap. 9, 10 ; I Cor. 4, 8 ; II Cor. 6, 2 ; Ap. 2, 22 ; 3, 8-9 și 20 ; 5, 5 ; 6, 2 și 5 și 8 ; 7, 9 ; 12, 3 ; 14, 1 și 14 ; 16, 15 ; 19, 11 ; 21, 5 ; 22, 7 și 12.

Icoanele

in V. T. Dumnezeu poruncește facerea lor : Ieș. 25, 18-22 ; 26, 31 ; 36, 8 ; III Rg. 6, 23-38 ; II Par. 3, 10-14 ; Evr. 9, 5 ;
idolii sint interziși : Ieș. 20, 3-5 ; Deut. 4, 15-20 ;
sint cinstite in mod special : Ios. 7, 6 ; cf. Evr. 9, 5 ; II Rg. 3, 15 ;
Ps. 137/138, 1 ;
tămfiate la cultul divin : Ieș. 30, 1 și 6 și 8 ;
in fața lor ardea o candelă : Ieș. 27, 20-21 ;
in N. T. Hristos nu le-a oprit cultul : Mc. 11, 15-17 ; Fap. 24, 11-12 ;
sint cinstite, idolii interziși : Fap. 17, 29 ; I Cor. 6, 9-10 ; Gal. 5, 21 ;
Ef. 5, 5.

Temeiul icoanei : arătarea chipului lui Dumnezeu in Iisus Hristos, in Duhul Sfint și prin lucrarea harului in sfinți : Mt. 3, 16 ; cf. Fac. 1, 26-27 ; Fap. 2, 3 ; II Cor. 4, 4 ; Filip. 2, 7-8 ; Col. 1, 15 ; I Tim. 3, 16 ; Evr. 1, 3 ;

Iisus Hristos este chipul (icoana) Tatălui : In. 12, 45 ; 14, 9-10 ; cf. II Cor. 4, 4 ; Col. 1, 15 ; Evr. 1, 3.

Iconomi

ai Harului : Mt. 20, 25-28 ; 24, 45-51 ; 25, 15 și 21 și 30 ; Mc. 10, 44-45 ; Lc. 12, 42-43 ; 16, 1-3 și 8 și 10 ; 17, 10 ; 19, 17 și 19-21 și 23 ; In. 21, 15-16 ; Fap. 9, 6 și 15-16 ; 13, 2 și 38 ; 20, 24 și 28 ; 21, 13 ; 22, 21 ; Rom. 1, 14 ; 3, 25 ; 5, 3 ; 8, 35 ; 11, 13 ; 12, 4 și 6-8 ; I Cor. 2, 2 ; 3, 5 ; 4, 1-2 și 11 și 15 ; 6, 20 ; 9, 16-17 ; 12, 4 și 28 ; II Cor. 4, 5 ; 5, 19-20 ; 6, 1 și 4 ; 12, 10 și 15 ; Gal. 1, 1 și 15 ; Ef. 3, 8 ; 4, 11-12 ; Col. 1, 23-25 ; II Tes. 1, 8 ; I Tim. 2, 7 ; II Tim. 1, 11 ; Tit 1, 1-3 ; 2, 7 ; I P. 4, 10 ; 5, 2-3 ; I In. 2, 28 ; Ap. 5, 9.

Idolii

condamnați : Fac. 31, 34-35 ; Ieș. 34, 13 ; Lev. 19, 4 ; 26, 30 ; Deut. 4, 16 ; 29, 17 ; II Rg. 5, 21 ; III Rg. 16, 13 ; IV Rg. 23, 24 ; I Par. 10, 9 ; Is. 10, 10-11 ; 19, 3 ; 30, 22 ; 40, 19-20 ; Ier. 3, 24 ; 10, 8 ; Iez. 5, 11 ; Os. 8, 6 ; Zah. 13, 2 ;

Fap. 15, 20 ; 17, 16 ; Rom. 2, 22 ; I Cor. 8, 4 ; 12, 2 ; II Cor. 6, 16 ; I Tes. 1, 9 ; I In. 5, 21 ; Ap. 2, 14 și 20 ; 9, 20.

Idolatria

închinare la alți dumnezei : Fap. 7, 41-42 ; 15, 20 și 29 ; 21, 25 ; Rom. 1, 23 și 25 ; 2, 22 ; I Cor. 5, 10-11 ; 6, 9 ; 8, 1 și 4 și 7 și 10 ; 10, 7 și 14 și 19, 20 ; 12, 2 ; II Cor. 6, 16 ; Gal. 4, 8 ; 5, 20 ; Ef. 5, 5 ; Col. 2, 18 ; 3, 5 ; I Tes. 1, 9 ; I P. 4, 3 ; I In. 5, 21 ; Ap. 2, 14 ; 9, 20 ; 19, 10 ; 21, 8 ; 22, 8-9 și 15 ;

sint nimic : Deut. 32, 21 ; Ier. 16, 19 ; Iona. 2, 8 ; Fap. 17, 29 ; Rom. 1, 23 și 25 ; I Cor. 8, 4 ; 10, 19 ; I Tim. 2, 5 ;

și robia patimilor ei : Rom. 16, 18 ; Ef. 5, 5 ; cf. I Cor. 6, 9-10 ; Filip. 3, 18-19 ; Col. 3, 5 ; Iac. 4, 4 ; II P. 2, 13 ;

contravine adevăratului cult : I Cor. 3, 16 ; 6, 19 ; 10, 20-21 ; II Cor. 6, 15-16 ; Evr. 8, 10 ;

e oprită și condamnată : Fap. 10, 25-26 ; 14, 11-18 ; I Cor. 6, 9-10 ; Ef. 5, 5 ; I P. 4, 3 ; Ap. 9, 10 ; 14, 9 și 11 ; 21, 8-9 ; 22, 8-9 și 15.

Iertarea

Mt. 6, 12-15 ; 9, 2 și 5-6 ; 12, 31-32 ; 18, 21 și 25 și 27 și 32 și 35 ; 26, 28 ; Mc. 1, 4 ; 2, 5 și 7 și 9-10 ; 3, 28-29 ; 4, 12 ; 11, 25-26 ; Lc. 1, 77 ; 5, 20-21 și 23-24 ; 6, 37 ; 7, 42 și 47-49 ; 11, 4 și 14 ; 12, 10 ; 14, 18-19 ; 17, 3-4 ; 23, 34 ; In. 23, 34 ; In. 20, 23 ; Fap. 5, 31 ; 8, 22 ; 13, 38 ; 15, 1 ; II Cor. 2, 10 ; Ef. 1, 7 ; 4, 32 ; Col. 1, 14 ; 3, 13 ; Evr. 9, 22 ; Iac. 2, 13 ; 5, 15 ; I In. 1, 7 și 9 ; 2, 12 ;

greșelilor semenilor : Mt. 6, 12-15 ; Mc. 11, 25-26 ; Lc. 17, 3-5 ; Col. 3, 13 ;

e obligatorie pentru creștini : Mt. 5, 23-24 ; Mc. 11, 25-26 ; Lc. 6, 37 ; 17, 3-4 ; Ef. 4, 32 ; Col. 3, 13 ;

să fie sinceră : Mt. 5, 25 ; 6, 12-15 ; 18, 35 ;

Hristos pildă de urmat : Mt. 5, 44 ; Mc. 15, 24 ; In. 19, 23 ; Fap. 3, 17 ; 7, 60 ; cf. Lc. 23, 34 ;

întrebarea lui Petru : Mt. 18, 21-22 ; Lc. 17, 4 ;

pedepsitul îndepărtat din Corint : II Cor. 2, 5-13 ; cf. I Cor. 5, 1.

Ierusalimul

Jud. 19, 10 ; II Rg. 5, 5-8 ; Mt. 2, 1 și 3 ; 3, 5 ; 4, 25 ; 5, 35 ; 6, 12-15 ; 9, 2 ; 15, 1 ; 16-21 ; 18, 25 și 35 ; 20, 17-18 ; 21, 1 și 10 ; 23, 37 ; Mc. 1, 5 ; 3, 8 și 22 ; 7, 1 ; 10, 32-33 ; 11, 1 și 11 și 15 și 27 ; 13, 1 ; 15, 41 ; Lc. 2, 22 și 25 și 38 și 41 și 43 și 45 ; 4, 9 ; 5, 17 ; 9, 31 și 51 și 53 ; 10, 30 ; 13, 4 și 22 și 33-34 ; 17, 11 ; 18, 31 ; 19, 11 și 28 ; 21, 20 și 24 ; 23, 7 și 28 ; 24, 13 și 18 și 33 și 47 și 52 ; In. 1, 19 ; 2, 13 și 23 ; 4, 20-21 și 45 ; 5, 1-2 ; 7, 25 ; 10, 22 ; 11, 18 și 55 ; 12, 12 ; Fap. 1, 4 și 8 și 12 și 19 ; 2, 5 și 14 ; 4, 5 și 16 ; 5, 16 și 28 ; 6, 7 ; 8, 1 și 14 și 25-26 ; 9, 2 și 13 și 26 și 28 ; 10, 39 ; 11, 2 și

22 și 27 ; 12, 25 ; 13, 13 și 27 și 31 ; 15, 2 și 4 ; 16, 4 ; 19, 21 ; 20, 16 și 22 ; 21, 4 și 11-13 și 15 și 31 ; 22, 5 și 17-18 ; 23, 11 ; 24, 11 ; 25, 1 și 3 și 7 și 9 și 15 și 20 și 24 ; 26, 4 și 10 și 20 ; 28, 17 ; Rom. 15, 19 și 25-26 și 31 ; I Cor. 16, 3 ; Gal. 1, 17-18 ; 2, 1 ; 4, 25-26 ; Evr. 12, 22 ; Ap. 3, 12 ; 21, 2 și 10 ;

care ucide prorocii : Mt. 23, 37-39 ; Lc. 13, 34-35 ;

pustiirea lui : Mt. 23, 38 ; Lc. 13, 35 ;

distrugerea lui : Mt. 24, 1-22 ; Mc. 13, 1-20 ; Lc. 21, 5-24 ;

templul se va ruina : Mt. 24, 1-2 ; Mc. 13, 1-2 ; Lc. 21, 5-6 ;

semne prevestitoare : Mt. 24, 4-14 ; Mc. 13, 13 ; Lc. 21, 7-19 ;

îndrumări de comportare : Mt. 24, 15-22 ; Mc. 13, 14-20 ; Lc. 21, 20-24 ;

cel nou : Ap. 21, 9-27 ; cf. Mt. 16, 18 ; In. 4, 23 ; Ef. 2, 20.

Iezerul de foc

moartea a doua : Ap. 20, 6 și 14 ; 21, 8 ; cf. 2, 11 ; I Cor. 6, 9-10 ; 15, 26 ; Gal. 5, 19-21 ; Ef. 5, 15 ; I Tim. 1, 9-10 ; Evr. 12, 13-14.

Iisus

Mt. 1, 16 și 21 și 25 ; 2, 1 ; 3, 13 ; 4, 1 și 7 și 10 și 17 ; 8, 29 ; 9, 35 ; 10, 5 ; 11, 1 ; 12, 15 ; 14, 1 și 29 și 31 ; 15, 29 ; 16, 13 și 17 și 21 ; 17, 3 ; 20, 17 și 30 ; 21, 11 ; 26, 51 și 69 și 71 și 75 ; 27, 16-17 și 22 și 37 și 58 ; 28, 5 ; Mc. 1, 9 și 14 și 24 ; 5, 7 și 20 și 27 ; 8, 27 ; 9, 8 ; 10, 21 și 27 și 32 și 47 ; 14, 67 și 72 ; 15, 43 ; 16, 6 și 19 ; Lc. 1, 31 ; 2, 21 și 27 și 43 și 52 ; 3, 21 și 23 ; 4, 1 și 4 și 8 și 12 și 14 și 34 ; 6, 11 ; 7, 3 ; 8, 28 și 39 ; 9, 36 ; 17, 13 ; 18, 37-38 ; 19, 3 ; 23, 42 și 52 ; 24, 19 ; In. 1, 45 ; 6, 42 ; 7, 39 ; 9, 11 ; 11, 51 și 54 ; 12, 9 și 11 și 16 și 21 ; 18, 5 și 7 și 32 ; 19, 16 și 19 și 38 și 40 și 42 ; 20, 2 și 12 și 14 și 26 și 31 ; 21, 1 și 4 și 7 și 14 și 20 și 25 ; Fap. 1, 1 și 11 și 14 și 16 ; 2, 22 și 32 și 36 ; 3, 13 ; 4, 2 și 13 și 27 și 30 ; 5, 30 ; 6, 14 ; 7, 45 și 55 ; 8, 35 ; 9, 5 și 17 și 20 ; 10, 38 ; 13, 23 și 33 ; 16, 7 ; 17, 3 și 7 și 18 ; 18, 5 și 25 și 28 ; 19, 13 și 15 ; 22, 8 ; 25, 19 ; 26, 15 ; 28, 23 ; Rom. 8, 11 ; I Cor. 12, 3 ; II Cor. 4, 5 și 10-11 și 14 ; 11, 4 ; Gal. 6, 17 ; Ef. 4, 21 ; I Tes. 1, 10 ; 4, 14 ; Evr. 2, 9 ; 3, 1 ; 6, 20 ; 7, 22 ; 10, 19 ; 12, 2 și 24 ; 13, 12 ; I In. 1, 7 ; 2, 22 ; 4, 3 și 15 ; 5, 1 și 5 ; Ap. 1, 9 ; 12, 17 ; 17, 6 ; 19, 10 ; 20, 4 ; 22, 16 ;

la 12 ani : Lc. 2, 40-50 ;

copilărie în Nazaret : Lc. 2, 51-52 ;

activitate în Capernaum : Mt. 4, 23-25 ; 9, 35 ; Mc. 1, 39 ;

în Nazaret : Mt. 13, 53-58 ; Mc. 6, 1-6 ; Lc. 4, 16-30 ; In. 6, 42 ; 4, 44 ;

7, 15 și 27.

După moartea Botezătorului se retrage în pustie : Mt. 14, 13 ; Mc. 6, 30-32 ; Lc. 9, 10 ; In. 6, 1 ;

în Iudeea însoțit de mulțime : Mt. 19, 1-2 ; Mc. 10, 1 ; In. 10, 40 ;

în Ghetsimani : Mt. 26, 36-46 ; Mc. 14, 32-42 ; Lc. 22, 34-46 ; In. 18, 1-2 ;

prinderea Lui : Mt. 26, 47-56 ; Mc. 14, 43-52 ; Lc. 22, 47-53 ; In. 18, 3-11 ;

în fața sinedriului : Mt. 26, 57, 68 ; Mc. 14, 53-65 ; Lc. 22, 54 și 63-71 ;
 In. 18, 11-14 și 19-24 ;
 ședința de dimineață a sinedriului : Mt. 27, 1-2 ; Mc. 15, 1 ; Lc.
 22, 66-71 ;
 înaintea lui Pilat : Mt. 27, 11-26 ; Mc. 15, 1-15 ; Lc. 23, 1-5 ; In. 18, 28 ;
 înaintea lui Irod : Lc. 23, 6-12 ;
 sentința : Mt. 27, 11-26 ; Mc. 15, 1-15 ; Lc. 23, 13-25 ; In. 19, 6 ;
 batjocurile : Mt. 27, 27-31 ; Mc. 15, 16-20.

Iisus Hristos

ca om : Mt. 1, 1 și 16 ; 9, 27 ; 12, 23 ; Lc. 1, 31 ; 2, 7 și 21 ; 3, 23 ; In.
 1, 14 ; Rom. 1, 3 ; Filip. 2, 7 ; Evr. 2, 14 ; 4, 15 ; Ap. 5, 5 ;
 ca Fiul al lui Dumnezeu : Mt. 3, 17 ; 22, 45-46 ; In. 1, 1-2 ; 3, 13 și 31 ;
 8, 58 ; 17, 5 și 24 ; I Cor. 8, 6 ; 10, 4 ; II Cor. 8, 9 ; Filip. 2, 6 ; Col. 1, 14-15 ;
 Evr. 1, 2 ; I In. 1, 1 ; 2, 13 ;
 ca învățător : Mt. 5, 1 ; 7, 29 ; 12, 42 ; 23, 10 ; Lc. 4, 43-44 ; In. 13, 13 ;
 Tit 2, 10 ;
 ca preot : Mt. 20, 28 ; 28, 5-6 ; Mc. 14, 22 ; Lc. 22, 19 ; Evr. 4, 14 ;
 ca împărat : Mt. 27, 37 ; Lc. 1, 32 ; In. 18, 37 ; I Cor. 15, 25 ; Evr. 1, 8 ;
 I P. 3, 22 ; Ap. 19, 16.

Ilie

III Rg. cap. 17-19 ; IV Rg. cap. 1-2 ; Mt. 11, 14 ; 16, 14 ; 17, 3-4 și
 10-12 ; 27, 47 ; Mc. 6, 15 ; 8, 28 ; 9, 4-5 și 11-13 ; 15, 35-36 ; Lc. 1, 17 ;
 4, 25-26 ; 9, 8 și 19 și 30 și 33 și 54 ; In. 1, 21 ; Rom. 11, 2 ; Iac. 5, 17 ;
 Hristos și Ilie : Mt. 16, 14 ; 17, 3 și 4 ; 27, 47 ; Mc. 6, 15 ; 8, 28 ; 9, 4-5 ;
 15, 35-36 ; Lc. 4, 25-26 ; 9, 8 și 19 și 30 și 33 ;
 Ioan Botezătorul și Ilie : Mt. 11, 14 ; 17, 10-12 ; Mc. 6, 14 ; 9, 11-13 ;
 Lc. 1, 17 ; 9, 7 și 19 ; In. 1, 21.

Imoralitate

Mt. 15, 19 ; Mc. 7, 21 ; Rom. 1, 29-32 ; I Cor. 6, 9-10 și 15 și 18 ; 10, 8 ;
 Gal. 5, 9 și 19-21 ; Ef. 5, 3-5 ; Col. 3, 5-6 ; I Tes. 4, 3-4 ; Evr. 13, 4 ;
 Ap. 21, 8.

Inima

Mt. 5, 8 și 28 ; 6, 21 ; 11, 29 ; 12, 34 și 40 ; 13, 15 și 19 ; 15, 8 și 18-19 ;
 18, 35 ; 22, 37 ; 2, 48 ; Mc. 2, 6 și 8 ; 3, 5 ; 4, 15 ; 6, 52 ; 7, 6 și 19 și 21 ;
 8, 17 ; 11, 23 ; 12, 30 și 33 ; Lc. 1, 17 și 51 și 66 ; 2, 19 și 35 și 51 ; 3, 15 ;
 5, 22 ; 6, 45 ; 8, 12 și 15 ; 9, 44 și 47 ; 10, 27 ; 12, 34 și 45 ; 16, 15 ; 21, 14
 și 34 ; 24, 25 și 32 și 38 ; In. 12, 40 ; 13, 2 ; 14, 1 și 27 ; 16, 6 și 22 ; Fap.
 2, 26 și 37 și 46 ; 4, 32 ; 5, 3-4 ; 7, 23 și 39 și 51 și 54 ; 8, 21-22 și 37 ; 11, 23 ;
 13, 22 ; 14, 17 și 15, 9 ; 16, 14 ; 21, 13 ; 28, 27 ; Rom. 1, 21 și 24 ; 2, 5 și 15
 și 29 ; 5, 5 ; 6, 17 ; 8, 27 ; 9, 2 ; 10, 1 și 6-10 ; 12, 8 ; 16, 18 ; I Cor. 2, 9 ; 4, 5 ;
 7, 37 ; 14, 25 ; II Cor. 1, 12 și 22 ; 2, 4 ; 3, 2-3 și 15 ; 4, 6 ; 5, 12 ; 6, 11 ; 7, 3 ;
 8, 16 ; 9, 7 ; Gal. 4, 6 ; Ef. 1, 18 ; 3, 17 ; 4, 18 ; 5, 19 ; 6, 5 și 22 ; Filip. 1, 7 ;

2, 19 ; 4, 7 ; Col. 2, 2 ; 3, 15-16 și 23 ; 4, 8 ; I Tes. 2, 4 și 17 ; 3, 13 ; II Tes. 2, 17 ; 3, 5 ; I Tim. 1, 5 ; II Tim. 2, 22 ; Filim. 12 ; Evr. 3, 8 și 10 și 12 și 15 ; 4, 7 și 12 ; 8, 10 ; 10, 16 și 22 ; 13, 9 ; Iac. 1, 26 ; 3, 14 ; 4, 8 ; 5, 5 și 8 ; I P. 1, 22 ; 3, 4 și 15 ; II P. 1, 19 ; 2, 14 ; I In. 3, 19-21 ; Ap. 2, 23 ; 17, 17 ; 18, 7.

Invidia

pismuirea aproapelui : Mt. 6, 23 ; 14, 3-4 ; 20, 11-12 și 15 ; 23, 35 ; Mc. 6, 17-19 ; Lc. 3, 19-20 ; 11, 35 ; Fap. 5, 17 ; 13, 45 ; 17, 5 ; I Cor. 3, 3 ; I Tim. 6, 4 ; Evr. 11, 4 ; Iac. 3, 16 ; 4, 2 ; I In. 3, 12.

Ioan

Botezătorul : Mt. 3, 1 și 13 ; 4, 12 ; 9, 14 ; 11, 2 și 4 și 7 și 11-13 și 18 ; 14, 2-4 și 8 și 10 ; 16, 14 ; 17, 13 ; 21, 25-26 și 32 ; Mc. 1, 1 și 4 și 6 și 9 și 14 ; 2, 18 ; 6, 14 și 16-18 și 20 și 24-25 ; 8, 28 ; 11, 30 și 32 ; Lc. 1, 5 și 13 și 60 și 63 ; 3, 2 și 15-16 și 20 ; 5, 33 ; 7, 18 și 20 și 22 și 24 și 28-29 și 33 ; 9, 7 și 9 și 19 ; 11, 1 ; 20, 4 și 6 ; In. 1, 6 și 15 și 19 și 26 și 28 și 32 și 35 și 40 ; 3, 22-27 ; 4, 1 ; 5, 33 și 36 ; 10, 40-41 ; Fap. 1, 5 și 22 ; 10, 37 ; 11, 16 ; 13, 24-25 ; 18, 25 ; 19, 3-4 ;

fiul lui Zevedei : Mt. 4, 21 ; 10, 2 ; 17, 1 ; Mc. 1, 19 și 29 ; 3, 17 ; 5, 37 ; 9, 2 și 38 ; 10, 3 ; 14, 33 ; Lc. 5, 10 ; 6, 14 ; 8, 51 ; 9, 28 și 49 și 54 ; 22, 8 ; Fap. 1, 13 ; 3, 1 și 3-4 și 11 ; 4, 13 și 19 ; 8, 14 ; 12, 2 ; Gal. 2, 9 ; Ap. 1, 1 și 4 și 9 ; 22, 8 ;

tatăl Apostolului Petru : In. 1, 42 ; 21, 15-17 ;

Marcu, fiul Mariei, evanghelistul : Fap. 12, 12 și 25 ; 13, 5 și 13 ; 15, 37 și 39 ; Rom. 16, 6 ;

convertit de Sfântul Apostol Petru : I P. 5, 13 ; cf. I Tim. 1, 2 ; II Tim. 1, 2 ; Tit 1, 4 ;

părăsește pe Saul și Varnava : Fap. 12, 25 ; 13, 13 ; 15, 36-41 ;

amintit de Sf. Apostol Pavel : Col. 4, 10 ; II Tim. 4, 11 ; Filim. 24 ;

însoțește pe Sf. Apostol Petru : I P. 5, 13.

Iordanul

Deut. 4, 21 ; 34, 8 ; Ios. 1, 2 ; 1, 11 ; 1, 15 ; 3, 1 și 8 ; 3, 11-17 ; 4, 3 și 5 și 7-10 ; Mt. 3, 5-6 și 13 ; 4, 15 și 25 ; 19, 1 ; Mc. 1, 5 și 9 ; 3, 8 ; 10, 1 ; Lc. 3, 3 ; 4, 1 ; In. 1, 28 ; 3, 26 ; 10, 40.

Ipocrizia — vezi : fățarnicia.

Irod

cel Mare (Idumeul) : Mt. 2, 3-8 și 16 și 19 ; Lc. 1, 5 ;

Antipa tetrarhul Galileii și Pereii : Mt. 2, 22 ; 14, 1 și 3 și 6 ; Mc. 6, 14 și 16-18 și 20-22 ; 8, 15 ; Lc. 3, 1 și 19 ; 8, 3 ; 9, 7 și 9 ; 13, 30 ; 23, 7-15 ; Fap. 4, 27 ; 13, 1 ; 23, 35.

decapitează pe Sf. Ioan Botezătorul : Mt. 14, 1-12 ;

ce crede despre Iisus ? : Mt. 14, 1-2 ; Mc. 6, 14-16 ; Lc. 9, 7-9 ;
moartea lui : Fap. 12, 20-25.

Irodiada

desfrii și crimă : Mt. 14, 3 și 6 și 8 și 11 ; Mc. 6, 17-28 ; Lc. 3, 19-20.

Isaac

Fac. 21, 1-5 ; 22, 2-13 ; 24, 3-4 ; 24, 66-67 ; Mt. 1, 2 ; 8, 11 ; Lc. 3, 34 ;
13, 28 ; Fap. 3, 13 ; Rom. 9, 7-10 ; Gal. 4, 28 ; Evr. 11, 9 și 17-18 și 20.

Isaia

Is. 1, 1 ; Mt. 3, 3 ; 4, 14 ; 8, 17 ; 12, 17 ; 13, 14 și 35 ; 15, 7 ; Mc. 1, 2 ;
7, 6 ; Lc. 3, 4 ; 4, 17 ; In. 1, 23 ; 12, 38-41 ; Fap. 8, 28 și 25 ; 28, 25 ; Rom.
9, 27 și 29 ; 10, 16 și 20 ; 15, 20.

Isop

In. 19, 29 ; Evr. 9, 19 ; cf. Mt. 27, 48 ; Mc. 15, 36 ; Lc. 13, 36.

Ispășirea

păcatelor : Evr. 2, 17 ; cf. Mt. 20, 28 ; Mc. 9, 12 ; Lc. 24, 26 ; In. 1, 3 ;
3, 16 ; 11, 52 ; 13, 4 ; Fap. 5, 31 ; Rom. 5, 8 ; II Cor. 8, 9 ; Filip. 2, 6-8 și 11 ;
Evr. 2, 9-10 ; 5, 1-3 și 5 și 7-10 ; I In. 1, 9 ; 2, 2 ; 4, 10 ; Ap. 5, 9.

Ispita

și ispititorul — amăgitorul : Mt. 4, 1 și 3 și 7 ; 6, 13 ; 16, 1 ; 19, 3 ;
22, 18 și 35 ; 26, 41 ; Mc. 1, 13 ; 8, 11 ; 10, 2 ; 12, 15 ; 14, 38 ; Lc. 4, 2 și
12-13 ; 8, 13 ; 10, 25 ; 11, 4 și 16 ; 20, 23 ; 22, 28 și 31 și 40 și 46 ; In. 6, 6 ;
8, 6 ; 13, 2 ; Fap. 5, 3 și 9 ; 15, 10 ; 16, 7 ; 24, 6 ; Rom. 7, 22-23 ; I Cor. 7, 5 ;
10, 9 și 13 ; 13, 5 ; II Cor. 12, 7 ; Gal. 4, 14 ; 6, 1 ; Ef. 6, 11 ; I Tes. 3, 5 ;
I Tim. 6, 9 ; Evr. 2, 18 ; 3, 8-9 ; 4, 15 ; 11, 17 și 37 ; Iac. 1, 2 și 4 și 12-14 ;
I P. 1, 6 ; 4, 12 ; 5, 8 ; II P. 2, 9 ; Ap. 2, 2 și 10 ; 3, 10 ;

amăgitorul e diavolul : Mt. 4, 1-10 ; Mc. 1, 12-13 ; Lc. 4, 1-13 ; I Cor.
7, 5 ; II Cor. 11, 3 ; II Tes. 3, 5 ; Ap. 12, 9 ;

vine din pofte : Iac. 1, 13-15 ; cf. Rom. 7, 5 ; 7, 21-23 ;

admisă pentru încercarea credinței : Iac. 1, 2 și 12 ; cf. Fap. 5, 41 ;
I Cor. 10, 13 ; II Tim. 4, 7-8 ; Evr. 12, 5 ; I P. 1, 6-7 ;

proporționată cu slăbiciunea noastră : I Cor. 10, 3 ; cf. Lc. 11, 4 ; Evr.
12, 4 ; Iac. 1, 2-3 ; II P. 2, 9 ;

Hristos S-a supus de bunăvoie : Mt. 4, 1 ; Mc. 1, 13 ; Lc. 4, 2-13 ; Evr.
2, 18 ; 4, 15 ;

ispitit și de dușmani : Mt. 12, 38 ; 16, 1 ; 19, 3 ; 22, 18 ; Mc. 8, 11 ; 10, 2 ;
12, 15 ; Lc. 10, 25 ; 11, 16 ; In. 6, 30 ; cf. 2, 18 ; I Cor. 11, 22 ;

biruită cu ajutorul harului : Mt. 4, 4 și 7 și 10 ; Lc. 4, 4 și 8 și 12 ;
Evr. 2, 18 ; 4, 16 ; II P. 2, 9.

Israel

Mt. 2, 6 și 20-21 ; 8, 10 ; 9, 33 ; 10, 6 și 23 ; 15, 24 și 31 ; 19, 28 ; 27, 9 și 42 ; Mc. 12, 29 ; 15, 32 ; Lc. 1, 16 și 54 și 68 și 80 ; 2, 25 și 32 și 34 și 38 ; 4, 25 ; 7, 9 ; 22, 30 ; 24, 21 ; In. 1, 31 și 49 ; 3, 10 ; 12, 13 ; Fap. 1, 6 ; 2, 22 și 36 ; 3, 12 ; 4, 27 ; 5, 21 și 31 și 35 ; 7, 23 și 37 și 42 ; 9, 15 ; 10, 36 ; 13, 16-17 și 23-24 ; 21, 28 ; 28, 20 ; Rom. 9, 4 și 6 și 27 și 31 ; 10, 19 și 21 ; 11, 1-2 și 7 și 25-26 ; I Cor. 10, 18 ; II Cor. 3, 7 și 13 ; 11, 22 ; Gal. 6, 16 ; Ef. 2, 12 ; Filip. 3, 5 ; Evr. 8, 8 și 10 ; 11, 22 ; Ap. 2, 14 ; 7, 4 ; 21, 12 ;

lepădat în parte și temporal : Lc. 1, 68 ; 24, 21 ; Rom. 9, 27 ; 11, 1-36 ; nădejdia lui : Fap. 26, 6-7 ; 28, 30-31 ; II Cor. 3, 7 ;

orbirea lui : Mt. 13, 14 ; In. 12, 40 ; Fap. 28, 26-27 ; Rom. 11, 1-10 ;

chemarea nemuritorilor : Fap. 13, 46 ; 18, 6 ; Rom. 10, 19-20 ; 11, 11-24 ;

va fi mintuit : Lc. 21, 24 ; Rom. 11, 25-36 ; II Cor. 3, 14 ; Evr. 8, 8-9 ; 10, 16-17 ;

Israelul lui Dumnezeu : Rom. 2, 29 ; 4, 12 ; 9, 6-8 ; Gal. 6, 16 ; Filip. 3, 3.

Iubirea — vezi : dragostea.

poruncă nouă : In. 13, 34 ; 15, 12 ; cf. Mt. 19, 19 ; 22, 39 ; Mc. 12, 31 ; Gal. 5, 14 ; Iac. 2, 8 ; I In. 3, 11 și 23 ; 4, 21 ;

porunca cea mai mare : Mt. 22, 35-40 ; Mc. 12, 28-31 ;

față de Dumnezeu, mai presus de lume : Deut. 6, 5 ; 10, 12 ; Ios. 22, 5 ; 23, 11 ; Jud. 5, 31 ; III Rg. 3, 3 ; Neem. 1, 5 ; Lc. 11, 43 ; In. 3, 16 și 19 ; 12, 43 ; Rom. 8, 39 ; I Cor. 16, 22 ; Ef. 4, 15 ; Filip. 3, 7-8 ; II Tim. 4, 8 și 10 ; Evr. 1, 9 ; I P. 1, 8-9 ; 3, 10 ; II P. 2, 15 ; I In. 2, 15-17 ; Ap. 12, 11 ; 20, 9 ;

divină, model de urmat : In. 3, 16 și 35 ; 8, 42 ; 10, 17 ; 11, 5 ; 13, 1 și 23 și 34 ; 14, 15 și 21 și 23 și 31 ; 15, 9 și 12 și 17 ; 17, 23-24 ; 19, 26 ; 21, 7 și 15-16 și 20 ; Rom. 5, 8 ; 8, 37 ; Ef. 1, 6 ; 2, 4 ; 5, 2 ; II Tes. 2, 13 și 16 ; I In. 3, 16 ; Ap. 1, 5 ;

față de Dumnezeu se verifică prin : Mt. 5, 43-44 și 46 ; 6, 24 ; 19, 19 ; 22, 37 și 39 ; Mc. 10, 21 ; 12, 30-31 și 33 ; Lc. 6, 27 și 32 și 35 ; 7, 5 și 42 ; 10, 27 ; 16, 13 ; Rom. 8, 28 și 37 ; 9, 13 și 15 ; 13, 8-9 ; I Cor. 2, 9 ; 8, 3 ; II Cor. 9, 7 ; 11, 11 ; 12, 15 ; Gal. 2, 20 ; 5, 14 ; Ef. 5, 25 și 28, 33 ; 6, 24 ; Col. 3, 12 și 19 ; I Tes. 1, 4 ; 4, 9 ; Evr. 12, 6 ; Iac. 1, 12 ; 2, 8 ; I P. 1, 8 și 22 ; 2, 17 ; I In. 2, 5 și 10 ; 3, 11 și 14 și 16 și 18 ; 4, 7 și 10-12 și 19-21 ; 5, 1-2 ; II In. 1, 5-6 ; Ap. 3, 9 ;

față de aproapele (toți creștinii sint frați în Hristos) : Mt. 12, 50 ; 18, 35 ; 23, 8 ; 25, 40 ; Lc. 22, 24 ; In. 13, 34 ; 20, 17 ; Fap. 1, 14 ; 4, 32 ; 28, 14-15 ; Rom. 9, 3 ; 12, 10 ; I Cor. 8, 10-13 ; Filip. 1, 14 ; Filim. 16 ; Evr. 13, 1 ; Iac. 1, 9 ; 5, 19 ; I P. 1, 22 ; 2, 17 ; 3, 8 ; II P. 1, 7 ; I In. 2, 9 ; 3, 14 ; 4, 20-21 ;

concluzia logică — iubirea aproapelui : Mt. 19, 19 ; 22, 39 ; In. 13, 34 ; 15, 12 și 17 ; Rom. 13, 8 ; I Cor. 13, 1 ; Gal. 5, 14 ; Col. 3, 14 ; I Tes. 4, 9-12 ; Evr. 13, 1 ; Iac. 2, 8 ; I P. 1, 22 ; I In. 2, 9 ; 3, 10 ; 4, 7-8 și 11 și 14 și 16 și 20-21 ;

extinsă și asupra dușmanilor : Mt. 5, 44 ; Lc. 6, 27-28 ; 23, 34 ; Fap. 7, 60 ; Rom. 12, 17 și 19 și 20-21 ; I Tes. 5, 15 ; I P. 3, 9 ;

asigură viața veșnică : Mt. 19, 16 și 19 și 21 ; 22, 36-40 ; Lc. 10, 25-37 ; Rom. 10, 4 ;

caracteristicile ei : I Cor. 13, 4-7 ; Iac. 2, 15-16 ; I In. 3, 11-24 ; 5, 2-3 ; II In. 6 ;

e persecutarea Legii : Mt. 22, 40 ; Rom. 13, 9 ;

e plinirea Legii : Rom. 13, 8-10 ; Gal. 5, 14 ; Iac. 2, 8 ;

e lege împărătească : I Tim. 1, 5 ; Iac. 2, 8 ;

e rodul Duhului : Gal. 5, 22 ; Col. 1, 8 ; II Tim. 1, 7 ;

e nedespărțită de credință : Ef. 6, 23 ; I Tes. 5, 8 ; I Tim. 1, 14 ; II Tim. 1, 13 ; I In. 1, 23 ; 5, 1 ;

e legătura desăvîrșirii : Ef. 4, 3 ; Col. 3, 14 ;

depășește toate darurile și jertfele : I Cor. 13, 1-3 ; cf. Mt. 6, 1 ; 7, 21-22 ; I In. 2, 9 ;

e veșnică : I Cor. 13, 8 ;

față de turmă și păstor : Filip. 1, 3-11 ; II Tim. 1, 3-14 ;

caracterizată prin jertfa de sine : II Cor. 12, 15 ; I Tes. 2, 8 ; II Tim. 2, 10 ; I In. 3, 6 ;

indemnuri : Mt. 24, 12 ; Lc. 11, 42 ; In. 5, 42 ; 13, 35 ; 15, 9 și 13 ; 17, 26 ; Rom. 5, 5 și 8 ; 8, 35 și 39 ; 12, 9 ; 13, 10 ; 14, 15 ; 15, 30 ; I Cor. 4, 21 ; 8, 1 ; 13, 1-4 și 8 și 13 ; 14, 1 ; 16, 14 și 24 ; II Cor. 2, 4-8 ; 5, 14 ; 6, 6 ; 8, 7-8 și 24 ; 13, 11 și 13 ; Gal. 5, 6 și 13 și 22 ; Ef. 1, 4-5 și 15 ; 2, 4 ; 3, 18-19 ; 4, 2 și 16 ; 5, 2 ; 6, 23 ; Filip. 1, 9 și 16 ; 2, 1-2 ; Col. 1, 4 și 8 și 13 ; 2, 2 ; 3, 14 ; I Tes. 1, 3 ; 3, 6 și 12 ; 5, 8 și 13 ; II Tes. 1, 3 ; 2, 10 ; 3, 5 ; I Tim. 1, 5 și 14 ; 2, 15 ; 4, 12 ; 6, 11 ; II Tim. 1, 7 și 13 ; 2, 22 ; 3, 10 ; Tit. 2, 2 ; Filim. 5, 7 și 9 ; Evr. 6, 10 ; 10, 24 ; I P. 4, 8 ; 5, 14 ; II P. 1, 7 ; I In. 2, 5 și 15 ; 3, 1 și 16-17 ; 4, 7 și 9-10 și 12 și 16-18 ; 5, 3 ; II In. 3, 5-6 ; III In. 6 ; Iud. 2, 12 și 21 ; Ap. 2, 4 și 19 ; — vezi și : Rom. 12, 16 ; 13, 13 ; Evr. 13, 1 ; I P. 1, 22 ; 2, 17 ;

Iubirea de arginți — vezi : lăcomia.

e condamnată : Mt. 6, 19-24 ; 20, 20-21 ; Lc. 6, 24-25 ; 11, 41 ; 16, 14 ; I Tim. 6, 9-10 și 17 și 19 ; Evr. 13, 5 ; Iac. 5, 2-4 ; II P. 2, 14 ;

Iubiților

adresare : Mt. 3, 17 ; 12, 18 ; 17, 5 ; Mc. 1, 11 ; 9, 7 ; 12, 6 ; Lc. 3, 22 ; 20, 13 ; Fap. 15, 25 ; Rom. 1, 7 ; 11, 28 ; 12, 19 ; 16, 5 și 8-9 și 12 ; I Cor. 4, 14 și 17 ; 10, 14 ; 15, 58 ; II Cor. 7, 1 ; 12, 19 ; Ef. 5, 1 ; 6, 21 ; Filip. 2, 12 ; 4, 1 ; Col. 1, 7 ; 4, 7 și 9 și 14 ; I Tes. 2, 8 ; II Tim. 1, 2 ; Filim. 1, 16 ; Evr. 6, 9 ; Iac. 1, 16 și 19 ; 2, 5 ; I P. 2, 11 ; 4, 12 ; II P. 1, 17 ; 3, 1 și 8 și 14-15 și 17 ; I In. 2, 7 ; 3, 2 și 21 ; 4, 1 și 7 și 11 ; III In. 1, 2 și 5 și 11 ; Iud. 3, 17 și 20.

Iuda

strămoșul Domnului : Fac. 29, 35 ; 37, 26 ; 49, 8-10 ; Mt. 1, 2-3 ; Lc. 1, 39 ; 3, 33 ; Evr. 7, 14 ; 8, 8 ; Ap. 5, 5 ; 7, 5 ;

Apostolul : Lc. 6, 16 ; In. 14, 22 ; Fap. 1, 13 ; Iud. 1 ;

Iscarioteanul : Mt. 10, 4 ; 26, 14 și 25 și 47 ; 27, 3 ; Mc. 3, 19 ; 14, 10 și 43 ; Lc. 6, 16 ; 22, 3 și 47-48 ; In. 6, 71 ; 12, 4 ; 13, 2 și 26 și 29 ; 18, 2-3 și 5 ; Fap. 1, 16 și 25 ;

vinde pe Iisus : Mt. 26, 14-16 ; Mc. 14, 10-11 ; Lc. 22, 3-6 ;

demascarea lui : Mt. 26, 20-35 ; Mc. 14, 17-21 ; Lc. 22, 21-23 ; In. 13, 21-30 ;

căința și moartea lui : Mt. 27, 3-10 ; cf. Fap. 1, 18-19 ; Înțel. 2, 13 ; II Rg. 17, 23 ; Ier. 32, 7 ; Zah. 11, 12-13 ;

fratele Domnului : Mt. 13, 55 ; Mc. 6, 3 ; Iud. 1 ;

Galileianul : Fap. 5, 37 ;

Barsaba : Fap. 15, 22 și 27 și 32 ;

din Damasc : Fap. 9, 11.

Iudeea

Mt. 2, 1 și 5 și 22 ; 3, 1 și 5 ; 4, 25 ; 19, 1 ; 24, 16 ; Mc. 1, 5 ; 3, 7 ; 10, 1 ; 13, 14 ; Lc. 1, 5 și 65 ; 2, 4 ; 3, 1 ; 5, 17 ; 6, 17 ; 7, 17 ; 21, 21 ; 23, 5 ; In. 3, 22 ; 4, 3 și 47 și 54 ; 7, 1 și 3 ; 11, 7 ; Fap. 1, 8 ; 2, 9 ; 8, 1 ; 9, 31 ; 10, 37 ; 11, 1 și 29 ; 12, 19 ; 15, 1 ; 21, 10 ; 26, 20 ; 28, 21 ; Rom. 15, 31 ; II Cor. 1, 16 ; Gal. 1, 22 ; I Tes. 2, 14 ;

Iudeo-creștinii

și Legea V. T. : Rom. 6, 14 ; 7, 1-6 și 10-14 și 22-25 ; 8, 2-3 ; II Cor. 11, 2 ; Col. 2, 11 și 14 și 16-17 și 20-21 ;

mîntuirea prin har : Rom. 6, 1-21 ; Gal. 2, 15-21.

Izbînda

izbînda, eliberarea, scăparea, mîntuirea, păzirea : Mt. 6, 12-13 ; 14, 27 ; 17, 23 ; 26, 39 și 41 ; Lc. 1, 68 și 74 ; 2, 25 și 32 și 38 ; 11, 4 ; 20, 36 ; 21, 28 ; 22, 42 ; 24, 21 ; In. 8, 32 ; 17, 15 ; Fap. 1, 6 ; 5, 12-16 ; 6, 7 ; 7, 10 și 25 și 34-35 ; 8, 8 ; 11, 21 ; 19, 12 ; 26, 6 și 16 ; Rom. 6, 7 și 18 ; 7, 24 ; 8, 2 și 15 și 21 și 23 ; I Cor. 10, 13 ; II Cor. 1, 10 ; 5, 2-4 ; Gal. 4, 31 ; Ef. 4, 30 și 32 ; Col. 1, 13 ; I Tes. 1, 10 ; II Tes. 3, 2-3 ; II Tim. 1, 7 ; Evr. 2, 15 ; 5, 7-9 ; 9, 14 ; 12, 4 ; I P. 2, 9 ; II P. 2, 9 ; I In. 3, 2.

Apostolilor : Fap. 2, 43-47 ; 5, 12 și 14-16 ; cf. 3, 11 ; 11, 21 ; 19, 12 ; vezi și Ap. 8, 6-8 ;

Izvor

început, obîrșie, cauză, mijloc : Mt. 9, 21-22 ; Mc. 5, 29 ; Lc. 6, 19 ; 8, 44 și 46-47 și 50 ; 17, 19 ; In. 4, 10 și 14 ; 6, 35 și 48 și 58 ; 7, 37-39 ; Fap. 14, 15 ; I Tim. 6, 5 ; Iac. 3, 11 ; II P. 2, 17 ; Ap. 1, 8 ; 7, 17 ; 8, 10 ; 14, 7 ; 16, 4 ; 21, 6 ; 22, 1 și 13 și 17.

LOCURI și CITATE des utilizate

- Iar copilul creștea și se întărea cu duhul : Lc. 1, 80 ; 2, 40.
 Iartă-le lor (Părinte), că nu știu ce fac : Lc. 23, 34.
 Ia seama la tine însuși, ca să nu cazi și tu în ispită : Gal. 6, 1.
 Iată, stau la ușă și bat : Ap. 3, 20 ; cf. In. 14, 23.
 Iată, Fecioara în pintece va lua : Mt. 1, 22 ; Is. 7, 13.
 Iată glas din ceruri zicînd : Acesta este Fiul Meu cel iubit : Mt. 3, 17.
 Iată împăratul vostru : In. 19, 14.
 Iată mama ta : In. 19, 27.
 Iată eu și copii pe care mi i-a dat Dumnezeu : Evr. 2, 13.
 Iată vin ! ca să fac voia Ta Dumnezeule : Evr. 10, 7.
 Iată Mielul lui Dumnezeu, cel ce ridică păcatele lumii : In. 1, 29.
 Iată mirele vine ! Ieșiți întru întîmpinarea lui : Mt. 25, 6.
 Iată Omul ! In. 19, 5.
 Iată pun în Sion, piatra din capul unghiului : I P. 2, 6 ; Ef. 2, 20.
 Ia-ți crucea și urmează Mie : Mc. 10, 21.
 Iconomi ai darului cel de multe feluri al lui Dumnezeu : I P. 4, 40 ;
 cf. Lc. 12, 42.
 Iertați și vi se va ierta : Lc. 6, 37.
 Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci : Lc. 13, 34.
 Ierusalimul cel nou, ceresc : Ap. 3, 12 ; 21, 2 ; Evr. 12, 22.
 Iisus : . . . și vei chema numele Lui : Mt. 1, 21 ; Fap. 4, 12 ; 5, 31.
 Iisus Hristos — ieri și azi și în veci — este același : Evr. 13, 8.
 Iisus Hristos prețul de răscumpărare pentru toți : I Tim. 2, 6.
 Iisus Hristos, trimisul și arhiereul mărturisirii noastre : Evr. 3, 1.
 Iosife fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria femeia ta : Mt. 1, 20 ;
 Lc. 1, 35.
 Inima acestui popor s-a împietrit : Mt. 13, 15.
 Inimile să fie întărite cu har, nu cu mincări : Evr. 13, 9.
 Intrarea în odihna lui Dumnezeu : Evr. 4, 1.
 Iubirea de argint, rădăcina tuturor răutăților : I Tim. 6, 10.
 Iubirea desăvîrșită alungă frica : I In. 4, 18.
 Iubiți vrăjmașii voștri : Mt. 5, 44 ; Lc. 6, 27.
 Iubiți-vă unii pe alții : In. 13, 34 ; 15, 12 ; Rom. 13, 10.
 Iudeilor le-au fost încredințate cuvintele lui Dumnezeu : Rom. 3, 2.

I

Îmbărbătarea

ucenicilor : Mt. 20, 23 ; 24, 45-47 ; 25, 21 și 25 și 31 și 34 și 36 ; Lc. 16, 10 ; 19, 17 și 19 ; In. 12, 26 ; 14, 1-14 ; 16, 33 ; 17, 24 ; Fap. 15, 31 ; 28, 15 ; Rom. 1, 12 ; 6, 9-11 ; 12, 8 ; I Cor. 15, 51 și 53-57 ; II Cor. 9, 2 ; Ef. 6, 2 ; Filip. 1, 14 ; Col. 2, 2 ; I Tes. 3, 2 ; 4, 17-18 ; 5, 14 ; Evr. 2, 10 și 14 ; 6, 18 și 20 ; 8, 10 ; I P. 1, 4-9 ; 3, 9 ; Ap. 21, 7.

Îmbătarea

Mt. 24, 49 ; Lc. 12, 45 ; 21, 34 ; Fap. 2, 15 ; Rom. 13, 13 ; I Cor. 15, 34 ; Ef. 5, 18 ; I Tes. 5, 7 ; Ap. 14, 8 ; 16, 19 ; 17, 2 și 6.

Îmbătrînirea

învechirea, în trecut, altădată : Mt. 6, 20 ; Lc. 12, 33 ; In. 13, 26 ; 21, 18 ; Fap. 2, 45 ; 17, 30 ; Rom. 12, 2 ; 13, 12 ; 14, 7 ; II Cor. 5, 15-18 ; Gal. 2, 20 ; 5, 24 ; Ef. 1, 9 ; 3, 5 ; Filip. 1, 21 ; Col. 1, 26 ; 3, 3 ; I Tes. 4, 5 și 7 ; I Tim. 6, 17-19 ; II Tim. 4, 6 ; Tit. 2, 14 ; Evr. 8, 13 ; Iac. 1, 18 ; I P. 1, 3, 4 ; II P. 1, 13-15 ; 3, 2.

Îmbogățirea

materială sau morală ? : Mt. 4, 4 ; 5, 3 ; 6, 19-21 și 25 și 34 ; 13, 22 și 44 ; 25, 9 ; Mc. 4, 19 ; Lc. 6, 20 ; 8, 14 ; 12, 15 și 21 și 32-33 ; 16, 4-9 și 14 ; 18, 24 ; Rom. 2, 28-29 ; 9, 6 și 8 ; I Cor. 1, 5 și 26-28 ; 2, 9 ; 4, 8 ; 12, 7-8 ; II Cor. 6, 10 ; Filip. 4, 11-12 ; I Tim. 6, 6-11 și 18-19 ; II Tim. 4, 8 ; Evr. 13, 5 ; Iac. 1, 12 ; 2, 5 ; 5, 1-6 ; II P. 2, 14 ; Iud. 11 ; Ap. 2, 9 ; 3, 17-18.

Îmbrăcarea

îmbrăcăminte, veșmintele : Mt. 1, 16 ; 6, 25 și 28 ; 17, 2 ; 22, 11-14 ; 23, 3 și 5 ; 27, 31 ; 28, 3 ; Mc. 6, 9 ; 9, 3 ; 15, 17 și 20 ; 16, 5 ; Lc. 1, 35 și 75 ; 9, 3 și 29 ; 12, 22 și 28 și 35 ; 15, 22 ; 16, 19 ; 23, 11 ; 24, 4 și 49 și 51 ; In. 1, 14 ; 19, 2 ; 20, 12 ; Fap. 1, 4 și 8 și 10 ; 12, 18 ; 13, 52 ; 18, 6 ; Rom. 6, 3 ; 8, 19 și 23 și 30 ; 13, 12 și 14 ; I Cor. 15, 49 și 53 ; II Cor. 3, 9 și 18 ; 4, 6 ; 5, 2-4 ; Gal. 3, 27 ; 5, 16 ; Ef. 4, 6 și 24 ; 5, 11 ; 6, 11 și 14 ; Filip. 3, 17 ;

Col. 2, 2-3 și 9 și 11-12 ; 3, 10-12 și 14 ; I Tes. 5, 5 și 8 ; I Tim. 3, 16 ; 6, 8 ; II Tim. 2, 22 ; Evr. 2, 11 și 14 ; Iac. 2, 2-5 ; Ip. 1, 13 ; 2, 9 și 11 ; 3, 3-5 ; 5, 5-7 ; II P. 1, 16-17 ; I In. 1, 1 ; 2, 8 ; Ap. 3, 5 și 18 ; 7, 9 ; 16, 15 ; 19, 8 și 14 ;

trupească : Mt. 6, 25 și 28 și 30-31 ; 23, 5 ; 27, 31 ; 28, 3 ; Mc. 6, 9 ; 9, 3 ; 15, 17 și 20 ; Lc. 9, 3 ; 12, 22 și 28 ; 15, 22 ; 16, 19 ; 23, 11 ; 24, 4 ; In. 19, 2 ; 20, 12 ; Fap. 12, 8 ; 18, 6 ; I P. 3, 3 ;

duhovnicească : Mt. 1, 16 ; 17, 2 ; 22, 11-12 ; 23, 3 și 5 ; 28, 3 ; Mc. 9, 3 ; 16, 5 ; Lc. 1, 35 și 75 ; 9, 29 ; 22, 35 ; 24, 49 și 51 ; In. 1, 14 ; 20, 12 ; Fap. 1, 4 și 8 și 10 ; 13, 52 ; Rom. 6, 3 ; 8, 19 și 23 și 30 ; 13, 12 și 14 ; I Cor. 15, 49 și 53 ; II Cor. 3, 9 și 18 ; 4, 6 ; 5, 2-4 ; Gal. 3, 27 ; 5, 16 ; Ef. 4, 6 și 24 ; 5, 11 ; 6, 11 și 14-17 ; Filip. 3, 17 ; Col. 2, 2-3 și 9 și 11-12 și 14-15 ; 3, 10-12 și 14 ; I Tes. 5, 5 și 8 ; I Tim. 3, 16 ; 6, 8 ; II Tim. 2, 22 ; Evr. 2, 11 și 14 ; Iac. 2, 4-5 ; I P. 1, 13 ; 2, 9 și 11 ; 3, 4-5 ; 5, 5-7 ; II P. 1, 16-17 ; I In. 1, 1 ; 2, 8 ; Ap. 3, 5 și 18 ; 7, 9 ; 16, 5 ; 19, 8 și 14 ;

cu Hristos : Rom. 6, 3-4 ; 13, 14 ; Gal. 3, 27 ; 5, 16 ; Col. 2, 10-11 ; I P. 2, 11 ;

cu locuința din cer : Mt. 22, 30 ; Mc. 12, 25 ; Lc. 20, 25-36 ; 21, 28 ; Rom. 8, 23 ; II Cor. 5, 24 ; I Cor. 15, 54 ; Ef. 5, 30 ; Evr. 2, 14 ; I In. 3, 2 ; Ap. 16, 15 ;

cu omul cel nou : Rom. 6, 4 ; II Cor. 5, 17 ; Gal. 6, 15 ; Ef. 2, 10 ; 4, 24 ; Col. 3, 10.

Îmbuibarea

de mâncare și băutură, haine luxoase : Lc. 21, 34 ; Rom. 13, 13 ; I Cor. 6, 9 ; Gal. 5, 21 ; Ef. 5, 5 și 18 ; I Tes. 5, 6 ; I P. 4, 3 și 7 ; 2, 12 ;

pedică în calea mântuirii : Rom. 6, 18 ; I Cor. 6, 10 ; Gal. 5, 21 ; Filip. 3, 19 ; Col. 3, 5-6 ; II P. 2, 13.

Îmbulzirea

Mt. 4, 24-25 ; 9, 20-21 și 35 ; Mc. 3, 7-9 ; 5, 21 și 24 și 27-28 și 30-31 ; 6, 55-56 ; Lc. 5, 1 și 3 și 15 și 19 și 29 ; 6, 17-19 ; 7, 12 și 21 și 24 ; 8, 4 și 19 și 40 și 44-47.

Împăcarea cu Dumnezeu

prin Iisus Hristos : Mt. 1, 23 ; Rom. 5, 10-11 ; II Cor. 5, 18-19 ; Ef. 2, 13-16 ; Col. 1, 20-22 ; Evr. 2, 17-18 ; I P. 3, 18 ;

dobândim pacea cu Dumnezeu : Rom. 5, 1 și 11-12 ; Ef. 2, 16-17 ; Col. 1, 20 ;

convertirea și sfințirea : Lc. 1, 75 ; Rom. 5, 10 ; I Cor. 1, 2 ; Ef. 1, 4 ; 2, 18 ; 4, 24 ; Col. 1, 22 ; Tit 2, 14 ; I Ps. 1, 15 ;

unirea tuturor în Hristos : Ef. 1, 10 ; 2, 14 ; cf. Mt. 28, 18 ; Gal. 4, 4 ; Ef. 3, 15 ; Col. 1, 20 ; Evr. 1, 2 ;

realizabile în viața pămîntească : Mt. 5, 25-26 ; 6, 14 ; 18, 35 ; Lc. 12, 58 ; 13, 6-8 ; 16, 23-31.

Impărăția

lumească : Mt. 4, 8 ; 12, 25 ; 24, 7 ; Mc. 3, 24 ; 6, 23 ; 13, 8 ; Lc. 4, 5 ; 11, 17 ; 19, 12 și 15 ; 21, 10 ; Fap. 1, 6 ; Evr. 11, 33 ;

cerurilor : Mt. 3, 2 ; 4, 17 ; 5, 3 și 10 și 19-20 ; 7, 21 ; 8, 11 ; 10, 7 ; 11, 11-12 ; 13, 11 și 24 și 31 și 33 și 45 și 47 și 52 ; 16, 19 ; 18, 1 și 3-4 și 23 ; 19, 12 și 14 și 23 ; 20, 1 ; 23, 13 ; In. 3, 5 ;

lui Dumnezeu — Tatălui : Mt. 6, 10 și 33 ; 12, 28 ; 13, 43 ; 19, 24 ; 21, 31 și 43 ; 26, 29 ; Mc. 1, 15 ; 4, 11 și 26 și 30 ; 9, 1 și 47 ; 10, 14-15 și 23-25 ; 12, 34 ; 14, 25 ; 15, 43 ; Lc. 4, 43 ; 6, 20 ; 7, 28 ; 8, 1 și 10 ; 9, 2 și 11 și 27 și 60 și 62 ; 10, 9 și 11 ; 11, 2 și 20 ; 12, 31 ; 13, 18 și 20 și 28-29 ; 14, 15 ; 16, 16 ; 17, 20-21 ; 18, 16-17 și 24-25 și 29 ; 19, 11 ; 21, 31 ; 22, 16 ; In. 3, 3 ; Fap. 1, 3 ; 8, 12 ; 14, 22 ; 19, 8 ; 28, 23 și 31 ; Rom. 14, 17 ; I Cor. 4, 20 ; 6, 9 ; Gal. 5, 21 ; Ef. 5, 5 ; Col. 4, 11 ; I Tes. 2, 12 ; II Tes. 1, 5 ;

lui Hristos — a Fiului : Mt. 13, 41 ; 16, 28 ; 20, 21 ; Lc. 1, 33 ; 22, 29 ; 23, 42 ; In. 18, 36 ; Ef. 5, 5 ; Col. 1, 13 ; II Tim. 4, 1 și 18 ; Evr. 1, 8 ; II P. 1, 11 ;

alte numiri : Mt. 4, 23 ; 8, 12 ; 9, 35 ; 12, 26 ; 13, 19 și 38 ; 24, 14 ; 25, 34 ; Mc. 11, 10 ; Lc. 11, 18 ; 12, 32 ; Fap. 1, 6 ; 20, 25 ; I Cor. 15, 24 ; Evr. 12, 28 ; Iac. 2, 5 ; Ap. 1, 6-9 ; 5, 10 ; 11, 15 ; 12, 10 ; 16, 10 ; 17, 12 și 17-18.

Impărăția lui Dumnezeu : Mt. 4, 23 ; 6, 33 ; Mc. 4, 11 și 26 și 30 ; Lc. 6, 20 ; Fap. 8, 12 ; 19, 8 ; Rom. 14, 17 ; I Cor. 4, 20 ; 6, 9 ; Gal. 5, 21 ; Col. 1, 13 ; I Tes. 2, 12 ; II Tes. 1, 5 ;

constă în propovăduirea Evangheliei : Mt. 3, 2 ; 4, 17 ; 6, 33 ; 10, 16-17 ; 12, 22 ; Mc. 1, 14 ; 15, 43 ; Lc. 8, 1 ; 11, 20 ; 16, 16 ; 19, 11 ; 23, 51 ; Fap. 20, 25 ;

impărăția harului : Mt. 6, 10 ; Mc. 9, 1 ; 13, 30-31 ; Lc. 9, 27 ; Rom. 14, 17 ; I Cor. 4, 20 ; 2, 4.

Biserica de pământ : Mt. 5, 19-20 ; 13, 24-30 și 38 și 47 ;

cerul și fericirea veșnică : Mt. 5, 10 și 20 ; 7, 21 ; 8, 11 ; 25, 34 ; 26, 29 ; Lc. 13, 29 ; 22, 16 și 30 ; In. 3, 3 și 5 ; Fap. 14, 22 ; I Cor. 6, 10 ; 15, 50 ; Gal. 5, 21 ; Ef. 5, 5 ; II Tim. 4, 18 ;

conținutul și extensiunea ei : Mt. 3, 2 ; 4, 17 ; Lc. 17, 20-21 ; Rom. 14, 17 ; I Cor. 4, 20 ;

integrarea prin renaștere : Mt. 5, 20 ; 18, 3-4 ; Mc. 10, 15 ; Lc. 18, 16-17 ; In. 1, 13 ; 3, 3 și 5 ; I Cor. 15, 50 ; II Cor. 5, 17 ; Gal. 6, 15 ; Tit 3, 5 ; Iac. 1, 18 ; I P. 1, 23 ;

se cucerește prin străduințe, jertfe, scrisori : Mt. 5, 29-30 ; 18, 8 ; Mc. 9, 43-47 ; Lc. 13, 26-27 ; Fap. 14, 22 ; II Cor. 4, 16-18 ; II Tes. 1, 5 ; II Tim. 3, 12 ; Ap. 14, 12 ; 13, 10 ; cf. Mt. 7, 21 ; 25, 11 ; Lc. 6, 46 ; Rom. 2, 13 ; Iac. 1, 22 ;

prin stăruință și supraveghere permanentă : Mt. 11, 12 ; Lc. 9, 62 ; 16, 16 ; Filip. 3, 12-14 ; cf. I Cor. 9, 24 ; I Tim. 6, 12 ; II Tim. 4, 7 ; II P. 2, 22 ;

exclusă pentru cei trupești : Mt. 19, 23-24 ; 23, 13-19 ; Mc. 10, 23-25 ; Lc. 18, 24-25 ; I Cor. 6, 9-10 ; 15, 50 ; Gal. 5, 19-21 ; Ef. 5, 5 ; II P. 2, 22.

Impărăția de mii de ani (Ap. 20, 1-14) identică cu răstimpul dintre venirea întâia (întruparea) și venirea a doua a Domnului pentru că nu este vorba de două învieri : Mt. 25, 31-46 ; In. 5, 28-29 ; I Cor. 15, 25 și 39-41 ; I Tes. 4, 14-16 ; Ap. 20, 6.

Impietrire

învîrtoșare : Mt. 13, 14-15 ; 19, 8 ; 26, 40-41 și 43 și 45 ; Mc. 3, 5 ; 4, 11-12 ; 10, 5 ; 16, 14 ; Lc. 6, 10 ; 8, 10 ; In. 12, 40 ; Fap. 3, 26 ; 4, 29 ; 13, 46 ; 18, 6 ; 19, 9 ; 28, 26-27 ; Rom. 2, 5 ; 9, 18 ; 11, 7-8 și 25 ; I Cor. 15, 5-8 ; Evr. 3, 13 ; 5, 11.

Implinirea

promisiunilor, învățăturilor și poruncilor divine : Mt. 1, 22 ; 2, 15 și 23 ; 3, 2 și 15 ; 4, 6 și 14-15 ; 5, 17 ; 7, 21 ; 8, 17 ; 12, 17-18 ; 13, 35 ; 15, 7-9 ; 16, 12 ; 17, 11-12 ; 21, 4 ; 24, 3 ; 26, 24 și 54 ; 27, 31 și 35 ; Mc. 1, 15 ; 9, 11-12 ; 13, 4 ; 14, 21 ; Lc. 1, 45 ; 4, 10 și 18 și 21 ; 6, 46-49 ; 11, 28 ; 21, 7 și 33 ; 22, 22 ; 24, 25 și 27 și 44-45 ; In. 1, 45 ; 4, 34 și 44 ; 12, 38 ; 13, 15-17 ; 17, 12 ; 18, 32 ; 19, 28 ; 20, 29 ; Fap. 17, 2-3 ; 26, 22 ; Rom. 2, 27 ; 3, 31 ; 8, 4 ; 10, 4 ; I Cor. 11, 23-24 ; 15, 3 ; Gal. 3, 24 ; 4, 4-6 ; 5, 16 ; Ef. 1, 10 ; 3, 9 ; Filip. 2, 7 ; Iac. 1, 16-17 și 22 ; 2, 8 ; 4, 11 ; Ap. 20, 3 ;

cuvîntului divin : Lc. 6, 46-49 ; 11, 28 ; In. 13, 15-17 ; Rom. 2, 13 ; cf. Mt. 7, 21 ; Iac. 1, 16-17 și 22.

Legii și proorociilor : Mt. 3, 15 ; 15, 7-9 și 17-20 ; Lc. 21, 33 ; Rom. 3, 31 ; cf. Mt. 5, 17 ; Gal. 3, 24 ; Rom. 10, 4.

Impodobit (gătît)

gătît : Mt. 12, 44 ; 23, 29 ; Lc. 11, 25 ; 21, 5 ; I P. 3, 3-5 ; Ap. 17, 4 ; 18, 16 ; 19, 7 ; 21, 2 și 9 și 11.

Impotrivire

Mt. 10, 21 ; 17, 27 ; 18, 17 ; 22, 21 ; 24, 10 ; Mc. 13, 12 ; Lc. 20, 25 ; 21, 16 ; 23, 2 ; In. 12, 31 ; 14, 30 ; 18, 29 ; 19, 12 ; Fap. 7, 40 și 51-52 ; 8, 1 și 23 ; 15, 24 ; 17, 7 ; 21, 28 și 38 ; Rom. 13, 2 ; 16, 17 ; I Cor. 5, 11 ; 10, 13 ; Gal. 5, 7 ; Ef. 6, 11-12 ; Filip. 2, 3 ; I Tim. 5, 19 ; Tit 1, 10-11 ; Evr. 12, 4 ; Iac. 4, 6 ; 5, 9 ; I P. 5, 5 și 9.

Imprumut

Mt. 5, 42 ; Lc. 6, 30 și 34-35 ; 11, 5.

Înălțarea

suire, demnitate, statură, trufie : Mt. 6, 27 ; 23, 12 ; 28, 18 ; Mc. 16, 19 ; Lc. 12, 25 ; 14, 11 ; 16, 15 ; 18, 14 ; 24, 51 ; In. 3, 14 ; 8, 28 ; 12, 32 ; 20, 17 ; Fap. 1, 9-10 ; 2, 33 ; Rom. 1, 29 ; I Cor. 14, 20 ; II Cor. 10, 5 ; Ef. 1, 20 ; 3, 18 ; 4, 13 ; Filip. 2, 9 ; Evr. 1, 4 și 13 ; 2, 11 ; Iac. 1, 9 ; 4, 6 și 10 ; I P. 3, 22 ; 5, 5-6 ;

Domnului : Mc. 16, 19 ; Lc. 9, 51 ; 24, 50-51 ; In. 20, 17 ; Fap. 1, 11 ; 7, 55 ; Ef. 4, 8 ; I Tim. 3, 16.

Incepătorul

Fap. 3, 15 ; 5, 31 ; Evr. 2, 10 ; 12, 2.

Inceputul

originea, rațiunea lucrurilor : Mt. 19, 4-8 ; 24, 8 și 21 ; Mc. 1, 1 ; 10, 6 ; 13, 3 și 19 ; Lc. 1, 2 ; In. 1, 2 ; 2, 11 ; 6, 64 ; 8, 25 și 44 ; 15, 27 ; 16, 4 ; Fap. 1, 1 ; 11, 4 și 15 ; 26, 4 ; Rom. 1, 20 ; Filip. 4, 15 ; Col. 1, 18 ; II Tes. 2, 13 ; Evr. 1, 10 ; 2, 3 ; 3, 14 ; 5, 12 ; 6, 1 ; 7, 3 ; II P. 3, 4 ; I In. 1, 1 ; 2, 7 și 13-14 și 24 ; 3, 8 și 11 ; II In. 5 ; Ap. 1, 3 ; 2, 3 ; 3, 14 ; 4, 8 ; 21, 6 ; 22, 13.

Încercările

ispite, suferințe : Mt. 4, 20 ; 5, 12 ; 6, 13 ; 10, 21 ; 12, 38 ; 16, 1 și 4 ; 19, 27 ; 24, 9 și 13 ; Mc. 6, 17 ; 8, 11 ; 10, 28 ; 12, 9 și 13 ; 16, 17 ; Lc. 5, 11 ; 11, 4 și 16 și 29 ; 14, 19 ; 18, 28 ; 22, 28 ; In. 2, 18 ; 4, 1 și 48 ; 6, 30 ; Fap. 5, 38 și 41 ; 20, 3 și 19 ; Rom. 5, 3-4 ; 6, 10 ; 8, 35 ; I Cor. 1, 22 ; 9, 25 ; 10, 13 ; II Cor. 1, 5 ; 2, 9 ; 4, 8 și 17 ; 5, 21 ; 6, 4-5 și 10 ; 8, 8 ; 11, 13 și 30 ; 12, 9-10 și 15 ; 13, 5 ; Filip. 1, 29 ; 2, 22 ; 4, 13 ; Col. 1, 24 ; II Tim. 1, 14 ; Evr. 3, 9 ; 4, 15 ; 10, 34 ; 11, 17 ; 12, 22 ; Iac. 1, 2-3 ; I P. 1, 6-7 ; 2, 21-22 ; 4, 12-13 ; II P. 2, 9 ; I In. 3, 5 ; Ap. 2, 2 și 10 ; 3, 10-11 ;

rostul lor : Filip. 3, 10 ; cf. Mt. 5, 48 ; Rom. 5, 2-5 ; I Cor. 3, 13 ; 10, 13 ; II Cor. 4, 10 ; 8, 2 ; Iac. 1, 2-8 și 12 ; I P. 1, 6-7 ;

generează bucuria biruinței : I P. 4, 12-19 ; cf. Mt. 5, 11-12 ; Lc. 6, 22-23 ; In. 16, 2 și 20 și 22 și 27 și 33 ; Fap. 5, 41 ; Rom. 5, 3 ; II Cor. 12, 9-10 ; Col. 1, 24 ; Evr. 13, 13-15 ; cf. Rom. 8, 18 ; Iac. 1, 2-3.

Inchiderea

Mt. 23, 13 și 15 și 17 și 19 și 23 ; Lc. 11, 52 ; In. 3, 19 ; Fap. 15, 10-11 ; Rom. 3, 8-9 ; 4, 2 ; 11, 32 ; I Cor. 13, 2 ; 16, 9 ; Gal. 3, 22-23 ; Ef. 2, 8 ; Col. 4, 3 ; II Tim. 1, 9 ; Tit 3, 4-5 ; Evr. 13, 21 ; II P. 1, 9 ; I In. 2, 9 ; 3, 17 ; Ap. 3, 8 ;

Sf. Ioan Botezătorul : Mt. 4, 12 ; 14, 3 ; Mc. 1, 14 ; 6, 17 ; Lc. 3, 19-20.

Inchinarea

Mt. 1, 1 ; 2, 2 și 8 și 11 ; 4, 9-10 ; 8, 2 ; 14, 33 ; 16, 16 ; Mc. 1, 40 ; 8, 29 ; Lc. 1, 33 ; 2, 11 și 16-17 și 23 ; 3, 23 ; 4, 6-8 și 41 ; 5, 12 ; 9, 20 ; In. 1, 49 ; 4, 20-24 ; 6, 69 ; 11, 27 ; 12, 20 ; Fap. 17, 23 ; 24, 11 ; Rom. 1, 25 ; 6, 8 ; 9, 5 ; 16, 17 ; I Cor. 5, 10-11 ; 6, 9-10 ; 10, 7 și 14 ; II Cor. 11, 14 ; Gal. 5, 20-21 ; Ef. 5, 3-5 ; Col. 2, 18 și 23 ; 3, 5-6 ; II Tes. 2, 4 ; I Tim. 2, 8 ; Evr. 1, 6 ; 7, 14 ; 9, 1 și 24 ; 12, 28 ; Ap. 4, 10 ; 5, 5 și 14 ; 11, 1 ; 13, 4 ; 14, 7 și 11 ; 15, 4 ; 16, 2 ; 19, 10 și 20 ; 20, 4 ; 21, 8 ; 22, 8-9 și 15 ;

la Dumnezeu : Mt. 4, 10 ; 28, 17 ; Lc. 4, 8 ; 4, 20-24 ; Filip. 2, 9-10 ; Evr. 1, 6 ; Ap. 4, 10-11 ; 5, 11-14 ; 11, 16-17 ; 14, 7 ; 19, 4 și 10 ; 22, 9 ;

la idoli : Fap. 7, 43 ; Rom. 1, 25 ; Gal. 5, 20 ; Col. 3, 5 ; Ap. 9, 20-21 ; cea adevărată : Mt. 4, 10 ; In. 4, 20-24 ; I Cor. 14, 25 ; Filip. 3, 3 ; Evr. 1, 6 ; 11, 21 ; Ap. 3, 9 ; 11, 1 ; 14, 7 ; 15, 4 ; 19, 10 ;

magilor și păstorilor : Mt. 2, 11 ; Lc. 2, 15-18 ; cf. Ps. 71/72, 10-11 ; Is. 60, 6 ;

ispita diavolului : Mt. 4, 9 ; Lc. 4, 6-7 ; In. 12, 31 ; 14, 30 ; Ap. 13, 4.

Încredere

încredințare, încrezător : Mt. 5, 12 ; 6, 25-26 și 30 și 32 ; 16, 8 ; 27, 50-58 ; Mc. 4, 19 ; 8, 17 ; 10, 24 ; 15, 37-43 și 45 ; Lc. 12, 15 și 22 și 30 ; 16, 9 ; 17, 10 ; 23, 46 și 50-51 ; In. 4, 24 ; 6, 29 ; 10, 9 ; 14, 6 ; 19, 25-27 și 30-38 ; Fap. 13, 40 ; 20, 24 și 32 ; Rom. 2, 29 ; 3, 25 ; 5, 2 ; 8, 24 și 38-39 ; 14, 5 ; I Cor. 4, 1 ; 9, 17 ; II Cor. 1, 9 și 13 și 15 ; 3, 4 ; 4, 18 ; 5, 6-8 ; 7, 14 ; 11, 17 ; Ef. 1, 13 ; 2, 18 ; 3, 2 și 12 ; 4, 30 ; Filip. 1, 6 și 23 ; 3, 3-4 ; Col. 1, 25 ; I Tes. 1, 3 ; I Tim. 4, 1 și 10 ; 6, 17 ; și 20 ; II Tim. 1, 5 și 12 și 14 ; 2, 2 ; Evr. 4, 16 ; 10, 19 și 35 ; 11, 1 ; I P. 4, 19 ; 5, 7 ; I In. 4, 17 ; Ap. 3, 11 ; în Dumnezeu : Mt. 6, 25-26 și 30 și 32 ; 16, 8 ; Lc. 12, 28 ; I Tim. 4, 10 ; Evr. 4, 16 ; I P. 5, 7.

Indărătnicie

Mt. 12, 43 și 45 ; 23, 37 ; Mc. 4, 16 ; In. 12, 37 ; Rom. 2, 4 ; 9, 27 ; 11, 8 ; II Cor. 4, 3-4 ; Ef. 2, 4 ; II P. 3, 15 ; cf. Mt. 13, 4 ; Mc. 4, 12 ; Lc. 8, 10 ; In. 12, 40 ; Fap. 28, 26.

Îndelunga răbdare

Mt. 10, 32 ; 21, 33-40 ; Mc. 11, 25 ; 12, 1-8 ; 16, 16 ; Lc. 11, 4 ; 18, 8 și 14 ; 20, 9-15 ; 21, 19 și 34 ; In. 3, 16 și 36 ; 6, 40 ; 13, 14 ; 15, 12-13 ; Fap. 4, 12 ; 5, 41 ; Rom. 2, 4 ; 3, 25 ; 5, 8-9 ; 8, 32 ; 9, 22 ; 11, 15 ; 12, 9-10 ; I Cor. 6, 20 ; 13, 4 ; 15, 20 ; II Cor. 4, 3-4 ; 5, 19 ; 6, 4 și 6-10 ; Gal. 5, 22 și 26 ; Ef. 1, 7 ; 2, 4 și 16 ; 4, 2 și 30-32 ; 5, 9 și 21 ; Filip. 2, 3 ; Col. 1, 11 și 14-15 și 18 ; 3, 12-13 ; I Tes. 1, 10 ; I Tim. 1, 5 și 16 ; 2, 4 ; II Tim. 3, 10 ; Evr. 1, 3 ; 2, 9 ; 9, 14 ; 10, 36 ; 13, 12 ; Iac. 3, 17 ; 4, 6 ; 5, 7-11 și 13 ; I P. 1, 19-20 ; 2, 5 ; 3, 20 ; 4, 7-8 ; II P. 3, 9 și 15 ; I In. 1, 7 ; 3, 16 ; 4, 9-10 și 20-21 ; Ap. 1, 5 ; 2, 2-3 și 9-10 și 19 ; 3, 10 și 19 ; 5, 9 și 12 ; 6, 10-11 ; 7, 14 și 16-17.

Îndemnuri

Deut. 28, 1-68 ; 29, 1-29 ; Ios. 23, 1-26 ; Mt. 3, 2 ; 4, 17 ; 5, 29 și 42 și 45 ; 6, 1-4 ; 10, 7-8 și 14 ; 18, 17 ; 24, 42 și 45 ; 25, 13 ; Mc. 13, 33-34 și 37 ; Lc. 3, 18 ; 6, 36-37 ; 10, 8-10 ; 12, 33 și 40 ; 14, 11 și 15 ; 18, 1 și 22 ; 21, 34 și 36 ; Fap. 17, 26 ; 12, 8 ; 13, 15 și 43 ; 14, 22 ; 15, 5 și 24 și 32 ; 18, 6 ; 20, 31 ; Rom. 2, 4 și 6-7 ; 6, 13 ; 8, 4-5 și 12-13 ; 12, 11-18 ; 13, 5 și 11 și 13-14 ; 15, 30 ; 16, 17 ; I Cor. 1, 10-16 ; 3, 17 ; 5, 11 ; 15, 34 ; 16, 1 și 13 și 15 ; II Cor. 1, 11 ; 4, 15 ; 5, 20 ; 8, 17 ; 13, 1-10 ; Gal. 5, 13-16 și 21 ; 6, 1-10 ; Ef. 5, 17-19 ; 6, 11-18 ; Filip. 2, 1-5 și 12-18 ; 3, 15-17 ; 4, 2 și 9 ; Col. 3, 12 ; 4, 2-6 ; I Tes. 4, 1 și 9, 12 și 18 ; 5, 2-3 și 6 ; I Tes. 3, 1-5 și 10 și 12 și 14 ; I Tim. 2, 1 ; 4, 13 ; 5, 8 ; 6, 13 și 17-18 ; Evr. 3, 13 ; 10, 24-25 ; 11, 6 ; 13, 2 și 4 și 9 ; I P. 4, 7 și 9 ; 5, 1-3 și 5 ; II P. 3, 10 ; Ap. 3, 2-3 ; 16, 15 ; la credință : Rom. 15, 5 ; I Cor. 1, 10-16 ; II Cor. 13, 1-10 ; Filip. 2, 2 ; 3, 16 ;

- la sfințenie : Gal. 3, 5-17 ; Filip. 2, 12-18 ; 4, 2 și 9 ; I Tes. 4, 18 ;
 la rugăciune : Col. 4, 2-6 ; II Tes. 3, 1-5 ; — vezi : Rugăciunea ;
 la dragoste : Gal. 5, 13-15 ; I Tes. 4, 9-12 ; Evr. 10, 24 ; — vezi :
 Dragostea ;
 la smerenie : Lc. 14, 11 ; Filip. 2, 1-11 ; Col. 3, 12 ; I P. 5, 5 ; — vezi :
 Smerenia ;
 la veghere : Mt. 24, 4 ; Lc. 21, 34-36 ; Ef. 6, 11-14.

Indoiala

lipsa încrederii, a deciziilor și acțiunilor energice : Mt. 6, 14 ; 7, 7-8 ; 8, 25-26 ; 14, 30-31 ; 17, 20 ; 26, 73 ; 28, 17 ; Mc. 4, 38 ; 9, 23 ; 11, 3 și 5 și 23 și 33 ; 14, 70 ; Lc. 4, 23 ; 8, 24-25 ; 11, 9-10 ; 17, 6 ; 19, 31 ; 22, 59 ; 24, 11 și 21, 22 și 29 și 37-38 și 41 ; In. 4, 21 ; 12, 5 și 8 și 12 și 16 ; 13, 38 ; 14, 13 ; 15, 7 ; 18, 25-27 și 39 ; 19, 21-22 ; Rom. 4, 20 ; 14, 1 ; 15, 1 ; I Cor. 8, 12 ; 9, 22 ; II Cor. 6, 11-12 ; 11, 29 ; Col. 3, 13 ; I Tim. 2, 8 ; 5, 17 ; Evr. 7, 7 ; Iac. 1, 5-8 ; I In. 3, 22 ; Ap. 18, 6.

Indrăzneala

bărbăția, curajul : Mt. 9, 22 ; 14, 27 ; 20, 31 ; Mc. 2, 3-5 și 10-11 ; 5, 30 și 34 ; 6, 50 ; 10, 49 ; Lc. 5, 18 ; 8, 48 ; 14, 26 ; 17, 13 și 19 ; 18, 42 ; In. 1, 12-13 ; 6, 20 ; 14, 1 și 27 ; 16, 33 ; Fap. 2, 2 și 4 și 12-19 și 29 și 32 și 36 și 43 și 47 ; 4, 13 și 19-20 și 29 și 31 ; 9, 27 ; 13, 46 ; 14, 22 ; 18, 6 și 9 ; 19, 21 ; 23, 11 ; 28, 31 ; Rom. 8, 37 ; I Cor. 15, 57-58 ; II Cor. 10, 1 ; Gal. 1, 13 și 23 ; Ef. 6, 20 ; Filip. 4, 7 ; Col. 1, 23 ; I Tes. 1, 5 ; I Tim. 3, 13 ; I P. 1, 23 ; I In. 2, 28 ; 3, 21 ; 4, 4 ; 5, 4-5 și 14 ; Ap. 12, 11 ; 14, 12 ; 16, 6 și 15 ; 17, 6 și 14 ; 18, 20 și 24 ; 19, 8 și 10 și 13 ; 20, 4 și 13 ; 21, 7-8 ; 22, 9 și 11 și 14 și 17.

Indreptarea

întoarcerea de la păcat : 3, 3 ; Mc. 1, 3-4 ; 9, 12 ; Lc. 1, 17 și 76 ; 3, 4-5 ; 13, 11 ; In. 1, 23 ; Gal. 3, 24 ; II Tes. 3, 5 ; II Tim. 3, 16 ; Tit. 2, 11-12 ; Evr. 9, 10 ; I P. 1, 10-11 și 21 ;
 făgăduită prin prooroci : Rom. 1, 2 și 17 ; 3, 21 ; cf. In. 3, 16 ; 5, 46 ; Fap. 26, 22-23 ; I P. 1, 10 ; 4, 6 ;
 este darul lui Dumnezeu : Rom. 3, 22 ; 5, 17 ; Filip. 3, 9 ;
 realizată prin Hristos : Rom. 3, 22 ; 5, 9 și 18 ; 10, 4 ; I Cor. 1, 30 ; II Cor. 5, 21 ; Gal. 3, 24 ;
 însușită prin credință vie : Rom. 3, 21 ; 4, 25 ; 5, 17-19 ; 8, 3-4 ; II Cor. 5, 19-21 ; Gal. 4, 1-31 ; Iac. 2, 17 și 22 și 24 și 26 ;
 nu prin merite personale : Rom. 3, 20 ; Gal. 2, 16 ; Ef. 2, 8-9 ; Tit. 3, 4-5 ;
 prin sine, e ipocrizie : Mt. 5, 20 ; 23, 23-28 ; Lc. 10, 25 și 29 ; 11, 39 și 44 ; 17, 10 ; 18, 9-11 ;
 exemple : Mt. 19, 20 ; Mc. 10, 20 ; Lc. 10, 25 și 29 ; 11, 39 ; 18, 10 și 14 și 21 ; In. 9, 28 ; Rom. 9, 31 ; 10, 3 ; Gal. 1, 13-14 ; Filip. 3, 4-6 ; Ap. 3, 17.

Induhovnicirea

Mt. 10, 19-20 ; Mc. 1, 8 ; 13, 11 ; Lc. 12, 11-12 ; 21, 14-15 ; In. 3, 6-7 ; 4, 24-26 ; 14, 17 și 26 ; 15, 26 ; 16, 13 ; Fap. 2, 4 ; 10, 45 și 48 ; 26, 24-25 ; Rom. 8, 5-6 ; și 9-11 și 27 ; I Cor. 2, 12-14 ; 9, 2 și 14 ; 12, 6-11 și 28 ; 15, 20 și 47-50 ; II Cor. 3, 2 și 17 ; 12, 17-19 ; Gal. 3, 2 ; 5, 22 ; Filip. 3, 3 ; I Tim. 5, 8 ; Evr. 10, 24-25 ; I P. 4, 14 ; I In. 2, 27 ; II In. 2 ; Iud. 1, 19.

Îndurarea — vezi : mila, milostivirea.

milă, bunătate, har, mângiere : Rom. 12, 1 ; II Cor. 1, 3 ; Col. 3, 12 ; Tit 3, 5 ; Iac. 5, 11 ; — vezi și Lc. 1, 30 și 50 și 54 și 58 și 72 și 78 ; In. 3, 3-5 ; Fap. 9, 15-16 ; Rom. 2, 4 ; 3, 24-26 ; 6, 4 ; 9, 25 ; 15, 9 ; Gal. 5, 22 ; 6, 16 ; Ef. 1, 3 și 13 ; 2, 4 ; 4, 32 ; 5, 26 ; II Tim. 1, 9 ; Evr. 4, 16 ; 6, 13 ; Iac. 3, 17 ; I P. 1, 3 ; 2, 10 ; Iud. 21.

Înfierea — vezi : Răscumpărarea, filiația divină.

promisă : In. 1, 12-13 ; Rom. 9, 8 ; II Cor. 6, 18 ; Gal. 3, 28-29 ; 4, 28 ; Ef. 1, 5 ;

urmarea răscumpărării : Mt. 20, 28 ; Gal. 3, 13 ; 4, 5 ; Ef. 1, 7 ; Evr. 9, 12 ; I P. 1, 18-19 ;

prin credința în Iisus Hristos : Rom. 4, 16 ; Gal. 3, 7 și 26 ; Ef. 1, 5-6 și 11 ; Iac. 1, 18 ; I In. 3, 1-5 ; — vezi : Credința ;

prin renaștere sufletească : In. 1, 12-13 ; Rom. 8, 13-14 ; II Cor. 4, 14-17 ;

sub acțiunea Duhului Sfânt : Rom. 8, 16 ; Gal. 4, 6-7 ; Ef. 4, 30 ; cf. I Cor. 3, 16 ;

roadele ei : Mt. 5, 9 și 16 și 44-45 ; 6, 14 și 19-20 ; 7, 7-11.

Infrinarea — vezi : cumpătarea.

Lc. 21, 34 ; cf. Mt. 24, 42 ; 25, 13 ; 13, 33 ; Lc. 12, 40 ; Rom. 13, 11 și 13 ; I Cor. 7, 9 și 31 ; 9, 25 ; Gal. 5, 23 ; Ef. 5, 18 ; I Tes. 4, 18 ; 5, 6-8 ; I Tim. 3, 2-3 și 11 ; 5, 14 ; II Tim. 2, 4 ; 4, 8 ; Tit 1, 7 ; 2, 2-3 și 6 și 12 ; Iac. 1, 26 ; 3, 8 ; I P. 3, 10 ; 4, 7 ; 5, 8 ; II P. 1, 6 ; Ap. 2, 10 ;

asigură mîntuirea : I Cor. 9, 25 ; cf. Mt. 24 și 13 ; Ef. 6 și 12 ; I Tes. 4, 3 ; 5, 11-12 ; I Tim. 6, 8 și 12 ; II Tim. 2, 4-5 și 12 și 15 și 22 ; 4, 7-8 ; Iac. 1, 12 ; I P. 1, 4-5 ; 2, 11 ; II P. 1, 6 ; I In. 2, 16 ; Ap. 2, 10 ; 3, 11.

Îngăduința

îndelunga răbdare : Mt. 18, 26-29 ; Lc. 18, 7 ; Rom. 2, 4 ; 9, 22 ; I Cor. 13, 4 ; II Cor. 6, 6 ; Gal. 5, 22 ; Ef. 2, 4 ; 4, 2 ; Col. 1, 11 ; 3, 12 ; I Tes. 5, 14 ; I Tim. 1, 16 ; II Tim. 3, 10 ; 4, 2 ; Evr. 6, 12 și 15 ; Iac. 5, 7-8 și 10 ; I P. 3, 20 ; II P. 3, 9 și 15.

Ingenuncherea

Mt. 8, 2 ; 9, 18-20 ; 15, 25 ; 17, 6 și 14 ; 18, 26 și 29 ; 20, 20 ; 26, 39 și 41-42 ; 27, 29 ; Mc. 1, 40 ; 5, 22 și 33 ; 9, 15 ; 10, 17 ; 14, 26 și 35 și 39 ; 15, 19 ; Lc. 5, 8 și 12 ; 8, 41 și 44 și 47 ; 21, 37 ; 22, 41 ; In. 6, 38 ; 12, 27 ;

19, 2-16; Fap. 7, 49 și 60; 9, 40; 20, 36; 21, 5; Filip. 2, 7-10; Evr. 11, 26; 13, 13; I P. 4, 13-14; II P. 1, 18; — vezi și Fap. 2, 42; 13, 3; 14, 23; Rom. 11, 4; 14, 11; Ef. 3, 14; Evr. 12, 12.

Îngeri

trimiși, vestitori: Mt. 1, 20 și 24; 2, 13 și 19; 4, 6 și 11; 11, 10; 13, 39 și 41 și 49; 16, 27; 18, 10; 22, 30; 24, 31 și 36; 25, 31 și 41; 26, 53; 28, 2 și 5; Mc. 1, 2 și 13; 8, 38; 12, 25; 13, 27 și 32; Lc. 1, 11 și 13 și 18-19 și 26 și 30 și 34-35 și 38; 2, 9-10 și 13 și 15 și 21; 4, 10-11; 7, 27; 9, 26 și 52; 12, 8-9; 15, 10; 16, 22; 22, 46; 24, 23; In. 1, 51; 12, 29; 20, 12; Fap. 5, 19; 6, 15; 7, 30 și 35 și 38 și 53; 8, 26; 10, 3 și 7 și 22; 11, 13; 12, 7 și 11 și 15 și 23; 23, 8-9; 27, 23; Rom. 8, 38; I Cor. 4, 9; 6, 3; 11, 10; 13, 1; II Cor. 11, 14; 12, 7; Gal. 1, 8; 3, 19; 4, 14; Col. 2, 18; II Tes. 1, 7; I Tim. 3, 16; 5, 21; Evr. 1, 4-7; 2, 2 și 5 și 7 și 9 și 16; 12, 22; 13, 2; Iac. 2, 25; I P. 1, 12; 3, 22; II P. 2, 4 și 11; Iud. 6; Ap. 1, 1 și 20; 2, 1 și 8 și 12 și 18; 3, 1 și 5 și 7 și 14; 5, 2 și 11; 7, 1 și 11; 8, 2-6 și 8 și 10 și 12-13; 9, 1 și 11 și 13-15; 10, 1 și 5 și 7-10; 11, 15; 12, 7 și 9; 14, 6 și 8-10 și 15 și 17-19; 15, 1 și 6-8; 16, 1 și 5 și 7; 18, 1 și 21; 19, 17; 20, 1; 21, 9 și 12 și 17; 22, 6 și 8 și 16;

sint ființe reale: Fac. 16, 7-11; 19, 15; 21, 12; 21, 17; II Rg. 24, 16; III Rg. 13, 18; 19, 5; I Par. 21, 20; II Par. 32, 21; Iov. 4, 18; 33, 24; Is. 63, 9; Zah. 1, 9; 1, 13-14; 2, 3; 3, 3-4; 4, 1; 4, 4-5; 5, 5; 6, 4-7;

Mt. 13, 37-39; 18, 10; 22, 30; 25, 31; Mc. 13, 32; Lc. 9, 26; 12, 8-9; I Tim. 5, 21; Evr. 1, 4-5; I P. 1, 12;

creaturi divine: In. 1, 3; Rom. 11, 34-36; I Cor. 2, 11; Ef. 1, 20-21; 3, 9-11; Col. 1, 16-17; Evr. 1, 2-4; I P. 1, 12; 3, 12;

natura lor: Mt. 22, 30; Mc. 12, 25; 16, 5; Lc. 2, 13; 20, 35-36; 22, 43; 24, 4 și 39; In. 4, 24; 20, 12; Fap. 1, 10-11; Evr. 1, 14; I P. 3, 19 și 26; Ap. 22, 6 și 8-9 și 16;

spirite mărginite, superioare omului: Mc. 13, 22; Lc. 1, 19 și 26; 2, 13; 16, 22; Fap. 12, 23; Ef. 1, 20-21; 3, 10; Col. 1, 16; I Tim. 3, 16; Evr. 1, 14; I P. 1, 12; II P. 2, 11;

instrumente ale Providenței: Mt. 1, 20; 2, 13 și 19-20; 6, 10; 13, 29; 18, 10; 22, 30; 24, 31; 25, 1; 28, 2 și 5; Mc. 1, 13; Lc. 1, 19 și 26; 2, 13; 4, 6; Fap. 5, 19; 7, 35; 8, 26; 10, 3; 12, 7; 27, 23; I Tes. 4, 16; Evr. 1, 6 și 14; Ap. 1, 1; 7, 11; 8, 2-4; 12, 7; 22, 8; cf. Ef. 1, 21; Col. 1, 16;

ființe raționale: Mt. 18, 10; Lc. 15, 10; I P. 1, 12;

independente față de timp, loc și spațiu: Mt. 28, 2; Lc. 1, 26 și 38; 20, 36;

impecabilitatea (statornicia în bine și har): Mt. 18, 10; 25, 31; Filip. 2, 10; I Tim. 5, 21; Evr. 12, 22; Ap. 22, 5-6;

ocrotitorii oamenilor, popoarelor și Bisericilor: Mt. 4, 11; 18, 10; Lc. 22, 43; Fap. 1, 10; 5, 19; 10, 3; 12, 8; Ap. 1, 20; 2, 1 și 8 și 12 și 18; 3, 1 și 7 și 14;

angelofanii (arătări): Mt. 28, 2-3; Lc. 1, 11 și 28; 2, 13; 4, 3 și 5 și 6 și 8 și 13; 24, 4; Fap. 5, 19; 7, 35; 8, 26; 10, 3; 12, 7; 27, 23; II Tes. 1, 7; II P. 2, 11;

prin cădere, o parte dintre ei devin diavoli : Mt. 13, 38 ; Lc. 10, 18 ; In. 8, 44 ; 12, 31 ; Fap. 13, 10 ; II Cor. 11, 3 ; I In. 3, 8-9 ; Iud. 6 ; Ap. 9, 1 ; 12, 9.

Cetele îngerești :

- Heruvimii : Fac. 3, 24 ; Ieș. 25, 18-22 ; Iez. 28, 14-16 ; cf. Evr. 9, 5.
- Serafimii : Is. 6, 1-8 ; cf. Ap. 4, 8.
- Puterile : Rom. 8, 38 ; Ef. 1, 21 ; 6, 12.
- Scaune, începătorii, Domnii, stăpînii : Rom. 8, 38 ; Ef. 1, 21 ; 3, 10 ; 6, 12 ; Col. 1, 16.
- Arhanghelii : I Tes. 4, 16 ; Iud. 9.
- Îngerii : Mt. 24, 31 ; 26, 64 ; Rom. 8, 38 ; II Tes. 1, 7 ; I P. 3, 22.

Îngimfarea

semeția : Mt. 19, 23 ; Mc. 4, 19 ; 10, 23-24 ; Lc. 12, 15 ; 16, 9 ; 18, 14 și 24 ; Rom. 11, 20 ; II Cor. 12, 20 ; I Tim. 6, 17 ; II Tim. 3, 4 ; Iac. 2, 5-7 și 12-13.

Îngrijorare

îngrijire, îngrijitor : Mt. 6, 8 și 25 și 28 și 31-33 și 34 ; 10, 19 ; 13, 22 ; Mc. 4, 18-19 ; 10, 23 și 30 ; 13, 11 ; Lc. 2, 48 ; 8, 14 ; 10, 41 ; 12, 11 și 15 și 22-23 și 26 și 29-31 ; 16, 14 ; 18, 24 ; 21, 14-15 și 34 ; In. 16, 13 ; Fap. 2, 4 ; 5, 39 ; 6, 10 ; 24, 2 ; 27, 3 ; I Cor. 7, 32-34 ; Gal. 4, 2 ; Ef. 3, 16 ; Filip. 4, 6 și 19 ; I Tim. 2, 1 ; 3, 5 ; 4, 8 ; 6, 9-10 ; I P. 5, 7 ; II P. 2, 14.

Îngroparea

înmormîntarea, sistarea trecutului păcătos : Mt. 8, 21-22 ; 14, 12 ; 26, 10-12 ; Mc. 6, 29 ; 14, 6 și 8 ; Lc. 6, 39 ; 9, 60 ; 16, 22 ; In. 3, 3 și 5 ; 12, 7 ; Fap. 17, 31 ; Rom. 2, 19 și 25 ; 6, 4 ; II Cor. 5, 17 ; Gal. 5, 5 ; 6, 15 ; Ef. 1, 19-20 ; 2, 15 ; 4, 23 ; Col. 2, 12 ; II Tim. 2, 11 ; I P. 1, 3 ; 3, 21 ; 4, 2 ; Ap. 21, 5 ;

Domnului : Mt. 27, 57-61 ; Mc. 15, 42-47 ; Lc. 23, 50-58 ; In. 19, 38-42 ; cf. In. 12, 7.

Înjurătura

înjurii, blesteme, ocară, hulă : Ieș. 22, 7 ; Deut. 5, 11 ; Mt. 5, 11-12 și 22 și 44 ; 9, 3 și 11 și 34 ; 10, 25 ; 12, 14 și 36 ; 15, 18-19 ; 21, 35 ; 23, 34-35 ; 26, 15 ; 27, 39-41 și 63 ; Mc. 2, 7 și 16 și 18 ; 3, 21-23 ; 15, 29-32 ; Lc. 5, 21 și 30 ; 6, 22-23 și 27-28 ; 7, 34 și 49 ; 11, 15 ; 15, 2 ; 19, 7 ; 23, 33-34 și 39 ; In. 7, 12 și 20 ; 8, 48-49 și 52 ; 9, 28 și 34 ; 10, 20 și 33 ; Fap. 5, 41 ; 7, 60 ; 16, 22 ; 23, 3-5 ; Rom. 1, 29-30 ; 12, 14 ; I Cor. 4, 10 și 12-13 ; II Cor. 6, 4 ; 12, 10 ; Ef. 4, 31 ; Col. 3, 8 ; I Tes. 2, 2 ; I Tim. 4, 10 ; 6, 4-5 ; II Tim. 3, 2-5 ; Evr. 10, 33 ; 12, 3 ; I P. 2, 23 ; 3, 9-11 ; 4, 14 ; II P. 2, 10-12 ; I In. 3, 15 ; Iud. 8-10 și 15 ;

interzisă : Rom. 1, 29-30 ; Fap. 23, 3-5 ; cf. Mt. 5, 22 și 34-37 ; Iac. 5, 12 ; I P. 3, 9 ; Iud. 8-9 și 11 și 15 ;

contra lui Dumnezeu și măririlor cerești : II P. 2, 10-11 ; Iud. 8-10 și 15-16 ;

contra lui Hristos : Mt. 9, 3 și 11 și 34 ; 12, 24 ; 26, 65 ; 27, 34-41 și 63 ; Mc. 2, 7 și 16 ; 3, 21-22 ; 15, 29-32 ; Lc. 7, 34 ; 11, 15 ; 15, 2 ; 19, 7 ; 23, 35-39 ; In. 5, 18 ; 7, 12 și 20 ; 8, 45 și 48 și 52 ; 10, 20 și 33 ; Rom. 15, 3 ; I P. 2, 21-23 ;

contra credincioșilor : Mt. 10, 25 ; Lc. 6, 22-23 ; In. 9, 28 și 34 ; Fap. 16, 22 ; I Tes. 2, 2 ; I Tim. 4, 10 ; Evr. 10, 33 ; I P. 2, 21 ;

atitudine recomandată credincioșilor : Mt. 5, 11-12 și 44 ; Lc. 6, 28 ; Fap. 5, 41 ; 7, 60 ; Rom. 12, 14 ; 15, 3 ; I Cor. 4, 10 și 12-13 ; II Cor. 6, 4 ; 12, 10 ; Ef. 4, 31 ; Col. 3, 8 ; Evr. 12, 3 ; I P. 2, 21-23 ; 4, 14 ;

pedeapsa : Mt. 5, 22 ; II P. 2, 12-13 ; Iud. 9, 15.

Innoirea

Mt. 19, 28 ; Mc. 4, 39 ; 16, 19 ; Lc. 22, 28-30 ; In. 3, 3 și 5 ; 8, 23 și 34-36 ; 10, 22 ; Rom. 3, 28 ; 6, 4 și 22 ; 12, 2 ; I Cor. 4, 16 ; II Cor. 5, 6-7 și 16-17 ; 6, 2 ; Gal. 2, 10 ; 6, 15 ; Ef. 1, 17-18 ; 3, 16 ; 4, 22-25 ; 5, 10 și 17 și 26 ; Filip. 4, 10 ; Col. 3, 1-3 și 9-10 ; I Tes. 4, 3 ; II Tim. 1, 9 ; Tit 3, 5 și 7 ; Evr. 6, 6 ; I P. 3, 4 ; 4, 2 ; I In. 5, 16 ; Ap. 3, 21 ; 20, 4 ; 21, 1 și 23-27 ; 22, 6 și 12 ; cf. II P. 3, 13 ;

inimii și a cugetului : Rom. 12, 2 ; I Cor. 7, 19 ; II Cor. 5, 16-17 ; Gal. 6, 15 ; Ef. 1, 17-18 ; 4, 23-25 ; Col. 3, 1-3 și 9-10 ; Tit 3, 5.

Inșelarea

amăgirea, rătăcirea, vicleșugul : Mt. 7, 15-22 ; 24, 4-5 și 11 și 23-24 ; 26, 59-61 ; 27, 63-64 ; Mc. 8, 31 ; 10, 34 ; 13, 5-6 și 22-23 ; Lc. 9, 22 ; 18, 33 ; 21, 8 ; 24, 6 ; In. 2, 19 ; 7, 12 și 47 ; 8, 47 ; 9, 16 și 39 și 41 ; 10, 19-21 ; Fap. 20, 29-30 ; Rom. 7, 11 ; 16, 17-18 ; I Cor. 15, 33 ; II Cor. 2, 17 ; 6, 8 ; 11, 3 și 13 ; Gal. 6, 7 ; Ef. 4, 1-4 și 22 și 25 ; 5, 6 ; Gal. 2, 4-8 ; 3, 8-9 ; I Tes. 2, 3 ; II Tes. 2, 3 ; I Tim. 4, 1 ; 6, 20 ; II Tim. 2, 18-19 ; 3, 13 ; Evr. 3, 13 ; 13, 9 ; Iac. 1, 16 și 26 ; I P. 3, 10 ; II P. 2, 1 ; 3, 17 ; I In. 1, 8 ; 2, 18 ; 4, 1-6 ; II In. 7 ; Ap. 2, 2 ; 12, 9 ; 13, 14 ; 20, 3.

Insetare

Mt. 5, 6 și 25 și 35 și 37 și 42 și 44 ; 27, 34 și 48 ; Mc. 15, 36 ; In. 4, 7 și 10 și 13-14 ; 7, 37-39 ; 19, 28 ; Ap. 21, 6 ; 22, 17.

Inștiințare

vestire : Mt. 1, 20 ; 2, 12 ; Lc. 1, 19 și 28 și 35 ; 2, 10 și 17 și 26 ; Fap. 8, 26 ; 9, 10-11 ; 10, 3-4 și 22 ; 11, 12 ; 12, 17 ; 13, 5 și 47 ; 14, 15 și 21 și 27 ; 17, 30 ; 19, 17 ; 20, 17 și 23 și 38 ; 21, 11 ; 22, 18 ; 23, 11 și 15-18 și 30 și 33 ; 25, 26 ; 27, 23-24 și 31 ; 28, 15 și 21 ; Evr. 11, 5 și 7 ; cf. Rom. 16, 25 ; Ef. 1, 9 ; 3, 5 și 9 ; Col. 1, 26 ; II P. 1, 14 ; 2, 5.

Intemnițarea — vezi : temnița.

Mt. 27, 15-16 ; Mc. 15, 6 ; Lc. 23, 17-19 ; In. 19, 12 ; Fap. 16, 25 și 27 ; 23, 28 ; 25, 14 și 27 ; 28, 17 ; Ef. 3, 1 ; 4, 1 ; II Tim. 1, 8 ; Filim. 1, 9 ; Evr. 10, 34 ; 13, 3.

Intiietate

în împărăția lui Dumnezeu : Mt. 18, 1-9 ; Mc. 9, 33-37 ; Lc. 9, 46-50 ; Filip. 2, 7 ;

cei asemenea copiilor : Mt. 19, 14 ; Mc. 10, 14 ; Lc. 18, 15-17 ;

fii lui Zevedei : Mt. 20-28 ; Mc. 10, 35-45 ; Lc. 22, 24-30.

Intimpinarea Domnului

Lc. 2, 25-34 și 36-38.

Intoarcerea

la Dumnezeu : Mt. 3, 3 ; 10, 6-7 ; 24, 18 ; 28, 20 ; Lc. 2, 20 ; 3, 4 ; 17, 31 ; In. 10, 7 și 9 ; 14, 6 ; Fap. 14, 6-7 și 10 ; Rom. 8, 33-34 ; 15, 3 ;

convertirea, prin Hristos : Mt. 13, 15 ; 18, 3 ; 19, 14 ; Mc. 4, 11-12 ; 10, 15 ; Lc. 1, 16-17 ; 3, 10 ; 17, 15-16 ; 18, 16-17 ; 22, 32 ; 23, 56 ; In. 1, 23 ; 12, 40 ; 14, 18 ; Fap. 3, 19 și 26 ; 9, 35 ; 11, 21 ; 13, 46 ; 15, 3 ; 26, 18 ; 28, 26-27 ; Rom. 8, 33-34 ; 11, 8 ; 15, 3 ; II Cor. 3, 16 ; Ef. 1, 7 ; 2, 13 și 18 ; 3, 12 ; I Tes. 1, 9 ; II Tim. 4, 4 ; Tit 1, 14 ; Evr. 4, 14-16 ; 7, 19 ; 9, 24 ; 10, 19-22 ; Iac. 5, 19 ; I P. 2, 25 ; 3, 18 ;

din Egipt : Mt. 2, 19-23 ; Lc. 2, 39-40 ;

celor 70 de ucenici : Lc. 10, 1 și 17.

Intrarea

în împărăția Mintuitorului Iisus Hristos : II P. 1, 11 ; cf. In. 10, 9 ; 14, 6 ; Rom. 5, 2 ; Ef. 2, 18 ; Evr. 10, 19 ;

în Ierusalim : Mt. 21, 1-9 ; Mc. 11, 1-11 ; Lc. 19, 29-40 ; In. 12, 12-19 ; Zah. 14, 15.

Intristarea

durerea sufletească : Mt. 2, 18 ; Lc. 2, 48 ; 19, 23-24 ; In. 21, 7 ; Fap. 20, 38 ; Rom. 9, 2 ; II Cor. 7, 7 ; I Tim. 6, 10 ;

transformată în bucurie : Mt. 26, 38 ; Mc. 14, 34 ; Lc. 24, 41-52 ; In. 12, 27 ; cf. Mt. 5, 10 ; Lc. 6, 22 ; 22, 41 ; In. 14, 1 ; 16, 2 și 6 și 20-22 ; II Cor. 7, 9-10 ; Evr. 5, 7-9 ; Iac. 5, 13 ; I P. 2, 19 ; 4, 15 ;

roadele ei : Mt. 5, 4 ; Mc. 16, 14 ; Lc. 24, 41 ; In. 16, 6 și 16 și 20-22 și 24 ; 20, 20 ; 21, 5 și 7 și 11-12 ; II Cor. 7, 10 ; Evr. 12, 11 ; Iac. 3, 18 ; I P. 1, 8 și 15-16 ; 2, 19.

Intruparea

Cuvîntului a fost prezisă : Fap. 3, 22-26 ; 7, 37 ; cf. Mt. 3, 17 ; 17, 5 ; Lc. 9, 35 ; Fap. 2, 39 ; 13, 46 ; Rom. 3, 2 ; 9, 4 ; 15, 8 ; Gal. 3, 8 ; cf. Mt. 10, 6 ;

hotărâtă de Dumnezeu din veșnicie : In. 6, 38 ; 7, 28-29 ; 8, 42 ; 17, 8 și 18 ; Gal. 4, 4 ; cf. Mt. 26, 39 ; Mc. 14, 36 ; Lc. 1, 31 ; 22, 42 ; In. 3, 18 ; 4, 34 ; 5, 30 ; 8, 28-29 ; 16, 27 ; 17, 25 ; Ef. 1, 10 ; I Tim. 2, 6 ;

acceptată benevol de Hristos : Filip. 2, 7 ; Evr. 10, 7-8 ; cf. Mt. 20, 28 ; Mc. 9, 12 ; In. 5, 46 ; 13, 4 ; 14, 31 ;

era indispensabilă : Rom. 8, 3 ; Col. 1, 22 ; I Tim. 2, 5 ; Evr. 2, 14 și 17 ; 10, 5 ; cf. Lc. 1, 75 ; In. 1, 14 ; 16, 15 ; Rom. 5, 10 ; I Cor. 1, 2 ; 15, 54 ; II Cor. 5, 21 ; Gal. 3, 13 ; Ef. 1, 4 ; Filip. 2, 7-8 ; Col. 2, 15 ; II Tim. 1, 10 ; Tit 2, 14 ; Evr. 2, 14 ; 5, 2 ; 7, 18 și 25 ; I In. 2, 1 ;

a avut corp omenesc : In. 1, 14 ; Rom. 8, 3 ; Col. 1, 22 ; I Tim. 3, 16 ; Evr. 2, 14 ; 5, 7 ; 10, 5 ; I In. 4, 2 și 14 ; 5, 7 ; cf. Mt. 1, 16 ; 17, 2 ; Lc. 1, 35 și 75 ; In. 1, 14 ; 16, 15 ; Rom. 5, 10 ; I Cor. 1, 2 ; II Cor. 3, 9 ; 5, 21 ; Gal. 3, 13 ; Ef. 1, 4 ; Col. 2, 3 și 9 și 15 ; I Tim. 3, 16 ; II Tim. 1, 10 ; Tit 2, 14 ; Evr. 2, 11 și 14 ; 7, 18 ; II P. 1, 17 ; I In. 1, 1 ;

a avut suflet omenesc : Mt. 27, 50 ; Mc. 15, 37 ; Lc. 23, 46 ; In. 19, 30 ; dovezi : zămislirea : Mt. 1, 18 ; Lc. 1, 31 ;

— nașterea : Mt. 1, 16 și 25 ; 2, 2 ; Lc. 2, 7 și 11 ; Gal. 4, 4 ;

— are rudenii : Mt. 12, 47 ; 13, 55-56 ; Mc. 3, 31-32 ; 6, 3 ; In. 2, 12 ; 6, 42 ; Gal. 1, 19 ;

— tăierea împrejur : Lc. 2, 21 ;

— creșterea în înțelepciune : Lc. 2, 40 și 52 ;

— e ispitit : Mt. 4, 1-10 ; Mc. 1, 13 ; Lc. 4, 2-13 ; Evr. 2, 18 ; 4, 15 ;

— are simțiri și sentimente omenești : Mt. 8, 10 ; Mc. 6, 6 ;

— flămânzește : Mt. 4, 2 ; 21, 18 ; Mc. 11, 12 ; Lc. 4, 2 ;

— însetează : In. 4, 7 ; 19, 28 ;

— simte osteneală : In. 4, 6 ; 19, 28 ;

— doarme : Mt. 8, 24 ; Mc. 4, 38 ; Lc. 8, 23 ;

— se întristează : Mt. 26, 38 ; Mc. 14, 34 ; Lc. 22, 44 ; In. 11, 33 ; 12, 27 ;

— plînge : Lc. 19, 41 ; In. 11, 35 ; Evr. 5, 7 ;

— e palmuit : Mt. 26, 67 ; Mc. 14, 65 ; Lc. 22, 64 ; In. 19, 3 ;

— e bătut, maltrat : Mt. 27, 26 ; Mc. 15, 15 ; Lc. 23, 22 ; In. 19, 1 ;

— e răstignit : Mt. 27, 35 ; Mc. 15, 24 ; Lc. 23, 33 ; In. 19, 18 ; Fap. 5, 30 ;

— moare : Mt. 27, 50 ; Mc. 15, 44 ; Lc. 23, 46 ; In. 19, 33 ; Fap. 10, 39 ;

— coasta împunsă : In. 19, 34 ;

— înmormintarea : Mt. 27, 58-60 ; Mc. 15, 44-46 ; Lc. 23, 52-53 ; In. 19, 38-40 ;

— învierea : Fap. 2, 30-32 ; 3, 15 ; 5, 30 ; II Tim. 2, 8 ;

— dovezi pipăibile după înviere : Lc. 24, 39 ; In. 20, 27 ; I In. 1, 1-2 ;

— a fost asemenea nouă afară de păcat : In. 8, 46 ; Fap. 3, 22 ; II Cor. 5, 21 ; Filip. 2, 7-8 ; Evr. 2, 14 și 17 ; 4, 10 și 15 ; 7, 26 ; I P. 2, 22 ; I In. 3, 5 ;

— trupul Lui n-a fost supus stricăciunii : Fap. 2, 31 ; 13, 35-37 ;

— născut din sămînța femeii : Lc. 1, 31 ; Gal. 4, 4 ;

- din sămînța lui Avraam : Fap. 3, 35 ; Gal. 3, 16 ; Evr. 2, 1-16 ;
- din sămînța lui David. Mt. 1, 1 ; 22, 42 ; Mc. 10, 47 ; Fap. 2, 30 ; 13, 23 ; Rom. 1, 3 ;
- genealogia Lui ca om : Mt. 1, 1-17 ; Lc. 3, 23-38 ;
- confirmată și atestată de El : Mt. 8, 20 ; 11, 19 ; 16, 13 ; Lc. 7, 34 ; 9, 22 ;
- recunoscută de Iudei : Mt. 13, 54-56 ; Mc. 6, 3 ; In. 6, 42 ; 7, 27 ; 19, 5 ;
- credincioșii o mărturisesc : I In. 4, 2 ;
- Antihrist neagă : I In. 4, 3 ; II In. 7.

Intinericul

- păcatului : Mt. 4, 16 ; 6, 23 ; Lc. 1, 79 ; 11, 35-36 ; 22, 53 ; 24, 39 ; In. 1, 5 ; 3, 19 ; 5, 40 ; 8, 12 ; 12, 35 și 46 ; Rom. 1, 21 ; 13, 12 ; Ef. 5, 11 ; 6, 12 ; Col. 1, 12-13 ; I Tes. 5, 4-5 ; Evr. 12, 18 ; II P. 2, 4 și 13 și 17 ; I In. 1, 5-6 și 9 ; 2, 8-9 și 11 ; cf. I P. 2, 9 ;
- loc de osindă : Mt. 8, 12 ; 13, 42 și 50 ; 21, 43 ; 22, 12-13 ; 24, 50 ; 25, 30 ; Lc. 13, 28 ; II P. 2, 17 ; Iud. 13.

Înțelepciunea

- Întel. 1, 4 ; 1, 6 ; 7, 1-30 ; cap. 8, 11 ; Sir. 1, 1-26 ; 4, 12-20 ; 5, 18-39 ; 11, 1 ; 23, 2 ; 24, 1-36 ; Mt. 11, 19 și 25 ; 12, 42 ; 13, 54 ; 23, 34 ; Mc. 6, 2 ; Lc. 2, 40 și 52 ; 7, 35 ; 10, 21 ; 11, 31 și 49 ; 21, 15 ; Fap. 6, 3 și 10 ; 7, 10 și 22 ; Rom. 1, 14 și 22 ; 11, 33 ; 16, 19 și 27 ; I Cor. 1, 17 și 19-20 și 25-27 ; 2, 1 și 4-7 și 13 ; 3, 10 ; 18, 22 ; 6, 5 ; 12, 8 ; II Cor. 1, 12 ; Ef. 1, 8 și 17 ; 3, 10 ; 5, 15 ; Col. 1, 9 și 28 ; 2, 3 și 23 ; 3, 16 ; 4, 5 ; Iac. 1, 5 ; 3, 13 și 15 și 17 ; II P. 3, 15 ; Ap. 5, 12 ; 7, 12 ; 13, 18 ; 17, 9 ;
- omenească : Mt. 11, 25 ; Lc. 10, 21 ; 18, 17 ; In. 9, 3 ; I Cor. 1, 19 și 21 și 27 ; 2, 5 și 8 și 13 ; 3, 19 ; II Cor. 1, 12 ; 11, 3 ; Iac. 3, 15 ;
- lui Dumnezeu : III Rg. 3, 28 ; Ezdr. 7, 25 ; Dan. 5, 11 ; I Cor. 1, 17-31 ; 2, 6-16 ; II Cor. 1, 12 ;
- e un atribut divin : Rom. 16, 27 ; I Tim. 1, 17 ; II Tim. 4, 18 ; Iud. 25 ; vine prin Iisus Hristos : Mt. 10, 19-20 ; Mc. 13, 11 ; Lc. 21, 15 ; In. 16, 13 ; Fap. 5, 39 ; 6, 10 ; 7, 10 ; Ef. 1, 17 ; Iac. 1, 5 ; 3, 13 și 17 ;
- e felurită și nemărginită : In. 3, 20 ; Fap. 15, 18 ; Rom. 11, 33 ; I Cor. 2, 11 ; cf. Mt. 11, 27 ; In. 1, 18 ; 3, 34 ; Ef. 3, 10 ; Evr. 4, 13 ; I P. 1, 12.

Dovezi :

- creațiunea : Fap. 17, 24 ; cf. 7, 8 ; Col. 1, 16 ; vezi și : In. 3, 10 ; Ef. 1, 10 ; Evr. 1, 2 ; Iov 38, 4-38 ; Ier. 51, 15.
- Proveniența divină : Mt. 6, 26 ; 10, 31 ; Lc. 12, 24-30 ; Ps. 93/94, 9 ; 103/104, 24 ;
- preștiința și atostiința : Mt. 6, 4 ; Mc. 13, 32 ; cf. Mt. 24, 36 ; Fap. 15, 18 ; Rom. 11, 34 ; I Cor. 2, 16 ; Evr. 4, 13 ; cf. Lc. 11, 49 ; Is. 42, 9.

— Răscumpărarea : Rom. 3, 24-25 ; Ef. 2, 8 ; Evr. 4, 16 ; I P. 1, 18-20 ; I In. 2, 2 ; Ap. 13, 8.

Invățători

Mt. 8, 19 ; 9, 11 ; 10, 24-25 ; 12, 38 ; 17, 24 ; 19, 16 ; 22, 16 și 24 și 36 ; 23, 8 ; 26, 18 ; Mc. 4, 38 ; 5, 35 ; 9, 17 și 38 ; 10, 17 și 20 și 35 ; 12, 14 și 19 și 32 ; 13, 1 ; 14, 14 ; Lc. 2, 43 ; 3, 12 ; 6, 40 ; 7, 40 ; 8, 49 ; 9, 38 ; 10, 25 ; 11, 45 ; 12, 13 ; 18, 18 ; 19, 39 ; 20, 21 și 28 și 39 ; 21, 7 ; 22, 11 ; In. 1, 38 ; 3, 2 și 10 ; 8, 4 ; 11, 28 ; 13, 13-14 ; 20, 16 ; Fap. 13, 1 ; Rom. 2, 20 ; I Cor. 12, 28-29 ; Ef. 4, 11 ; I Tim. 2, 7 ; II Tim. 1, 11 ; 4, 3 ; Evr. 5, 12 ; Iac. 3, 1 ; metoda de lucru : Mt. 4, 23 ; 5, 2 și 19 ; 7, 29 ; 9, 35 ; 11, 1 ; 13, 54 ; 15, 9 ; 21, 23 ; 22, 16 ; 26, 55 ; 28, 15 și 20 ; Mc. 1, 21-22 ; 2, 13 ; 4, 1-2 ; 6, 2 și 7 și 30 și 34 ; 7, 7 ; 8, 31 ; 9, 31 ; 10, 1 ; 11, 17 ; 12, 14 și 35 ; 14, 49 ; Lc. 4, 15 și 31 ; 5, 3 și 17 ; 6, 6 ; 11, 1 ; 12, 12 ; 13, 10 și 22 și 26 ; 19, 47 ; 20, 1 și 21 ; 21, 37 ; 23, 5 ; In. 6, 59 ; 7, 14 și 28 și 35 ; 8, 20 și 28 ; 9, 34 ; 14, 26 ; 18, 20 ; Fap. 1, 1 ; 4, 2 și 18 ; 5, 21 și 25 și 28 și 42 ; 11, 26 ; 15, 1 și 35 ; 18, 11 și 25 ; 20, 20 ; 21, 21 și 28 ; 28, 31 ; Rom. 2, 21 ; 12, 7 ; I Cor. 4, 17 ; 11, 14 ; Gal. 1, 12 ; Ef. 4, 21 ; Col. 1, 28 ; 2, 7 ; 3, 16 ; II Tes. 2, 15 ; I Tim. 4, 11 ; 6, 2 ; II Tim. 2, 2 ; Tim. 1, 11 ; Evr. 5, 12 ; 8, 11 ; I In. 2, 27 ; Ap. 2, 14 și 20 ;

sînt rînduiți de Dumnezeu : Fap. 13, 1 ; 21, 8 ; Rom. 12, 6 ; I Cor. 12, 8-10 și 28 ; Ef. 2, 20 ; 3, 5 ; 4, 11 ; I Tim. 5, 17 ; Evr. 13, 17 și 24 ;

caracteristici, îndemnuri : Mt. 10, 24-25 ; 12, 33 și 38 ; 23, 8 ; Lc. 6, 40 ; In. 3, 10 ; 13, 13-14 ; Rom. 12, 7 ; Ef. 4, 11 ; I Tim. 2, 7 ; 3, 2 ; II Tim. 4, 3 ; Tit 2, 7 ; Evr. 5, 12 ; Iac. 3, 1.

Legii V.T. : Mt. 12, 10 ; 22, 25 ; Lc. 10, 25 ; 11, 45 ; 14, 3 ;

mincinoși : Mt. 7, 15 ; 24, 5 și 11 ; Mc. 13, 6 și 22-23 ; Lc. 21, 8 ; Fap. 15, 24 ; 20, 30 ; Rom. 16, 17 ; I Cor. 5, 11 ; 11, 19 ; Gal. 1, 6-7 ; Ef. 4, 14 ; Filip. 3, 18-19 ; I Tim. 4, 1-2 ; II Tim. 3, 1-5 ; Tit 1, 10-11 ; Evr. 10, 29 ; II P. 2, 1-3 ; I In. 4, 1 ; II In. 10 ; Ap. 20, 3.

Invățătura

Mt. 15, 9 ; Mc. 7, 7 ; Rom. 12, 7 ; 15, 4 ; Ef. 4, 14 ; Col. 2, 22 ; I Tim. 1, 10 ; 4, 1 și 6 și 13 și 16 ; 5, 17 ; 6, 1 și 3 ; II Tim. 3, 10 și 16 ; 4, 31 ; Tit 1, 9 și 14 ; 2, 1 și 7 și 10 ; vezi și : Mt. 7, 28 ; 16, 22 ; 22, 23 ; Mc. 1, 22 și 27 ; 4, 2 ; 11, 18 ; 12, 38 ; Lc. 4, 32 ; In. 7, 16-17 ; 18, 19 ; 20, 31 ; Fap. 2, 42 ; 5, 28 ; 13, 12 ; 17, 19 ; Rom. 4, 23-24 ; 6, 17 ; 16, 17 ; I Cor. 10, 11 ; 14, 6 și 26 ; II Tim. 4, 2 ; Tit 1, 9 ; Evr. 6, 2 ; 13, 9 ; II In. 9, 10 ; Ap. 2, 14-15 și 24 ;

Domnului : Mt. 13, 54 ; Mc. 1, 27 ; 6, 2 ; Lc. 4, 22 ; In. 3, 11 ; 7, 15-16 ; 8, 28 ; 12, 49 ; 14, 10 și 24 ; Fap. 2, 7 ; 21, 9 ; vezi și Mt. 7, 28-29 ; 22, 33 ; 26, 56 ; Mc. 1, 22 și 27 ; 11, 18 ; Lc. 1, 69-75 ; 4, 32 ; 24, 27 și 44 ; Lc. 1, 45 ; 3, 34 ; 5, 39 și 46 ; 7, 16-17 și 38 ; 14, 21 și 24 ; 17, 8 ; Fap. 1, 16 ; 3, 18 ; 8, 32 și 35 ; 10, 43 ; 13, 12 și 32-33 ; 18, 28 ; 26, 22-23 ; 28, 23 ; Rom. 1, 1-3 ; 16, 25-26 ; I Cor. 15, 3 ; Evr. 1, 1-3 ; I In. 1, 1-2 ; 5, 7 ; Ap. 19, 13 ;

cuprinsă în Sf. Evanghelie : Mt. 4, 16 ; Mc. 6, 2 ; Lc. 2, 10-11 și 47 ; 4, 17-19 și 32 ; Fap. 3, 25-26 ; 13, 26 ; 14, 3 ; 20, 23 ; Rom. 1, 1-2 și 16 ;

10, 15 ; I Cor. 1, 18 ; 15, 1-3 și 29 ; II Cor. 4, 4 ; 5, 19 ; 6, 7 ; Gal. 2, 5 ; 3, 1 și 8 ; 5, 7 ; Ef. 1, 13 ; 6, 15 ; Col. 1, 5 și 23 ; I Tes. 1, 5 ; I Tim. 1, 11 și 15 ; 2, 4 ; II Tim. 1, 10 ;

încredintată Apostolilor spre propovăduire : Mt. 10, 27 ; 28, 18-19 ; Lc. 10, 22 ; 12, 3 ; In. 3, 31 și 35 ; 17, 2 și 8 și 14 și 18 și 25-26 ; Fap. 2, 22 ; 3, 12-13 ; 4, 18 ; 5, 28 ; 17, 19-20 ; Rom. 1, 1 și 15 ; 15, 19 ; I Cor. 11, 23 ; Ef. 1, 9 și 17 și 22 ; Filip. 2, 1-2 ; II Tes. 2, 15 ; I Tim. 1, 11 ; II Tim. 3, 10 ; II P. 3, 1-2 ; I In. 1, 3 ; vezi și : Fap. 22, 14 ; 26, 16 ; I Cor. 15, 1 ; Gal. 1, 11-12 ; I Tes. 2, 4 ; I In. 1, 5 ;

rătăcită, mincinoasă : Ef. 4, 14-15 ; I Tim. 6, 20-21 ; II Tim. 2, 15-18 ; Tit 3, 9 ; Evr. 13, 9 ; Ap. 2, 6 și 15 ;

datoria credincioșilor : Mt. 7, 15 ; 16, 12 ; 24, 4-5 ; Mc. 8, 35 ; 10, 29 ; 12, 38 ; 13, 5-6 ; Lc. 21, 8 ; Fap. 20, 24 ; Rom. 1, 16 ; I Cor. 9, 12 ; II Cor. 9, 13 ; 11, 4 ; Gal. 1, 6-7 ; Ef. 4, 14 ; 5, 6 ; Filip. 1, 5 și 17 și 27 ; 3, 2 ; Col. 2, 8 și 18 ; II Tes. 2, 3 ; Tit 2, 10 ; Evr. 13, 9 ; II P. 3, 17 ; I In. 4, 1.

Învierea

Mt. 12, 40 ; 17, 9 ; 22, 23 și 28 și 30-31 ; 27, 52 ; 28, 1-7 ; Mc. 12, 18 și 23 și 25-26 ; 16, 1-8 ; Lc. 2, 34 ; 14, 14 ; 20, 27 și 33 și 35-36 ; 24, 1-8 ; In. 2, 19 ; 5, 25 și 29 ; 6, 39-40 ; 11, 24 și 43-44 ; 16, 16 ; 20, 1-10 ; Fap. 1, 22 ; 2, 24 și 31-32 ; 3, 15 și 26 ; 4, 2 și 33 ; 10, 40 ; 13, 30 și 33-37 ; 17, 3 și 18 și 31-32 ; 23, 6 și 8 ; 24, 15 și 21 ; 26, 8 și 23 ; Rom. 1, 4 ; 4, 24-25 ; 6, 4-5 și 9 ; 8, 11 și 18 și 34 ; I Cor. 6, 14 ; 15, 1 și 12-13 și 20-21 și 42 și 52-55 ; II Cor. 5, 17 ; Gal. 1, 1 ; Ef. 1, 20 și 23 ; Filip. 3, 10-11 și 21 ; Col. 1, 18 ; 2, 12 ; I Tes. 1, 10 ; 4, 13 și 16 ; II Tim. 2, 8 și 11 și 18 ; Evr. 6, 2 ; 11, 35 ; I P. 1, 3 ; 3, 21 ; Ap. 1, 5 ; 20, 5-6 și 12 ;

puterea morții anulată prin Hristos : Mt. 9, 25 ; 10, 8 ; 11, 5 ; 14, 2 ; 16, 21 ; 17, 9 și 23 ; 20, 19 ; 26, 32 ; 27, 52 și 63-64 ; 28, 6 ; Mc. 5, 41 ; 6, 14 ; 14, 28 ; 16, 6 și 14 ; Lc. 7, 14 și 22 ; 8, 54 ; 9, 7 și 22 ; 20, 37 ; 24, 34 ; In. 2, 22 ; 5, 21 ; 12, 1 și 9 și 17 ; 21, 14 ; Fap. 4, 10 ; 5, 30 ; 10, 40 ; 13, 30 și 37 ; Rom. 7, 4 ; 10, 9 ; I Cor. 6, 14 ; 15, 4 și 12 și 14-17 și 20 și 29 și 32 și 35 și 42-44 ; II Cor. 1, 9 ; 4, 14 ; 5, 15 ; Evr. 11, 19 ; I P. 1, 21 ;

prezisă de Hristos : Mt. 16, 21 ; 17, 23 ; 20, 19 ; 26, 32 ; Mc. 8, 31 ; 9, 9 și 31 ; 10, 34 ; 14, 28 ; 18, 33 ; In. 2, 19-23 ;

dovada dumnezeirii Sale : Fap. 13, 32-35 ; cf. In. 10, 33 și 38 ; Rom. 1, 4 ; Evr. 1, 5 ; I P. 3, 18 ;

înfăptuită duminică : Mt. 28, 1 ; Mc. 16, 9 ; Lc. 24, 1 ; In. 20, 1 și 19 ; a treia zi după moarte : Mt. 16, 21 ; 17, 23 ; Mc. 8, 31 ; Lc. 9, 22 ; 24, 7 și 46 ; Fap. 10, 40 ; I Cor. 15, 4 ; II Tim. 2, 8 ;

dovezi stringente : Mt. 27, 63-66 ; Lc. 24, 35 și 38-43 ; In. 20, 20 și 25 și 27 ; 21, 10-13 ; Fap. 1, 3 ; 10, 41 ;

atestată de îngeri : Mt. 28, 5-10 ; Mc. 16, 5-7 ; Lc. 24, 4-7 și 23 ;

atestată de Apostoli : Fap. 1, 22 ; 2, 32 ; 3, 15 ; 4, 10 și 33 ; 5, 30-32 ; 10, 29-41 ; 13, 31 ; I Cor. 15, 15 ;

atestată de potrivnici : Mt. 28, 11-15 ;

propăvăduită de Apostoli : Fap. 4, 33 ; 5, 30 ; 13, 30 ; 17, 3 ; 25, 19 ; 26, 23 ; II Tim. 2, 8 ; I Cor. 15, 12 ;

Hristos este pururea viu : Rom. 6, 9-10 ; 8, 33-34 ; Evr. 7, 25 ; 10, 12 ; I P. 3, 22 ; Ap. 1, 18 ;

preamărit după Înviere : Fap. 3, 13 ; 4, 10-11 ; Rom. 8, 33-34 ; Ef. 1, 20 ; I P. 1, 21 ; Ap. 1, 18 ;

pirga învierii noastre : Fap. 26, 23 ; Rom. 4, 25 ; I Cor. 15, 12-26 ; Col. 1, 18 ;

simbolul renașterii : In. 5, 21 și 25 ; Rom. 6, 4 ; Col. 2, 12 ; 3, 1 ; I P. 3, 21.

Învierea de obște

Mt. 22, 23 și 28 și 30-32 ; 27, 52 ; Lc. 14, 14 ; 20, 27 și 33 și 35-38 ; In. 5, 29 ; 6, 39-40 ; 11, 24 și 43-49 ; Fap. 4, 2 ; 17-18 și 31-32 ; 23, 6 și 8 ; 24, 15 ; 26, 23 ; Rom. 6, 5-9 și 22-23 ; 8, 11 și 18-23 și 29-32 și 34 ; I Cor. 15, 12-20 și 21-26 și 29 ; Filip. 3, 11 ; I Tes. 4, 13-18 ; II Tim. 2, 11 ; Evr. 6, 2 ; Ap. 1, 15 ; 20, 12 ;

trupurilor : Lc. 24, 39-40 ; cf. 20, 27-38 ; Rom. 6, 4-5 ; 8, 11 ; I Cor. 15, 1-58 ; Ef. 2, 5 ; II Tim. 2, 18 ; Evr. 11, 19 și 35 ; Ap. 21, 1 ;

garantată prin învierile efectuate : Mt. 9, 18-26 ; Mc. 5, 22-43 ; Lc. 7, 11-17 ; 8, 41-56 ; In. 11, 1-46 ; 12, 9 ; Evr. 11, 35 ;

Hristos, pirga învierii noastre : Fap. 26, 23 ; I Cor. 15, 20 și 23 ; Col. 1, 18 ; I Tes. 4, 15-16 ; Ap. 1, 5 ;

sufletul e nemuritor : In. 11, 25 ; Rom. 6, 9-10 ; 8, 33-34 ; I Cor. 15, 54 ; Evr. 2, 14 ; 7, 25 ; 9, 28 ; 10, 12 ; I P. 3, 22 ; Ap. 1, 18 ;

va fi generală : In. 5, 28 ; Fap. 24, 15 ; Ap. 20, 13 ; cf. In. 11, 22-25 ; dreptii pentru fericirea veșnică : Lc. 14, 14 ; In. 5, 29 ; I Cor. 15, 23 ; Col. 3, 4 ; I Tes. 4, 16 ; Ap. 11, 18 ; 20, 4-6 ;

cu trupuri preamărite : Mt. 22, 30 ; Mc. 12, 25 ; Lc. 20, 36 ; Rom. 6, 5-6 ; I Cor. 15, 42-46 și 52-53 ; Filip. 3, 21 ; Col. 3, 11 ; I In. 3, 2-3 ;

păcătoșii pentru osînda veșnică : Mt. 25, 32-33 și 41-46 ; cf. 13, 41 și 49 ; In. 5, 29 ; Rom. 14, 10 ; II Cor. 5, 10 ; Ap. 20, 12 ;

argumente : Mt. 28, 1-20 ; Mc. 16, 1-20 ; Lc. 24, 1-53 ; In. 20, 1 ; 21, 4 ; Fap. 2, 22-34 ; 3, 12-15 ; 10, 37-43 ; 13, 26-37 ; 26, 22-23 ; Rom. 1, 3-4 ; 4, 24-25 ; 10, 6-9 ; I Cor. 15, 1-5 și 8 ; II Cor. 13, 4 ; Gal. 3, 27 ; 4, 19 ; Col. 1, 18 ; Evr. 1, 3-5 ; I P. 1, 18-21 ;

exemple : Mt. 9, 23-25 ; 27, 52-53 ; Mc. 5, 35-43 ; Lc. 7, 12-15 ; 8, 49-56 ; In. 11, 11-44 ; 12, 9 ; Fap. 9, 36-41 ; 20, 9-12.

Învirtoșarea

inimii în păcat : Mt. 11, 20 ; 12, 32 ; 23, 37 ; Lc. 10, 13 ; Rom. 2, 5 ; Iac. 5, 3 ; Ap. 9, 20-21.

LOCURI și CITATE des utilizate

- Îmbrăcarea în Hristos : Gal. 3, 27.
Îmbrăcarea cu locuița din cer : II Cor. 5, 2.
Îmbrăcarea în omul cel nou : Ef. 4, 24.
Împărăția dezbinată : Mt. 12, 25.
Împărăția Mea nu este din lumea aceasta : In. 18, 36.
Împotrivirea pînă la sînge contra păcatului : Evr. 12, 4 ; Iac. 4, 7.
Împotrivirile priceperii mincinoase : I Tim. 6, 20.
Înainte de a trece cerul și pămîntul, o iotă sau o cirtă din Lege nu va trece : Mt. 5, 18.
Înapoia Mea satano : Mt. 16, 23.
Înălțarea celor smeriți : Lc. 1, 52.
Încălțarea picioarelor cu rîvna Evangheliei păcii : Ef. 6, 15.
Începutul durerilor : Mt. 24, 8.
Începutul și sfîrșitul : Ap. 1, 8 ; 21, 6 ; 22, 13.
Începutul zidirii lui Dumnezeu : Ap. 3, 14.
Încingînd mijloacele cugetului vostru : I P. 1, 13.
Îndrăzniți, Eu am biruit lumea : In. 16, 33 ; cf. 14, 1.
Îndrăzniți, Eu sînt, nu vă temeți : Mt. 14, 27.
Îndeplinește-ți cu toată inima slujba ta : II Tim. 4, 5.

J

Jale

tinguire, întristare : Mt. 5, 4 ; 9, 23 ; 11, 17 ; Mc. 2, 19-20 ; 5, 38-39 ; 16, 10 ; Lc. 5, 35 ; 6, 25 ; 7, 32 ; 8, 49 și 52 ; 23, 27 ; In. 11, 11 și 19 și 31 și 33 și 35 și 38 ; 16, 6 și 20-22 ; Fap. 8, 2 ; 20, 37-38 ; 21, 13 ; Iac. 4, 9 ; 5, 1 ; Ap. 18, 8-9 și 11 și 15-16 și 19 ; 21, 4 ; vezi și : Mt. 2, 18 ; 9, 15.

Jertfe

Mt. 9, 13 ; 12, 7 ; Mc. 9, 49 ; 12, 33 ; 14, 12 ; Lc. 2, 24 ; 13, 1 ; 22, 7 ; Fap. 7, 41-42 ; 14, 13 și 18 ; Rom. 12, 1 ; 15, 16 ; I Cor. 5, 7 ; 10, 18 și 20 și 28 ; Ef. 5, 2 ; Filip. 2, 17 ; 4, 18 ; Evr. 5, 1 și 3 ; 7, 27 ; 8, 3 ; 9, 9 și 14 și 19 și 21-22 și 23 și 25-26 și 28 ; 10, 1 și 4-6 și 8 și 10-12 și 14 și 18 și 26 ; 11, 4 și 17 ; 13, 15-16 ; I P. 2, 5 ;
 lui Abel : Fac. 4, 4 ;
 lui Avraam : Fac. 22, 2-13 ;
 lui Ieftaie : Jud. 11, 30-31 ; 11, 39 ;
 de animale în V. T. : Mt. 9, 13 ; 12, 7 ; cf. Mc. 2, 17 ; Lc. 5, 32 ; Rom. 3, 25 ; Col. 2, 17 ; I Tim. 1, 15 ; Evr. 8, 4-5 ; 9, 9-10 și 12-13 ; 10, 1-8 ; I In. 2, 2 ; 4, 10 ;
 de băutură : Fac. 35, 14 ; Ieș. 25, 29 ; 29, 40-41 ; 30, 9 ; Num. 4, 7 ; 6, 15-17 ; 15, 5-7 ; 28, 7-10 ; Deut. 32, 38 ; IV Rg. 16, 13-15 ; Is. 57, 6 ;
 de mâncare : Fac. 4, 3-4 ; Ieș. 18, 12 ; 29, 41 ; 30, 9 ; Lev. 2, 1-16 ; Ieș. 4, 12 ; Dan. 2, 46 ; Am. 5, 25 ;
 de ispășire : Ieș. 30, 10 ; Lev. 4, 3 și 8 și 14 și 20 și 21 și 24-25 și 29 și 32-33 ; Num. 5, 8 ; 6, 11 ; 7, 16 și 22 și 28 și 34 și 40 și 46 și 52 și 58 ; Ezdr. 6, 17 ; Neem. 10, 33 ; Ieș. 40, 39 ; 42, 13 ; 43, 19 ;
 de mulțumire : Ieș. 24, 5 ; 29, 28 ; 32, 6 ; Lev. 3, 1-6 ; 4, 10 ; 6, 12 ; 7, 11-37 ; Num. 6, 14-18 ; 7, 17-88 ;
 pentru păcat : Ieș. 29, 14 ; Num. 15, 27 ; Is. 53, 10 ; Os. 4, 8 ;
 de Paște : Ieș. 12, 27 ; 34, 25 ; II Par. 30, 17 ;
 de seară : III Rg. 8, 29-36 ; Ezdr. 9, 4-5 ; Dan. 29, 1 ;
 necurmată : Dan. 8, 11-13 ; 11, 31 ; 12, 11 ;
 singeroasă : Iez. 16, 38 ;
 de tămiie : Is. 43, 23 ;
 pentru vină : Lev. 5, 6-19 ; 6, 5-6 ; 14, 12-28 ; Num. 6, 12 ;

în N. T. Iisus Hristos : Evr. 10, 9-10 ; cf. In. 1, 29 ; 11, 51-52 ; Fap. 13, 38-39 ; Rom. 3, 25 ; II Cor. 5, 18 și 21 ; Col. 1, 20 ; I Tim. 1, 15 ; Evr. 8, 1 ; 9, 12 și 14-15 ; I In. 2, 2 ; 4, 10 ;

duhovnicești : Rom. 6, 13 și 16 și 19 și 23 ; 12, 1 ; I Cor. 3, 17 ; 6, 20 ; 7, 23 ; Gal. 3, 13 ; I P. 1, 19-20 ; 2, 5 ; Ap. 1, 6 ; 14, 4 ;

plăcute lui Dumnezeu : Rom. 12, 13 ; II Cor. 9, 12 ; Ef. 5, 20 ; Filip. 4, 18 ; Col. 3, 17 ; Evr. 6, 10 ; 13, 15-16 ; I P. 2, 5.

Joc

Mt. 11, 17 ; 14, 6 ; Mc. 6, 22 ; Lc. 7, 32 ; I Cor. 10, 7 ; II Tim. 2, 5.

Judecarea — vezi : conștiința.

de sine : Rom. 14, 22 ; Evr. 10, 22 ; I In. 2, 28 ; 3, 21 ;

semenilor e oprită : Mt. 7, 1-6 ; Mc. 4, 24 ; Lc. 6, 37-45 ; Rom. 2, 1-3 ; 14, 4 și 10 și 13 și 22 ; I Cor. 4, 5 ; II Cor. 10, 18 ; Iac. 4, 11 ;

înaintea necredincioșilor : I Cor. 6, 1-11 ; cf. Mt. 5, 40 ; 19, 28 ; Lc. 6, 29 ; Rom. 12, 19 ; I Cor. 6, 7 ; Col. 3, 5-6 ; I Tes. 5, 15 ; Tit 3, 3.

Judecata

Ieș. 23, 2-3 ; Num. 27, 21 ; Deut. 1, 17 ; 25, 1 ; I Rg. 25, 33 ; II Rg. 15, 2-4 ; III Rg. 3, 28 ; II Par. 20, 9 ; Iov. 19, 29 ; Pild. 1, 3 ; 2, 9 ; 10, 21 ; 24, 7 ; Is. 3, 13 ; Ier. 48, 47 ;

Mt. 5, 40 ; 7, 1-2 ; 19, 28 ; Mc. 12, 40 ; Lc. 6, 37 ; 7, 43 ; 12, 57 ; 19, 22 ; 20, 47 ; 22, 30 ; 24, 20 ; In. 3, 17-18 ; 5, 22 și 30 ; 7, 24 și 51 ; 8, 15-16 și 26 și 50 ; 12, 47-48 ; 16, 11 ; 18, 31 ; Fap. 3, 13 ; 4, 19 ; 7, 7 ; 13, 27 și 46 ; 15, 19 ; 16, 4 și 15 ; 17, 31 ; 21, 25 ; 23, 3 și 6 ; 24, 6 și 21 și 25 ; 25, 9-10 și 20 ; 2, 6-7 ; 27, 1 ; Rom. 2, 1-3 și 13 și 16 și 27 ; 3, 4 și 6-8 ; 5, 16 ; 11, 33 ; 13, 2 ; 14, 3-5 și 10 și 12-13 și 22 ; I Cor. 2, 2 ; 4, 5 ; 5, 3 și 12-13 ; 6, 1-4 și 6-7 ; 7, 37 ; 10, 15 și 29 ; 11, 13 și 29 și 31 și 34 ; II Cor. 2, 1 ; 5, 14 ; Gal. 5, 10 ; Col. 2, 16 ; II Tes. 2, 12 ; I Tim. 3, 6 ; 5, 12 ; II Tim. 4, 1 ; Evr. 6, 2 ; 10, 30 ; 13, 4 ; Iac. 2, 12 ; 3, 1 ; 4, 11-12 ; 5, 9 ; I P. 1, 17 ; 2, 23 ; 4, 5 și 17 ; II P. 2, 3-4 ; Iud. 4, 6 și 14-15 ; Ap. 6, 10 ; 11, 18 ; 16, 5 ; 17, 1 ; 18, 8 și 20 ; 19, 2 și 11 ; 20, 4 și 12-13 ;

Domnului : Mt. 12, 18 și 36 ; 13, 40-42 ; 16, 27 ; 25, 30 ; Mc. 14, 62 ; In. 19, 48 ; Rom. 2, 5 ; 14, 10 și 12 ; I Cor. 3, 13 ; 4, 5 ; II P. 2, 4 ; I In. 4, 17 ; Iud. 6, 14 ; Ap. 20, 12 ; vezi și : Mt. 25, 31-34 ; In. 11, 22-25 ; Ap. 2, 23 ; 3, 5 ; 13, 8 ; 17, 8 ; 21, 27 ; 22, 12.

Judecata particulară

trupul moare, sufletul nu : Mt. 22, 32 ; Mc. 12, 26-27 ; Lc. 16, 22-31 ; 20, 37-38 ; Ap. 6, 9-10 ;

indicii : Mt. 25, 30 ; Lc. 16, 22 și 25 ; II Cor. 5, 1 și 8 ; Filip. 1, 21-24 ; Evr. 9, 27 ;

mediată prin îngerii buni și răi : Mt. 13, 41-42 ; 24, 31 ; I Cor. 5, 5 ; Iud. 6.

Vămile văzduhului : Lc. 8, 12 ; 12, 20 ; 16, 19 și 22-23 ; I Tes. 3, 5 ; I Tim. 3, 6-7 ; Ap. 12, 7-9 și 12-13 ; cf. In. 12, 31 ; 14, 30 ; Lc. 10, 18 ; Ef. 2, 2 ; 6, 12 ; Ap. 12, 3 și 12 ; 20, 3.

Raiul : răsplata faptelor bune : Mt. 16, 28 ; Lc. 23, 43 ; In. 14, 2-3 ; 17, 24 ; II Cor. 5, 1 și 6 și 8 ; Filip. 1, 23-24 ; Evr. 12, 22-24 ; Ap. 4, 4 ; 6, 9 ; 7, 9.

Iadul : răsplata faptelor rele : Mt. 7, 23 ; 11, 23 ; 22, 13 ; Mc. 9, 44 ; Lc. 10, 15 ; 16, 23 ; I P. 3, 19 ; — vezi Iadul ;

diferențiată, provizorie și individuală : Mt. 13, 39-43 ; 16, 27 ; 25, 32 ; Rom. 14, 10 ; II Cor. 5, 10 ; Ef. 6, 8 ; cf. Mt. 7, 1-2 ;

deosebită de cea universală : Mt. 25, 31-33 ; Rom. 2, 2 și 4-11 ; II Cor. 5, 10 ; cf. Lc. 16, 22-23 și 25 și 28 și 31.

Judecata universală

prezisă de prooroci : Is. 1, 27-28 ; 2, 10-21 ; Dan. 7, 10 ; Ioel. 3, 13-17 ; atestată de Mântuitorul : Mt. 11, 21-24 ; 16, 27 ; 24, 30-31 ; 25, 31-46 ; Lc. 10, 12-14 ; In. 5, 25-29 ;

propovăduită de Apostoli : Fap. 17, 31 ; Rom. 14, 10 ; II Cor. 5, 10 ; Evr. 9, 27 ; Ap. 14, 10 ;

data, cunoscută numai de Dumnezeu : Mt. 24, 36 ; Mc. 13, 32 ; Lc. 17, 20 ; Fap. 1, 7 ;

are un caracter universal : Mt. 25, 32 ; Fap. 17, 31 ; Rom. 2, 16 ; 14, 10 și 12 ; II Cor. 5, 10 ; Evr. 9, 27 ; Iud. 15 ; cf. Mt. 12, 36 ;

cuprinde vii și morții : In. 5, 22 și 27 și 28-29 ; Fap. 10, 42 ; Rom. 14, 10 ; II Cor. 5, 10 ; II Tim. 4, 1 ; I P. 4, 5 ; Ap. 11, 18 ; 20, 12 ;

păginii — după conștiință : Lc. 12, 17-48 ; Rom. 2, 12 și 14-16 ; I Cor. 4, 5 ; II Cor. 10, 48.

Iudeii — după Lege : Rom. 2, 12 și 14 și 23 și 26-29 ; Iac. 1, 22 și 23 și 25 ;

creștinii — după Evanghelie : In. 12, 48 ; cf. Mc. 16, 15-16 ; Lc. 10, 16 ; Rom. 2, 16 ; Iac. 2, 12 ;

descrisă în pildele : Mt. 13, 24-30 și 36-43 și 47-50 ; 22, 2-14 ; 25, 1-12 și 14-30 ; Lc. 19, 12-27.

Judecăți și judecători

Mt. 5, 20-22 și 25 ; 7, 1-5 ; 10, 15 ; 11, 22 și 24 ; 12, 18 și 20 și 27 și 36 și 41-42 ; 23, 23 și 33 ; Lc. 10, 14 ; 11, 31-32 și 42 ; 12, 14 ; 18, 2 și 6 ; In. 3, 19 ; 5, 22 și 24 și 27 și 29-30 ; 7, 24 ; 8, 16 ; 12, 31 și 48 ; 16, 8 și 11 ; Fap. 8, 33 ; 10, 42 ; 13, 20 ; 18, 15 ; 24, 10 ; I Cor. 6, 2 și 4 ; II Tes. 1, 5 ; I Tim. 5, 24 ; II Tim. 4, 8 ; Evr. 4, 12 ; 9, 27 ; 10, 27 ; 12, 23 ; Iac. 2, 4 și 6 și 13 ; 4, 11-12 ; 5, 9 și 12 ; II P. 2, 4 și 9 ; 3, 7 și 11 ; I In. 4, 17 ; Iud. 6, 9 și 15 ; Ap. 14, 7 ; 16, 7 ; 18, 10 ; 19, 2 ;

lui Dumnezeu : Mt. 13, 39 și 41 ; Ef. 5, 6 ; Ap. 1, 18 ; 5, 4 ; 8, 13 ; 11, 8 ; 18, 10 ; 19, 2 și 20 ; 20, 10.

Judecătorii

dregătorii-slujiitorii lui Dumnezeu : Rom. 13, 1 și 4 și 6 ; I P. 2, 13-14 ;
 le datorăm ascultare și supunere : Rom. 13, 1 și 5 ; I Tim. 2, 1-2 ;
 Tit 3, 1 ; I P. 2, 14 ;
 procedura de judecată : Mt. 18, 16-17 ; In. 18, 17 ; II Cor. 13, 1 ;
 Evr. 10, 28 ;
 criteriul dreptatea : In. 7, 24 ; 8, 15 și 17 ; II Cor. 10, 7 ; Iac. 2, 1-4 ;
 cf. In. 12, 48-49 ;
 Hristos, supremul judecător, va judeca și pe unii și pe alții : Fap. 10, 42 ; II Tim. 4, 8 ; Iac. 5, 9.

Jugul

lui Hristos : Mt. 11, 28-30 ; Lc. 11, 46 ; In. 13, 15 și 34 ; 14, 15 și 21
 și 23 ; 15, 10-14 și 16-17 și 20-21 ; Fap. 15, 10 ; Rom. 13, 8-9 ; II Cor.
 6, 14 ; Gal. 4, 22 și 31 ; 5, 1 și 14 ; Ef. 5, 11 ; Filip. 2, 4-8 ; 4, 3 și 12 ; Col.
 2, 20-22 ; I Tim. 1, 5 ; 6, 1 ; Tit 1, 14 ; Iac. 2, 8 ; I P. 2, 21 ; I In. 2, 3 și 6 ;
 3, 6 și 21 ; 5, 2-3 ; II In. 6.

Jurământul

Mt. 5, 33-37 ; 14, 7 ; 23, 16-18 și 20-22 ; 26, 72 și 74 ; Mc. 6, 23 și
 26 ; 14, 17 ; Lc. 1, 73 ; Fap. 2, 30 ; Evr. 3, 11 și 18 ; 4, 3 ; 6, 13 și 16-17 ;
 7, 21 ; Iac. 5, 12 ; Ap. 10, 6 ;
 practicat în V. T. : Fac. 21, 22-24 ; 24, 2-9 ; Ieș. 22, 9-11 ; Deut. 6, 13 ;
 I Rg. 24, 22-23 ; III Rg. 8, 31-32 ; IV Rg. 23, 3 ; Is. 45, 23 ; 65, 15-16 ;
 Dumnezeu se jură pe Sine : Fac. 22, 16-17 ; Naum. 14, 23 ; Ps.
 88/89, 3-4 ; Amos 6, 8 ; cf. Evr. 6, 13-17 ; 7, 20-21 ;
 în N. T. Hristos, nu-l desconsideră : Mt. 26, 63-64 ; 27, 12 ; Mc. 14, 61 ;
 Lc. 22, 67 ;
 Apostolii invocă mărturia lui Dumnezeu : Rom. 1, 9 ; II Cor. 1, 23 ;
 Gal. 1, 20 ; Filip. 1, 8 ; I Tes. 5, 27 ; II Tim. 4, 1-2 ; Evr. 6, 16-17 ;
 ingerul apocaliptic, jură : Ap. 10, 5-6 ; cf. Dan. 12, 5 și 7 ; Neem. 9, 6 ;
 adesea e inevitabil : Evr. 6, 16-17 ; cf. Mt. 23, 16-22 ; II Tim. 2, 15-16 ;
 în perspectiva idealului creștin : Mt. 5, 33-37 ; II Cor. 1, 17 ; Evr.
 6, 13-17 ; Iac. 5, 12 ;
 sperjurule condamnat : Mt. 5, 33 ; 23, 16-22 și 24 ; Fap. 7, 49 ; II Cor.
 1, 17 ; Iac. 5, 12.

LOCURI și CITATE des utilizate

Judecata toată, a dat-o Fiului : In. 5, 22.
 Judecata este fără milă, pentru cel ce n-a dovedit milă : Iac. 2, 13.
 Judecători cu socoteli viclene : Iac. 2, 4.
 Judecătorul stă înaintea ușilor : Iac. 5, 9.
 Jugul Meu e bun și sarcina Mea ușoară : Mt. 11, 30.

L

Lacrima

Mc. 9, 24 ; Lc. 7, 38 și 44 ; 19, 41 ; In. 11, 31 și 33 și 35 ; Fap. 20, 19 și 31 și 37 ; II Cor. 2, 4 ; II Tim. 1, 4 ; Evr. 5, 7 ; 12, 17 ; Ap. 7, 17 ; 21, 4 ; Domnului : In. 11, 35 ; Lc. 19, 41.

Laicii

în Biserică : Rom. 16, 1 ; Filip. 4, 3 ; Tit 2, 3 ; I P. 2, 5 și 9 ; Ap. 1, 6 ; 20, 6 ;

unitatea prin comuniunea idealului : Mt. 18, 20 ; In. -, 20-23 și 25-27 ; 17, 21 și 23 ; Rom. 12, 4-5 ; 15, 5-6 ; I In. 1, 3 și 7 ;

manifestări, acțiuni, îndatoriri : Mt. 8, 11 ; 24, 31 ; Lc. 13, 28-29 ; In. 10, 16 ; 17, 21 ; Fap. 1, 14 ; Rom. 1, 12 ; 12, 15-16 ; 15, 5-6 și 32 ; I Cor. 1, 10 ; 10, 17 ; 12, 12-27 ; II Cor. 1, 11 ; 6, 14-17 ; Ef. 4, 3 și 29 și 32 ; 5, 7 ; 6, 18 ; Filip. 2, 2 ; Col. 3, 16 ; I Tes. 4, 18 ; 5, 11 ; Evr. 5, 12-13 ; 10, 25 ; 12, 22-24 ; I P. 3, 8 ;

exemple : Fap. 1, 14 ; 2, 42 ; 5, 12 ; 20, 36-38.

Lanțuri

legături : Fap. 8, 23 ; 12, 6 ; 20, 23 ; 21, 11 și 33 ; 23, 29 ; 24, 27 ; 26, 29 ; 28, 20 ; Ef. 6, 20 ; Filip. 1, 13 ; Col. 4, 17 ; II Tim. 1, 16 ; 2, 9 ; Filim. 10, 13 ; Evr. 11, 36 ; Iud. 6 ; Ap. 20, 1.

Laptele

I Cor. 3, 2 ; 9, 7 ; Evr. 5, 12-13 ; I P. 2, 2 ;

țara în care curge laptele și mierea : Ieș. 3, 8 și 17 ; 13, 15 ; 33, 3.

Lauda

binecuvîntarea, mărirea : Mt. 5, 16 ; 6, 13 ; 11, 25 ; 21, 9 ; 26, 30 ; Mc. 11, 9-10 ; 14, 26 ; Lc. 1, 41-45 și 46-55 și 68-75 și 77 ; 2, 13-14 și 20 ; 10, 21 ; 13, 35 ; 16, 8 ; 18, 17 și 43 ; 19, 37-38 ; 22, 39 ; 24, 53 ; In. 12, 13 ; Fap. 2, 23 și 46-47 ; 3, 8 ; 16, 25 ; Rom. 1, 25 ; 2, 17-24 și 29 ; 3, 27 ; 11, 36 ; 13, 3 ; 15, 9 și 11 și 17 ; 16, 27 ; I Cor. 1, 19 și 21 și 27 și 29 și 31 ; 2, 7-8 ; 4, 5 și 7 ;

9, 15-16 ; 11, 7 și 17 și 22 ; 15, 31 ; II Cor. 1, 12 ; 5, 12 ; 8, 18 ; 10, 13 și 16-18 ; 11, 10 și 16-18 și 30-31 ; 12, 1 și 5 și 9 ; Gal. 1, 5 ; 6, 4 și 13-14 ; Ef. 1, 3 și 6-7 și 12 și 14 ; 2, 9 ; 3, 21 ; 5, 19 ; Filip. 1, 11 ; 2, 16 ; 3, 3 ; 4, 8 și 20 ; Col. 3, 16 ; I Tim. 1, 17 ; Evr. 2, 12 ; 13, 15 ; Iac. 1, 9 ; 3, 14 ; 4, 16 ; 5, 13 ; I P. 1, 3 și 7 ; 2, 9 și 14-15 ; 4, 11 ; 5, 11 ; II P. 3, 18 ; Ap. 1, 6 ; 4, 8-11 ; 5, 12-13 ; 7, 12 ; 15, 2-4 ; 19, 5 ;

obiectul ei : Rom. 15, 17 ; I Cor. 1, 31 ; II Cor. 5, 12 ; 10, 13 și 17 ; 12, 5 ; Ef. 5, 19 ;

care degradează : Rom. 2, 17-24 ; I Cor. 5, 6 ; Gal. 6, 13 ; Iac. 3, 14 ; 4, 16 ;

Apostolului : II Cor. 11, 16-23 ; 12, 11-13 ; Gal. 6, 14-16 ;

lui Timotei : Filip. 2, 19-24 ;

lui Epafrodit : Filip. 2, 25-30 ;

credincioșilor din Colose : Col. 1, 3-11 ;

lui Onisifor : II Tim. 1, 16-18 ;

lui Gaiu : III In. 1-11 ;

lui Dimitrie : III In. 12-14.

Lăcomia

e oprită : Mt. 4, 4 ; 6, 19 și 24 și 34 ; 7, 21-22 ; 19, 22 ; 26, 15 ; Mc. 4, 19 ; 10, 22 ; Lc. 12, 15 ; 16, 14 ; 18, 23 ; In. 12, 6 ; Fap. 5, 1-10 ; 19, 25-27 ; 20, 33 ; 24, 26-27 ; Rom. 1, 29 ; 8, 13 ; 13, 9 ; I Cor. 5, 11 ; 6, 10 ; Gal. 5, 21 ; Ef. 3, 3-5 ; Col. 3, 5 ; I Tes. 2, 5 ; 4, 5-6 ; I Tim. 3, 3 ; 6, 7-10 și 17 ; II Tim. 2, 22 ; 3, 2 ; Tit 1, 7 ; Evr. 13, 5 ; Iac. 5, 1-3 ; II P. 2, 3 și 14-15 ; Ap. 22, 15 ;

e închinare la idoli : Ef. 5, 3 și 5 ; cf. Rom. 8, 13 ; I Cor. 6, 10 ; Gal. 5, 21 ; Ef. 5, 3 ; Col. 3, 5 ; I Tim. 6, 17 ; I Tes. 4, 5 ; Ap. 22, 15 ;

nu cunoaște margini : Iov 20, 20 ;

e un mare păcat : Is. 57-17 ;

e rădăcina tuturor relelor : I Tim. 6, 10 ; cf. Lc. 16, 14 ; II P. 2, 14 ;

duce la pierire : I Cor. 6, 10 ; Ef. 5, 5 ; I Tim. 6, 10 ; II P. 2, 3 și 14 ;

ferirea de ea : I Tim. 6, 10-11 ; cf. Lc. 12, 15 ; I Tes. 2, 5 ; I Tim. 3, 3 ; II Tim. 2, 22 ; Tit 1, 7.

Lăsarea

părăsirea, despărțirea, abandonarea : Mt. 3, 15 ; 4, 11 și 20 și 22 ; 5, 24 și 40 ; 7, 4 ; 8, 15 și 22 ; 13, 30 și 36 ; 15, 14 ; 18, 12 ; 19, 14 și 27 și 29 ; 22, 22 și 25 ; 23, 13 și 23 și 38 ; 24, 2 și 40-41 și 44 și 51 ; 27, 49-50 ; Mc. 1, 18 și 20 și 31 și 34 ; 4, 36 ; 5, 19 și 37 ; 7, 8 și 12 și 27 ; 8, 13 ; 10, 14 și 28-29 ; 11, 6 și 16 ; 12, 12 și 19-20 și 22 ; 13, 2 și 34 ; 14, 6 și 50 ; 15, 36-37 ; Lc. 4, 39 ; 5, 11 ; 6, 42 ; 8, 51 ; 9, 60 ; 10, 30 ; 12, 39 ; 13, 8 și 35 ; 17, 34-35 ; 18, 16 și 28-29 ; 19, 44 ; 21, 6 ; In. 4, 3 și 28 și 52 ; 8, 29 ; 10, 12 ; 11, 14 și 44 ; 12, 7 ; 14, 18 și 27 ; 16, 28 și 32 ; 18, 8 și 39 ; Fap. 5, 38 ; 14, 17 ; Rom. 1, 27 ; I Cor. 7, 11-13 ; Evr. 2, 8 ; 6, 1 ; Ap. 2, 4 și 20 ; 11, 9.

Legământul — vezi : așezământul ; Testamentul.

Fac. 31, 44 ; Deut. 29, 12 ; I Rg. 22, 8 ; II Rg. 15, 19 ; II Par. 13, 5 ; 16, 3 ; 21, 7 ; Zah. 11, 7 ;

Mt. 26, 28 ; Mc. 14, 24 ; Lc. 1, 72 ; 22, 20 ; Fap. 3, 25 ; 7, 8 ; Rom. 9, 4 ; 11, 27 ; I Cor. 11, 25 ; II Cor. 3, 6 și 14 ; Gal. 3, 15 și 17 ; 4, 24 ; Ef. 2, 12 ; Evr. 7, 22 ; 8, 6 și 8-10 ; 9, 4 și 15-17 și 20 ; 10, 16 și 29 ; 12, 24 ; 13, 20 ; Ap. 11, 9 ;

Domnului : Fac. 17, 4-13 ; Ieș. 2, 24 ; 6, 4-5 ; 19, 5 ; Lev. 26, 9 ; 26, 45 ; Deut. 4, 13 ; 29, 1 ; III Rg. 8, 21 ; 19, 10 ; Neem. 1, 5 ; 9, 32 ; Is. 54, 10 ; 56, 4-6 ; Ier. 11, 10 ; 14, 21 ; 22, 9 ; Iez. 16, 60-62 ; 44, 7 ; Os. 8, 1 ; Mal. 2, 4-5 ;

Vechi și Nou : II Cor. 3, 6-18 ; Gal. 4, 24 ; cf. Rom. 8, 15 ; II Tim. 1, 7 ; I P. 2, 9 ; Ap. 3, 12 ; 21, 2 și 10 ;

singele legământului : Ieș. 24, 8 ;

semnul legământului : Fac. 9, 12-17 ; 17, 11 ; Lev. 2, 13 ;

consecințe dogmatico-morale : Mt. 13, 11 ; 26, 28 ; In. 6, 63 ; 12, 40 ; Rom. 1, 17 ; 2, 27 și 29 ; 3, 20-21 ; 4, 15 ; 7, 6 și 9-11 ; 8, 2 ; 11, 7-8 și 25 ; I Cor. 3, 5 ; 15, 10 ; II Cor. 3, 6-18 ; 5, 18 ; Gal. 3, 10 ; Ef. 3, 5-7 ; Col. 1, 25 și 29 ; I Tim. 1, 11-12 ; II Tim. 1, 10-11 ; Evr. 8, 6-8.

Legături

lanțuri, detențiune : Mt. 11, 2 ; 12, 29 ; 13, 30 ; 21, 2 ; 23, 4 ; Mc. 6, 17 ; 7, 35 ; 11, 2 ; Lc. 8, 29 ; 13, 16 ; Fap. 5, 21-23 ; 16, 23 și 26-27 și 36 ; 20, 23 ; 23, 29 ; 26, 29 și 31 ; 27, 1 și 42 ; Ef. 4, 3 și 16 ; Filip. 1, 7 și 13-14 și 17 ; Col. 3, 14 ; 4, 18 ; II Tim. 2, 9 ; Filim. 10, 13 ; Evr. 11, 36 ; Iud. 6.

Legea

Vechiul Testament : Ieș. 13, 9 ; 16, 4 ; IV Rg. 10, 31 ; I Par. 16, 40 ; 22, 12 ; 29, 19 ; II Par. 6, 16 ; 12, 1 ; 17, 9 ; 31, 3-4 ; 34 și 14-15 ; Ezdr. 7, 10-11 ; Neem. 9, 3 ; Is. 5, 24 ; 58, 2 ; Ier. 5, 4-5 ; Dan. 6, 5 ; Os. 4, 6 ; 8, 1 ; 8, 12 ; Am. 2, 4 ;

Mt. 5, 17-18 ; 7, 12 ; 11, 13 ; 12, 5 ; 15, 6 ; 22, 23 ; Lc. 2, 22 și 24 și 27 și 39 ; 10, 26 ; 16, 16-17 ; 24, 44 ; In. 1, 17 și 45 ; 7, 19 și 23 și 49 și 51 ; 8, 5 și 17 ; 10, 34 ; 12, 34 ; 13, 34 ; 18, 31 ; 19, 7 ; Fap. 6, 13 ; 7, 53 ; 13, 15 și 38 ; 15, 5 ; 18, 13 și 15 ; 21, 20 și 24 și 28 ; 22, 3 și 12 ; 23, 3 ; 24, 6 și 14 ; 25, 8 ; 28, 23 ; Rom. 2, 12-15 și 17 și 20 și 23 și 25-27 ; 3, 19-21 și 27-28 și 31 ; 4, 13-14 și 16 ; 5, 13 ; 6, 14-15 ; 7, 1-4 și 6-9 și 12 și 16 și 21-23 și 25 ; 8, 2-4 și 7 ; 9, 31 ; 10, 4 ; 13, 8 și 10 ; I Cor. 7, 39 ; 9, 8-9 și 20 ; 14, 21 ; 15, 56 ; Gal. 2, 16 și 19 și 21 ; 3, 2-3 și 5 și 10-13 și 17-19 și 21 și 23-24 ; 4, 4-5 și 21 ; 5, 3-4 și 14 și 18 și 23 ; 6, 2 și 13 ; Ef. 2, 15 ; Filip. 3, 5 și 9 ; I Tim. 1, 8-9 ; Evr. 7, 5 și 12 și 16 și 19 și 28 ; 8, 4 și 10 ; 9, 19 ; 10, 1 și 8 și 16 și 28 ; Iac. 1, 25 ; 2, 8 și 12 ; 4, 11 ;

trezește conștiința păcatului : Rom. 7, 7-13 ; cf. 3, 19-20 ; 4, 15 ; 5, 13 ; vezi și : Fap. 13, 38-39 ; Rom. 13, 9-10 ; Gal. 2, 16 ; 3, 11 ; Ef. 2, 8-9 ;

în raport cu credința : Fap. 15, 8-9 ; cf. 10, 43 și 47 ; 11, 15 ; 13, 38-39 ; Rom. 2, 29 ; 8, 14-16 ; I Cor. 1, 2 ; 7, 19 ; Gal. 2, 14 și 16 ; 3, 3 și 11 ; 4, 5-6 ; 5, 6-7 ; 6, 15 ; Tit 3, 7 ; I In. 3, 1-2 ;

în raport cu făgăduințele : In. 1, 17 ; 15, 22 ; Fap. 2, 39 ; 3, 25 ; 7, 38 și 53 ; Rom. 3, 2 și 19 și 23 și 29-30 ; 4, 11-16 ; 5, 20 ; 7, 8 și 13 ; 8, 17 ; 9, 4 și 7-8 și 17 ; 11, 13 ; I Cor. 12, 12 ; Gal. 2, 21 ; 3, 8 și 15-29 ; 4, 7 și 28 ; Ef. 3, 6 ; I Tim. 1, 9 ; 2, 5 ; Evr. 2, 2 ; 9, 17 ; 11, 18 ;

pedagog spre Hristos : Mt. 3, 15 ; 5, 17 ; Fap. 13, 39 ; Rom. 3, 20 și 28 ; 8, 3 ; 10, 4 ; Gal. 2, 16 ; 3, 24-25 ; Col. 2, 17 ; Evr. 7, 19 ; 9, 9-10 ;

umbra bunurilor viitoare : Col. 2, 17 ; cf. Fap. 7, 44 ; I Cor. 10, 11 ; Gal. 3, 21 ; 4, 4 ; Evr. 8, 5 ; 9, 9 și 11-12 și 23 ; 10, 1-18 ;

în paralelă cu Hristos : Col. 2, 16-23 ; Evr. 7, 12 și 18-19 și 22-28.

Păzirea sau împlinirea Legii : Lev. 18, 4 ; 18, 26 ; 19, 37 ; Ios. 1, 7-8 ; Ps. 77, 1 ; 118, 72 ; Pild. 28, 7 ; Sir. 35, 2 ;

Talionului : Ieș. 21, 24 ; Lev. 24, 20 ; Deut. 19, 21.

Lemn

cruce : Fap. 3, 15 ; 5, 30 ; 13, 29 ; I Cor. 3, 12 ; Gal. 3, 13 ; I P. 2, 14 ;

de cedru : Lev. 14, 4-6 ; 14, 49-52 ; Num. 19, 6 ; II Rg. 5, 11 ;

de chiparos : II Rg. 6, 5 ; III Rg. 5, 8-10 ;

de salcîm : Ieș. 25, 5-28 ; 26, 15 ;

a spînzura pe lemn : Fac. 40, 19 ; Deut. 21, 22 ; Ios. 8, 29 ; Est. 2, 23 ; 6, 4.

Lenea

e condamnată : Pild. 6, 6-11 ; 12, 11 ; 13, 4 ; 15, 19 ; 18, 9 ; 19, 15 ; 19, 24 ; 20, 4 ; 21, 25 ; 24, 30-33 ; 26, 14-16 ; 28, 19 ; Eccl. 10, 18 ;

Mt. 25, 26 ; Fap. 20, 35 ; Ef. 4, 28 ; I Tes. 2, 9 ; 4, 11 ; II Tes. 3, 8 și 10-12 ; Tit 1, 12 ; Evr. 6, 12 ; I P. 4, 15 ; II P. 1, 8 ;

prietenă cu limbuția : Fap. 17, 21 ; Tit 1, 12 ;

cu hoția : Lc. 3, 11 ; Fap. 20, 35 ; Ef. 4, 28 ; I Tes. 4, 11 ; 5, 14 ; II Tes. 3, 8-12 ; I P. 4, 15 ;

cu neorînduiala : I Tes. 5, 14 ; II Tes. 3, 6 și 11 ;

cu cerșetoria : II Tes. 3, 8 ; cf. Fap. 18, 3 ; 20, 34 ; I Cor. 4, 12 ; II Cor. 11, 8-9 ; I Tes. 2, 9 ;

cu clewetirea : II Tes. 3, 11 ; I Tim. 5, 13.

Îndemnuri : Fap. 20, 33-35 ; Ef. 4, 28 ; I Tes. 4, 11 ; Evr. 6, 12.

Lepădarea

Mt. 7, 22-23 ; 10, 33 ; 13, 21 ; 25, 41-43 ; 26, 34 și 60 și 75 ; Mc. 4, 17 ; 8, 38 ; 14, 30 și 66-72 ; Lc. 6, 22 ; 9, 23 și 62 ; 10, 16 ; 12, 9 ; 13, 25 și 27 ; 14, 33 ; 17, 25 ; 22, 34 și 55-61 ; In. 8, 19 ; 13, 38 ; 16, 3 ; 18, 17 și 25 și 27 ; Fap. 3, 13-14 ; 7, 35 ; 21, 21 ; Rom. 1, 1 ; I Cor. 13, 11 ; II Cor. 13, 5 ; Filip. 3, 18-19 ; Col. 2, 8 ; II Tes. 2, 3 ; I Tim. 5, 8 ; II Tim. 1, 8 ; 2, 12 ; Iac. 1, 21 ; I P. 2, 1 și 4 ; 5, 2 ; II P. 2, 1 ; I In. 2, 22-23 ; 4, 3 ; 5, 10 ; II In. 7 ; Iud. 4, 6 ; Ap. 2, 13.

de Hristos

Mt. 10, 33 ; 26, 70 și 72 ; Mc. 8, 38 ; 14, 30 și 68 și 70 ; Lc. 9, 26 ; 12, 9 ; 22, 57 ; In. 1, 20 ; 13, 38 ; 18, 25 și 27 ; Fap. 3, 13-14 ; 4, 16 ; 7, 35 ; I Tim. 5, 8 ; II Tim. 2, 12-13 ; 3, 15 ; Tit 1, 16 ; 2, 12 ; Evr. 11, 24 ; II P. 2, 1 și 11 ; I In. 2, 22-23 ; Iud. 4 ; Ap. 2, 13 ; 3, 8 ;

prin învățătură : II Cor. 11, 3 ; Gal. 1, 6 ; Col. 28 ; I Tím. 1, 19 ; 4, 1 ; II Tim. 1, 8 ; 4, 3 ; Evr. 3, 12 ; 6, 4-6 ; II P. 2, 1 ; Ap. 19, 20 ; 20, 9-10 ;

prin fapte : Mt. 7, 22-23 ; 25, 41-46 ; Lc. 13, 25-27 ; Filip. 3, 18-19 ; Iud. 4 ;

echivalează cu apostasia : Lc. 10, 16 ; In. 5, 23 ; 6, 66 ; 8, 19 ; 12, 48 ; 13, 20 ; 16, 3 ; I In. 2, 23 ; 5, 10-11 ;

lui Petru : Mt. 26, 33-35 ; Mc. 14, 29-31 ; Lc. 22, 31-34 ; In. 13, 36-38.

de Sine

Mt. 16, 24 ; Mc. 8, 34 ; Lc. 9, 23 ; 14, 26 ; In. 12, 25 ; I Cor. 9, 25-27 ; indispensabilă urmării lui Hristos : Mt. 10, 37-39 ; 16, 24 ; 19, 29 ;

Mc. 8, 34 ; Lc. 9, 22 ; 14, 27 ; 17, 33 ; In. 12, 25 ; Fap. 14, 22 ; II Tim. 3, 12 ;

Hristos, pildă de abnegație : Mt. 8, 20 ; 20, 28 ; Mc. 10, 45 ; Lc. 9, 58 ; In. 5, 30 ; 6, 38 ; Rom. 15, 3 ; II Cor. 8, 9 ; 2, 7-8 ; Evr. 12, 2 ; 13, 13 ; vezi și : Lc. 2, 7 ; 23, 46 ; In. 1, 16 ;

prin vindecarea de patimi (vicii) : Mt. 5, 29-30 ; Mc. 9, 43 și 45 și 47 ; Rom. 6, 12 ; 8, 13 ; I Cor. 9, 27 ; Col. 3, 5 ; Tit 2, 12 ; I P. 2, 11 ; 4, 2 ;

prin moartea omului vechi : Rom. 6, 6 ; 13, 14 ; Gal. 5, 16-17 și 19-21 și 24 și 26 ; 6, 14 ; cf. 2, 20 ; Ef. 4, 22 și 25-32 ; 5, 11-14 și 18 ; Col. 3, 5-9 ; I P. 2, 11 ;

prin purtarea crucii : Mt. 10, 38 ; 16, 24 ; Mc. 8, 34 ; 10, 21 și 29 ; Lc. 9, 23 ; 14, 27 și 33 ; 18, 22 ; II Cor. 5, 15-16 ; Gal. 2, 20 ; Evr. 10, 34 ; cf. Fap. 5, 41 ; 21, 11 și 13 ; I Tes. 2, 14 ;

prin abnegație : Mt. 10, 39 ; 16, 24 ; Mc. 8, 35 ; Lc. 9, 24 ; 17, 33 ; In. 12, 25 ; Fap. 15, 26 ; Rom. 14, 15 și 20-21 ; I Cor. 8, 9-13 ; 10, 24-32 ;

prin altruism : In. 15, 13 ; Rom. 15, 1-2 ; I Cor. 9, 19-22 ; 10, 24 și 33 ; II Cor. 6, 4-5 ; 12, 15 ; Filip. 2, 17 ; I In. 3, 16 ;

răsplata : Mt. 19, 28-29 ; Mc. 10, 17 și 21 și 30 ; Lc. 18, 18 și 22 ; In. 12, 25 ; Rom. 8, 13-14.

Lepra

trupească și sufletească, doctor și doctorie : Mt. 8, 2-3 ; 10, 8 ; 11, 5 ; 15, 19-21 ; 26, 6 ; Mc. 1, 40 și 42 ; 14, 3 ; Lc. 4, 18 și 27 ; 5, 12-13 ; 7, 22 ; In. 2, 23 ; 3, 2 ; 5, 36 ; 10, 25 ; 11, 2 ; 12, 1-9 ;

Ieș. 4, 6 ; Lev. 13, 8 ; 13, 13-15 ; 13, 25 ; 14, 7 ; 14, 44 ; 14, 51-52 ; 14, 57 ; IV Rg. 5, 27 ; II Par. 26, 19.

Leul

II Tim. 4, 17 ; Evr. 11, 33 ; I P. 5, 8 ; Ap. 4, 7 ; 5, 5 ; cf. Fap. 23, 11 ; Lc. 11, 4 ; 22, 31 ; I Cor. 16, 13 ; II Cor. 2, 11 ; Rom. 15, 12 ; Evr. 7, 14.

Leviratul

ispita saducheilor : Mt. 22, 23-33 ; Mc. 12, 18-27 ; Lc. 20, 27-40 ; I Cor. 15, 35 ; cf. Num. 27, 1-11 ; Deut. 25, 5.

Levit

Ieș. 4, 14 ; 38, 21 ; Lev. 25, 32-33 ; Num. 1, 47 ; 1, 50-53 ; 2, 33 ; 3, 9-12 ; 3, 41-49 ; 4, 18 ; 7, 5-6 ; 8, 6-14 ; 8, 15-26 ; 18, 23-30 ; 26, 57 ; 35, 2-8 ; Deut. 12, 18-10 ; 14, 27-29 ; 16, 11 ; 26, 11-13 ; 31, 25 ; Ios. 14, 3-4 ; 18, 7 ; 21, 3-4 ; Jud. 17, 7-13 ; I Par. 6, 48 ; 9, 14-28 ; 15, 11-17 ; Ezdr. 1, 5 ; 2, 40 ; 3, 8-12 ; Neem. 3, 17 ; 7, 1 ; 7, 43 și 73 ; 8, 7-13 ; 10, 34-38 ; 33, 18-22 ; Lc. 10, 32 ; Fap. 4, 36 ; cf. In. 1, 19 ; Evr. 7, 11.

Libertatea — vezi : slobozenia.

prerogativa ființelor raționale : Mt. 17, 26 ; In. 8, 32-33 și 36 ; Rom. 6, 18-22 ; 7, 3 ; 8, 2 și 21 ; I Cor. 7, 21-22 și 39 ; 9, 1 ; 10, 29 ; 12, 13 ; 15, 45 ; II Cor. 3, 17-18 ; Gal. 2, 4 ; 3, 28 ; 4, 22-23 și 26 și 30-31 ; 5, 1 și 13 și 18 ; Ef. 6, 8 ; Col. 3, 11 ; Iac. 1, 25 ; 2, 12 ; I P. 2, 16 ; II P. 2, 19 ; Ap. 6, 15 ; 13, 16 ; 19, 18 ;

e darul lui Dumnezeu : Rom. 6, 22-23 ; I Cor. 7, 22-23 ; II Cor. 3, 17 ; I P. 2, 16 și 19-25 ;

eliberați prin Hristos : In. 8, 36 ; 4, 24 ; Rom. 6, 18 și 22 ; 8, 2 ; 11, 26 ; I Cor. 7, 22 ; II Cor. 3, 17 ; Gal. 2, 4 ; 4, 3 și 31 ; 5, 1 și 13 ;

din robia Legii : Rom. 7, 6 ; 8, 2 ; Gal. 3, 13 ; 4, 5 ; cf. Rom. 8, 3 ; I Cor. 6, 20 ; I P. 2, 24 ;

de frica morții : Mc. 14, 36 ; Lc. 1, 74 ; In. 12, 1 ; 11, 25 și 40 și 43-44 ; Rom. 8, 15 ; I Cor. 2, 12 ; Gal. 4, 5-6 ; II Tim. 1, 7 ; Evr. 2, 15 ;

de robia păcatului : In. 8, 30-47 ; cf. 7, 28-29 ; 8, 32 ; 10, 26-28 ; 16, 27 ; 17, 8 și 25 ; Rom. 6, 14 și 16 și 18 și 20 și 22 ; 7, 23-25 ; 8, 2 ; Gal. 5, 1 ; Iac. 1, 25 ; 2, 12 ; II P. 2, 19 ; I In. 3, 8 ; 4, 6 ;

de robia lui satan : Lc. 10, 18 ; In. 8, 44 ; 12, 31 ; 14, 30 ; 16, 11 ; Fap. 13, 10 ; 26, 18 ; II Cor. 11, 3 ; Ef. 2, 1-17 ; 6, 12 ; Col. 1, 13 ; 2, 15 ; II Tim. 2, 26 ; Evr. 2, 14 ; I In. 3, 8-10 ; Iud. 6 ; Ap. 9, 1 ; 12, 9 ;

Evanghelia, legea ei fundamentală : Iac. 1, 25 ; 2, 12 ; cf. Lc. 2, 10-11 ; In. 13, 17 ; Rom. 1, 16 ; 10, 15 ; I Cor. 1, 18 și 24 ; 15, 1-3 ; II Cor. 3, 18 ; I Tim. 1, 15 ;

prin adevărul și dreptatea lui Hristos : Mt. 6, 24 ; In. 8, 32 și 34 ; Rom. 2, 7 ; 5, 12 și 17 și 21 ; 6, 14-18 și 22-23 ; 8, 2 ; Iac. 1, 25 ; 2, 12 ; I P. 1, 3-4 ; II P. 2, 19.

Exemplu : Gal. 4, 22-26 și 31.

Lidia

Fap. 16, 11-15.

Limba

Mc. 7, 33 și 35 ; 16, 17 ; Lc. 1, 20 și 64 ; 16, 24 ; Fap. 2, 3-4 și 6-8 și 11 și 26 ; 10, 46 ; 19, 6 ; Rom. 3, 13 ; 14, 11 ; I Cor. 12, 10 ; 13, 1 și 8 ; 14, 2-6

și 9-10 și 13-14 și 18-23 și 26-27 și 39; Filip. 2, 11; Iac. 1, 26; 3, 5-6 și 8; I P. 3, 10; Ap. 7, 9; 13, 7; 14, 6; 16, 10;

organe de vorbire : Iac. 3, 1-12; cf. Mt. 12, 37; 15, 11 și 18-20; Mc. 7, 15 și 20 și 23; Rom. 2, 17 și 23; 13, 13; Iac. 1, 26; I P. 3, 10; I In. 1, 8;

paza și stăpînirea ei : Pild. 21, 23; Fap. 23, 5; cf. Mt. 12, 36; Mc. 9, 50; Rom. 1, 28; I Cor. 6, 10; Gal. 5, 20-21; Ef. 4, 22 și 29; 5, 4; Col. 3, 8 și 16; 4, 6; I Tes. 5, 10; Evr. 12, 1; Iac. 1, 19 și 21 și 26; I P. 2, 1; 3, 10; II P. 2, 1; Iud. 8;

cuvînt dres cu sare : Col. 4, 6; cf. Mt. 5, 13; 12, 35-36; Mc. 9, 50; Lc. 14, 34-35; Rom. 1, 28; 12, 18; 14, 19; 15, 2; I Cor. 6, 10; 12, 8; 14, 12 și 26; II Cor. 13, 11; Gal. 5, 20-21; Ef. 4, 29; 5, 4 și 19; Col. 3, 8 și 16; I Tes. 5, 11; Evr. 12, 14; I P. 3, 15;

foc, bici, se laudă : Iac. 3, 5-12; cf. Mt. 15, 11 și 17-20; Mc. 7, 15 și 19, 23; Tit 1, 15;

binecuvîntă și birfește : Mt. 7, 16-20; 12, 33-35; Lc. 6, 43-45; Iac. 3, 8-9 și 10; I P. 3, 10; cf. Mt. 15, 18-19;

răspunderea : Mt. 12, 36-37; Lc. 19, 22; Rom. 14, 12; Gal. 6, 5; Ef. 4, 29; 5, 4;

diversitatea limbilor și popoarelor : Fap. 2, 4-5 și 8-12 și 16-19; Ap. 5, 9; 7, 9; 10, 11; 11, 9; 13, 7; 14, 6; 17, 15;

grăirea în limbi : Mc. 16-17; Fap. 2, 3-4 și 11; 10, 46; 19, 6; I Cor. 12, 10 și 28 și 30; 13, 1 și 8; 14, 2-6 și 13-14 și 18-19 și 22-23 și 26-27 și 39;

tălmăcirea lor : I Cor. 12, 10.

Lingușirea

adulare josnică, umilă, dușmănoasă sau interesată : Mt. 7, 15 și 21; 12, 38; 22, 16 și 18; Mc. 12, 14; Lc. 10, 25; 20, 21; Rom. 3, 13; II Cor. 4, 2; 11, 14-15; cf. 1, 12; 2, 17; 7, 2; I Tim. 6, 5; Tit 1, 11;

e caracteristică învățătorilor mincinoși : Rom. 16, 18; II Cor. 11, 15; Filip. 3, 18-19; Col. 2, 4; I Tim. 6, 5; II Tim. 3, 6; Tit 1, 10-11; II P. 2, 3 și 13;

masca invidiei și urii : Mt. 26, 47-49; Mc. 14, 45; Lc. 22, 48.

Liniștea

odihna, tăcerea, reculegerea : Mt. 6, 10; 8, 26; 28, 1; Mc. 4, 35; 16, 1; Lc. 8, 24; 14, 4; 23, 56; Fap. 11, 18; 21, 14; 22, 2; 27, 25; I Cor. 14, 34; II Cor. 2, 13; 4, 16; I Tes. 4, 11; 5, 3; II Tes. 3, 12; I Tim. 2, 2 și 11-12; I P. 3, 4; I In. 3, 19.

Litera și duhul

pe plan eshatologic : II Cor. 3, 6-18; cf. Mt. 26, 28; In. 6, 63; Rom. 2, 27-29; 3, 20; 4, 12 și 15; 7, 6 și 9-11; 8, 2-11; 10, 4; I Cor. 3, 5-6; 15, 10; Gal. 3, 10; Filip. 3, 3; Col. 2, 11; Evr. 8, 6-8.

Loc

locuitor, a locui : Mt. 3, 5 ; 5, 41 ; 12, 40 ; 23, 21 ; 24, 15 ; 26, 52 ; 27, 7 și 33 ; 28, 6 ; Mc. 1, 5 și 45 ; 13, 14 ; 15, 22 ; 16, 6 ; Lc. 2, 7 ; 9, 52 ; 11, 1 ; 14, 22 ; 15, 15 ; 16, 28 ; 21, 20 ; 23, 26 și 33 ; 24, 6 ; In. 1, 14 și 38 ; 4, 20 ; 6, 10 ; 7, 25 ; 11, 48 ; 14, 2 și 10 și 23 ; 18, 2 ; 19, 17 și 20 ; Fap. 1, 19 ; 2, 1 ; 4, 16 ; 9, 22 ; 13, 27 ; 17, 26 ; Rom. 7, 17-18 ; 8, 9 și 11 ; I Cor. 3, 16 ; 9, 24 ; II Cor. 6, 16 ; Ef. 3, 17 ; Col. 1, 19 ; 2, 9 ; 3, 16 ; I Tim. 2, 8 ; 6, 16 ; I Tim. 1, 14 ; Filim. 22 ; Evr. 13, 12 ; II P. 3, 13 ; Ap. 2, 5 ; 8, 13 ; 16, 16 ; 20, 11 ; 21, 3.

Locaș

sfint : Ieș. 25, 8 ; 28, 29 ; 29, 35 ; 29, 43 ; 30, 14 ; 31, 11 ; 35, 19 ; 36, 1-4 ; 38, 24-27 ; 39, 1 ; Lev. 4, 6 ; 5, 15-16 ; 16, 2-3 ; 16, 16-17 ; 16, 20-23 ; Num. 3, 28-33 ; 4, 12-16 ; 7, 13 și 19 și 25 și 31 și 37 și 43 și 49 și 55 și 61 și 67 și 73 și 79 și 85 și 86 ; 8, 19 ;

Mt. 11, 25-26 ; 25, 34 ; Lc. 10, 21 ; 23, 46 ; In. 14, 2 ; Fap. 6, 13-14 ; 21, 28 ; 24, 6 ; Rom. 6, 11-12 ; II Cor. 5, 1-2 ; Ef. 2, 21-22 ; Filip. 2, 8 ; Evr. 6, 20 ; 9, 1-2 și 8 și 11-12 și 24-25 ; 10, 19 ; 13, 13 ; Ap. 18, 1.

Locuința

Mt. 8, 29 ; 24, 30 ; Mc. 5, 3 ; Lc. 8, 28-29 ; 16, 23 ; 20, 36 ; 21, 27 ; Fap. 1, 20 ; 2, 27 și 31 ; 28, 23 ; Rom. 6, 9 ; 8, 23 și 29 ; I Cor. 15, 42 și 49 și 53-54 ; II Cor. 1, 22 ; 3, 18 ; 4, 7 și 11 ; 5, 1-5 ; 12, 9 ; Ef. 1, 14 ; 4, 30 ; Filip. 3, 21 ; Evr. 2, 14-15 ; 9, 28 ; 11, 10 și 13 ; 13, 14 ; I P. 2, 9 ; I In. 3, 2 ; Iud. 6 ; Ap. 1, 7 și 18 ; 14, 14 ; 20, 13-14 ;

pămîntească : I Cor. 15, 53-54 ; cf. Rom. 6, 9 ; II Cor. 4, 7 ; 5, 1 și 4 ; 12, 9 ; Evr. 2, 14-15 ; 9, 28 ; Ap. 20, 14 ;

cerească : II Cor. 5, 2 ; cf. Mt. 13, 43 ; 24, 30 ; Lc. 20, 30 ; 21, 27 ; Rom. 8, 23 și 29 ; I Cor. 15, 42 și 49 și 52 ; II Cor. 1, 22 ; 3, 18 ; 4, 11 ; 5, 2-5 ; Ef. 1, 14 ; 4, 30 ; Filip. 3, 21 ; I P. 2, 9 ; I In. 3, 2 ; Ap. 1, 7 ; 14, 14.

Logodnică

mireasă : Mt. 1, 18 ; Lc. 1, 27 și 34 și 35 ; 2, 5 ; I Cor. 11, 2 ; cf. Ef. 5, 27 ; Col. 1, 28 ; Evr. 12, 22 ; Ap. 3, 12 ; 19, 7 ; 21, 2.

Lopată

Mt. 3, 12 ; Lc. 3, 17 ; cf. Mt. 13, 30.

Luca

Lc. 1, 3 ; Fap. 1, 1 ; Col. 4, 14 ; II Tim. 4, 11 ; Filim. 24.

Luarea în ris

deridere : Mt. 9, 24 ; Mc. 5, 40 ; Lc. 8, 53 ; 16, 14 ; Fap. 17, 32 ; Evr. 11, 36 ; II P. 3, 4 ; cf. II P. 3, 3 ; Iud. 18 ;

Hristos, le-a îndurat din plin : Mt. 9, 24 ; 26, 67-68 ; 27, 31-44 ; Mc. 5, 40 ; 15, 16-20 și 29-37 ; Lc. 22, 63-65 ; 23, 11 și 35-39 ; In. 19, 2-3 ; credincioșii îi urmează pilda : Fap. 2, 13 ; Rom. 8, 36 ; I Cor. 4, 9-11 ; II Cor. 4, 11 ; Gal. 4, 29 ; II Tim. 2, 9 ; Evr. 11, 36.

Exemple : Mt. 26, 68 ; 27, 27-44 ; Mc. 15, 16-20 și 29-32 ; Lc. 22, 63-64 ; 23, 26 ; In. 19, 2-3 ; cf. Lc. 16, 14 ; 23, 11 ; Fap. 2, 13 ; 17, 32.

Lucrarea — vezi : munca.

lucru, lucrător, acțiune : Mt. 7, 23 ; 9, 37-38 ; 10, 10 ; 11, 2 și 27 ; 12, 38 ; 16, 1 ; 19, 26 ; 20, 12 ; 21, 28 ; 25, 40 ; 26, 10 ; Mc. 6, 3 și 10 ; 8, 11 ; 9, 23 ; 10, 27 ; 16, 20 ; Lc. 1, 37 și 49 ; 2, 51 ; 4, 36 ; 5, 4 ; 10, 2 și 7 și 41 ; 11, 16 ; 13, 25 și 27 ; 16, 8 ; 17, 8 ; 18, 27 ; 23, 31 ; In. 1, 3 și 10 ; 2, 18 ; 3, 12 ; 4, 34-38 ; 5, 17 ; 6, 28 și 30 ; 9, 4 ; 11, 9-10 și 46 și 49 ; 14, 10-11 ; 16, 30 ; 17, 4 ; Fap. 2, 11 și 14 și 17 și 19 ; 13, 2 ; 14, 3 ; 17, 23 ; 18, 3 ; 20, 34-35 ; Rom. 2, 15 și 18 ; 8, 5-6 și 28 ; 11, 36 ; 14, 19-20 ; 16, 21 ; I Cor. 1, 22 ; 2, 10-14 ; 3, 6 și 9 și 15 ; 4, 12 ; 9, 1 și 4 și 6 și 14 și 25 ; 12, 6 ; 15, 10 și 58 ; II Cor. 11, 13 ; Ef. 1, 10 și 22 ; 2, 4 ; 3, 9 și 20 ; 4, 12 și 28 ; 5, 11 ; Filip. 1, 6 ; 2, 13 ; 3, 1-3 și 21 ; 4, 3 și 6 ; Col. 1, 16 și 22 și 29 ; 3, 20 ; 4, 11 ; I Tes. 1, 3 ; 2, 9 ; 4, 6 și 11 ; 5, 18 ; II Tes. 2, 11 ; 3, 10-12 ; I Tim. 5, 18 ; II Tim. 2, 7 și 15 și 19 ; 4, 5 ; Tit 2, 9 ; Evr. 1, 2-3 ; 2, 10 și 17 ; Iac. 1, 3-4 ; 3, 5 ; 5, 4 ; I P. 4, 11 ; I In. 3, 8 și 20 ; III In. 8 ; Ap. 2, 3 ; 4, 11.

În ogrorul Domnului : Mt. 9, 38 ; 20, 1-14 ; 25, 14-30 ; Mc. 6, 3 ; Lc. 2, 51 ; 5, 4-5 ; 10, 7 ; 17, 8 ; In. 4, 38 ; Fap. 18, 3 ; 20, 34-35 ; Rom. 16, 12 ; Ef. 4, 38 ; I Tes. 2, 9 ; 4, 11 ; II Tes. 3, 10-12 ; Iac. 5, 4 ; Ap. 2, 3 ;

Fiului : In. 5, 17-30 ; 8, 29 ; 9, 4 ; 11, 9 ; 12, 35 ; 14, 10 ; I Cor. 12, 12-31 ;

Duhului Sfint : In. 7, 39 ; 14, 16 ; 15, 26 ; 16, 7-15 ; Fap. 1, 4 ;

diversitatea ei : Rom. 12, 6-9 ; I Cor. 12, 1 și 4-11 și 28-30 ; Ef. 4, 11-12. 4, 11-12.

Lucrurile

descoperite pruncilor : Lc. 10, 21 ; cf. Mt. 11, 25-26 ; Lc. 18, 17 ; In. 9, 39 ; I Cor. 1, 19 și 21 și 27 ; 2, 8 ; II Cor. 11, 3 ;

care spurcă pe om : Mt. 15, 10-20 ; Mc. 7, 1 ; Rom. 14, 14 ; I Cor. 6, 13 ; Iac. 3, 6 ; cf. Fap. 10, 15 ; Tit 1, 15.

Lumea

Mt. 4, 8 ; 5, 14 ; 13, 38 ; 16, 26 ; 18, 7 ; 24, 21 ; 26, 12 ; Mc. 8, 36 ; 14, 9 ; 16, 15 ; Lc. 12, 30 ; In. 1, 9-10 și 29 ; 3, 16-17 și 19 ; 4, 42 ; 6, 14 și 33 și 51 ; 7, 4 și 7 ; 8, 12 și 23 și 26 ; 9, 5 și 39 ; 10, 36 ; 11, 9 și 27 ; 12, 19 și 25 și 46-47 ; 13, 1 ; 14, 17 și 19 și 22 și 27 și 30-31 ; 15, 18-19 ; 16, 8 și 11 și 20 și 28 și 33 ; 17, 5-6 și 9 și 11 și 14-16 și 18 și 21 și 23 și 25 ; 18, 20 și 36-37 ; 21, 25 ; Fap. 17, 24 ; Rom. 1, 8 și 20 ; 3, 6 și 19 ; 4, 13 ; 5, 12 ; 11, 12 ; I Cor. 1, 20-21 și 27-28 ; 2, 12 ; 3, 19 și 22 ; 4, 9 și 13 ; 5, 10 ; 6, 2 ; 7, 31 și 33 ; 8, 4 ; 11, 32 ; 14, 10 ; II Cor. 1, 12 ; 5, 19 ; 7, 10 ; Gal. 6, 18 ; Ef. 2, 2 ; Filip. 2, 15 ; Col. 1, 6 ; 2, 20 ; I Tim. 1, 15 ; 3, 16 ; 6, 7 ; Evr. 10, 5 ; 11, 7 și 38 ;

Iac. 1, 27 ; 2, 5 ; 3, 6 ; 4, 4 ; I P. 3, 3 ; 5, 9 ; II P. 1, 4 ; 2, 5 și 20 ; 3, 6 ; I In. 2, 2 și 15 și 17 ; 3, 1 și 13 și 17 ; 4, 1 și 4-5 și 9 și 14 și 17 ; 5, 4-5 și 19 ; II In. 7 ; Ap. 11, 15 ;

creată de Dumnezeu : Mt. 11, 25 ; In. 1, 3 și 10 ; Fap. 7, 48 și 50 ; 14, 15 ; 17, 24 ; Ef. 1, 10 ; Evr. 1, 2-3 ; Ap. 4, 11 ; 5, 13 ; 14, 7 ; cf. Rom. 1, 20 ;

sub păcat și moarte, prin Adam : Rom. 5, 12 ; 6, 23 ; 8, 20 ; I Cor. 15, 21 ; I In. 5, 19 ;

mintuită prin Hristos : In. 3, 16-17 ; II Cor. 5, 19 ; I In. 4, 9 și 14 ;

va fi judecată : Fap. 10, 42 ; 17, 31 ; Rom. 2, 16 ; 3, 6 ; 14, 10 ;

materială : e vremelnică : Mt. 6, 19 ; 15, 17 ; Lc. 12, 33 ; I Cor. 7, 31 ; II Cor. 4, 18 ; I Tim. 6, 7-8 ; I In. 2, 17 ;

nu trebuie să ieșim din ea, ci să ne ferim de ce are rău și să ne luptăm pentru desăvârșirea ei : Fac. 1, 28 ; In. 16, 33 ; 17, 15 ; I Cor. 5, 9-13 ;

atitudinea credincioșilor : Mt. 5, 16 ; Lc. 16, 9 ; In. 3, 21 ; 15, 19 ; 17, 14 și 16 ; Rom. 12, 2 ; I Cor. 2, 12 ; Col. 3, 2 ; Tit 2, 12 ; Evr. 11, 25 ; Iac. 1, 27 ; I P. 1, 14 ; 2, 1 ; 4, 2 ; II P. 3, 17.

Lumina

Mt. 4, 16 ; 5, 14-16 ; 6, 22-23 ; 10, 27 ; 13, 43 ; 17, 2 și 5 ; Lc. 2, 32 ; 8, 16 ; 11, 33-36 ; 12, 3 ; 22, 56 ; In. 1, 4-5 și 7-9 ; 3, 19-21 ; 5, 35 ; 8, 12 ; 9, 5 ; 11, 9-10 ; 12, 35-36 și 46 ; Fap. 9, 3 ; 12, 7 ; 13, 47 ; 16, 29 ; 22, 6 și 9 și 11 ; 26, 13 și 18 și 23 ; Rom. 2, 19 ; 13, 12 ; I Cor. 4, 5 ; II Cor. 4, 4 și 6 ; 6, 14 ; 11, 14 ; Ef. 1, 18 ; 3, 9 ; 5, 8-9 și 13 ; Filip. 2, 15 ; Col. 1, 12 ; I Tes. 5, 5 ; I Tim. 6, 16 ; II Tim. 1, 10 ; Evr. 6, 4 ; 10, 32 ; Iac. 1, 17 ; I P. 2, 9 ; II P. 1, 19 ; I In. 1, 5 și 7 ; 2, 8-10 ; Ap. 18, 1 și 23 ; 21, 11 și 23-24 ; 22, 5 ; lumii — Hristos : In. 8, 12-29 și 46 ; cf. 1, 4-5 ; 3, 19 ; 9, 5 ; Ef. 5, 8-9 ; I In. 1, 5 ;

roadile ei : Lc. 16, 8 ; In. 3, 21 ; 8, 12 ; 12, 36 ; Fap. 26, 18 ; Gal. 5, 22-23 ; Ef. 5, 3-14 ;

și sfeșnicul : Mt. 5, 15-16 ; Mc. 4, 21-22 ; Lc. 8, 16-18 ; 11, 39.

Luminătorul

trupul lui e ochiul : Mt. 6, 22-23 ; Lc. 11, 34-36.

Luna

de pe cer : Fac. 1, 16 ; 37, 9 ; Deut. 4, 19 ; 17, 3 ; Ios. 10, 13 ; Iov. 25, 5 ; 31, 26 ; Eccl. 12, 2 ; Is. 13, 10 ; Ier. 31, 35 ;

Mt. 24, 29 ; Mc. 13, 24 ; Lc. 21, 25 ; Fap. 2, 20 ; I Cor. 15, 41 ; Ap. 6, 12 ; 8, 12 ; 12, 1 ; 21, 23 ;

ca timp : Fac. 29, 14 ; Ieș. 12, 2-6 ; 13, 5 ; Lev. 23, 5-6 ; Num. 3, 15 ; 3, 22-28 ;

Adar : Ezdr. 6, 15 ; Est. 3, 7 ; 8, 12 ;

Nisan : Neem. 2, 1 ; Est. 3, 9 ;

a șaptea : Fac. 8, 4 ; Lev. 16, 23-24 ; 25, 9 ; Num. 29, 1 ; III Rg. 8, 2 ; IV Rg. 25, 25.

Lupta

sirguința, stăruința, zbaterea : Lc. 13, 24 ; cf. Mt. 7, 13-14 ; In. 7, 34 și 37-39 ; 8, 21 ; 13, 33 ; 18, 36 ; Fap. 14, 22 ; 20, 28-29 ; I Cor. 9, 25 ; Filip. 1, 30 ; Col. 1, 29 ; 2, 1 ; 4, 12 ; I Tes. 2, 2 ; I Tim. 6, 12 ; II Tim. 4, 7 ; Evr. 12, 1 ;

trupului împotriva duhului : Rom. 7, 14-25 ; II Cor. 4, 26 ; Gal. 5, 16-26 ; Ef. 3, 16 ; Col. 3, 9-10 ;

cea bună : I Tim. 1, 18-20 ; 6, 11-16 ; II Tim. 4, 6-8.

Lupta creștinului

război nevăzut : Ef. 6, 1-2 ; cf. I Cor. 9, 24-27 ; II Cor. 10, 3-5 ; Filip. 2, 14-16 ; 3, 20 ; Evr. 12, 1-4 ;

contra diavolului : Lc. 10, 18 ; 22, 31 ; 14, 30 ; Rom. 16, 20 ; II Cor. 2, 11 ; Ef. 2, 2 ; 6, 16 ; Iac. 4, 7 ; I P. 5, 8 ; I In. 3, 8 ; Ap. 12, 7 ;

contra păcatului din lume : Mt. 6, 24 ; In. 16, 33 ; 15, 19 ; Rom. 12, 2 ; I Cor. 7, 31 ; Gal. 1, 10 ; Iac. 1, 10 ; 4, 4 și 14 ; I P. 1, 24 ; I In. 2, 15-17 ; 5, 4-9 ;

contra patimilor trupului : Rom. 7, 23 ; 12, 1 ; 13, 14 ; I Cor. 9, 25-27 ; II Cor. 12, 7 ; Gal. 5, 17 ; Col. 3, 5 ; Iac. 4, 1 ; I P. 2, 11 ;

arme spirituale de luptă : Ef. 6, 13-18 ; cf. Rom. 13, 12 ; II Cor. 6, 7 ; 10, 4 ; I Tes. 5, 8 ;

sprijiniți de ajutorul divin : In. 15, 5 ; Rom. 8, 37 ; I Cor. 15, 57 ; II Cor. 2, 14 ; 12, 9 ; Ef. 3, 7 ; 6, 10 ; Filip. 4, 13 ; Col. 1, 29 ; I Tes. 2, 2 ; I Tim. 1, 12 ; II Tim. 4, 17 ;

străduințele personale : Mt. 25, 13 ; I Cor. 9, 25-27 ; 16, 13 ; Ef. 6, 10 și 13 și 18 ; Col. 1, 11 ; I Tes. 5, 6 ; II Tim. 2, 4 ; I P. 5, 8-9 ;

răsplata biruitorului : I Cor. 9, 25 ; Ap. 2, 7 și 11 și 17 și 26 și 28 ; Ap. 21, 7.

LOCURI și CITATE des utilizate

La Dumnezeu, nimic nu este cu neputință : Lc. 1, 37.

Lasă acum, că așa se cuvine ca să plinim toată dreptatea : Mt. 3, 15.

Lasă morții să-și îngroape morții : Lc. 9, 60 ; cf. Mt. 8, 22.

Lăsați copiii să vină la Mine : Mt. 19, 14.

La vreme potrivită te-am ascultat și în ziua mântuirii te-am ajutat : II Cor. 6, 2.

Legătura desăvârșirii : Col. 3, 14.

Legătura păcii : Ef. 4, 3.

Legăturile nedreptății : Fap. 8, 23.

Legea împărătească : iubirea : Iac. 2, 8.

Legea libertății : Iac. 2, 12.

Legea — V. T. — pedagog spre Hristos : Gal. 3, 24.

Legea nu e pusă pentru cel drept : I Tim. 1, 9.

Legea poruncilor și învățăturilor ei : Ef. 2, 15.

Legea și proorocii, până la Ioan : 16, 16.

Legea, umbra bunurilor viitoare : Evr. 10, 1.

Lepădarea de Hristos : Mt. 10, 33 ; Lc. 12, 9.

Libertatea adevărată, — cunoașterea adevărului : In. 8, 32 și 36.

Locuința noastră din cer : II Cor. 5, 1-2 ; cf. Rom. 8, 23 ; Evr. 9, 11.

Locul de pe urmă — la ospăț : Lc. 14, 10.

Lopata este în mîna Lui și va curăți aria Sa ' Mt. 3, 12.

Luarea crucii : Mt. 16, 24 ; Mc. 8, 34 ; Lc. 9, 23.

Luați Duh Sfint ; cărora veți ierta păcatele le vor fi iertate : In. 20, 21-23.

Luați mîncăți : Mt. 26, 26 ; Mc. 14, 22.

Lucrați cu frică și cu cutremur la mîntuirea voastră : Filip. 2, 12.

Lucrătorul, vrednic este de plata sa : Lc. 10, 7.

Lumea trece și poftele ei : I In. 2, 17.

Lumina Evangheliei : II Cor. 4, 4.

Lumina lumii — Apostolii : Mt. 5, 14 ; In. 8, 12.

Lumina oamenilor : In. 1, 4 și 9 ; 5, 26 ; 8, 12 ; 9, 5 ; 12, 35 ; I In. 5, 12.

Lumină păgînilor : Fap. 13, 47 ; Lc. 2, 32 ; In. 9, 5.

Lumina sub obroc : Mc. 4, 21 ; Lc. 11, 23.

Lumina și întunericul, ce împărtășire au ? : II Cor. 6, 14 ; cf. I Cor. 10, 21 ; Ef. 5, 7 și 11.

Luminătorul trupului — ochiul : Mt. 6, 22.

Lupta cea bună : I Tim. 1, 18 ; 6, 12 ; II Tim. 4, 7.

PROVIDENȚA DIVINĂ

Praznicul Anului Nou

La fiecare început de an încercăm două feluri de sentimente opuse. Încercăm, mai întâi, sentimentul vremelniceii lucrurilor, al relativității noastre. Observăm cum trec anii, cum se schimbă multe din jurul nostru, cum ne despărțim de anumite lucruri sau de cei dragi, cum fuge totul în jurul nostru și noi înșine ne schimbăm, îmbătrânim, slăbim în putere și ne simțim din ce în ce mai legați cu vremelnicia.

Dar concomitent cu acest sentiment, fiecare an nou trezește în suflet dorul de viață nouă, dorul de veșnicie. Ne dăm seama că nu totul trece, că relativismul nu-și poate pune pecetea pe întreagă făptura noastră, că în noi este dorul de viață veșnică și că acest dor își are un izvor și un temelie nepuizabil. Vrem să trăim, ne spunem mereu : „la mulți ani“, chiar când din punct de vedere biologic simțim că firul vieții de pe pământ este pe sfârșite.

Temelieul care alimentează setea mereu crescândă de viață, care ne încredințează că sîntem nemuritori, ni-l dă credința în Dumnezeu.

Învățătura noastră creștină ne învață că anii și vremurile sînt sub cîrma lui Dumnezeu, că El este începutul, mijlocul și sfîrșitul vieții noastre. Dumnezeu a creat lumea, dar după ce a creat-o nu a părăsit-o, ci îi poartă grijă, o apără de distrugere și conduce pe credincioși spre desăvîrșire, spre viața veșnică.

Această lucrare divină se numește providență sau pronic.

Firea înconjurătoare ne grăiește la tot pasul despre providența divină. De la firicelul de iarbă, ce se ridică în fapt de primăvară de sub glie, sau se ascunde în nopțile răcoroase ale toamnei, pînă la stejarul de multe sute de ani, care își lasă podoaba la fiecare început de iarnă, ca să se împodobească din nou la venirea primăverii ; de la grăunțele de nisip pînă la cel mai înalt munte, de la bobul de grîu învelit în multe cămăși, pînă la holda ce-și leagănă bogăția în bătaia razelor soarelui, de la cea mai mică alcătuire, care se numește atom, pînă la marile alcătuirii de stele, ce-și urmează neîntrerupt cu iuteală ameteitoare drumul lor, fără abatere, toate acestea — și cîte încă altele din marele univers — grăiesc despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, care a rînduit legi pentru ocrotirea lor și pentru ferirea lumii de primejdia desființării. Căci ori unde este o lege, ea ne îndreaptă gîndul spre cel ce a făcut-o, spre legiuitor.

Cînd a dat cele zece porunci poporului ales pe muntele Sinai, Proorocul Moisi le-a zis : „Iată voi stați în fața Domnului Dumnezeuului vostru”.

Conștiința că viața noastră este mereu în fața lui Dumnezeu, că El ne poartă de grijă și ne ajută să ne îndeplinim chemarea în lume este un mare reazim al vieții.

Trimițînd pe Sf. Apostoli la propoveduire, Mîntuitorul le-a zis : „Nu vă temeți. Iată eu sint cu voi în toate zilele”. Altă dată, văzîndu-i copleșiți de gînduri, le-a zis : „Oare nu se vînd două vrăbii pe un ban și nici una din ele nu cade pe pămînt fără știrea Tatălui vostru. Nu vă temeți, voi sînteți mai mult decît vrăbiile” (Matei 10, 29—31).

Dumnezeu ne poartă grijă în chip minunat și tainic. Uneori purtarea lui de grijă n-o înțelegem, nu ne dăm seama de ea și socotim că tot binele ce-l avem este numai de la noi înșine.

Dumnezeu lucrează neconținut spre a ne purta de grijă. De multe ori nu lucrează direct, sau numai arareori lucrează direct. El se folosește de legi, de credincioșii Săi, de evenimente, care ne grăiesc și ne avertizează într-un chip minunat că ne poartă de grijă. El ne poartă de grijă cum poartă de grijă un tată bun copiilor lui : le spune ce trebuie să facă și ce nu, îi învață, le dă mină de ajutor cînd cer, dar îi lasă să lucreze și singuri, se face nevăzut și-i așteaptă să ajungă la țintă.

Un exemplu deosebit de grăitor ni-l oferă însăși viața noastră în dezvoltarea ei. Viața o avem, în ultima instanță, de la Dumnezeu. El este izvorul prim al vieții. Dar o avem prin părinți și se dezvoltă în cadrul legilor biologice și naturale, respectîndu-le pe acestea care sînt date pentru ocrotirea ei. Uneori cerem lui Dumnezeu să intervină, să-și arate puterea, să facă o minune, să ne scape dintr-un necaz sau să ne ajute să izbîndim ceea ce ne-am pus în gînd să facem, fără să observăm că Dumnezeu ne ajută și ne ocrotește tocmai prin lucrurile și faptele ce sînt în jurul nostru. El ne vorbește prin întîmplări, prin semne, prin aleșii Săi care ne apar în cale. El ne ajută să ieșim din necazuri, să rezolvăm problemele ce ni se pun, însă nu este văzut. Trebuie să fim atenți la graiul Lui prin lucruri, să învățăm de la acestea cum să trăim, cum să ne purtăm, cum să ajungem la mîntuire.

Iată, ce ne spune, în această privință, o minunată poezie din lirica norvegiană :

Învăț de la ape să ai statornic drum ...
 Învăț de la umbră să taci și să veghezi,
 Învăț de la stîncă, cum neclintit să crezi
 Învăț de la soare că trebuie să apui ...
 Învăț de la vierme că nimeni nu-i uitat
 Învăț de la nufăr, să fii mereu curat ...
 Învăț de la stele, că-n cer sînt multe oști ...
 Învăț de la lună să nu te înspăimînti ...
 Învăț de la floare să fii gîngaș ca ea
 Învăț de la păsări de vrei să urci în sbor ...

De la toate ce sînt în jurul nostru se cuvine să învățăm. Iar de la Domnul nostru Iisus Hristos să învățăm ce este bine și ce este rău, cum trebuie să trăim ca să ne mintuim.

Dumnezeu ne iubește și ne grăiește prin mijlocirea creațiunii. Trebuie dar să fim atenți și să-i ascultăm graiul, ca să nu se spună despre noi : „ochii lor au fost ținuți ca să nu vadă și urechile lor ca să nu audă. Urechi au și nu aud, ochi au și nu văd”.

Ca să înțelegem lucrarea proniei divine în viața noastră, trebuie să știm că Dumnezeu l-a creat pe om liber. I-a dat omului acest mare dar : libertatea. În aceasta stă măreția lui, dar de aici poate începe și tragedia lui.

Dumnezeu vrea ca omul să fie liber și pronia divină nu face nimic ceea ce i-ar știrbi sau micșora această libertate. Dumnezeu nu ne constrînge să mergem pe drumul cel bun, El lasă aceasta la voia noastră liberă. Iisus Hristos a spus : „Cel ce vrea să vină după Mine”, fără să constrîngă pe cineva să-L urmeze.

Credinciosul are puterea, în baza libertății, să asculte de voia lui Dumnezeu sau nu, să se încadreze în legile morale care îi dau fericirea sau să le calce. Credinciosul poate folosi libertatea și în mod greșit, chiar împotriva voii lui Dumnezeu.

Folosind în mod greșit libertatea, el devine cauza suferințelor lui, a relelor și a desordinii din lume. Acest lucru se poate întîmpla în viața credincioșilor singurateci sau în viața comunităților, a popoarelor. Astfel își fac apariția suferința, neomenia, mîndria, minciuna, nedreptatea, ura și războaiele.

De toate acestea nu este de vină Dumnezeu, ci credinciosul care folosește greșit libertatea. Existența lor nu este un semn al lipsei providenței, ci un semn al libertății pe care omul o folosește greșit.

Dumnezeu îngăduie toate acestea din respectul pentru libertatea pe care a dat-o credincioșilor. El nu se grăbește să pedepsească pe cei care fac răul, cum am face noi, oamenii, de pildă. El este îndelung răbdător cum rezultă din pilda fiului risipitor al cărui tată îl așteaptă îndelung să se întoarcă acasă și cînd vine îl iartă. Chiar în această așa zisă „absență” a lui Dumnezeu și îngăduință a răului ni se arată providența care vrea ca toți credincioșii să se mintuiască.

Dumnezeu își arată atotputernicia în răbdare și în cruțarea celor ce greșesc și fac răul, fiindcă în bunătatea sa așteaptă ca și ei să vină la cunoștința adevărului și la săvîrșirea faptelor bune. El le lasă pe toate să crească pînă la seceriș, căci pe toate le are în mîna Sa și poate chiar pe cele rele să le îndrepte spre bine.

Dumnezeu ne îngăduie să mergem pe drumul vieții uneori fără să ne dăm seama că ne însoțește, și abia la sfîrșit înțelegem că El este mereu cu noi. Pentru ochii noștri viața și istoria se desfășoară ca și cum Dumnezeu n-ar avea grijă de ele, dar El nu părăsește nici odată creatura Sa.

Se poate observa cum uneori Dumnezeu răspunde cu daruri la răutățile și fărădelegile noastre, cum El împlinește voia, respectînd totuși

libertatea oamenilor. Datoria noastră este să nădăjduim în Dumnezeu, să-L rugăm să ne ajute și să folosim libertatea noastră spre bine.

Providența divină ne arată că Dumnezeu iubește și ajută pe toți credincioșii și pe fiecare în parte, însă nu vede izolat și nu ajută pe unul în paguba altuia. El ne privește și ne ajută ca mădulare ale unui întreg. Dumnezeu dă darurile Sale prin comunitate, pe cele supranaturale prin Biserică, Trupul tainic al lui Hristos, iar pe cele naturale prin familie, prin popor. De darul lui Dumnezeu, de ajutorul Său nu se bucură numai insul care primește ajutorul, ci toți cei ce trăiesc împreună cu el. Dumnezeu împlinește cererile cele bune ale fiecăruia, iar pe cele rele ce sînt împotriva mîntuirii nu le împlinește. Unuia îi dă iertare de păcate, altuia îi ajută să-și refacă sănătatea, pe unul îl mîngăie în dureri, altuia îi sfințește bucuriile. De ajutorul dat fiecăruia în parte se bucură toți cei ce trăiesc împreună. Darurile individuale sînt legate de binele întregii comunități.

De aceea, la sfînta liturghie nu ne rugăm numai pentru noi, în parte, individual. Nu zicem: „Dă-mi Doamne” ci „Dă-ne Doamne”.

Ne rugăm pentru pacea a toată lumea, pentru bună liniștea văzduhului, pentru îmbelșugarea roadelor pămîntului, pentru cei bolnavi, pentru cei ce călătoresc, pentru cei vii și pentru cei adormiți, pentru toți credincioșii, pentru toate trebuințele, pentru cele ce sînt de folos sufletelor și trupurilor noastre.

Și tot pentru aceasta îl numim pe Dumnezeu, precum ne-a învățat Domnul nostru Iisus Hristos, „Tatăl nostru” și nu „Tatăl meu” sau „Tatăl tău”.

Este posibil ca unii să primească mai mult ajutorul lui Dumnezeu, dar aceasta nu spre a-i despărți de alții, ci avînd mereu în vedere binele întregului, ca pe cei ce au cinci talanți să-i așeze mai mult în slujba celorlalți.

În lumina învățăturii despre providența divină, datorită ajutorului și purtării de grijă pe care o are Dumnezeu față de noi, înțelegem care este valoarea și rostul vieții noastre în lume.

Darurile personale ale unui om sînt numai în acea măsură valoroase, în care ele sînt puse în slujba și spre folosul tuturor. De aceea nu avem dreptul să cîrtim împotriva lui Dumnezeu de ce unora le-a ajutat să aibă mai mult sau să fie mai mari decît alții și nu avem dreptul să ne urim unii pe alții pentru deosebirea darurilor și ajutorul dat de Dumnezeu. Căci fiecăruia i s-a dat spre a fi folositor celor din jurul lui, familiei, poporului din care face parte. Celui ce i s-a dat mult, mult i se va cere și celui ce i s-a dat mai puțin, mai puțin i se va cere.

Desigur că în lucrarea pronoiei cerești sînt unele fapte pe care noi nu le înțelegem deplin, nu putem ști de ce s-a întîmplat așa și nu altcumva. Asupra unora noi putem gîndi într-un fel, dar adevăratul lor rost se descopere mai tîrziu, cînd nu ne așteptăm noi. După ani și ani se lămuresc unele lucruri asupra cărora noi nu ne-am fi gîndit.

Este necesar să observăm că providența divină binecuvîntează și rînduiește pe anumiți credincioși cu rosturi salvatoare, în istoria comuni-

tăților și a Bisericilor. Dumnezeu folosește anumiți credincioși prin care biruiește dreptatea, adevărul și pacea în lume. Istoria Bisericii cunoaște mulți bărbați prin mijlocirea cărora Dumnezeu a lucrat la mântuirea credincioșilor.

Din aceasta trebuie să învățăm cum să ne înțelegem viața, care este rostul ei și ce așteaptă de la noi Dumnezeu „de la care vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit”.

O înțeleaptă vorbă spune : „Tot ceea ce faci numai pentru tine, moare odată cu tine. Iar ceea ce faci pentru alții, aceea rămîne, aceea dă adevărată valoare a vieții”.

A crede în providență înseamnă a-ți dăruia viața pentru binele altora, a munci, a te îngriji să urmezi pilda iubirii și a purtării de grije pentru cei ce sînt dați în seama ta. Credința în providență e un nesecat izvor de activitate pentru binele semenilor, pentru propășirea neamului, pentru pacea a toată lumea.

Episcop dr. Vasile Coman

RUGĂCIUNEA ADEVĂRATĂ

Meditația la Duminica vameșului și fariseului

„Zis-a Domnul pilda aceasta : Doi oameni s-au suit la templu să se roage ; unul fariseu și celălalt vameș . . .” (Luca 18, 10).

Rugăciunea este un suiș spre Dumnezeu care e infinit. De aceea și altarele de demult se zideau pe înălțimi, însemnînd suișul. Templul din Ierusalim era zidit pe muntele Moria.

Dar rugăciunea este un suiș nu după loc, ci după fire, cu duhul. E o suire a minții și a inimii către Dumnezeu, o mutație în conștiință care aduce după sine schimbare în întreaga făptură.

„Fariseul stînd, așa se ruga în sine : Dumnezeuule îți mulțumesc că nu sînt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepți, adulteri, sau ca și acest vameș. Postesc de două ori pe săptămînă, dau zeciuială din tot ce cîștig . . .” (v. 11—12). Fariseul pare un mulțumit cu el însuși. Și totuși chiar în el însuși pătimește. Pătimește de răul fundamental, de începutul păcatului, de mîndrie, de orgoliu, de acel păcat de care Sf. Ioan Scărarul merge pînă la a socoti că „cel trufaș nici nu mai are nevoie de demon ; el a ajuns să-și fie singur demon și dușman” (Scara XXXIII, 32). Fariseul se iubește pe sine. Dar nu acesta este păcatul lui, căci și Domnul a zis, să-l iubim pe aproapele ca pe noi înșine. El se iubește pe sine atît, încît iubirea pentru ceilalți și pentru celălalt, supremul Celălalt — Dumnezeu se mistuie, se pierde în cea dintîi. El și-a devenit lui — și idol. „Eu însumi idol m-am făcut” ,cum spune Sfîntul Andrei Criteanul.

În rugăciunea lui e prezent totul, treimea existenței : Dumnezeu, aproapele, el însuși. Dar Dumnezeu e invocat pentru a mulțumi că I-a dat lui, fariseului, să nu fie ca ceilalți semenii păcătoși ; pe aproapele îl pomenește pentru a-l ponegri și osîndi ; pe sine pentru a se proslăvi.

Există o ordine în rugăciune. După Sfinții Părinți trebuie să începem printr-un cuvânt de preamărire și mulțumire adus lui Dumnezeu; apoi cu o inimă smerită plină de căință să-i descoperim păcatele și în sfârșit să înfățișăm cererile noastre Împăratului cerurilor.

Ce a rămas la el din acest duh al dreptei rugăciuni? În afară de acea firavă mulțumire, restul este preamărirea lui, descoperirea și judecarea păcatelor altuia. Preamărirea lui în comparație cu cine? Cu un vameș! Nu s-a văzut și cercetat în fața unui drept, a unui sfânt. Nu în fața lui Dumnezeu după al cărui chip și asemănare sintem. Și cât de dreaptă e judecata față de vameș? De unde îi cunoaște sufletul sau faptele lui mai tainice, poate bune? Limba hulitorului e mai rea ca iadul, cum se spune, osindește nu doar pe răi, ci osindește și răi și buni. Cine dintre noi știe care dintre cei doi este mai aproape de împărăția lui Dumnezeu?

Dar orice suferință e pe măsura păcatului. Și nu e suferință mai mare decât să te vezi în mindria ta, la un moment dat redus la tine însuși, părăsit, izolat, singur. Căci prea plin și obsedat de eul meu, mă separ de ceilalți. Mă despart de Domnul vieții, de semenii mei, de cei de un destin cu mine. O asemenea stare e ceea ce au numit nevoitorii duhovnicești „stingerea duhului” sau „moartea sufletului înainte de moartea trupului”. „Cel ce-și iubește egocentric viața o va pierde” (Ioan 12, 25). După Sfânta Scriptură făptura noastră e numită vas, templu. „Îmi este vas ales, ca să poarte numele meu la neamuri”, zice Mintuitorul despre Sf. Pavel (Fapte 9, 15), și „nu știți că trupul vostru e templu al Duhului Sfânt, care este în voi... Preamăriți pe Dumnezeu în trupul și duhul vostru...” (I Corinteni 5, 19—20). Sintem vas și templu. „Lăcaș fecioresc te-a ales stăpînul” cântă Biserica, Maicii Domnului. Vasul e merit să fie umplut și templul să fie deschis cu candela aprinsă, ca să intre Împăratul mării, Hristos. El vine și răsădește în noi cuvîntul vieții și ne împărtășește din plinea vieții, și din aceste daruri slujim. Fecioarele neînțelepte cu candela iubirii stinsă care se adorau doar pe ele, n-au luat parte la nunta Mirelui, ușa li s-a închis. Sfinții învață că, dacă de alte patimi ne pot izbăvi semenii noștri, de adorarea eului nostru, numai unul Dumnezeu. O veche experiență duhovnicească mărturisește:

„Un ucenic bate la ușa Celui Preaînalt. Dinăuntru se auzi o voce: Cine e? Eu, răspunde ucenicul...! Ușa a rămas închisă. Trecu un timp și ucenicul bate din nou. Iarăși vocea dinăuntru întrebă: Cine e? Ucenicul răspunde acum: Tu ești! Și ușa se deschise...”

„Iar vameșul, departe stînd nu voia nici ochii să-i ridice către cer, ci își bătea pieptul zicînd: „Dumnezeule, fii milostiv mie păcătosului” (v. 13). Cu ochii în jos, dar cu inima în sus. Stă în fața lui Dumnezeu, cu El se judecă. Așa cum ne învață nevoitorii vieții duhovnicești de totdeauna, în timpul rugăciunii să ai cugetul că te afli înaintea lui Dumnezeu. Ești în fața sfințeniei absolute, aici te vezi, te judeci.

Citim în viețile sfinților cum un bătrîn îmbunătățit își așteaptă ceasul, sfîrșitul. Cei apropiați în jur, îl întreabă: „Unde ești părinte? Iar el le răspunde: sint înaintea tribunalului lui Dumnezeu... Ți-e

teamă ? Am făcut pină acum tot ce mi-a stat în putință să îndeplinesc poruncile, dar sînt om ; știu eu dacă lucrul meu este plăcut și lui Dumnezeu ? Frații îi spuseră : N-ai încredere că lucrul tău este de la Dumnezeu ? Nu mă încred în mine înainte de a-L fi întîlnit. Una e judecata Lui Dumnezeu, alta a oamenilor” și sfîrși în bucurie.

Încearcă și vameșul o asemenea stare. Are și el conștiința judecății și se vede în și ca prin ochii lui Dumnezeu. „Slava ochilor e ca ochii tăi să fie ochii Porumbelului” (Sf. Grigorie de Nissa), ai Duhului Sfînt. Fari-seul nu s-a văzut „fariseu”, dar vameșul s-a văzut prin acești ochi „vameș” : păcătos, neliniștit de starea lui, nemulțumit de el însuși. Mai profund, el nu-și dă singur sentința dreptății, nu se mîntuiește el pe sine, ci strigă după ajutorul lui Dumnezeu. Și Dumnezeu îi răspunde : „Mai îndreptat s-a întors acesta”. Mai îndreptat, nu pentru că se văzuse el „drept”, ci pentru că văzuse drept, exact, starea unui suflet căzut care strigă după ajutor. În viața duhovnicească „cazi singur dar nu te ridici singur”. Îți întinde cineva mîna și împreună te ridici. Strigătul însuși e începutul ridicării. De aceea zice Mîntuitorul că vameșii și păcătoșii merg înainte în împărăția lui Dumnezeu. Aici se descoperă taina, puterea pocăinței, a căinței-smerenie. Cînd te vezi mai căzut, atunci ești mai aproape de mîntuire. Nu numai că duhovnicește smerenia nu înseamnă coborîre, dar ea nici nu te mai lasă ca să cazi, pentru care s-a și zis : Cel smerit nu cade niciodată. De ce ? pentru că el văzîndu-se real unde este, nu are de unde să cadă. În schimb se poate ridica. Mîntuirea e rodul ofrandei și osteneții prin puterea harului. Ce e raiul, întrebă un sfînt. Și răspunde tot el : „dînc de smerenie”. Iar Mîntuitorul pune această concluzie parabolei „Cel ce se smerește va fi înălțat”. Și cu adevărat pocăința, smerenia înălță. Admirabil zugrăvește Sf. Ioan Scărarul un astfel de suîș : „pocăința îl ridică pe acel căzut ; lacrimile lovesc în porțile cerului, iar sfînta smerenie le deschide” (Scara XXV, 16). Mă aflu ca vasul în mina olarului. Căința frămîntă lutul. Lacrimile udă... „Roua cea de la tine, vindecătoare este”, zice proorocul Isaia. „Și lacrimile sînt ca și singele care curge din ranele sufletului”, cum tilcuiește Sf. Grigorie de Nissa. Smerenia deschide. Îmi deschide ușa și izvorul harului. Îmi deschide ușa pentru că mă așează la locul meu, în starea mea adevărată, exact ce sînt față de Dumnezeu și față de semenii. Față de semenii cum zice apostolul : „Socotind pe altul mai de cinste decît pe mine” (Filipeni 2, 3), și așa primesc, învăț de la toți. Față de Dumnezeu, făptura Lui, mă ofer și-I ofer posibilitatea de a mă zidi din nou. Căci El este nu numai judecătorul, ci mai întîi și pe veci Ziditorul meu care mă poate înnoi radical și mereu, chiar din moarte. Și această conștiință îmi dă speranță, bucurie, viață.

Și dacă vameșul în slujba lui încercată de atîtea ispite și căderi, atît de disprețuită și hulită s-a putut îndrepta, eu și fiecare dintre noi, cum putem dobîndi îndreptarea, cum ne putem înălța la înălțimile iubirii, adevărului vieții ? Cu înălțimea gîndului smerit, „iubind și slujind acolo unde sîntem chemați”.

Pr. prof. Constantin Galeriu

SENSUL CREȘTIN AL ÎNȚIETĂȚII

Duminica V-a din Postul Mare

Este izbitor contrastul pe care-l prezintă pericopa evanghelică de azi între înfricoșata slavă a sfințelor patimi, anunțate de Hristos, încununate de cele mai umilitoare suferințe și răstignire : pedeapsa robilor răsculați și a tilharilor pe de-o parte și pretenția fiilor lui Zevedei la cu totul o altă glorie : „Dă-ne nouă să ședem unul de-a dreapta și altul de-a stînga Ta, întru mărirea Ta” (Marcu 10, 37), pe de altă parte. Încă din fragedă pruncie în inima fiecărui om zace un instinct de dominație care, lăsat anarhic și necanalizat, ca riurile ce năpădesc malul cînd se desprimăvărează crează : tirani în familii — fie soț aspru sau soție capricioasă —, copii dezmeirdați, satrapi birocratici la serviciu care-i consideră pe ceilalți subalterni, anagajații lor personali, sau în fine dictatori de tristă memorie în statele totalitare, care nu de mult au stîrnit flăcările atotmistuitoare ale ultimului război mondial ce a lăsat, din toată gloria lor deșartă, o mină de cenușe sub paza unor ziduri dărimate. Exact ca în parabola biblică, despre copacii pădurii care au plecat să-și ungă peste ei împărat. Și au zis către măslin : domnește peste noi ! Iară măslinul a zis : lăsa-voi oare eu untelemnul meu cu care se cinstește Dumnezeu și oamenii se mindresc și mă voi duce să umblu prin copaci ? De asemenea n-a primit nici smochinul, pentru dulceața lui ; nici vița de vie, pentru mustul ei. Numai spinul a primit zicînd : „Dacă voi mă puneți cu adevărat împărat peste voi, atunci veniți și vă odihniți sub umbra mea ; iar de nu, atunci va ieși foc din spin și va arde cedrii Libanului” (Judecători 9, 8-15).

Dimpotrivă, atunci cînd mulțimea celor ca la cinci mii de oameni săturați în pustie cu cinci plini și doi pești voia să vină și să-L ia cu sila, ca să-L facă împărat, Iisus s-a tras înapoi, în munte, El singur (Ioan 6, 15). Pe de altă parte însă, El a ieșit la iveală în grădina Ghețimani și i-a întîmpinat cu bună voie, dîndu-se legat celor ce veneau în numele arhierilor și tuturor dușmanilor Lui să-L prindă și să-L răstignească (Ioan 18, 4-8). Așadar, Domnul Hristos a schimbat tronul pe care i-L oferiseră prietenii, ca un simbol al slavei deșarte, cu crucea pe care avea să sufere răstignirea ; mai bine zis, a făcut din cruce un tron sui-generis, ca simbol al grandoarei prin jertfă de sine pentru noi toți : „Căci Fiul Omului nu a venit să I se slujească, dar ca El însuși să slujească și să-și dea sufletul răscumpărare pentru mulți” (Marcu 11, 45). Este tocmai corectivul pe care Mîntuitorul L-a aplicat dorinței de înțietate greșit înțeleasă de cei doi Apostoli ai Săi : „Ci care dintre voi va vrea să fie mare, va fi slujitorul vostru ; și care va vrea să fie întii, va fi tuturor slugă” (Marcu 10, 43-44).

Să desprindem din toate acestea, linia de conduită pentru viața noastră morală, atitudinea hotărît potrivnică a ceea ce Sf. Casian Romanul numește „păcatul slavei deșarte” avînd multe înfățișări : „El încearcă să sâgeteze pe slujitorul lui Hristos prin orice îndeletnicire, prin glas, prin cuvînt, prin tăcere, prin lucru, prin priveghere, postiri, rugăciune, citire, liniște, pînă și prin îndelungă răbdare” — și anume atunci cînd toate

acestea le ține de dragul laudelor și numai pentru gloria sa personală și pofta de dominație asupra semenilor săi (Filocalia, I, Sibiu, 1946, pp. 121-122).

Nu e mai puțin adevărat însă, că orice societate omenească redusă chiar pînă la limitele restrinse ale unei familii, are lipsă de conducere și deci de conducător. Există în fiecare dintre noi spiritul de emulație pentru primul loc, care trebuie cultivat : „Locul meu e în frunte !“ — veți zice. „Ei bine, cuceriți-vi-l !“ Dar ținînd cont de corectivul menționat de Hristos : mai mare — ca slujitor al tuturor. Cu cît ești mai în frunte, cu atît ai mai mulți de servit în urma ta, ca și cororul ce zboară în frunte și tocmai de aceea are misiunea cea mai grea. Nu să te prevalezi, ci să te jertfești pentru cei pe care tocmai prin dăruirea de sine vrei să-i întreci, întocmai ca eroul din povestirea „Inima lui Danko (de M. Gorki) : și-a smuls inima flăcărînd din piept ca să lumineze calea mulțimilor pe care le conduce. Aceasta e adevărata înțîietate în sensul ei creștin și uman, adevărata noastră glorie pentru toți, „tuturora slugă“.

Prot. Petru Bogdan

PORUNCA IUBIRII

Duminica 25-a după Rusalii

Între multe virtuți care trebuie să crească și să înflorească în sufletul fiecărui bun creștin, prin puterea Sfintului Duh, plină de parfum și de dulceață este virtutea care este cea dintîi dintre virtuți : iubirea. Ea este numită regina tuturor virtuților și legătura desăvîrșită a perfecțiunii creștine. Această sublimă virtute poate avea ca obiect pe Dumnezeu sau pe aproapele, după răspunsul pe care Mintuitorul îl dădu unui învățător al legii.

Atunci cînd un învățător al legii l-a întrebat pe Mintuitorul care este cea dintîi și cea mai mare poruncă, Mintuitorul i-a răspuns : „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta... Aceasta este marea și cea dintîi poruncă. A doua, asemenea acesteia : „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși“ (Marcu 12, 30-31). Apoi adaugă : „În aceste două porunci se cuprind toată Legea și proorocii (Matei 22, 40). Sf. Marcu precizează că „Mai mare decît aceasta nu este altă poruncă“.

De fapt iubirea lui Dumnezeu și iubirea aproapei sînt una și aceeași virtute, fiindcă există un singur motiv pentru care se iubește Dumnezeu și semenul : Dumnezeu.

Pe lingă iubirea cu care trebuie să iubim pe Dumnezeu, Mintuitorul ne poruncește, prin aceste cuvinte, să iubim și pe aproapele nostru. Această iubire de aproapele, Mintuitorul nu numai ne-o poruncește, ci El însuși ne-a dovedit-o prin pilda vieții Sale. Toți Apostolii au trăit în chip deosebit virtutea iubirii frățești. Sf. Ioan era atît de mult stăpînit de focul iubirii

acesteia, încît ajuns la adînci bătrînețe, repeta mereu aceste cuvinte ale Domnului Iisus : „Fiilor, iubiți-vă unul pe altul“ și adăuga, asigurînd pe cei pe care-i îndemna la iubire, că această iubire frățească e porunca Domnului și observarea ei ajunge pentru cîștigarea fericirii veșnice.

Iubirea aproapelui e necesară ca și iubirea lui Dumnezeu ; nici nu poate exista una fără cealaltă. De aceea tot Sf. Ioan adaugă : „Dacă zice cineva : iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște : mincinos este ! Pentru că cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu pe care nu l-a văzut, nu poate să-L iubească“ (I Ioan 4, 20). Se pare — într-un anumit fel — că Mîntuitorul a preferat iubirea frățească față de însăși iubirea lui Dumnezeu fiindcă numește această iubire : „porunca Mea“, porunca care Mîntuitorul vrea să fie împlinită cu atîta plînatate încît să fie egalată cu iubirea cu care Hristos ne-a iubit pe noi : „Precum v-am iubit Eu“.

Noi, care sîntem creștini și purtăm prin botez numele lui Iisus Hristos, avem datoria să practicăm virtutea iubirii frățești. Mîntuitorul ne poruncește să iubim și pe dușmanii noștri : „Iubiți pe dușmanii voștri“ (Luca 6, 27). Iubirea frățească, pentru cei care o practică, este asemenea unei haine frumoase, asemenea unei uniforme pe care o îmbraci și prin care te deosebești de toți ceilalți și prin care ești recunoscut ca ucenic al lui Hristos. După cum ostașul se deosebește prin îmbrăcămintea pe care o poartă de ceilalți oameni, tot așa, prin practicarea iubirii frățești, faptele creștinului bun se deosebesc de faptele tuturor celorlalți semeni. Prin practicarea iubirii frățești se cunoaște adevăratul ucenic al lui Iisus Hristos. Mîntuitorul însuși ne cere acest lucru cînd zice : „Întru acesta vor cunoaște toți că sînteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții“ (Ioan 13, 35).

Mîntuitorul mai mult îi iubește pe aceia din ceata închinătorilor Lui, care se iubesc unul pe altul, pe aceia care poartă în inima lor semnul distinctiv al iubirii frățești.

Sf. Apostol Pavel, cînd vorbește despre iubire, zice că, chiar dacă am avea cele mai de seamă virtuți și cele mai mari merite, vom fi îndepărtați de la fericirea cerească, pentru că lipsite de merit sînt toate virtuțile dacă nu sînt însoțite de iubire. Stăpînit de dragostea lui Dumnezeu și a semenilor, Sf. Apostol Pavel în epistola I către corinteni, cap. 13, a scris cel mai sublim imn al dragostei creștine, cînd zice : „De aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător. Și de aș avea darul prorociei și tainele toate le-aș cunoaște și orice știință, și de aș avea atîta credință încît să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sînt. Și de aș împărți toată avuția mea și de aș da trupului meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi folosește. Dragostea îndelung rabdă, dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de minie, nu gîndește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată“ (v. 1-8).

Sf. Ioan Gură de Aur zice că Mintuitorul a însemnat și deosebit pe ucenicii Săi cu semnul iubirii, fiindcă iubirea frățească e semnul deosebit al celor care îl urmează pe Hristos. Și tot Sf. Ioan Gură de Aur zice că în parabola cu cele zece fecioare, cele cinci au fost excluse de la nunta Marelui divin nu pentru că ar fi săvârșit păcate mari, ci pentru că nu aveau untdelemn în candelă, adică nu aveau iubire, fiindcă untdelemnul simbolizează iubirea.

Sf. Ciprian zice că nu poate ajunge la împărăția cerurilor acela care nu are în inima lui iubirea frățească. Fericitul Augustin zice că toată oboseala pe care o depunem pentru desăvârșirea vieții noastre, dacă nu ne iubim unul pe altul, este asemenea nisipului aruncat în vânt; nimic nu ne folosește. Nici o virtute, oricare ar fi ea în afară de iubire nu poate constitui și cuprinde valoarea necesară pentru cîștigarea împărăției cerurilor.

Fericitul Ieronim zice că poate fi cineva care uneori să se scuze din pricina slăbiciunii puterilor lui că n-a putut posti, sau că din cauza firii sale nervoase n-a putut păzi virtutea răbdării, sau că nu poate săvârși alte fapte bune, dar nimenea nu se poate scuza că n-a putut deprinde virtutea iubirii frățești. Pentru ca să iubești nu-i nevoie de mușchi puternici, nici de multă sănătate, chiar bolnav fiind sau istovit de puteri poți iubi. Sf. Apostol Pavel zice că atunci cînd se afla în slăbiciuni, în defăimări, în nevoi, în prigoniri, în strimtorări pentru Hristos, atunci simțea puterea lui Dumnezeu care-l întărea, atunci cînd se simțea slăbit de puteri, atunci se simțea tare cu harul lui Dumnezeu, de aceea atunci se și bucura în slăbiciunile lui, căci Domnul i-a zis: „Puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune“ (II Corinteni 12, 9-10). Chiar din acest motiv Sf. Pavel se lăuda foarte bucuros întru slăbiciunile sale, ca să locuiască în el puterea lui Hristos.

Tineri sau bătrîni, tari sau slabi, sănătoși sau bolnavi, ori cum am fi, putem împlini porunca cea mare a iubirii frățești!

Chiar dacă ne-am ruga lui Dumnezeu în fiecare zi dimineața și seara, chiar dacă am lăuda pe Dumnezeu recitînd în fiecare zi toate rugăciunile pe care le știm, chiar dacă am împărți toate bunurile noastre celor lipsiți, nici una din aceste fapte nu valorează înaintea ochilor lui Dumnezeu atîta cît să ne cîștige împărăția cerurilor, dacă nu vom avea în noi dragoste frățească.

Acolo unde este iubire, este pace în suflete, liniște și siguranță în mijlocul familiilor și a neamurilor. Acolo unde nu există iubire nu există nici pace, nici fericire.

Să ne silim din toate puterile noastre să cîștigăm această virtute creștinească a iubirii frățești, știind că ea ne este poruncită chiar de Mintuitorul. Toți sfinții au deprins această virtute.

Să ne gîndim la pilda samarineanului milostiv, care întîlnește un om care a căzut între tilhari, care, după ce l-au dezbrăcat și l-au rănit au plecat, lăsîndu-l aproape mort (Luca 10, 30-35). Acest samarinean nu trece pe lângă cel căzut între tilhari cu indiferență după cum au făcut alții

înaintea lui, ci cobori de pe cal, se apropie de el, i-a legat rănilor, turnând pe ele untdelemn și vin, și punându-l pe dobitocul lui l-a dus la o casă de oaspeți și a purtat grije de el. A doua zi a plătit gazdei și a zis : „Ai grije de el și, de vei mai cheltui, eu, cînd mă voi întoarce, îți voi da“.

Întins este cîmpul în care creștinii pot deprinde virtutea cea sfîntă a dragostei frățești. Iubirea frățească trebuie să fie universală fiindcă Hristos a murit pentru toți. Chiar aceasta e caracteristica iubirii : să cuprindă pe toți fără deosebire.

Să considerăm porunca iubirii frățești ca porunca cea nouă a lui Hristos : „Poruncă nouă vă dau vouă : Să vă iubiți unul pe altul. Precum eu v-am iubit pe voi, așa și voi unul pe altul să vă iubiți“ (Ioan 13, 34).

Dacă vrem cu adevărat ca pacea să sălășuiască în sufletele noastre și în lume, dacă vrem să ajungem la adevărata fericire cerească, să deprindem această virtute a iubirii frățești, aducîndu-ne mereu aminte de porunca Mîntuitorului : „Aceasta este porunca Mea să vă iubiți unul pe altul așa cum v-am iubit și Eu pe voi“.

Pr. prof. dr. Al. Moisiu

CUVÎNT CATEHETIC DESPRE SFÎNTA CRUCE

I. Semnul văzut prin care credincioșii creștini își arată iubirea și respectul profund față de Dumnezeu și Maica Domnului, față de Sfînți, față de Biserică, de sfintele icoane și sfintele moaște, este *Sfînta Cruce*. Însăși Crucea, ca obiect de cult, este cinstită de credincioși, tot prin însemnarea lor cu Sfînta Cruce. Creștinii ortodocși însoțesc toate actele lor de cult cu Sfînta Cruce, cu care își însemnează fața lor și prin care se deosebesc de necreștini.

II. Care este învățătura creștină ortodoxă despre *Sfînta Cruce* ?

III. Crucea în creștinism este *semnul păcii*, fiindcă ea este mijlocul prin care Dumnezeu ne-a împăcat cu Sine. Între noi și Dumnezeu era un perete despărțitor al vrajbei, păcatul pustiitor, săvîrșit de strămoșii noștri, Adam și Eva, și moștenit de noi. Acest perete a fost sfărîmat prin jertfa de pe Cruce a Fiului lui Dumnezeu, prin care ne-am împăcat cu Dumnezeu (Efeseni 2, 14-16 ; Coloseni 1, 19-21 ; 2, 14-15).

Cum trebuie făcut cinstitul semn al păcii, adică *Sfînta Cruce* și care este tilcuirea ei dogmatică, istorică și morală ?

De cite ori ne însemnăm fața cu Sfînta Cruce, trebuie să ne gîndim la împăcarea noastră cu Dumnezeu, să ne gîndim că prin acest semn ne apropiem și ne unim cu El, prin credință nădejde și dragoste, și sîntem într-o stare de nespusă fericire, asemănătoare cu aceea pe care o trăiește un fiu, care se împacă cu tatăl său pe care l-a supărat mult și de care a stat multă vreme despărțit.

Trebuie să ne facem cinstitul semn al Crucii cu profund respect și cuviință, iar nu într-o batjocură și cu păcat. Crucea adevărată se face așa : se împreunează, cum se cuvine, cele trei degete mari de la mîna dreaptă — căci ele închipuie Treimea cea de-o ființă : Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh : degetele mici le lipim strîns de podul palmei — de vreme ce ele arată pe Adam și Eva care, cu smerenie și pocăință, se pleacă nedespărțitei Treimi. După aceea, ducem dreapta la frunte și zicem : *În numele Tatălui* ; la pîntece : *Și al Fiului* ; la cei doi umeri : *Și al Sfîntului Duh* ; iar la sfîrșit : *Amin*. Tilcuind mișcările mîinii pentru desenarea semnului crucii pe fața noastră, Sfînții Părinți spun că fruntea închipuie cerul ; pîntecele pămîntul, iar umerii locul și semnul puterii. *Sfîntul Ambrozie (339-397), episcop al Milanului*, vorbind despre semnul Crucii, spune : „Ne însemnăm fruntea pentru că totdeauna trebuie să mărturisim pe Iisus Hristos ; *înima*, pentru că totdeauna trebuie să-L cinstim ; *brațele*, pentru că totdeauna trebuie să lucrăm pentru El”.

Cum se observă, semnul Crucii pe care și-l fac credincioșii pe fața lor, este un mijloc vizibil, dăscălesc, care, în cel mai scurt rezumat posibil, ne desfășoară în fața ochilor minții întreaga istorie a mîntuirii noastre și ne aduce aminte, în același timp, de îndatoririle morale față de Dumnezeu. Cel închinat în trei persoane, precum și de îndatorirea de a lucra în viață cele bune, izvorite din sentimentul de ardoare față de Dumnezeu. Astfel, și mai precis spus, Crucea, fie că este construită din vreun material, fie că este schițată, cuviincios, de către creștini, pe fața lor, este un semn aducător aminte de cele mai însemnate momente din istoria mîntuirii noastre : căderea în păcat a lui Adam, coborîrea pe pămînt a Domnului Hristos, jertfa Sa pe Cruce, înălțarea Sa la ceruri. Semnele aducătoare aminte de anumite fapte, care nu trebuie să se uite, se numesc, în vorbirea școlărească, *mijloace mnemotehnice*. Sfînta Cruce deci este un mijloc sfînt mnemotehnic în școala creștină, pentru creștinii din toate veacurile, semn prin care ne aducem aminte de întreaga icoană a mîntuirii și, în același timp, este un mijloc didactic, care imboldește, spre lucrare, toate cele trei laturi ale sufletului nostru de creștini : *mintea*, spre a cunoaște și adora pe Dumnezeu, închinat în Treime, *înima*, spre a-L iubi cu iubirea pe care ne-a arătat-o El, prin jertfirea pe Cruce a Unicului Său Fiu, și *voința*, spre a lucra, aici pe pămînt, toate cele bune și plăcute lui Dumnezeu.

La romani, în special, și la alte popoare din vechime, crucea era un obiect disprețuit. Ea era folosită ca instrument de crucificare, cel mai crud chin, recunoscut ca atare de înșiși scriitorii latini (crudelissimum supplicium). Crucea era obiect de dispreț la romani, pentru că pe ea se pedepseau cu răstignirea cei mai disprețuiți oameni : sclavii, criminalii, care nu aveau dreptul de cetățenie. Răstignirea pe cruce era moartea cea mai rușinoasă.

Prin osîndirea Domnului Hristos la moarte prin răstignirea pe cruce „s-a arătat pînă unde coborise ticăloșia noastră, de am fost în stare să socotim pe Cel ce era bunătatea întrupată ca pe cel mai rău, de am fost în stare să ne smintim de Cel mai bun ca de cel mai nevrednic. Dar în

același timp, în suferința morții celei mai rușinoase din partea Fiului lui Dumnezeu, s-a arătat cât de totală a fost smerenia și iubirea lui Dumnezeu față de noi”.

Tocmai pentru că Însuși Fiul lui Dumnezeu, Domnul Hristos, Dumnezeu Omul, a murit pe Cruce, ea a devenit *obiect de venerare*, adică de cinstirea deosebită, pe care o dăm Sfinților, Sfintei Evanghelii, sfințelor moaște etc. Semnul venerării Crucii de către credincioși este tot închinarea în fața ei, cinstind-o pe ea și adorînd pe Domnul Hristos. *Rufin de Aquileia* (Italia), 345-410, spunea : „*Noi ne închinăm oricărei cruci și prin ea adorăm pe Însuși Acela a Cărui este crucea*”.

Noi creștinii, venerăm Crucea, pentru multe și întemeiate motive, arătate în Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție ;

1. *Sfînta Cruce are putere de a alunga duhurile rele, adică pe diavoli*. Sint multe pilde în istoria creștinismului, despre puterea de a înlătura ispita diavolească și stăpînirea diavolului asupra credinciosului, prin semnul Sfintei Crucii. *Sfîntul Chiril, Patriarhul Ierusalimului care trăiește între anii 313-386*, vorbind despre puterea biruitoare a Crucii împotriva diavolului, spune : „*Cînd ne însemnăm pe noi înșine cu semnul cinstitei cruci, atunci diavolul, știind că Hristos Domnul S-a pironit pre dînsa pentru mîntuirea noastră și pentru pierderea puterii diavolești, nu poate să stea de față, nici să sufere puterea crucii, ci fuge de la noi și nu ne mai bîntuie și mai ales pentru că avem atunci deprîndere să chemăm numele lui Hristos*”. Sfinții Părinți, luînd dovedirea puterii Crucii biruitoare asupra uneltirilor diavolului împotriva credincioșilor, au alcătuit rugăciuni cîtate, care cuprind simțămintele de venerare față de sfînta Cruce, și în același timp, față de Dumnezeu, cîntări în felul acesteia : „*Doamne, armă asupra diavolului, crucea Ta o ai dat nouă, că se îngrozește și se cutremură, nesuferind a căuta spre puterea ei ; că morții i-a sculat și moartea o a surpat. Pentru aceasta ne închinăm îngropării Tale și invierii*” (Stihira a III-a de la Laude, gls. VIII).

2. *Crucea este altarul real, istoric, al creștinismului*, pe care Domnul Hristos S-a adus jertfă, reală, universală, singeroasă, prisositoare, odată pentru totdeauna și „pentru toți, spre iertarea păcatelor”. Domnul Iisus a fost, și jertfă adevărată, și arhiereul care a adus-o pe alarul Crucii de pe Golgota, pentru mîntuirea noastră. Jertfa de pe Cruce se prelungește pînă la sfîrșitul veacurilor, prin jertfa nesingeroasă, în sfînta liturghie, unde Domnul Hristos, este de asemenea și jertfă, și preotul care aduce această sfîntă jertfă, așa cum ne învață Sfinții Părinți : „*Că Tu ești Cel ce aduci și Cel ce Te aduci, Cel ce primești, și Care Te împarți, Hristoase Dumnezeul nostru*” [Rug Heruvicului]. De vreme ce este o datorie sacră a credincioșilor, de a cinsti altarul bisericii în care este săvîrșită Sfînta Euharistie, pentru că jertfitorul, după cuvîntul Scripturii „este sfîntenie mare și tot ce se va atinge de el se va sfînti” (Ieșire 29, 37), tot astfel și Crucea Domnului trebuie să fie cinstită după cuviință, pentru că ea este altarul pe care s-a adus cea mai înaltă jertfă.

3. *Crucea trebuie să fie venerată de credincioși, pentru că ea este nedespărțită de Hristos totdeauna*. Ea a devenit „semnul Fiului Omului”

(Matei 24, 30) și de aceea, ea se va arăta pe ceruri împreună cu El, la sfârșitul veacului, când El va veni să judece, ca să rușineze pe cei ce nu s-au căit și nu au primit iubirea Lui, arătată pe Cruce, cât au viețuit pe pământ.

4. *Crucea este semnul sau pecetea lui Dumnezeu*, care întărește și-i păzește nevătămați pe cei ce o au întipărită pe ei, așa cum a prezis Profetul Iezechil (9, 4-6).

Învățătura creștină din primele veacuri îndemna pe credincioși să privească la păsările cerului și să vadă că și ele cinstesc pe Dumnezeu-Creatorul, prin zborul lor tot în formă de cruce, semnul alcătuit din linia dreaptă a corpului, întretăiată de linia dreaptă a aripilor lor. (cf. scriitorul apologet Minucius Felix, din Africa, sec. II-III).

În graiul lor de toate zilele, credincioșii Bisericii noastre au extins înțelesul de iertarea păcatelor prin Sfânta Cruce, și la iertarea datoriilor bănești. Expresia „a pune cruce datoriilor” înseamnă a ierta cuiva o datorie bănească. A rămas în mintea credincioșilor ideea dogmatică de iertare a păcatelor prin Cruce și această idee le-a creat și expresia arătată. De asemenea, simțămîntul de adîncă mirare sau uimire pentru un fapt mai aparte, neașteptat, se exprimă prin expresia „a se cruci”. Graiul credincioșilor oglindește multe expresii aducătoare aminte de cruce: „crucea pieptului” — oasele sternului și claviculelor, „crucea căruții” etc.

Credincioșii creștini, îmboldiți de sentimentul de profund respect față de Sfânta Cruce și-au zidit și își zidesc biserici în formă de cruce trifoiată, își împodobesc casele lor cu crucea creștină și, cînd ies din această viață și sînt așezați în sicriu, li se pune pe piept crucea, iar la mormînt, de asemenea, au ca semn sfînt crucea, de lemn, de piatră sau de metal, așezată cu pietate la capul lor.

IV. Reunind într-un buchet cunoștințele presărate pînă aici, reținem următoarele : Crucea este semnul văzut prin care se deosebesc creștinii de necreștini, precum steagul este semnul de distincție al unui popor ; ea este obiect de aleasă cinstire — venerare — pentru credincioșii Bisericii Ortodoxe, pentru că este sfințită de Domnul Hristos, care a făcut-o altar de jertfă proprie, spre iertarea păcatelor noastre ; ea este armă de apărare, și împotriva dușmanului nevăzut — diavolul — și împotriva dușmanilor văzuți, ațîțătorii la război, care fac isprăvile diavolului.

V. Există creștini : unii care au refuzat și vor refuza să creadă în puterea Crucii, și aceștia își vor agonisi osînda veșnică (cf. II Corinteni, IV, 4 ; II Tesaloniceni II, 10 etc.), și alții care au obținut și vor obține mîntuirea veșnică, pentru că au primit și vor primi cu credință sfînta Cruce.

VI. Făcînd o privire generală peste unii și peste alții, din punct de vedere al vorbirii despre Cruce, Sfîntul Pavel face o judecată mîngietoare pentru creștini, dînd și definiția Crucii mîntuitoare, zicînd : „Căci cuvîntul crucii, pentru cei ce pier, este nebunie ; iar pentru noi, cei ce ne mîntuim, este puterea lui Dumnezeu” (I Corinteni 1, 18) și înțelepciunea lui Dumnezeu (I Corinteni 1, 24-30 ; 2, 6 etc.).

Pentru noi creștinii deci, Crucea este puterea lui Dumnezeu, pentru faptele minunate pe care Domnul le săvârșește prin ea.

VII. Noi trebuie să ținem minte că prin Hristos și Cruce am devenit „făptură nouă” (Galateni (6, 14-15), adică oameni renăscuți (cf. II Corinteni 5, 17) și „fii ai lui Dumnezeu, moștenitori ai mântuirii. De aceea avem îndatorirea să facem semnul crucii, cu gândul la instaurarea frăției și păcii pe pământ.

Să nu uităm că Domnul Hristos, întinzându-Și miinile pe cruce, ne-a descoperit gândul, inima și voința Sa, de a cuprinde toată omenirea drept credincioasă în brațele Sale, ca toți credincioșii de pe pământ să devină fiii Săi, și frați între ei, și să trăiască în pace, înlăturând orice vrăjmășie.

Să nu uităm, de asemenea, că noi creștinii avem îndatorirea de a purta crucea în suflet, ca mijloc de luptă împotriva plăcerilor vinovate a păcatelor, dar și ca mijloc de luptă și biruință împotriva ostelilor și necazurilor din viață, gândindu-ne mereu la Crucea lui Hristos, prin care El a biruit păcatul și pe diavol.

În chip firesc, avem îndatorirea ca semnul acesta, pe care îl găsim în suflet, să-l facem și cu mâna, în tot locul și în tot timpul, ca mai ușor să ne aducem aminte că prin aceasta sintem uniți cu Hristos, Care ne-a învățat toate cele mai de sus prin cuvintele : „Cel ce voiește să vină după Mine, să se lapede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie” (Marcu 8, 34).

Pr. prof. Nicolae Petrescu

CĂI SPRE REALIZAREA FERICIRII

Cuvîntare la o cununie

Căsătoria este un eveniment de o valoare excepțională în viața oricărui. Prin ea se deschid existenței noastre noi drumuri, i se dă un nou conținut, i se trasează noi cadre de activitate mult mai largi și i se adaugă noi sensuri.

Căsătoria e o piatră de hotar pusă la răscruci de drumuri, e o pecete aplicată pe un destin.

Prin participarea Sa la nuntă, Iisus i-a atribuit o importanță de prim ordin care n-ar trebui să-i scape nimănui.

Este deci firesc ca la o astfel de răscrucă, tinerii căsătoriți să-și facă cele mai îndrăznețe vise și planuri despre un viitor inundat de luminile fericirii și să-i țese pînza cu multă ferveare. Dar nu numai tinerii căsătoriți sint prinși în această cursă aprigă după fericire, ci și noi toți, cu toate resursele noastre spirituale și materiale de care dispunem.

Dar dorința de fericire revine pe primul plan al actualității și se manifestă cu acuitate mai ales în asemenea ocazii — cum este și cea de azi — cînd fericirea devine o problemă centrală, cînd totul se axează, atît gîndurile cît și vrerile noastre, pe această temă. Astfel că și urările ce li

se fac mirilor cu acest prilej de către părinți, rude, prieteni și cunoscuți nu sînt decît niște reflexe firești ale gîndurilor și sentimentelor noastre ce-și au sorgintea în setea fiecăruia după fericire. Și tot de aici se poate trage concluzia că, prin definiție sîntem vinători de fericire.

Dar dacă acest adevăr este de necontestat și astăzi unanim recunoscut, nu mai puțin adevărat este și faptul că, prea puțini dintre cei ce și-au luat startul în „cursele fericirii” ajung la ținta dorită, adică la dobîndirea fericirii. Astfel că pentru cei mai mulți fericirea rămîne ca un dor sau un vis neîmplinit. Mai mult decît atît : unii, adică scepticii, nici nu cred în fericire, în ciuda tuturor evidențelor și a faptului că și ei o doresc, susținînd că ea nu există și că pur și simplu nu e decît o himeră.

Sîntem datori a da aci răspuns întrebării : de ce fericirea se realizează de așa puțini înși, în ciuda faptului că toți o dorim. La fel e necesar să dovedim posibilitatea existenței ei reale. Răspunsul la întrebarea pusă este acesta : fie că nu cunoaștem calea ce duce la fericire, sau dacă o și cunoaștem, nu vrem s-o urmăm, fie că — și acestea sînt cauzele cele mai frecvente — avem căile noastre proprii de fericire, pe care în ciuda eșecurilor avute nu vrem să le abandonăm. Unii dintre noi socotim că fericirea se poate dobîndi prin acumulări de bunuri materiale, alții prin satisfacerea unor plăceri, alții vîd fericirea în dobîndirea unor poziții prioritare, teribil de înșelătoare.

Cît privește existența fericirii, o atestă însăși dorința noastră de a o avea. Căci Cel ce a plantat în ființa noastră această dorință, a creat în același timp posibilitatea de a o și realiza, bineînțeles cu ajutorul Lui, precum și prin înțelegerea și adeziunea noastră. O altă dovadă grăitoare a existenței fericirii ne-o dă însuși Izvoditorul ei și al Scripturilor, Dumnezeu, Care ne-a vorbit și încredințat de atîtea ori despre realitatea ei cerească și pămîntească.

Și fiindcă tot vorbim de fericire, să analizăm ce este ea în fond și cum poate fi dobîndită ?

Fericirea este o stare de mulțumire, liniște deplină, o stare de euforie, bucurie sufletească, de împăcare. Viața fericitului e ca o curgere lină de ape, ca o zi inundată de lumină, ca un spectacol sublim, ca o revărsare de zîmbete peste chipurile încrîncenate.

Cum poate fericirea să fie dobîndită ? Ne-o spune Mîntuitorul Iisus Hristos în convorbirea avută cu o femeie „din popor”. Aceasta fiind fascinată de cuvîntul Domnului, rostit cu atîta zel mulțimilor, I-a adresat următoarele cuvinte admirative : „Fericit este pîntecele care Te-a purtat și fericit pieptul pe care L-ai supt !”. Iisus i-a răspuns fără zăbavă : „Așa este, dar fericii sînt și cei care ascultă cuvîntul lui Dumnezeu și-l păzesc” (Luca 11, 27-28).

Iată deci cum dezleagă Iisus Hristos enigma fericirii noastre : simplu și fără prea multă sofisticărie. El condiționează fericirea de ascultarea cuvîntului lui Dumnezeu și păzirea lui, adică aplicarea lui la viața noastră zilnică. Și e la îndemîna fiecărui credincios să poată asculta liber și nestîngherit acest cuvînt al lui Dumnezeu și, păzindu-l, să aibă în mîna

lui, însăși cheia fericirii cu care să poată descuia ca prin miracol tainele existenței sale vremelnice și veșnice.

Acest cuvînt, sinonim cu învățătura divinului nostru Mintuitor, include în sine toate elementele necesare fericirii. A fi drept, smerit, credincios, muncitor, pașnic, cinstit, blind, iubitor de Dumnezeu și oameni, iertător și milostiv înseamnă să ai în posesiunea ta toate condițiile necesare unei fericiri pămîntești și cerești.

Potrivit este să cunoaștem tot cu această ocazie și dușmanul neîfricat al fericirii noastre care este păcatul și împotriva căruia cuvîntul lui Dumnezeu duce neconținută luptă. Acesta n-a fost niciodată un bun sfătuitor, ci un izvoditor al tuturor răutăților, un vrăjmaș neîmpăcat și un distrugător al fericirii noastre. Cuvîntul lui Dumnezeu, făuritorul credinciosului virtuos, numai el ne poate oferi condițiile de bază ale fericirii atît de mult rîvnite.

*
* *

Dragi miri, povața care o dă Biserica în una din cele mai solemne clipe ale vieții voastre este ca să vă însușiți cuvîntul lui Dumnezeu și așa să pășiți în viață, unde ispitele păcatelor constituie pentru voi și noi toți o mare primejdie, căci numai astfel veți putea să deveniți făurarii, atît a propriei voastre fericiri, cit și a semenilor voștri.

Toți cei care sîntem de față nu ne îndoim, dragi miri, că voi, mlădițe viguroase odrăslite din trunchiul sănătos a două familii distinse, unde s-a lăsat auzit și ascultat cuvîntul lui Dumnezeu, veți urma pilda părinților voștri, așa după cum ați făcut și pînă aci dovada cumînțeniei și a bunei educații de care v-ați bucurat.

Iar înainte de a încheia, să vă mai reamintesc și cele 9 fericiri despre care ne-a vorbit divinul Mintuitor în predica Sa de pe munte, oferind un cadru propice de cultivarea virtuților și în același timp făcîndu-ne dovada de necontestat a existenței fericirii și a posibilității ei de realizare.

Cu aceste zise, însoțim primii pași ai drumeției voastre cu urarea ca Cel de Sus să vă învrednicească de-a pururi să-I ascultați cuvîntul mîntuitor și să-l păziți cu scumpătate ca pe un talisman și garant al fericirii voastre.

Preot Alexandru Siniteanu

PRIN MOARTE LA VIAȚĂ

Cuvîntare la o înmormîntare

Ori de cîte ori întovărășim pe cineva pe ultimul său drum, facem constatarea că viața noastră este cuprinsă în timp, că toate sînt trecătoare și că numai Dumnezeu este veșnic, sau cum afirmă Sfînta Scriptură : „Toate ca o haină vor pieri și ca un veșmînt se vor schimba, numai Tu același ești și anii Tăi nu se vor sfîrși“ (Psalmul 101, 27-28).

Toți sîntem deci muritori, numai Dumnezeu este veșnic și veșnicia înseamnă vreme fără vreme, hotar fără hotar. De aceea se spune despre un șah al Persiei că și-a construit un palat de o frumusețe fără egal. Odată terminat, el și-a chemat sfetnicii, fiecare trebuind să-i laude opera, ceea ce au și făcut. Iată însă că ultimul dintre ei îi răspunde șahului astfel : „Măria Ta, întradevăr palatul este fără asemănare, stoarce admirația supușilor, atrage strălucirea soarelui, dar îi lipsește ceva. Ce ? — întreabă uimit șahul. Ușa prin care să nu poată intra moartea, răspunse sfetnicul”.

Rezultă de aici că orice drept la viață implică sfîrșitul, moartea. Constatarea e simplă și fără apel. Dar oare nu viața este bunul cel mai de preț ? Pentru a da răspunsul la această întrebare mergem cu mintea la descoperirea dumnezeiască făcută în Sfînta Scriptură de însuși Dumnezeu Fiul, care ne învață că numai trupul este supus stricăciunii, descompunerii și morții, pînă la obșteasca înviere, pe cîtă vreme sufletul este nemuritor. Dacă străbătem Sfînta Scriptură cu ochiul atent, descoperim multe ziceri asemănătoare. Iată ce spune Ecleziaslul (12, 7) : „Adu-ți aminte de Ziditorul tău... înainte ca trupul să se întoarcă în pămînt cum a fost, iar sufletul să se întoarcă la Dumnezeu care L-a dat”. În parabola bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr se accentuează că după moarte sufletele lor sînt conștiente, trăiesc, fiind răsplătite sau condamnate, după cum s-au manifestat în viața pămîntească. Același lucru este accentuat și în tabloul judecării universale, zugrăvit de Evanghelistul Matei (cap. 25). Găsim apoi răspuns la mistuitoarele întrebări privind existența sufletului nostru în afirmațiile categorice ale Mintuitorului. Iată ce spune El : „Eu sînt învierea și viața, cea ce crede întru Mine deși va muri, va fi viu” (Ioan 11, 25) ; „Cel ce ascultă cuvintele Mele și crede celui ce M-a trimis pe Mine, are viață veșnică și la judecată nu va veni ci s-a mutat din moarte în viață” (Ioan 5, 24) ; „... așa a iubit Dumnezeu lumea încît și pe Fiul Său cel Unul Născut dat ca tot cel ce crede în El să nu piară ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16). Iar Sf. Apostol Pavel afirmă : „Nu vă întristați ca și ceilalți ce n-au nădejde, pentru că dacă credem că Iisus a murit și a înviat tot așa și noi credem că Dumnezeu pe cei adormiți întru Hristos îi va aduce împreună cu El” (I Tes. 4, 14).

Iată deci, atîtea temeuri desprinse din descoperirea dumnezeiască care ne arată că sufletul este nemuritor, că moartea nu este altceva decît despărțirea sufletului de trup, puntea de trecere spre veșnicie.

„Ne-ai făcut după chipul Tău Doamne și neliniștit este sufletul meu pînă nu se va odihni întru Tine” — zicea fericitul Augustin de Hippo.

Creștinul privește deci moartea cu seninătate, numind-o „adormire” sau „mutare” la altă viață, ne mai înspăimîndindu-se de ea, ci avînd conștiința că fără de moarte nu poate exista înviere, după cuvintele Sf. Apostol Pavel : „Nimic din ce semeni nu dă viață, de nu va muri întîi” (I Corinteni 15, 36).

Dată fiind însă slăbiciunea firii omenești, toți ne manifestăm teama de moarte. O gîză cît de mică ar fi, cînd intrăm în cercul activității ei

se împotrivesc, se apără, vrea să trăiască. O mlădiță cit de firavă, cînd vrem să o îndoim, cînd vrem să-i pereclităm existența, opune și ea rezistență, nu se lasă. Zbuciumul firii în fața morții l-a manifestat chiar și Iisus în grădina Ghețimani cînd se ruga lui Dumnezeu Tatăl : „Părinte de este cu putință să treacă acest pahar, însă nu cum voiesc eu, ci cum voiești Tu” (Luca 22, 42).

Dar pentru ca moartea să nu ne îngrozească, pentru ca să o privim ca o punte de trecere spre veșnicie, pentru ca să o primim cu seninătate, trebuie să ne pregătim pentru ea, s-o avem mereu înaintea.

Pentru a întîmpina moartea cu seninătate trebuie să ne însușim învățătura creștină, traducîndu-o în orice moment în faptă, urmînd drumul ploii care pătrunde în adîncurile pămîntului ca să dea rod la suprafață.

„Lucrați pînă este ziuă” zice Mîntuitorul, îndemnîndu-ne să muncim pentru mîntuirea sufletului cită vreme trăim pe pămînt, considerînd timpul nu numai o unitate de măsură ci și cel mai de seamă capital pe care Dumnezeu ni-l împrumută pentru a-l restitui cu dobînda faptelor bune.

E necesar să ne împodobim apoi sufletul cu cele trei virtuți creștine, cu credința, cu nădejdea și cu dragostea, manifestînd zi de zi un spor duhovnicesc, urcînd mereu scara virtuților creștine și imitînd în orice împrejurare a vieții pe Iisus cu gîndirea, cu simțirea și cu voința.

Toate acestea adormit în Domnul le-a înțeles și le-a pus în practică. Dacă voim să pătrundem în tainele vieții sale, vom constata că încă de tînr și-a manifestat credința în Dumnezeu, pătrunzînd cu ajutorul ei dincolo de limitele temporalului. A fost apoi o persoană ce și-a dat seama că munca este izvorul tuturor bucuriilor, că suprema poruncă este aceea a dragostei față de Dumnezeu și față de aproapele, că valoarea omului constă în sufletul său, că scopul vieții pămîntești a creștinului este pregătirea pentru veșnicie. Poate de aceea Dumnezeu i-a hărăzit acel „sfîrșit creștinesc vieții noastre, fără durere, nerușinat, cu pace și răspuns bun la înfricoșata judecată a lui Hristos”, cum spune una din rugăciunile Bisericii.

Drept urmare, noi care am socotit de bine să-i acordăm un ultim omagiu pe calea veșniciei asistînd la înmormîntarea sa, împărtășind durerea celor ce-i erau dragi, să rugăm din plinul inimii pe Dumnezeu ca pentru toate virtuțile care i-au încununat viața, să-i acorde răsplata cuvenită, pentru ca într-adevăr să se poată spune : pămîntul a pierdut un om, dar cerul s-a îmbogățit cu un suflet.

Preot Teodor Poneavă

POGORĂMÎNTUL CA FAPT DUHOVNICESC

de: VICTOR-EMIL ILIESCU

„Pe cel slab în credință primiți-l fără să-i judecați gândurile” (Romani 14, 1). Ori : „Să nu ne mai judecăm unul pe altul, ci aceasta mai ales chibzuiți să nu puneți fratelui piedică sau sminteală” (Romani 14, 13). „Deci nimeni să nu vă judece pentru mincare sau băutură, sau cu privire la sărbătoare sau la lună nouă sau la simbete” (I Coloseni 2, 18).

Pentru noi în acest cadru se pune problema esenței pogorământului, a alcătuirii sale lăuntrice adinci și nevăzute, ca fapt duhovnicesc pe care îl cunoaște mai bine abia din roadele sale. Ceea ce se repetă în acest cadru este ideea de judecată și se pune întrebarea : oare nu are chiar absolut nimic de-a face pogorământul duhovnicesc cu un orizont de judecată ? Dacă aici este un răspuns negativ fără nici un echivoc, atunci, nu cumva pogorământul duhovnicesc se poate confunda, în cele din urmă, cu acea iubire despre care spune Sfânta Scriptură că toate le iartă, toate le rabdă (cf. I Corinteni 13, 7), pierzându-și astfel pogorământul duhovnicesc identitatea sa proprie în cadrul formelor de iubire creștină ?

Pentru a înțelege așa cum se cuvine, în mod nuanțat, esența pogorământului duhovnicesc, trebuie să ținem seama de următoarele realități, nu o dată paradoxale aici, legate de pogorământ ca fapt duhovnicesc :

1. Pogorământul duhovnicesc reprezintă, în esență, mai mult o *trecere prin judecată*, fără însă o propriu-zisă judecată. Este vorba în același timp, dar nu și sub același raport — în chip paradoxal — despre o prezență și despre o absență a judecății.

Anume : este prezent în această trecere prin judecată spectrul judecății, fără de care prezență nu ar avea de unde să-și tragă substanța pogorământul duhovnicesc. Iar ceea ce-i judecată, cum am spus, fără o propriu-zisă judecată efectivă în pogorământ, aceea e o absență. Tocmai, ca o astfel de absență, judecata în pogorământ nu are nici o clipă un statut ontologic, propriu, pogorământul duhovnicesc fiind o realitate difuză, de ordin pnevmatic. Sau și altfel spus : lipsa judecății efective nu se instituie drept o realitate autonomă, ci rămîne foarte strîns legată de acea trecere prin judecată, paradoxal, fără o efectivă judecată.

2. Duhovnicul, prin pogorământul său, *dezvăluie* o anume *măsură* (pondere) — paradoxal — fără măsura unei putințe de judecată prin ceea ce, în ultimă instanță, este strîns legată întru acea trecere prin judecată.

Măsura aceasta, în principal, nu ține de evitarea unui exces, cum s-ar crede poate. Ea are un alt rost, superior în ordinea duhovnicească.

Fără această măsură — adică fără această pondere — aproape imponderabilă a judecării, realitatea iubirii creștine se poate institui ontologic doar ca un simplu fapt, ca un simplu dat nediferențiat de celelalte în ordinea creației. Fără această măsură a judecării, iubirea creștină, ca iubire, nu ca rațiune, nu are cum să dobândească conștiința dimensiunii sale pnevmatice, conștiința celei de-a patra dimensiuni ontologice.

3. A temeiului pogorământul duhovnicesc pe *faptul pur* — pe faptul strict ca fapt — al iubirii, adică fără a avea măsura judecării, însemnează de fapt doar o simplă concesie, o trecere cu vederea, o omitere și încă altele asemenea. Acestea sînt deduse, mediate doar de faptul iubirii. Dacă pogorământul nu este din prisosul inimii duhovnicului, nu mai are relevanța de adevărat pogorământ duhovnicesc, își pierde identitatea sa duhovnicească, la rigoare, identitatea creștină. Odată pierdută identitatea creștină a pogorământului duhovnicesc, în fața lumii, acesta ajunge de prisos și dispăre în cele din urmă sub forma seculară a amnistierii, a toleranței, și încă altele asemenea.

4. Fără un pogorământ mai ales din prisosul inimii, sau altfel spus, ontologic din sine, din sinea persoanei duhovnicului, acesta are, nemărturisit, mai mult rostul unui soi de vâtaf al poruncii, un executant impersonal, o unealtă oarbă a poruncii, sau că este un soi de pindar al poruncii. Ba mai mult, uneori sub titlu, chipurile, de „pogorământ” închide ochii față de încălcarea poruncii într-un mod voit sau dintr-o slăbiciune oarecare, de parcă ar fi adormit, de parcă n-ar vedea. Făcîndu-ți, cum se zice, *hatîrul*, în fond e doar o *concesie*, care are, firește și ea de-a face cu inima, dar nu cu cea duhovnicească și încă din prisosul ei cu precădere, ci cu cea sentimentală ca izvor al slăbiciunilor omenești. Între acea neveghere, adormire întru *hatîr* sentimental și pindar al poruncii, există o anume strînsă legătură, fiind vorba de un antagonism prin care o parte antagonică o anulează pe cealaltă, o neutralizează în cele din urmă. Este de remarcat că între aceste antagonisme reciproc neutralizatoare, nici nu are cum să fiînteze un adevărat orizont al *iconomieî*.

Din cele spuse, legate mai ales de adormirea voită a pindarului, se înțelege că există o semnificativă corelație între *trezvia* duhovnicului, însăși putința lui întru pogorământ și orizontul *iconomieî*.

Trezvia face cu neputință *hatîrul*, *concesia*, în pogorământul duhovnicului, care astfel nu este în stare să-și piardă identitatea și tocmai de aceea — corelativ — nici nu trebuie să se apese de loc pe realitatea unui specific al pogorământului duhovnicesc, apăsare nu o dată tocmai ca nemărturisit semn într-o surdă luptă pentru păstrarea identității respective. Aici, tocmai nespecificul pogorământului rimează cu o anume *deschidere* de ordin ecumenic.

5. Prin pogorământul duhovnicesc nu are loc : nici *concesie*, adică nici „coexistență pașnică” între porunca încălcată și cel care o încalcă ; dar nici o înstrăinare a păcătosului de poruncă prin încălcarea ei. Acest *nici-nici* formează un singur tot : nici complet depiln pînă la o identitate

de sine cu sine perfectă, și nici lesne despoziabil. Dar cum este cu puțință acest *nici-nici* în esență? În măsura în care el este efectiv cu puțință, el rămâne semnul prezenței pogorământului duhovnicesc.

Oricum însă, trecînd peste aceea că acel *nici-nici* nu e de preconceptual intelectual, ca o manevră a minții goale, ci este eminamente doar o expresie implicită a prisosului inimii și a identității neștirbite a însăși pogorământului duhovnicesc, acesta, în cele din urmă, rămîne o taină a creștinătății însăși, al cărei iconom este duhovnicul adevărat. Adică nu cel care doar se „informează” și „trece cu vederea” sau face concesii de diferite grade, *ci se formează*, și nu doar se informează. Tu duhovnic adevărat, *te formezi*, adică *respiri*, întru ceea ce pogori, făcînd mereu o strînsă *legătură*, dar fără statut propriu de mijlocitor aici, între ceea ce a fost și a rămas drep poruncă, pe de o parte, și pogorământul tău care s-a lăsat în jos înspre înjosul păcătuirii, spre a împăca (fără a lega) pe păcătos cu porunca încălcată. Împăcarea are sens aici nu de o anume înfrățire, ci este drept *neputință de înstrăinare* de porunca încălcată.

În pogorământ, duhovnicul este pentru cel ce a încălcat porunca, chezașul validității poruncii și în același timp, el este și chezașul pogorământului în numele lui Iisus Hristos, a cărui întrupare reprezintă însăși prin sine prototipul, paradigma oricărui pogorământ posibil în veacul veacului.

6. Pogorământul duhovnicesc, prin neputința aceea a înstrăinării de porunca încălcată ține deja întru un același orizont porunca și încălcarea ei. Și astfel, fără nici un fel de excludere, dar nici înfrățire, dar nici neutralitate, nimeni nu neagă pe nimeni, făcîndu-se fiecăruia în felul său *dreptate*. Dacă în loc de neputință a înstrăinării, ar fi vorba pur și simplu de o stavilă, de o țarie, de o forță (și nu puțință) împotriva înstrăinării, atunci pogorământul duhovnicesc nu ar putea rima cu o anume dreptate. Și în cele din urmă, nici nu ar fi vorba despre un pogorământ cu adevărat duhovnicesc drept expresie implicită a acestei dreptăți.

7. Pogorământul duhovnicesc este unul din nenumăratele *semne* ale iubirii creștine. Semne, prin care chiar dacă Dumnezeu nu îmi îndeplinește întotdeauna toate rugăciunile mele, totuși pot avea speranța, tocmai numai prin semn, că sînt părtaș neprimat la comunitatea Lui de iubire. Semnul acesta este o funcție indicatoare a unei *reprimiri*, un element prin care credința dacă se sleiește, se poate întări.

Pogorământul duhovnicesc implică puțința de *non-pogorământ*, fiind vorba despre o egală puțință de a face pogorământul sau nu. Acesta este pentru duhovnic un semn al lui de a fi liber. În acest sens, pogorământul duhovnicului este semnul de a fi liber de frica lui Dumnezeu-paradoxal, tocmai fiindcă duhovnicul are frică de Dumnezeu și viețuiește adînc înrădăcinat întru ea (cf. Filipeni 2, 12), fiind cu ea și în ea toate zilele, dar fără nici o urmă de obșnuință întru această frică. Obșnuință, care, pe de o parte, pe lingă că înseamnă uciderea fricii, mai înseamnă și uciderea duhului și pe de altă parte, înseamnă deja uciderea duhului încă dinainte. Fără egalitate de puțințe între pogorământ și non-pogorământ, canonul duhovnicului nu ar fi semnul unei iubiri creștine, în cele din

urmă. Fără această egalitate de putințe, lesne ar ajunge foarte *firească* înclinația spre pogorământ a duhovnicului. Odată cu acest *firesc* mult prea *firesc*, se răpește un spațiu de respirație elementului pnevmatic, adică nu poate fi vorba despre un pogorământ cu adevărat duhovnicesc. Ci intervine o pierdere de identitate creștină semănând a liberalism secular.

8. În pogorământ, duhovnicul are și un rol *catalizator*, care este corelativ orizontului iconomiei în care se mișcă duhovnicul. Fără rolul acesta de catalizator în genere, penitentul rămîne mereu numai în ipostasa unui simplu executant al unui canon dat de duhovnic, în care persoana penitentului — ca persoană — este estompată sau de-a dreptul nu contează. Pe duhovnic trebuie să-l intereseze în cea mai mare măsură diferitele forme și grade de neputință ale penitentului întru executarea întocmai a canonului de îndreptare dat. Neputința care pot fi expresia ponderii persoanei întru personalizarea sa, care pot fi un semn că *duhul poruncii* — ca duh a murit, care pot fi și un semn cu privire la rolul catalizator al duhovnicului uneori. Fără rolul de catalizator al duhovnicului, în loc de adevărat pogorământ, el ar marca mai de grabă un anume gest doar de *toleranță*, care nu reprezintă o anumită izbăvire, precum pogorământul. Sau doar un soi de concesie.

Or, această (nemărturisită) concesie *sufocă* un spațiu spiritual, pnevmatic, posibil de împăcare cu porunca încălcată de păcătos, și care, ca poruncă, totuși trebuie să rămînă intactă în picioare, dincolo de împăcarea cu ea, sau nu. Fără împăcarea cu porunca încălcată — împăcare ce totuși nu se transformă prin pogorăminte, într-un *sistem* al „împăciuitorului” — nu are cum să fie vorba de o *îndreptare* a păcătosului. Ci, mai lesne, moartea lui duhovnicească. Și odată cu această moarte — corelativ — nu mai este vorba nici despre rolul de catalizator al duhovnicului, nici despre un adevărat pogorământ duhovnicesc.

9. Pogorământul duhovnicesc privit de pe plan ontologic, în ultimă instanță, nu însemnează decît o anume dezvăluire, o *arătare*, dar nu o *vădire*, a unei zone din ordinea creației; o zonă atît de adîncă, încît nici o ascultare și nici o lege nu ne-o poate arăta cît de cît, sau surprinde. Orizontul pogorământului dezvăluie infinita capacitate a credinciosului de a călca poruncile dumnezeiești, infinita lui micime, mizeria lui drept neputință de a asculta neabătut pînă la capăt o poruncă dată. Dar în același timp — prin har — infinita sa măreție, tocmai în pogorământul duhovnicesc, cînd credinciosul este capabil să treacă peste sine întru pogorământ. Acest pogorământ este mai mult decît o iertare, decît o dezlegare, decît o simplă soluție, decît o reșezare într-o ordine *firească* a lucrurilor. Toate acestea, ni le poate da, într-un fel sau altul, lumea; lumea noastră cea de toate zilele. Pogorământul însă nu, fiindcă aici este vorba despre altceva ce are un caracter de mintuire, dincolo de o soluție propriu-zisă ca un răspuns la o întrebare.

10. Pogorământul duhovnicesc, de fiecare dată din nou, cu o aceeași prospețime a acestui *novum*, fără regulă, fără o situație față de regulă, înseamnă, în cele din urmă, a face o excepție. Anume o excepție drept pogorământul însuși, o excepție de la regulă. Duhovnicul trebuie să aibă

în el o așa de mare tărie a duhului, încît fiecare asemenea excepție a sa să aibă ceva dintr-un novum absolut, analog unei începături în creație. Fără această tărie a duhului — care, paradoxal, nu se întărește întru împietrire — pogorămîntul decade la rang de sistem de pogorămînt cu „drepturi și îndatoriri”, cu reguli de ființare și executare hipertrofice, hipostaziate, și atunci, și excepția se instituie într-o simplă abatere, alterîndu-se. Odată cu această „regulă a pogorămîntului”, acesta lesne decade transformîndu-se într-o realitate exclusiv de ordinul firescului. Or, un pogorămînt sub semnul firescului nu mai are nimic duhovnicesc. El nu mai ține de duh, ci de regulă externă, pierzîndu-și idenitatea sa creștină. Și astfel, în loc de caracter mintuitor, pretinsul pogorămînt aduce cu el doar o soluție, un răspuns la o întrebare, pe care ți-l poate da un binevoitor informat în măsura respectivă, nefiind nevoie de duhovnic.

Prin excepție de la regulă, duhovnicul nu o dată este, indirect în ipostasa de *reconformator*, readeveritor al poruncii dumnezeiești. Această readeverire a ei reprezintă orizontul de *respirație* pnevmatică, duhovnicească, lăuntrică, a însăși poruncii. Orizont, drept care porunca este în neputință să se constituie într-un dat pur, totalmente compact, rigid, închis în sine. Și ca atare, să-și piardă relevanța morală, identificîndu-se cu un fapt brut, neutral, oarecare.

Apologia, lauda poruncilor lui Dumnezeu se face indirect de către duhovnic, și anume: prin intermediul orizontului excepție de la regulă, fără de care duhovnicul riscă să facă mai mult ceea ce se numește „morală”. Și în felul acesta el îi îndepărtează pe credincioși de la el, fără să vrea, de la comunitatea cu el; în loc ca el să fie un centru spre care merg credincioșii, drept centru de convergență spirituală.

11. În iconomia duhovnicului există un anume echilibru, și mai ales un rol *complimentar* între *îndreptarea păcătosului* întru pogorămînt și *credincios*, în sens creștin-paulinic. Prin complementarismul acesta, însă strîns cuprinsă într-un tot compact, se poate avea *măsura* unuia prin altul. A pogorămîntului — indirect, prin intermediul credinciosului. Și tot așa, a credinciosului prin intermediul pogorămîntului duhovnicesc. De îndată ce respectivul complementarism nu este viabil, și pentru aceasta e de ajuns ca numai pogorămîntul duhovnicesc să-și piardă identitatea sa creștină, atunci nu mai poate fi vorba despre măsura unuia prin altul.

Îndreptarea păcătosului ține și implică o anume *vîrstă* întru o viață duhovnicească, care, ca vîrstă se abolește întru implicarea ei în credincios, prin absolutizarea lui, prin spargerea echilibrului întru complementaritatea dintre îndreptare și credincios.

12. Pogorămîntul duhovnicesc nu izvorăște niciodată dintr-un fel de neajutorare sau non-putință a duhovnicului în fața răului. Ci, oricînd, oricum, dintr-o iubire de Dumnezeu, drept care, cu cît răul este mai tare și pogorămîntul mai prezent, mai tare în duhul logosului pogoritor, tocmai prin pogorămîntul duhovnicesc dezvăluitor al unei zone ontologice de ordin calitativ. Zonă care nu apare, în ceea ce are drept element mintuitor, decît pe calea pogorămîntului.

13. Dacă mintea nu pogoară în inimă — inima așa cum o concep Sfinții Părinți răsăriteni — atunci mintea nu are cum *rodî* duhovnicește, fiind copleșită de informații. Fără această rodire moare spiritul, duhul literei, al poruncii.

14. Într-o ordine semiologică, pogorământul duhovnicesc reprezintă un semn de apartenență comunitară întru Hristos a penitentului. Semnul de reinnoire într-o asemenea apartenență, semnul de împăcare comunitar-bisericească întru Hristos. Pogorământul duhovnicesc împacă mai lesne acea „oaie rătăcită” într-o ordine a comunității de iubire creștină, decît dacă ar fi vorba despre o *neascultare* ca atare, cu statut ontologic propriu. Ca urmare, respectiva abatere constituie de acum realitatea implicită, anonimă, dată, a respectivei neascultări al cărei prototip rămîne neascultarea lui Adam și Eva față de Dumnezeu. În acea situație, numai un Mîntuitor putea aduce pogorământul. Pe urmele lui Iisus Hristos vor putea de acum încolo pași duhovnicii întru pogorământul lor în numele lui Iisus Hristos Domnul, ca și cei ce au parte de iubirea lui Dumnezeu, cei ce-L caută fără ostenire zi și noapte și nădăjduiesc întru El ca fii buni ai Bisericii.

CULORILE ȘI ÎNTREBUINȚAREA VEȘMINTELOR LITURGICE

de: Prot. GHEORGHE GEȚIA

În general pretutindeni și totdeauna exteriorizarea sentimentului religios era și este însoțită de acte prin care se exprimă credința în divinitate, de acte de cult. Dar, dacă manifestările individuale de cult sînt simple, atunci cînd un grup organizat de credincioși își exteriorizează credința, aceste manifestări îmbracă totdeauna forme potrivite ideilor religioase respective și sînt săvîrșite de persoane anumite, deosebite de restul credincioșilor și printr-o vestimentație care diferă de la un cult la altul. Cu cît însă o religie este mai bogată în idei și reprezentări, cu atît mai bogate îi sînt și formele de cult, cu atît mai bogate și mai pline de simbolisme îi sînt și veșmintele cultice. În cele ce urmează însă, nu am dori să vorbim despre istoricul, numărul, forma sau simbolică diferitelor piese ale vestimentației liturgice, ci am vrea să punem în discuție unele probleme legate mai ales de culoarea și modul de întrebuințare al acestor veșminte. Aceasta pentru că socotim că față de varietatea lor coloristică, față de varietatea materialelor din care sînt confecționate și a modului în care unii preoți au început să le folosească, ar fi bine să se țină seama de caracterul și importanța diferitelor perioade liturgice ale anului bisericesc, și de caracterul și importanța diferitelor sărbători, Sfinte Taine ori simple euhologii. Cu alte cuvinte, socotim că ar fi bine ca în anumite perioade liturgice sau la anumite praznice și euhologii veșmintele liturgice sau ornatele să aibă o anumită culoare și să fie folosite potrivit recomandărilor cuprinse în cărțile de ritual, spre a sublinia în acest fel caracterul și importanța respectivului serviciu religios.

Este adevărat, Domnul nostru Iisus Hristos nu a dat nici o dispoziție în privința unor veșminte liturgice, așa cum de altfel nu a dat nici în legătură cu cultul în general, ci a recomandat Apostolilor numai simplitatea îmbrăcăminții (Matei 10, 10 ; Marcu 6, 9). De altfel se și socotește că în Biserica primară, „episcopul oficia sfînta liturghie în veșminte de stradă” (Dictionnaire d'archeologie chrétienne, vol. 3, partea 2-a, col. 2999). Totuși, încă de timpuriu, Biserica a început a face deosebire între veșmintele obișnuite de stradă sau de fiecare zi și cele folosite în săvîrșirea actelor de cult, căci chiar Fer. Ieronim zice : „Religio divina alterum

habitus habet in ministerio, alterum in usu viteque communi..." (Ieronim, *Comment. in Ezechielem Prophetam*, 1.13, c. 44, ap. Vasile Mitrofanovici-Teodor Tarnavski, *Liturgica*, 1909, p. 229). Temeiul psihologic al acestei deosebite înfățișări fiind „pietatea innăscută față de Dumnezeu, de care credinciosul nu se poate apropia decât numai cu dispoziție pioasă și tot așa și cu veșminte deosebite, corespunzătoare acestei dispoziții" (Mitrofanovici-Tarnavski o.c., p. 228). În ce privește culoarea, unii cercetători susțin că la început aceste veșminte erau albe (Mitrofanovici-Tarnavski, o.c., p. 229; Badea Cireșanu, *Tezaurul liturgic*, vol II, București, 1911, p. 415), cită vreme alții susțin că nici un monument al epocii vechi „nu confirmă utilizarea exclusivă a culorii albe" deoarece din alte documente (ex. Carta Cornutiana care descrie inventarul unei biserici din apropiere de Tivoli, în anul 471) reiese că în Biserică erau admise cele mai variate culori (*Dictionnaire d'archéologie chrétienne*, vol. 3, partea 2-a, col. 3000). Fără a se referi la vreo culoare anumită, Constituțiile apostolice (8, 12) dispun următoarele: „Să se roage acum încet arhiereul dimpreună cu preoții și îmbrăcat fiind în haină strălucitoare și stînd înaintea altarului, făcînd cu mina semnul crucii la frunte, să zică: ...". Se pare însă că, cu toate acestea, adică cu toate că Biserica a admis încă de timpuriu ca veșmintele liturgice să fie confecționate din materiale de diferite culori, totuși culoarea albă ar fi fost cea preferată, avînd desigur în vedere mai ales simbolismul ei. Astfel, în biografia Sfîntului Ioan Gură de Aur se spune că simțîndu-și sfîrșitul, a cerut să fie îmbrăcat în veșminte sacerdotale de culoare albă (Badea Cireșanu, o.c., p. 416). Tot Sfîntul Ioan Gură de Aur, adresîndu-se odinioară diaconilor, le spune: „... Aceasta este virtutea, pacea și răsplata voastră, nu să umblați încoace și încolo îmbrăcați în veșminte albe și strălucitoare" (cf. *Dictionnaire d'archéologie chrétienne*, col. 3001). De asemenea, can. 37 al Bisericii din Alexandria prevedea că: „De cite ori episcopul învață despre Sfintele Taine, diaconii și preoții îmbrăcați în veșminte albe, deosebite, asemenea și citeții, sînt adunați în fața întregului popor" (idem). Dar tot încă de timpuriu, veșmintele de culoare albă erau împodobite cu „cusături cu fir de argint, de aur sau de mătăasă în felurită culoare" (Mitrofanovici-Tarnavski, o.c., p. 229). Iar dacă este așa, socotim că nimic nu era mai ușor ca odată cu trecerea timpului, veșmintele întregi să fie confecționate și din stoffe de altă culoare decît cea albă. Începutul s-a făcut în Occident, unde aflăm că episcopul Augustin de Canterbury dăruiește episcopului Liviu un epitrahil de culoare purpurie, iar la moartea sa, episcopul Cuthbert († 687) este înfășurat într-o dalmatică tot purpurie. Se socotește însă că, în general, veșmintele de altă culoare au început a se introduce începînd cu sec. 9. Astfel se întrebuințau mai ales veșminte de culoare roșie în zilele de prăznuire a Apostolilor și mucenicilor, iar veșminte de culoare neagră în zilele de ajunare, de căință și întristare. Spre deosebire însă de acest uz al Bisericii catolice, Biserica ortodoxă întrebuința în timpul postului și în zilele de sărbători și la morți veșminte de culoare purpurie sau mohorită. Simion Tesaloniceanul, arătînd care sînt veșmintele preotești zice că „Acestea sînt albe pentru curăția și lumina darului. Iar de multe

ori și mohorite (porfirea) în timpul ajunărilor, ca să plingem noi cari am păcătuit, încă și pentru Cel junghiat pentru noi...". Goar spune că la greci pare să aibe mai mult preț culoarea albă și cea mohorită și anume cea albă în tot anul, iar cea mohorită în timpul Patruzecimii. Dimitrie Homatenul, arhiepiscopul Bulgariei (sec. 12), zice că veșmintele mohorite (porfira estimată) sînt semn de tristețe și se întrebuintează numai în zile de ajunare și în zile de amintire a celor răposați (Mitrofanovici-Tarnavski, o.c., pp. 229—230). În Occident, avînd în vedere că în diferite Biserici provinciale culoarea veșmintelor și modul de a le întrebuinta varia foarte mult, papa Pius V a hotărît modul în care aveau să se folosească cele cinci culori liturgice : alb, roșu, verde, negru și violet. Dar cu toate acestea, se mai foloseau și veșminte de culoare brună și albastră. Se specifică, de asemenea, că veșmintele țesute cu fir de aur (nu însă și cele din stofă de mătasă galbenă) pot fi întrebuintate în locul veșmintelor de culoare albă, roșie sau verde, la sărbătorile unde era prescrisă folosirea aceloră (Kirchenlexikon, Freiburg in Breisgau, 1886, vol. IV, col. 1 230—1 234). Dar, deși se spune că culoarea veșmintelor liturgice trebuie să fie potrivită cu însemnătatea serviciului religios, totuși unii autori romano-catolici afirmă că titlul referitor la culoarea veșmintelor liturgice nu are caracter ordinativ ci directiv și ca atare, nu crează obligații categorice (F. Lucii Ferraris, *Prompta Bibliotheca*, Paris, 1865, vol. VI, col. IV). Spre deosebire însă de oficializarea mai mult sau mai puțin riguroasă existentă în Biserica romano-catolică în privința culorilor veșmintelor liturgice, Biserica ortodoxă deși folosește și ea veșminte liturgice de diferite culori, nu a ajuns încă la o legiferare a întrebuintării lor. Cu toate acestea socotim că ar fi bine dacă, în măsura posibilităților, veșmintele liturgice s-ar folosi, așa cum s-a spus și la început, ținînd seama de importanța sau felul sărbătorilor și al serviciilor religioase. De aceea, fără a mai intra în amănunte referitoare la simbolica diferitelor culori, credem că ar fi bine dacă, de exemplu, la praznicile împărătești, ale Maicii Domnului și ale Sfinților s-ar folosi veșminte de culoare deschisă albă sau galbenă-aurie. De asemenea, ar fi bine dacă la slujbele din Postul Paștilor și mai ales la liturghia celor mai înainte sfințite s-ar folosi ornate „mohorite“, adică de culoare violetă sau chiar neagră, dacă cele dintii lipsesc. În ce privește veșmintele folosite la diferite euhologii, acestea vor fi de culoare deschisă la botez și cununii și de culoare neagră la înmormîntări.

În ce privește modul în care se întrebuintează veșmintele liturgice, este de observat practica unor preoți, care, încălcînd dispozițiunile înscrise în cărțile de cult, oficiază unele servicii religioase numai cu epitrahilul. Observația nu se referă desigur la serviciile divine publice, vecernii, utrenii și sfinte liturghii ci la săvîrșirea unor Sfinte Taine și euhologii. Dăm în cele ce urmează unele din prescrierile molitfelnicului în legătură cu întrebuintarea veșmintelor liturgice. Astfel, la botez „intrînd preotul în biserică se îmbracă în sfită albă, punînd și minecuțele...“. Indicația cuprinde aici și culoarea veșmîntului, a „sfitei“, care se recomandă a fi albă, avînd desigur în vedere că această culoare este „icoana bucuriei, a curăției și a luminării“ (Mitrofanovici-Tarnavski, o.c., p. 230). Tot așa

se prescrie la Sfintul Maslu ca preoții să se îmbrace „cu epitrahile și cu feloane” iar la mărturisire „să stai tu îmbrăcat în toate veșmintele preoțești... și chiar dacă ar fi lucrul în grabă, fără epitrahil și felon să nu îndrăznești a mărturisi”. Doar înmormintarea mirenilor molitfelnicul admite ca să se facă numai cu epitrahilul. Socotim, însă că nu se greșește dacă, așa cum de altfel este și uzul cel puțin în unele eparhii, preoții se îmbracă și la înmormintări cu epitrahil și felon. Făcînd însă această remarcă ne vedem obligați a insista asupra obligativității celor prescrise de cărțile de cult în legătură cu modul de întrebuințare al veșmintelor liturgice. Iar aceasta nu pentru a ne conforma unei dispoziții, nici din teama de urmările neplăcute ce le-ar putea avea la un moment atitudinea noastră, ci din respect față de Sfînta Taină sau respectivul serviciu religios pe care-l săvîrșim.

Dar, tot în legătură cu tema despre veșmintele liturgice s-ar mai putea adăuga grija care trebuie avută pentru păstrarea lor. Aceasta avînd în vedere rostul lor, caracterul de obiecte sfințite ca și obligația preotului de a nu apare în fața credincioșilor îmbrăcat în veșminte pătate, murdare, prea uzate, șifonate sau chiar rupte, pe lîngă motivele arătate mai înainte, adică respectul față de Dumnezeu, Căruia în ultimă instanță îi sînt adresate toate rugăciunile noastre. De asemenea, socotim că de aceste condiții trebuie să se țină seama și la alegerea materialului din care se fac aceste veșminte. Aceasta deoarece în foarte multe biserici, veșmintele liturgice sînt făcute din stofe țesute pentru alte întrebuințări decît acelea de a se confecționa din ele veșminte menite ofierii actelor de cult. Socotim dar că nu ar fi de prisos nici îndemnul ca preoții să cumpere pe seama bisericilor parohiale sau să-și îndemne credincioșii care doresc să doneze veșminte liturgice, ca acestea să fie confecționate numai din stofe țesute anume în atelierele Patriarhiei.

EPISCOPUL NICOLAE POPEA

(1826—1908)

La 17 februarie s-au împlinit 150 de ani de la nașterea lui Nicolae Popea (1826), al doilea episcop al restauratei eparhii a Caransebeșului după Ioan Popasu. Înzestrat cu deosebite calități, avînd o bogată experiență, dăruit integral slujirii Bisericii și neamului său, episcopul Nicolae Popea și-a adus pe parcursul a 19 ani de arhipăstorire în Banat merite nepieritoare la cele deja acumulate anterior. Așa cum s-a spus pe bun drept, perioada sa caransebeșană (1889—1908), după anii petrecuți la Sibiu în preajma marelui mitropolit Andrei Șaguna ca profesor de teologie, secretar și vicar eparhial, a însemnat o viață trăită „în frica lui Dumnezeu, înfrînîndu-și orice poftă, ca să poată agonisi cît mai mult pe seama Bisericii pe care a dovedit și prin cel din urmă act al vieții sale că a iubit-o mai mult decît pe sine și pe cei mai de aproape ai săi”.

Nicolae Popea a fost și un mare cărturar de la el rămînînd cîteva opere istorice de excepțională valoare. Așa se face că în 1899 a devenit membru activ al Academiei Române, calitate pe care a știut s-o cinstească prin muncă creatoare. Primirea solemnă în acest înalt for de cultură s-a făcut la 26 martie cînd noul academician a vorbit despre arhiepiscopul și mitropolitul Andrei Șaguna iar Dimitrie A. Sturdza, secretarul general al Academiei, i-a dat răspunsul.

Evocînd memoria episcopului Nicolae Popea care își doarme somnul de veci în cimitirul Sf. Ioan Botezătorul din Caransebeș, am socotit potrivit să reproducem cuvîntarea prin care D. Sturdza i-a răspuns cu prilejul primirii la Academie (Academia Română. Discursuri de recepțiune, vol. XXI, București, 1900, pp. 38-42) :

„Am simțit cu toții o adîncă bucurie sufletească, cînd am auzit răsunînd în Academie vocea Prea Sfințitului Episcop Nicolae Popea. Avem mulțumirea de a vedea în mijlocul nostru pe unul din cei mai distinși membri ai Bisericii. Avem fericirea de a saluta pe bărbatul, care a stat Mitropolitului Șaguna, cît a fost în viață, credincios conlucrător în via Domnului, iar după moarte-i credincios urmaș. Se mai adaoage și simțămîntul recunoștinței, căci Prea Sfințitul Episcop a călcat peste povara anilor și peste ostenelele unei călătorii depărtate, pentru a ne întîmpina cu o călduroasă cuvîntare, care mult timp va rămîne adînc întipărită în inimile noastre.

Prea Sfințitul Episcop Nicolae Popea a făcut intrarea sa în Academie, vorbindu-ne de Andrei Șaguna. Cine altul putea să ne cuvinteze mai cu însuflețire despre marele preot al Bisericii, despre marele fiu al neamului ? Oare nu a fost Prea Sfinția Sa carele, îndată după săvârșirea din viață a Mitropolitului Andrei, s-a grăbit a ne înfățișa cu vioiciune figura lui, munca lui, faptele lui ? Mai târziu tot Prea Sfinția Sa i-a împospătat memoria într-o scriere aleasă prin formă și plină de învățătură prin conținut, arătându-ne cine a fost Mitropolitul Andrei pentru Biserica sa, pentru poporul său ; și după aceasta a început publicarea Memorialului Andreian, a căruia terminare se așteaptă cu o vie dorință de toți cei cu inima deschisă pentru o viață bogată în muncă harnică și dreaptă.

Doi arhieri a avut neamul românesc în secolul XIX-lea, care au stat făclii luminătoare în timpul cât au trăit și au rămas făclii luminătoare ale timpului care a urmat după dinșii : — Veniamin Costaki și Andrei Șaguna. Numele acestor doi bărbați, posteritatea îl va pronunța cu o venerațiune nu numai neschimbată, dar crescândă. Acești doi mari Mitropoliți au strălucit în mijlocul neamului lor prin virtuțile lor, prin credința lor, prin faptele lor. Ei au fost adevărați apostoli ai lui Hristos, vrednici arhieri ai Bisericii creștinești, în toată puterea cuvintului — „păstori buni, cari și-au pus sufletul lor pentru oi“. De aceea și viața amîndurora prezintă multă asemănare.

Ca oameni, ca români, ca clerici, ei au trăit o viață devotată datoriei lor, ale cărei țel și cale ei înșiși le-au așezat la o mare înălțime. Plini de osîrdie pentru ale Evangheliei Mântuitorului și ale Bisericii lui Hristos, ei au luptat pentru răspândirea luminii sufletești, fiind nu numai propovăduitori ai celor bune și drepte, dar dând, după povețele Apostolului Pavel, — „pildă credincioșilor cu viața, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăția, băgători de seamă ai darului ce-l au, păzindu-se pe sineși, ca să se mintuiască ei și să se mintuiască și cei ce-i vor asculta pe ei“.

Slugi ale Domnului, ei au avut neclintite dinaintea lor învățăturile Apostolilor și sfaturile marilor învățători ai Bisericii și nu s-au oprit nici odată dinaintea greutății sarcinei ce luase asupra-le, ci mai ales se bucurau de dinsa. Ei știau ce se cade să fie un Episcop, căci citiseră Scriptura cu pricepere și pătrundere, cu inima curată și cu sufletul înălțat. Ei știau că Episcopul se cade să fie : — fără prihană, — curat la gândire și la faptă, — înfrinat în viața sa și în fața altora, — treaz la minte, — plin de cumpăneală și de blindețe, — iubitor de dreptate, — întreg în credință, — împodobit cu învățătură, — sirguitor ca învățător, — nesmintit în răbdare, — din convingere evlavios, — ne iubitor de argint, — nepoftitor de agonisire necinstită, — nelocam, — nu iute, — nu minios, — nu semeț, — nesfadnic, — oștindu-se nu trupește, ci pentru a surpa izvodirile minții și toată înălțarea care se ridică împotriva lui Dumnezeu. Ei cunoșteau sfatul Sfințului Ioan Gură-de-aur, că nu se cuvine a alerga după arhierie după cum aleargă mulți după un serviciu lumesc, căci Episcopul, năzuind să strălucească dinaintea credincioșilor se pierde dinaintea lui Dumnezeu

Ei știau că păcatul unui Episcop trage după sine o mai mare pedeapsă decât aceea cuvenită unui mirean, căci Episcopul trebuie să fie : — cel întâi în învățătura Bisericii, nedespărțit de credință, — cel întâi cu îndelunga răbdare, — cel întâi care nu năzuiește nici a primi, nici a împărți favoruri, — cel mai treaz la muncă, — cel întâi despre care turma cuvântătoare știe că nu e dedat nici la somn, nici la lenevie. Pentru dinșii cinstirea arhierescă nu era spre vanitate, ci ei stăteau după povața Bisericii, de priveghiau zi și noapte pentru mîntuirea sufletelor omenești și pentru fericirea celor păstoriți de dinșii. Ei nu au uitat niciodată că de aceea credincioșii numesc pe membrii clerului sfințiți, cucernici, cuvioși, iar pe arhierii prea sfințiți și înalt prea sfințiți, pentru că Biserica și și poporul au convingerea că, prin puterea darului care i-a însuflețit, întreaga lor viață e sfințită și exemplu de virtute.

Astfel stau acești păstori sufletești dinaintea poporului lor, — respectați și venerați pentru viața lor neprihănită, pentru osîrdia lor neîncetată, pentru munca lor neobosită, pentru patriotismul lor neclintit. Astfel vestea lor a trecut peste hotare și în străinătate răsunetul numelui lor nu era mai mic decât în patria lor : și de la dinșii multă pildă a binelui a fost luată peste tot locul.

Cu toate aceste mari însușiri și cu toate că ei stau în cinstea Bisericii și a statului, ei n-au fost scutiți de suferințe și de dureri și au dus o viață adesea plină de amărăciune. Ei însă nu s-au dat în lături, ci toate încercările le-au primit cu inima înfrîntă și smerită și n-au dosit de la muncă, care sub mîna lor creștea, ci mai ales luau asupra-și toate ostenele și necazurile, căutînd să le învingă, ca să stea lumină și îmbărbătare pentru toți.

Biserica o conduceau ei, ca să întărească în credință pe toți cîți se apropiau de dînsa, ca să atragă spre dînsa și pe cei care stau de-o parte nedumeriți asupra vieții pămîntești și asupra celei cerești. Cînd ei se îmbrăcau în veșmintele lor arhieresti și ieșiau în mijlocul bisericii cu înfățișarea lor blindă și nemeșesugită, impunătoare prin puterea credinței de care erau cuprinși ; cînd înălțau vocea lor limpede în rugăciuni și în cîntări către Cel Atotputernic, nu era inimă și suflet, ca să nu fi fost răpite în regiuni mai înalte și să nu se plece spre îmbunătățire și îndreptare.

Apostoli erau, mîngîind pe cei triști și asupriți, ajutînd pe cei nevoiași, apărînd pe cei nedreptățiți, dînd exemplul răbdării cînd de timpuri grele erau impresurați, stînd neînfrinți și cu mintea întreagă la muncă și datorie, cînd cerul era senin, ca și cînd bătea vijelia.

Apostoli erau cînd răspindeau învățătura, scriind singuri biblioteci întregi, sau împingînd și ajutînd pe alții la compunerea de scrieri, menite a lumina poporul. Apostoli erau cînd vedeau textul cărților bisericești, de la cărțile de rugăciune pentru copii pînă la cea cu sloave, de la cărțile uzuale ale serviciului bisericesc pînă la scrierile marilor dascăli și învățători ai Bisericii și la cărțile Vechiului și Noului Testament. Apostoli erau cînd cu rivnă fundau și cu zel conduceau tipografiile lor mitropolitane, prin care răspindeau : — cărți bisericești, adecedare, geografii, istoria patriei, manuale de patriotism și manuale ale vieții creștinești.

Apostoli erau cînd stăruiau să întărească organizarea canonică a Bisericii, purtînd în inima lor acea convingere, despre care Mitropolitul Andrei astfel scria în 1861 : — „Eu, care mă ocup neînterupt cu perfecționarea în științele și cunoștințele bisericești, nu cunosc mai mare tezaure în lume decît moralul ce dă legea creștină, socotită după adevăratele ei principii, ce se află în Evanghelie, dar nu în cuvîntările și faptele care sînt fără morală și fără știință sistematică“.

Și cînd ne gîndim acum în ce timpuri grele și întunecate au trăit acești bărbați ai lui Dumnezeu ; cîte pedici ei au avut a înlătura din calea lor ; cum lucrarea lor cu toate acestea a pășit lin și fără încetare înainte, pînă ce ea s-a îndeplinit ; cum ei nu aveau decît un gînd, înfigerea credinței în inimi și îndreptarea vieții spre lauda lui Dumnezeu ; cum ei au murit amîndoi pentru sine în sărăcie ; putem zice că ei după moartea lor s-au înălțat și că se vor înălța neconținut dinaintea posterității.

Mitropolitul Veniamin la sfîrșitul vieții sale s-a retras într-o mănăstire depărtată de vuetul lumii, a îmbrăcat acolo haina unui simplu călugăr și s-a pus sub ascultarea egumenului său, ținînd pana în mîna sa și rugăciunea în graiul său, rămînînd sărac și nelăsînd după sine nici cea mai mică avere pămîntească.

Mitropolitul Andrei a înaintat spre sfîrșitul său, păstorind cu stăruință și cu blîndețe, adesea amărit de piedicile ce întîmpina din loc neașteptat, nedreptatea omenească storcîndu-i odată jalnicele cuvinte : — *flere possum sed juvare non*, — dar neoprindu-se și trecînd în viața de veci cu nădejdea în Dumnezeu, care-i ajutase să lase după sine o Biserică bine și canoniceste organizată și recunoscută de stat. Agoniseala vieții sale a lăsat-o Bisericii și școlii, nu în neorînduială, ci bine regulate și spre folosul poporului rînduite.

E o binecuvîntare de sus că astăzi am auzit lauda Mitropolitului Andrei în incinta Academiei Române și că am reînnoit în mijlocul nostru memoria acestui bărbat dimpreună cu memoria fericitului întru pomenirea Mitropolitului Veniamin.

Datorăm această serbare sufletească Prea Sfințitului Episcop Nicolae Popea, care din 1877 este membru onorar al Instituțiunii noastre și pe care din anul trecut îl număram printre membrii ei ordinari. Viața sa și munca sa l-au înălțat în treptele bisericești și sociale. Viața sa și munca sa ne vor servi de exemplu, ca astfel să ne facem folositori patriei și neamului și să contribuim la întărirea și înălțarea institutului românesc al Academiei“.

PATRUZECI DE ANI DE LA MOARTEA EPISCOPULUI ROMAN CIOROGARIU

(21 ianuarie 1936 — 21 ianuarie 1976)

de: Prof. dr. GHEORGHE LIȚIU

Dintre amintirile copilăriei îmi stăruie în memorie chipul de patriarh biblic pe care-l vedeam în fiecare duminică în strana arhierască a bisericii „cu Lună“ din Oradea. Era episcopul de vie memorie *Roman Ciorogariu* despre a cărui viață și fapte aveam să aflu mai târziu. Se împlinesc patruzeci de ani de când în acea zi de 21 ianuarie 1936 românii ortodocși din Oradea și-au luat rămas bun de la bunul lor arhipăstor, ctitorul și restauratorul istoricei Episcopii ortodoxe-române a Orăzii.

Fiu al Aradului, s-a născut la 6/18 decembrie 1852 în frunțașă comună Pecica dintr-o familie care se trăgea de prin părțile Hălmașului. După studiile elementare făcute în Pecica a urmat studii secundare în Arad și în alte orașe. În 1873-4 a urmat cursurile Academiei de drept din Oradea, iar în 1874-5 și următorii, studiile teologice la Seminarul din Arad, acolo unde mai târziu avea să devină profesor și director. După terminarea studiilor teologice, în cadrul programului marelui episcop Ioan Mețianu de a se crea cadre potrivite pentru institutele eparhiale, Romul Ciorogariu beneficiază de o bursă din partea eparhiei, cu ajutorul căreia, în anii 1877-1878 își completează studiile la universitățile celebre din Lipsca și Bonn. Aici are prilejul să audieze cursurile celor mai celebri profesori de teologie și filozofie ai vremii sale. Întors acasă, este utilizat atât în administrația eparhială cât și la catedra de la Institutul pedagogic teologic din Arad. În 1900 intră în monahism la mănăstirea Hodoș-Bodrog primind numele de *Roman*. Patruzeci de ani din viața sa a desfășurat în Arad o activitate meritorie atât la catedră și la conducerea Institutului teologic-pedagogic, pe teren social-politic, cât mai ales, pe teren publicistic, fiind recunoscut ca unul dintre cei mai talentați condeieri ai Aradului de altă dată. A fost deosebit de activ și în luptele politice naționale, alături de Vasile Mangra (până în 1910 când acesta a trecut în partidul guvernamental), de Ioan Slavici, Eugen Brote și alții. Colaborator la *Tribuna* din Sibiu, împreună cu alți frunțași arădeni, întemeiază *Tribuna Poporului* din Arad, devenită mai târziu *Tribuna*. Articolele de fond din aceste ziare politice, ca și cele din organul oficial al eparhiei, *Biserica și Școala*,

semnate cu diferite pseudonime, între care cel mai cunoscut e cel de *Unchiașul*, sint adevărate lecții de patriotism, de iubire de popor și indemnuri la luptă pentru libertate națională și progres social. Tot pe planul activității social-culturale amintim contribuția sa la activitatea *Asociațiunii naționale* din Arad, precum și în cadrul băncii *Victoria*. Aceste două instituții au contribuit mult la progresul cultural și material al poporului român din aceste părți de țară.

Indemnarea tineretului român la meserii și în general la activități productive gospodărești, a fost o preocupare permanentă pentru Roman Ciorogariu. Instructivă în această privință este relatarea sa de mai târziu intitulată *Din viața seminarială* (publicată în revista *Cele Trei Crișuri*, Oradea, an I, nr. 14 din 3 decembrie 1920). După ce elogiază pe cei dintii dascăli ai Preparandiei și Seminarului din Arad — „Mekka culturii românilor din Banat și Crișana” — el scrie: „Am devenit directorul celor două institute în 1901... le zisei elevilor: Voi sinteți săraci și nu puteți plăti taxele mari de întreținere. Consistorul e și mai sărac... rămîne să ne-o îmbunătățim noi prin noi înșine și să vă învățați a trăi prin voi înșivă cînd veți fi preoți și învățători”. Fără a neglija cartea, elevii lucrau grădina de zarzavaturi și parcul de flori din curtea seminarului. S-a îmbunătățit astfel simțitor hrana la masa tinerilor studenți, „le-a rămas dragostea de flori și eu eram fericit că am contribuit la dezvoltarea simțului lor estetic”; „... și ca să fie deplină gospodăria — continuă Roman Ciorogariu amintirile sale — ne mai aranjăm și un atelier de lucru manual pentru industria casnică... elevii își făceau uneltele de grădinarit și compactau cărțile. Mergea și modelarea în lut și carton. Pentru ei lucrul acesta era o jucărie, o jucărie însă care avea să le fie de mare folos în viață”.

Primăvara și toamna cursurile se țineau nu în sălile îmbicsite, ci în parcul splendid amenajat. „Aveam orchestra și corul nostru — arată bătrînul dascăl care a știut să dea tineretului o educație atît de aleasă și multilaterală. Acest tineret avea să influențeze în bine viața satelor în care aveau să funcționeze ca preoți și învățători.

În România întregită, Roman Ciorogariu, ca de altfel mulți luptători naționali care au supraviețuit, a avut amara decepție pricinuită de desmățul și demagogia luptelor sterile dintre partidele politice. El a căutat, și în eparhia sa a reușit în mare parte, să-și ferească preoții de acest flagel dintre cele două războaie mondiale. Preocuparea de a scoate clerul din vîltoarea luptelor politice pare o inconsecvență la un om care a fost prin excelență un luptător pe arena politică a vremii sale, un om despre care Nicolae Iorga a scris cu multă dreptate că a fost „un vechi luptător pentru unitatea românească, ziarist de mare talent și român neîncovoiat...”. Inconsecvența este numai aparentă. Roman Ciorogariu și-a dus lupta națională, alături de mulți alții, într-o vreme cînd poporul român, asuprit și exploatat atît pe plan social cît și pe plan național, „mergea la urne ca la un sanctuar național” spre a-și apăra drepturile și ființa națională pe cînd, în anii dintre cele două războaie mondiale, luptele politice, lipsite de principii, aveau în vedere adesea interese meschine, egoiste. Prezența

activă a preotului în aceste frământări nu avea nimic comun cu militanțismul patriotic al luptătorilor naționali dinainte de 1918, în rindurile cărora s-a înscris cu cinste și numele lui Roman Ciorogariu.

Ajuns episcop al reînființatei Episcopii a Orăzii la vîrstă destul de înaintată, Roman Ciorogariu și-a desfășurat aici ultima etapă a vieții sale zbuciumate. „Pe lângă povara bătrîneții — scrie el mai tîrziu — „a trebuit să organizez noua Episcopie a Orăzii, cetatea sfîntă a neamului românesc de pe vulcanul graniței de vest a țării, care mă aștepta fără casă, fără masă, fără instituții culturale, pe scurt cu vatra goală“. Roman Ciorogariu a umplut această „vatră“ a Episcopiei orădene cu instituții și așezăminte între care se pot aminti: palatul reședinței episcopicești, tipografia diecezană, academia teologică, școala de cîntăreți bisericești și altele.

Roman Ciorogariu s-a bucurat de stima și iubirea fiilor săi duhovnicești, a numeroșilor preoți și învățători bihoreni pe care i-a format și îndrumat în cei patruzeci de ani cît a stat în fruntea institutelor de la Arad. Ni se pare potrivită caracterizarea pe care i-a făcut-o fiul său duhovnicesc și colaboratorul său cel mai apropiat, arhiereul-vicar, mai apoi episcop al Aradului, Andrei Magieru, care spunea cu prilejul înmormîntării sale: „Patrimoniul vieții sale a fost iubirea cea mai curată de neam, pentru ridicarea căruia a luptat fără încetare; fire predestinată de luptător, stăpînit de simțul realității, de o cunoaștere adîncă a sufletului poporului, spirit organizator și animator cu putere în cuvînt și în faptă, iată mijloacele cu care a învins în luptă“.

Pentru această „luptă bună“ pe care a dus-o în cei 84 de ani ai vieții sale, pentru credința pe care a păzit-o, pentru faptele iubirii de popor cu care și-a împodobit sufletul acum, la împlinirea a patruzeci de ani de la trecerea sa la cele veșnice, facem „pomenirea dreptului cu laude“, rugînd pe Dumnezeu să-l învrednicească de „cununa mării celei veșnice“.

PROFESORUL DE TEOLOGIE IOAN DAVID

(1900—1967)

de: Prot. dr. MARCU BĂNESCU

A trecut printre noi ca o cometă. . .

Și de atunci s-au scurs patru decenii. Cine-și mai aduce aminte de el? Dar cine, din cei care l-au cunoscut, nu-și aduce aminte de proto-diaconul Ioan David, fost profesor la Academia teologică din Caransebeș, „revelația” generațiilor de teologi care s-au format după primul război mondial? Cine l-a cunoscut, nu-l poate uita. Nu s-ar putea spune că a fost un om ieșit din comun, dar viața lui, plină de abnegație și tragism, bîntuită în plină putere de creație de sinistre „seisme”, impresionează în mod deosebit. Temperament vulcanic, exploziv, disciplinat într-o aspră și lungă nevointă schimnicească, părea, în general, sobru, umbrit de discrete melancolii; dar cine a avut prilejul să trăiască în intimitatea lui a simțit, fără indoială, acel insolit clocot lăuntric, acea neîntreruptă combustie la temperaturi puțin obișnuite. Un om al contrastelor și paroxismelor. Frecvent cădea într-o muțenie ciudată. Alături de un coleg, de un prieten, în scurtele lui plimbări, călca tăcut, însingurat, întors în el, mistuit de acea ardere lăuntrică, atît de caracteristică lui, ca apoi, pe neașteptate, să explodeze într-o vervă debordantă. Și cînd vorbea era inepuizabil, fascinant. Cunoștea multe limbi, clasice și moderne, și citea cu o sete mereu crescîndă. (Studiase unsprezece ani: teologia la Caransebeș și Cernăuți, filologia clasică la București, limbile orientale la Strasbourg). Și-a refuzat confortul mediocru pentru o viață de muncă titanică și zbucium neînțeles de contemporani. Mi-l amintesc în plinătatea sănătății și a febrei de creație. Scria mult, scria în nopțile lui albe, nenumăratele lui nopți albe, cu o grafie neîngrijită, lăbărtată, pe foi rupte din caiete, grăbit parcă de presentimentul anilor întunecați care-l amenințau. A desfășurat o activitate uluitoare de bogată și variată: cursuri la Academie, obligatorii și facultative (cursurile de „Istoria comparată a religiilor”, disertațiile „La Rîul Vavilonului” etc.), la Școala de cîntăreți (director), la „Societatea de lectură a studenților” (președinte), misiuni cu studenții în părăsiile din eparhie, predici, conferințe... cu aceeași febrilitate, neobosit și neîmpuținat. Și în toate tindea spre zenit, dar... Paradoxal! Traumatizat de obsesia unui examen de doctorat, pe care fără motiv, îl tot amîna (sursa aparentă a coșmarurilor viitoare), după numai cinci ani de activitate

intensă, echilibrul i se clatină, trece prin cumplite îndoieli, cu frecvente accese de depresiune și convulsii nervoase, apoi printr-o explozie de spaimă, ca să sfârșească, moleșit ca după un exces de droguri, într-o acalmie și mai stranie, când în ochii lui se statornicise ... neființa.

Triste amintiri ! Trecuseră citeva zile de dureroasă veghe, de crispată așteptare la căpățiiul profesorului chinuit de ciudate neliniști, obsedat de întunecate himere. Cu gând sfielnic am răsfoit, în acele lungi nopți de așteptare, vraful de hirtii de pe masa lui de lucru și din dulapul „de internat” din camera lui. Am răsfoit zeci de caiete și sute de foi volante, legate în dosare, cuprinzând : studii și planuri de lucrări de proporții abia bănuite („Curs de gramatică a limbii ebraice și aramice”, „Ermineutica...”, „Încercare asupra istoriei religiilor”, „Cedrii Libanului”, „Eutanasia”, „Introducere în cărțile Vechiului Testament”, „Poezia paulină” — o încercare de a-l apropia pe Apostolul Pavel de clasicii latini —, „Dr. Iosif Iuliu Olariu”, „Însemnările unui student”, un caiet mare cu titlul „Alias...” — comentarii la Plotin, Heidegger, Freud etc., alt caiet „Cloacas Augeae purgare...”), apoi : versuri originale și traduceri din clasicii latini, epigrame — foarte multe epigrame —, reflecții, note de lector pasionat, pe care nu le pot reproduce din memorie, după atîția ani. File răvășite, studii întrerupte... o diversitate deconcertantă. Toate au fost întrerupte brusc și ireversibil parcă de o mină vrăjmașă.

Citind „notele” lui fugare, reflecțiile lui adînci și toate gândurile așternute febril pe o filă de hirtie care se întimpla să-i fie la îndemînă, simți fiorul contactului cu erudiția subtilă, cu spiritul enciclopedic.

El a mai rămas încă mulți ani printre noi : adunat în el, împutinat, topindu-se ca o luminare, sfios ca un copil al nimănui, plutind într-un fel de „spațiu alb”, cu vagi și obscure amintiri, fără contur, fără relief, fără repere...

Ce-am făcut noi pentru el ? Cu ce i-am răsplătit risipa de energie și abnegația totală ? Cu uitarea ? Mai rău... Am privit cu nepăsare acea fărîmă umană care vag mai amintea de „explozivul” Ioan David...

Nu s-ar putea face o încercare de a aduna „hîrțile” lui răvășite ? Măcar să fie păstrate într-o bibliotecă.

Non omnis moriar !

Nu, Ioan David nu poate să moară „în întregime” !

BANATUL ȘI BIZANȚUL (SECOLELE XI—XII)

de: Preot VASILE MUNTEAN

Problema relațiilor româno-bizantine — de ordin politic, eclesiastic, economic, instituțional, cultural și artistic — a creat o valoroasă literatură de specialitate. Al XIV-lea Congres internațional de studii bizantine (București 1971) a inclus în program, cum era și firesc, tema „Byzance et la Roumanie”. În cele ce urmează vom înfățișa destul de succint raporturile bizantino-banatică în secolele XI—XII¹⁾.

Se știe că în jurul anului 1000 voievodul bănățean reprezenta o formațiune prestatală, organizată și puternică, având în frunte pe Ahtum scris și Ohtum, Optum, Ajtony), cîrmuitor a cărui autoritate se întindea peste ținutul dintre Criș, Tisa și Dunăre, cuprindea deci și o parte din voievodatul lui Menumorut de la nord de Mureș, regiune ajunsă sub stăpînirea lui Ahtum sau prin cucerire, sau prin moștenire²⁾. De subliniat că izvoarele, care relatează despre Ahtum (Legenda sf. Gerard, Anonymus), conțin indiciul că a fost un urmaș al lui Glad („a cuius progenie Othum descendit”) în oastea căruia se aflau și români sub denumirea de „blaci”³⁾. Se mai menționează — amănunt semnificativ — că Ahtum a condus voievodatul cu încuviințarea Bizanțului, sursă superioară de legitimitate politică și spirituală pentru acel timp în sud-estul european: „accepit autem potestatem a Grecis”. Amintim că Anonymus, notarul regelui Bela III (1172—1196) consemnează tocmai refuzul lui Menumorut de la finea veacului IX, de a preda țara „ducelui” Arpad, ducele bihorean invocînd suzeranitatea împăratului constantinopolitan: „sed tamen modo per gratiam domini mei, imperatoris Constantinopolitani nemo potest auferre de manibus meis”⁴⁾. Influența politică imperială are însă ca

¹⁾ Articolul de față a apărut fragmentar în rev. „Orizont”, XXVII, 1, Timișoara 1976, p. 4, și „Magazin istoric”, X, 1, 1976, p. 20.

²⁾ Cf. Șt. Pascu, *Voievodatul Transilvaniei*, I, Cluj, 1971, p. 63; R. Theodorescu, *Bizanț, Balcani, Occident la începuturile culturii medievale românești (secolele X—XIV)*, București, 1974, p. 65, n. 66. A se vedea și „Scriptores rerum Hungaricarum” (ed. E. Szentpétery), II, Budapest, 1938, p. 490.

³⁾ *Ibidem*, I, p. 90.

⁴⁾ *Ibidem*, I, p. 61.

revers extinderea jurisdicției eclesiastice, ceea ce a adus cu sine botezul lui Ahtum după „ritul grecilor” — în Vidinul cucerit de bizantini prin anul 1003 —, actul constituind un omagiu lui Vasile II Bulgaroctonul (976—1025)⁵⁾. În orice caz, voievodul s-a identificat cu interesele populației autohtone și le apăra în fața pericolului din afară.

Cît despre regele Ștefan, acesta acceptase alianța cu basileul Vasile II, evident cu scopul de a preveni o eventuală cucerire bizantină a Ungariei, și pentru a avea mină liberă în luptele cu Ahtum și cu Gyula⁶⁾. De remarcat faptul că politica lui Ștefan oscilează între cele două Rome. Privirile lui se îndreaptă mai mult spre Roma veche care îi conferă, în 1001, titlul regal, aceasta însemnând și subordonarea bisericii ungare intereselor papale.

Feudal foarte puternic („potens valde”) și încrezător în mulțimea ostașilor și a nobililor („in multitudine militum et nobilium”), Ahtum va exercita un control asupra transportului de sare pe Mureș, prin vămuirea plutelor regelui ungar. Abia în jurul anului 1028, Ștefan I va reuși să înfrîngă pe Ahtum cu ajutorul unui fugar, Sunad (latin. Chanadinus). De numele lui Ahtum, dar și de cel al lui Sunad (ung. Csanád) se leagă „orașul” Mureșana, urbs Morisena, civitas Morisena, urbs Chanadina, oraș-cetate dintre cele mai vechi, precum Dăbica, Morești, Alba Iulia.

De adăugat că, după ce se botezase în legea bisericii orientale, Ahtum a zidit în orașul de pe Mureș o mănăstire cu hramul Sf. Ioan Botezătorul, așezînd în ea un egumen cu „monahi greci”: „... et construxit in prefata urbe Morisena monasterium in honorem beati Iohannis Baptiste constituens in codem abbatem cum monachis Grecis, juxta ordinem et ritum ipsorum”⁷⁾. În 1868 s-au descoperit temeliiile uneia din cele mai vechi bazine de la noi, prevăzută cu baptisteriu — datînd din sec. IV — care, se pare, funcționa și în veacul XI. Pînă în preajma lui 1028, cînd a fost ucis Ahtum, se poate vorbi de o mănăstire ortodoxă la Morisena, în care, probabil, se liturghisea în grecește.

Faimosul tezaur de la Sinnicolau Mare (la sud de Cenad) a trebuit să fie îngropat după înfrîngerea lui Ahtum⁸⁾. Între obiectele descoperite, se află două cupe de aur avînd o cruce aplicată, inițialele lui Hristos și o inscripție — formula veche greacă pentru sfințirea apei.

În plus, în hrisov emis de Vasile II Bulgaroctonul, în 1020, atestă existența tot un Banat a unui centru eparhial *Bisiskos-Tibiskos*, adică episcopia Timișului, *Tibiskos-Tibiscum* fiind identificat cu Jupa actuală aproape de Caransebeș⁹⁾.

⁵⁾ *Ibidem*, II, p. 489; G. Moravcsik, *Hungary and Byzantium*, „The Cambridge Medieval History”, IV—1, Cambridge, 1966, p. 574.

⁶⁾ *Idem*, *Byzantium and Magyars*, Budapeșt, 1970, p. 62.

⁷⁾ „Scriptores...”, II, p. 490.

⁸⁾ G. Székely, în „Acta Historica”, XIII (1967), 3—4, p. 292.

⁹⁾ Al. Elian, *Les rapports byzantino-roumains. Phases principales et traits caractéristiques*, „Byzantinoslavica”, XIX—2 (1958), p. 215. Pentru un punct de vedere deosebit, St. Antoljak, *Samuilovata država*, Scopje, 1969, p. 162.

O altă informație, la fel de prețioasă, privitoare la trecutul nostru îndepărtat, se găsește în cronica lui Ioan Cinnamos care vorbește, între altele, de expedițiile danubiene ale împăratului bizantin Manuil I Comnen (1143—1180), expediții consemnate și în opera unui poet anonim păstrată în codicele Marcianus gr. 524¹⁰).

Potrivit relatărilor lui Cinnamos, în anul 1166, Manuil I Comnen a inițiat o expediție contra ungurilor, concepind o nouă tactică de atac. Din thema (unitate teritorial-administrativă și militară la bizantini) Sirmium, regiune folosită în mod obișnuit ca bază de expediție, el a trimis la Dunăre o oaste condusă de protostrategul (comandant militar) Bela-Alexios. Acțiunea nu avea alt scop decât să creeze o diversiune; în același timp, Leon Vatatzes, care se afla în thema Paristrion primise și el poruncă să se îndrepte împotriva ungurilor. Castea lui Vatatzes, în care după mărturia cronicarului se aflau și vlahi¹¹), a izbutit să dobândească o prețioasă victorie, ceea ce l-a determinat pe Manuil I să organizeze o nouă campanie, pusă sub comanda lui Andronic Lapardas¹²) și Nicefor Petralifas, arhistrateg fiind Ioan Ducas.

Relativ la noua expediție, izvoarele sînt contradictorii. Cinnamos, într-o formulare ambiguă, ne sugerează o rută curioasă, prin vecinătatea auroscitiei (cnezatul Halici) și arată că după victorie, într-un loc necunoscut, comandantul expediției — autorul anonim arată că Ducas — au ridicat o cruce mare de aramă cu o inscripție în care se glorifica biruința bizantinilor.

Mai demnă de crezare ni se pare relatarea poetului anonim din Codicele Marcian, conform căreia expediția împotriva Ungariei a pornit de la Vidin; în acest caz traseul ei ar fi trecut prin Munții Banatului, pe valea Timișului. Acestei ipoteze vine să i se alăture o nouă confirmare, cea a cronicarului Constantin Manasses care, într-un elogiu închinat în 1173 lui Manuil I, enumeră între popoarele supuse de acesta și pe daci¹³). Evident, prin această denumire în stil arhaizant trebuie să înțelegem că este vorba de români, în cazul de față locuitorii Banatului mai cu seamă că Manasses face o distincție netă între tribali (sirbi), pannonieni (unguri) și daci, încît aici nu mai este posibilă nici o confuzie.

De altminteri, o seamă de recente descoperiri arheologice vin să ateste intensele legături dintre românii bănățeni și Imperiul bizantin. Politica danubiană a Comnenilor a determinat o afluență de monede bizantine în această zonă, monede care indică, prin număr și arie, nu numai relațiile

¹⁰) Textele în cauză sînt acum traduse și publicate de Al. Elian și N. S. Tanașoca în „Fontes Historiae Daco-romanae”, III, București, 1975, p. 239 și urm.; p. 539 și urm. A se vedea și comentariul lui G. Moravcsik în *Studia Byzantina*, Budapest, 1967, p. 297 și urm.

¹¹) „Vlahi despre care se spune că sînt colonii de demult ai celor din Italia”, cf. *Fontes...*, p. 239, n. 27, cu bibliografia chestiunii.

¹²) G. Moravcsik, în vol. *Studia Byzantina*, a demonstrat că aceasta este forma corectă a numelui.

¹³) P. Ș. Năsturel, *Valaques, Coumans et Byzantins sous le règne de Manuel Comnène*, „Byzantina”, I (1969), Tesalonic, p. 180—84).

comerciale, ci și ruta operațiilor militare, și chiar prezența vremelnică aici a unor garnizoane bizantine. Astfel, la Teremia Mare s-a descoperit un tezaur compus din 130 monede concave de bronz dintre care 37 din vremea lui Ioan II Comnen (1118—1143), 14 din timpul lui Manuil I, iar altele tot din perioada comnenă. La Timișoara, o monedă de aramă bătută sub Manuil I. Cea de la Variaș, emisă de același împărat, se crede că făcea parte dintr-un tezaur¹⁴).

Considerații finale. Frontierele culturale și politice ale Bizanțului rar au coincis. Dacă politicește a fost învins nu o dată, din punct de vedere spiritual a ieșit mereu biruitor, cultura bizantină iradiind pînă în Moravia, Rusia etc.

Cînd imperiul se afla din nou la Dunăre, poporul român își încheiase etnogeneza. Ca un vlăstar tînăr, dar cu rădăcini adînci în pămîntul din care s-a născut, el se ridica în fața vicisitudinilor istorice, înfruntînd valurile celor din urmă migratori. În timp ce imperiul bizantin decădea, românii crează formațiuni politice proprii, spre a-și apăra ființa națională. Contacte româno-bizantine se vor stabili și mai tîrziu, chiar după căderea Constantinopolului, prin acel „Bizanț după Bizanț”, de care vorbea N. Iorga.

¹⁴) C. Preda, *Circulația monedelor bizantine în regiunea carpato-danubiană*, „Studii și cercetări de istorie veche”, XXIII (1972), nr. 3, p. 397; I. Sabău, *Circulația monetară în Transilvania sec. XI—XIII, în lumina izvoarelor numismatice*, „Studii și cercetări de numismatică”, II (1958), p. 296—7.

CALĂTORIA ÎMPĂRATULUI BIZANTIN IOAN V. PALEOLOGU PRIN BANAT

de: I. D. SUCIU

Istoricii care s-au ocupat de vizita diplomatică a împăratului Ioan V. Paleologu făcută la 1366 regelui Ludovic I al Ungariei nu au scos în evidență rolul important ce l-au avut cnezii români din Banat în timpul acestei vizite.

Împăratul bizantin Ioan V. Paleologu, în fața atacurilor otomane, căuta ajutor la regele Ludovic I al Ungariei. În acest sens, în iarna anului 1366, pornind din Constantinopol cu o fregată, înaintează pe Dunăre pînă la Vidin unde sosește pe la începutul lunii februarie 1366¹⁾. La Vidin e întîmpinat de voievodul Transilvaniei, Dionisie, ce deținea și funcția de Ban al Vidinului, care îl conduce pe vechiul drum roman traversînd Banatul pînă la Buda²⁾. Vizita împăratului bizantin la Buda a fost de scurtă durată deoarece, la începutul lunii martie 1366, regele Ludovic I conduce înapoi pe împăratul bizantin pe acelaș drum. Nu știm dacă l-a însoțit pînă la Vidin sau doar pînă la Caransebeș, de unde a pornit spre Transilvania, la Alba Iulia, unde era în aprilie 1366³⁾.

Rolul cnezilor români din Banat în timpul acestei călătorii ne-ar fi rămas necunoscut dacă nu s-ar fi păstrat jalba cnezilor din anul 1369, deci la trei ani după eveniment, adresată banului Benedict Himfy. Banul Himfy, care era comite de Timiș, pretindea de la cetatea și districtul Caransebeș suma de 300 florini aur ce reprezenta un fel de tribut deoarece în întîmpinarea cnezilor și cetățenilor caransebeșeni se specifică „căci precum în alte vremuri am dat și acum i-am da din toată inima”, ceea ce însemna că în schimbul autonomiei de care se bucurau plăteau acest tribut comitelui timișan. De data aceasta, cnezii roagă pe Himfy să-i scutească de predarea banilor pe care nu-i pot da în nici un chip, fiind îngreunați la culme de atîtea nevoi care „din zi în zi ne-au adus la cea mai mare sărăcie și lipsă”.

¹⁾ Maria Holban, *Contribuții la studiul raporturilor dintre Țara Românească și Ungaria Angevină* (Rolul lui Benedict Himfy în legătură cu problema Vidinului), „Studii și materiale de istorie medie”, 1956 (I), p. 15.

²⁾ *Ibidem*, p. 15; cf. și Francisc Pall, *Encore une fois sur le voyage diplomatique de Jean Paléologue 1365/66*, „Revue des études sud-est européennes”, 1971 (XI), nr. 3, p. 238.

³⁾ Maria Holban, *art. cit.*, p. 15.

Necazurile au început odată cu expediția regelui Ludovic I în regatul Bulgariei când cnezii „cite unul cu averile și cu oamenii noștri am intrat în armata regală și am oferit regelui ospitalitate“. După ce regele Ludovic I a intrat în Banatul Vidinului pe care l-a încredințat spre administrare voievodului Dionisie al Transilvaniei și fratelui său, banul Emeric, cnezii români au intrat cu ei în Vidin „după obiceiul armatelor“. Deci cnezii bănățeni au participat în mod efectiv la această expediție ceea ce l-a determinat pe N. Iorga să afirme că „expediția era și una românească” tocmai din cauza participării cnezilor bănățeni⁴⁾. În continuare, cnezii se plîng de cheltuielile ce le-au avut cu vizita împăratului bizantin Ioan V Paleologu : „În sfîrșit, venind Dionisie voievodul, a adus cu sine pe împăratul grecilor, căroră după îndemnul regelui nostru, i-am oferit așa de mare ospitalitate încît cu atît de mari cheltuieli am fi putut cinsti pe stăpînul nostru, regele. Între acestea, în acelaș timp de iarnă, stăpînul nostru regele a venit cu acelaș împărat, căroră le-am făcut o primire așa de mare, cari cheltuieli, atît de mari, au trecut numai asupra noastră, din care n-am putut plăti pînă acum nici un dinar“. Cît de mari au fost aceste cheltuieli, ne relatează cnezii : „Adică 263 forini sint grevați pe capul cetățenilor și în acelaș district (Caransebeș, n.n.) există încă neplătiți 150 florini“. Deci cheltuielile făcute de cnezii și locuitorii români din districtul Caransebeș cu primirea împăratului bizantin echivalau aproape cu tributul ce trebuiau să-l plătească comitelui timișan. Va fi fost desigur și îndemnul regelui — după cum declară ei — dar a fost mai ales entuziasmul și bucuria lor de a primi printre ei pe cel mai de seamă reprezentant al legii lor ortodoxe, „figură de măreață fantasmă” cum îl caracterizează N. Iorga pe Ioan V Paleologu⁵⁾. Rezultă aceasta și din faptul că cnezii români l-au condus pe împăratul bizantin nu numai de-a lungul Banatului ci pînă la Buda⁶⁾, lucru neobișnuit pînă atunci. Nu ni s-au păstrat mărturii documentare, dar prin analogie cu primirea făcută împăratului bizantin la Caransebeș rezultă că aceiași primire i s-a făcut și în alte părți bănățene pe unde a poposit.

Este interesant de menționat faptul că jalba cnezilor leagă obligativitatea de a participa la armată de vizita împăratului bizantin : „Începînd din ceasul acela, în fiecare an, cel puțin de două ori am mers la armată și am dat contribuții pentru aprovizionarea armatei“. Chiar ultima dată, cînd Ludovic I „a ridicat armata împotriva necredincioșilor săi din Țara Românească, din momentul începerii conflictului, în munții Alpi (Carpați, n.n.) am ținut mereu două sute de oameni pe lingă armata regală, ziua și noaptea, pînă în vremea iernii ; pe deasupra, noi adunînd vreo cinci sute de oameni din cei mai buni, am rămas la Mehadia pînă la întoarcerea stăpînului nostru, regele, și am dat contribuții pentru aprovizionarea armatei după ordinul mării voastre“. Acestea pe lingă ospitalitatea pe care au dat-o atît regelui cît și banului Himfy din care n-au plătit comu-

⁴⁾ N. Iorga, *Istoria Românilor*, III, p. 231.

⁵⁾ N. Iorga, *op. cit.*, III, p. 232.

⁶⁾ Francisc Pall, *art. cit.*, p. 238.

nității nici un dinar. Care a fost răsplata pentru toate aceste servicii rezultă din încheierea plingerii lor : „Afară de acestea, am fost atît de devastați de armata aceluiaș stăpin al nostru, domnul rege, încît toate grădinile și celelalte edificii publice, au fost arse pînă la temelii iar cu ajutorul puterii lor armate au luat de la noi finul nostru și celelalte lucruri existente în casele noastre din care pricină turmele au murit de foame iar noi am ajuns în cea mai mare lipsă și nevoie”.

Pentru aceste motive, „toți cnezii și românii din districtul Sebeș, de asemenea cetățenii și toți bogații și săracii din acelăș oraș” cer banului Himfy ca de data aceasta să-i scutească de a da tributul cerut.

Deoarece documentul e greu accesibil, fiind publicat de istoricul Thallóczy Lajos într-o revistă de specialitate și nefiind reprodus în colecțiile române de documente, îl redăm în original așa cum a apărut în revista „Századok” (Budapest), 1900, caietul VII, p. 608—610.

Domine Bani !

Notificamus vestre dominationi, ut nos vestram magnificentiam cum supremo desiderio expectavimus ob hoc, ut nostras necessitates vestre magnitudini post dominum explicare atque manifestare valeamus ; preterea vestram magnificentiam in presenti registro humili cum supplicatione exposcimus ut nostram querimoniam vobis in hac parte porrectam benivole exaudire digneris, quia post dominum celi et dominum regem nulli ali nostras necessitates edicere valemus nisi vestre magnificentie ; quasquidem necessitates nostras si secundum ordinem in presenti registro inscrueremus, longam esset enarrare per singula et vestre magnitudini audire tediosum ; sed aliqua precipua et capitalia vestre magnificentie bene nota enarramus, que nos iam in maximam paupertatem et inopiam de die in diem omnio deduxerunt. Prima autem nostra necessitas tunc cepit esse, quum dominus noster rex in regnum Bulgariae intravit et nos singuli singulariter cum rebus nostris pariter et personis in ipsum exercitum ivimus et domino nostro regi hospitalitatem prebuimus ; post hec dominus noster rex banatum dicti regni metavit et tradidit magnifico viro Dionysio, voyvade Transilvano et fratri suo Emerico bano et ipsi Budinium intraverunt et nos omnes cum eisdem similiter ad Budinium more exercituantium intravimus. Tandem dominus Dionysius voyvada veniens adduxit secum imperatorem Grecorum, quibus per preceptum domini nostri regis tantam hospitalitatem prebuimus, quod cum tantis expensis dominum nostrum regem delicare valuissemus. Interim eodem tempore ibernico dominus noster rex cum eodem caesare venit, quibus tandem tantam hospitalitatem fecimus, quod tante pecunie in hospitalitatem solum modo super nos currerunt, de quibus adhuc nullum denarium solvere valuimus ; videlicet ducenti et LXIII floreni sunt in numero super civitatenses solum modo, et de districtu eiusdem centum et L floreni insoluti existunt ; insuper ab illa hora incipiendo annuatim bis ad minus ad exercitum ivimus et absque hoc expensas exercituales dedimus. Tandem et ultimo dominus rex contra infideles suos Transalpinos exercitum restauravit et

nos ab illa hora incipiendo qua illa discordia extintit mota, in montibus alpium semper ad minus ducentos homines propter illorum die ac nocte usque ad iemem conservavimus; insuper nos cum quingentis hominibus collectis melioribus similiter usque ad reversionem domini nostri regis ibi in Mihald mansimus ac expensas exercitiales dedimus iuxta preceptum vestre dominationis; necnon domino regi et etiam vestre magnitudini hospitalitatem prebuimus, de quibus communitati nullum denarium resolvere valuimus. Preterea per exercitum eiusdem domini nostri regis in tantum devastati sumus, quod omnes nostros ortos et curias ac alia edificia, in qua habitatio homini non existebat, penitus et omnino conbusserunt, fenum nostrum et alia utilia in domo nostra existentia mediante eorum potentia a nobis abstulerant, prepter quod pecora fame mortua sunt et nos ipsimet in penuria maxima existimus. Nunc autem vestra magnificentia trecentos florenos super nos, scilicet provinciam et civitatem postulat, quos nos nulla ratione nunc dare valemus, nam sicut aliis temporibus dedimus, sic et nunc daremus animo gratanti, prout conveniret dare vestre dominationi, sed per tot necessitates summo opere aggravati nullatenus dare valemus. Igitur vestram precamur dominationem humotenus provoluti, quod ista vice nobis parcatis et premissos florenos super nos exigi non faciatis.

Hec universitas Kenezorum et aliorum olachorum de districtu Sebes, item cives et universi divites et pauperes de civitate eiusdem fideles vestri.

LUGOJUL ÎN TITLUL IERARHIILOR BĂNĂȚENI

de: Preot BORIS ȚURCANU

Printre centrele bisericești importante ale Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, Lugojul ocupă un loc aparte. Comunitatea ortodoxă de aici, organizată probabil deodată cu întemeierea orașului, era renumită atît prin mărimea și numărul preoților (15 în anul 1767), cît și prin impunătoarele biserici edificate de-a lungul vremii. Păstrarea cu scumpătate a celor mai curate tradiții ortodoxe și cultivarea cu stăruință a virtuților specifice locului, au constituit mereu titluri de glorie ale parohienilor lugojeni. Drept aceea ierarhii sub a căror jurisdicție canonică s-a aflat Lugojul, i-au acordat o preferință vrednică de evocat astăzi cînd, prin hotărîrea Sfîntului Sinod din 15 decembrie 1975, episcopului vicar al eparhiei i s-a dat titlul de „Lugojanul“.

Preferința amintită s-a exprimat în diferite chipuri, mai semnificativ fiind includerea Lugojului în titulatura oficială a episcopilor din Banat imediat după localitatea unde se afla sediul eparhiei. Astfel la 1759 episcopul Ioan Georgevici se numea „al Caransebeșului, Verșețului, Lugojului, Palancei, Bisericii Albe, Orșovei și Mehadiiei“ (vezi placa de marmoră comemorativă din naosul bisericii „Adormirea Maicii Domnului“ evocînd momentul punerii pietrei fundamentale a acestui măreț lăcaș de închinare).

Peste cîteva decenii — așa cum atestă „protocolul circularelor“ din anii 1779—1781 și pastoralele din 5 martie 1784 și 1786 — episcopul Vichentie Popovici se numea „al Caransebeșului, al Verșețului, Lugojului și a celorlalte districte“.

Episcopul Iosif Ioanovici Șacabent păstrează titlul folosit de antecesorii la început (6 noiembrie 1786) într-o formă prescurtată : „Iosif din mila lui Dumnezeu provoslavnicul episcop al Verșețului, Caransebeșului, Lugojului și al Orsavo-Mehadiiei“, iar din 1797 cu adausul : „și a celorlalte părți...“.

La rîndul său episcopul Maxim Manuilovici, în prima jumătate a veacului XIX (1829—1833), își zicea „al Verșețului, Caransebeșului, Lugojului, Orșovo-Mehadiiei și a tuturor orașelor și satelor aparținătoare acestora“.

În fine episcopul Iosif Raiacici (1834—1842) va păstra și el Lugojul în titlul oficial de arhiepiscop. Cei ce i-au urmat, din felurite motive, și în primul rând pentru a prescurta vechea formulă, au optat pentru menținerea doar a indicației orașului de reședință. Fapt cert însă rămâne preferința acordată mereu de ierarhii eparhioți din Banat orașului de pe malurile Timișului. În acest context a fost posibil ca renumitul episcop Iosif Ioanovici Șacabent să rinduiască a săvârși slujba spălării picioarelor din Joia Patimilor anului 1796 la Lugoj, deși potrivit tipicului ea se lega în special de bisericile catedrale (cf. Preot Petru Olde, Momente din viața bisericească a parohiei Lugoj de la sfârșitul sec. XVIII, în rev. Mitropolia Banatului, an. XIX, nr. 7—9, iulie—septembrie 1969, pp. 513—515).

Iată câteva împrejurări istorice care motivează, și numai dacă pe acestea le-am lua în considerare, titlul de „Lugojanul” pe care îl va purta de acum înainte episcopul vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului.

O CIRCULARĂ INEDITĂ A EPISCOPULUI SINESIE JIVANOVICI AL ARADULUI (1751—1768)

de : MARIN MĂLINAS

Episcopia Aradului, pînă în 1920, avea în jurisdicția sa județele : Bihor, Aradul cu Zarandul, Ciongrad, Cenad și Bichiș. A luat ființă la 4 aprilie 1695, prin mutarea aici a sediului episcopiei de la Ineu fiind și continuatoarea episcopiei de la Lipova, menționată documentar încă din veacul XVI.

După trecerea Transilvaniei de sub suzeranitatea turcească sub cea austriacă (1686), dar mai ales după actul uniației de la 1700, pînă în 1920, istoria Episcopiei Oradiei trebuie pusă în legătură cu cea de la Arad. Diplomele leopoldine din 21 august 1690, 20 august 1691 și 4 martie 1695, au dat mitropolitului de la Carloviț dreptul de a supune controlului său, toate bisericile ortodoxe, precum și pe credincioșii lor. Aceste evenimente au stat la baza actului de reorganizare a Bisericii sîrbești din 4 aprilie 1695, prin care Episcopia Oradiei (anexată celei de la Arad) și a Aradului au fost trecute sub jurisdicția Mitropoliei de Carloviț, rupîndu-se, astfel, legătura canonică cu Mitropolia de la Bălgrad, pentru aproape un veac și jumătate.

Episcopiile acestea românești, deși au fost conduse pînă la începutul sec. XIX de către ierarhi străini, au rămas în continuare **românești**, deoarece caracterul național al unei Biserici particulare, nu-l conferă naționalitatea arhiepiscopului, ci a masei de credincioși din acea unitate teritorială.

Totuși, pînă aproape spre sfîrșitul sec. XVIII, ierarhii de la Arad, au fost alături de românii bihoreni, susținîndu-i în lupta lor pentru menținerea credinței strămoșești. Dintre aceștia, cel care a ostenit mai mult pentru susținerea drepturilor românilor bihoreni, a fost episcopul Sinesie Jivanovici (1751—1768). Numeroasele circulare publicate sau numai menționate în diferite lucrări, trimise credincioșilor bihoreni, sînt o dovadă în acest sens.

Sinesie Jivanovici s-a născut în 1706 la Sintandrei, lingă Buda. Înainte

de a fi numit episcop al Aradului, a activat ca administrator al averilor împărătești din Frușcagora ¹⁾.

Sinesie Jivanovici a trimis o serie de circulare și scrisori pastorale, din care putem să cunoaștem în amănunțime, principiile și activitatea sa de arhipăstor al Aradului și Bihorului. Cu aceste circulare s-a ocupat Gheorghe Alexici, în 1903, iar mai nou P.C. Părinte prof. dr. Teodor Bodogae ²⁾. Gheorghe Alexici s-a ocupat cu unele scrisori trimise de mitropolitul Pavel Nenadovici al Carlovițului lui Sinesie Jivanovici. Părintele prof. T. Bodogae traduce 11 scrisori păstrate în Arhiva Mitropoliei din Sibiu. Între corespondența și circularele trimise de episcopul Sinesie Jivanovici se include și circulara adresată preotului Ioan Popovici din Groșeni — Bihor, în 1759, care constituie tema lucrării de față.

Instalat la 3 august 1751, după numai două săptămâni de la această solemnitate, trimite bihorenilor o circulară în care-i anunță că va vizita acest ținut nu peste mult timp. Episcopul Sinesie era interesat și materialicește ca să întărească legăturile cu credincioșii din dieceza Bihorului, deoarece prin emigrările sîrbilor din 1750, numărul credincioșilor din Eparhia Aradului s-a împuținat. Auzind despre aceste intenții, la 8 noiembrie 1751 Paul Forgaci — episcopul romano-catolic din Oradea — înaintează la Viena o reclamație, în care roagă pe împărăteasa Maria Tereza (1740—1780), să tempereze zelul episcopului Sinesie, deoarece „îi tulbură credincioșii încă tineri și fragili în credința cea nouă” ³⁾.

Episcopul romano-catolic P. Forgaci, se temea că Sinesie prin venirea sa în Bihor „primejduiește unirea născută de mine cu atîtea sudori la 1737” ⁴⁾. Între timp Sinesie a cerut împărătesei permisiunea de a vizita Bihorul. Episcopul Forgaci, din nou încearcă să intervină la curtea din Viena, la 8 ianuarie 1752, pentru ca să i se interzică lui Sinesie să viziteze Bihorul, afirmînd că cele cîteva sate menționate de Sinesie în cererea lui, nu se află în Bihor „sau dacă obvin careva sînt cele mai multe unite” ⁵⁾.

Pentru prima dată a sosit în Oradea la 30 mai 1753, după ce a obținut — în prealabil — învoirea de a-și vizita credincioșii din Bihor. I-au ieșit în întîmpinare, la poarta orașului, preoții ortodocși purtînd feloane și epitrahile, cu cruci, icoane și ripide, ca la procesiune. Episcopul Sinesie nu a dat lămuriri nici unui trimis al Episcopiei catolice despre scopul

¹⁾ Cf. Prof. dr. Teodor Bodogae, *Contribuții documentare la istoria bisericii arădene din veacul XVIII*, în M.B., an. XVII, nr. 1—3, 1967, p. 123.

²⁾ Ibidem; vezi și G. Alexici, *Pagini din trecut. Cum s-a propovedit unirea în părțile bihorene*?, Sibiu, 1903, pp. 22—24.

³⁾ Prot. dr. Gheorghe Lițiu, *Episcopia Aradului — schiță istorică* — Arad, 1950, pp. 17 și 20; Idem, *Episcopul Sinesie Jivanovici și Bihorul*, în: „*Legea Românească*”, (L. R.), Oradea, an. XXIX, Nr. 5—6, 1949, p. 25; Arhivele Statului Bihor, *Prefectura județului Bihor*, probleme de cult, dos. 796, f. 441—442; D. Ioanoviciu, *Lupta episcopilor rivali: P. Forgaci și Sinesie Jivanovici la lămuririle din Viena pentru păstoria românilor din Bihor 1750—53*, în L. R., an. III, nr. 46, 1923, p. 7.

⁴⁾ Ibidem, vezi și Pr. dr. Gh. Lițiu, *Episcopul Sinesie Jivanovici și Bihorul*, p. 25 și D. Ioanoviciu, *Sinesie Jivanovici la Oradea (an. 1753)*, în L. R., an. V, nr. 3, 1925, p. 5.

⁵⁾ Ibidem.

veniri sale în Bihor, nici chiar arhiereului unit Meletie Covaci. Cum a ajuns în Oradea a consemnat 336 de localități românești, pentru ca s-o încredințeze pe împărăteasă că aici „mai sînt popi și sate de legea mea, oprite de amenințările comitatului de a veni la mine“, răspunzînd astfel insinuărilor pe care P. Forgaci le-a adus la 8 ianuarie 1752, afirmînd că în Bihor nu mai există nici o localitate cu credincioși ortodocși ⁶⁾.

Ajuns în Oradea, șiruri întregi de preoți și credincioși, uniți sau neuniți, treceau pe la casa în care a fost găzduit Sinesie. Interzicîndu-i-se ca să primească credincioși și preoți declarați „uniți“, Sinesie le-a răspuns : „pe cei care vin la mine nu-i alung, păstorul bun nu-și alungă oille“, convins fiind că nu-i pot face nimic, nici comitatul nici episcopul romano-catolic, deoarece avea împuternicirea de la Viena de a vizita Bihorul ⁷⁾.

N-au putut opri clerul și credincioșii români, printre care s-a răspîndit fugarător vestea sosirii lui Sinesie în Oradea, nici amenințările episcopului catolic și ale comitatului că li se va aplica o pedeapsă de 100 de bețe celor care vor intra în audiență la episcopul schismatic. Numele episcopului Sinesie era șoptit cu pietate și speranță că-i va scăpa de toate neajunsurile pe care comitatul și Episcopia catolică le-au făcut, pentru a-i obliga să treacă la uniație. S-au creat și o serie de legende în jurul lui.

Episcopul Sinesie le-a explicat credincioșilor bihoreni că unirea nu este „nici papistă, nici calvină“, nici românească. Mai interesați se vedeau credincioșii, deoarece îi obligau pe preoții lor să meargă împreună la Sinesie, ca să se încredințeze „că s-au lepădat de satana (uniație) și să le rămînă părinte“ ⁸⁾. Credincioșii și nici preoții nu cunoșteau nimic despre unire. De aceea a fost nevoie ca să intervină Sinesie cu lămuriri referitoare la caracterul uniației.

Credincioșii „uniți“, în urma discuțiilor avute cu episcopul Sinesie, despre caracterul uniației, își exprimau în mod categoric voința în ceea ce privește refuzul de a-l recunoaște pe Meletie ca arhiereu al lor în locul lui Sinesie, întrucît „măcar că ne-au numit unieți, dară noi tot așa am fost ca și mai înainte pînă ce nu am fost unieți și astfel e ușor pentru noi a ne întoarce“ ⁹⁾.

Pentru a evita o revoltă în masă, comitatul a intervenit rapid la Viena spre a-l obliga pe Sinesie să plece din Oradea. Curtea din Viena, prin mitropolitul Carlovițului, i-a cerut lui Sinesie să părăsească Bihorul. Acesta răspunde lui Pavel Nenadovici în felul următor : „Am declarat că numai la porunca împărătesei voi pleca de aici, acum mi s-a dat poruncă și ascult“ ¹⁰⁾.

Nici la Arad nu a încetat să poarte de grijă credincioșilor săi din Bihor. Astfel în 1754—1756 și 1758—1760 s-a organizat din nou o investigație, în urma căreia au fost declarate unite doar trei sate din

⁶⁾ Ibidem.

⁷⁾ Idem, *Lupta episcopilor rivali...*, pp. 6 și 3.

⁸⁾ Ibidem; Expresia aceasta este luată din exorcismele de la rînduiala botezului și are o puternică încărcătură semantică.

⁹⁾ Ibidem.

¹⁰⁾ Ibidem.

Bihor: Peceiul, Leta și Sintandreiul. Au mai fost supuse jurisdicției episcopului unit opt sate, deoarece aveau biserici ridicate de „domnii de pământ uniți“, iar zece au fost declarate unite deoarece în fața comisiei nu s-au declarat de partea nici unui rit ¹¹⁾.

În urma acestei investigații, episcopul Sinesie a putut să viziteze Bihorul, fără nici o greutate. Din martie 1759 până în 25 august 1759, a vizitat 271 sate bihorene, notînd diferite date în legătură cu situația socială a credincioșilor, preotului și „domnului de pământ“ propovăduind dreapta învățătură ¹²⁾. Din păcate nu se cunosc aceste note, care ar fi deosebit de utile în ceea ce privește aprofundarea problemelor de istorie a Bisericii din Bihor în veacul al XVIII-lea.

Înainte de-a începe această acțiune îndrăznească la începutul anului 1759, a trimis circulare credincioșilor din Bihor, prin care îi îndeamnă să nu se abată de la hotărîrile publicate de Curtea din Viena, în legătură cu libertățile religioase ale „națiunii ilirice“, între care erau incluși și românii bihoreni. O astfel de circulară s-a trimis și credincioșilor din satul Groșeni — județul Bihor — care formează tema paginilor de față.

Din această circulară se observă, în primul rînd, că episcopul Sinesie considera — pe bună dreptate — Bihorul ca o dieceză aparte, alipită vremelnice eparhiei Aradului, nu ca pe un ținut oarecare, aflat sub jurisdicția Episcopiei sale, după cum se poate remarca din tot cuprinsul circularii. Acest lucru este deosebit de important. Amintirea fostei Episcopii a Oradiei s-a dovedit că stăruia în memoria credincioșilor bihoreni și în 1767, cu ocazia întîlnirii dintre aceștia și episcopul Vichentie al Aradului, căruia credincioșii îi spuneau „în vremuri mai bune și noi am avut vlădică a nostru“, dar și în timpul păstoriei episcopului Sinesie. Astfel, într-un raport — deosebit de mișcător — pe care-l fac preoții și credincioșii de pe Valea Barcăului și Bistrei, comisiei de investigație din 1754, se spune că fiind constrînși de către „Varmeghie“ să treacă la uniație, au dat o „jelanie“ la „curtea cea împărătească să ne dea episcopie pe legea grecească, în zilele înălțatului împărat Caroluș, care ne-au și dăruit episcop (pe) Vichentie, după răpaușarea acestui ne-au dat de episcop Isaie, carele mergînd la Arad să vază scaunul și să vizităluiască în biserică și credincioșii care să află acolo“ ¹³⁾.

Credincioșii de aici considerau că episcopii Aradului, în special aceia care s-au dovedit sensibili față de necazurile și doleanțele lor, sînt ai Bihorului, dar „mai merg și pe la Arad“. Episcopul Sinesie îi îndemna pe credincioșii din Groșeni să rămînă ascultători față de hotărîrile împărătești.

Din această circulară ar reieși — la prima vedere — că episcopul Sinesie a fost un om foarte plecat față de hotărîrile Curții din Viena. Este un lucru aparent însă, deoarece el dorea numai să potolească nemulțumirile românilor față de conducătorii locali (comitatul și Episcopia rom.-cat.), provocate de numeroasele presiuni de a trece la uniație. Sînt suficiente

¹¹⁾ Cf. Gh. Lițiu, *Episcopia Aradului* . . . , p. 28.

¹²⁾ Ibidem.

¹³⁾ Cf. Gh. Alexici, *op. cit.*, pp. 22—24.

numai faptele prezentate la începutul acestei lucrări, pentru a ne convinge de tensiunea în care trăiau românii bihoreni, în tot cursul secolului XVIII.

O acțiune pacificatoare din partea episcopului de la Arad era bine venită, pentru a tempera revoltele împotriva comitatului și a Episcopiei rom.-cat., pentru a preîntîmpina o eventuală răscoală, de amploarea celei din 1784 condusă de Horea, Cloșca și Crișan. Episcopul îi îndemna să răspundă „cu grație” actelor „de grație” ale împăratului referitoare la „libertățile” lor religioase. Aceste acte de grație, nu sînt altceva decît regulamentele națiunii ilirice — între care erau incluși și românii ardeleni — eliberate de curtea din Viena la 1690, 1691 și 1695, cunoscute și sub titlul de Diplomele leopoldine. Îi îndemna să fie ascultători, dar, în același timp, neclintii în credința lor, iar dacă cineva le va face vreo nedreptate, să apeleze la ajutorul „loctiitorului” său din Oradea, care are puterea să-i reazeze în onoare pe cei cărora : „li se va face vreo nedreptate”.

În această circulară se fac pomenire — în mod indirect — și despre actul instalării noului episcop al Timișoarei, Vichentie Ioanovici Vidac (1759—1774), eveniment la care episcopul Sinesie a participat împreună cu mitropolitul Carlovițului, Pavel Nenadovici. Dar iată textul acestei circulare : ¹⁴⁾.

Sinesius Miseratione Dei Orthodoxus
Episcopus Aradiensis Inopoliensis M. —
Varadiensis et Halmagiensis et Caesareo-
Regiae Majestatis Aulicus Consiliarius.

Sinesie, din mila lui Dumnezeu, episcop
ortodox al Aradului, Ienopolei, Oradiei
Mari și Hălmaგიului și consilier aulic al
Majestății sale Cezaro-Crăiești

Bene providis Protopopis, Presbyteris,
providis Honorabilibus iudicibus et juratis,
et omnibus in comunis orthodoxis
Christianis qui reperimini in hac nostra per
Deum custodita Diecesi M. Varadiensis, ex
omnibus districtibus, civitatibus, et pagis,
vobis in Domino dilectis, filiis, misericor-
diam pacem, tranquillitatem, et omne bonum
a Misericorde Deo desideramus, et petimus.

Prea cinstiților protopopi, cinstiților
preoți, onoraților juri (primari), jurați și
tuturor, creștinilor ortodocși, în general
care vă găsiți în această de Dumnezeu
păzită eparhie a Oradiei Mari, din toate
districtele, orașele și satele, vouă, iubiților
fii în Domnul, pace, milă, liniște și tot
binele, dorim și cerem de la milostivul
Dumnezeu.

Rem notam vobis esse omnibus non
ambigimus, in quantum majora dona aliqui
et major misericordia datur, in tantum plus
obligatur ea dona et eam Misericordiam,
majori cum gratiarum actione gratias agere
illi, a quo percepit ;

Nu ne îndoim că este un lucru cunoscut
de voi toți, că cu cît i s-au dat cuiva daruri
mai mari și milă mai abundentă, cu atît îl
obligă mai mult acele daruri și aceea milă
ca să aducă mulțumiri mai mari aceluia de
la care le-a primit.

Et Nos Gratia Dei et Misericordia
Augustorum Imperatorum Nostrorum non
exiguam Misericordiam obtinimus : quando
non solum nobis plena illa jurisdictio, et
potestas Spiritualis supra Ecclesias, sacer-
dotes et Christianos ex nostra Religione
data, et roborata est in hac per Deum
Custodita Diecesi nostra M — Varadiensis,
verum et vobis omnibus cum Libertate

Și noi, din mila lui Dumnezeu și îndurarea
auguștilor noștri împărați, nu puțină milos-
tenie am primit, deoarece, nu numai nouă
ni s-a dat și întărit jurisdictia aceea deplină
și puterea spirituală peste bisericile, preoții
și creștinii religiei noastre, din această de
Dumnezeu păzită eparhie a Oradiei, dar și
vouă vi s-a îngăduit prea binevoitor prin
milostiva hotărîre cezaro-crăiască, exerci-

¹⁴⁾ Ultima filă are, pe verso, următoarea însemnare, care nu este decît adresa destinatarului ei : „bene provide presbytero Domino Ioanni Păpovics Detur, in Gros”.

exercitium Religionis nostras, ut possitis gratulari. Misericorditer per Benignam Caesareo—Regiam Resolutionem concessum est, verum dicendo desideratam pacem nactissimumus.

Ea propter tenemur et imprimis propter hanc Largam Misericordiam eo, dein Dominatibus imperatoribus nostris incessanter Gratias agere, et orare pro longeva ipsorum vita, ut sub eorum Dominatu imposterum etiam in vita pacifica possimus laetari; quam nos etiam, Dilectioni vestrae erga Christum cupimus, et secundum obligationem, et vocationem nostram pastorem pastoraliter vobis consulimus, ut in omnibus sitis bene obedientes, cum omnibus charitatem habeatis et pacem; adversus datam Caesareo—Regiam resolutionem nihil faciatis, ne poenam incuratis quem admodum audivitis, quando currentatum est per omnia loca et publicatum est, quod puniatur, qui secus fecerint.

Post hec autem, et hoc commemoramus, Dilectioni vestrae erga Christum, quod ad vocationem Sanctissimi Domini nostri Metropolitae proficiscimur Temesvarium usque intuitu installationis Neo-Episcopi: attamen ideo nihil ambigatis aut animis concidatis, sed quemadmodum in praesens, sic deinceps etiam in omnibus estote stabiles, et specialiter in fide, a nemine permittatis vos seduci sed declaretis vos esse revera Orthodoxos Christianos, quia et si discedamus nos a vobis iustas ob causas attamen spem habemus, quod, post exiguum tempus revertemur, et cum adventu nostro iterum vos laetificabimus.

Interim, si contegerit vobis aliqua miseria, et quaequam tristitia ex aliqua parte, quam nos non cupimus, potestis referre locumtinenti nostro, quem relinquimus hic, omnibus mandando ut in honore habeatis illum, et in charitate.

Interim valde sperantes, quod in omnibus eritis bene auscultatores, non ambigui, et stabiles in omnibus que conveniunt Orthodoxo Christiano.

Misericordiae Dei committimus et imperitum nostram vobis Episcopalem benedictionem. Datum M-Varadini, Mense ianuarii 26-ta 1759.

Sinesie Sivanovici

fiul religiei noastre in libertate, ca să vă puteți bucura; la drept vorbind, am dobândit pacea dorită.

De aceea sintem datori să mulțumim neîncetat lui Dumnezeu — în primul rând — pentru această milostivire mare, apoi împăraților stăpînitori și să ne rugăm pentru viața lor îndelungată, ca și în viitor, sub stăpînirea lor, să ne putem bucura de viață pașnică, lucru pe care și noi îl dorim în Hristos dragostei voastre și vă îndemnăm părintește, după obligația și chemarea noastră de păstori, ca să fiți supuși în toate, să aveți dragoste și pace față de toți, să nu întreprindeți nimic împotriva hotărîrii cezaro-crăiești, ca să nu fiți pedepsiți așa cum ați auzit cînd s-a transmis și publicat prin toate locurile că vor fi pedepsiți acei care vor face altfel.

După acestea și acest lucru îl amintim dragostei voastre în Hristos, că la chemarea prea sfințitului nostru domn, mitropolitul, plecăm la Timișoara, în vederea instalării noului episcop, dar din această cauză să nu vă îndoiiți în suflete, ci precum în prezent așa și în viitor să fiți neclintii în toate și mai ales în credință să nu îngăduiți nimănui să vă amăgească, ci să mărturisiți că sinteți într-adevăr creștini ortodocși, fiindcă deși plecăm de la voi din motive întemeiate, totuși avem nădejde că după puțin timp ne vom întoarce și cu sosirea noastră că vă vom bucura din nou.

Între timp, dacă vi s-ar întimpla vreun necaz sau tristețe din vreo parte, pe care nu o dorim, puteți să vă adresați vicarului nostru, pe care îl lăsăm aici, poruncind tuturor să-l aveți în cinste și în dragoste.

Nădăduind pufernic că veți fi ascultători în toate, neșovăielnici, tari și neclintii în toate acelea care corespund creștinului ortodox.

Vă încredințăm milostivirii lui Dumnezeu și vă împărtășim binecuvîntarea noastră arhierască. Dată în Oradea, în luna ianuarie 26, 1759.

Sinesie Jivanovici

Textul acestei circulare se păstrează într-o copie simplă, neautentificată, la Arhivele Statului Bihor. De la numirea ca episcop al Aradului și până la moartea sa, întâmplată la 14 martie 1768, Sinesie Jivanovici a purtat, tot timpul, o grijă deosebită, mijlocind la forurile competente pentru obținerea dreptului de a trăi în credința lor ortodoxă. Acest lucru se observă din circularele îndătinute, trimise, în Bihor, cu ocazia sărbătorilor Nașterii Domnului și a Învierii, precum și din testamentul său, întocmit la 22 ianuarie 1768, în care ruga pe mitropolitul Carlovițului, „să fie cu ochii deschiși asupra eparhiei Aradului, dar mai ales peste ținuturile Orășii și Hălmașului”¹⁵).

Rămân memorabile cele câteva variante din circularele trimise de episcopul Sinesie bihorenilor, cu ocazia sărbătorii Nașterii Domnului din 1754. În aceste circulare le comunica vestea că după trei ani de osteneli susținute, a reușit să obțină din nou pe seama Episcopiei Aradului, ținutul Hălmașului, unde împărăteasa i-a interzis să facă vizite într-alt fel decât prin vicarul său. Bucuria a fost mare, pentru că, după cum însuși vlădica scrie, vizitând acest ținut în 1754, „nu numai bătrâni și bărbați, ce încă și muieri cu pruncii cei mici ne-au întâmpinat și de mare bucurie vărsa lacrimi, laudă lui Dumnezeu trimițând și întărind, și pre noi ne-au primit”¹⁶).

Dar ce rost avea oare ca episcopul Sinesie să le scrie aceste vești tocmai bihorenilor? Ele aveau menirea de a le întări speranța, că așa după cum a intervenit pentru drepturile credincioșilor din Hălmașiu, va depune tot efortul pentru restabilirea Ortodoxiei în Bihor, deși cu un an înainte, vizitându-i, i s-a impus să părăsească Oradea. Această dorință s-a și împlinit, întrucât chiar anul acela s-au deschis la Oradea lucrările comisiei din 1754, care au dat câștig de cauză ortodocșilor.

Clerul și credincioșii din Bihor au trecut cu vederea abuzurile episcopilor arădeni de alt neam, considerându-i — pe mulți dintre aceștia — ca fiind exponenții lor în lupta pentru menținerea în credința ortodoxă și — în unele cazuri — în obținerea unor libertăți sociale. Făcându-și un crez din lupta pentru apărarea Ortodoxiei, Sinesie, s-a atașat, deși era de alt neam, de credincioșii pe care-i păstorea, identificându-se cu suferințele și năzuințele lor. Activitatea administrativă și pastorală a lui Sinesie Jivanovici este edificatoare în privința aceasta.

¹⁵) Cf. Gh. Alexici, *op. cit.*, pp. 41—43; Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, Sibiu, 1972, p. 271 și 276; Gh. I. Moisesescu, Șt. Lupșa și Alex. Filipașcu, *Istoria Bisericii Române*, București, 1957, vol. II, p. 337.

¹⁶) Gh. Alexici, *op. cit.*, p. 42; D. Ioanoviciu, *Lupta episcopilor rivali...* p. 6; Nicolae Iorga, *Neamul Românesc în Ardeal și Țara Ungurească*, București, 1906, vol. II, p. 613.

INTREGIRI LA BIOGRAFIA LUI NICOLAE STOICA DE HAȚEG

de: Prot. ILIE CÂMPIANU

Pe lângă informațiile ce însuși le dă în *Cronică* și „*Autobiografie*”, date despre viața protopopului Nicolae Stoica de Hațeg pot fi găsite în diferitele însemnări pe care le-a făcut de-a lungul vremii pe filele unor cărți sau registre. O astfel de însemnare privind familia sa a scris pe scoarța Bibliei, ediția Bob, proprietatea bisericii din Prigor, jud. Caraș-Severin. Din păcate, respectiva scoară s-a pierdut și ar fi rămas necunoscută dacă n-ar fi copiat-o înainte cu aproape 10 de ani Dimitrie Lăzărel, fost director al cărții funduare din Caransebeș. Iată-i cuprinsul :

„Pruncii Protopopului Nicolae Stoica de Hațeg :

1. Iosif	născut	1777	murit	1778	
2. Elisaveta	„	1778	„	1787	de bube
3. Natalia	„	1781	„	1784	„
4. Alexie	„	1784	„	1789	de tusa
5. Vărsavia	„	1787	„	1788	de bube
6. Mihai	„	1789	„	1796	
7. Ana	„	1792	„	—	—
8. Maria	„	1794	murit	1798	de bube
9. Nicolae	„	1797	„	1798	„
10. George	„	1799	„	1800	„
11. Dimitrie	„	1801 (10. V)		1801 ¹⁾	„

Apoi alte însemnări :

„1830 al meu capelan ginere Danil Borlovan, în 19 oct. seara, la 8 ceasuri răposă.

„Tot în acest an Catarina, la 1 oct. murise la Sebeș.

„1830, 8 nov., fratele meu Hristofor Soica de Hațeg, la 3 ceasuri după amiază răposă.

„Prunca Stoica a Măriuții a murit în 17 ian. 1831.

¹⁾ În autobiografia cronicarului publicată de Mioc-Armbruster-Feneșan-Jaegeer, în rev. „Mitropolia Banatului”, nr. 7—9, anul XXV (1974) la pagina 494 cronicarul spune că „am făcut 14 copii”.

„1832, 18 aprilie. Fiica mea una Măriuța Stoica, preoteasă, văduvă a lui Borlovan, după o boală de 40 zile nevăitată, ușor muri”.

Alte însemnări făcute într-un registru, pe care copiatorul nu-l amintește, oferă următoarele date biografice :

„1752, februarie 15, spre 16, spre simbăta s. Todor Tiron sint născut cu Nicolae Stoica”²).

„1761, iunie 24, la Nașterea Sf. Ioan Botezătorul este născută Natalia Ilinescu”³).

²) În autobiografia cronicarului publicată de Mioc..., în rev. „Mitropolia Banatului”, amintită mai sus, la pagina 491 se dă ca an al nașterii 1751.

³) Natalia Ilinescu este soția cronicarului.

TREPT E ALE DEZVOLTĂRII PATRIEI

OMAGII ADUSE ROMÂNIEI SOCIALISTE ȘI PREȘEDINTELUI EI

Realizările grandioase obținute de poporul român în opera de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate, realizări de care este legat indisolubil numele președintelui Republicii Socialiste România Domnul Nicolae Ceaușescu, au trezit un interes cu totul remarcabil peste hotarele țării. Nu puține au fost cazurile când oameni de diverse orientări și convingeri politice, influente organe de presă, personalități ale vieții social-politice s-au referit la un așa-numit „miracol românesc”. În ce constă acest „miracol”, care este explicația faptului că România înregistrează astăzi unul dintre cele mai înalte ritmuri din lume în dezvoltarea industriei sale? În ce constă esența politicii externe românești, care se bucură de unanime aprecieri pe plan internațional? Iată doar câteva întrebări din multele care au fost puse și cărora au căutat să le dea răspuns, prin publicarea unor volume selectiv din cuvântările și articolele Domnului Nicolae Ceaușescu, mari case editoriale din țări de pe toate continentele.

Cel mai recent dintre aceste volume a văzut lumina tiparului în luna ianuarie 1976 la Atena. Este vorba despre antologia *Nicolae Ceaușescu — PACE ȘI COLABORARE ÎN BALCANI ȘI ÎN ÎNTREAGA LUME*. În prefața semnată de acad. Constantin Tsatsos, președintele Republicii Elene, se arată că „prin intermediul acestei lucrări, cititorul grec poate cunoaște în mod direct gândurile ilustrului om politic român, în legătură cu problemele cruciale ale epocii noastre”.

Apariția acestui volum — al 10-lea în ordine cronologică din ceea ce am putea numi pe drept cuvânt biblioteca Nicolae Ceaușescu editată în străinătate — oferă prilejul fericit al unei priviri retrospective asupra marelui prestigiu de care se bucură în întreaga lume personalitatea umană remarcabilă a șefului statului român. Dragostei și stimei, admirației, respectului și devotamentului cu care întregul nostru popor îl înconjoară pe înfiul său președinte i se răspunde pe plan internațional cu dragoste, stimă și respect. Cunoscutul publicist italian Giancarlo Elia Valori, autorul unei ample lucrări biografice dedicate Domnului Nicolae Ceaușescu, scrie: „Realitățile României ne oferă un exemplu viu, care își găsește cea mai semnificativă expresie în chiar persoana președintelui Ceaușescu, a omului care a făcut din propria-i viață viața națiunii, care a făcut din interesele poporului propriile sale interese, gata să-i interpreteze speranțele, să-i sugereze liniile directoare fundamentale”.

Michel P. Hamelet, publicist francez de notorietate europeană, autor și el al unui substanțial volum biografic NICOLAE CEAUȘESCU, tradus în mai multe limbi, scria : „Întruchipind dintotdeauna un militant, șeful statului român a rămas un om de omenie. Destinul lui de luptător care și-a consacrat întreaga viață binelui poporului său constituie un tulburător model de probitate și simplitate. Orice întâlnire cu președintele Ceaușescu, considerat astăzi ca unul dintre cei mai remarcabili șefi de stat ai epocii noastre, devine un moment de neuitat pentru totdeauna prin libertatea de spirit și independența care îl guvernează. Astfel de oameni apropie popoarele”.

Studiul atent al acestui volum i-a permis publicistului francez Claude Bonnefoy să-și exprime vibranta sa admirație pentru cel care conduce destinele României : „Volumul biografic închinat șefului statului român nu numai că ne aduce precizări cu privire la acțiunile și politica lui Nicolae Ceaușescu, dar el ne descoperă un OM. Viața sa, momentele de grea încercare, vigoarea sa, tenacitatea deosebită în urmărirea țelurilor, toate configurează un destin. Ceea ce frapază în mod deosebit la acest OM este logica și suplețea gândirii sale, priceperea de a adapta în mod constant teoria la practică”.

Într-o altă țară europeană, în Portugalia, aceleași sentimente de caldă prețuire pentru „președintele Nicolae Ceaușescu, care este România personificată — după cum stă scris în prefața volumului CEAUȘESCU, apărut la Lisabona. El este în același timp o figură profund umană, bogată în valori morale universale și, ca atare, demn de a fi stimat și admirat la dimensiunile sale reale de către toți oamenii de bună credință, indiferent de convingerile politice și ideologice pe care le profesează”.

Acțiunile președintelui Nicolae Ceaușescu, atât în domeniul politicii interne, cât și, mai ales, al celei externe, vizitele oficiale întreprinse într-un mare număr de țări ale lumii sînt urmărite cu legitim interes și în țările de pe continentul latino-american. Mărturii grăitoare ale popularității de care șeful statului român se bucură pe acest mare continent stau volumele apărute în câteva țări. „Lumea contemporană se emoționează astăzi în fața unuia dintre cei mai profunzi și luminați conducători — scrie profesorul peruan Julio Castro Franco. Viața sa prodigioasă a consacrat-o cu fermitate și curaj unei singure credințe : progresul poporului său. Pentru acest popor el a devenit un adevărat făuritor de istorie. Extraordinara luciditate a spiritului său critic și clarviziunea sa fac din președintele Ceaușescu un mare umanist și unul dintre gânditorii cei mai eminenti”.

Profesorul universitar argentinian Guillermo Nolasco Juarez, editorul volumului sugestiv intitulat NICOLAE CEAUȘESCU — FILOSOFIA DE PACE A UNEI SOCIETĂȚI CONTEMPORANE, dînd glas prețuirii și stimei nutrite față de președintele român, scrie în prefața care însoțește lucrarea : „Pe scena politică și socială s-a profilat o figură remarcabilă. Remarcabilă prin acțiunile sale și prin succesul acestor acțiuni. În acest caz, succesul este consecința naturală a transformării intereselor celor mai profunde ale comunității în propria sa cauză. Cînd se întîmplă acest lucru,

poporul vede în conducător — brațul și vocea sa. Acesta este cazul lui Nicolae Ceaușescu, o figură populară în lumea contemporană, semănând peste tot prestigiul poporului său”.

Cele 50 de antologii și lucrări selective din operele Domnului Nicolae Ceaușescu apărute peste hotare reprezintă tot atâtea vibrante omagii aduse României Socialiste și conducătorului său, prilejuri de profundă mândrie patriotică pentru noi toți, pe care cititorii străini le vor găsi de neprețuit pentru înțelegerea năzuințelor de pace și înțelegerea între popoare, idealuri pe care primul bărbat al României le slujește cu nedezmăniată fermitate.

BILANȚ ȘI PERSPECTIVE

Intr-o atmosferă de lucru, de înaltă responsabilitate față de destinele țării, s-au desfășurat lucrările primului Congres al consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare municipale, orașenești și comunale. Timp de mai multe zile (4—6 februarie 1976) aproape 8.000 de participanți au dezbătut, în impunătorul Pavilion central al complexului expozițional din Capitală, problemele fundamentale ale vieții noastre obștești, bogata ordine de zi a Congresului fiind ea însăși o dovadă a capacității poporului și conducerii sale de a desprinde din multitudinea de probleme cu care se confruntă țara acele probleme fundamentale, esențiale de a căror soluționare depind înseși progresul și viitorul ei luminos.

Prefațat magistral de istorica expunere a Președintelui Republicii, Domnul Nicolae Ceaușescu, Congresul se va înscrie, — între evenimentele politice ale anilor de dinamice prefaceri în care trăim — ca un moment de o deosebită importanță pentru dezvoltarea și întărirea statului nostru socialist. Expunerea prezentată în fața Congresului constituie o nouă și puternică dovadă a abordării științifice a complexelor probleme implicate de dezvoltarea multilaterală a țării, de făurirea unei societăți noi, bazată pe relații sociale și umane superioare. Congresul a demonstrat încă o dată capacitatea creatoare a poporului stăpîn pe destinele sale, inepuizabilele resurse de muncă și creație ale acestuia, precum și locul și rolul deosebit ce revin consiliilor populare în societatea noastră, în opera de făurire a progresului și civilizației patriei, a ridicării bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor. Prin fructuoasele sale dezbateri, prin orientările cuprinse în expunerea Președintelui Republicii, orientări de excepțională însemnătate teoretică și practică, prin hotărârile adoptate, primul Congres al consiliilor populare marchează — așa cum aprecia Domnul Nicolae Ceaușescu — „o etapă nouă în creșterea rolului organelor locale ale puterii și administrației de stat, în dezvoltarea și perfecționarea democrației socialiste, în asigurarea participării active a maselor populare la conducerea conștientă a întregii noastre societăți, la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe”.

Evidențiind profunde transformări petrecute în structura socială a țării, creșterea rolului statului socialist în organizarea și conducerea întregii activități economico-sociale, realizările mărețe obținute de poporul român în îndeplinirea cincinalului 1971—1975, care a asigurat dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, a ramurilor hotărâtoare ale economiei naționale, creșterea nivelului de trai al poporului, înaintarea României în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate; demonstrând cu argumentele puternice ale realității avântul dezvoltării țării în anii economiei planificate; făcând deci, un cuprinzător bilanț al realizărilor prezente, ampla expunere prezentată oferă, totodată, o imagine mobilizatoare de optimism a viitorului. Cincinalul în care s-a pășit deodată cu intrare în anul 1976 — fiind, în fapt, momentul de început al unei noi etape, superioare în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate — deschide țării perspectiva progresului continuu, a dezvoltării armonioase a tuturor județelor și localităților patriei, a înlăptuirii unui vast program de sistematizare a localităților urbane și rurale, de păstrare și gospodărire superioară a pădurilor, de amenajare a bazelor hidrografice și complexa folosire a apelor, toate acestea dovedind spiritul practic, gospodăresc cu care sînt abordate și soluționate problemele vitale pentru dezvoltarea în continuare.

Transformarea — structurarea și confirmarea în practică — a cincinalului 1976—1980 ca un cincinal al afirmării ample a revoluției tehnico-științifice se instituie astfel ca o acțiune perseverentă de potențare, prin demers și aport științific, a fiecărei activități și a fiecărui nou obiectiv, singurul drum realist spre accentuarea laturilor calitative ale producției, spre creșterea cât mai rapidă a eficienței întregii activități economice.

Realizarea planurilor teritoriale, efortul riguros științific de sistematizare a localităților urbane și rurale, amplasarea și dezvoltare corectă a unităților economice, asigurarea unei concepții unitare, de perspectivă, în conservarea și creșterea fondului forestier, amenajarea bazinelor hidrografice sînt tot atâtea trepte — și elemente constitutive — ale aceluiași program colectiv de acțiune, sarcină de onoare, sarcină permanentă a tuturor consiliilor populare, a tuturor deputaților țării.

Un strălucit ansamblu de planuri și programe de interes național configurează imaginea însuflețitoare a României de mîine. „Putem spune că pentru prima oară în istorie — sublinia Domnul Nicolae Ceaușescu — dispunem de o asemenea orientare clară, de largă perspectivă, pentru organizarea și dezvoltarea societății pe baza cuceririlor științei, ale cunoașterii umane...”

Întregul popor a urmărit cu interes, cu unanimă adeviziune istorica expunere prezentată la Congres, desfășurarea lucrărilor acestuia, cu sentimentul că este chemat să participe nemijlocit prin energia și inițiativa sa creatoare la înlăptuirea programului de dezvoltare a țării, la făurirea propriului său viitor. Se ilustrează încă o dată o realitate esențială a orînduirii noastre: participarea conștientă a tuturor oamenilor muncii la făurirea destinului colectiv al societății. Prin dialogul viu, permanent în care este angajat, cu gîndirea și fapta sa, întreg poporul, democrația socia-

listă devine nu doar un deziderat superior ci o realitate concretă, o forță reală în opera de conducere a țării de către poporul însuși, în afirmarea plenară a inițiativei responsabile, patriotice a maselor populare în perfecționarea întregii activități economice, social-politice, a relațiilor de producție și sociale.

Cu legitimă satisfacție au luat act toți cetățenii de reafirmarea cu putere a principiilor care guvernează politica externă a României, politică de pace și colaborare, de participare activă la soluționarea constructivă a marilor probleme ale lumii contemporane, de numeroasele inițiative constructive, principiale, animate de dorința de a contribui la statornicirea unor relații noi, superioare, între popoarele lumii, inițiative cu un tot mai larg ecou în conștiința contemporaneității.

Sintetizînd, acest Congres poate fi considerat un eveniment de o istorică importanță în procesul dezvoltării și întăririi societății, un reprezentativ și democratic forum al poporului.

PLATFORMĂ ROMÂNEASCĂ DE FORAJ MARIN

La Galați s-a încheiat în luna ianuarie 1976 montajul turlei de la platforma de foraj marin. Instalația, de o construcție specială, a fost proiectată de Institutul de cercetări și proiectări pentru utilaj petrolier București și executată de întreprinderea „1 Mai” Ploiești, montajul propriu-zis fiind realizat la Galați de o echipă a Întreprinderii de foraje și lucrări geologice speciale București, beneficiarul platformei. Turla de foraj, cea dintîi instalație de acest gen montată pe o platformă românească, măsoară 56 metri. Cu ajutorul ei se poate realiza forarea cu 9 guri de sondă, fără deplasarea poziției platformei, pînă la adîncimi de 6 000 metri sub nivelul mării. Încheierea montajului turlei a apropiat astfel prima platformă românească de foraj marin „Gloria” de momentul desprinderii de țărîm constructorilor de nave gălățeni, de momentul intrării efective în producție.

PRIMUL NOSTRU BETATRON

La Întreprinderea de autocamioane din Brașov a intrat în funcțiune primul betatron românesc cu regim industrial de lucru capabil să genereze radiații X foarte penetrante, permițînd controlul nedistructiv, prin radiografiere, al calității pieselor din oțel sau fontă cu grosimi pînă la 250—300 mm.

Noua instalație de verificare a compactității pieselor turnate de mari dimensiuni este rezultatul colaborării exemplare dintre specialiștii secției de acceleratoare a Institutului de Fizică Atomică și cei ai Întreprinderii de autocamioane din Brașov, colaborare ce a fost aureolată de punerea pe baze ultramoderne a procedeeleor industriale de control nedistructiv.

Insemnătatea acestei premiere tehnice românești — concepută și realizată integral în țară — se desprinde și mai bine în contextul dat de

sporirea exigențelor calitative față de piese și subansamble puternic solicitate funcțional în cadrul construcției de autocamioane. Acest instrument cu care se poate „privi” în corpul pieselor turnate fără a le distruge permite evidențierea unor defecte ascunse cu dimensiuni de până la 1—2 milimetri.

Utilizarea noii instalații în regim de lucru industrial a demonstrat performanțele înscrise în proiect, la început pentru verificarea calității corpului punții din spate, realizat acum prin turnare în loc de forjare, treptat trecându-se la verificarea pe această cale și a altor repere de mari dimensiuni turnate din oțel. Constructorii brașoveni de autocamioane au, astfel, la îndemină, un mijloc de înaltă tehnicitate, pentru confirmarea garanției tehnico-funcționale a unor importante piese din componența autovehiculelor realizate de ei.

IMPORTANTĂ INVENȚIE ANTI-POLUANTĂ

Prima lună a cincinalului revoluției tehnico-științifice coincide, la întreprinderea „ROMLUX”—Tîrgoviște, cu aplicarea unei importante invenții românești: „Procedeu și aparat pentru purificarea aerului cu conținut de vapori de mercur”, medaliată cu Marea Medalie de aur a Tîrgului internațional de la Viena, al cărei autor este Florin Vasile Ionescu de la „Electrouzinproiect”—București.

Pentru caracteristicile tehnice înalte, instalația a fost brevetată în S.U.A., R.F.G., Anglia, Franța, Italia și este în curs de brevetare în numeroase alte țări. Concepută și proiectată în scopul protecției muncii și nepoluării atmosferei, instalația se intercalează pe traseul ventilației mecanice ce captează și evacuează aerul din exploatări miniere, ateliere, laboratoare și hale industriale unde există vapori de mercur. Instalația a fost executată de I.J.I.L. „Metalica” Buzău și are un debit de 2 620 000 m³ aer în 24 de ore. Randamentul instalației este de peste 25 de ori mai mare față de instalațiile clasice.

Limbajul probelor chimice la „ROMLUX” precizează: „absent mercur”. Datorită faptului că instalația permite adaptări la condițiile existente de spațiu, toate întreprinderile care utilizează mercurul vor putea fi beneficiare ale unor astfel de instalații.

MODERNIZAREA ȘI OPTIMIZAREA TRANSPORTURILOR PE CALEA FERATĂ

Calea ferată ocupă un loc important în sistemul transporturilor din țara noastră.

Pentru mai buna organizare în perioada 1971—1975 a fost înlocuită aproape în totalitate tracțiunea cu abur prin tracțiune electrică și Diesel electrică. Lungimea liniilor electrificate a sporit de 2,6 ori față de anul 1970. A crescut substanțial capacitatea de transport pe multe magistrale prin dublarea liniilor, lucrări de acest gen efectuându-se între București

și Constanța, București — Craiova, Adjud — Suceava, Pașcani — Iași, Brașov — Cluj-Napoca ș.a. Au cunoscut o importantă extindere instalațiile de dirijare automată a circulației, cum sînt: comanda centralizată a macazurilor, blocul de linie automat, dispecerul de secție și nod; s-a generalizat instalația de control a vitezei.

Noi lucrări sînt prevăzute a se realiza în viitor. Astfel traficul feroviar de mărfuri va crește pînă în anul 1970 cu 30—32 la sută față de anul 1975, iar cel de călători cu 19-22 la sută. Corespunzător acestor creșteri, este prevăzută sporirea capacității de transport, pentru a satisface cerințele economiei naționale.

Ritmurile de dezvoltare prevăzute țin seama de necesitatea creării unui sistem unitar, coordonat, al transporturilor de mărfuri și persoane, — feroviar, naval și auto — de bună calitate și eficiență.

Direcția principală de dezvoltare o reprezintă extinderea în continuare a tracțiunii Diesel și electrice, care va înlocui, practic, pînă în anul 1980, în întregime tracțiunea cu abur, situînd, din acest punct de vedere, țara noastră în rîndul țărilor avansate.

Între altele se va electrifica linia București — Constanța, începută anul trecut, ca și celelalte lucrări destinate să asigure continuitatea tracțiunii electrice între Portul Constanța și punctul de frontieră Curtici, punîndu-se mai bine în valoare investițiile făcute în anii anteriori. Sînt în curs de electrificare liniile pe centura feroviară a Capitalei, precum și între Ploiești și Adjud. În anul 1980 pe liniile electrificate se va derula circa 43 la sută din traficul feroviar de mărfuri și călători.

Optimizarea organizării întregului sistem de transport, evitarea încrucișărilor de mărfuri și transporturilor la distanțe mari sînt probleme care privesc atît eficiența activității feroviare cît și interesele economiei naționale. Pe baza unui program concret de acțiune se va acorda o atenție deosebită reducerii timpului cît mărfurile se află în procesul de transport, insistînd pe creșterea vitezei comerciale a trenurilor. Va fi mărit numărul trenurilor și al magistralelor pe care trenurile de marfă vor circula cu viteze de 120—140 km. și chiar de 160 km/h, viteze la care materialul rulant fabricat în țara noastră s-a comportat bine.

Volumul mărfurilor ce vor fi transportate pe distanțe optimizate va fi în acest an cu aproximativ 12 la sută mai mare decît în anul 1975. Importanța acestei acțiuni, a preocupărilor de a o extinde este elocvent subliniată de următoarele cifre: optimizarea transporturilor reduce cheltuielile de circulație la fiecare milion tone/kilometri cu circa 140 000 lei; se economisesc 22 tone de combustibil (unități convenționale).

APORTUL COOPERĂȚIEI DE CONSUM LA BUNĂSTAREA POPORULUI ȘI ÎNFLORIREA PATRIEI

Între 30—31 ianuarie 1976 s-a ținut la București al VI-lea Congres al cooperăției de consum menit să facă bilanțul activității desfășurate de unitățile cooperatiste în ultimii 5 ani și să le stabilească obiectivele viitoare.

Cooperația de consum care numără în rândurile sale peste 7,6 milioane de membri, participă activ la edificarea construcției socialiste în țara noastră. Îndeplinindu-și importante funcții economico-sociale ce-i revin, cooperația contribuie, în cadrul preocupărilor generale pentru înflorirea satului românesc, la intensificarea schimbului de produse dintre sat și oraș, la satisfacerea cerințelor de mărfuri și servicii ale populației rurale, la mai buna valorificare a produselor agricole. Conferințele județene ale cooperației, dezbaterile care au premers congresului au subliniat și au demonstrat, ele însele, aportul activ al acestei organizații la antrenarea largă și efectivă a maselor de cooperatori și lucrători la conducerea și gospodărirea propriilor unități, la soluționarea problemelor economice și sociale din localitățile unde își desfășoară activitatea.

Cooperația de consum și-a dezvoltat an de an capacitatea organizatorică, baza materială, pentru a putea satisface din ce în ce mai bine cerințele populației. Prezentă astăzi în 2 654 comune și sate, în 97 orașe, 188 centre muncitorești și 36 stațiuni balneo-climaterice, cooperația dispune de peste 33 000 magazine și unități de alimentație publică, de peste 24 000 unități de producție și prestări-servicii, de peste 3 000 centre de achiziții și de prelucrare a produselor agricole, de numeroase unități de producție zootehnică.

În cincinalul 1971—1975 volumul total al activității economice a cooperației de consum a depășit cu circa 40 la sută realizările din cincinalul precedent, iar în investiții au fost folosite fonduri cu aproape un miliard de lei mai mari decât prevederile inițiale. Depășiri însemnate de plan s-au obținut în toate sferile de activitate ale cooperației, sarcinile cincinalului fiind, astfel, realizate înainte de termen.

Actualul cincinal ridică în fața cooperației de consum sarcini sporite, deosebit de importante. Astfel se prevede creșterea vânzărilor de mărfuri către populație cu 40—45 la sută — ceea ce, pentru comerțul rural, înseamnă un volum suplimentar de desfacere de 80 miliarde lei față de cincinalul anterior — permițând astfel satisfacerea la un nivel tot mai înalt a cerințelor crescînde ale oamenilor muncii de la sate.

Pentru creșterea contribuției cooperației de consum la fondul central de produse agroalimentare, organizațiile cooperatiste își propun să desfășoare o tot mai susținută activitate de contractări și achiziții, valorificînd astfel un volum sporit de produse din surplusul gospodăriilor țărănești : în expresie cifrică, aceasta înseamnă mărirea volumului de achiziții, de 2—3 ori față de cincinalul anterior.

În concordanță cu ridicarea nivelului de trai, cu sporirea veniturilor populației, actualul cincinal prevede și o dezvoltare considerabilă a serviciilor publice din mediul rural ; astfel, volumul general al prestațiilor asigurate de cooperație se va mări de 2,2 ori — îndeosebi prin dezvoltarea unităților de întreținere și reparare a bunurilor de folosință îndelungată, construcții și reparații de locuințe, servicii de igienă și servicii menite să ușureze femeile în gospodărie.

Toate aceste bilanțuri și preocupări, modul concret în care va acționa cooperația de consum au constituit obiectul dezbaterilor congresului. Prin

aria largă a problemelor ce au fost supuse dezbaterii, prin importanța hotărîrilor adoptate, Congresul cooperației de consum marchează un moment însemnat în activitatea organizațiilor cooperatiste, conturînd noi direcții de acțiune pentru toți lucrătorii din acest sector în vederea îndeplinirii sarcinilor de mare răspundere ce le sînt încredințate.

CENTRU CULTURAL ÎN BELGIA

În prezența unei numeroase asistențe alcătuite din personalități ale vieții politice, culturale și universale din Belgia, la 27 ianuarie 1976 a fost inaugurat Centrul cultural românesc de la Universitatea catolică din Louvain, una dintre cele mai prestigioase instituții de învățămînt superior din Europa, de la a cărei înființare se împlinesc 550 de ani. Au participat de asemenea, ministrul culturii, Henri Francois van Aal, rectorul Universității catolice din Louvain, E. Massaux, Eli Troclet, ministru de stat, președintele Asociației culturale Belgia-România și Yves du Monceau, primarul localității Louvain-La Neuve, pe teritoriul căreia se află Centrul cultural românesc.

La deschiderea festivității, ambasadorul țării noastre la Bruxelles, Alexandru Lăzăreanu, a dat citire mesajului adresat de președintele Republicii Socialiste România Nicolae Ceaușescu, directorului noului așezămînt de cultură, Mihail Steriade, cu prilejul inaugurării. Mesajul a fost primit cu deosebită căldură și însuflețire de către asistenți.

Au luat de asemenea cuvîntul Eli Troclet, profesorul M. Woitrin, vicerector al Universității, precum și primarul localității Louvain-La Neuve. Subliniind însemnătatea creării Centrului cultural românesc pentru mai buna cunoaștere reciprocă dintre universitarii români și belgieni, dintre oamenii de cultură din cele două țări, vorbitorii au dat o înaltă prețuire activității depuse de Domnul Nicolae Ceaușescu în direcția dezvoltării continue a relațiilor dintre România și Belgia, atenției permanente pe care o acordă culturii, vieții universitare, extinderii legăturilor pe multiple planuri dintre oamenii de cultură din întreaga lume, dintre intelectualii români și belgieni.

În cuvîntul său, Mihail Steriade, directorul Centrului cultural românesc, aducînd călduroase mulțumiri Președintelui României pentru mesajul transmis, ca și pentru prețiosul sprijin moral și material acordat instituției inaugurate la Louvain, a arătat că, activitatea în cadrul centrului se înscrie în tradiția înaltelor idealuri umaniste ale culturii naționale între universitățile din România și Belgia pe terenul atît de fertil al cooperării și schimburilor de valori culturale și științifice.

CONTINUA ÎMBUNĂTĂȚIRE A ASISTENȚEI MEDICALE

În perioada actualului cincinal, baza materială a ocrotirii sănătății va cunoaște o importantă dezvoltare. Numai în acest an vor fi date în folosință încă 1480 paturi în unitățile medicale și va începe construcția

unor noi spitale în localitățile Pitești, Curtea de Argeș, Brăila, Nehoiu, Galați, Pașcani, Slatina, Rm. Vilcea, Caracal, Craiova și București. În primii ani ai cincinalului se va încheia acțiunea de construire în fiecare județ a câte unui spital de 1 200 paturi și va fi dat în folosință spitalul clinic de 1 500 locuri din Capitală. De asemenea, vor fi construite numeroase unități medicale profilate pe specialități — pediatrie, oncologie, dermato-venerice, reumatologie, boli contagioase, neuropsihiatrie — de câte 300—500 paturi. În perioada 1976—1980 se preconizează realizarea a peste 60 de spitale cu un total de circa 33 000 paturi. Proiectele mai prevăd extinderea rețelei de servire stomatologică cu aproximativ 500 unități, a dispensarelor cu peste 300 și înființarea a 20 noi stații de salvare.

SPORIREA BAZEI MATERIALE A TURISMULUI

Anul 1976 aduce pentru turismul românesc o serie de noutăți în ce privește sporirea bazei materiale a acestuia, posibilitățile de petrecere a vacanțelor în stațiunile de odihnă sau cură balneară. Ministerul Turismului și-a concentrat atenția în direcția ridicării de noi construcții — hoteluri, moteluri, vile, căsuțe, unități de alimentație publică — în zone de mare interes turistic ca și modernizării unora existente. Astfel, sînt prevăzute a fi puse la dispoziția turiștilor aproape 9 000 noi locuri de cazare în stațiuni montane, pe litoral sau în orașe de interes turistic. La Felix, Herculan, Călimănești, Geoagiu, Vatra Dornei, Amara, pe Valea Prahovei, pe litoral vor fi date în folosință noi hoteluri, o serie de baze de tratament și unități de alimentație publică. În alte localități ale țării aflate la intersecția unor importante trasee turistice, între care Cluj-Napoca, Dej, Iași, Tg. Jiu, Sighetu Marmăției, Sibiu, se vor construi, de asemenea, noi hoteluri. Transportul pe cablu va fi extins în masive muntoase de un deosebit interes turistic. Sînt prevăzute a fi instalate noi telecabine, telescaune sau teleschiuri în Poiana Brașov, la Peștera Babele (Bucegi), în Munții Semenic, în împrejurimile localității Borșa-Maramureș.

ANIVERSAREA ÎNȚIISTĂTĂTORULUI BISERICII ORTODOXE ROMĂNE

Prin misiunea ce o împlinește și locul pe care îl ocupă în conștiința ierarhilor, preoților, monahilor și credincioșilor, orice împlinire din viața Înțiistătătorului Bisericii a încetat de mult să-i aparțină doar lui și se transformă mereu în eveniment al întregii obști. E cazul prăznuirii an de an a nașterii Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian la 22 februarie.

În 1976 data aceasta a îmbrăcat o semnificație aparte datorită împlinirii de către Prea Fericirea Sa a vârstei de 75 de ani. Pentru a cinsti pe sărbătorit s-au adunat aproape toți membrii Sfintului Sinod, împreună cu ostenitorii din Administrația Patriarhală și de la Arhiepiscopia Bucureștilor, oaspeți din țară și de peste hotare, preoți, stareți de mănăstiri, credincioși. Au fost prezenți Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, însoțit de colaboratori apropiați.

După sfânta liturghie oficiată în catedrala patriarhală de către însuși Prea Fericirea Sa înconjurat de un sobor de ierarhi și numeroși clerici, s-a săvârșit îndătinatul Te-Deum de către Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului asistat de preoți și diaconi. În cadrul lui a rostit o cuvîntare omagială Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Justin al Moldovei și Sucevei, la care a răspuns Prea Fericitul Patriarh Justinian.

A urmat recepția de la palatul patriarhal împodobită de imnuri adecvate momentului pe care le-a executat corul catedralei patriarhale condus de prof. Nicolae Lungu. Sărbătoritului i-au fost prezentate felicitări și daruri. Impresie profundă a produs mesajul și frumosul buchet de trandafiri transmise de Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii. De asemenea au fost prezentate Prea Fericirii Sale ultimele apariții editoriale ale Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă: volumul 12 al „Apostolatului social”, volumul 5 al Filocaliei românești, Istoria religiilor de prof. Emilian Vasilescu, manual pentru Institutele teologice, ediția 2-a a manualului de Istorie a Bisericii Universale pentru Institutele teologice, Explicarea apostolelor duminicale, manual pentru Seminariile teologice, etc. . .

Festivitatea s-a încheiat cu o masă oficială în cadrul căreia au fost rostite toasturi de către Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului, Prea Sfințiii Episcopi și Arhierei Vicari Antonie Ploieșteanul, Nestor Severineanul și Gherasim Piteșteanul, P. Cuv. Arhimandrit Bartolomeu

Anania, P.C. Părinți Alexandru Ionescu, vicarul Arhiepiscopiei Bucureștilor, Dumitru Popescu, prorectorul Institutului teologic și Iuliu Man, protopop, dr. I. Timuș, prof. Paul Miron etc. În numele Departamentului Cultelor a rostit un vibrant toast Domnul vicepreședinte Gheorghe Nenciu.

Tuturor le-a răspuns Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian mulțumind pentru urări și făgăduind să-și pună și în viitor întreaga energie în folosul Bisericii și patriei.

Prăznuirea aniversării Întistătătorului Bisericii noastre s-a desfășurat într-o atmosferă de rugăciune și bucurie duhovnicească, de recunoștință față de Tatăl Ceresc de la care vine tot harul și darul desăvârșit, de angajament al întregii Biserici Ortodoxe Române că își va urma Patriarhul pe drumul slujirii lui Dumnezeu și a oamenilor, pentru binele sfintului așezământ lăsat de Mîntuitorul Hristos și pentru continua prosperare a țării.

NOUA EPARHIE A ALBA IULIEI ÎȘI PRIMEȘTE EPISCOPUL

Alba Iulia este una din localitățile de care se leagă momente importante ale istoriei patriei. Cu o vechime documentară de peste 2000 ani, aici s-a proclamat prima unire politică a Țărilor Române de către Mihai Viteazul (1593—1601) și tot aici pentru a doua oară la 1 decembrie 1918 „unirea cea mare” a poporului nostru. Sub raport religios Alba Iulia este unul din cele mai vechi centre mitropolitane, unde la 21 octombrie 1948 s-a înfăptuit unirea spirituală și bisericească a ortodocșilor români, unde în 1959 au fost canonizați sfinții români Ilie Iorest și Sava Brancovici, Visarion Sarai, Sofronie de la Cioara și Oprea Miclăuș. Iată pricini care au justificat hotărîrea Sfintului Sinod din 16 octombrie 1975, confirmată de Înalta Conducere a țării, de a restaura istorica Episcopie a Alba Iuliei ca sufragana a Mitropoliei Ardealului.

Urmare acestei decizii, la 14 decembrie 1975 Colegiul Electoral Bisericesc a ales ca episcop al Alba Iuliei pe Prea Sfințitul Emilian Bîrdaș. Instalarea sa a avut loc la 25 ianuarie 1976 în cadrul unor festivități impunătoare onorate cu prezența de membri ai Sfintului Sinod, reprezentanți de frunte ai altor culte religioase, numeroși preoți și credincioși. Au fost de față Domnul Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, însoțit de colaboratori, precum și de delegați ai autorităților locale de stat.

Actul propriu zis al instalării a succedat sfintei liturghii. La început a luat cuvîntul Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Ardealului care, după ce a reliefat rolul important al Alba Iuliei în făurirea unității politice și spirituale a poporului român, a prezentat clerului și credincioșilor pe Prea Sfințitul Episcop Emilian Bîrdaș și a mulțumit Sfintului Sinod și conducerii patriei pentru sprijinul acordat refacerii eparhiei.

P.C. Părinte Traian Belascu, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Sibiului, a dat citire gramatei mitropolitane de întărire în scaun a noului ales. Imediat după aceasta, Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al

Ardealului a înmînat cirja de arhipăstorire și a așezat în scaun pe ierarhul titular al Episcopiei Alba Iuliei.

A vorbit apoi Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Justin al Moldovei și Sucevei, delegatul Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian care, după ce a subliniat importanța momentului, s-a adresat Prea Sfințitului Episcop Emilian spunînd între altele : „La Prea Fericitul Patriarh Justinian și la membrii Sfințitului Sinod veți găsi oricînd răspuns bun cererilor de îndrumare, povățuire și întărire. Cu toții vă ținem la sinul nostru cald, făcîndu-vă părtaş dragostei noastre frățești. Iar prin colaborarea cu celelalte culte veți face experiențe noi de pastorație și veți putea aduce o contribuție rodnică nu numai la întărirea spiritului ecumenic care domină viața noastră religioasă, dar și la cimentarea legăturilor frățești dintre toți locuitorii țării. Negreșit, veți avea sprijinul deplin al clerului și credincioșilor care vă primesc astăzi în fruntea lor, făgăduind să vă asculte, să vă iubească și să vă urmeze pe calea cea bună...”.

În continuare au rostit cuvîntări : Excelența Sa Episcopul romano-catolic Aaron Marton, Eminențele Lor Episcopii evanghelic Albert Klein din Sibiu și reformat Nagy Gyula din Cluj-Napoca, precum și P.C. Părinte Nicolae Cantor. Ultimul a vorbit Prea Sfințitul Episcop Emilian. După ce a arătat rolul Alba Iuliei în istoria noastră națională și bisericească, s-a referit la obiectivele noii sale misiuni : „... În raporturile mele cu slujitorii și credincioșii celorlalte culte... voi urma întru totul porunca sfintei noastre Biserici de a ne iubi unii pe alții... În același timp mă voi face împlinitor al tuturor poruncilor și voi merge pe calea bunei înțelegeri și colaborări inaugurate de Prea Fericitul Patriarh Justinian și de întreg Sfințitul Sinod, pe calea care corespunde dorinței comune de apropiere și de adîncire a legăturilor cu celelalte culte, în mersul ascendent spre unitate creștină, spre pace și bună înțelegere cu toate popoarele”.

La sfîrșit s-a săvîrșit un polihroniu pentru înalții ierarhi, pentru noul episcop și pentru conducătorii patriei.

O masă oficială a încheiat festivitatea, în cadrul ei rostindu-se toasuri. În numele Departamentului Cultelor și autorităților locale a vorbit Domnul Vicepreședinte Gheorghe Nenciu care s-a referit pe larg la semnificația refacerii Episcopiei din Alba Iulia și a insistat asupra bunelor raporturi pe care ea este chemată să le promoveze între toate cultele religioase și naționalitățile conlocuitoare, contribuind la continua prosperare a țării. Ultimul vorbitor a fost Prea Sfințitul Episcop Emilian.

Ziua de 25 ianuarie va rămîne o dată importantă în istoria contemporană a Bisericii Ortodoxe Române.

„HRISTOS LIBEREAZĂ ȘI UNEȘTE”

Fără îndoială că unul din cele mai importante evenimente petrecute în ultima vreme pe plan religios este a V-a Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor ținută la Nairobi (Kenia) între 23 noiembrie și 10 decembrie 1975. Aproape 700 delegați reprezentînd 271 Biserici

membre, printre care și o numeroasă delegație a Bisericii Ortodoxe Române condusă de Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Justin al Moldovei și Sucevei, cărora s-au alăturat colaboratori, observatori romano-catolici, invitați, ziariști etc., în total aproximativ 2000 persoane, au dezbătut timp de 18 zile tema „*Isus Hristos liberează și unește*”, modul cum poate fi ea trăită de Biserici în situațiile concrete de astăzi și cum trebuie concepută căutarea unității creștine, scopul final al Mișcării ecumenice. Practic, șase au fost aspectele sub care s-a analizat tema principală: 1. a mărturisi pe Hristos astăzi; 2. exigențele unității; 3. în căutarea comunității; 4. educația în scopul eliberării și a creării adevăratei comunități; 5. structurile nedreptății și lupta pentru eliberare; 6. dezvoltarea omului (ambiguitățile puterii, tehnologiei și calității vieții).

Multitudinea referatelor și coreferatelor, a documentelor de lucru și a intervențiilor participanților, a hotărîrilor și declarațiilor adoptate, fac aproape imposibilă rezumarea în câteva cuvinte. Problema de bază care s-a aflat în centrul preocupărilor și căreia i s-a dat răspuns a fost cea a găsirii unui echilibru între orientarea verticală (credința) și cea orizontală (problematica lumii contemporane) în activitatea Consiliului Ecumenic și a Bisericilor membre.

Ca atare un loc important a fost atribuit problemelor contemporaneiității ca unele ce formează conținutul vieții de fiecare zi a credincioșilor, nu mai puțin a Bisericilor. De altfel, însuși faptul că Adunarea generală se desfășura într-o țară africană impunea cu necesitate discutarea dezvoltării și subdezvoltării, a înlăturării colonialismului și rasismului, a discriminărilor de orice fel și exploatarei, a războiului și agresiunii imperialiste etc.

Bisericile Ortodoxe s-au prezentat la Adunarea generală de la Nairobi nu numai prin numeroși reprezentanți, ci și printr-un aport important la clarificarea problemelor puse în discuție, prin referate și participarea substanțială la dezbateri.

Ponderea Ortodoxiei în Consiliul Ecumenic al Bisericilor a fost recunoscută de asemenea și prin includerea a numeroși ortodocși în Comitetul central și în alte organisme ale sale.

În general, Adunarea generală de la Nairobi a demonstrat voința Consiliului ecumenic de a ajuta Bisericile membre să ia în considerare cu toată seriozitatea realitățile actuale și să evite un ecumenism de suprafață. În același timp dezbaterile și documentele adoptate au oferit Bisericilor Ortodoxe posibilitatea de a-și aduce o contribuție dinamică în favoarea promovării dialogului ecumenic și a bunelor relații dintre Bisericile și confesiunile creștine.

BIBLIE ECUMENICĂ

În Franța s-a început încă din anul 1965 publicarea *Bibliei ecumenice*. După apariția integrală a Noului Testament, în 1975 s-a tipărit și Vechiul Testament într-un volum separat. Traducerea efectuată este rodul cola-

borării a aproape 100 specialiști ortodocși, romano-catolici și protestanți de limbă franceză.

Cu prilejul apariției Vechiului Testament s-a organizat o ceremonie la 16 noiembrie 1975 când traducerea ecumenică a Bibliei a fost prezentată pe de o parte în catedrala Notre Dame din Paris Mitropolitului Meletios, Cardinalului Marty și lui Jean Courvoisier, președintele Federației protestante din Franța, iar pe de altă parte la sediul Consiliului Ecumenic al Bisericii din Geneva unui grup de reprezentanți marcanți ai tuturor marilor confesiuni creștine (Epispepsis, nr. 136, din 2 decembrie 1975, pp. 5—6).

Traducerea ecumenică a Vechiului Testament tipărită în Franța prezintă un interes deosebit între altele deoarece are la bază originalul evreesc așa cum este folosit și azi de credincioșii mozaici. „Hotărîrea de a urma textul masoretic — textul oficial al religiei iudaice — a fost luată atît din motive științifice, cît și din spirit de deschidere spre iudaism, în așteptarea momentului cînd va putea fi întreprinsă o traducere a Vechiului Testament de specialiști creștini împreună cu specialiști evrei”.

UITAREA TRECUTULUI

La 14 decembrie 1975 s-a comemorat împlinirea a zece ani de la ridicarea anatemelor reciproce dintre Patriarhiile Romei și Constantinopolului. Cu acest prilej o delegație a Patriarhiei ecumenice în frunte cu Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Meliton al Calcedonului a luat parte la ceremonia din Capela Sixtină prezentînd un mesaj al Sanctității Sale Patriarhului Dimitrie I, iar o delegație a Vaticanului condusă de Cardinalul Ursi la ceremonia din catedrala Patriarhiei ecumenice prezentînd un mesaj al Sanctității Sale Papa Paul al VI-lea.

Terminîndu-se ceremonia din Capela Sixtină, Papa Paul VI a îngenucheat la picioarele Mitropolitului Meliton ca semn al părerii de rău pentru lungile veacuri de dispute păgubitoare între creștinătatea apuseană și răsăriteană. Semnificația gestului a devenit mai clară atunci cînd Mitropolitul Meliton voind să-l repete, a fost împiedicat de Papă.

În cuvîntarea pe care a rostit-o, reprezentantul Patriarhiei ecumenice s-a referit la împlinirea pe care Papa Paul VI a citat-o înainte cu zece ani : „Un oarecare om adresîndu-se unui înțelept grec din antichitate și făgăduindu-i o mare recompensă dacă îl va învăța arta aducerii aminte, acesta i-a răspuns că-i va da o recompensă dublă dacă îl va învăța în schimb arta de a uita”, și a adăugat : „... Ne-am întrunit de astă dată să sărbătorim un act de aducere aminte : amintirea uitării trecutului... Nu a întregului trecut, ci a singurei acelei părți a trecutului care trebuie să rămînă trecutul și doar trecutul...”.

La aniversarea evenimentului ridicării anatemelor, Patriarhia ecumenică a hotărît crearea a două organisme pentru dialogul cu Biserica Romano-Catolică : o comisie panortodoxă și o comisie sinodală specială pe lingă Patriarhia ecumenică însăși.

ORTODOXIA ÎN AFRICA RĂSĂRITEANĂ

Ortodocșii din Africa, precum se știe, aparțin Patriarhiei apostolice a Alexandriei. Țările unde mai ales Biserica Ortodoxă prinde rădăcini sînt Kenia, Uganda și într-o oarecare măsură Tanzania. Destui autohtoni au îmbrățișat în ultimele decenii credința ortodoxă și s-au constituit în parohii cu preoți și chiar episcopi. Tinerii dornici să devină slujitori ai altarului și care de obicei mergeau să studieze teologia în Grecia, Cipru, Creta, S.U.A., vor avea nu peste multă vreme un seminar propriu la Nairobi aflat de prezent în construcție.

Cultul ortodocșilor africani este moștenit de la greci. Și în această privință amprenta locală se arată din ce în ce mai simțită, pentru moment prin introducerea graiului local (ganda, kikuiu, swahili) și adoptarea ritmurilor indigene în textul imnurilor. Icoanele sînt pictate în manieră bizantină cu unele motive africane, deși cererea de a se crea o iconografie autohtonă este puternică.

Credincioșii ortodocși din Africa răsăriteană au deja conștiința apartenenței la ceea ce ei numesc „Biserica greco-ortodoxă africană” și depind de Patriarhia Alexandriei care le-a creat Arhiepiscopia de Irinoupolis în frunte cu Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Frumentie. Un alt episcop Teodor Nankyama a fost hirotonit pentru eparhia Naucratiei (Tanzania). Pentru Uganda s-a dat preotului Reuben Spartas încredințarea de vicar patriarhal. (Epispepsis, nr. 137 din 16 decembrie 1975, pp. 5—7).

SOARTA UNUI TEOLOG „CONTESTATAR”

Numărul profesorilor de teologie „contestatari” crește mereu în Biserica Romano-Catolică cu toate presiunile oficiale exercitate asupra lor. Ultimul caz mai cunoscut este acela al profesorului de drept canonic de la Facultatea teologică din Münster (R.F.G.) Horst Herrmann.

Într-o carte apărută în 1971 despre raporturile dintre Biserică și stat în Republica Federală Germania intitulată „o legătură imorală”, autorul denunță faptul că „pe temeiul acordurilor datînd din timpul Republicii de la Weimar și a concordatului încheiat între regimul hitlerist și Vatican, Biserica Romano-Catolică din R.F.G. beneficiază de „privilegii imorale” care fac din ea o „societate de lupi”, un „sistem de nedreptate”.

După un an, episcopul de Münster, Tenhumberg, în numele episcopatului romano-catolic din R.F.G., a avertizat pe prof. Herrmann asupra „erorilor” comise și l-a somat să le retracteze. În loc de a se supune însă, „contestatorul” a anunțat că a pregătit pentru tipar o nouă carte încă mai critică la adresa Bisericii sale sub titlul: „Păcatele de moarte ale Bisericii Romano-Catolice în Germania Federală”.

Drept urmare episcopul Tenhumberg i-a retras „missio canonica”, adică dreptul de a preda la vreo școală teologică, invocînd prevederile concordatului din 1929 semnat între Prusia și Vatican.

Informațiile apărute în presa ecleziastică din Occident (*Informations catholiques internationales*, nr. 498 din 1 februarie 1976, pp. 29—30) lasă să se înțeleagă că prof. Herrmann va face apel la Roma ceea ce, ținând seama de alte antecedente, e greu de presupus că-i va ușura situația.

OPINII ASUPRA POTOPULUI BIBLIC

Potrivit opiniei unor oameni de știință de la Universitatea Miami (S.U.A.), informează presa, relatările Bibliei despre potop ca și informațiile păstrate despre alte inundații catastrofale din perioada preistorică își au originea într-o creștere generală a nivelului oceanelor și mărilor, acum aproximativ 10.500 de ani. Acest fenomen s-ar fi datorat topirii brusce a unor mari mase de gheață polară, ceea ce a dus la creșterea nivelului apelor cu 4,50—9 metri.

Ca argumente se citează descoperirea de fosile de origine polară în Golful Mexic și în albia inițială a fluviului Mississippi. În orice caz, observă oamenii de știință menționați, rămâne să se dovedească în ce fel o ambarcațiune precum arca lui Noe a putut fi transportată de ape pe vârful muntelui indicat de Biblie.

DESCOPERIREA URMELOR PALATULUI REGINEI DIN SABA

Doi arheologi, un american, Howard Jennings și un student la Institutul arheologic din Londra, Martin Bidmead, au inițiat recent cercetări într-o regiune bogată în vestigii arheologice din peninsula Musandam — la răsărit de Arabia Saudită și la vest de Iran. Timp de secole această regiune a purtat numele de „coasta piraților” căci constituia un punct strategic de atac asupra vaselor comerciale care făceau legătura între estul african și India.

Cele mai vechi manuscrise cunoscute vorbesc de „batra-sabbe”, adică în traducere, „cetatea Sabei”. Pornind de aici arheologii menționați au formulat ipoteza existenței în respectiva zonă a unui palat pe care îl atribuie unuia dintre personajele biblice cele mai enigmatice: regina Saba. Începând din ianuarie 1976 ei au întreprins trei serii de săpături arheologice pentru a-și confirma descoperirea. Problema este însă spinoasă deoarece istoria oferă foarte puține date în ceea ce privește persoana reginei și țara pe care o guverna.

CE ÎMPIEDICĂ APROPIEREA DINTRE ORTODOCŞI ŞI ROMANO-CATOLICI?

În Grecia există, ca urmare a prozelitismului romano-catolic, o mică comunitate de credincioşi „uniţi”, aproximativ 1200 (cf. Arhim. Teoklitos Strankas, *Ekklesias Ellados istoria ek pigeon apsevdon*, Atena, 1974, p. 71 sq). Deşi puţin numeroşi, în fruntea acestora Vaticanul a avut grijă să aşeze nu numai preoţi ci chiar şi un episcop. Când episcopul Hyacint Gad muri la 30 ianuarie 1975, Papa Paul VI s-a grăbit să-i numească un succesor în persoana Mgr. Anarghir Printezis.

Hotărîrea papei a trezit o viguroasă ripostă din partea Înalt Prea Sfinţitului Arhiepiscop Serafim al Atenei, ripostă care de altfel era de aşteptat ţinînd seama de antecedentele care au înregistrat nemulţumiri asemănătoare şi cu ocazia numirii decedatului episcop Hyacint Gad, succesorul lui Gheorghe Calavassy (mort la 7 noiembrie 1957).

Aşadar conducătorul Bisericii Ortodoxe Greceşti a dat publicităţii în cotidianul atenian „Kathimerini” din 25 septembrie 1975 o lungă declaraţie din care reţinem următoarele : „... Numirea unui nou episcop pentru mica comunitate uniată din Grecia a provocat indispoziţie în raporturile dintre Biserica Greciei şi Biserica Romano-Catolică. Uniţii din Grecia sînt foarte puţin numeroşi şi ei exercită un prozelitism fără rezultat. Lucrul acesta Vaticanul trebuia să-l ştie dacă Congregaţia pentru Bisericile Orientare a insistat într-un asemenea scop să fie numit un nou episcop uniât în Grecia. Respectiva indispoziţie este împărtăşită de Biserica Greciei şi de Vatican ; nădăjduim că Congregaţia îşi va revizui atitudinea privind această chestiune, nu numai în ce priveşte uniatismul în Grecia, ci în general, privitor la prezenţa uniţilor în toate teritoriile ortodoxe, aceasta în cadrul mai general al unităţii creştine... Deşi uniatismul este o grea moştenire istorică, atît pentru Biserica Romano-Catolică cît şi pentru Ortodoxie, socotim că ar fi trebuit să fie obiectul unei atenţii mai mari din partea Congregaţiei dacă şi în măsura în care Biserica Romano-Catolică manifestă pentru unitatea creştinilor o dispoziţie sinceră, ceea ce ştim că este aşa şi despre care sîntem siguri. În calitate de primat al unei Biserici Ortodoxe, trebuie să afirmăm că uniatismul nu uneşte, ci desparte ; aceasta este aprecierea generală a Ortodoxiei cu privire la chestiunea în cauză. Totuşi şi în ciuda acestui fapt, noi ţinem ca lumea creştină să ştie că Biserica Greciei nu intenţionează să fie un factor negativ pentru cauza unităţii creştine, unitate pe care ea de asemenea

o consideră ca un element esențial al păcii între oamenii tuturor raselor și tuturor religiilor. Noi facem distincție între obligațiile Bisericii Greciei față de sfânta noastră Biserică Ortodoxă, obligațiile noastre privind raporturile în care ne aflăm cu Biserica Romano-Catolică, și această problemă particulară; în acest spirit, noi declarăm imediat că suntem gata să dialogăm cu Biserica Romano-Catolică; noi rămânem încă în perspectiva cunoscută: Biserica Ortodoxă Autocefală a Greciei respectă prezența în Grecia a Bisericii Romano-Catolice, dar numai sub forma ei bisericească legitimă, latină. Și, pentru a fi absolut sinceri, vom adăuga că nu vom tolera în nici un fel, ca greci și ortodocși în general, continuarea în sinul Bisericii Ortodoxe a unei prezențe bastarde ca aceea a uniaticismului. Problema uniaticismului nu este a noastră, ci a Vaticanului. Iar Congregația competentă trebuie să-o înfrunte în toată dura ei realitate și nu ignorând realitatea cum a făcut-o numind pe episcopul unit în Grecia. În lumina considerentelor menționate, în numele raporturilor normale dintre Biserica Greciei și Vatican, în numele și a unității creștine, declarăm că:

1. respectăm prezența unei ierarhii romano-catolice latine și organizația ei bisericească generală în Grecia;
2. nu suntem în nici un fel de acord cu prezența uniaticismului în Grecia: credem că această problemă trebuie să fie rezolvată de Congregația competentă a Vaticanului și deplângem că aceasta din urmă se găsește de prezent în afara realității..." (Vezi rev. *Episkepsis*, nr. 132 din 7 octombrie 1975, pp. 8—10).

Prin poziția adoptată, așa cum însuși afirmă și cum nu ne este greu să înțelegem, Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Serafim al Atenei a dat glas punctului de vedere al întregii Ortodoxii. La ora actuală nici nu poate exista altă opinie, ea fiind pe deplin justificată teologic, istoric și logic. Că este îndreptățită rezultă și din faptul că o împărtășesc destui romano-catolici. Ni se pare deosebit de semnificativ în acest sens comentariul scris pe marginea incidentului pomenit de benedictinul Emmanuel Lanne sub titlul „Biserici unite sau Biserici surori: o alegere de neînclăturat” (în rev. *Irénikon*, t. XLIII, nr. 3, 1975, pp. 322—342). Analizând consecvențele documentelor Conciliului Vatican II privitoare la „Bisericile Orientale” și la ecumenism, el mărturisește deschis că „problema Bisericilor orientale catolice unite este... unul din obstacolele majore în calea recompunerii unității Bisericii Romano-Catolice cu Bisericile Ortodoxe” (pp. 322—323), că „Bisericile unite reprezintă bariere între Orient și Occident” (p. 339). Și pentru că unii au emis ipoteza că Bisericile unite ar putea constitui o „punte” care să apropie Romano-Catolicismul de Ortodoxie, același afirmă categoric că ideea de „Biserici-punți” este un echivoc lipsit de temei întrucât sub raport ecleziologic pot exista „Biserici surori”, nu însă „Biserici-punți” (idem). În ultimă analiză deci, Bisericii Romano-Catolice i se pune în față necesitatea de a alege între Bisericile unite (orientale catolice) și Bisericile surori (ortodoxe) (p. 232). Răspunsul la această opțiune viața l-a dat și este absolut clar. Va avea Vaticanul curajul necesar să tragă de aici concluziile care se impun?

CONSIDERAȚII ORTODOXE PRIVITOARE LA HIROTONIREA FEMEILOR

Deși contestată și supusă unor vii discuții, problema accesului femeilor la preoție a rămas pe ordinea de zi a forurilor ecumenice, inclusiv a ultimei Adunări generale a Consiliului Ecumenic al Bisericilor ținută la Nairobi (Kenia). În favoarea hirotoniei femeilor se declară în general protestanții, deși nu se poate vorbi de unanimitate; romano-catolicii o resping nu fără a face însă unele concesii formale; ortodocșii în schimb adoptă o clară și constantă atitudine negativă. Argumentele lor sînt de natură a fi luate în considerare cu toată seriozitatea. Din opiniile exprimate recent socotim potrivit să redăm în cele ce urmează cîteva care ni s-au părut mai convingătoare.

Vom începe cu articolul „Preoția femeilor în Biserică” (Women’s Ministry in the Church) publicat de Milița Zernov (în rev. Eastern Churches Review, Oxford, vol. VII, nr. 1, 1975, pp. 34—39). După ce se referă la faptul că în Biserică femeile au împlinit mereu un rol important și bine determinat pînă la a se crea pentru ele un ordin special, acela al diaconeselor, în care se intra printr-o anume „hirotonie” — lucru confirmat de istorie — autoarea continuă: „...Motivele pentru care Biserica Ortodoxă nu are preoți femei rezidă în concepția ei asupra caracterului preoției. În timp ce multe dintre funcțiile preoțești — îndrumarea duhovnicească, propovăduirea, administrația — sînt deschise pentru toți credincioșii, funcția sa cert reală, aceea de a prezida euharistia, perpetuarea Cinei de pe urmă a Domnului, inima vieții bisericești ortodoxe, nu poate fi îndeplinită de o femeie. În liturghie preotul reprezintă pe Hristos. Pentru noi femeile ortodoxe însăși ideea de a pontifica la liturghie și de a reprezenta pe Hristos pare de neconceput și aceasta nu pentru rămînerea noastră în urmă din punct de vedere social! Argumentele aduse pentru preoția femeilor ni se par a fi rezultatul unui complex de inferioritate, o dorință de ridicare, de dobîndire a „egalității”. Dar hirotonia pentru preoție nu este o „promovare”, ci o funcție specială la care femeia nu este chemată. . .

„Cred că adevărata rădăcină a diferenței (de atitudine față de femeie în Bisericile creștine) stă în locul pe care venerarea Maicii Domnului, Theotokos, îl are în Ortodoxie. Datorită Sfintei Fecioare, femeia este nu numai tolerată, ci onorată în bisericile noastre. Aici ea se simte acasă. Ea vine cu copiii în brațe, și-i aduce cu gălăgia, neastîmpărul și harul lor uneori, copii de asemenea se simt „acasă” în „casa cerească a Tatălui” lor. Din matema ei feminitate primește ființa umană „indestructibila nostalgie a împărăției cerești cu mult înainte de a întîlni pe preot sau pe episcop” (Paul Evdokimov, *La femme et le salut du monde*, Paris, 1958).

Din alt punct de vedere, continuă Milița Zernov, „este instructiv să se studieze rangurile femeilorenerate ca sfinte în Biserica Ortodoxă. . . Spre toate aceste femei privim ca la un exemplu. Dar unicul, constantul, supremul exemplu și cel mai înalt ideal rămîne pentru noi Fecioara Maria „cea mai cinstită decît Heruvimii și mai mărită decît Serafimii”, un exemplu veșnic de umilință și încă unul de al cărei „fiat” atîrnă mîntuirea

neamului omenesc. Ea e pictată rar pe icoanele noastre avînd pe cap o coroană și nici nu este numai o Fecioară, ci în special o maică a noastră a tuturor, una dintre noi, smerită, aproape de noi, gata să ne asculte și să ne ajute. Ea nu a fost niciodată chemată să îndeplinească vreo funcțiune, deși fără îndoială ea a rămas ca centru al Bisericii Apostolilor. Aceasta se vede cu claritate în icoanele și frescele ortodoxe. Ea este spre pildă în centrul icoanei Înălțării. În unele biserici, în frescele absidei de deasupra altarului, se pot vedea pictați, într-un rînd de bază, învățători venerați ai Bisericii și episcopi; apoi mai sus, scene ale Cinei de pe urmă și deasupra tuturor, Maica Domnului întinzîndu-și mîinile în rugăciune pentru lume.

„Ca și Maica lui Iisus, alte femei sfinte au înconjurat și slujit pe Domnul. Lor le-a apărut pentru prima dată „Rabbuni“ după învierea Sa și le-a poruncit să împărtășească și celorlalți vestea; dar Iisus n-a făcut din ele apostoli. Este greșit să se vadă în aceasta doar o conformare la condițiile sociale ale vremii respective. Dacă credem că Iisus Hristos este într-adevăr Fiul întrupat al lui Dumnezeu, atunci modelul pe care El l-a rînduit pentru Biserica Sa posedă o validitate veșnică.

Cuvintele „nu mai este nici bărbat nici femeie, pentru că sînteți una în Iisus Hristos“ se folosesc adesea ca un argument în favoarea preoției femeilor. Dar acest citat trebuie luat în contextul lui: la Galateni 3, 27-28, Sfîntul Apostol Pavel vorbește despre *botez*, nu despre hirotonie. Atît bărbații cît și femeile sînt chemați în mod egal la mîntuire, dar pe pămînt nici partea bărbătească nici partea femeiască nu sînt desființate în creștinism, ci transfigurate...

În fine iată și concluziile Miliței Zernov: „Biserica Ortodoxă are renumele de conservatoare și înceată la schimbări. Oricît de păgubitor ar părea acest lucru în timp, înțelepciunea ei este adesea evidentă în comparație cu experiența schimbărilor prea grăbită din Bisericile apusene. Autoritățile Bisericii Ortodoxe sînt unanime în a gândi că hirotonia femeilor pentru preoție în Bisericile din Apus va spori greutățile care împiedică unificarea noastră...“.

Am luat cunoștință pînă aici despre opiniile unei credincioase ortodoxe. Să vedem cum înțelege lucrurile un profesor de Teologie, părintele John Meyendorff (Pot fi hirotonite femeile? — *Ordination of Women?*, în rev. *The Orthodox Church*, vol. XI, nr. 7, septembrie 1975, p. 4). Tezele pe care le formulează cuprind în mare aceleași elemente citate mai sus, cu unele precizări însă care trebuiesc reținute. Iată care sînt aceste teze:

„1. Scriptura și Tradiția, constată prof. J. Meyendorff, aduc dovezi unanime despre faptul că Hristos și Apostolii, administratorii Tainelor Bisericii primare, ca și urmașii lor... de-a lungul veacurilor, au fost bărbați și nu femei. Cei ce propun hirotonia femeilor o știu foarte bine. Ei susțin totuși că aceasta s-a datorat „condițiunilor istorice“ și nu ar aparține substanței credinței creștine. Ceea ce ei ignoră însă este că părerea cu privire la hirotonia femeilor implică nu numai Scriptura și Tradiția ca „autorități“ pentru comunitatea creștină; ea este de asemenea un test despre felul în care evenimentele evocate de Scriptură și Tradiție au

consecințe pentru viața actuală a Bisericii. Întruparea, moartea și învierea lui Hristos precum și coborîrea Sfîntului Duh la Rusalii au dus la nașterea unei Biserici ale cărei învățături și Taine au fost ținute de bărbați și nu de femei. Vrem noi să aparținem acestei aceleași Biserici? Faptul că cele mai multe culte păgîne din timpul lui Hristos aveau spre deosebire de Biserica primară atît preotese cît și preoți, arată că preoția masculină a fost semnul unei identități specifice biblice, adică iudaice și creștine a Bisericii primare. Biserica de astăzi se proclamă a fi „apostolică”. Aceasta înseamnă că credința ei este întemeiată pe mărturia martorilor direcți ai lui Hristos, că preoția este a lui Hristos și că ea e definită în termenii actului unic și nerepetabil al lui Dumnezeu împlinit în Hristos o singură dată (cf. Evrei 6, 4; 8, 28; I Petru 3, 18 etc.). Nici o revelație nouă nu poate completa sau înlocui ceea ce a făcut Hristos „cînd a venit plinirea vremii” (Galateni 4, 4). Evanghelia lui Hristos nu poate fi scrisă din nou pentru că „plinirea vremii” a venit atunci și în nici o altă vreme. Există un sens în care toți creștinii trebuie să devină contemporanii lui Hristos. De aceea, însăși „condiționarea istorică” care caracterizează Evanghelia lui Hristos este *normativă pentru noi*. Veacul al 20-lea nu este o normă absolută; epoca apostolică însă este...

„2. „Apelul la natură” poate constitui o apologie pentru o societate „dominată de bărbați” numai dacă se recunoaște, în același timp, rolul central inalienabil al femeilor așa cum a fost relevat de istoria mîntuirii, un rol pe care Biserica Ortodoxă îl înfățișează cu excepțională putere în teologia și în liturgia sa...

„3. Celor mai mulți observatori ortodocși ai curentului contemporan în favoarea hirotoniei femeilor nu le scapă faptul că el este o formă de clericalism tipic apusean și medieval. Slujirea prin hirotonie este interpretată în mod primar ca un „privilegiu” care le este refuzat femeilor. Dar ce să zicem de teribilul risc spiritual al hirotoniei? Sf. Ioan Hrisostom și mai recent Ioan de Kronstadt (el însuși preot de parohie) au insistat a spune că proporțional, în iad vor fi mai mulți clerici decît mireni. Te întrebi atunci dacă nu este un privilegiu al femeii acela de a fi ferită de o vocație la care Dumnezeu cheamă pe bărbați... și pe care atît de mulți dintre ei o acceptă fără a se gîndi la toate implicațiile?...

„4. Din punct de vedere ecleziologic, te miri cum cei care insistă asupra... unității Bisericii... pot hotărî totuși cu privire la o problemă atît de importantă [cum e hirotonia femeilor, fără să gîndească că adoptînd măsuri neacceptate de restul creștinilor comit] un act evident de răzvrătire și separare?

„În sfîrșit trebuie arătat că atît bărbații cît și femeile beneficiază de „preoția universală” a tuturor credincioșilor (I Petru 1, 9) și că o participare deplină a femeilor în toate funcțiunile pe care le implică această demnitate trebuie să fie o preocupare permanentă a întregii Biserici”.

După ce am dat cuvîntul unei credincioase și unui profesor de teologie, să notăm în cele din urmă și părerea unui preot. E vorba de Chiril Argenti din Marsilia care, răspunzînd la întrebările ce i s-au pus, a făcut următoarele remarci : „... Pentru ortodocși cel care prezidează adunarea euharistică —

acela pe care Sf. Iustin îl numește *proestos* — adică episcopul ori în absența sa preotul cel mai vîrstnic, ține locul Capului Trupului... și este de-a lungul ofierii Sfintei Euharistii icoana lui Hristos... Or, într-o icoană Hristos nu poate fi reprezentat ca femeie, cum de altfel nici Maica Domnului ca bărbat. Preoția lui Hristos se exercită prin intermediul întregului său trup, adică prin întreaga adunare (scil. Biserică); atunci cel care este icoana capului, adică episcopul, nu poate fi decît un bărbat, pentru că Domnul Iisus a fost bărbat și nici o mișcare de liberare a femeii nu va putea face din El o femeie sau din Maica Sa un bărbat. Din aceeași pricină în cursul unei adunări euharistice, Evanghelia care ne face să-L auzim pe Hristos vorbind, va fi *totdeauna* citită de un bărbat (de diacon acolo unde există). Dimpotrivă, se poate întîmpla adesea ca Apostolul să fie citit de o femeie. Scurt zis, în Biserica Ortodoxă hirotonia femeilor pentru preoție nu se poate măcar concepe..." (Bertrand de Luze, *Vers une communauté conciliaire*, în rev. *Réforme*, nr. 1 608 din 17 ianuarie 1976, p. 6).

Citind considerațiile unor ortodocși a căror nume nu sînt din cele mai puțin cunoscute, n-am făcut altceva decît să încercăm a familiariza pe cititorii noștri cu o dezbatere ce depășește limitele teoreticului și atinge importante laturi ale vieții Bisericii.

ROLUL EDUCATIV AL MONUMENTELOR ISTORICE

Este bine cunoscută grija ce se acordă în țara noastră monumentelor istorice, parte a inestimabilului patrimoniu cultural creat de poporul român. Întreținerea și restaurarea lor constituie o datorie patriotică de prim rang. Pe lângă valoarea intrinsecă pe care o au, monumentele istorice constituie însă și un important factor educativ. Pe această temă prof. univ. Vasile Drăguț a scris un interesant articol („Monumentul istoric și educația patriotică, în cotidianul *Scînteia*, an XLV, nr. 1 390, sîmbătă, 17 ianuarie 1976, p. 4) vrednic să fie difuzat în cercuri cît mai largi. Apreciind că el interesează și pe cititorii revistei noastre, îl reproducem în cele ce urmează cu omisiunea unor neînsemnate detalii :

„A citi un monument istoric și a-l interpreta asemenea unui document scris este astăzi mai mult decît o datorie pentru cei care se ocupă de prezervarea acestui important capitol al patrimoniului cultural național, dar este în același timp o îndeletnicire care slujește istoria însăși și care poate lărgi orizontul cunoașterii și înțelegerii noastre cu privire la epocile îndepărtate din istoria poporului român.

În mod special cercetările arheologice și de istoria artei care au fost efectuate în ultima vreme la monumentele istorice din țara noastră s-au soldat cu rezultate din cele mai importante, multe dintre ele fiind de natură să remodeleze, să restructureze de o manieră substanțială fondul de cunoștințe privind evul mediu românesc, oferind publicului un prețios material de educație patriotică. Iată succint cîteva asemenea realizări.

La Alba Iulia în substructura catedralei romanice, monument de prestigiu datînd din secolul al XIII-lea, și pe platforma din fața ei s-au pus în evidență importante mărturii datînd din epoca Apulonului dacic și a orașului roman Apulum, capitală a Daciei Apulensis. Săpăturile arheologice au demonstrat perfectă continuitate de locuire, de la fortificația dacică la fortificația de epocă romană, de la aceasta mai departe, pînă în evul mediu timpuriu, continuitatea de viață a populației autohtone fiind evidențiată, între altele și prin materialul ceramic aparținînd așa-zisei culturi Dridu. Situația arheologică întîlnită la Alba Iulia are, prin perfectă sa succesiune în timp, un caracter de o excepțională valoare științifică, cercetările viitoare urmînd să aducă elemente suplimentare pentru a întări și mai mult circumstanțele adevărului bine cunoscut că populația autohtonă nu a părăsit niciodată Dacia.

O importantă descoperire a prilejuit începerea lucrărilor de restaurare la ctitoria voievodală din satul Streisîngiorgiu din județul Hunedoara. Aici au fost date la iveală mărturii certe care situează monumentul în jurul anului 1100, conferindu-i calitatea de cel mai vechi monument românesc păstrat întreg și oferindu-ne prilejul să nuanțăm datele despre existența unei societăți românești bine constituite în sudul Transilvaniei din acea vreme. Același monument a prilejuit punerea în valoare a unui important ansamblu de pictură murală, pe care o inscripție îl datează exact : 1313.

Pe valea Crișului Alb, în localitatea Hălmagiu, cercetările arheologice și de istoria artei coroborate cu sondajele pictorilor restauratori au pus în evidență importanța unui monument multă vreme considerat dispărut : o ctitorie atribuită de tradiția locală voievodului român Moga, monument construit cu probabilitate anterior anului 1400. Picturile murale recuperate pînă în prezent sînt de o excepțională calitate artistică, dovedind că în ambianța cnezatelor românești din Munții Apuseni se ajunsese la acea vreme la cristalizarea unui fenomen artistic cu un orizont bine definit, capabil să exprime în mod plener dorința de afirmare a românilor transilvăneni.

Importante rezultate au dat și săpăturile arheologice din partea răsăriteană a bisericii din Scheii Brașovului, monument cu o istorie deosebit de bogată, o istorie în care se însumează, în mod fericit, eforturile unor ctitori locali cu cele ale domnilor din Țara Românească și din Moldova. Un bogat material numismatic, cu monede provenind de la Mircea cel Bătrîn, de la Dan al II-lea, dovedește împreună cu alte materiale, strînsele legături ale Brașovului cu Țara Românească în acea vreme.

De un remarcabil interes sînt rezultatele cercetărilor arheologice efectuate la mai multe monumente din Moldova. La mănăstirea Bistrița — Neamț, cercetările au pus în evidență vestigiile caselor domnești aparținînd lui Alexandru cel Bun. S-a demonstrat că, încă de la începutul secolului al XV-lea Moldova se afla într-o fază de autentică înflorire artistică. La Rădăuți au fost descoperite, sub actuala biserică domnească, vestigiile unui monument anterior, care demonstrează fără echivoc, faptul că un

centru de voievodat era construit anterior secolului al XIV-lea, comparabil cu oricare curte princiară din acea vreme. De asemenea, au fost cercetate în apropierea ruinelor de la Baia (Suceava) vestigiile unui întreg cartier de locuințe din interiorul cărora au fost recoltate numeroase materiale arheologice, în special de natură ceramică, deosebit de prețioase fiind cahlele ornamentale. Aflate în număr mare, aceste cahle permit reconstituirea fie și în condițiile unei ipoteze de lucru a somptuosului decor caracteristic locuințelor din Moldova acelor timpuri.

Deosebit de fructuoase au fost și rezultatele cercetărilor arheologice din zona Buzăului. Ele demonstrează că nici una dintre zonele țării noastre nu a fost lipsită de o activitate creatoare, că în fiecare moment al istoriei sale poporul nostru a ridicat monumente reprezentative în toate colțurile patriei. În momentul de față sînt deschise pe cuprinsul județului Buzău două șantiere de restaurare, unul la cetatea Bradu și altul la marele ansamblu arhitectural de la Berca. Cetatea de la Bradu era considerată ca fiind o construcție din secolul al XVII-lea, mai exact din timpul lui Matei Basarab. Cercetările arheologice întreprinse aici au coborît vechimea monumentului cu mai bine de o sută de ani și astăzi știm cu certitudine că el exista încă din timpul lui Radu de la Afumați. Adăugăm că cetatea Bradu este un monument de remarcabilă frumusețe arhitectonică, situat într-un cadru natural măreț.

La Cimpulung, cercetările arheologice sînt menite să pregătească complexul proces de restaurare a ansamblului fostei curți voievodale. Ele au adus pînă acum la lumină vestigiile primei fortificații datînd din secolul al XIV-lea, fortificație care aparținuse cu siguranță curții primilor Basarabi. Cercetările de la Cimpulung promit să înzestreze știința istorică românească cu un bogat bagaj de informații care vor contribui la circumstanțierea faptelor și interpretărilor privind acea strălucită epocă în care, sub sceptrul voievozilor din dinastia Basarabă, Țara Românească și-a afirmat independența și a ocupat un loc de autoritate în spațiul sud-estului european, fiind prima țară care a reușit să opună o rezistență eficientă invaziei otomane.

O altă cercetare arheologică deosebit de importantă se află în curs la Niculițel, în nordul Dobrogei. Acolo unde a fost descoperită cu cîțiva ani în urmă o bazilică paleo-creștină, prevăzută cu criptă, monument devenit celebru, un alt monument considerat multă vreme ca fiind o operă a secolului trecut, s-a dovedit prin cercetările efectuate, ca fiind un edificiu construit în cursul secolelor XIII—XIV. Sînt aduse astfel importante mărturii despre continuarea legăturilor voievodatelor românești de la Dunărea de Jos cu Imperiul Bizantin și confirmă o dată mai mult teza continuității populației autohtone în această parte a teritoriului patriei noastre.

Seria descoperirilor arheologice din ultima vreme, prilejuite de activitatea de restaurare nu se oprește aici. Sînt de amintit cercetările efectuate la Brîncoveni (Olt.), Cobia (Dimbovița), Crucile (Dolj) sau cele deosebit de fructuoase din orașul Bistrița și de la Dobrovăț (Iasi).

Nu ne-am propus în cele de față un inventar al tuturor acestor descoperiri. Considerăm însă ca fiind demnă de atenția publicului larg această preocupare care este menită nu numai să pregătească activitatea de restaurare, dar și să îmbogățească cunoștințele noastre cu privire la trecutul istoric național. Conjugate cu cercetările efectuate de specialiști din alte institute de specialitate, rezultatele activității de cercetare preliminară restaurării monumentelor istorice sînt în măsură să contribuie la sublinierea importanței pe care o are în ansamblul său activitatea de restaurare a monumentelor. Departe de a fi un scop în sine, restaurarea monumentelor istorice este unul din acele mijloace care concură la pătrunderea în tainele istoriei, care facilitează înțelegerea configurației spirituale a epocilor trecute și care, mai presus de toate, așează pe o bază temeinică cunoștințele necesare pentru educația patriotică a fiecărui cetățean“.

VIAȚA BISERICEAȘCĂ ÎN CUPRINSUL MITROPOLIEI BANATULUI

ARHIEPISCOPIA TIMIȘOAREI ȘI CARANSEBEȘULUI

LA ÎNCEPUT DE ARHIERIE

Purtînd binecuvîntarea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae pentru preotul și credincioșii parohiei Timișoara II Fabric, Prea Sfințitul Episcop Vicar Timotei Lugojanul a slujit în biserică de aci în duminică imediat următoare hirotoniei întru arhierie, 15 februarie 1976.

Însoțit de P. On. Părinte Ilie Maier, consilier eparhial, Prea Sfinția Sa a fost întîmpinat de soborul preoților și de credincioși, al căror cuvînt de bun venit a fost rostit de P. On. Părinte Protopop Cornel Pleșu.

În cadrul sfintei liturghii a fost hirotonit întru diacon candidatul Florian Ionescu. La vremea predicii, Prea Sfințitul Episcop Vicar a subliniat însemnătatea pe care o are pentru viața creștină perioada Triodului ce începe cu duminică Vameșului și fariseului. Pe marginea pericopei evanghelice a aprofundat apoi învățătura Bisericii despre smerenia creștină ca virtute de temelie a unui urcuș duhovnicesc continuu.

La sfîrșitul slujbei preotul locului Virgil Gătăianțu a adresat mulțumiri Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae, pentru dragostea ce a arătat-o prin faptul de a aprecia potrivită ca cea dintîi descriere a episcopului vicar al eparhiei să se facă în chiar parohia de unde acesta a purces pe drumul slujirii sfinte.

În cuvîntul de răspuns, Prea Sfinția Sa și-a exprimat recunoștința pentru primirea emoționantă de care s-a împărtășit, desprinzînd din ea indemnul pentru fiecare mădular al Bisericii de a-și dovedi totdeauna atașamentul față de parohia căreia aparține fiind aceasta și un factor important de contribuție la unitatea bisericească, totodată la cea de simțire și lucrare a întregii obști.

A urmat apoi o agapă la casa parohială, la care au participat pe lingă preoții slujitori, membri ai consiliului și comitetului parohial, întreținîndu-se asupra unora dintre problemele locale specifice în vederea unei soluționări dintre cele mai fericite.

În ziua următoare (16 februarie), Prea Sfinția Sa a slujit la catedrala mitropolitană hirotonind întru preot pe diaconul Florian Ionescu care, după săvîrșirea obișnuitei practici liturgice, pastorale și administrative și-a început activitatea la parohia Beba Veche, protopopiatul Timișoara.

Duminică, 29 februarie, Prea Sfințitul Episcop Vicar Timotei Lugojanul a oficiat sf. liturghie în biserica parohiei Timișoara IV ca una ce i-a fost rezervată pentru trebuințele sale duhovnicești și canonice. Și aici s-a bucurat de o primire deosebit de călduroasă din partea soborului de preoți în frunte cu parohul Alexandru Nicoliciu și a credincioșilor. La momentele potrivite a rostit un cuvânt de învățătură pe marginea evangheliei duminicale și a hirotonit întru preot pe seama parohiei Bouțarul Superior, protopopiatul Caransebeș, pe candidatul Dorel Unguraș, înălțat cu o zi înainte la treapta diaconiei.

Încheindu-se serviciul religios, la oficiul parohial a avut loc o agapă în cadrul căreia Prea Sfinția Sa s-a întreținut cu preoții slujitori, cu membrii consiliului și comitetului parohial, cu credincioșii.

La 7 martie în fine, Prea Sfințitul Episcop Vicar Timotei Lugojanul a liturghisit în catedrala mitropolitană în prezența Înalț Prea Sfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae. Și de astă dată a continuat consacrarea întru preot a candidatului Lucian Idomir, hirotonit în ziua anterioară diacon, urmare a numirii sale ca paroh la Domașnea, protopopiatul Caransebeș. Predica pe care a rostit-o a oferit prilej Episcopului Vicar al eparhiei nu numai să tilcuiască sensul evangheliei duminicii respective, ci în același timp să-și exprime mulțumirea față de clerul și credincioșii celei dintii biserici a diecezei pentru dragostea cu care l-au înconjurat din chiar momentul promovării la treapta arhieriei.

În felul acesta primele activități ale Prea Sfințitului Episcop Vicar Timotei Lugojanul s-au desfășurat sub auspicii deosebit de promițătoare dînd certitudinea unei prezențe pozitive în viața Arhiepiscopiei.

NUMIRI DE PERSONAL SUPERIOR LA CENTRUL EPARHIAL

Promovarea Prea Sfințitului Timotei Lugojanul în demnitatea de episcop vicar și vacantarea postului de vicar administrativ pe care a deținut-o anterior, a impus unele mișcări în personalul superior de la Centrul eparhial. Astfel, potrivit deciziei Înalț Prea Sfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae, confirmată de Consiliul Eparhial, P. On. Părinte Ilie Maier a devenit vicar administrativ, P. On. Părinte Dimitrie Băloni consilier administrativ-bisericesc, P. On. Părinte Ioan Popeti inspector eparhial și P. C. Părinte Victor Mițiga secretar eparhial.

Potrivit prevederilor Statutului de organizare a Bisericii Ortodoxe Române și reglementărilor în vigoare, On. Departament al Cultelor și-a dat agrementul pentru aceste numiri recunoscîndu-le în forma în care au fost decise de forurile bisericești eparhiale.

Avînd deci împuternicirile cuvenite, noilor numiți : vicar administrativ, consilier administrativ-bisericesc, inspector eparhial și secretar eparhial li s-a făcut introducerea în funcția încredințată la 5 martie 1976 în cadrul unei ceremonii desfășurată la Centrul eparhial. Au participat Înalț Prea Sfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae, Prea Sfințitul Episcop Vicar Timotei Lugojanul, reprezentanți ai Departamentului Cultelor,

membrii ai Consiliului Eparhial, angajații Centrului Eparhial, preoți din oraș, invitați.

După citirea actelor de numire și recunoaștere în post a celor cărora li s-au dat încredințări de răspundere în conducerea eparhială, a luat cuvîntul P. On. Părinte Ilie Maier, vicar administrativ, care a mulțumit pentru funcțiunile atribuite și a făgăduit muncă conștiincioasă în interesul Bisericii și obștii, supunere față de conducerea bisericească și autoritățile statului, slujire cu credință a lui Dumnezeu și a semenilor.

A felicitat pe noii numiți Înalț Prea Sfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae, urîndu-le totodată activitate rodnică.

În numele colegilor de serviciu, P. On. Părinte dr. Ioan Petreută a subliniat calitățile personale ale noilor numiți, a dat glas satisfacției de a li se fi încredințat sarcini de răspundere și a făgăduit că-i vor sprijini în activitatea lor.

S-a dat citire apoi unei telegrame adresate Domnului Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, prin care se aduc mulțumiri pentru recunoașterea în post a vicarului administrativ, consilierului administrativ-bisericesc, inspectorului eparhial și secretarului eparhial.

O agapă frățească oferită tuturor celor prezenți a încheiat ceremonia.

PIOASĂ COMEMORARE

Dintre ierarhii care au arhipăstorit în părțile Banatului lăsînd moștenire realizări de seamă și o amintire neștearsă face parte Nicolae Popea, episcop al vechii eparhii a Caransebeșului între 1889—1908. Împlinindu-se la 17 februarie 1976 o sută cincizeci de ani de la nașterea sa, Consiliul Arhiepiscopesc a decis să-l comemoareze precum se cuvine.

Astfel, duminică, 29 februarie în catedrala mitropolitană din Timișoara, după sfînta liturghie, s-a oficiat slujba de pomenire în prezența Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae. Cuvîntul comemorativ a fost rostit de P. On. Părinte Jivoîn Forga care a evidențiat meritele ilustrului dispărut pe plan bisericesc, cultural și național.

Un serviciu religios asemănător s-a desfășurat în aceeași zi în biserica episcopală din Caransebeș, evocarea fostului ierarh făcînd-o P. On. Părinte Ioan Teodorovici. După aceea, la mormîntul episcopului Nicolae Popea din cimitirul Sf. Ioan Botezătorul s-a săvîrșit panahida mică însoțită de panegiricul rostit de P. On. Părinte Dimitrie Grama, protopopul locului.

În cadrul Seminarului teologic din Caransebeș comemorarea marelui ierarh s-a făcut printr-un program adecvat. Mihai Munteanu, pedagog, a vorbit elevilor despre viața și activitatea aceluia pe care l-a dat exemplu de slujire a Bisericii și poporului.

CONSFĂTURE DE LUCRU LA CENTRUL EPARHIAL

În prezența Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae și a Prea Sfințitului Episcop-Vicar Timotei Lugojanul, marți 17 februarie s-a ținut prima consfătuire trimestrială din acest an a angajaților cu munci de răspundere

de la Centrul eparhial, protopopiate și Seminarul teologic din Caransebeș. Problemele înscrise pe ordinea de zi s-au referit la majoritatea aspectelor activității bisericești iar îndrumările date pe marginea lor sînt de natură să realizeze îmbunătățiri pe plan pastoral-misionar, administrativ, cultural și economic-gospodăresc. Astfel au fost luate în considerare modalitățile cele mai potrivite de satisfacere a trebuințelor duhovnicești ale credincioșilor, extinderea cîntării în comun, difuzarea ultimei ediții a Bibliei și a cărții de rugăciuni, corecta gestionare a pangarului și colportajului, realizarea bugetului la parohii etc. De atenție specială s-au împărțit retribuția personalului clerical și auxiliar, conferințele de orientare și administrative, bibliotecile și arhivele parohiale, stabilirea programului de vizite și inspecții la parohii.

Privitor la toate cele puse în discuție s-au adus hotărîri corespunzătoare.

O bună parte a consfătuirii a fost rezervată fixării notelor administrative pe anul 1975 pentru toți preoții, ceea ce a permis analiza întregii lor activități cu exigență și responsabilitate.

Întîlnirea ierarhilor eparhiei și colaboratorilor apropiați cu protopopii, misionarii protopopești, funcționarii cancelariilor protopopești și conducătorii Seminarului teologic s-a transformat într-un dialog viu și constructiv care a dus la o mai desăvîrșită cunoaștere reciprocă și la o mai adecvată orientare a activității bisericești sub toate raporturile.

ADUNAREA GENERALĂ A C.A.R.

La 18 februarie s-a ținut la Timișoara Adunarea generală a Casei de Ajutor Reciproc (C.A.R.) a angajaților din cuprinsul eparhiei. Pe lângă cei 27 delegați au fost prezenți Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae și Prea Sfințitul Episcop-Vicar Timotei Lugojanul. După cuvîntul de deschidere rostit de P.On. Părinte Dimitrie Băloni în numele comitetului de conducere și constituirea biroului, s-a intrat în ordinea de zi care a cuprins : darea de seamă a activității pe anul 1975, bilanțul și contul de profit și pierdere, darea de seamă a comisiei de verificare, aprobarea modificărilor intervenite în bugetul anului 1975, schema de funcțiuni pe anul 1976, proiectul de plan financiar pe anul 1976.

Datele prezentate au pus în lumină utilitatea C.A.R.-ului, sprijinul pe care l-a dat preoților, celorlalți anagajați bisericești și familiilor lor. Dispunînd de un fond apreciabil a fost posibil să se acorde numeroase împrumuturi și ajutoare de boală și în caz de deces. E ceea ce au și arătat numeroșii vorbitori care s-au înscris la cuvînt, fiecare scoțînd totodată în evidență modul corect de mînuire a banului public.

La sfîrșit s-a procedat la alegerea noului comitet de conducere și a comisiei de verificare. Au fost aleși în comitetul de conducere următorii : preot Alexandru Bălaș, preot Gruia Ignea, preot Ioan Gașpar și preot Milivoi Cacic, iar ca supleanți : diacon Constantin Enache și cîntăreț Aurel Ciobanul, dirijorul corului catedral. Comisia de verificare s-a format din : preot Vichentie Cuzma, preot Gheorghe Laichici și preot Nicolae Bistriean.

Întrunindu-se în ședința de constituire comitetul de conducere a ales ca președinte pe preotul Alexandru Bălaș iar comisia de verificare pe preotul Vichentie Cuzma.

Înceind sesiunea Adunării Generale a C.A.R.-ului, preotul Alexandru Bălaș, nou alesul președinte, a mulțumit pentru încrederea de care s-a împărtășit personal precum și membrii celor două foruri, a făcut elogiul vechii conduceri și mai ales a antecesorului său, decedatul preot Liviu Surlașiu, a dat asigurări privind stăruința cu care vor fi slujite interesele angajaților aparținând C.A.R.

Din partea conducerii eparhiale a luat cuvîntul Prea Sfințitul Episcop-Vicar Timotei Lugojanul. Prea Sfinția Sa a apreciat activitatea C.A.R., a exprimat satisfacția pentru bunele rezultate obținute și a făgăduit întreg sprijinul din partea Consiliului Arhiepiscopesc.

După terminarea lucrărilor Adunării generale, toți cei prezenți au fost invitați Comitetului de conducere la o masă comună.

SEMINARUL TEOLOGIC DIN CARANSEBES

Informind asupra activității ce se desfășoară la Seminarul teologic aflat pe raza Arhiepiscopiei, primul eveniment ce se cuvine reținut este numirea C. Diacon prof. Dorin Jacotă în funcția de director, pe data de 1 februarie. Beneficiind de o frumoasă cultură, înzestrat cu alese calități și posedînd o întinsă experiență didactică, el oferă garanții suficiente că își va duce la bun sfîrșit misiunea.

Din încredințarea Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae, P.On. Părinte Constantin Comșulea, consilier eparhial, a prezentat profesorilor și elevilor pe noul director urîndu-i succes în muncă și asigurîndu-l de sprijinul autorității superioare bisericești. Totodată s-a referit la meritoasa activitate desfășurată de fostul director, P.C. Părinte prof. Afinoghen Levițchi, sub a cărui conducere s-a aflat școala pînă în acel moment.

*
* *
*

Exercitîndu-și atribuțiile de îndrumare și supraveghiere a Seminarului, Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae a vizitat școala în ziua de 27 ianuarie. După ce a asistat la cîteva ore de curs și a luat masa împreună cu profesorii și elevii, a participat la o ședință a consiliului profesoral. Cu acest prilej s-a procedat la analizarea întregului proces de instrucție și educație, activitatea corpului didactic și personalului ajutător, disciplina elevilor, probleme administrative și gospodărești. Pornind de la cele constatate și în funcție de lipsurile semnalate, s-au stabilit măsuri care să asigure obținerea unor sporite rezultate în viitor. Concomitent au fost trecute în revistă sarcinile legate de edificarea unei biserici în incinta seminarului care să înlocuiască actuala capelă devenită neîncăpătoare.

De asemenea a vizitat școala și Prea Sfințitul Episcop Vasile al Oradiei în ziua de 9 februarie. Pe lângă contactele cu elevii aparținînd

eparhiei și participarea la unele ore de curs, Prea Sfinția Sa a rostit o cuvântare pe tema „Lupta românilor din Transilvania pentru libertate și independență națională în sec. XIX”, iar seara, după rugăciunea obișnuită, o meditație cu caracter duhovnicesc.

* * *

La 30 ianuarie a avut loc, ca în fiecare an, serbarea hramului școlii, Sfinții Trei Ierarhi. Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului a fost reprezentată de P.On. Părinte consilier Constantin Comșulea iar Episcopia Aradului de P.C. Părinte consilier Emil Roman. Alături de profesori și elevi, ei au participat la sfânta liturghie iar după masă la programul artistic constând din coruri și recitări. Dl. prof. Eugen Crișan a vorbit despre „Actualitatea operei Sfinților Trei Ierarhi”, evidențiind faptul că patronii seminarului prezintă Evanghelia în permanența ei ca rezultat al trăirii autentic creștine, încît opera lor primește pecetea continuei actualități mai ales pentru cei ce se pregătesc să devină preoți.

La sfîrșit au luat cuvîntul delegații Centrelor eparhiale din Timișoara și Arad. Amîndoi au pus la inimă elevilor îndatorirea de a urma exemplului Sfinților Trei Ierarhi făcîndu-se folositori Bisericii și obștei.

PICTĂRI DE BISERICI

Multe sînt bisericile care în ultimii ani s-au împodobit cu pictură nouă. Ceea ce se cuvine remarcat pe lîngă lucrările în sine, realizate din inițiativa preoților și cu largă dărnicie a credincioșilor, este faptul că în majoritatea cazurilor s-a optat pentru aplicarea tehnicii „frescă” denumită pe drept cuvînt ca fiind a „veșniciei”. Lucrul acesta a fost posibil atît datorită îndrumărilor date de Consiliul Eparhial, cît și existenței unui mînunchi de meșteri pregătiți cu grijă și dirijați competent de Comisia de pictură bisericească a Sfintei Patriarhii.

Din șirul multelor biserici astfel pictate recent ne vom referi doar la trei. Vom începe cu biserica din parohia *Vasiova*, protopopiatul Reșița, păstorită cu multă vrednicie de P.C. Părinte Ioan Lupinca. După ce acum cîțiva ani s-a executat pictarea pereților interiori, în ultimele luni s-a trecut și la pictarea pereților exteriori. Este prima dată în Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului că s-a executat o astfel de lucrare. Ea a fost încredințată maestrului Ieremia Profeta din București. Scenele înfățișează într-o cromatică vie și plăcută imagini biblice, din viața sfinților și a creștinătății. Păstrînd proporțiile, biserica din *Vasiova* se prezintă în haina ei nouă ca un Voroneț în miniatură, cum spun localnicii nu fără justificată mîndrie.

Pictura frescă executată de astă dată la biserica din *Zăgujeni*, protopopiatul Caransebeș, se datorează zugravului Vasile Munteanu din Covasna. S-a ajuns aici pentru că vechea pictură tempera aparținînd cunoscutului pictor Bartolomeu Delliomini din Caransebeș, de origine italian, se deteriorase în așa măsură pe parcursul a numai de 50 ani, încît trebuia înlocuită. Drept urmare P.C. Părinte Cornel Mezinca a propus iar enoriașii

săi l-au susținut să treacă la repictarea întregii biserici, pereții interiori și iconostasul.

Apreciabilă este în fine realizarea P.C. Părinte Ioan Birlănescu din *Balinț*, protopopiatul Lugoj. Meritul său constă nu numai în depășirea cu mult tact a inițialei rezistențe opuse de credincioșii neobișnuiți cu frescă, ci și în găsirea pictorilor Mihai Mociulski și Radu Mărculescu din București care să impodobească biserica parohială.

Eforturile întregii obști dublate de priceperea măestrilor au fost încununate de succes așa încât astăzi nu este credincios care să nu se laude cu sfântul lor lăcaș de rugăciune.

Am putea cita încă și alte biserici de curind pictate în frescă sau în curs de pictare. Toate grăiesc despre rivna preoților și a păstoriților lor.

PROMOVAREA CÎNTĂRII ÎN COMUN

Pe temeiul hotărîrii Sfîntului Sinod și a recomandărilor Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, Consiliul Eparhial a luat încă mai demult măsuri pentru introducerea cîntării în comun la toate parohiile. Acțiunea aceasta menită să asigure o participare activă a credincioșilor la serviciile religioase a fost bine primită de preoți, cîntăreții bisericești și enoriași, ea extinzîndu-se și adîncindu-se cu trecerea anilor. Rezultatele obținute pînă acum sînt pozitive și promițătoare. În scopul de a le dezvolta, cîntăreții bisericești au fost convocați la sediile tuturor protopopiatelor în primele zile ale lunii martie cînd, sub îndrumarea delegaților chiriarhali, a protopopilor și a unor preoți dinainte aleși, au făcut exerciții practice de cîntare în comun. Exerciții asemănătoare se fac la centrele protopopești și cu preoții.

În acest fel se urmărește nu numai obișnuirea preoților și colaboratorilor lor apropiați cu cîntarea în comun, ci și asigurarea uniformității în executarea ei, înlăturîndu-se posibilitatea apariției unor deosebiri.

EXTINDEREA IMOBILULUI CENTRULUI EPARHIAL

Avînd în vedere înmulțirea și diversificarea activităților Centrului eparhial, s-a ivit necesitatea extinderii imobilului rezervat acestuia. După consultarea specialiștilor și întocmirea documentațiilor necesare, s-au început lucrările de construcție. Noua clădire a fost dată în folosință deodată cu intrarea în anul 1976. Spațiul suplimentar creat îl constituie o mare sală de ședințe ai cărei pereți vor fi împodobiți cu scene pictate în frescă iar geamurile cu vitralii, încăperi necesare arhivei și activităților legate de conservarea ei în condiții optime, de cercetare a documentelor ce le deține, apoi două săli nou amenajate pentru bibliotecă și consultarea fondului de carte, publicații și manuscrise, șapte birouri afectate serviciului economic, mai multe camere de oaspeți, magazii etc.

Lucrări asemănătoare de extindere se prevăd a fi executate la imobilul reședinței mitropolitane, deodată cu refacerea împrejurimilor și amenajarea curții interioare.

CONSTRUIREA UNUI NOU SEDIU PROTOPOPESC LA TIMIȘOARA

Adăpostit până acum într-un local parohial, oficiul protopopesesc din Timișoara și-a dobândit recent sediul propriu construit din contribuția tuturor parohiilor și cu sprijinul Consiliului Eparhial.

Clădirea are trei nivele. Demisolul cuprinde arhiva, depozitul de luminări și garajul; parterul se compune din trei încăperi pentru birouri, o sală de așteptare și trecerea spre sala de ședințe; etajul în fine este rezervat locuinței protopopului.

Noul sediu al protopopiatului Timișoara, realizat prin stăruința P.On. Părinte Cornel Pleșu și a colaboratorilor săi, se adaugă unor lucrări asemănătoare înfăptuite în vremea din urmă la protopopiatele Caransebeș, Reșița și cu osebire Lugoj unde imobilul protopopesesc, monument istoric, a fost integral restaurat de către Direcția Patrimoniului Cultural Național.

INCĂLZIREA CENTRALĂ LA BISERICA DIN TIMIȘOARA-„FRATELIA”

Una din cele mai noi biserici zidite pe raza municipiului Timișoara aparține parohiei „Fratelia”. După isprăvirea construcției și dotarea ei cu mobilier corespunzător, prin grija P.On. Părinte Dimitrie Botă secondat de P.On. Părinte Patriciu Tufescu și cu sprijinul nelimitat în muncă și bani al credincioșilor, s-a trecut la introducerea sistemului de încălzire centrală. Lucrul acesta se impunea atât datorită mărimii spațiului greu de încălzit iarna cu mijloacele obișnuite, cât și dorinței credincioșilor de a-și moderniza lăcașul de cult.

De altfel acțiunea de termoficare s-a extins în ultima vreme, numărul bisericilor cu încălzire centrală crescând mereu. Doar în Timișoara putem cita patru asemenea cazuri, curind urmindu-le și altele. Exemplul lor nădăjdum că va grăbi isprăvirea unor lucrări de același gen la Lugoj, Belint, Reșița Montană etc.

TRECUȚI LA CELE VEȘNICE

Preotul Gheorghe Sintion de la parohia Bazoșul Vechi, protopopiatul Timișoara, a adormit în Domnul la 18 decembrie 1975.

Născut în anul 1910 la Mănăstire, județul Timiș, și-a făcut studiile la fosta Academie teologică din Arad pe care a terminat-o în 1937. Este hirotonit în anul 1938 pentru parohia Variaș, protopopiatul Timișoara, unde a funcționat până în 1944 când a trecut la Bazoșul Vechi.

Modest și muncitor, blând și dăruit misiunii preotești a lăsat trainică amintire în conștiința tuturor enoriașilor pe care i-a păstorit. Ei au ținut să asiste în număr mare la prohodirea din 20 decembrie săvârșită de un sobor de preoți în frunte cu protopopul Cornel Pleșu. Vorbind despre Sfânta Taină a Preoției acesta a evidențiat meritele decedatului și realizările sale în parohiile Variaș și Bazoșul Vechi.

Preotul iconom stavrofor Gheorghe Clecan a trecut la cele veșnice în ziua de 27 decembrie 1975 în vîrstă de 84 ani. Din 1917 când a terminat

fosta Academie teologică care funcționa la Arad, a slujit neîntrerupt în parohia Stamora Română, protopopiatul Timișoara, până în 1971, anul retragerii sale din activitate. Pe parcursul îndelungatei sale păstoriri a înzestrat parohia cu o frumoasă casă și a împodobit biserica cu pictură. Bucurându-se de autoritate morală deosebită a fost iubit și apreciat de enoriașii săi cărora le-a fost adevărat părinte sufletesc și îndrumător.

Înmormântarea a avut loc la 29 decembrie în parohia Stamora Română. A fost prohodit de un sobor de preoți cu diacon avînd în frunte pe P.On. Părinte Cornel Pleșu, protopopul Timișoarei, care a și cuvîntat despre viața și activitatea celui dispărut. Foștii săi enoriași precum și numeroși alți credincioși din parohiile învecinate au ținut să-l petreacă pe ultimul drum.

Preotul pensionar Iulian Bărbulescu domiciliat în Timișoara s-a stins din viață la 30 ianuarie 1976.

Născut la 22 aprilie 1908 în Nadăș, după ce a studiat Teologia între anii 1927—1932, a fost hirotonit în 1934 pentru parohia Chevereșul Mare, protopopiatul Timișoara. A funcționat aici pînă în 1953 cînd, după o scurtă trecere prin parohia Duboz, a devenit preot la Vucova, protopopiatul Lugoj, unde a rămas pînă în anul 1966 cînd s-a pensionat din cauză de boală.

De-a lungul celor 32 ani de activitate s-a străduit să-și împlinească cu conștiinciozitate datoria și să răspundă nevoilor enoriașilor ce i-au fost încredințați. Legat de aceia printre care și-a petrecut primii ani de preoție, a dorit să fie înmormîntat la Chevereșul Mare unde a și fost prohodit la 1 februarie. Pe ultimul său drum a fost însoțit de un sobor de preoți, de membrii familiei și de credincioși.

Preotul pensionar Traian Constantin domiciliat în Timișoara s-a stins din viață la 18 februarie 1976. A fost unul din preoții de frunte ai eparhiei.

Născut la 5 septembrie 1902 în Vrani, județul Caraș-Severin, după ce a urmat la școlile timpului s-a înscris la fosta Academie teologică din Caransebeș pe care a absolvit-o în 1926. Activitatea preoțească și-a început-o în parohia Vrani, protopopiatul Oravița, unde a păstorit între anii 1927—1951. S-a remarcat pe plan predicatorial, cultural și scriitoricesc publicînd studii și articole. Nu mai puțin stăruitor a fost în cele gospodărești, între altele împodobind cu pictură biserica parohiei. S-a interesat ca puțini alții de problemele obștești înființînd o cooperativă agricolă în perioada de după 1930, ceea ce a contribuit la bunăstarea materială a vrănienților. Pentru meritele sale deosebite a fost numit protopop, încredințare pe care și-a îndeplinit-o cu conștiinciozitate.

După 1951 a funcționat scurt timp la parohia Prilipeț, protopopiatul Oravița, apoi la parohia Sacul, protopopiatul Caransebeș, unde a slujit pînă la pensionarea intervenită în 1973.

Înmormîntarea s-a făcut la 20 februarie în cimitirul parohiei Timișoara III, prohodit fiind de un sobor de preoți. P.C. Părinte Iosif Rita, fost coleg de parohie la Vrani, i-a evocat viața și faptele de adevărat slujitor al altarului.

EPISCOPIA ARADULUI

DE ANUL NOU LA REȘEDINȚA EPARHIALĂ

Și în acest an, în prima lui zi, preoți din orașul Arad și din împrejurimile sale au venit la reședința eparhială să prezinte Prea Sfințitului Episcop Visarion sentimentele lor de omagiu și recunoștință, de profund devotament și mulțumiri pentru grija și osteneala pe care — în anul ce a trecut — Prea Sfinția Sa a depus-o la Centrul eparhial și în cuprinsul eparhiei; preoții aveau în fruntea lor pe P.C. Părinți Protopopi de la Arad și Lipova, Gh. Șerb, respectiv Vitalie Pereteatcu. Erau deasemenea prezenți la acest moment festiv și angajați cu munci de răspundere de la Centrul eparhial. În duh ecumenic și de frățescă apropiere au participat la această întâlnire prot. Ostoici Dragutin parohul parohiei ortodoxe sîrbe din Arad, Dl. Molnar Karoly parohul parohiei reformat-calvine din Arad și Dl. Lerner Baruch rabinul comunității evreiești (M) din Arad.

În numele preoțimii a luat cuvîntul P.C. Părinte Gh. Șerb, care, după ce a evidențiat marile evenimente ce au marcat viața Bisericii Ortodoxe Române în luna noiembrie 1975, s-a referit la cîteva din realizările eparhiei și Centrului eparhial în anul ce s-a încheiat, remarcînd activitatea neobosită depusă de Ierarh dimpreună cu munca pe care preoții și credincioșii o desfășoară la parohii în autentic duh ortodox. Părintele protopop a încheiat însuflețitul său cuvînt adresînd Prea Sfinției Sale cele mai bune urări de sănătate, putere de muncă în slujba Bisericii și scumpei noastre Patrii, pentru noi și luminoase împliniri.

Prea Sfințitul Episcop a mulțumit pentru cuvintele ce i-au fost adresate, mărturisind că împarte bucuria împlinirilor realizate cu colaboratorii de la Centrul eparhial și cu toți preoții și credincioșii din eparhie. Pentru anul ce a început Prea Sfinția Sa a făcut apel la o mai încordată muncă atît pe teren pastoral-misionar cît și patriotic. Mulțumind apoi reprezentanților celorlalte culte, Prea Sfinția Sa i-a asigurat de dragoste și prețuire arătînd că participarea lor la această întâlnire mărturisește existența la Arad a unui ecumenism local viu și sănătos. În încheiere Prea Sfințitul Episcop Visarion a îndemnat pe preoți să depună toate eforturile întru slujirea lui Dumnezeu și a oamenilor, pentru ca Anul Nou să aducă tuturor mai multe bucurii, sănătate deplină și mulțumiri duhovnicești.

Prea Sfinția Sa s-a întreținut apoi cordial cu cei prezenți închinînd tradiționalul pahar cu vin și binecuvîntîndu-i pămîntește pe toți cei de față.

NUMIRI ÎN FUNCȚII DE CONDUCERE

Pentru mai bunul mers al treburilor Centrului eparhial și a coordonării activității din cuprinsul eparhiei, Prea Sfințitul Episcop Visarion a procedat — respectînd dispozițiunile statutare și regulamentare în vigoare — la completarea postului vacant de vicar administrativ, numind pe P.C. Părinte Vasile Bărbuțiu de la parohia Nădlac protopopiatul Arad și a celui de consilier administrativ-economic — vacantat în urma retragerii Pr. Ioan Popa pentru motive de sănătate — prin numirea P.C. Părinte Gh. Bozian de la parohia Curtici protopopiatul Arad; tot cu acest prilej retrăgîndu-se la pensie Pr. Gheorghe Șerb protopop al Aradului, Prea Sfințitul a numit în locul P.C. Sale pe Pr. Traian Gavrilă de la parohia Sînnicolaul Mic, protopopiatul Arad.

Comunicarea acestor numiri, dimpreună cu înmînarea deciziilor de atribuții s-a făcut joi, 4 martie, 1976, la Centrul eparhial, într-un cadru festiv, prezenți fiind protopopii eparhiei și preoții din orașul Arad; erau de asemenea de față reprezentanți ai Onor. Departament al Cultelor. Bucuria acestui eveniment a fost sporită prin prezența la festivitate a Înalt Prea Sfințitului Nicolae, Mitropolitul Banatului.

După ce a ascultat mai întîi prezența înalților oaspeți, Prea Sfințitul Visarion a remarcat cinstirea și bucuria ce se face acestei întîlniri de către I. P. S. Mitropolit Nicolae, care în această zi prăznuiește 14 ani de la instalarea ca Mitropolit al Banatului; de aceea Prea Sfințitul Visarion a adus mai întîi în numele eparhiei surori a Aradului omagiul cuvenit Întîistătorului Mitropoliei Banatului, dînd asigurări de loială și frățească colaborare — iar în semn de aleasă prețuire oferind Înalt Prea Sfinției Sale un frumos coș cu flori.

După ce la invitația Prea Sfințitului Visarion s-a dat citire de către P. C. Părinte Emil Roman — consilier bisericesc a actelor chiriarhale de numire și s-au înmînat noilor numiți deciziile de atribuții, PP. CC. lor au luat cuvîntul în fața celor prezenți.

P. C. Părinte Vasile Bărbuțiu numit în postul de vicar ad-tiv., a dat cîteva date autobiografice și a schițat activitatea preoțească și cetățenească desfășurată pînă acum, mulțumind Prea Sfinției Sale pentru încrederea acordată și Onor. Departament al Cultelor pentru recunoașterea numirii promițînd că va fi un loial colaborator și slujitor al intereselor Bisericii, patriei și poporului nostru drept credincios.

P. C. Părinte Gheorghe Bozian — consilier economic, a mulțumit de asemenea Prea Sfinției Sale pentru încrederea ce i-a acordat-o promovîndu-l în funcția de colaborator la Centrul eparhial, angajîndu-se că din cunoașterea eparhiei realizată ca misionar protopopesec și din activitatea preoțească va valorifica cunoștințele și deprinderile, toate valențele și potențele sufletului depunîndu-le pentru bunul mers a activității Centrului eparhial și eparhiei.

P.C. Părinte Traian Găvrilă, protopop al Aradului, al nouălea fiu al unei vrednice familii preoțești, în care s-au născut și crescut 12 copii în teamă de Dumnezeu și cinstire de semen, a mulțumit în alese cuvinte Prea Sfințitului pentru postul încredințat angajându-se să fie un bun părinte și duhovnic al preoților din protopopiatul Arad și loial colaborator al Prea Sfinției Sale.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae i-a felicitat de asemenea pe noii numiți mărturisind sentimentele ce îl leagă pe Înalt Prea Sfinția Sa de eparhia Aradului, prezența Înalt Prea Sfinției Sale la acest eveniment considerînd-o ca o exprimare vizibilă a unității celor două eparhii ale Mitropoliei Banatului. Înalt Prea Sfinția Sa și-a exprimat convingerea că noii numiți își vor îndeplini în mod onorabil misiunea încredințată. În final a mulțumit pentru felicitările ce i-au fost adresate cu prilejul aniversării din ziua respectivă.

Festivitatea s-a încheiat cu cuvîntul de mulțumire al Prea Sfințitului Părinte Episcop Visarion adresat reprezentanților Departamentului Cultelor și Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae, exprimîndu-și totodată nădejdea că noua etapă în care eparhia intră prin noile promovări de personal în conducerea sa își va aduce roadele, cu toții fiind hotărîți a merge pe drumul slujirii Bisericii Ortodoxe Române și pe calea apostolatului social al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, toate puse în slujba înălțării scumpei noastre patrii.

S-a ținut, în continuare, cu cei prezenți o consfătuire de lucru. Mai întîi, în baza unui referat întocmit de P. C. Părinte Emil Roman consilier ad-tiv bisericesc privind activitatea predicatorială, s-au discutat probleme legate de îmbunătățirea acestei laturi a misiunii preoțești. S-a luat în dezbateri un plan tematic pentru predicile ce urmează a se rosti în vremea Postului Mare la catedrala episcopală și în celelalte biserici din orașul Arad.

Pentru o mai bună cunoaștere a legalității din patria noastră, Dl. Silviu Suciu, juriconsult al Centrului eparhial a făcut prelucrarea unor legi și reglementări în vigoare privind activitatea administrativă.

A urmat o agapă frățească, cu care prilej mai mulți participanți au luat cuvîntul.

Festivitatea organizată cu prilejul acestor noi numiri, ca și consfătuirea care a urmat, se înscriu ca evenimente de seamă în viața Eparhiei Aradului arătîndu-se și prin aceasta grija permanentă a Ierarhului pentru continua înnoire și îmbunătățire a lucrării administrative și preoțești la toate nivelele, pentru ca eparhia să progreseze și să meargă pe același drum cu Biserica strămoșească întreagă și cu poporul nostru dreptcredincios.

ADUNARE GENERALĂ A CASEI DE AJUTOR RECIPROC

Potrivit dispozițiilor art. 159, 165—166 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, pe lângă fiecare eparhie există cîte o Casă de Ajutor Reciproc a clericilor și a celorlalți

angajați : odată pe an, aceste case reunesă pe reprezentanții angajaților în Adunări generale, care sînt foruri de conducere ale lor.

Joi 5 februarie 1976, Adunarea generală a Casei de Ajutor Reciproc din Episcopia Aradului s-a întrunit la Arad sub președinția P. C. Părinte dr. Petru Dehelean, dezbătînd problemele înscrise pe ordinea de zi. Mai întîi P. C. Părinte Președinte a făcut o dare de seamă privind activitatea generală desfășurată de comitetul de conducere în cursul anului 1975. A urmat apoi darea de seamă financiar-contabilă întocmită de P. C. Diacon Teodor Băbuția, secretar-contabil al C. A. R.-ului din care reținem că la data de 31 decembrie 1975 Casa de Ajutor Reciproc avea 602 membrii. De asemenea, că în cursul aceluiași an s-au acordat membrilor Casei, sub formă de împrumuturi, 619 000 lei, 2 150 lei ajutoare de boală, 57 500 lei ajutoare de înmormîntare, la 31 decembrie în fondul casei găsindu-se 1 544 842 lei.

La discuțiile care au urmat, participanții au remarcat buna chibzuială cu care în decursul anului 1975 au fost gestionate valorile încredințate, dînd descărcare comitetului de conducere și aprobînd bugetul pe 1976.

Ședința Adunării generale a C. A. R.-ului a fost cîstită prin prezența Prea Sfințitului Episcop Visarion care i-a îndemnat părintește pe membrii comitetului de conducere și Adunării generale să manifeste în activitatea lor grijă pentru o cit mai corectă și chibzuită folosire a banilor publici, cu orice prilej, ajutîndu-i pe aceia care apelează la sprijinul acestui organism.

După ședință participanții la Adunarea generală s-au reunit în cadrul unei agape frățești.

CONSFĂTUIRI CU PROTOPOPII

În conformitate cu planul de lucru întocmit pentru întreaga eparhie pe anul 1976 și pentru îndrumarea conducătorilor oficiilor protopopești, Prea Sfințitul Episcop Visarion i-a convocat pentru ziua de 22 ianuarie la o consfătuire care s-a ținut la Centrul eparhial. Ordinea de zi a cuprins numai probleme economice, care au fost analizate cu toată grija și atenția. S-a discutat problema inventarelor și probleme legate de construcții, reparații de biserici și case parohiale, pictura bisericască. De asemenea, revizorii contabili Ioan Apostol și Victor-Emanuel Popa au sintetizat cîteva din observațiile culese pe teren în vederea evitării producerii în activitatea preoților a deficiențelor de ordin financiar-contabil. S-au adus hotărîri privind pangarele parohiilor și corecta folosire a terenurilor parohiale.

Joi 12 februarie, protopopii eparhiei s-au reunit din nou în consfătuire, de astă dată discutîndu-se probleme cu caracter bisericesc-pastoral.

P. C. Părinte Emil Roman consilier bisericesc a întocmit și prezentat în fața protopopilor un referat privind măsurile ce trebuiesc luate în legătură cu buna desfășurare a conferințelor de orientare și a celor administrative. Tot P. C. Sa a întocmit și prezentat un referat legat de

întărirea unității de credință a credincioșilor noștri. Aceste două referate au suscitât discuții fructuoase la care și-au adus contribuția toți participanții.

Ordinea de zi a cuprins în continuare puncte privind domicilierea preoților în parohiile lor, programarea preoților la stațiuni de tratament și odihnă în sezonul 1976 și îndrumarea preoților nou hirotoniți.

Totodată în conformitate cu dispozițiunile statutare și regulamentare în vigoare, s-a făcut notarea preoților din cuprinsul eparhiei pentru activitatea pe care aceștia au desfășurat-o în cursul anului 1975.

Această consfătuire de lucru mărturisește încă o dată grija permanentă pe care Prea Sfințitul Episcop Visarion o are pentru ca întreaga viață religioasă din cuprinsul eparhiei să se desfășoare potrivit spiritului tradițional ortodox.

PREOȚI HIROTONIȚI ÎN 1975

Grija pentru buna desfășurare a vieții religioase din eparhie Prea Sfințitul Episcop Visarion și-o arată prin împlinirea apostoliceii îndatoriri de a hirotoni și rindui preoți pe seama parohiilor vacante. În cele ce urmează dăm lista acelor care s-au învrednicit, prin punerea miinilor Prea Sfinției Sale, să primească harul preoției în cursul anului 1975 :

1. Viorel Păcurar, absolvent al Institutului teologic universitar din Sibiu, hirotonit la 6 iulie 1975, pe seama parohiei Toc, protopopiatul Lipova.

2. Mihai Todoca, licențiat în Teologie, hirotonit la 20 iulie, pe seama parohiei Beriu, protopopiatul Orăștie.

3. Ioan Rus, absolvent al Seminarului teologic din Caransebeș, hirotonit la 28 iulie, pe seama parohiei Bochia, protopopiatul Ineu.

4. Simion Păiușan, absolvent al Seminarului teologic din Caransebeș, hirotonit la 29 iulie, pe seama parohiei Pleșcuța, protopopiatul Ineu.

5. Eugen-Iancu Volungan, absolvent al Seminarului teologic din Caransebeș, hirotonit la 30 iulie, pentru parohia Ostrov, protopopiatul Lipova.

6. Teodor Tripa, absolvent al Seminarului teologic din Caransebeș, hirotonit la 31 iulie pe seama parohiei Tălagiu, protopopiatul Ineu.

7. Pavel Goldiș, absolvent al Institutului teologic din Sibiu, hirotonit la 3 august, pentru parohia Mocrea, protopopiatul Ineu.

8. Nicolae Fălcușan, absolvent al Seminarului teologic din Caransebeș, hirotonit la 18 august, pentru parohia Fiscut, protopopiatul Arad.

9. Ioan Iercoșan, absolvent al Seminarului teologic din Caransebeș, hirotonit la 19 august, pentru parohia Susani, protopopiatul Ineu.

10. Andronic Moldovan, absolvent al Institutului teologic din Sibiu, hirotonit la 20 august, pentru parohia Hondol, protopopiatul Deva.

11. Ștefan Moanea, absolvent al Seminarului teologic din Caransebeș, hirotonit la 21 august, pentru parohia Ignești, protopopiatul Ineu.

12. Lucian Popa, absolvent al Seminarului teologic din Caransebeș, hirotonit la 22 august, pentru parohia Boz, protopopiatul Deva.

13. Nicolae Lădar, absolvent al Seminarului teologic din Caransebeș, hirotonit la 24 august, pentru parohia Dincul Mare, protopopiatul Orăștie.

14. Dumitru Răileanu, absolvent al Seminarului teologic din Caransebeș, hirotonit la 29 august pentru parohia Furcșoara, protopopiatul Deva.

15. Miron Bărboni, absolvent al Seminarului teologic din Caransebeș, hirotonit la 31 august, pentru parohia Vălioara, protopopiatul Petroșani.

16. Ioan Montoi, absolvent al Seminarului teologic, hirotonit la 14 septembrie, pentru parohia Birtin, protopopiatul Brad.

17. Iustin-Lucian Chiș, absolvent al Institutului teologic universitar din Sibiu, hirotonit la 5 octombrie, pentru parohia Vața de Jos, protopopiatul Brad.

18. Nistor Vasilie, licențiat în Teologie, hirotonit la 12 octombrie, pentru parohia Chisindia, protopopiatul Ineu.

19. Cornel Marina, absolvent al Seminarului teologic din Caransebeș, hirotonit la 13 octombrie, pentru parohia Lelese, protopopiatul Deva.

20. Ioan Popescu, absolvent al Seminarului teologic din Caransebeș și student în anul II la Institutul teologic din Sibiu, hirotonit la 14 octombrie, pentru parohia Romoșel, protopopiatul Orăștie.

21. Petru Vornicu, absolvent al Seminarului teologic din Cluj, și student în anul I la Institutul teologic din Sibiu, hirotonit la 15 noiembrie, pentru parohia Zăbrani, protopopiatul Lipova.

22. Viorel Belea, absolvent al Seminarului teologic din Caransebeș, hirotonit la 16 noiembrie, pentru parohia Voia, protopopiatul Orăștie.

Preoții nou hirotoniți au făcut la Centrul eparhial vreme de 1—2 săptămâni practică liturgică, omiletică, pastorală și misionară, sub atenta îndrumare a P. C. Părinți Cornel Oros — preot catedral, și Petru Vancu, eclesiarh al catedralei. De asemenea, noii preoți au primit din partea preoților de la parohia Arad—Centru și de la alte parohii de pe raza orașului, unde au fost rinduiți să slujească — părintești îndemnuri și îndrumări pentru ca în parohiile unde vor activa să poată dintru început culege rezultate bune. În vederea aceleiași permanente îndrumări și ajutoări fiecare preot nou hirotonit a fost încredințat de către protopopul său, spre supraveghere și îndrumare cite unui preot mai cu experiență din parohiile vecine.

Toată această lucrare s-a împlinit în scopul slujirii credincioșilor și pentru a le oferi vrednici păstori duhovnicești care să-i țină permanent în albia credinței strămoșești.

ITINERAR PASTORAL

Animat de dorința cunoașterii realităților din parohiile eparhiei, Prea Sfințitul Episcop Visarion a cercetat canonic, în ultima vreme, mai multe parohii și sedii protopopești întreținându-se cu preoții, cu cîntăreții și cu credincioșii întîlniți și discutînd probleme care îi preocupă și măsurile ce

trebuie sc luate pentru continua imbunătățire a aspectului edificiilor parohiale și pentru buna desfășurare a vieții religioase ortodoxe în toate localitățile cercetate. În cele ce urmează enumerăm parohiile vizitate de Ierarh : Moneasa, protopopiatul Ineu (la 11 ianuarie), Șoimoș, Păuliș și Miniș, protopopiatul Lipova (la 3 februarie), oficiul protopopescc Deva (la 21 februarie), Prunișor, protopopiatul Ineu (la 25 februarie), Odvoș, Milova, Zăbrani și Neudorf, protopopiatul Lipova (la 27 februarie), Fintinele cu filia Tisa Nouă, Frumușeni și Aluniș, prot. Arad. și Chesinț, prot. Lipova (la 28 februarie), „Inălțarea Domnului“ și „Sf. Gheorghe“ — Chișineu Criș, Șimand și Olari, protopopiatul Arad (la 29 februarie), Felnac și Secusigiu, protopopiatul Arad (la 2 martie), Seleuș, protopopiatul Ineu, Galșa și Șiria, protopopiatul Lipova (la 3 martie), Curtici, protopopiatul Arad (la 5 martie), Șagu, protopopiatul Arad (la 6 martie), Cruceii, Firiteaz și Fiscut, protopopiatul Arad (la 8 martie), Șofronea și Macea, protopopiatul Arad (la 9 martie), oficiul protopopescc Deva și parohia Almașul Sec, protopopiatul Deva (la 12 martie), oficiul protopopescc Petroșani, Petrila „Sf. Treime“, Bărăști și Baru Mare — protopopiatul Petroșani (la 13 martie), „Sf. Nicolae“ Deva, Odvoș, protopopiatul Lipova și Cicir, protopopiatul Arad (la 14 martie).

Cele mai sus expuse sînt mărturii ale neostenitei strădanii a Prea Sfințitului Episcop Visarion, care înțelege să împlinească lucrarea arhierescă de îndrumare a tuturor preoților și credincioșilor din eparhie într-un mod cît mai eficient.

DOSOFTEL, *Psaltirea în versuri, 1673*, Ediție critică de N. A. Ursu. Cu un cuvânt înainte de Înalt Prea Sfințitul Justin Moiescu, Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Sucevei. Iași, Mitropolia Moldovei și Sucevei, 1974, LIX+1164 (—1166 pp.).

De sub teascurile tiparniței de la mănăstirea Neamțu a ieșit o admirabilă ediție nouă a Psaltirii în versuri, apărută în 1673 la Unieș, opera învățatului mitropolit Dosoftei al Moldovei. Cartea are ca motto un citat din Ion Neculce: „Acest Dosoftei mitropolit nu era om prost de felul lui. Și era neam de mazăre. Prea învățat, multe limbi știa: elinește, latinește, slovenește și altă adincă carte și învățătură. Deplin călugăr și cucernic și blind ca un miel. În țara noastră, pe ceasta vreme nu este om ca acela”.

Înalt Prea Sfințitul dr. Justin Moiescu semnează un studiu succint despre mitropolit Dosoftei (pp. VII—XXII), o sinteză a tot ce s-a scris mai important despre Dosoftei. Înaltul prelat arată că „rîvna lui statornică pentru apărarea Ortodoxiei și indeosebi strădanii lui pentru introducerea limbii române în Biserică împodobesc deopotrivă chipul marelui ierarh, care domină viața religioasă a Moldovei la mijlocul celei de a doua jumătăți a veacului al XVII-lea” (p. VII). În 1658 apare ca episcop la Huși, în 1659—1671 este episcop la Roman, iar de la 1671 pînă la 1686 este „arhiepiscop și mitropolit de Suceava și a toată Moldova, exarhul plaiurilor și locuitor de Sebastia”.

Psaltirea în versuri a apărut împreună cu Acatistul Precistei. Așa sînt toate exemplarele pe care le avem (Constantin Lăcea, în „Dacoromania”, IV, partea a II-a, 1924—1926, pp. 959—961). N. A. Ursu scrie un studiu despre Psaltirea în versuri a lui Dosoftei, intitulindu-l cu modestie „Notă asupra ediției” (pp. XXIII—LX).

Cel mai vechi manuscris care atestă circulația Psaltirii este miscelaneul 1365 din Biblioteca Academiei R.S.R. Pe foaia 46

citim: „Scriș-am eu, popa Avraam ot Cioara, aceste cîntece scoase în versuri de pre o Psaltire de la Bălgrad, văleat 1700”. Patru Psalmi din traducerea lui Dosoftei devin colinde și cîntece de stea. Pe la 1800 s-a făcut o copie după această Psaltire la Zlatna. Cupcea Elozius a încercat să „îndrepte” traducerile lui Dosoftei, dar n-a reușit. Există o copie din 1853 care „s-au prescris prin osîrdia și cheltuiala” starețului Neonil de la mănăstirile Neamțu și Secu.

Nicolae Iorga a dedicat o poezie „Lui Dosoftei Mitropolitul”.

Titlul complet al Psaltirii în versuri este „Psaltire a svîntului proroc David. Pre limbă rumânească, cu zisa și cu toată cheltuiala prealuminatului întru Iisus Hristos, Ioan Ștefan Petru Voievoda, domnul Țării Moldovei. Din svînte scripturi a svîntilor părinți, dascălilor svîntei biserici cu lungă osteneală în mult ani socotită și cercată prin svînte cărți, și de-acia pre versuri tocmită în cinci ani foarte cu osîrdie mare de smeritul Dosoftei, mitropolitul de Țara Moldovei”.

Urmează în limba slavonă locul tipăririi „În mănăstirea Unieșului s-a format primul tipar la anul de la facerea lumii 7181”. Are format mic, întii 6 foi nepaginate, apoi 258 foi numerotate însă greșit (Ion Bîanu și Nerva Hodos, Bibliografia românească veche, vol. I, București, 1903, pp. 209—210). Pe contrapagina foii de titlu urmează „Stihuri la luminatul Gherbu a țării Moldovei”.

*Capul cel de bour de liară vestită
sămăiață putere țării nesmintită.*

*Pe cîtu-i de mare liara și buiacă
coarnețe-n pășune la pămîntu ași pleacă.
De pre chipu să viade bourului ce-i place,
c-ar vrie-n toată vrîmăia să știa țara-n
pace.*

Cartea are două profețe. Prima este scrisă de „Dosoftei mitropolit Suceavskii”. La sfîrșitul acestei profețe apare și numele tipografului „Simeon tiparnicu”.

Prefața este închinată „Prealuminatului și preacinstiului și milostivului nostru Domn, Măria Sa Ioan Ștefan Petăr Voevoda, din mila lui Dumnezeu Domn a toată Țara Moldovei, de la a tot puternicul Dumnezeu poftim Mării Sale sănătate și pace cu viață nărocită să petreacă măria ta de pururea adevăru”. Spune Dosoftei că „ni s-au părut smerenii noastre a hi lucru de treabă și de folos, de spăsenie, tlicovania acestii sfinte cărți a sfintului Prorocu David” și oferă această „tilcovanie”: „Să o primești măria ta ca snopul celu dentii de griu”.

Cea de-a doua prefață are titlu în limba slavonă „Cuvintul către cititori”.

Mitropolitul Dosoftei a tradus în versuri cei 150 de psalmi. Versurile sînt formate din 6 pînă la 16 silabe. La psalmii 28 și 86 a adăugat cite un comentariu, iar la psalmii 50 și 121 comentează cite un verset. La foaia 264 este un psalm tradus în proză (Psalmul lui David ce s-au bătut cu Goliat).

Psaltirea lui Dosoftei cuprinde și „Comunerea lui Miron preacinstiul vornic de țara de jos”. Mai sînt 12 versuri religioase, probabil tot de Miron Costin. Pe ultima foaie a Psaltirii mai găsim expunerea credinței ortodoxe de Ambrozie episcopul Mediolanului (de la Milano) și Aureliu Augustin, fostul episcop al „Hiponei” (Cartagina). Manuscrisul original este dedicat lui Duca Vodă. A fost găsit de D. A. Sturdza și donat Academiei în 1877. Dosoftei semnează pe manuscrisul original ca „episcop al Romanului”.

O ediție a acestei traduceri este: Dosoftei mitropolitul Moldovei 1671—1686 Psaltirea în versuri publicată de pe manuscrisul original și de pe edițiunea de la 1673 de prof. I. Bianu, București, Ed. Academiei Române, 1887, LVI+520 pp. Ion Ghica spunea în ședința Academiei din 3 martie 1877 că „încă din 1877, cînd am avut fericirea a dăruia Academiei prețiosul manuscris original al Psaltirii în versuri a lui Dosoftei, am exprimat dorința ca să se facă o edițiune a acestui însemnat monument al literaturii noastre, demnă de autor și de Societate. Societatea Academică a decis cu unanimitate îndeplinirea acestei dorințe și a dispus a se prevedea în bugetul anului 1877—78 sumele necesare. Ocupațiuni de tot felul și piedici independente de voința mea au întîrziat realizarea dorinței ce aveam de a pregăti singur, ori cu alți colegi, această edițiune. Eram însă continuu preocupat de datoria ce aveam în fața votului Academiei și a așteptării țării, ca această ediție să fie făcută cît s-ar putea mai bine și mai con-

form cu cerințele științifice și am fost fericit cînd dl. profesor I. Bianu s-a oferit a lua asupra sa această sarcină. Nimeni nu putea să ducă mai bine la capăt această lucrare decît neobositul nostru bibliotecar, pregătit cum este prin studiile sale filologice, făcute în țară și în străinătate. Dl. Bianu și-a făcut toate silințele ca Psalmii versificați de Dosoftei să fie publicați în această edițiune definitivă cu textul lor autentic, ca să fie și ca material prețios pentru studiile istorice asupra limbii noastre. Nu mă îndoiesc că Academia va aproba această lucrare și va primi cu bunăvoință ce merită lucrarea D-lui Bianu pe care DSA a terminat-o cu multă rivnă, fără a pretinde cea mai mică remunerare pentru ostenele sale” (Analele Academiei Române, seria II, tomul IX, 1886—1887, pp. 67—68).

Ion Ghica, președintele Academiei, spunea în ședința din 11 martie 1886 a Academiei că „Psaltirea lui Dosoftei s-a tipărit în decursul anului, întreg textul în 32 coale în 8°. Introducerea la această publicațiune este preparată, dar diferite cauze au întîrziat tipărirea ei. Îndată însă după închiderea sesiunii generale această publicare se va termina” (Analele Academiei Române, seria II, tomul VIII, 1885—1886, p. 56).

Mitropolitul Dosoftei a tradus psalmii în proză, dar „Psaltirea de înțeles a sfîntului împărat proroc David” apare în 1680, iar Psaltirea în versuri apare în 1673. Calvin este primul care versifică psalmii. Clement Marot a tradus psalmii în versuri franceze. Ion Kochanowski a tradus psalmii în limba polonă, iar Nicolae Gomolka a alcătuit melodii pentru psalmi. A mai tradus psalmii în limba polonă protestantul Rybinski. Ion Bianu constată că „toată structura versurilor lui Dosoftei este o imitare a versurilor lui Kochanowski” (Psaltirea în versuri întocmită de Dosoftei mitropolitul Moldovei 1671—1686. Publicată de pe manuscrisul original și de pe edițiunea de la 1673 de prof. I. Bianu, București, Ed. Academiei, 1887, p. XXVIII). Ion Bianu reproduce textul cu litere chirilice, iar în subsol ne dă transcrierea cu litere latine.

Ion Bianu merge prea departe cînd afirmă că „chiar cunoștințele teologice ale lui Dosoftei erau foarte restrînse” (oc. c., p. IX). Pe ce se bazează Ion Bianu? Pe faptul că în „Cuvintul către cititori” spre a arăta cele patru înțelesuri ale textelor biblice, reproduce o scrisoare a patriarhului Dositei al Ierusalimului. În secolul al XVII-lea patriarhii ecumenici se bucurau de prestigiu mare în Moldova și în Muntenia. Psaltirea

în versuri avea de câștigat din faptul că reproduce fragmente dintr-o scrisoare a unui patriarh ecumenic. Dosoftei spune că „Atunci mi-au scris sfinți așa tizul meu, carele acum iaste în locul părințelui Nectarie, kyr Dosoftei, și de pre izvodul Sfinții Sale am scris precum să vede”. În tinerețe, Dosoftei a fost arhidiaconul patriarhului Nectarie al Ierusalimului. Cu multă smerenie scrie Dosoftei „Umilitul Dosoftei Episcopul Romanului s-a ostenit și iertăți, părinți sfinți și frați, îndreptînd cele greșite”.

Ion Bianu reproduce Psaltirea, dar nu reproduce Acatistul ce se află la sfîrșitul Psaltirii. În toate exemplarele pe care le avem există la sfîrșit și Acatistul, tipărit tot la Unieș și tot în anul 1673.

Monumentala ediție apărută în 1974 în editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei „reproduce în întregime ediția din 1673” (p. XLII). Paginile din ediția din 1673 sînt reproduse în fotocopie pe stînga, iar pe dreapta sînt textele transcrise cu litere latine. Este o ediție ce poate fi foarte utilă cercetătorilor, dar poate fi consultată cu folos și de cei dornici să citească „slova veche”, gîndul cîtor din trecut.

După psalmi, urmează „Mărturisirea credinței ortodoxe a sfinților părinților noștri Ambrozio al Mediolanului și Augustin al Hippoului episcopi” (pp. 1062—1065). La p. 1069 încep doctele note și variante despre versurile referitoare la originea românilor. N. Ursu afirmă că „aceste 18 versuri despre originea latină a românilor, pe care Dosoftei însuși le declară operă a lui Miron Costin, aparțin în realitate tot lui Dosoftei, în sensul că sînt traduse de el după un original probabil în limba polonă, rămas necunoscut, pe care l-a compus și l-a pus la dispoziție Miron Costin” (p. 1125). Versurile despre originea latină a românilor încep cu: *Neamul Țării Moldovei de unde dă rază? Din țara Itahiei, tot omul să crează...*

La p. 1141 începe glosarul cu care se termină frumoasa ediție.

Prof. Iosif E. Naghiu

Dr. G. POPESCU-VILCEA, *Slujebnicul mitropolitului Ștefan al Ungrovlahiei (1648—1688)*, Editura Meridiane, București, 1974, 112 pp.

Slujebnicul — manuscris — din timpul primei păstoriri a mitropolitului Ștefan al Ungrovlahiei este o deosebit de valoroasă operă de artă miniaturistă care dovedește grija deosebită și lupta dîră a ierarhului cărturar pentru introducerea limbii române

în Biserică, în slujbele bisericești și — prin aceasta — și în scrisul, în literatura noastră.

Mitropolitul care rostea Crezul în limba română l-a cuprins și în românește în Slujebnicul care pe lângă sfințele liturghii ale Sfințului Ioan Gură de Aur și Sfințului Vasile cel Mare, cuprinde și părți din Arhieraticon, indicațiile tipiconale fiind date în limba română, iar textul rugăciunilor în limbile slavonă și greacă.

Slujebnicul e parțial redat și autorul — un statornic și pasionat cercetător al operei mitropolitului Ștefan și în special al manuscrisului Slujebnicului care a publicat în 1940 și apoi în 1943 în *Analecta I București* un articol cu același titlu ca al cărții pe care o prezentăm — n-a redactat întreg cuprinsul manuscrisului, ci a ales — și în aceasta constă, credem, deosebitul merit al autorului, cele mai semnificative pagini ornamentale, miniaturistice, de o valoare estetică, religioasă și istorică demne de admirația noastră pentru școala miniaturistică românească din secolul al XVII-lea, din care — probabil — a făcut parte și mitropolitul Ștefan care, după informațiile lui Paul din Alep, a fost mai întîi copist în mănăstirea Bistrița și apoi a intrat în monahism la Tismana unde mai tîrziu a ajuns stareț.

Autorul în studiul dens și sintetic dă câteva date biografice ale mitropolitului Ștefan, descrie cuprinsul manuscrisului și-l încadrează argumentat și cu precizie ca valoare artistică în noua școală miniaturistă în care se formase la începutul secolului al XVII-lea și Țara Românească ajungînd la apogeu datorită sprijinului și orgoliului domnesc pe care i l-a prilejuit atmosfera culturală a epocii lui Matei Basarab, a cărei notă caracteristică este orfentarea mai realistă, dublată adesea cu elemente de fantezie (pag. 10), ceea ce o deosebește de vechile și tradiționale școli miniaturiste bizantine și românești de pînă atunci.

Fără a putea preciza cu certitudine data apariției noii direcții, autorul o pune în directă legătură cu pătrunderea la noi a unor manuscrise din Orient, ajunse la noi prin filiera Constantinopolului, Mesopotamiei, Ciliciei și Armeniei ca și prin stabilirea în Moldova și Țara Românească a unor personalități ca Matei Caligraful, Constantin Croatul, Luca viitorul episcop de Buzău și alții.

Talentatul artist care a împodobit Slujebnicul mitropolitului Ștefan al Ungrovlahiei a fost un „profund cunoscător al textelor

lor religioase pe care le-a ilustrat cu un real talent, cit și al textelor din Fiziolog și Floarea Darurilor, ale căror istorioare morale și comparații le-a transpus plastic în inițialele manuscrisului, cu aceeași subtilitate și aluzii discrete, asemenea scrierilor din care s-a inspirat.

Neîntrecuta multe de inițiale pline de alitea idei și sensuri, face din miniaturistul Slujebnicului mitropolitului Ștefan, „cel mai fecund ilustrator inspirat din cele două cărți din literatura populară, transpuse și exemplificate plastic în mediul românesc” (p. 20).

Fără a se cunoaște numele și biografia talentatului artist care a împodobit Slujebnicul, e cert că „multiplele calități de conținut bogat ale Slujebnicului exprimate într-o formă artistică deosebit de aleasă, au dat ca rezultat această operă care îmbogățește patrimoniul artistic al țării, completând creația plastică românească cu o grafică ce se înscrie cu certitudine printre marile realizări europene ale secolului al XVII-lea” (p. 20). Realizări care au o incontestabilă valoare artistică ce izvorăște din dogmatica Bisericii Ortodoxe expusă iconografic de mina smeriților dar talentaților monahi români și pentru noi, opera miniaturistului Slujebnicului prezintă pentru secolul al XVII-lea românesc, ceea ce a reprezentat opera iconografică și miniaturistică a lui Teofan Grecul și a lui Andrei Rubliov pentru secolul al XV-lea rusesc.

Artistul miniaturist al Slujebnicului e de o cuceritoare și fascinantă originalitate care îl relevă ca pe un sincer și fervent trăitor al spiritualității monastice ortodoxe îmbrăcată în hlamida artistică românească plină de inepuizabile resurse de exprimare și afirmare plastică.

Studiul este urmat de citate și de bibliografie în care este menționat și valorosul studiu al P.C. Preot dr. Nicolae Șerbănescu „Mitropolitii Ungrovlahiei” tipărit în Biserica Ortodoxă Română, anul LXXVII, nr. 7—10, iulie—octombrie 1959, p. 722—826.

Din manuscrisul Slujebnicului mitropolitului Ștefan inventariat la Biblioteca Academiei Române sub cota ms. rom. nr. 1790, autorul a ales și a redat 40 de file (planșe) toate în culorile originale, fiecare filă având alături titlul a ceea ce reprezintă și conținând considerațiile de specialitate ale autorului care a ales filele care au inițiale sau icoane cu valoare de unicat ca originalitate, expresie artistică, plasticitate și colorit.

Planșa 1 — Iisus la Ana și Caiafa (f. 2 v) e transpusă în mediul românesc a judecăților divanurilor boierești; planșa 2 — Sf.

Ioan Gură de Aur e pictat în maniera gravurilor destinate tiparului; planșa 3 — Cina cea de Taină (f. 6 r) reprezentare fidelă erminilor vechi ortodoxe, dar completând spațiile libere cu motive arhitecturale, totul încadrat în spațiul decorativ; planșa 4 — inițiala V (f. 13 r) ornamentată cu modalități baroce și cu floră diversă; planșa 5 — inițialele P.P. (f. 19 r) imbină animale fantastice cu măști și cu păsări reale cu o simbolistică proprie literaturii populare; planșa 6 (f. 20 r) e o variantă din grafica tipografică reprezentând pe legenda Gorgonia; planșa 7 (f. 21 v) reprezintă în ocrul aurului patinat cu desen negru un înger cu doi șerpi și cu motive florale; planșa 8 — îngerii purtând epitaful (f. 22 v) are o notă de gingașă originalitate și reliefează personalitatea artistică valoroasă a miniaturistului prin serafimii care încadrează compoziția; planșa 9 — soldații păzind mormintul lui Iisus (f. 23 v), aici inițiala slavonă Ia are aceleași calități artistice deosebite; planșa 10 — inițiala V e ilustrarea rugăciunii „În mormint cu trupul...” și punerea lui Iisus în mormint e prima ilustrare a acestei rugăciuni într-un manuscris cu miniaturi.

Planșele 11 și 12 — inițiala P (f. 29 v) reprezintă ambele Cina de Taină, în prima eliminând tridimensionalitatea și în a doua (f. 30 r) „fără a se autoimita stabifese iconografia rugăciunii „Aducindu-ne aminte dar de această poruncă mintuitoare...” avind un caracter de unicitate pentru miniatură”. Planșa 12 inițiala Ia (f. 32 r) reprezintă pelicanul care sfârșindu-și pieptul își hrănește cu sângele său puil, simbolizând jertfa Mintuitorului pe cruce; planșa 14 — inițiala O (f. 33 r) Sfinta Fecioară Maria și Sfintul Ioan Botezătorul; planșa 15 — Împărtășirea Sfintilor Apostoli (f. 41 r) aici miniaturistul „li conferă temei o rezolvare personală prin gruparea monolită a personajelor”.

Din restul celorlalte planșe reținem — pentru economie de spațiu — doar icoanele Răstignirea lui Iisus (planșa 17, f. 44 v); Sfintul Ierarh Vasile cel Mare (planșa 18, f. 46 v); Coborîrea lui Iisus de pe cruce (planșa 19, f. 47 r); simbolurile Sfintilor evangheliști; inițiala B (planșa 38, f. 82 v) reprezentîndu-L pe Iisus ca ilustrare la rugăciunea amvonului și tot la această inițială; planșa 40 (f. 89 r) Iisus arhieru hirotonind un diacon; toate planșele (filele) sînt redată în culorile în care a lucrat miniaturistul.

Cartea se termină cu o listă a ilustrațiilor și cu un rezumat, ambele în limba franceză. Coperta seriei se datorește Ioanei Dragomir și fotografiile lui Gheorghe Comănescu ambii meritând laude pentru munca deosebită plină de grija de realizare artistică pe care au depus-o și care le face cinste.

Cartea apărută la editura Meridiane este — ca însuși Slujebul — o adevărată operă de artă, fiind tipărită în excepționale condiții grafice, ceea ce constituie o recunoaștere și încununare a muncii asidue de cercetare și studiu de peste trei decenii a dr. G. Popescu-Vilcea care — pe lângă faptul că a continuat cercetările domniei sale și a adus bibliografia la zi, a ales și cele mai reprezentative pagini de manuscris și constituie, totodată, și un omagiu adus vechii și nemuritoarei noastre arte picturale și miniaturiste religioase ortodoxe românești.

Preot Ilie V. Iacobescu

ONISIFOR GHIBU, *Din istoria literaturii didactice românești*, Editie îngrijită de Octav Păun. Tabel cronologic, studiu introductiv, note și comentarii de V. Popeangă, București, Editura didactică și pedagogică, 1975, 316 pp.

Dr. Onisifor Ghibu fost profesor la Universitatea din Cluj-Napoca și membru corespondent al Academiei, a publicat multe lucrări de pedagogie, istoria pedagogiei, despre problema cultelor religioase din România, despre concordatul cu Vaticanul, despre trecutul cultural al Transilvaniei. A fost pedagog militant, cu rol important în viața culturală din Transilvania în secolul nostru. În anul trecut a apărut un volum de amintiri intitulat *Oameni pe care i-am cunoscut*. A lăsat în manuscris un număr important de lucrări: 1. Încercare de expunere genetică a gândirii, devenirii și activității mele pedagogice, 2. Pe baricadele vieții (trei volume), 3. Din amintirile unui pedagog militant, 4. Oameni pe care i-am cunoscut.

În 1975 a fost reeditat studiul intitulat: *Din istoria literaturii didactice românești*, publicat în 1916 în „Analele Academiei Române”, seria II, tomul XXXVIII, 1915—1916, Memoriile Secțiunii Literare. Este una din „realizările remarcabile ale istoriografiei pedagogice românești” (p. 23). Studiul lui Onisifor Ghibu se împarte în trei părți mari: 1. Bucoavnele, 2. Abecedarele din

Transilvania, 3. Cărțile de citire din Transilvania.

În Transilvania literatura didactică începe la sfârșitul secolului al XVII-lea. Catehismele din 1544, 1640 și 1648 și catehismul catolic de la Tyrnavia (Simbăta Mare) din 1696 au fost făcute pentru alt scop. Catehismul din 1544 era luteran, iar cele din 1648 erau reformate (calvine). Cea dintâi carte de școală românească a apărut în 1699 la Alba Iulia: „Bucoavna ce are în sine deprinderea învățării copiilor la carte și simbolul credinței creștinești, zece porunci ale legii vechi și ale celei nouă, șapte taine ale Bisericii răsăritului, ipoci. Cu voia preasfințitului Chir Atanasie, mitropolitul Țării Ardealului. Acum întâi întru acest chip tocmită și tipărită în santa mitropolie în Bălgrad de Mihai Iștanovici tipografulu. Anul Domnului 1699”. Prima bucoavnă românească pentru școli folosește terminologia gramaticală după marea gramatică rusă a lui Meletie Smotrischi, tipărită în anul 1648, deci a fost alcătuită după un model ortodox și are caracter ortodox. Această primă bucoavnă românească a fost reeditată după 45 de ani la Cluj „cu tiparul cinstit Academiei de Mihai Becicherechi. Anul Domnului 1744”. Ioan Micu Moldovan, fost membru al Academiei, a avut un exemplar din bucoavna de la Cluj și a fost descris de Gavril Precup în „Unirea”, 1915, p. 114—115. După N. Iorga bucoavna din 1744 de la Cluj este, o lucrare de propagandă calvină” (Istoria românilor din Ardeal și Ungaria, vol. II, p. 87). După O. Ghibu nu poate fi o tipăritură reformată (calvină) pentru că nu conține învățături calvine, ci este o carte ortodoxă.

În 1749 apare bucoavna de la Rîmnicul Vilcea „cu blagoslovenia și porunca Sfinției Sale de Dumnezeu iubitorului chir Grigorie, episcopul Rîmnicului, în Sfînta Episcopie a Rîmnicului la anul 7237 (=1749). Prin diorthosirea lui Lavrentie Ieromonahulu Dimitrievi. De Constantin Athanasievici tipografulu.” În 1755 a apărut la Iași Bucoavnă sau începere de învățatură celor ce vor să învețe carte cu slove slovenesti, ce s-au tipărit acum întâi cu porunca Preasfințitului Mitropolit al Moldovei Kyru Iacobi. În sfînta mitropolie din Iași. Leatu 1755. La 23 noiembrie 1746 împărăteasa Maria Tereza dispune să nu mai fie admis importul de cărți ortodoxe române în Transilvania. La 6 iunie 1768 împărăteasa dă un nou ordin prin care interzice aducerea cărților bisericești din „provinciile străine”. În 1770 Maria Tereza acordă lui

Iosif Laurențiu Kurzböck din Viena privilegiul de a tipări cărți de care au nevoie românii, rușii, grecii și sîrbii din vechea Austrie. Prima carte tipărită la Viena este tot o bucoavnă, ce inaugurează activitatea tipografiei pentru ortodocși, în anul 1771, luna august 20. N. Iorga presupune că bucoavna de la Viena din 1771 este opera lui Samuil Micu Clain. Onisifor Ghibu opiniază că ar fi o traducere din sîrbește făcută de Mihail Roșu Martinovici, dar mai tîrziu a ajuns la concluzia că ar fi o reeditare a Bucoavnei de la Iași.

La Blaj apare o bucoavnă în anul 1777 cu aprobarea episcopului de la Blaj și merge pe urmele celei de la 1699 și a celei poate că de însuși tipograful, care de obicei nu era un simplu meșteșugar, ci un om de carte" (p. 52). În 1781 a apărut la Viena o ediție nouă a bucoavnei din 1777. În 1808 a apărut la Budapesta „Bucvariu pentru pruncii cei românești”. În 1783 apare la Sibiu o bucoavnă „spre folosul școlilor neamului românesc”, tipărită de M. Hochmeister în limba română și în limba germană. În 1788 apare o nouă bucoavnă la „Petru Bartu Tipografulu”. În 1783 apare la București o bucoavnă în limba greacă, ieromonahul Macarie „dascălul Evangheliei în Sfînta Mitropolie a Ungro-Vlahiei”. Această bucoavnă n-a văzut lumina tiparului. La Blaj apare în 1796 o nouă ediție a bucoavnei. Între 1790—1808 apar la Sibiu 51 de cărți românești. În 1797 apare o nouă ediție a bucoavnei la Buda.

În secolul al XIX-lea apare în 1802 o bucoavnă, din care nu s-a păstrat nici un exemplar. În 1802 apare o ediție nouă la Sibiu o bucoavnă tălmăcită din grecește de arhimandritul Nicodim Greceanu cu cheltuiala episcopului Iosif al Argeșului. Moise Fulea traduce în 1815 o bucoavnă din limba germană. La Brașov apare bucoavna alcătuită de Constantin Boghici. În 1823 apare o ediție nouă a bucoavnei la Blaj, după cea din 1777.

Despre Povățuitorul atribuit lui Gheorghe Lazăr, autorul de care ne ocupăm susține că nu ar fi a lui. Ultimele bucoavne apar la Sibiu în anul 1848. La p. 245 începe un articol nou „Adaos” cuprinzînd completările la textul primei ediții a acestei cărți apărute în 1916, care fără să aducă modificări esențiale reprezintă o contribuție nouă într-un domeniu prea puțin cercetat al culturii noastre. La p. 248 citim că autorul s-a gîndit și la elaborarea unei istorii a teologiei românești. Primele bucoavne în limbi străine sînt una în limba greacă la

Rimnicul Vilcea în 1651 și alta în limba limba slavonă la mănăstirea Peri în anii 1663—1669. În 1746 a apărut la Cluj o bucoavnă slavo-latină pentru ortodocși, deci și pentru români.

Istoricul sîrb D. Ruvarac a publicat în 1905 conscripția din 1758 a Eparhiei Timișoarei după manuscrisul de la Karlovici. Din această conscripție rezultă că erau dascăli (magister) în diverse localități din Transilvania Preotul Pantelimon Dragucevici din Comloșul Bănățean era originar din Rășinari și fusese pregătît de dascălul Oprea. În 1758 preotul Pantelimon Dragucevici avea 35 de ani. La Igrîș (județul Timiș) era dascăl preotul Petre Popovici de 58 ani și fusese pregătît în Ardeal de dascălul Toader. Preotul Gheorghe Crăciun din Călacea de 46 ani, originar din Moldova a învățat în Ardeal, cu Vasile Moldovan. Preotul Manasie Popovici din Alămor-Sibiu, în vîrstă de 58 de ani, învățase la Alba Iulia, cu magistrul Cernotara. Mai erau în Ardeal dascăli ca Popa Radu din Brașov, Vasile Dobre Iovan din Arad, Rake și Rista din Lipova, Kond Muncian din Sebiș, Filip din Nădlac. După o conscripție din 1772 „sînt dascăli destoinici, în parte bănăteni, în parte subiecți din Ungaria, Timișoara sau Valahia”. La p. 287 este amintit Constantin Erbiceanu, ca membru corespondent al Academiei. Constantin Erbiceanu a fost membru activ al Academiei, elogiut sub cupola nemuririi, după moarte, de Vasile Pîrvan (În memoriam Constantin Erbiceanu). Notele și comentariile de la sfîrșit sînt foarte utile.

Prof. Iosif E. Naghiu

MARIUS PORUMB, *Icoane din Maramureș*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1975, 47 pagini cu text bilingv român-german+50 de ilustrații alb-negru și color.

Ultimii ani ne-au dat satisfacția apariției unor lucrări deosebit de importante privind istoria culturii poporului român, mulțe dintre ele prezentînd arta iconografică medievală. Spre ilustrare amintim doar o parte dintre ele: „Cultura bizantină în România”, „Pictura murală din Transilvania”, „Icoane vechi românești”, „Moștenirea artei bănățene în România”, „Iconografia artei bizantine și a picturii feudal românești”, „Icoane pe sticlă”, „Pictura murală din nordul Moldovei”, etc. Un nou debut editorial ne-a fost oferit recent, ca rezultat al cercetărilor făcute de Marius Porumb asupra unui centru însemnat al vieții noastre bisericești, Maramureșul.

După puține considerații asupra începuturilor și dezvoltării picturii de icoane — expresie a profunde spiritualități ortodoxe și puternică pavăză împotriva tuturor rătăcirilor —, autorul își îndreaptă atenția spre un izvor nesecat de informații, bisericele de lemn maramureșene.

„Zonă cu străveche și statornică viață românească”, Țara Maramureșului a avut o situație deosebită în istorie. Aflată la marginea teritoriului locuit de poporul român, ea a fost tot timpul rivniță de vecini, dar mai mult a avut de suferit din pricina prozelitismului Bisericii apusene. Însă autorul se oprește doar asupra secolelor XIV—XVIII, perioada de început și de maturizare a expresiei plastice în iconografia maramureșană, vrînd parcă să dovedească trăinicia elementului ortodox în momentul pătrunderii forțate a catolicismului.

În continuare, autorul analizează cu pasiunea cercetătorului o serie dintre cele mai reprezentative icoane păstrate într-o stare de conservare cu totul deosebită, făcînd diferențieri între ceea ce este local și împrumutat, stabilind cu exactitatea criticului toate relațiile posibile și evidențînd astfel atît strînssele și permanentele legături între toate ținuturile locuite de români, cît și unitatea interortodoxă a creației picturale bisericești.

Pentru „începuturi” sînt amintite pe rînd icoanele „Sfîntul Ioan Înaintemergătorul” (datînd din secolul al XV-lea și provenind de la biserica din Budești-Josani); „Maica Domnului cu Pruncul” (sec. XIV—XV, Văleni) și „Sfîntul Nicolae” (sec. XV, Budești-Josani).

Secolul al XVI-lea aduce cu el o puternică influență moldovenească și în această manieră sînt zugrăvite de către un meșter anonim icoanele „Nașterea lui Iisus”, „Întîmpinarea Domnului” și „Mucenița Paraschiva”, aflate la aceeași biserică din Budești-Josani. Spre sfîrșitul veacului se pare că a funcționat și un atelier de zugrăvi maramureșeni care au pictat un mare număr de biserici.

Odată cu apariția Reformei, Maramureșul a devenit un puternic centru de rezistență anticalvină și în acest scop a luat ființă un atelier de icoane pe lingă mănăstirea Moisei, în prima jumătate a secolului al XVII-lea. Sînt aduse spre exemplificare icoanele: „Iisus pe tron cu Cartea Legii”, „Sfîntul Nicolae” și „Adormirea Maicii Domnului”, toate de la Moisei, „Sfîntul Nicolae” de la Poienile Izei, „Mucenița

Paraschiva” de la Bub, „Nașterea lui Iisus” de la Vișeu de Mîjloc.

În paralel cu activitatea zugravilor de la Moisei, a pictat și un alt grup tîmpla de la Budești-Susani, alte icoane de la Budești-Josani, Sirbișieu, Omești.

Spre sfîrșitul acestui secol sub influența venită din Țara Românească se face tot mai simțită activitatea unor „școli” de zugrăvi de factură țărănească.

Ocuparea Transilvaniei de către Habsburgi a adus cu sine dezbinarea religioasă a românilor transilvăneni prin înființarea Bisericii greco-catolice din 1701. Dar efectul, altul decît cel scontat de „imperiali”, a fost neașteptat. Formați la școlile muntene și moldovene, zugravii maramureșeni provoacă o adevărată explozie artistică, pictînd o mulțime de biserici și icoane pentru casele oamenilor. Stilul maramureșan, părăsind atelierul mănăstiresc e preluat de meșteri populari formați în mediul laic. Acum sînt pictate o serie de biserici de pe Valea Marei și a Cosăului, precum Hărnicștii, Sirbi-Susani, Culrea, Desești etc. Tot acum sînt demni de amintit zugrăvi ca Mihail Zugravul, Alexandru Ponehalschi, Iosip Iacovu, Nicolae Man, Radu Munteanu, Zaharia Zugravul, Filip Zugravul, Nicolae Cepschin.

Spre sfîrșitul veacului pătrund și primele influențe ale stilului baroc apusean care influențează însă doar forma icoanelor, nu și esența lor rămasă perfect ortodoxă. Din această perioadă cunoaștem zugrăvi ca Ștefan din Șișești, Gheorghe Vișovan din Sat-Sugatag, Grigorie Zugravul și alții. Este momentul în care icoana prinde prospețimea naivă a omului care întindea culorile cu aceleași gesturi îngrijite, cu aceeași mină tremurîndă de fiorul creației sfinte, cu care întorcea brazdele de fin cosit din ritualul existenței sale. De acum înainte icoana este puternic influențată de Occident, ajungînd mai tîrziu la forme intelectualizate, „de șevalet”.

Destinat pentru uzul cercetătorilor români cît și străini, prin textul bilingv român-german, studiul are și o bogată bibliografie. De o mare însemnătate sînt și cele 50 de ilustrații alb-negru și color, cuprinzînd splendide reproduceri după icoane și detalii, ca și fotografii ale unora dintre cele mai vestite biserici de lemn maramureșene.

Rezultat al interferenței elementelor artei bizantine, gotice și slave, covîrșite desigur de specificul local românesc, icoana este expresia cea mai vie a sufletului zbuciu-

mat al maramureșanului care nu își găsea liniștea decît în jurul „măicuțelor noastre maramureșene”, cum îi place unui ierarh de-al nostru să numească aceste biserițe. La sinul lor cald, zugravii au zămislit adevărate bijuterii pe lemn și sticlă, cu penelul înmuiat în focul inimii, aurul pămîntului și seninul cerului, lăsîndu-și măiestra mină condusă de credință, nădejde și dragoste, fără să știe că peste veacuri aceste trei culori vor flutura tot împreună pe steagul biruinței noastre depline.

Mihai Munteanu

CORA IRINEU, *Scrisori bîndășene*, Editura „Facla”, Timișoara, 1975, 210 pp.

Volumul talentatei prozatoare s-a tipărit inițial la editura „Cultura Națională” în anul 1924. El a fost mai cu seamă pentru bucureșteni, la numai cîțiva ani după înfăptuirea Unirii, o adevărată revelație. Aceștia cunoșteau prea puține lucruri despre frumosul ținut românesc și despre graiul bîndășean. Scrisă „pră bîndășenie”, cartea a constituit o surpriză și pentru localnici care credeau că autoarea trebuie să fie lugojeană sau din Lipova. Mirarea nu le-a fost mică, atunci cînd au aflat, că e vorba de o tînră bucureșteancă, redactoare la o publicație literară.

Recomandată călduros în „Cuvînt înainte” de poetul arădean Pître Pascu ca o „scritoare complexă, drumeață din spița Goleșului, a lui Codru-Drăgușanu sau Calistrat Hogas, izvor nesecat de investigații pentru filologii”, Cora Irineu merită cu prisosință a fi redată circuitului de valori literare ale zilelor noastre. Este tocmai ce justifică apariția prezentei cărți la editura „Facla”. Cea dintîi din cefe zece care alcătuiesc scrisorile dedicate Banatului, se referă la municipiul Timișoara, oraș cu clădiri monumentale și cazărmi mărețe, zidite pe vechile întărituri încă de pe vremea Mariei Tereza. Autoarea are cuvînte de prețuire la adresa celor de alte naționalități atunci cînd notează: „am ascultat un „Gospodi po milu!” la biserica sirbească. Cea mai frumoasă slujbă și cor pe care le-am pomenit pe aici”.

O minunată împletire de artă și natură, vede în colțul care cuprinde, ca un giuvaer, Capela Piaristilor, împreună cu școala. Mai amintește apoi de castelul roșu a lui Huniade, precum și de casa în care a găzduit Eugén de Savoye, cel care a smuls din mina turcilor Timișoara.

Iată cum a găsit și a descris acum o jumătate de secol, Caransebeșul, unde a

poposit la hotelul „La pomul verde”, oraș de meseriași și de țărani, cu casele și curțile lor minunate. Joi, zi de tîrg, a stat la divan (de vorbă) cu oameni simpli și cu frumosul bătrîn, cu barbă albă de patriarh, prea cuviosul F.M. în vîrstă de 80 de ani, dintre care 50 trăiți în Caransebeș (e vorba desigur de arhimandritul Filaret Musta devenit mai apoi episcop-vicar).

Despre îndirjirea cu care își apărau credința străbună și datinile, vorbește următoarea întîmplare a episcopului Vichentie Popovici al Virșetului. Bănuind că vrea să facă unire cu Biserica Romano-Catolică, o mare mulțime se adună în fața reședinței. După liturghie, nu primiră anafora, și-l urmăriră pe episcop cerîndu-i socoteală, strigînd furioși. Strimtorat, acesta zadarnic le aduse calendarul făgăduindu-le a nu le schimba nici sărbătorile, nici chipul de îngropăciune a morților. Tîrît în curte era amenințat cu moartea și numai intervenția unor tineri curajoși îl scapă cu zile, mai mult mort decît viu de frică și de mîhnire.

O bogăție de impresii, culege autoarea, la Borlova, la Ohaba Bistra și „baș pînă în Măr, sătucul cel de pe urmă la granița munților cu tradiții de lupte aprige pentru românism”.

În cimitirul Lugojului se închină în fața memoriei poetului țărănimii Victor Vlad Delamarina, cel care în umorul său a turnat firea țaranului de aci, cu gestul, graiul, gluma fină și nesfîrșitele cuvînte de spirit. Autoarea trăgea semnul egalității între Victor Vlad Delamarina și Caragiale atunci cînd afirma: „am pierdut fără nici o îndoială într-insul un alt geniu al comediei, un alt Caragiale”.

Celelalte descrieri ale autoarei au loc în satele din cîmpia mănoasă a Banatului — Periam, Pesac și Comloșul Băndășean, ultimul populat din nou acum un secol jumătate de o colonie de olteni, care vorbesc și acum graiul curat și au tipul adevărat al cralovenilor. Bogăția acestor sate, cu pauri isteți și bogați, proverbiala lor gostie, cîntecele și jocurile bîndășene, îi inspiră următoarea concluzie: „sînt de o elocință, de o ironie, sînt uimitori, minunați, fără pereche bîndășenii”.

Aceleași impresii mărețe culege cînd vizitează și Sinnicolaul Mare cu cele trei mari biserici. Biserica românească își scaldă credincioșii în lumina roșie, galbenă, vinăță, pe care o aruncă vitraliile atît de îndrăzneț naționale, încă din timpul dominației maghiare. La Cenadul bîndășean se înfioară

în fața ruinelor și a unor frinturi de coloane din vechea mănăstire de călugări greci. La Tomnatic, sat al coloniștilor francezi, cu oameni bogați, care la întrebarea dacă-s mulțumiți, arătând spre bucate răspund: ni-e bine numai munca să ne sporească.

Depășind celelalte impresii, iată cum a descris, prozatoarea sensibilă, Aradul și vestitele sale podgorii:

Marea curiozitate i-a stîrnit-o aici, fortăreața zidită sub Maria Tereza între anii 1764—1779, cu pereți ce ajung aproape cinci metri grosime.

Dincolo de podul Mureșului se ridică obeliscul, monument de infamie, ridicat celor 13 generali executați după încetarea revoluției pașoptiste, căzuți victime represaliilor dictatorului Haynău, poreclit Hiena din Brescia.

Sub bolțile mărețe ale Palatului cultural, se emoționează în fața pieselor muzeistice care amintesc destinul tragic al acestor revoluționari maghiari și cele referitoare la eroul român Avram Iancu. Pe lângă biblioteca de aici, admiră și trilogia cit peretele „Înmormîntarea lui Christ” semnată de Munkácsy.

La îngemînarea Banatului cu Crișana pe care Mureșul le desparte, se oprește la tirgul bogat din Lipova și la apele sale tămăduitoare, cunoscute sub numele de „băile cu apă acră”. La Radna amintește de biserica albă a Mariei Radna, cu două turle.

Cu „aiznbanul” electric, iat-o ajunsă în satul lui Slavici, la Șiria, străjuită de cetatea din vîrf de deal. Se zice că ar fi de origine romană, căci toate drumurile romane duc către dînsa, cum îi spunea prezbiterul bătrîn al localității.

În marginea dealurilor își înalță zidurile vechea biserică românească, zidită de mai bine de patru veacuri. Acestei simple nave i se adaugă pe rînd altarul, pe urmă un turn, și o legară cu fier ca să mai reziste. Macedo-românii au zidit-o la 1465, iar turnul tocmai la 1780. În altarul cu sfînti slabi bizantini, slujba a fost mult timp amestecată sîrbește și românește, pînă în 1818, cînd a ars turnul cu toate cărțile sîrbești și de atunci s-a cîntat numai românește.

Căscioara umilă de peste drum, din văiuș (chîrpic), e prima școală românească, școala confesională zidită la 1826.

În cimitirul din dosul bisericii zac osemintele vajnicilor români: Iovu Crestici, Rusu Șirianu (†1909), Virginia și fiul ei Gheorghe Hotăranu (...).

Cu sufletul copleșit de emoțiile culese în satul lui Slavici își încheie autoarea minu-

natele sale pagini, care pentru bănățeni sînt cu atît mai prețioase, cu cît „de la Popovici Bănățeanu, n-a prins încă nimeni, cu atîta subtilitate și atît de real, colțuri din Banatul nostru” (Traian Birăescu).

Volumul de față include și celelalte note de călătorie ale Corinei Irineu: în Țara Crișului, în Țara Birsei; prin Țara Oltului și Cetatea Cibinului.

Referințe critice exprimate în revistele vremii, de admiratorii scrisului celei ce atît de prematur și-a încheiat drumul vieții, încheie filele de drum ale Corinei Irineu.

La sfîrșit, îndemnul din ziarul Țara Timișoara, cu prilejul morții scriitoarei (anul 1924): „Volumul Corinei Irineu, „Scrisori bănățene”, trebuie citit de fiecare bănățean conștient, cu cea mai mare pietate” (Nicolae Roman).

Preot Traian Magoș

ACAD. G. ZANE, „N. Bălcescu. Opera. Omul. Epoca”, Editura Eminescu, București, 1975, 415 pp.

Apărut la sfîrșitul anului 1975, noul volum al acad. G. Zane a constituit un remarcabil eveniment editorial. Este o adevărată monografie în care autorul a reușit să elucideze diferite aspecte privind omul, opera și epoca marelui revoluționar și istoric pașoptist.

Din prefață (pp. 5—8) aflăm că autorul a grupat, într-o reușită asamblare, 20 de studii publicate între 1927 și 1974. Studiile sînt „aduse la zi” prin adausuri bibliografice și de informație.

Combătînd afirmația că N. Bălcescu ar fi fost precursorul unor orientări naționaliste, autorul subliniază actualitatea gîndirii și acțiunii politice a lui Bălcescu, concepția lui istorică, filosofică, economică, socială și revoluționară.

În partea I-a (pp. 11—20) este analizată poziția lui Bălcescu față de democrație și față de națiune. El este considerat cel mai autentic și consecvent precursor al democrației și al ideologiei naționale românești. În gîndirea politică românească, Bălcescu a dat pentru prima oară un conținut nou conceptului modern de națiune. A făcut distincție între popor și națiune. Poporul este un produs al contopirii de neamuri, este totalitatea locuitorilor unei țări, iar națiunea sau naționalitatea (termeni sinonimi) reprezintă un popor ajuns la conștiința de sine. Este sufletul unui popor, expresia conștiinței sale.

„Orice nație are o misie a împlini în omenire, potrivit legii divine și eterne care guvernează ursitele omeniei și ale lumii”. Misiunea națiunilor însumă egalitatea lor. N. Bălcescu a susținut egalitatea națiunilor și a combătut exclusivismul național, cerind „respectul naționalităților și egalitatea lor”, „Sfânt este dreptul oricărei națiuni, oricât de mică ar fi ea”. A combătut și inegalitatea între popoare: „În ochii providenței nu sînt popoare și clase osîndite, precum nici popoare și clase alese”.

Națiunile se bucură de un drept de perenitate: „sufletul națiilor este nepieritor și tot nepieritor este și dreptul lor”. După el „națiunea română este cea mai veche din Europa”, de aceea afirmă: „Românii nu vor pieri, românii nu pot pieri”.

Partea a II-a (pp. 23—63) este consacrată concepției lui istoriografice. Istoria a fost o pasiune constantă a lui Bălcescu. Pentru el istoria era un instrument de luptă și un îndreptar al marilor interese naționale și sociale. Istoria are menirea să descopere în trecut titlurile care justifică unui popor sau unei clase dreptul la o nouă viață; „să ne arate poporul român, cu instituțiile, ideile, sentimentele și obiceiurile lui din deosebite veacuri”.

În opera sa istorică, Bălcescu evocă problemele societății românești din epoca sa, nu și pe cele dispărute sau fără contingență cu vremea sa. Punctul de plecare al cercetărilor sale istorice este realitatea românească contemporană lui.

Deși sub raportul informației și al criticii istorice opera sa este depășită. Totuși Bălcescu deschide o epocă nouă în istoriografia română. Opera sa nu este lipsită de originalitate.

Obiectul de studiu al istoriei sale este poporul; istoria să fie populară, biografia poporului. Poporul este creatorul istoriei, „eroul” fără nume al istoriei. Este prima idee de bază a concepției sale istoriografice.

O lege a istoriei este progresul ei continuu. Legea progresului acționează și în istoria românilor. Ideea dezvoltării istoriei sub imperiul unor legi necesare spre forme superioare și progres era o idee nouă în istoriografia română.

Dezvoltarea poporului român s-a făcut prin luptă. Lupta este o condiție a progresului uman, are caracter de universalitate și se dă între popoare, confruntându-se în totdeauna interese contrarii. Antagonismele sînt o necesitate a istoriei. Cele de clasă au fecunde urmări istorice. Expresia lor deplină este revoluția.

Revoluția este forța istorică care realizează un mare progres de regenerare națională și socială. Este legitimă, inevitabilă, pregătită de evenimente premergătoare și are un singur erou: poporul. Are două forme justificate: insurecția populară, adică ridicarea organizată a poporului împotriva clasei stăpînitoare și războiul revoluționar de eliberare a națiunii de sub o dominație străină.

În concepția lui Bălcescu, revoluția viitoare va fi o revoluție pentru unitatea națională și mai tirziu pentru independență națională. Unitatea națională are un aspect dublu: unitatea morală și unitatea politică, care „ne ajută să ne împlinim misiia în omenire”. Elementele de unitate sînt aceleași: limba, religia, obiceiurile, sentimentele, interesele comune. Realizarea unității depline însemna pentru el crearea României, unirea tuturor românilor într-un stat național.

Independența este „ținta statornică a românilor din toate timpurile”. Garanția ei este unitatea națională. Independența a fost o idee scumpă a lui Bălcescu. Cerind „dreptul națiunilor de a trăi libere și independente”, el a repudiat teza suzeranității impuse. În „Drepturile românilor către Poartă”, el susține și documentează că principatele române, deși legate prin tratate, au fost și au rămas state independente, suverane.

În legătură cu realizarea unității naționale și a independenței, Bălcescu a intuit adevărul că soarta popoarelor nu poate fi hotărîtă decît de ele înșile: „niciodată o nație nu se poate mîntui decît prin sine însuși”; „mîntuirea stă în noi” și nu în puterile străine. Bălcescu introduce astfel un nou element în ideologia națională a epocii.

Bălcescu apreciază istoria eroică a vitejiei românești. Idealizează ideea militară și războiul național. Idealul național era o Românie eroică. Memorabile rămîn cuvintele lui: „O nație unită și războinică, oricît de mică ar fi, n-a fost niciodată biruită și nici că va fi”. Istoriografia lui Bălcescu are un caracter profund optimist: „Niciodată încrederea în viitorul României nu a ieșit din inima noastră”.

Între problemele naționale se numără și emanciparea mănăstirilor închinăte. Bălcescu propune o soluție clară, o restituție „în întregum” a drepturilor țării asupra proprietăților mănăstirești.

În știința istorică el a reușit să creeze o operă revoluționară care a depășit nivelul epocii; a introdus în preocupările istoriografice principii și probleme noi și a for-

mulat soluții practice pentru cele mai importante probleme românești ale epocii sale; în dezvoltarea științei istorice el a adus izvoare noi și a îmbogățit considerabil cunoașterea trecutului românesc.

În partea a III-a (pp. 65—135) autorul și-a grupat studiile referitoare la contactele dintre ideologia economico-socială de la mijlocul sec. al XIX-lea din țările române și gândirea lui K. Marx, precum și a altor ideologi înaintați europeni, în speță socialiștii francezi de diferite nuanțe. În „Capitalul” — afirmă autorul — n-au intrat simple date statistice, ci o concepție asupra caracterului relațiilor agrare la noi, ilustrat prin teze și prin date. Faptul că ideile unui gânditor român au intrat în această operă, este mai mult decât grăitor.

Partea a IV-a (pp. 139—269) cuprinde un studiu amplu despre mișcarea revoluționară de la 1840 din Țara Românească, în care Bălcescu și-a făcut ucenicia de luptător, precum și aspecte diferite ale ideologiei economice românești din epoca pașoptistă și alt studiu referitor direct la poziția lui Bălcescu în problemele economice ale epocii sale.

Analiza corespondenței lui Bălcescu formează partea a V-a (pp. 273—298) a volumului. Această corespondență cuprinde scrisori, memorii și adrese, dintre anii 1838—1852: total 183 de documente, unele publicate, altele inedite. Corespondența a constituit o preocupare de competență pentru Bălcescu. Ea prezintă și un interes documentar.

Insemnătatea corespondenței este de natură geografică și istoriografică. Conținutul corespondenței, în general, contribuie la fixarea poziției lui Bălcescu în problemele mari ale epocii sale și confirmă locul de frunte pe care-l ocupă în istoria poporului român, ca și în conștiința contemporanilor.

Partea a VI-a (pp. 301—333) prezintă pe Ion Ghica, Ion Heliade Rădulescu, Vasile Alecsandri, Ion Ionescu de la Brad și Vasile Mălinescu, ca mari personalități contemporane marelui democrat revoluționar, definite ca „prieteni și adversari în revoluție și exil”.

În sfârșit, în partea a VII-a (pp. 338—404), se prezintă noi date biografice ale lui Bălcescu. Viața lui este cunoscută fragmentar. Sint perioade, chiar destul de lungi, și evenimente din viața lui rămase în umbră sau complet necunoscute. În lumina unor documente inedite, autorul prezintă noi aspecte ale vieții lui Bălcescu.

În primul studiu, pe baza a două pașapoarte, autorul reconstituie călătoriile lui Bălcescu în perioada mai 1846—aprilie 1848 și chiar însăși activitatea sa în perioada cercetată. Din aceste pașapoarte aflăm că Bălcescu s-a expatriat „silit pentru a-și scăpa viața” și că s-a născut în „Bucureștii Valahiei”, nu la Bălcești.

În al doilea studiu se arată preocuparea lui Bălcescu în problema izvoarelor istorice. Le-a adunat, fie pentru a le edita, fie pentru a le folosi. A cercetat toate bibliotecile din țară și multe din străinătate: Viena, Roma, Genova, Dresda, Londra și Paris, unde a stat aproape patru ani. Cercetarea acestor biblioteci arată și sfera preocupărilor sale intelectuale.

Prezentat în condiții grafice excepționale, volumul se încheie cu indicele de persoane.

Acad. G. Zane s-a achitat onorabil de sarcina care și-a propus, ca să prezinte multilateral pe N. Bălcescu în cadrul problematicii epocii sale, nu ca „om al unui epizod, ci al întregii istorii moderne” a României. El arată că în opera eroului revoluționar găsim „idealurile care ne-au luminat drumurile în viață, cele mai înalte sentimente de dragoste de neam, cea mai caldă și sinceră iubire de popor și cea mai nestrămutată încredere în România”.

Pr. Ieremia B. Ghita

I. E. KARAYANNOPOULOS, *Izvoarele istoriei bizantine (în l. greacă)*, Tesalonic, 1970, 495 pp.

Cartea de față oferă pentru întâia oară o bibliografie generală a izvoarelor istorice bizantine. Se compune din două părți: primei îi premerge un comentariu (pp. 21—5) în care autorul vorbește despre semnificația izvoarelor, le clasează și prezintă literatura de bază privind introducerea în euristică și metodologie (de notat că deja apăruse un studiu competent în această chestiune, semnat de C. Samaran, *L'Histoire et ses méthodes*, în „Encyclopedie de la Pléiade”, Paris, 1961).

În „Introducere la categoriile tipice ale izvoarelor bizantine” (pp. 29—80), se consideră că limba și muzica pot constitui primul grup de izvoare; operele de artă formează cel de-al doilea. Urmează o privire de ansamblu asupra evoluției artei bizantine în fazele ei principale: perioada de înflorire (sec. IV—VIII), situația deosebită din epoca iconoclastă (sec. VIII—IX), renașterea de sub împărații Macedonieni, Comneni (IX—XII) și Paleologi (XIII—XV). În fine se dă o listă cu literatura de bază din

acest domeniu. Al treilea grup de izvoare l constituie „textele”, cu cîteva diviziuni: I. *Izvoare manuscrise*: 1) narrative (istorice, teologice, filologice); 2) documente (de stat, de Biserică și private); 3) texte de importanță practică (drept, medicină, astronomie, fizică, botanică, agricultură, tactică militară etc.); 4) papirusuri; II. *Izvoare epigrafice*: 1) inscripții; 2) monede și 3) sigilii.

A doua parte (pp. 83—413) cuprinde un catalog al izvoarelor bizantine, aranjat pe secole, fiind împărțite în trei clase: izvoare contemporane cu evenimentele, izvoare puțin mai târzii, a căror cuprins înfățișează oțuși secolul în cheștiune, și în sfîrșit, izvoare tîrzii care conțin referiri sau fac observații asupra veacului considerat. Prezentarea izvoarelor — în număr de 606 și foarte variate — urmează mai totdeauna următoarea schemă: întîi se indică natura operei, limitele ei cronologice, apoi izvoarele pe care le-a folosit, ediția competentă, valoarea lucrării. Pentru documentele de cancelarie imperială și patriarhală autorul trimite, de obicei, la *Regesta* publicate de Peek, Gîrnel, Dölger.

Volumul este înzestrat cu indice alfabetic: un indice de izvoare menționate, un registru de persoane și lucruri mai însemnate, în greacă (2) și latină (1).

Deoarece autorul anunță o a doua ediție îmbunătățită (p. 10), ne îngăduim cîteva observații pertinente.

Marea operă a lui Krumbacher nu se numește „Byzantinische Litteraturgeschichte” (p. 9 și 62). Lucrarea remarcabilă a lui Ostrogorsky (*Geschichte des Byzantinischen Staates*), deși semnalează o bibliografie excelentă înaintea fiecărui capitol, nu este consemnată alături de operele lui K. Krumbacher, Gy. Moravcsik și M. E. Colonna.

„Părințele istoriei” n-a trăit în sec. VI, ci în sec. V (p. 52). Vestitul retor din sec. IV Themistios și nu Themistos (p. 92). Zosimos (p. 59), după Karayannopoulos, își scrie istoria în 498, pe cînd A. Cameron, *Philologus*, III, 3 (1959), 106—10, propune o dată mai sigură: 501. Patriarhal Nicefor (nr. 201) scris „trei „Antirrhetikoi”...

În genere, lucrarea învățatului grec este merituosă, de o deosebită valoare științifică, reprezentînd un instrument util și rapid de informare și studiu mai ales pentru cercetătorul sud-estului european.

Pr. Vasile Muntean

A. DE HALLEUX, *Palamisme et scolastique. Exclutivisme dogmatique ou pluriformité*

théologique?, în „Revue théologique”, Louvain, an. IV, fasc. 4, 1973, pp. 409—442.

Autorul afirmă la începutul acestui studiu că istoria schismei între Orient și Occident se poate rezuma ca o întîrire a unei teologii divergente într-un dezacord propriu dogmatic. Ca atare, orice reconciliere ade-vărată trebuie să treacă prin inversul acestei dialectici, cele două Biserici acceptînd să recunoască fiecare în tradiția celeilalte o interpretare egal de autentică a credinței lor comune. Autorul citînd pe E. Lanne [Unité de la foi et pluralisme théologique, Dimensions oecuméniques du document de la Commission internationale de théologie, în Irénikon, t. 46, 1973, pp. 207—213] afirmă că „confruntarea ecumenică a mentalităților catolică și ortodoxă prezintă a priori un exemplu privilegiat al acestei pluriformități teologice...”

Printre numeroasele contraste care au opus tradiția orientală și occidentală, una dintre cele mai esențiale, fără îndoială, rezidă în felul în care a fost simțit și exprimat într-o parte și în cealaltă mistrul comuniunii între Dumnezeu și om. Opoziția între latini și greci cu privire la cunoaștere și cu privire la har era latentă. Ea s-a cristalizat din sec. XIII-lea, cînd un număr mare de școli occidentale au adoptat aristotelismul, în timp ce Biserica bizantină și-a mărturisit credincioșia față de filosofia platonice, care a fost aceea a întregii creștinătăți în primul mileniu.

Pentru a caracteriza cele două căi teologice, autorul a ales cele două cuvinte „scolastică” și „palamism” care pot servi ca denumiri potrivite.

În continuare autorul studiului A. de Halleux ne prezintă o schiță a confruntării prin mijlocirea palamismului, care constituie pentru teologia occidentală o descoperire a relativității sale (p. 410).

La începutul studiului său autorul încearcă să determine locul opozițiilor reale: maniera în care sînt înțelese cunoașterea lui Dumnezeu, întunecimea divină sau vederea esenței și participarea (îndumnezeire sau grație creată), teză centrală a distincției reale între esență și energiile divine (Gîndire antinomică sau logică rațională) și statutul ontologic al energiilor în Dumnezeu (Dumnezeu rațional sau autarhic?). Sînt cercetate apoi în „Apofatism sau ontologie” obiecțiile cele mai penetrante care au fost adresate teologiei palamite privind coherența principiilor sale gnoseologice (Patristica sau scolastica?), concepția raporturilor

între rațiune și credință (Creștinism sau umanism?) și posibilitatea sa de a inspira posibilitatea unei îmbogățiri a teologiei (Personalism sau esențialism?).

J. Meyendorff îl prezintă pe Palama ca autor al unei „teologii a istoriei”, hristocentrică, sacramentală, eshatologică și o „teologie esențială” personalistă întemeiată pe antropologia umanismului biblic.

De fapt, în teologia palamită Dumnezeu este Tată, care se manifestă liber, prin cuvântul Său, în Duhul omului care îl primește prin credință și îl privește cu o inimă curată. Economia mântuirii se desfășoară într-o istorie sfântă... Vederea lui Dumnezeu poate fi anticipată în lumina taborică, glorie necreată a bunătății divine (p. 438).

Prin canonizarea lui Grigorie Palama, Biserica Ortodoxă a recunoscut în el „o tortă a Ortodoxiei, fundament și dascăl al Bisericii”.

Prima sarcină ecumenică a teologiei catolice, afirmă autorul, e aceea de a prelinde mai puțin ca să-i fie recunoscute valorile în fața Ortodoxiei și de a descoperi pentru ea ca o completare, tradițiile patristice ale Orientului.

Pr. prof. dr. Al. Moisiu

„Svensk Exegetisk Arsbok”, XXXVII — XXXVIII (1972—1973), C. W. K. Gheerup, Lund, 1973, 319 pp.

Editat la Lars Hartman și de Helmer Ringgren, acest *Anuar exegetic suedez* în care sint publicate articole și studii în limbile suedeză, daneză și norvegiană, a fost oferit de prietenii și colegii săi scandinavi profesorului Harald Riesenfeld, de la Universitatea din Upsala, cu prilejul împlinirii vârstei de 60 de ani.

Având în vedere că în acest anuar sint strinse la un loc studii care prezintă pozițiile actuale ale teologiei biblice scandinave, și întrucât socotim necesară și utilă cunoașterea teologiei exegetice scandinave, redăm în formă prescurtată prezentarea pe care a făcut-o L.-M. Dewailly studiilor publicate în acest *Anuar exegetic suedez*, în „Revue Biblique”, LXXX (1973), nr. 4, pp. 599—602.

— Geo Widengren, *În casa Tatălui Meu multe locașuri sînt* (pp. 5—15; în limba franceză). Autorul socotește că în textul din Evanghelia după Ioan 14,2), termenul „moină” desemnează așezările de locuit aflate în lungul unei căi (probabil în felul acelor locuri de popas — numite „deversoria” —, pe care patricienii romani și le construiau

la distanța unei zile de călătorie, în drumul de la Roma spre vilele lor din localitățile de recreere).

În acest caz „oikia” — comparat în context cu „împărăția” (lui Dumnezeu) — trebuie înțeleasă drept „casa feudală” care în Orient era entitatea socială și politică imediat inferioară „împărăției”. Iar numărul așezărilor de locuit aflate în lungul unei căi determină întinderea domeniului cersesc al împărăției lui Dumnezeu.

— Helmer Ringgren, *Psalmul VIII și hristologia Epistolei către Evrei* (pp. 16—20; în limba suedeză). Pentru a evoca umilirea lui Hristos înainte de proslăvire, autorul Epistolei către evrei citează în pasajul 2, 6—8 („Ce este omul că îl pomeniști, sau fiul omului că îl cercetezi? L-ai pus cu puțin mai prejos de îngeri, l-ai încununat cu mărire și cu cinste și l-ai pus peste lucrurile miinilor Tale. Toate le-ai supus sub picioarele lui”), textul din Psalmul 8, 5—7.

În iconomia sa Psalmul 8 evidențiază locul omului în cadrul întregii creații; iar termenii cu caracter împărătesc pot fi aplicați regelui poporului ales sau regelui creației — omul, ori amindurora.

În acest fel legătura între ideologia împărătească și creație creează acel fundal mesianic necesar autorului Epistolei către evrei în pasajul citat.

— Ragnar Leivestad, *Există, oare, un titlu echivalent cu cel de Mesia?* (pp. 21—34; în limba suedeză). Sint analizați îndeaproape toți termenii — subordonați, laterali sau concurenți — care în eshatologia iudaică apar apropiați de înțelesul termenului Mesia. Apoi se demonstrează că trecerea acestor termeni în credința creștină lămuresc în adevăr unele aspecte ale rolului îndeplinit de Mîntuitorul; însă nici unul din acești termeni — nici chiar cel de „Fiul Omului”, ori de „Profet” (Deuteronom 18) — nu cuprind întru totul „persoana” și „misiunea” Cuvîntului intrupat.

Așa se explică de ce ucenicii au privit în chip simplu pe Iisus ca „Mesia”; iar Mîntuitorul însuși și-a atribuit un asemenea rol, încît ucenicii nu puteau gîndi altceva despre El.

— Sverre Aalen, *Înțelepciunea și conștiința hristologică a lui Iisus* (pp. 35—46; în limba norvegiană). Autorul demonstrează că Mîntuitorul își atribuie un rol asemănător cu cel al lui Dumnezeu, ca o persoană dumnezeiască ce nu ar fi identică cu Dumnezeu. Această poziție nu poate fi în întregime acoperită de nici unul din chipurile

sub care este desemnat Cuvîntul intrupat — nici cel de Mesia, nici cel de Fiul Omului. Numai chipul de „Înțelepciune” sub care este înfățișat Mintuitorul poate acoperi în întregime această poziție, întrucît Înțelepciunea își are izvorul în „ipostază”, în care realitatea dumnezeiască presupune, comportă intruparea Sa.

De aceea creștinismul primar a folosit această analogie, în care Iisus Hristos își atribuie funcțiuni ce revin lui Dumnezeu.

— Hans Cavallin, *Moartea și învierea dascălilor Înțelepciunii. Contribuție la schițarea cadrului glândirii lui Iisus Hristos* (pp. 417—61; în limba suedeză). Autorul urmărește să demonstreze că raportul între „Fiul Omului” și „Rolul Domnului cel pătimitor” ar deveni mult mai limpede dacă textul din profeția lui Danîel 12,2—3 (despre „Fiul Omului”) este privit ca o recitare a textului din profeția lui Isaia 53 (despre „Rolul Domnului cel pătimitor”), în care se pot afla multe apropieri de vocabular, mai ales dacă se renunță la „suferința vicarială”.

În ceea ce privește învierea, autorul demonstrează că multe texte din iudaism — independent de creștinism — afirmă învierea „dascălilor Înțelepciunii”.

— Htugo Odeberg, *Muzica iudaică și nou-testamentară* (pp. 62—87; în limba suedeză). Articollul cuprinde rezumatul unor conferințe susținute de autor în anul 1957, asupra diferitelor aspecte ale acestei teme.

— Lars Hartman, *Botezul, Duhul și mărturisirea despre Fiul. Unele reflecții din istoria tradiției asupra textului din Evanghelia după Marcu 1 și locurile paralele* (pp. 888—106; în limba suedeză). Autorul demonstrează că aceste trei elemente trebuie studiate în chip grupat (în conformitate cu tradiția), două cite două. În general istorisirea botezului Domnului este limpede, înfățișînd o viziune care dă înțelesul botezului ca precizie a ceea ce aveau să creadă Apostolii.

Autorul socotește că redactarea din Evanghelia după Marcu constituie forma primitivă a istorisirii, la care se adaugă glasul din cer, care mărturisește pe Fiul (Ioan 1, 33). De asemenea se arată că botezul lui Ioan poate fi încadrat într-o concepție eshatologică larg răspîndită (după mărturia Cărții Jubileelor și a unora din documentele de la Qumran), în care primii creștini au putut afla temei credinței despre un botez în numele lui Iisus Hristos, botez care va inaugura comunitatea din timpurile cele din urmă. În această viziune se poate socoti ca prim element dintrul Duhului Sfînt, al doilea element

ar fi mărturisirea „Acesta este Fiul Meu” (ca o personificare a poporului Legămîntului) și după aceea legătura cu ispitirea. De la această formă a istorisirii, Evangheliștii sinoptici au dezvoltat în chip propriu redactarea.

— Hejne Simonsen, *Taina mesianică și structura Evangheliei după Marcu* (pp. 107—124; în limba norvegiană). La început se arată că unii cercetători (în special Wrede) au avut dreptate cînd au atras atenția asupra unor anumite teme din Evanghelia după Marcu, însă după părerea autorului sinteza acestor teme trebuie revizuită.

Adică punctul central în Evanghelia după Marcu îl constituie textul 8, 27—30, unde este relatată scena petrecută la Cezareea lui Filip despre mărturisirea lui Petru că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, urmată de anunțarea diavolului a patimilor (8, 31 s.u.) și de chemarea multor oameni să urmeze pe Domnul (8, 34 s.u.). În acest fel toate temele asupra cărora atrage atenția Wrede devin limpezi; recunoașterea de către demoni a mesianității, și înțercicerea de a comunica altora: taina împărăției în parabole, taina în legătură cu minunile, taina Fiului Omului după mărturisirea lui Petru. Adică temele despre aceste „taine” au o valoare în același timp și interpretativă și structurală.

Autorul socotește că în înfățișarea tuturor acestor teme Evanghelistul Marcu este dependent de tradiție, pe care o prezintă în felul său propriu.

— Birger Gerhardson, *Monteismul și hristologia în Evanghelia după Matei* (pp. 125—144; în limba suedeză). Autorul pornește de la constatarea că formula pentru botezarea neamurilor: „Drept aceea mergînd învățați toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui și Fiului și al Sfîntului Duh” (Matei 28, 19) este lămurită de întreaga Evangheliă după Matei și demonstrează că felul în care credința creștină, fără să lăpăde nimic din ceea ce era strict în monoteismul vechi-testamentar, s-a distanțat de iudaism. Astfel la începutul Bisericii botezul era făcut în numele lui Iisus; iar mai tîrziu, spre sfîrșitul veacului I, se face remarcant faptul că creștinii „din toate neamurile” nu se adunau în sinagogile iudaice.

În Evanghelia după Matei Dumnezeu este Tatăl, Care este în cer; de la El Iisus Hristos a primit toată puterea și împlinește, ca Fiul, voința Tatălui; Duhul Sfînt însoțește, călăuzește acțiunile Fiului și lucrările Lui mesianice. Iisus Hristos manifestă o asemenea poziție că El trebuie situat în raport

cu „Șema” („Numele” — Dumnezeu) pe care Iisus însuși îl mărturisea. Adică Iisus are puterea de a pretinde aceeași ascultare totală: cea a inimii, cea a sufletului și cea a puterii (de a acționa, a voinței). Căci El este „Cuvîntul” de care de aci înainte trebuie să se asculte. De aceea creștinii nu mai puteau să fie de acord cu un „Șema” din care ar fi fost exclus Iisus Hristos.

În acest fel formula botezului din Matei 28, 19 recapitulează această credință în Iisus Mesia și Fiul al lui Dumnezeu. Adică monoteismul vechitestamentar se îmbogățește — fără a se dezintegra — cu o hristologie și cu o pneumatologie, și astfel este încredințat Bisericii.

— Iacob Jervell, *Mesia circumcis* (pp. 145—155; în limba norvegiană). Menționarea faptului circumciziunii lui Iisus în Evanghelia după Luca (2, 21) este socotită de autor ca pe deplin autentică. Ceea ce demonstrează de altfel și intenția permanentă evidentă la Evanghelistul Luca de a preciza împlinirea făgăduințelor, precum și felul în care el vorbește despre circumciziune în Faptele Apostolilor.

Pentru Evanghelistul Luca Iisus circumcis a opta zi de la naștere este mintuirea lui Israel și deci și a tuturor neamurilor, deoarece primirea circumciderii legitimează pe Iisus ca Mesia-Hristos, purtătorul făgăduințelor în folosul Bisericii, noul popor al lui Dumnezeu.

— Bo Reicke, *Predica lui Ioan Botezătorul, după Luca* (pp. 156—166; în limba suedeză). Articolul constituie o aprofundată analiză asupra capitolului 3 din Evanghelia după Luca, prezentînd într-un larg context (întemeiat și pe textul din Isaia 11, 3—5; cf. Luca 1, 76; 2, 30) misiunea lui Ioan Botezătorul: chemarea la urmarea căii Domnului, inaugurată de altfel de însuși Iisus cînd este botezat de Ioan pentru binele tuturor.

Autorul împarte predica lui Ioan Botezătorul în trei: — anunțarea Judecării (Luca 3, 7—9); — cele trei feluri noi de comportare în viață (Luca 3, 10—14); — și compararea între cele două botezuri: botezul lui Ioan, cu apă și botezul lui Iisus, cu Duh Sfînt și cu foc (Luca 3, 15 s.u.). În perspectiva întregii Evanghelii raportul între Ioan Botezătorul și Iisus Hristos sintetizează raportul între Vechiul Testament și Noul Testament.

— Herald Sahlin, *Personajul Lazăr în Luca 16 și în Ioan 11* (pp. 167—174; în limba suedeză). În Evanghelia după Luca (16, 19 s.u.) este vorba de săracul Lazăr care zăcea

înaintea porții unui bogat, și care, murind, s-a dus în sinul lui Avraam, de unde bogatul, murind și el și mergînd în iad, cerea ca Lazăr să fie lăsat să-l ajute ori să fie trimis la casa tatălui său pentru a le vesti adevărul. Iar în Evanghelia după Ioan (11) este vorba de Lazăr din Betania, fratele Martei și Mariei, care a murit și a fost înviat de Mintuitorul.

În legătură cu textul din Luca 16, autorul socotește că în istorisire săracul Lazăr ar personifica poporul ales umilit de vecini, mai ales că numele *Lazaros* ar putea fi transcris *Iliezer* și deci raportat la membrii „casei” lui Avram, adică la poporul Legămîntului.

Autorul aplică același simbolism și la numele lui Lazăr din Evanghelia după Ioan 11, unde Iisus acționează ca Cel ce dă viață (cf. Zah. 14 și Iez. 27) și deci prefigurează în cazul învierii lui Lazăr și învierea Sa, dar și viața nouă a poporului lui Dumnezeu.

— Bertil Gärtner, *Iisus istoric și Hristos al credinței. Unele reflecții în legătură cu școala lui Bultmann și cu Luca 24, 13—36* (pp. 175—184; în limba suedeză). Autorul susține că nu este suficient să se constate continuitatea între mesajul lui Iisus și între kerigma apostolică, ci este necesar să fie subliniată insistența acestei kerigme asupra identității lui Iisus cu Hristos al credinței și continuitatea realizată prin înviere, în care Iisus trece dintr-o stare de viață într-o altă stare de viață.

Înțelegerea kerigmei nu stă în întîlnirea unui mesaj, ci în întîlnirea unei persoane. Dumnezeu lucrează prin Iisus atît înainte cît și după înviere. Exemplu tipic pentru aceasta îl constituie — după cum demonstrează autorul — cazul celor doi ucenici, Luca și Cleopa, în drumul spre Emaus: ei recunosc pe Cel înviat și de aci, urcă înapoi la moartea lui Iisus, la întreaga Sa viață, la întreg Vechiul Testament.

— Olof Linton, *Fiul și Ilii* (pp. 185—195; în limba suedeză). Articolul analizează textul din Evanghelia după Matei 11, 25—27 și din Evanghelia după Luca 10, 21—22 care se referă la posibilitatea cunoașterii lui Dumnezeu și a acțiunilor Lui, posibilitate pe care Dumnezeu o dă cui voiește.

În legătură cu aceasta, autorul se oprește mai întîi asupra părții finale a textului (Matei 11, 27—Luca 10, 22) care se referă la cunoașterea lui Dumnezeu, precizînd că „cunoașterea” angajează o relație vie, în care a înțelege înseamnă „a cunoaște pe Fiul ca Fiul, și pe Tatăl ca Tatăl”, ținînd

seama de prioritatea Tatălui în această relație reciprocă.

Trecând la partea întâi a textului, autorul subliniază că „exomologumai” tradus cu „îți mulțumesc”) implică un asentiment și că Tatăl (este Stăpînul lumii, Care „a descoperit” pruncilor ceea ce „a ascuns” celor înțelepți. În acest fel inițiativa binevoitoare a Tatălui este acceptată de Fiul, Care a primit de la Tatăl tot ce îi era necesar pentru misiunea Sa.

— Ewald Lövestam, *Hristologia Fiului lui David la Sinoptici* (pp. 196—210; în limba suedeză). La început autorul arată că așteptarea Fiului lui David (cf. II Regi 7; Ps. 17, 21—22) la Evangheliștii sinoptici este legată de vindecarea celor bolnavi și îndeosebi la Matei unde boala este legată cu starea de posedaare de către demoni (Matei 12, 22 s.u.).

În continuare autorul arată că la Iosif Flaviu (*Antichitățile Iudaice*, VIII, 45—49), în *Testamentul lui Solomon* și în unele texte de la Qumran, o astfel de putere era atribuită lui Solomon ca împărat și ca înțelept (vezi și Matei 12, 42). Iisus vindecă însă cu Duhul lui Dumnezeu (Matei 12, 28), înălțurînd domnia lui Satan pentru a instaura împărăția lui Dumnezeu (cu toate că înțelesul contextului ar referi vindecare și la Solomon).

În Biserica primară „atotputernicia lui Iisus este arătată prin această conștiință mesianică a lui Iisus, îndeosebi față de iudei.

— Bent Noack, *Că Hristos va pătimi: Fapte 26*, 23 (pp. 211—221; în limba daneză). La început autorul stabilește că înțelesul versetului este limpede: pentru scrisul Evanghelistului Luca — atît în Evanghelie ca și în Faptele Apostolilor — Iisus este Mesia prin suferința Sa și nu în afară de ea.

În articolul său, autorul analizează îndeosebi, din punct de vedere sintactic, textul Luca 16, 22—23, în cadrul întregului context.

— Gösta Lindeskog, *Titlul de Dumnezeu aplicat lui Iisus în Noul Testament* (pp. 222—237; în limba suedeză). În Epistolele Sfîntului Ignatie al Antiohiei Hristos este numit, fără nici o restricție, Dumnezeu. Însă în Noul Testament nu se întîlnește aceeași situație.

Astfel în textul din Epistola către Romani 9, 5 („...Ai cărora sînt părinții și dintre care este Hristos după trup, care este peste toate, Dumnezeu binecuvîntat în veci. Amin”) titlul de Dumnezeu nu poate viza pe Hristos, deoarece acest titlu se află încadrat într-o doxologie. Nu se poate

spune mai mult nici de textele din I Timotei 3, 16; Tit 2, 13; Iuda 4; I Ioan 5, 2; II Petru 1, 1—2.

În textul din Epistola către Evrei 1, 8—12, datorită faptului că în Epistolă hristologia este subordonată teologiei, ca și exegezei hristologice (întemeiată pe Ps. 45 și 105) a pasajului, se poate admite că titlul de Dumnezeu este atribuit lui Hristos.

Iar în textul din Evanghelia după Ioan (1, 1—2), Logosul este numit „Dumnezeu” (fără articol, ca atribuit). Acesta este cel mai înalt adjectiv ce revine Logosului ca Fiul, ca rezultat al celor ce se întîlnesc în pasajul Ioan 10, 30—39).

Această trecere a titlului de Dumnezeu asupra lui Hristos era însă o imposibilitate în iudaismul palestinian.

— Niels Hyldaal, *Iisus și iudeii în textul I Tesaloniceni 2, 14—16* (pp. 238—254; în limba daneză). În contextul întregului capitol 2, în care Apostolul Pavel face în fața tesalonicenilor o apologie a autenticității misiunii sale, care rupse definitiv cu iudeii, pasajul 2, 14—16 se înscrie ca o paranteză în care este comparată situația tesalonicenilor creștini într-o compatriotii lor păgîni cu situația comunităților creștine din Iudeea care au suferit — ca și Apostolul Pavel — din pricina iudeilor, care au refuzat mintuirea și și-au atras „minia” lui Dumnezeu.

Autorul socotește că acest pasaj este autentic, cu atît mai mult cu cît caracterul pasajului, cu toată asprimea lui, este un caracter teologic, nu antisemit și nici polemic. Pentru aceasta autorul compară cuprinsul pasajului din I Tesaloniceni 2, 14—16 cu alte texte din aceeași Epistolă și din Epistola către romani.

— Birger Olsson, *Romani 1, 3 s.u. în gîndirea Apostolului Pavel* (pp. 255—273; în limba suedeză). În contextul imediat, care are atît caracter misionar (1, 1—7), cît și soteriologic (1, 16—17), dar și parenetic (prin apropierea pasajului 15, 7—21 de 1, 1—7), de la începutul Epistolei (1, 1—7) Apostolul Pavel proclamă atît aspectele iudaice ale Evangheliei sale (1, 2—3), cît și aspectul de universalitate al ei (1, 4).

Dificultatea pe care o prezintă textul Romani 1, 3 („Care a fost hotărît Fiul al lui Dumnezeu întru putere, după duhul sfințeniei, din învierea din morți...”) constă în expresia „Pnevma aghiosinis” — (duhul sfințeniei). În urma studierii aprofundate, autorul socotește că înțelesul pasajului, în gîndirea Apostolului Pavel, este că: Fiul lui Dumnezeu întru putere și Duhul care

sfințește (expresia fiind deci luată în sens activ) comunică tuturor mîntuirea lui Dumnezeu. Așadar hristologia „funcțională”, anticipînd de la începutul Epistolei expunerea ce va urma, acordă acțiunii apostolice o concepție hristologică tradițională.

— Louis-Marie Dewailly, *Partea pe care voi ați luat-o la Evanghelia* (Filipeni 1, 5) (pp. 274—283; în limba suedeză). Analizînd textul Filipeni 1, 3: „Pentru că ați luat parte la Evanghelia din ziua cea dintîi pînă acum”, în cadrul contextului imediat (Filipeni 1, 3—7), autorul socotește că Apostolul Pavel vorbește nu de comuniunea lor „spirituală”, ci mai degrabă de colaborarea filipenilor la misiunea întregii Evanghelii vestită, primită, pusă în practică de la prima zi a primirii de către ei a credinței și pînă „la ziua lui Iisus Hristos”.

— René Kieffer, *Reflecții asupra concepției pauline despre om și despre mîntuire* (pp. 284—295; în limba suedeză). În acest interesant studiu, autorul pornește de la adevărul că Apostolului Pavel nu-i sînt cunoscute nici antropologia, nici soteriologia în aspectul lor modern. De aceea, pentru a putea preciza antropologia și soteriologia lui, trebuie cercetate în amănunțime aluziile pe care Apostolul Pavel le face la experiențele sale personale, îndeosebi în capitolul 7 din Epistola către romani.

Pe de o parte se constată că Apostolul acordă conflictului psihologic un sens teologic dihotomic; și că, pe de altă parte, ideea despre mîntuire este mult mai largă decît „soteria”, întrucît implică o mișcare care duce de la eliberare la reconciliere, de la o stare a omului la o altă stare nouă. Iar dacă această mîntuire interesează pe toți

oamenii, ea interesează deci și pe „om”; de aceea descrierile Apostolului Pavel nu sînt doar material pentru expuneri teologice obiective, ci ele sînt în raport cu viața și cu experiența fiecărui ins.

— Edvin Larsson, *Scopul Epistolei către evrei* (pp. 296—309; în limba suedeză). Autorul arată mai întîi că destinatarii Epistolei către evrei sînt cu probabilitate (fără a putea fi identificați cu certitudine, îndeosebi dacă sînt de origine iudaică ori păgînă) creștini în a doua sau a treia generație, ajunși în situația de a slăbi în credință.

După aceea autorul arată că Epistola este în primul rînd parenetică, că expunerile „dogmatice” urmăresc să stimuleze credința și perseverența și că nu urmărește să-i ferească de influențele iudaizante. Căci referirea permanentă la Vechiul Testament se poate explica dacă se admite că destinatarii Epistolei au acceptat și au studiat în calitate de creștini Vechiul Testament, pe care însă îl interpretau fără a-l raporta în chip corect la Hristos. Autorul încheie afirmînd că un astfel de iudaism „literar” explică în chip suficient ansamblul Epistolei către evrei.

— Aimo T. Nikolainen, *În legătură cu planul unei expuneri de ansamblu a teologiei Noului Testament* (pp. 310—319; în limba suedeză). Articolul constă în prezentarea și justificarea pe scurt a felului în care autorul a organizat lucrarea *Unden Testamentin tulkinta ja tutkimus*. Unden testamentin teologian kokonaisesitys (335 pp.), publicată la Helsinki, în 1971, în limba finlandeză.

Ion V. Georgescu

POȘTA REDACȚIEI

Studiile publicate de revista noastră și în general cercetările privind trecutul bisericesc din Banat trezesc mereu interesul specialiștilor. Reacției lor am încercat totdeauna să-i dăm curs în care sens am și deschis rubrica de față. O facem încă o dată publicind considerațiile cercetătorului I. D. Suciș referitoare la „primul preot greco-ortodox român atestat documentar în Banat” despre care Părintele Ion B. Mureșianu afirmă că ar fi un oarecare Mihai de pe valea superioară a Begheiului (Mitropolia Banatului, nr. 7—9/1969), precum și cele referitoare la pretinsul episcop Părtenie din Caransebeș amintit de Părintele dr. Gheorghe Cotoșman în monografia mai veche „Episcopia Caransebeșului până în pragul sec. XIX” (Caransebeș, 1941, pp. 8 și 43—44).

Scopul pe care îl urmărim este nu acela de a face polemică, ci numai de a stimula strădaniile tinzând la stabilirea adevărului într-un domeniu unde orice contribuție bazată pe documente și probe este binevenită.

PRIMUL PREOT GRECO-ORTODOX ROMÂN ATESTAT DOCUMENTAR ÎN BANAT

Una din problemele de istoria Bisericii Ortodoxe Române este aceea de a urmări apariția documentară a primilor preoți. Parțial, autorii manualului de Istoria Bisericii române au rezolvat această problemă, stabilind unele date care constituie un punct de pornire. Astfel, în Transilvania, avem datele de 1411 când apare protopopul Dobrotă din satul Riul-Bărbat și „1453” când se răscoală preotul Vilcu din Sierel și se refugiază, împreună cu alți cneji, în Moldova¹). Dar Ștefan Meteș, dă ca dată a apariției primilor preoți români în documente, 1360, când apare protopopul Petru împreună cu 5 preoți ca membri în scanul de judecată al districtului Hăteș²).

¹) *Istoria Bisericii române*, I, p. 290. Data de 1453 privitoare la răscoala preotului Vilcu e greșită, deoarece documentul de confiscare a cnezatelor celor trei cnezi răscoalăți e din 1435. Deci răscoala s-a produs înainte de 1435 sau chiar în acel an (I. D. Suciș, *Aspecte ale unității poporului român în secolele XIV—XV*, „Studii”, 1969, t. 22, nr. 6, pp. 1073—1074; cf. și Hurmuzaki, I, pp. 592—594).

²) Ștefan Meteș, *Istoria Bisericii și a vieții religioase a Românilor din Ardeal și Ungaria*, vol. I, Arad, 1918, pp. 37, 42.

Pentru Banat, autorii manualului dau data de 1493 când apare în documente preotul „Opriș din satul Glimboaca” de lângă Caransebeș. Dar ulterior, Ion B. Mureșianu scrie despre un preot Mihai „care înconjurat de credincioșii din mai multe sate întâmpină cu sabia în 1371 pe cei ce voiau să le încalce autonomia străvechilor districte românești de pe valea superioară a Begheului”³⁾. Deci, atât în Banat cât și în Transilvania sînt decalaje mari în fixarea datelor și de aceea se impune o lămurire deoarece între data dată de Ion B. Mureșianu 1371 și cea din Istoria Bisericii române e o diferență de 122 de ani. Dar verificînd sursa documentară indicată de părintele Ion B. Mureșianu⁴⁾ am constatat că la pagina și documentul indicat de Sfîntia Sa nu se află nici un preot Mihai. Nu ne îndoim că Părintele Ion B. Mureșianu va lămuri această problemă care e foarte importantă pentru istoria bisericii noastre.

Deocamdată, în faza actuală a cercetărilor, cel mai vechi preot atestat documentar în Banat rămîne tot Opriș din Glimboca. Credem că nu e lipsit de interes a arăta în ce împrejurări apare preotul Opriș din Glimboca în istorie. La 1493 se prezintă în fața autorităților din Caransebeș Mihai Lazăr, Ladislau Pobora de Zăvoi, preotul Opriș din Glimboca, și Margareta, văduva lui Radoslav de Șuta în calitate de creditori ai răposatului nobil Nicolae Bizerea. Lui Mihai Lazăr îi datora 9 florini aur, lui Ladislau Pobora de Zăvoi un florin, văduvei Margareta doi florini, iar preotului Opriș din Glimboca „i-a rămas dator” doi florini aur. Nobilul Nicolae Găman, vărul primar al răposatului Nicolae Bizerea, achită în fața autorităților pe toți creditorii „prompt” și „efectiv” ca să „aibe putere și să fie mărturie pentru fiii fiilor noștri”.

Documentul are o deosebită semnificație pentru cunoașterea situației sociale a preoțimii greco-ortodoxe române din Banat în secolul XV. Mai întîi, trebuie să remarcăm că toți ceilalți creditori ai lui Nicolae Bizerea erau nobili și numai Opriș era preot; în al doilea rînd, documentul precizează că lui Opriș „i-a rămas dator doi florini” ceea ce înseamnă că suma împrumutată inițial era mai mare. Or, faptul că un preot de țară avea posibilitatea să împrumute pe un nobil din vestitul neam de Bizerea, care stăpîneau numeroase sate, păduri, pășuni și domenii, înseamnă că preoții greco-ortodocși români aveau o situație materială înfloritoare. Or, ca să aibă o asemenea situație, înseamnă că diploma lui Sigismund de Luxemburg privitoare la persecuția ortodoxiei din 1428 a avut un caracter limitat din punct de vedere geografic și temporar.

Astfel, preotul Opriș din Glimboca, care s-a născut pe vremea lui Ioan de Hunedoara și a fost contemporanul lui Ștefan cel Mare, ne lasă o dovadă importantă asupra stării materiale și sociale a preoțimii greco-ortodoxe române din Banat în secolul al XV-lea.

³⁾ Prot. Ion B. Mureșianu, *Aspecte din trecutul Bisericii bănățene*, „Mitropolia Banatului”, 1969, nr. 7—9, p. 2 (extras).

⁴⁾ Pesty Fr., *Krassó vármegye története*, III (oklevéltár—documente), Budapest, 1883, p. 121.

A n e x ă

Reproducem în original documentul privitor la preotul Oprișa din Glimboca. Documentul a fost publicat de Pesty Fr., A. Szörényi Bánság, III., 113 și de N. Densușianu în colecția Hurmuzaki, II., p. 335.

Nos Blasius de plugowycza officialis de Sebes et Johannes Koztha Iudex nobilium districtus eiusdem : damus pro Memoria Quod Nobiles viri Michael Lazar consocius noster ac Ladislaus pobora de Zawoy : Item oprisa presbiter de Glomboka et domina Margaretha Relicta condam Radozlaw de Chwtha : coram nobis personaliter constituti : oraculo viueuocis reetullerunt in hunc modum Quod condam Egregius Nicolaus de Byzere ipssis : Item eidem Michaeli Lazar Nouem florenis auri, ac Ladislaus pobora vno floreno : necnon Relicte eiusdem condam Radozlaw duobus, ett eidem oprisa presbitero similiter duobus florenis debitor remansisset : quos idem annotatus condam Nicolaus Byzerey in humanis agens eisdem minime restituisset. Sed post mortem eiusdem : Nobilis vir Georgius Gaman frater scilicet patruelis eiusdem condam Nicolai Byzerey : eisdem supradictis debitoribus predictas pecunias plenarie et efectiue restituisset : super quibus pecunys idem supranominati Michael Lazar, Ladislaus pobora : Oprisa presbiter : et domina Margaretha annotatum Nobilem Georgium Gaman expeditum reddiderunt coram nobis in filios filiorum virgore et testimonio literarum nostrarum mediante : Datis in Karansebes feeria quinta proxima post festum Beate Elizabeth anno domini M-CCC'CC-o LXXXX-o tercio.

A EXISTAT UN EPISCOP PARTHENIE LA CARANSEBEȘ ÎN SECOLUL XV ?

Existența presupusului episcop Parthenie în Caransebeș la sfârșitul veacului XV pornește de la protopopul dr. George Popoviciu care afirmă următoarele : „Böhm, *op. cit.* ⁵⁾, p. 414, fără a indica izvorul, vorbește la ființa sutei a XV de episcopul Parthenie în Caransebeș” ⁶⁾.

După George Popovici, autorii monografiei orașului Caransebeș luînd de bune informațiile lui Böhm, Andrei Vasici și Emil Picot recunosc și ei existența episcopului Parthenie la Caransebeș ⁷⁾. Mai tîrziu, profesorul de Istoria Bisericii, Eusebiu Popovici amintește între episcopii greco-ortodocși români ce au funcționat „în sudul Transilvaniei și în părțile vecine” și pe Parthenie : „... în sfîrșit încă și Parthenie un episcop de Caransebeș pe la sfîrșitul sec. XV, care se va cita mai jos...” ⁸⁾. Dar în reestul lucrării nu mai revine asupra episcopului Parthenie.

⁵⁾ Adică L. Böhm, *Geschichte des Temeser Banats*, Leipzig, 1861, p. 414.

⁶⁾ Dr. George Popoviciu, *Istoria Românilor Bănățeni*, Lugoj, 1904, nota 3.

⁷⁾ Andrei Ghidiu-Iosif Bălan, *Monografia orașului Caransebeș*, p. 103.

⁸⁾ Eusebiu Popovici, *Istoria bisericii universale și statistica bisericească*, vol. IV, edd. II, p. 420. Traducere de At. Mironescu.

Pornind de la afirmația lui Eusebiu Popovici, părintele dr. Gheorghe Cotoșman dă ca sigură existența episcopului Parthenie la Caransebeș în secolul al XV-lea : „Cel dintîiu episcop care nu-și mai are reședința la Mehadia este Partheinie”⁹⁾. Mai departe, Sfinția Sa afirmă în legătură cu Parthenie : „În cari ani din sec. al XV-lea cade păstorirea lui Parthenie la Caransebeș nu putem ști”¹⁰⁾. În continuare, părintele dr. Gh. Cotoșman susține că „Începînd cu finea sec. al XV-lea, cînd a păstorit și Parthenie la Caransebeș, se face amintire tot mai des în diplomele regale despre episcopii și mitropolii noștri din Transilvania”¹¹⁾. Bazîndu-se pe existența lui Parthenie, pe care o dă ca sigură, părintele Cotoșman susține existența unei episcopii în Caransebeș în veacul al XV-lea. Același lucru îl susține și în broșura rezumativă asupra trecutului episcopiei Caransebeșului : „Același Kenghelaț afirmă că primul episcop român cunoscut la Caransebeș este Parthenie despre care F. Milleker susține că a păstorit aici în sec. XV-lea”¹²⁾.

Confruntînd însă izvorul inițial, iată ce spune istoricul Leonhard Böhm despre episcopul Parthenie : „Parthenius, griechische, nicht unirt Bischof von Werschetz zu Ende des XV. Jahrhunderts”¹³⁾. Adică : „Parthenie, episcop greco ne unit în Virșeț, la sfîrșitul veacului al XV-lea”. Deci Böhm afirmă clar și precis că Parthenie a funcționat în Virșeț nu în Caransebeș. În acest caz toate concluziile părintelui dr. Gh. Cotoșman privitoare la existența unei episcopii în veacul XV-lea la Caransebeș cad, deoarece n-au un temei istoric.

Protopopul George Popoviciu, care a scris înainte de unificarea statală din 1918, a căutat în mod forțat să susțină unele teze cari azi sînt clarificate de mult. Astfel, el susținea că episcopia Mehadii s-ar trage din episcopia „Aquae”, citată în novela XI a lui Justinian din 535¹⁴⁾ sau, tot fără a verifica critic datele istorice, că la Caransebeș ar fi existat în vremea lui Ioan de Hunedoara un episcop, Matei¹⁵⁾, dovedindu-se ulterior că presupusul episcop Matei nu era al Caransebeșului ci al Sebenicului din Dalmația¹⁶⁾. Pornind de la premiza că în veacul al XVIII-lea dieceza de Virșeț-Caransebeș era unificată, George Popoviciu l-a mutat pe Parthenie din veacul al XV-lea, de la Virșeț la Caransebeș, fără vreun temei istoric, deoarece în secolul XV nu se poate vorbi de dieceza Virșeț-Caransebeș fiindcă nu exista. De altfel și existența unui episcop Parthenie la

⁹⁾ Prot. dr. Gh. Cotoșman, *Episcopia Caransebeșului pînă în pragul sec. al XIX-lea*, Caransebeș, 1941, p. 43.

¹⁰⁾ *Ibidem*, p. 44.

¹¹⁾ *Ibidem*, p. 45.

¹²⁾ Prot. dr. Gheorghe Cotoșman, *Istoria pe scurt a episcopiei Caransebeșului*, I, pînă la 1785, Caransebeș, 1941, p. 8.

¹³⁾ L. Böhm, *op. cit.*, p. 414.

¹⁴⁾ Dr. George Popoviciu, *op. cit.*, pp. 83—85.

¹⁵⁾ *Ibidem*, p. 228.

¹⁶⁾ Ștefan Meșeu, *Istoria Bisericii și a vieții religioase a românilor din Ardeal și Ungaria*, I, Arad, 1918, p. 44, nota. Cf. și Ștefan Lupșa, *Catolicismul și românii din Ardeal și Ungaria, pînă la anul 1526*, 1929, p. 82.

Virșeț e contestată, intrucit Böhm nu dă nici o sursă documentară. La 1886 cînd Felix Milleker publica „Istoria Virșețului” spune următoarele : „După lista episcopilor comunicată de biserica ortodoxă din Virșeț, Andrei Wasici (fratele doctorului Paul Wasici, n.n.) și Nika Mandukici menționează două nume identice de prelați care ar fi deținut o astfel de demnitate în secolul al XV-lea : Parthenie zis și cel negru („czerni”), considerat de Wasici ca episcop la începutul secolului și Parthenie de la Sfeta Gora aadecă de la Muntele Athos care ar fi deținut demnitatea de episcop la sfîrșitul secolului al XV-lea : „Dar nu este așa” — spune în continuare Milleker. Citind mai mulți istorici, Milleker conchide despre informația dlată de Wasici și Mandukici : „Păcat că ambii ne-au rămas datori cu documente doveditoare”¹⁷⁾.

Leonhard Böhm care locuia în orașul Biserica Albă a luat informația dle la Wasici și Mandukici fără a avea o bază documentară. Din acest motiv, Szentkláray Jenő, citind informația lui Böhm că episcopia Virșețului s-ar fi înființat în secolul al XV-lea, adaugă că „cu greu putem crede fără documente”. În continuare, citează și el pe Parthenie „cel negru” la sfîrșitul sec. XV dar la Virșeț, nu la Caransebeș¹⁸⁾. Desigur, tot din lipsa unei atestări documentare sigure, protopopul Slobodan Kostiić începe seria episcopilor de Virșeț cu Simeon la 1619¹⁹⁾.

În concluzie : n-a existat nici un episcop Parthenie la Caransebeș în secolul al XV-lea, iar existența lui la Virșeț nu e atestată documentar și, din acest motiv, nu poate fi luată în considerare.

I. D. Suciu

¹⁷⁾ Milleker Bódog, *Versecz története*, vol. I. Budapesta, 1886, pp. 40—41.

¹⁸⁾ Szentkláray Jenő, *A Szerb monostoregyházak történeti emlékei Délmagyarországon*, Budapest, 1908, p. 12.

¹⁹⁾ Slobodan Kostić, *Sematizam pravoslavne srpske eparhije timișvarske u Krajevini Rumuniji za 1929 godium*, Timișoara, 1925, p. 5.

TREPT E ALE DEZVOLTĂRII PATRIEI

Omagii aduse României Socialiste și Președintelui ei. Bilanț și perspective. Platforma românească de foraj marin. Primul nostru betatron. Importantă invenție anti-poluantă. Modernizarea și optimizarea transporturilor pe calea ferată. Aportul cooperăției de consum la bunăstarea poporului și înflorirea patriei. Centru cultural în Belgia. Continua îmbunătățire a asistenței medicale. Sporirea bazei materiale a turismului — — — — — 252

CRONICA BISERICESCĂ

Aniversarea Înălțatătorului Bisericii noastre. Noua Eparhie a Alba Iuliei își primește Episcopul. „Hristos liberează și unește”. Biblie ecumenică. Uitărea trecutului. Ortodoxia în Africa răsăriteană. Soarta unui teolog „contestatar”. Opinii asupra potopului biblic. Descoperirea urmelor palatului reginei din Saba — — — — — 262

NOTE ȘI COMENTARII

Ce împiedică apropierea dintre ortodocși și romano-catolici? Considerații ortodoxe privitoare la hirotonia femeilor. Rolul educativ al monumentelor istorice — — — — — 269

VIAȚA BISERICESCĂ ÎN CUPRINSUL MITROPOLIEI BANATULUI ARHIEPISCOPIA TIMIȘOAREI ȘI CARANSEBEȘULUI

La început de arhierie. Numiri de personal superior la Centrul eparhial. Ploasă comemorare. Consfătuire de lucru la Centrul eparhial. Adunarea generală a C.A.R. Seminarul teologic din Caransebeș. Pictări de biserici. Promovarea cîntării în comun. Extinderea imobilului Centrului eparhial. Construirea unui nou sediu protopopesco la Timișoara. Încălzire centrală la biserica din Timișoara-„Fratelia”. Tre-cutii la cele veșnice — — — — — 278

EPISCOPIA ARADULUI

De Anul Nou la reședința eparhială. Numiri în funcții de conducere. Adunarea generală a Casei de Ajutor Reciproc. Consfătuiri cu protopopii. Preoți hirotoniți în 1975. Itinerar pastoral — — — — — 287

PREZENTĂRI BIBLIOGRAFICE

Dosoftei: Psaltirea în versuri, ed. N. A. Ursu (prof. Iosif E. Naghiu). Dr. G. Popescu-Vîlcea: Slujebnicul mitropolitului Ștefan al Ungrovlahiei (Pr. Ilie V. Iacobescu). Onisifor Ghibu: Din istoria literaturii didactice românești, ed. Octav Păun (prof. Iosif E. Naghiu). Marius Porumb: Icoane din Maramureș (Mihai Munteanu). Cora Irineu: Scri-sori bănățene (Pr. Traian Magoș). Acad. E. Zane: Nicolae Bălcescu. Opera, omul, epoca (Pr. Ieremia B. Ghita). I. E. Karayannopoulos: Izvoarele istoriei bizantine (Pr. Vasile Munteanu). A. de Halleux: Palamisme et scolastique (Pr. prof. dr. Al. Moisiu). Svensk Exegetisk Arsbok, 1972—1973 (Ion V. Georgescu) — — — — — 294

POȘTAREDACTIEI

Precizări și îndreptări cu privire la primul preot ortodox român atestat documentar în Banaț și la pretinsul episcop Parthenie al Caransebeșului (I. D. Suciu) — — — — — 311

52419

Tipografia Arhidiecezană Timișoara